

Recollectae super Physica Aristotelis / [Gaietanus de Thienis].

Contributors

Gaietanus de Thienis, -1465.
Aristotle. Physics.

Publication/Creation

Venice : [B. Locatellus for O. Scotus], 1496.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/x7enfd7g>

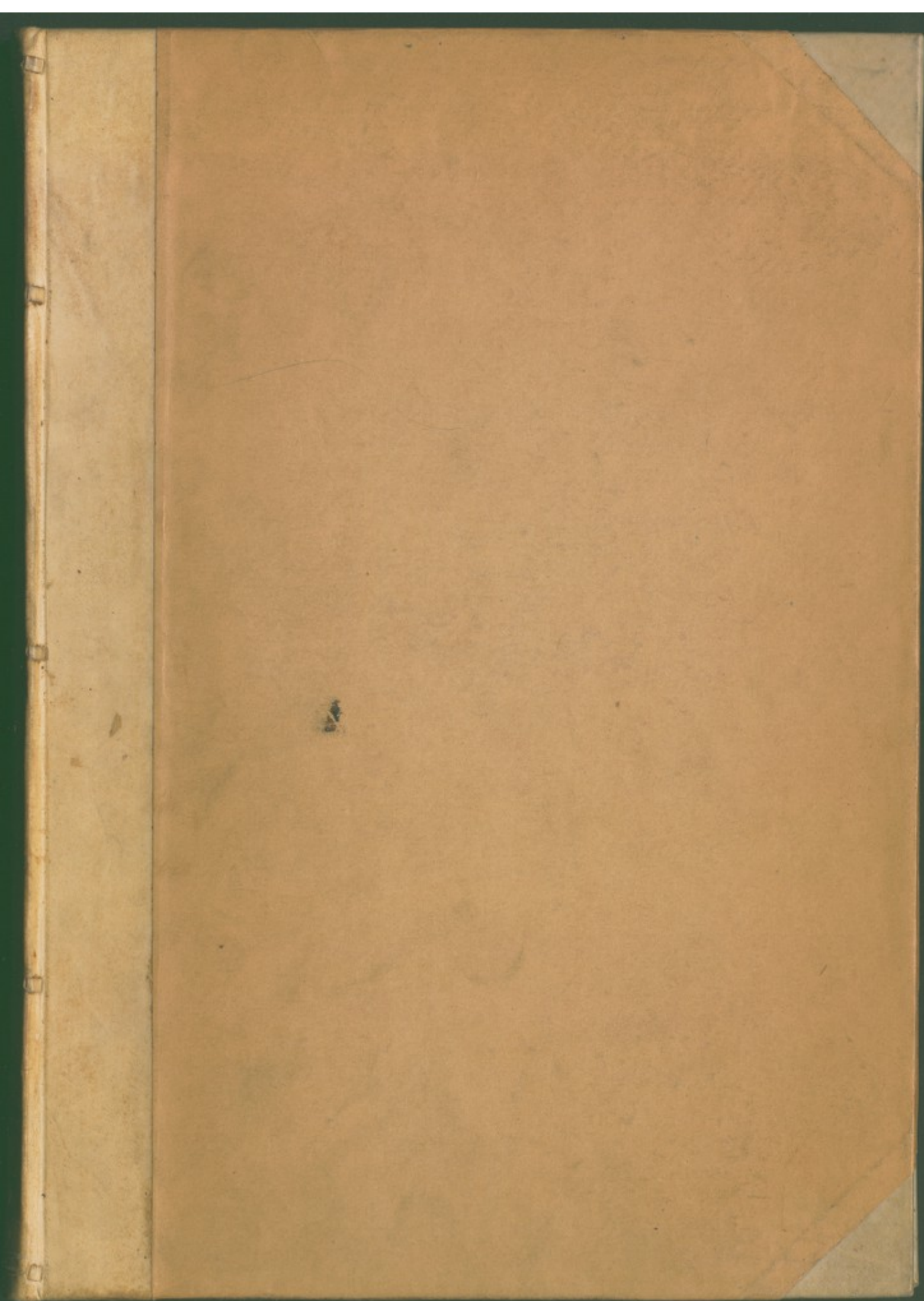
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Case 5. d. 10. 8

Thienis, Gaietanus de. Recollectae super
VIII libros physicorum Aristotelis

H.-Cop. 15498

Pn. 507A

Brit. Mus. Cat. V, 446

Pell. 4946 (Gaietanus)

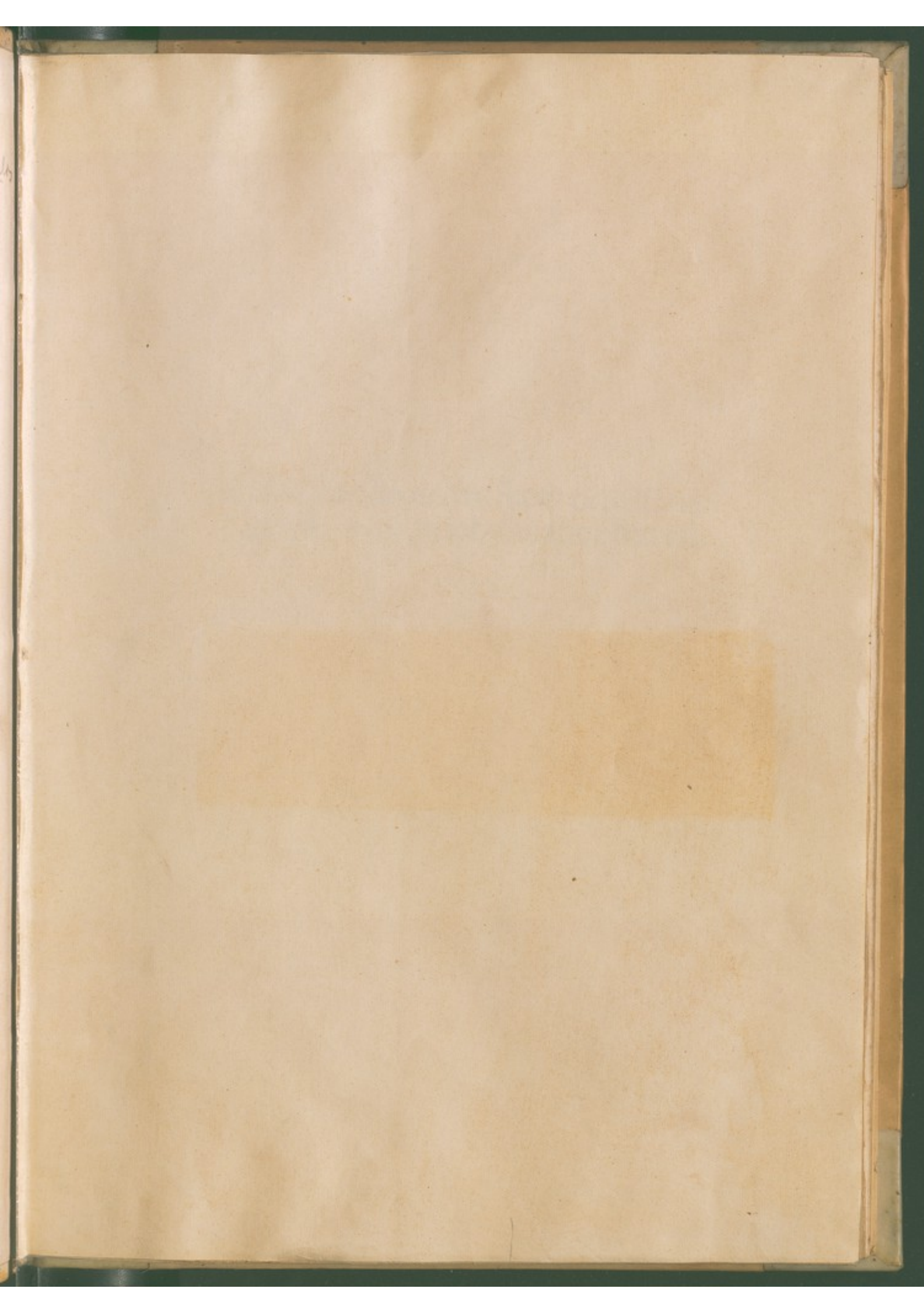
δ V. B.

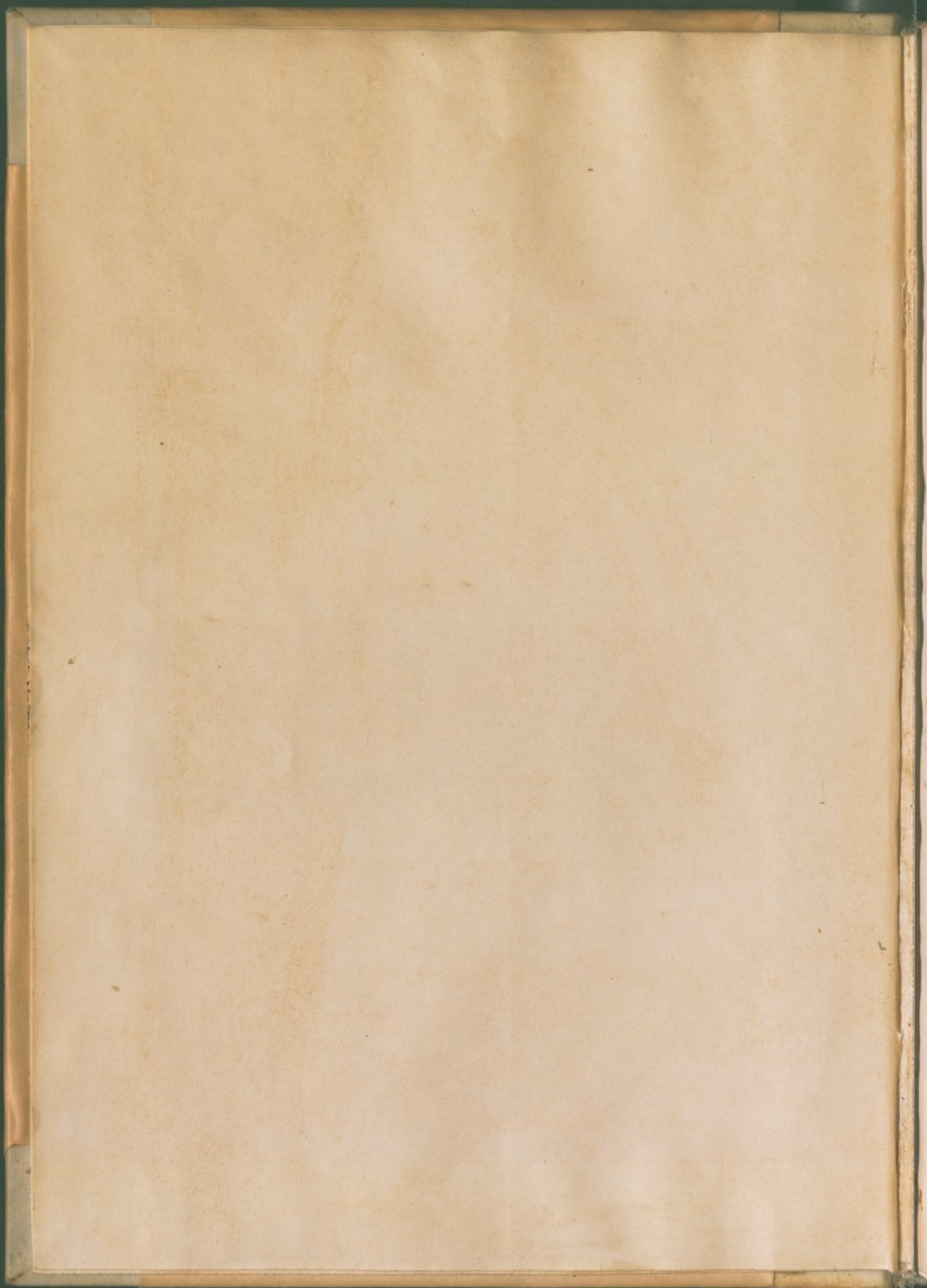
Winthrop p. 207 : 1 Expl.

Thienis (Gaietanus^{de})

GAIETANUS DE THIENIS, Vincentinus, Recollectae super Physica Aristotelis. Venetiis, Bonetus Locatellus pro Octaviano Scoto, 1496. Folio. Got. char., c. sign. et ff. n., 2 col., 66 ll., 51 ff. n., 1 f. n. n. Mit der Verlegermarkedes Octavianus Scotus (Kristeller 281) und vielen grossen und kleinen z. T. figürlichen Holzschnittinitialen auf schwarzem und weissem Grund. Einige Randbemerkungen von alter Hand, die letzten Bl. am inneren weissen Rand etwas wurmstichig und z. T. ausgebessert. Halbpergtbd. (Venezia 1496)

Hain (ohne es gesehen zu haben) - Copinger 15498; Proctor 5071, Type 1, 2, 4, 9; Brit. Mus. Cat. V, S. 446. Kein Exemplar in den Berliner Bibliotheken. Only one copy in U. S. A. (according to Winthrop). Für die Geschichte der Physik und Naturwissenschaften sehr interessantes Werk.

Recollecte Galetani super octo libros
physicorum cum annotationibus textuum.

Et collecte & aliam super octo libros
physicorum cum annotationibus et ceteris

C Saictani de Thienis Vincetini philosophi preclarissimi recollecte super octo libros physicoz Aristotelis incipiunt feliciter.

Epe animad

uertit insignes ac literatissimi Viri ex veteri consuetudine diu obseruatum fuisse: vt is q sciētiam aliquā legere instituisset eam impatiens omni cura studio ac diligētia sumis laudib⁹ exornaret. Quod quidē cū satis honeste a me pretermitti possit omittre statui: p̄sertim

cum de philosophie laudib⁹ vobis audientibus sepe numero copiose atq; ornate poratus fuerit: nos hoc in loco vtilitati magis q̄ ornamento attendendū esse cēseamus p̄pterea ipsius philosophie laudationē relinquēs ad id me conuertam qd ad libri physicoz quē hoc anno duximus exponēdū maximū adiūmētū p̄stare videt. s. ad p̄bemiū Auer. in quo p̄nētator. s. nobis declarat.

Primum est intentio sciētie naturalis et sciētie tradite in hoc libro q pars ei⁹ existit. et dicit q̄ intentio sciētie nālis est cognoscere causas rerū sensibilium siue naturalium et causas sensibiles accitium eis. Nam cū sciētia naturalis sit de rebus naturalib⁹: et scire est p̄ptie p̄ causas: sequit̄ sciētia naturalē intēdere cognoscere causas naturalium rerū et accidentium naturalium ipsarū. Intentio autē libri physicoz est cognoscere causas cōes oibus reb⁹ nālib⁹ et causas p̄mas s̄m q̄ ei cōuenit. s. mām primā et efficiēs primū. Formā primā nō cōsiderat seu cognoscit: q̄ illud est metaphysice: cū sit a materia abstracta: sed p̄siderat seu cognoscit formā vt est in materia naturali. et similiter nō cōsiderat finem principalissimum eadem de causa: sed finem sensibilibus vnitū. Secundo p̄nētator ostēdit huius sciētie vtilitatem dicens. Utilitatem huius sciētie esse partē vtilitatis sciētie speculatiue. vnde vt declaratum est in sciētia morali: esse hominis p̄fectissimū est esse perfectū per sciētias speculatiuas. in hoc enim cōsistit eius vltima felicitas et sempiterna vita. Et ex hoc infert p̄nētator q̄ hoc nomē homo dicit̄ equiuoce. i. analogice et s̄m prius et posterius de homie p̄fecto per sciētias speculatiuas: et de homine inepto ad eas: sicut equo ce dicit̄ de homine vero et viuo et de homie picto et mortuo seu lapideo. Plura alia hic subiūgit que hic enarrare nō expedit. Tertio declarat cōmentator ordinem quez habet liber hic ad alios libros naturales et dicit q̄ hic liber est primus inter libros nāles. nam cum cōmunita p̄cedāt specialia: et in hoc libro determinet̄ de rebus cōmunitis omnibus rebus naturalibus: in alijs aut de rebus specialibus et p̄p̄is vnicuiq; generi diuersarum rerū naturalium: conueniens est hūc librum alios libros naturales p̄cedere. Cause vero p̄pter quas pars cōmunis est p̄or partibus p̄p̄is a cōmentatore tres assignantur. prima qz cōmune est notius ad nos q̄ particulare. Secūda qz si esset posterior. tunc idēz in disciplina esset pluries repetitū: qd patet ex hoc: quia particula ria includit cōmunita et p̄resupponit. Tertia causa est: quia tūc p̄positiōes v̄sitate in hac sciētia. s. libri physicoz essent prime et p̄p̄ie. Prime quidē: quia cōmunes. et p̄p̄ie: qz posteriores. hoc autē est impossibile. Quarto ostēdit cōmentator libri diuisionem dicēs q̄ diuidi

tur in octo sermōes: quia in octo partiales libros: et quilibet eoz diuiditur in tractatus et capitula et partes alias minores: vt in sequētibus apparebit. Quinto cōmentator declarat p̄portionē libri physicoz ad alios libros naturales dicēs: q̄ eius p̄portio ad alios est sicut p̄portio elementoz reā ad rem: quoniā hic liber est de rebus que sunt sicut principia et radices vniuersales eozū de quibus particulariter est in alijs libris naturalibus cōsideratū. p̄portio tamē totius sciētie naturalis ad omnes sciētias speculatiuas est sicut p̄portio partis ad totum vt cōstat. Sexto manifestat cōmentator vias huius doctrine et dicit q̄ sunt tres modi demonstratiōis qui v̄sitant̄ in doctrinis. s. demonstratio signi: demonstratio cause: et demonstratio simpliciter. et per demonstratiōez signi intelligit illā que est ab effectu ad causā. effectus enim significat suā causā: similitudinē eius quodāmodo gerendo. Per demonstratiōez cause intelligit illam que est a causa ad effectū suū: dūmodo nō sit potissima. Per demonstratiōez autē simplr intelligit demrationem potissimā: cui⁹ mediū aggregat oīa genera causarū illi⁹ qd demonstrat: et saltē illā cuius p̄missē sunt in illa sciētia indemonstrabiles et forte intelligit aliter vt post apparet. Danerics autē huius doctrine sunt maneries diuisionis: diffinitionis: emptimematis: et inductionis: quibus v̄timur in demonstrando vt dicit̄ in posterioribus. Aliter tamē v̄timur emptimemate et inductione in sciētia naturali q̄ in rhetorica: aut dialectica. nam in rhetorica: aut dialectica eis v̄timur imediate p̄posituz cōcludendo et in eis sistendo. In sciētia autē naturali nō imo emptimemate: aut inductione p̄ncipia iuestigam⁹: in quibus non sistimus: sed eis inuentis cōclusiones in tentas per ipsa demonstramus. Septimo ostēdit cōmentator nomen istius libri dicēs q̄ nominatur auditus naturalis. nam hic liber est sermo naturalis: et quia sermōni accidit q̄ audiatur p̄pter extraneitates et delectationem que est in nouitate nominuz: dicitur est auditus naturalis. Et quāuis hoc sit nomen totius sciētie naturalis: huic t̄m parti appropriatur tanq̄ p̄ncipaliori. et ei q̄ est radix totius artis: et appellat̄ ps noic totius. Octauo et vltimo narrat cōmentator nomen auctoris dicēs: q̄ fuit Aris. Nicomaci filius grecoz sapientissimus qui multa opa condidit in logica et philosophia: et adeo ingeniose q̄ nullus sequens eum a mille gngentis annis citra in eius dictis inuenit errozē alicuius quātitatis: talem virtutē reperiri in vno indiuiduo q̄lis inuenta fuit in Aristoti. est miraculosum et extraneū valde. vnde homo talem dispositionem habens magis diuinus q̄ huius manus dici meretur.

Subiectū istius artis nō est nisi res sensibiles. Cōmentator in plo. hui⁹ primi. Qd I.

Ubitatur Utruz corpus mobile sit subiectū in scia naturali. Negative arguit̄ p̄mo. Nullū ens per accitū est subiectū in aliqua sciētia. sed corpus mobile est ens per accidens. igitur. patet consequētia cūz minori. maior arguitur: quia de subiecto sciētie pōt haberi sciētia. sed de ente per accidēs non potest haberi sciētia vt habet. s. meta. ergo rē. Minor patet quia corpus mobile est aggregatū ex substātia et accidente. ex his autem non fit vñ nisi per accidēs. Secundo arguit̄: nulla sciētia p̄bat suū subiectū esse: s̄ sciētia nālis p̄bat corpus mobile esse. ergo. maior patet primo posteriorum: quia de subiecto oportet primo cognoscere: quia est et quid est. minor patet. s̄ physicoz. vbi p̄bat tur omne mobile esse corpus: quia omne qd mouetur

Inductione dicitur v̄timur i nālib⁹ rhetorica etc

Solutio: dicitur r̄m p̄ a nō hui⁹ cas p̄ st: alind: hui⁹ cas p̄ st ex dō hoc pot rē

Solutio: minor negat nō p̄bat corp⁹ mob: q̄ nō mob: ḡst p̄

est partim in termino a quo: et partim in termino ad quem sed sequitur. omne mobile est corpus. ergo corpus est mobile per conversionem: et per ista corpus mobile est: quare etc. **Tertio.** Natura est ita principius corporis quiescibilis: sicut corporis mobilis: ut patet ex eius diffinitione posita secundo philosophorum. ergo non magis est subiectum in scientia naturali corpus mobile: quam corpus quiescibile: sed corpus quiescibile non ponitur in ea subiectum. ergo nec corpus mobile erit ponendum. **Quarto.** illud non est subiectum in scientia naturali ad quod non habent attributionem omnia considerata in scientia naturali: sed non omnia considerata in scientia naturali habent attributionem ad corpus mobile. ergo etc. patet ista cum maiori: et minor probatur. quia in scientia naturali considerantur motores celorum qui non sunt corpora mobilia: et per consequens ad corpus mobile non videtur attributionem habere.

In oppositum arguitur. illud est subiectum in scientia naturali. quod est communissimum et principale in ea consideratum. cuius partes et passiones declarantur: et ad quod cetera in scientia naturali considerata habent attributionem: sed corpus mobile est huiusmodi. igitur. patet ista cum maiori ex primo posteriorum. et minor declaratur discurrendo per omnes libros philosophie naturalis. Unde in primo philosophorum investigatur materia et forma que sunt partes et principia essentialia corporis mobilis. In secundo investigantur eius cause extrinsece. in sequentibus libris tractatur de motu infinito: vacuo: loco: tempore: et reliquis huiusmodi: que sunt ipsius passionem: et sicut in alijs libris apparebit. quare etc.

Ad istam dubitationem reperti sunt varij modi dicendi. Nam quidam dixerunt ens mobile esse subiectum hic: quia aut corpus mobile est hic subiectum aut ens mobile ex sufficienti divisione: sed non corpus mobile: ut arguitur secunda ratio superius inducta. quare etc. **Alij** de quorum numero fuit Albertus magnus tenuerunt quod corpus mobile est hic subiectum: ut arguit ratio post oppositum adducta. **Primo** quo notat quod triplex est corpus. scilicet metaphysicum: mathematicum: et naturale. et primum abstrahit a secundo: et secundum a tertio. Corpus autem metaphysicum est ex eo quod ubique aptum est ut duo diametri se intersectent ad angulos rectos. et tertia consimiliter alias duas. habet enim corpus tres diametros secundum nomen trium dimensionum: quarum una est longitudinis mensura: altera latitudinis: tertia vero profunditatis. Corpus vero dicitur mathematicum ab actuali trina dimensione trium diametrorum: sic quod aptitudo ad intersectationem trium diametrorum prior est quam actualis trina dimensio. Sed corpus dicitur naturale a forma perficiente materiam sensibilem in actu trine dimensionis. Ex quibus potest concludi quod corpus metaphysicum abstrahit a substantia et a quantitate: et quod corpus mathematicum est quantitas: et quod corpus naturale est substantia sensibilis que trine subicitur dimensioni. **Sed contra** hanc viam. quia famosa est arguitur. Illud quod est aggregatum ex subiecto et passione considerata in aliqua scientia non est primum subiectum illius. ut patet. scilicet corpus naturale et mobilitas sunt subiectum et passio de quibus consideratur in scientia naturali. ergo etc. **Hic** respondet Joannes de Jáduno negando quod mobilitas sit passio corporis naturalis: sed est eius ratio secundum quam considerat de ipso naturalis. **Contra.** omne accidens fluens a principis alicuius subiecti est passio illius: sed mobilitas est accidens fluens ex principis corporis naturalis ut constat. ergo est passio eius. Sicut ergo risibilitas est aptitudo hominis ad ridendum. risus vero operatio ad eandem sequens: sic mobilitas est aptitudo corporis naturalis seu substantie sensibilis ad

motum: motus vero est eius effectus ab ipsa pueniens mediante mobilitate. **Propter** hec et plura alia solis sum ponere tertia via dicendo quod substantia sensibilis est subiectum in scientia naturali: quod sic arguebas. Mobilitas est prima passio naturalis et communissima. ergo habet aliquod subiectum adequatum quod est primum et communissimum in scientia naturali consideratum: sed tale non potest esse nisi substantia sensibilis. ergo. probatur minor: quonia tale non est corpus vel ens mobile cum ista sint aggregata ex illa passione et aliquo subiecto: sicut nec corpus nec ens risibile est subiectum proprium risibilitatis: sed homo precise: tale etiam non est corpus vel ens: quia non omne corpus vel ens est mobile: ut metaphysicum vel mathematicum: relinquitur ergo quod substantia sensibilis sit passionis illius primum subiectum. quare etc. **Et hanc** puto fuisse mentem Aver. in prologo libri philosophorum dicit quod subiectum istius artis non sunt nisi res sensibiles: sed subiectum dico secundum quod transmutatur de se. scilicet quod habet de se principium motus et quietis. constat enim quod res sensibiles que sunt de se transmutabiles: et que de se habent principium motus et quietis non sunt nisi subiecta sensibiles: quare etc.

Siquis tamen Alber. defendere vellet. ad rationes in principio adductas sic posset respondere. **Ad** prima dicitur quod duplex est ens per accidens. quoddam est: cuius unio non habet causas per se et indeterminatas: ut homo albus. et de tali loquitur Arist. 6. meta. dicendo quod de ipso non potest haberi scientia. aliud est ens per accidens. cuius unio habet causas de se: et determinatas sicut corpus mobile: cum mobilitas sit mobili per principia intrinseca eius: et de tali ente potest haberi scientia. **Ad** secundam negatur minor. conceditur tamen quod in 6. philosophorum probatur quod omne mobile per se est corpus: sed hoc non est probare corpus mobile esse licet ad illud sequitur: quoniam corpus mobile esse est per se notum et manifestum ad sensum. ideo dicit Arist. parus infra. Nobis autem subiciatur omnia aut quodam moveri. **Sed** quod omne mobile sit corpus propter angulos esse dubitabile quos aliquid dicitur per se moveri: licet sint incorporei: ideo probari potest. **Ad** tertiam dicit Alber. quod corpus mobile magis debet poni subiectum quam corpus quiescibile. primo quia corpus mobile est compositum. nam omne corpus quiescibile est corpus mobile et non converso. Secundo quia motus est habitus: quod est privatio: privatio autem non cognoscitur nisi per habitum: ut dicitur 9. meta. ideo corpus quiescibile cognoscitur per corpus mobile. cum ergo subiectum sit notum alijs in scientia considerata: sequitur corpus mobile magis esse hic subiectum quam corpus quiescibile. **Ad** quartam negatur minor. et dicitur quod ad hoc ut omnia in scientia naturali considerata habeant attributionem ad corpus mobile non requiritur quod omnia sint corpora mobilia: sed sufficit quod sint talia: aut principia vel partes vel passionem corporis mobilis: aut quod ad aliquid tale per se habitudinem habeant. Motores autem celorum per se habent habitudinem ad motum quos efficiunt qui sunt corporis mobilis sicut passionem. et similiter centrum et poli mundi. quies vero per se habet habitudinem ad motum sicut privatio ad habitum sibi oppositum: et similiter est in alijs: quare hec omnia ad corpus mobile dicuntur attributionem habere. **Ad** argumenta vero alia pro ultima opinione facientia respondeat qui scit respondere.

Tunc. n. opiamur cognoscere unum quod est cum casibus prius cognoscimus et principia priora et versus ad elementa. **Tex. com. primi. Q. II.**
Habitatur. Utrum ad habendam scientiam de aliquo causato oportet cognoscere omnes eius causas. **Ne**

Handwritten marginal notes in the left margin:
 qd est p qd corp
 is: qd gescibile: qd ut
 p: qd mob no p
 motus p huius: qd
 qd corpus p huius

Handwritten marginal note:
 folio

Handwritten marginal notes:
 sup: ex numero 20
 alio:

Handwritten marginal notes:
 qd mot: et nat: n
 differant

gatue arguitur primo de substantijs separatis quarum posteriores dependent a prima: tanquam a causa habetur scientia vt patet. s. metaphysice. et tamen non habetur per omnes causas. igitur. patet consequentia cum maiori et minori a commentatore commento colligitur in primo dum dicit qd omnes artes considerat de oib⁹ causis. sed quedam considerant de causa formali tantum scilicet mathematice: et quedam de tribus causis. s. motore forma et sine: et est scientia diuina: et quedam de quatuor et est scientia naturalis. ¶ Secundo. res mathematice habent causas et tamen de eis non habet scientia nisi per causam formalem. igitur. patet consequentia cum minori ex auctoritate comen. statim allegata: et maior declaratur: nam que forme mathematice sunt in subiecto. ideo habet causam materialem. habet etiam causam formalem per comen. habet etiam causam efficientem: cum circuli quadratura linee ac superficies producantur de nouo. et similiter habet causam finale cum omnia ordinentur in primum simpliciter tanquam in finem. ¶ Tertio. de re diffinitio per diffinitionem habetur scientia cum diffinitio sit principium demonstrationis aut conclusio: aut tota demonstratio positione differens: sed per diffinitionem non cognoscitur res per omnes suas causas: ex quo non omnes cause ponuntur in diffinitione: sed intrinsece tantum pertinentes ad quidditatem. ergo etc. ¶ Quarto. per demonstrationem propter quod habetur scientia de aliquo effectu: quibus non omnes eius cause cognoscantur. igitur. per 2^{am}. et assumptus colligitur ab Aristotele secundo posteriorum: vbi per quodlibet genus cause docet demonstrare.

In oppositum est Aristoteles in principio huius per me dicentis. Quoniam quod est cognitum scire circa omnes scientias etc. Et ideo asserit comen. comento primo dum dicit. et inuit per hoc quod dixit. s. Aristoteles doctrina ordinata est incipere a cognitione causarum primarum rei cognoscende perfecte: deinde intendere ad cognitionem aliarum causarum primarum de remotis secundum ordinem donec pueniatur ad causas proximatas.

Pro questione premissa est primo quod de aliquo causato duplex haberi potest scientia. s. perfecta que est per causas: et imperfecta que est sine causa. colligitur hec distinctio ex comen. comento primo dum dicit. Scientiarum. n. alia est perfecta: et est illa que est per causam. alia est imperfecta: et est illa que est sine causa. ¶ Premitendum secundo quod tria sunt genera demonstrationum quibus in nobis acquiritur scientia. s. demonstratio signi: demonstratio cause: et demonstratio simpliciter: vt in plogo posuit comen. ¶ Per demonstrationem signi intelligit illam que est ab effectu ad causam: que etiam dicitur demonstratio cause signi: quia in ea per esse effectus solus esse cause demonstratur. Per demonstrationem cause intelligit demonstrationem cause signi: et est illa que non declarat effectum esse. sed solum propter quam causam est effectus: vt si videretur luna eclipsari causa ignorata: et postea mihi demonstraretur quod luna eclipsatur per diametrale interpositionem terre inter solem et lunam: talis demonstratio dicitur esse cause signi. Per demonstrationem vero simpliciter intelligit comen. demonstrationem cause et esse: et est illa que notificat effectum esse: et propter quam causam est effectus: vt si mihi nescienti triangulus habere tres angulos demonstraretur illud propter ipsum habere angulum extrinsecum equaliter duobus intrinsecis oppositis talis dicitur demonstratio simpliciter. Et quod sit hec mens comentatoris: vide ab eodem secundo philosophorum comento. 22. et 28. philosophorum comento. 58. et expressius. 2. de celo. comento. 35. vbi ponit hec verba. Et iam declaratus est in his logicis: quod demonstrationes sunt: in quibus itur ex notiori ad latetius. Si igitur no-

tius fuerit posterius erunt demōstrationes quare. et si notius fuerit prius et latetius fuerit suum esse: et sua causa: erit de demonstratio absoluta. i. simpliciter que dat causam et esse. et si latetius fuerit causa rei non suum esse erit de demonstratio propter quid tantum. ¶ Premitendum tertio: quod perfectus dicitur duplex: vt asserit Aristoteles. quanto metaphysice. s. simpliciter et in genere. Ex quo sequitur quod scientia dupliciter potest dici perfecta: videlicet simpliciter et in genere. tunc de aliquo causato habetur scientia perfecta simpliciter quando cognoscitur demonstratiue a priori secundum omnem rationem per se ei convenientem: vt si cognoscerem hominem in quantum homo et in quantum animal et in quantum animatum corpus: et sic de alijs per demonstrationem datam per causam. et simpliciter secundum omnes per se passiones ei secundum istas rationes convenientes. Sed tunc de causato aliquo habetur scientia perfecta in genere quando cognoscitur demonstratiue a priori secundum rationem aliquam per se ei convenientem. et non secundum omnes: et quantum ad ea que per se illi convenient secundum illas determinatas rationes: vt si per demonstrationem datam per causam cognoscerem hominem: secundum quod homo solus et quantum ad per se accidentia hominis vt homo. ¶ Premitendum quarto quod principium causa et elementum diuersimode capi consueuerunt. Uno modo per principium intelligendo causas extrinsecas. s. efficiens et finem. per elementum causas intrinsecas. s. materia et formam: et per causas indifferentes tam causas extrinsecas quam intrinsecas: et sic sumitur in questione. Alio modo principium sumitur pro causa efficiente: causa per causa finali: et elementum pro materia et forma: et sic sumitur ab Aristotele in propositione prima secundum expositionem comen. comento primo dicentis. Et intendebat. s. Aristoteles. per principia in hoc loco causas agentes et mouentes. et per causas fines: et per elementum causas que sunt partes rei. s. materia et formam. Tertio sumitur principium causa et elementum ab Aristotele in parte sequenti. s. illa. Tunc enim arbitramur cognoscere. vbi comen. comento primo dicit quod Aristoteles non habendo sollicitudinem de nominibus aliter capit illos terminos causa principium et elementum quam fecerat prius. vbi hic per primas causas intelligit primas causas extrinsecas in re. s. materiam et formam et ultimam formam que sunt simplices et non compositae. Et subiungit quod que sunt preter materiam primam et ultimam formam cuiuslibet rerum naturalium sunt materie compositae et forme compositae. per primam principia intelligit primas causas que sunt extra rem scilicet primum agens et ultimum finem. Per elementa vero intelligit causas proximatas et essentielles in re existentes. s. materiam proximatas et formam proximatas: et per hoc dedit intelligere proximatas agens et proximatum finem. Et puto quequid dicit alij quod comentator per primam materiam intelligit materiam simplicem compositam sumptam que via compositionis est prima: et per ultimam formam intelligit formam simplicem comunissime sumptam que est ultima in resolutione. Per materiam vero compositam intelligit materiam contractam que aliquo modo componitur ex materia et forma sicut est materia secunda respectu elementorum: et elementum respectu mixti: et caro siue os respectu animalis. Per formam autem compositam intelligit formam resolvablem in aliam ea prioris sicut est forma equi que resolvablem est in forma corporis animalis: et forma animalis que resolvablem est in formas animati: et sic de alijs. Unde vniuersaliter forma minus comunis est compositior quam forma magis comunis: ideo illius comparatione dicitur forma composita.

His premissis sit hec prima conclusio. Ad habendam notitiam perfectam de aliquo causato siue complexam siue incomplexam requiritur cognitio omnium causarum suarum per se: probatur quia ad habendam notitiam perfectam simpliciter de ipso causato

regitur omnium eorum cognitio a quibus per se dependet, sed causatum per se dependet ab omnibus suis causis per se, igitur, patet consequentia cum minor, et maior arguitur, quia eadem sunt principia a quibus causatus per se dependet in esse vel fieri et in cognosci: ut patet secundo metaphysice. ¶ Sorte ad hoc dicitur quod ratio bene arguit de notitia complexa et demonstrativa: sed de notitia incompleta et diffinitiva non procedit: quia ad illam sufficit cognitio solius causarum intrinsecarum. ¶ Sed contra hanc responsionem insequentium Dur. instatur probando notitiam diffinitivam habitam solam per causas intrinsecas non esse notitiam incompleta perfectam simpliciter. Et arguitur sic, illa notitia incompleta non est perfecta simpliciter qua datur alia incompleta perfectior: sed notitia habita per causas intrinsecas solam datur alia incompleta perfectior, scilicet illa que est tam per extrinsecas quam intrinsecas, igitur, per omnia cum maiori et minori probatur. Primo quod illa notitia incompleta est perfectior que per perfectiores diffinitionem habetur: sed illa que habet per diffinitionem aggregantem omnia genera causarum habetur per diffinitionem perfectiorem: quam illa que habetur per diffinitionem datam solum per causas intrinsecas, igitur, per omnia cum maiori, quod perfectior diffinitio perfectior notitiam gignit, et minorem adversari concedit. ¶ Secundo supponitur: primo quod intensio fiat per additionem partis gradualis forme ad partem gradualem utraque remanente, secundo quod cognitio sit qualitas gradualis intensibilis et remissibilis. Deinde ponatur quod solus habeat de aliquo causato notitiam incompleta per causas intrinsecas solus intensibilis: ut duo: et debeat accipere supra persistentem notitiam complexam per causas extrinsecas intensibilis ut unum, et tunc sequitur vigore suppositionum premissarum quod ex illis duabus notitiis resultabit notitia prima intensior: et ex consequenti perfectior, quod in qualibet eiusdem rationis intensior est perfectior saltem accidentaliter. ¶ Et confirmatur quod quicumque perfectionem habet prima notitia habet secunda: et cum hoc aliam supradidit: igitur, Item per quicumque causam cognoscitur causatum in prima notitia cognoscitur in secunda et ultra hoc per alias causas eius per se, quod perfectius, quare etc. ¶ Secunda conclusio, ad habendam scientiam perfectam in genere de aliquo causato non oportet omnes per se eius causas cognoscere: per quod de triangulo habetur in geometria scientia perfecta in genere, et tamen non habetur per omnes per se causas trianguli: cum triangulus habeat efficiens materiam et finem: de quibus non considerat geometria: sed demonstrat passionem de subiecto per diffinitionem formalem, unde ut dicit Albertus, quod scientie metaphysice abstrahunt a materia: et non considerant de ea, quod etiam abstrahunt a motu qui ab efficiente producitur propter finem non considerant efficiens neque finem. Et hoc voluit commentator commetero primo dum dicit, Nam dispositio scientie certe invenitur in rebus habentibus causas quasdam per scientiam illarum causarum, scilicet consideratarum in illa scientia: sicut invenitur in habentibus omnes suas causas, scilicet consideratas in illa scientia. Vult ergo commentator quod ita habeatur scientia perfecta in genere de triangulo in geometria per solam causam formalem: sicut habetur in scientia naturali per quatuor genera causarum. ¶ Ex quo sequitur quod scientia habita in geometria per unum genus cause est perfectior habita in scientia naturali solum per tria genera causarum. ¶ Attendendum tamen quod de aliquo potest haberi scientia perfecta, licet non habeatur per aliquam eius causam: et hoc vbi non habeat causam: ut est de scientia habita de deo, et hoc sensu commentator commetero primo dum dicit, quod artium speculatiivarum: aut statum partium sunt quedam que considerant de rebus singularibus carteribus principis: tunc dispositio scientie certe in istis non acquiritur per cognitionem

causarum quoniam caret causis, et hoc est dispositio scientie consideratis de primis principis cuiuslibet entis id est metaphysice. ¶ Tertia conclusio, ad habendam scientiam perfectam in genere de aliquo causato requiritur: et sufficit cognitio omnium suarum causarum per se spectatum ad aliquod genus, et hoc sit pro mente Arist. in littera: quod probatur sic. Ita se habet scientia perfecta in genere ad omnes causas illius generis sicut scientia perfecta simpliciter ad omnes causas simplices: sed ad scientiam perfectam simpliciter requiritur cognitio omnium causarum per se simpliciter per primam conclusionem, ergo ad scientiam perfectam in genere requiritur cognitio omnium causarum per se illius generis: et per maiorem quod sicut simpliciter ad simpliciter: ita finem quod ad finem quod: autem illud sufficit per se. ¶ Quarta conclusio, ad nullam notitiam perfectam requiritur cognitio causarum per se accidentis: per quod cause per accidens possunt esse infinite: et infinitas ut sic est ignotum primo physico. ¶ Et si contra hanc determinationem instaretur, quod ex ea sequitur quod in nulla arte vel doctrina de aliquo causato habeatur scientia perfecta simpliciter, quod nulla videtur doctrina, que omnes per se causas considerat ipsius causati, scilicet n. scientia naturalis consideret quatuor genera causarum trianguli finem quod est effectus naturalis, triangulus tamen aliquam per se causam habet: de qua non naturalis: sed mathematicus se intronitit. ¶ Dicitur posset hoc inconueniens non esse saltem de aliquo causato et sufficere illius posse scientiam simpliciter perfectam haberi in pluribus doctrinis.

Ad argumenta principalia. Ad primum conceditur quod in ista metaphysice habetur scientia perfecta de substantiis separatis et non per causam materiale, quod substantie separate materiam non habent propter quod metaphysica quantum ad illam partem solum de tribus causis considerat ut voluit commentator. Quantitas autem ad aliam partem in qua de substantiis materialibus considerat bene considerat de omnibus generibus causarum. ¶ Alii dicunt, quod ista metaphysica consideret quatuor genera causarum, non tamen demonstrat per materiam: ideo ad scientiam perfectam in ipsa habendam non requiritur per cognitionem materie eas haberi. ¶ Ad secundum patet quod in mathematicis per sola forme cognitionem habet scientia perfecta ex quo de aliis non considerat causas. ¶ Ad tertium dicitur quod per diffinitionem datam solum per intrinsecas non habet de re notitia perfecta simpliciter: sed solum in genere. ¶ Ad quartum respondetur quod per demonstrationem datam per unum genus cause tantum accipitur scientia perfecta in genere cause, sed non oportet quod quelibet talis sit perfecta in genere sciendi per aliquam scientiam totalem.

Innata autem est nobis via ex notioribus nobis et certioribus in certiora nature et notiora. Non enim eadem sunt nobis nota et simpliciter. Ter. commetero secundi. Q. III.

Habitatur. Utrum eadem sint nobis magis nota et nature. ¶ Affirmative arguitur. Primo sic, in secundo premissu nature in quo procedimus a causa ad effectum nos procedimus a magis nota nature ut patet, etiam procedimus a magis nota nobis, aliter causa non notificaret nobis effectum, quod propter quod unum quodque tale et illud magis est, primo posteriori, ergo etc. Et istud videtur voluisse commentator commetero, dum dicit, et si intringeret ut notum apud nos sit notum apud naturam: tunc demonstrationes date in hac scientia erunt demonstrationes cause et esse. ¶ Secundo, qualitates sensibiles sunt magis note nature quam species ab eis producte, et sunt etiam magis nobis note: ut constat, igitur etc. ¶ Tertio, eadem sunt nobis

equaliter nota & nature. ergo eadē possunt eē nobis magis nota & nature. nō videtur nota. & assumptū. pbatur ponēdo q a. b. c. d. quatuor cause. g. effectus que sint sibi inuicē cause in eodē genere cause. tūc a. causa est notior nature g. effectū. & ecōtra. g. effectus est nobis notior q̄ a. causa. Sit ergo a. causa nota nature. vt octo. & g. effect⁹ minus. & ecōtra. g. effectus sit nobis notus: vt octo & a. causa minus. Et vltēr⁹ ponat q a. causa sit notior nature in duplo plusq̄ b. & b. in duplo plusq̄ c. & c. & ecōtra. g. effectus sit nobis notior in duplo plusq̄ d. & d. plusquā c. & c. Tūc arguitur sic. a. est in duplo notior nature q̄ b. & b. q̄ c. ergo a. est in quadruplo notior nature q̄ c. sed a. ē nota nature vt octo. ergo c. est nota nature vt duo. Sitr arguit cōtra. g. effectus est in duplo nobis notior q̄ d. & d. q̄ c. ergo g. effectus est in q̄druplo nobis notior q̄ c. & g. effectus est nobis notus: vt octo. ergo c. ē nobis notus vt duo: & etiā nature: vt supra argutū ē. ergo & c. Quarto. si nō essent eadē magis nota nobis & nature. hoc eēt q̄ pcedendo ab vno effectū ad causam pcederemus a magis noto nobis: & minus noto nature ad minus notū nobis & magis notū nature. ¶ S̄ arguit q̄ nō. qz si in p̄mo p̄cessu quo ab effectū ad causam pcedimus effect⁹ est nobis magis notus q̄ causa. cum postea in secūdo p̄cessu quo ecōuerso a causa pcedimus ad effectus causa sit magis nota q̄ effectus. sequeret q̄ idē respectu eiusdem esset magis notū & minus notū: & q̄ notitia effect⁹ sine causa eēt maior & p̄fectior q̄ notitia eiusdē cum cā. nōs falsum. ¶ Et q̄ illud vltimū sequeret arguit. qz p̄ma notitia effectus p̄ quā causa demonstratur in primo p̄cessu est maior q̄ notitia cause: qz p̄pter qd̄ vniūq̄ tale & illud magis & c. Et notitia cause p̄ quā effectus demonstratur in secūdo p̄cessu est maior q̄ illa secūda effectus notitia p̄ idem. q̄ p̄ma notitia effectus ē maior. & ex p̄nti p̄fectior q̄ secūda notitia eiusdem: sed p̄ma est sine causa. & secūda cum causa: ergo & c.

In oppositum

ē Ari. dū dicit. Nō. n. sunt eadē nobis nota. s. magis & simplr

.i. nature. Et cōmētator cōmēto. z. dicit. qz via qua itur in hac scia est de rebus posteriorib⁹ in eē ad priora in eē. & res note apud nos nō sunt res note apud nās siue simpliciter. ¶ Vult ergo cōmētator qz in primo p̄cessu naturali quo acquirimus cognitionē causarū pcedamus ab effectibus posteriorib⁹ in eē magis notis nobis: & minus notis nāe ad causas prioras in esse minus notas nobis: & magis notas nature. Luz autē effect⁹ absolute sint nobis magis noti suis causis: & eō cāe sint magis note nāe suis effectib⁹ sequitur qz nō eadē sunt nobis nota magis & nāe qz causarū q̄ dam pcedunt

Primo premitendum

qz causarū q̄ dam pcedunt

in esse suos effectus saltem s̄m naturam. sicut materia forma & efficiēs: quedam vero sequūtur sicut finis quo lz pcedat in nature itentione. quoniam per p̄us natura itēdit finē q̄ ordinata in ipsuz. & loquimur de fine quo. qz finis grā cuius est eternus quē nihil i esse pcedit vt deus. ¶ Secūdo est p̄mittendū qz causarū quedā sunt sensibiles: & quedā insensibiles. & similr effectuum ab eis puenientū. Et iterum iter ista siue fuerint sensibilia siue insensibilia reperit diuersitas s̄z magis & min⁹. ¶ Ad p̄positum applicādo qz notitia nostra ortum h̄z a sensu. Illud qd̄ est sensibile est absolute nobis magis notū q̄ illud qd̄ est insensibile. Et iter sensibilia magis sensibile est nobis magis notū q̄ minus insensibile. Et p̄portionaliter minus insensibile est nobis magis notū q̄ magis insensibile. Et dico absolute. qz certa determinata notitia staret oppositū: vt postea apparebit. ¶ Tertio est p̄mittendū qz quadruplr aliqd̄ of magis notum nature,

Primo mō illud dicitur magis notū nature qd̄ per p̄us itenditur a nā. & sic spēs dicitur magis notum nāe q̄ genus vel idiuidū. secūdo modo illud of magis notū nature qd̄ s̄m nās suā est maioris entitatis & magis cognoscibile. qz vniūquodqz sicut se h̄z ad eē. ita se h̄z ad cognoscit: sic sube separate dicuntur magis note nāe: secūdo metaphy. tertio mō illud dicit magis notum nature qd̄ p̄t cognosci sine alio. & nō ecōtra. quarto mō illud dicit magis notū nature a quo nā icipit opari: & de magis noto nature hoc mō loquitur cōmētator: cōmēto tertio dum dicit. Cause autē sunt notiores apud naturā. qz natura facit cōposita ex causis. vñ v̄ qz cause sint notiores apud illā: sicut est dispositio in reb⁹ artificialibus cuz artifice. s. qm̄ cause sunt notiores apud illū. Si ḡ ageremus res nāles: tūc cause eēt notiores apud nos: sed qz nos non habemus agere eas. id̄ dispositio in eis apud nos est cōtraria dispositioni in rebus artificialibus.

Ex quibus

dictis colligūtur q̄tuor p̄positiōes.

Pr̄ia p̄positio. Cause nāles sunt magis note nāe suis effectib⁹. p̄z. qz p̄us occurrūt sue operationes cū ab illis icipiat operari ex eis pducēdo effectus. ¶ Secūda p̄positio. cause rerū artificialiū sunt magis note artifice ip̄s reb⁹ artificialibus. p̄z simili ratio: ¶ Tertia p̄pō. si nos facerem⁹ res nāles ex suis causis cause eēt nobis notiores. p̄z. qz ita nos haberem⁹ respectu illarum: sicut se habet artifice respectu artificialiū. ¶ Quarta p̄pō est: qz nos non pducim⁹ res naturales ex suis causis: ideo nos habemus ad eas dispositionem Pr̄ia illi quā habet artifice ad artificialia. sic. s. qz effect⁹ nāles sunt nobis notiores suis causis. & hic vltimus modus est ad p̄positū Ari. dic. ¶ Et intēdūt Ari. & cōmētator hic per nām agens nāle cui cause dicunt⁹ notiores effectib⁹: nō qz agēs nāle cognoscat. sed qz cause p̄us occurrūt sue opatiōi: p̄pter qd̄ si cognosceret: cognosceret illas p̄us: & magis cognosceret q̄ effect⁹. ¶ Quarto est p̄mittendū qz duplex est p̄cessus demonstratiuus. s. ab effectū ad cām: & ecōtra a causa ad effectū. Primus est resolutiuus: qz in eo resoluimus effectū in suas cās. Secūdus est cōpositiuus: qz in eo pcedimus in effectū causas cōponēdo. In metaphyfica & nāli sciētia vtimur vtroqz p̄cessu. sed in mathematica solū vtimur p̄cessu cōpositiuo. Cum illic semp procedat a causa ad effectum vt sciunt in ea exercitati.

His premissis

sit hec p̄o. ¶ In mathematicis eadē sunt notiora q̄ ad nos

q̄ ad nās. p̄bat: qz illis i q̄b⁹ cāe sunt notiores q̄ ad nos eadē sunt notiora q̄ ad nos & quo ad nās. igit. p̄z nā cū maior: & minor cū p̄lone colligit ex cōmētatore cōmēto z: dū dicit. Et est ecōuerso in mathematicis. Illa enī q̄ sunt cognita in illis: & sunt cognita apud nās sunt cognita simplr & sunt cause p̄ores icisse: & sūt cognite apd̄ nos. ¶ Secūda p̄o. in causis sensibilib⁹ effect⁹ in sensibiles h̄itibus quos i esse pcedūt: eadē sunt nota magis nobis & nature. Illa p̄o exēplariter p̄bat. nā albedo sue sp̄ei cōparata est cā sensibilis pcedēs ipsam sp̄ei i esse que ē effect⁹ sensibilis & ipsa ē magis nota nature q̄ sp̄ei illa vt p̄z ex dictis: & etiā est magis nota nature q̄ sp̄ei p̄missuz. q̄re & c. ¶ Tertia p̄o. i effectib⁹ sensibilib⁹ cāru finaliu q̄s i esse pcedūt eisdē cōpatis effect⁹ quo ad nos sunt notiores & quo ad nām. p̄bat. qz dato qz aliqs egrotās deābulet p̄pter sanitatē recupādā certū est qz deābulatio que est effect⁹ sensibilis sanitatatis in gūe cause finalis ē notior quo ad nos q̄ sanitas. etiāz est notior quo ad naturā cum ab ea icipiat nature opatio. ideo & c. ¶ Quarta p̄o pro mēte Arist. sit ista. in causis mālib⁹ formalib⁹ & efficiētib⁹ sensibiles effect⁹ h̄itib⁹ que sunt

5. nō p̄cedunt nobis: ad magis &

min^a nota quo ad nām sunt quo ad nos notiora. Ista cō
clusio p3: qz in talib⁹ effect⁹ sunt quo ad nām min^a noti:
cum ab illis nō scipiat nature opatio. sed magis ad eos
terminent^r. et idē effect⁹ sunt quo ad nos notiores vt p3.
qre rē. Et hāc rēlonē sensit cōmē. cōmēto scdo. dū di
cit. Et si ptingeret vt nota apud nos non sint nota apud
nām q̄ sunt nō pota i esse: s; posteriora tūc demfationes
date in ista scia erūt signoz nō demfationes simplr.

Ad argumenta

ncipalia. Ad primū dī q̄ l3
in pcessu ppter qd cause sint
nobis magis note q̄ effectus: absolute tñ effectus si fue
rint sensibiles sunt nobis magis noti. Uel pōt dici q̄ l3
qz est causaru sit nobis not^a q̄ ppter qd effect⁹. tñ qz ē.
effect⁹ est nobis not^a q̄ qz est causaru: qm̄ p qz est effe
ctus. qz est causaru: inuestigamus in pmo processu ante
q̄ per qz est causaz ppter qd effect⁹ in. z. pcessu nobis
demōstratur. Ad scdm p3 respōsio p scdm rēlonē.
Ad tertiu dī q̄ supponit falsum. i. q̄ cā remotior ab
effectu sit magis nota nāe q̄ ipse effect⁹: et etiā q̄ cā effe
ctui ppingor. Imo est eōuērio: qm̄ l3 cā effectui. prima
qz p prius occurrit opationi nāe sit magis nota nature
q̄ ipse effectus. tñ qz effect⁹ et causa. prima p pri^a occur
rit operationi nāe q̄ cā remota. id sunt nāe eadē notio
ra: sed de hoc magis dicet in qōne sequēti. Ad qrtuz
pcedo primū illatū ad intellectum quarte rēlonē: s; cuz
postea ex illo ifertur q̄ idē respectu eiusdez esset magis
notū et minus notū. nego absolute: et fm easdez notitias:
fm tamē diuersas nō iconueniret. Et cum postea ad
huc ifertur q̄ notitia effectus sine causa eēt maior et pfe
ctior q̄ notitia effectus cū causa. hoc etiā negatur. Nec
est verū vt qdā putāt q̄ in pmo pcessu notitia effectus
sit pfectior notitia cause. Et q̄ postea per negationē itel
lectus acgratur de causa notitia pfectior q̄ sit aliq̄ peri
stentiu per quā postea in. z. pcessu acgratur notitia effe
ctus pfectior pōribus effect⁹ et cause notitias. S; impfe
ctior notitia cause p negationē intellectus acq̄sita imagi
nādo q̄tuor notitias: q̄rū pma sit effect⁹ pfectiois. vt q̄
tuor. gra exēplī. et scda sit cause p eaz in pmo pcessu acq̄
sita. que sit pfectiois vt duo. et tertia sit eiusde cause p ne
gationē acq̄sita pfectiois vt octo. ex q̄ in scdo pcessu acq̄
rat alia effect⁹ notitia pfectiois vt sex. Nam pma notitia
cāe est demfatiua. prima aut notitia effect⁹ nō est demō
stratiua. q̄ prima cāe notitia ē pfectior q̄ pma effect⁹ no
titia. Itē. z. notitia cāe p negationē acq̄sita: aut ē de
mōstratiua aut nō. Si nō ē demfatiua. q̄ est ipfectior pri
ma q̄ est demfatiua. Necq̄ dici pōt q̄ sit demfatiua. qz i
ter pmū pcessum et scdm demfatiuū nulla cadit demf
tio media. Uidetur q̄ ddm q̄ in illis duob⁹ pcessib⁹
sunt solū tres notitie. Prima est notitia qz ē effectus nō
habita p demfationē. Scda est notitia ppter qd eiusde
per demfationē vltimā acq̄sita. S; tertia ē notitia cau
se q̄ est termin^a ad quē in pmo pcessu. et termin^a a quo in
scdo. Et semp notitia pōr ē impfectior: sufficit autē q̄ sit
euidētiōr. qz ppter qd vnūquodqz tale rē. Nec iconuenit
agēs istrumētale minoris pfectionis currere ad pdu
ctiōne effect⁹ maioris pfectionis in vigore agētis pncipa
lis pfectiois. sicut pncipia impfecti^a scita q̄ cōclusiones
ex eis demfate. sunt tñ euidēti^a nota et curretiā: vt istru
mēta intellectus pfectioris et pncipalr pducentis.

Unde ex vniuersalibus in singularia o3 p
cedere. Textu commen. III. Qd. III.

abitatur vtrum vniuersalia realia
sint ponēda. Arguit q̄
nō. pmo. si darent^r vlia realia. tūc sequere
tur q̄ daret^r corp⁹ de pdicamēto q̄titatis: qd

nō esset diuisibile. q̄s est falsum et iconueniens. Et pbatur
quia de corpore in communi. tale enim si daret non
haberet extēsiōne formalr. qz tunc nō cōmunicaret cui
libet suo supposito fm totā eēntiam eius: qd nō cōtingit
de aliquo tali. Secūdo. si dentur vniuersalia realia.
tūc sequitur q̄ color in cōmuni est ppiūm et adequatum
obiectū visus. q̄s est falsum: qz ppiūm obiectū visus est
p se visibile: s; nullū vniuersale est p se visibile. ergo rē.
Tertio. Si detur vniuersale reale. sequitur q̄ idiu
dum est pfectius sua spē. q̄s est falsum. qz nā per p̄us
itendit spēm q̄ idiuuū tanq̄ eo pfectiorem. et p3 q̄na.
qz idiuuū pfectionē speciei cōtineret et ppiam super
adderet. Quarto. si daretur vniuersa lereale: seque
retur q̄ tūc qlibet terminus specific⁹ eēt eguocus. q̄s
nō est cōcessum. et pbatur q̄na: qz qlibet terminus signi
ficās plura eque pmo differētia plusq̄ genere est equo
cus: sed ita eēt de quolibet termino specifico. cū qlibz ta
lis eque pmo significaret spēm et idiuuū: quoz vnum
est icorruptibile et corruptibile reliquū. mō corruptibile
et icorruptibile differūt plusq̄ genere. Pro hac parte
videt^r eē itentio Aris. 7. metaphy. dūz dicit. Ex his itaq̄
speculātibus palā est q̄ nihil existentium est substantia
Item pmo de aia dūz dicit. aial vniuersale: aut nihil
est: aut posterius est. Et idem videt^r velle cōmētator in
pluribus locis in metaphyfica dicēs. q̄ in idiuuū nō
est substantia nisi materia et forma picularis ex q̄bus cō
ponit^r. Et pmo de anima cōmēto. s. dicēs q̄ Ari. nō opi
natur q̄ diffinitiones generū et specierum sint diffōnes
vniuersaliū rez extra aiam existētium. Sed sunt diffi
nitiones rez particulariū extra intellectu existentium:
sed intellectus est qui agit in eis vniuersalitem.

In oppositum

arguit: quia nisi darent^r vni
uersalia realia: tūc i pdicatis
gditatiuis pcederet in ifinitū ptra Ari. pmo posterioz.
pbat q̄ntia: qz pdicatu gditatiuū aligibus cōpētis essen
tialiter sumit ex eoz ueniētia eēntiali. Si ergo nō dat
vniuersale in re in quo singularia eēntialr cōueniāt. seq
tur q̄ fm maiorē: aut minorē gradu cōueniētie eēntia
lis ipoz sumit aliud: et aliud pdicatu gditatiuū. Ponat^r
ergo q̄ a gradu cōueniētie essentialis vt. s. quo for. et pla
to conueniūt fm q̄ sunt hoies sumat^r hoc pdicatus gdi
tatiuū hō. Et a gradu ueniētie eēntialis vt duo sumat^r
hoc pdicatu suba. Tūc arguit sic. a qlibet gradu ueniē
tie eēntialis quo for. et plato conueniunt pōt accipi aliq̄ pdi
catu gditatiuū cū nō sit maior rō de vno q̄ de alio. S; i
finitū sunt gradus iēq̄les itermēdy iter gradum vt. s. et
gradu vt duo q̄bus for. et plato eēntialr conueniūt. q̄ ifini
ta pdicata gditatiua nō coincidētia sunt ab illis abstra
bilia. hoc aut nō seq̄ret^r si ponant^r vlia realia a qb⁹ ipsa
abstrahant^r: cū talia solū finita ponant^r. Scdo si non
ponant^r vlia realia: tūc aliq̄ spē spālissima nātr signifi
caret res dīntes spē. q̄s est iconueniens. et pbat q̄na. qm̄
signū nāle nō significat rē nisi ex cōueniētia quā h3 cuz
ea: sed maior est ueniētia iter sortē et suū idolū q̄ inter
sortē et platonē sibi dissilez: cū idolū sortis ex tali ueniē
tia significet ipm: nō aut plato: sed quecūqz sunt magis
silia iter se: sunt magis similia cum eodē tertio q̄ illa q̄
sunt adiuicē minus similia. ergo for. et suū idolū ex quo
sunt magis similia q̄ for. et plato maiorē cōueniētia ha
bebut cum conceptu cōmuni sortis representatiuo. vt
est ille ceptus hō: q̄ for. et plato. cū ergo ille cept⁹ cōis
representet naturaliter sortē et platonē: a fortiori represen
tabit sortem et suum idolum: que tamē differunt specie.
Tertio. spē sunt sub numero finito per porphyriuz
sed ceptus in ifinitū possunt multiplicari etiam non
synonimi. ergo tales ceptus non sunt species: res ergo

poter apbat Tob:

esse effectus
cause:

ad extra erūt species. Et q̄ conceptus nō synonymi ipso
 ruz entū in infinitum multiplicari possint: p̄bat: qz non
 maioris potētie est intellectus ad formādū conceptus ficti
 cios de nō entib⁹ q̄ ad formādū conceptus veros de en
 tib⁹: s; i illis in infinitū pōt pcedere. ḡ in istis. ¶ Quar
 to, qualitercunq; hō est taliter aliq; istoz est demfatis
 hoibus particularib⁹: sed necessario hō est. ḡ necessario
 aliq; istoz est. tener p̄tia. r̄ p̄tis est falsuz. ḡ r̄ aīis. nō p
 minori. ḡ p̄ maiori. quare sequit̄ q̄ suuz oppositū est ve
 rum. v; q̄ aliqualr̄ hō est qualiter nullus istoz est: sed
 q̄liter cūq; hō singularis est taliter: aliq; istoz est. ḡ aliq̄
 liter hō est. qualiter nō est hō singularis: qd̄ esse non pōt
 nisi detur hō cōis seu v̄lis r̄. ¶ Pro hac pte est aucto
 ritas Porphyry dicētis q̄ sicut statua cōponit̄ ex ere r̄
 figura: sic hō cōis ex genere vt mā: r̄ d̄ia vt forma. Itē
 dicit q̄ participatōe sp̄ci plures hoies sunt vnus homo.
 Item dicit. Dico autē p̄prietates hois q̄ est cōis. ¶ Ad
 idē facit auctoritas Aris. p̄mo posterioz dicētis. Scien
 tiā esse solū de icorruptibilibus r̄ impossibilibus aliter se
 h̄re. Item 3° de aīa in illa pte. Quoniā autē aliud est ma
 gnitudo r̄ magnitudinis esse: vbi vult in mālibus qd̄ita
 tem distigui ab eo cui⁹ est qd̄itas. ¶ Et idē videt̄ velle
 mētator p̄mo physicoz. Amē. s; vbi ponit̄ triplicē com
 positōez. v; indiuidū ex suis partib⁹ essentialibus: r̄ ge
 neris ex suis sp̄ibus: r̄ sp̄ci ex genere r̄ d̄ia: q̄uis ponat
 sp̄m̄ duplices h̄re partes. s; fm̄ imaginatiōez. r̄ sunt ille
 q̄ dicte sunt vt post apparebit. r̄ s; fidē vt sunt materia
 r̄ forma specificē sumptē. ¶ Itē s; metaphice dū dicit q̄
 suba quā significat diffinitio nō ē nisi forma v̄lis.

Pro hac dubitatōe est intelligēdū p̄mo q̄ de v̄li
 bus varie inuētē sunt positōes. Quidā
 dixerūt nullo mō dari v̄lia realia vt q̄ non dat̄ hō cōis
 ex pte rei hoibus singularib⁹ cōicatus. ita r̄ de alijs: sed
 solū dan̄ v̄lia que sunt termini cōes de plurib⁹ v̄niuo
 ce p̄dicabiles: aut nāliter si fuerit mētales: aut ad placi
 tū si fuerint vocales vel scripti illis subordinati. Alij di
 xerūt dari v̄lia totaliter ex parte rei nullatenus ex ope
 intellectus depēdētia. Et bi bipartiti fuerūt. nam qd̄ ea
 posuerunt suis singularib⁹ non solū cōicari: s; etiā idēti
 ficari: d̄ quoz secta fuit Joānes eucliph. ¶ Nonnulli v̄o
 tenuerūt v̄lia realia suis singularib⁹ cōicari: sed nō idē
 tificari: de quoz numero fuit Sualterus Burtius di
 cētis q̄ v̄lia q̄ insunt forti nō sunt idēz q̄ fortes: nec ip̄m
 essentialr̄ componūt: sed sunt forme in eo exītes decla
 rantes ipsius qd̄itatē. ¶ Alij vero voluerūt v̄ia mediā
 pambulare dicētes v̄lia quodā mō realia esse r̄ quodā
 mō depēdētia ab intellectu. ad quā opionez vident̄ de
 clinare. ¶ Men. Auer. Albertus: scūs Tho. Egidius. r̄ alij
 plures: q̄uis in mō loquēdi diuersificēt r̄ fm̄ hāc v̄li
 mam determinabit̄ p̄iens q̄stio. ¶ Intelligēdū sc̄do vt
 ex Alberto colligit̄ q̄ triplex est v̄le. s; ante rem. in re. r̄
 post rē. Vt ante rē est v̄le in causando vt deus r̄ intelli
 gētīe. r̄ maxime v̄le est cā p̄ma oīa causata p̄h̄is potē
 tialiter in se ipsa. Uniuersale in re ē natura cōis fm̄ esse
 accepta in particulari vt hois natura fm̄ q̄ inuenit̄ in
 hoc hoie vel in illo. Uniuersale post rē est simplex rerū
 concept⁹ aut simplex rei qd̄itas q̄ ē in intellectu p̄ei⁹ abstr
 actiōe. vt dum intelligit̄ aliqd̄ vt hō vel vt aīa. r̄ ita de
 alijs. Ex q̄bus sequitur q̄ v̄le in re est v̄le solū māliter et
 in potentia. Uniuersale post rem aut est conceptus sim
 plex a re abstractus: aut est res ipsa p̄ intellectu abstr
 acta seu v̄liter apprehēsa: r̄ d̄ tunc v̄le formalr̄ r̄ in actu.
 Vn̄ res que est fortes vt hō singularis ante abstractōez
 d̄f̄ potentia v̄le. post vero abstractōez p̄eam factus est
 formaliter v̄le. ¶ Ex q̄bus v̄lteri⁹ p̄z: qz mētator ma
 teriā r̄ formā dicit ptes speciei fm̄ fidē. r̄ genus r̄ diffe

rentiam fm̄ imaginationē. hoc. n. ideo dicit: qz materia
 r̄ forma sunt ptes reales totaliter extra animā existen
 tes: sed genus r̄ differētia: quia imaginationez r̄ opatio
 nem intellectus quātū ad suū esse formale p̄supponunt
 partes fm̄ imaginationem nominant̄.

His habitis ponuntur cōclusiones. ¶ Prima
 cōclusio. Danda sunt v̄niuersalia
 conceptualia seu que sunt termini cōmunes de plurib⁹
 v̄niuoce p̄dicabiles. probatur. quia sicut diuersis do
 ctrinis correspondēt diuersa p̄dicamēta. ita r̄ diuer
 sa v̄niuersalia: cum p̄dicamēta ex v̄niuersalibus con
 stituātur. Sed metaphysice. naturali scientie. r̄ dialēti
 ce diuersa debent attribui p̄dicamēta. s; metaphys
 ice p̄dicamēta quiditatū acceptaruz fm̄ se. Et natu
 rali scie p̄dicamēta qd̄itatū sumptaruz in p̄ticularib⁹ r̄
 materia nālī. Dialēctice v̄o p̄dicamēta signoz: ergo seg
 tur q̄ v̄lia metaphysicalia erūt qd̄itates fm̄ se sumptē.
 V̄lia realia erūt qd̄itates in p̄ticularib⁹ r̄ nālī mat̄ria
 accepte. Uniuersalia v̄o logicalia erūt termini cōes de
 pl̄ibus v̄niuoce p̄dicabiles. q̄re. r̄. ¶ Sc̄da cōclusio. Ex
 pte rei ponēda sunt: v̄lia materialiter r̄ in potētia. ¶ Pro
 hac cōclusionē faciūt oēs rōnes r̄ auctoritates p̄bates
 dari v̄niuersalia realia. ¶ Tertia cōclusio. V̄lia q̄tuz
 ad esse formaliter r̄ in actu depēdēt ab ope intellect⁹.
 Pro ista cōclōne faciūt multe auctoritates sup̄ idēte.

Cōtra cōclōne p̄mā cōiter arguit̄ sic p̄bando q̄ non
 dantur v̄lia conceptualia. ¶ Primo quia tūc
 genus generalissimū p̄dicamēti substātie esset concept⁹
 in aīa: sed glibet talis est indiuidū de genere qualitatis
 h̄is genus supra se: ergo genus generalissimū p̄dicamē
 ti substātie erit de genere qualitatis r̄ habebit genus su
 pra se: qd̄ erit valde absurdū. ¶ Secūdo. qz tūc sequit̄
 in predicatis quiditatū esse p̄cessus in infinitū. cōtra
 Aris. p̄mo posterioz. r̄ secūdo metaph. probatur cōse
 quentia: quia habeamus duos tales cōceptus homo: tu
 vnun̄ r̄ ego aliū: r̄ patet: quia ex quo conueniunt ab eis
 cōtingit abstrahere vnun̄ cōceptuz eis cōmunē. abstr
 has tu vnuz: r̄ ego aliū similē: r̄ arguit̄ vt supra: quia ex
 quo isti duo alij cōceptus cōueniūt. ergo in aliquo cōmu
 ni cōceptu quem ab eis abstrahere p̄tingit. Abstrahant̄
 ergo tales duo modo p̄ozi simili r̄ p̄ceditur in infinitū.
 ¶ Tertio. sp̄s r̄ indiuiduz sunt de eodem p̄dicamē
 to. sed fortes est de p̄dicamēto substātie. ergo species
 que predicat̄ i quid de eo est in p̄dicamēto substātie:
 r̄ per cōsequēs non est conceptus anime. ¶ Quarto. illud
 per qd̄ cōueniēter respondēt ad questionē querentēz:
 qd̄ est hoc de substātia p̄ma est substātia. Sed per gene
 ra r̄ species cōueniēter respondēt ad questionē querētē
 quid est hoc de substātia p̄ma. ergo genera r̄ sp̄s sunt
 substātie r̄ non cōceptus in aīa. p̄z cōsequētia cū minoz
 r̄ maior colligit̄ ab Aristotele in p̄dicamētis. ¶ Quinto.
 si darent̄ v̄lia que essent cōceptus in anima: tūc v̄niuer
 salia separarētur in esse a suis singularibus. cōtra Aris.
 r̄ cōmentatozem. z. metaph. cōmento. 4. 8. dicētē q̄
 mixtio intentionis v̄niuersalis cum particularibus est
 fortior q̄ mixtio accidētū cū suis substantijs. q̄re r̄.

Ad ista respōdetur ¶ Ad primum q̄ ge
 neralissimū p̄di
 camenti substātie dupliciter considerari potest. Uno
 modo vt signum adequate omnes substantias signifi
 cans sine connotatōe: r̄ sic est de genere substātie dialē
 ctice sumptū nullū gen⁹ supra se h̄is. Alio mō p̄siderari
 pōt vt res talis: r̄ sic est qualitas indiuidualis de p̄ma sp̄e
 p̄dicamēti q̄litas metaphice aut naturalr̄ accepti. r̄ h̄
 mō h̄z gen⁹ supra se nec incōuenit idē diuersimode sum
 ptū esse in diuersis p̄dicamētis diuersimode acceptis. r̄

Triples v̄le:
5. v̄lis. nō aut

q̄ aliquid sit gen^o in aliquo pdicamento terminoꝝ. et idiu-
duu in alio pdicamento reali. ¶ Ad sc̄d̄ negat q̄ sequa-
tur pcedi in infinituꝝ in pdicatis gditatiuis. Et d̄ q̄ cū
deueniremus ad duos pceptus generalissimos inuicem
sinonimos. ab illis nō pōt abstrahi pceptus cōior q̄ de il-
lis i qd̄ pdicet. cū illis correspōdeat ratio cōissima illi^o
pdicamēti. verūtamen ab illis poterit abstrahi pceptus
cōior nō pdicabilis de eis i qd̄. vt pceptus entis. sed cū
deueniremus ad duos tales cōceptus quātūcumq̄ sint
similes et cōueniāt. ab illis nunq̄ poterit cōceptus com-
munior abstrahi. qz ipsi correspondet rō cōmunissima
qua aliquid est intelligibile. ¶ Ad tertiu d̄ q̄ for. et homo
sunt in pdicamento substātie realis. sed hi termini for.
homo sunt in pdicamento substātie quod est pdicamē-
tum signoz. vt indiuiduū et spēs eius. ¶ Ad quartū re-
spōdet q̄ ad questionē querētem qd̄ est hoc de substan-
tia p̄ma respōdetur p terminos genericos et specificos. q
lz realiter sint accētia. qz tñ substāties significant absq̄
aliqua cōnotatiōe. dicūtur genera aut spēs in pdicamē-
to substātie logicali. ideo p̄os fit pueniens respōsio ad
iterrogatōes factā p terminos substāties p̄mas impo-
tantes q̄ sunt de eodē pdicamēto. ¶ Ad quintū d̄ q̄ lz
vniuersalia logicalia a suis singularib^o in esse separant^o.
nō tñ vniuersalia realia. Et hoc voluit Aristo. et cōmēta-
toꝝ in locis p̄allegatis tra platonē q̄ posuit vniuersalia
realia a suis singularibus secundū esse separata. de qui-
bus alibi est pericrutandum.

Ad argumēta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄imum cōce-
dunt alig q̄ corpus in cōmuni
de genere quātitatatis est indiuisibile extēsiue ppter rō-
nem adductā. Alij dicūt q̄ est diuisibile et quātum for-
maliter. ideterminate tñ. sed corpus p̄ticulare est deter-
minate quātitatatis. Et hōꝝ alig cōcedūt q̄ corpus in cō-
muni d̄ genere quātitatatis est quātū. et tñ nec pedale nec
bipedale. et ita de alijs. Nōnulli vero dicūt q̄ est magnū
et parū pedale et bipedale. et sic vterius. ¶ Ad secūdū
cōcedi potest q̄ color in cōmuni est p̄p̄ius et adequatū
obiectū v̄sū. lz nō sit p̄ se v̄sū. sufficit aut q̄ oia sub
eo p̄tenta sint h̄s. ¶ Ad tertiu negat q̄ indiuiduum sit
p̄fectū sua spē. Et v̄teri^o d̄ q̄ lz indiuiduū p̄tineat p̄fe-
ctionē sue spē. est tñ imp̄fectius. qz eaz mō imp̄fectiori
p̄tinet. s. tracte et limitate per p̄d̄tōes indiuiduantes.
¶ Ad 4° negat p̄tia. et negat q̄ terminus specificus
significet eā p̄mō spēm in indiuiduū. s. lz negat q̄ corru-
ptibile et corruptibile differāt plus q̄ genere pdicamē-
tali. si v̄sū intelligat. sed bene genere naturali. q̄re rē.

¶ Sunt aut p̄imum nobis manifesta et certa
confusa magis. Posterioris aut sūt ex his no-
ta elementa et p̄ncipia nobis diuidentibus
hec. Tertū cōmēti. III. ¶ Questio V.

Abitur v̄teri^o. Utrū v̄sū sint no-
bis magis et prius nota q̄
singularia. Arguit q̄ nō. ¶ P̄mo. v̄sū sunt
magis nota nature q̄ singularia. q̄ sunt min^o
nota nobis. t̄z p̄tia. qz nō sunt eadē nota no-
bis et nature. et aīo p̄bōt. qz v̄sū sunt eā singularium. et
cause sunt magis note nature q̄ eaz effect^o. ¶ Secūdo. il-
la q̄ sunt p̄p̄iora sensui sunt nobis magis nota ex quo
nra notitia ortū h̄z a sensu. s. singularia sunt sensui p̄p̄i-
gora vt statū. cū immediatius ipm̄ imutēt q̄ v̄sū. ¶ Ter-
tio. cōposita sunt nobis magis nota q̄ simplicia cōponē-
tia. vt vult hic Aris. s. singularia seu minus v̄sū compo-
nunt ex magis v̄sū sicut spēs ex genere. q̄ singularia
seu minus vniuersalia sunt composita. ergo sunt nobis
magis nota q̄ magis v̄sū. ¶ Quarto. p̄ eadē pte facit

Ari. auctoritas p̄mo posteriorū dicētis. Dico aut ad nos
p̄ora et notiora que p̄xima sunt sensui. simplr aut p̄ora et
notiora que lōgius sunt. Sunt aut lōgiora v̄sū maxime
p̄ima singularia. et opponūtur adiuticē.

In oppositum est Aris. in illa pte. Vñ ex v̄sū
bus i singularia oꝝ pcedere.
et sic Aris. hic et p̄mo posteriorū videt sibi p̄trarius.

In hac difficultate p̄ncipalr̄ inuētū sunt duo modi
rūdēdi. Unus tenētū q̄ intellect^o p̄us itelli-
git singulare q̄ v̄sū. Et alius tenētūz oppositū. P̄mo
ergo tractabit̄ modus p̄mus. et secūdo secūdo.

Pro primo mō p̄mittit Bur. q̄ duplex i itelle-
ctu nro cātur cognitio. Una p̄usa
et ip̄fecta. Alia distincta et p̄fecta. et iuxta hoc duas ponit
p̄clōnes. ¶ P̄ia in cognitōe p̄usa et ip̄fecta singulare
p̄us et magis cognoscit̄ ab intellectu nro q̄ v̄sū. et minus
v̄sū q̄ magis vniuersale. Ita p̄lo probat̄ supponendo
p̄mo q̄ intellectus noster itelligit singulare q̄ supposi-
tio probat̄ p̄mo. quia intellectus noster ponit differen-
tiam iter vniuersale et singulare. Secūdo quia aliter nō
posset formare tales p̄positiones. Sortes est hō. Sor-
tes ē aīa. Tertio qz ars et prudentia que sunt habit^o in-
tellectuales sunt circa singularia. Illa igi suppositione
stante arguitur sic. Si intellectus noster nō itelligeret
p̄us singulare q̄ vniuersale hoc esset. qz ad hoc q̄ intel-
ligat singulare oportet ipsū p̄us itelligere vniuersale.
consequēs falsum. igitur rē. Et cōsequēs sit falsum p̄-
batur. quia si intellectus p̄us itelligeret vniuersale se-
queretur q̄ nunq̄ itelligeret singulare cōtra supposi-
tionem p̄missam. et probatur cōsequētia. quoniam vni-
uersale est equaliter idifferēs ad omnia singularia sua.
et per cōsequēs non magis ducit in cognitionē vniū sūi
singularis q̄ alterius. aut ergo duceret in cognitionem
omnium simul. quod est impossibīle. aut nullius. et hoc
est p̄positum. non ergo p̄us itelligit intellectus vniuers-
ale q̄ singulare. sed ecōtra p̄tingit. et simili modo argui
posset de minus vniuersali et magis vniuersali. ¶ Sor-
tes ad hoc dicit q̄ vniuersale determinat̄ ab aliquo alio
vt magis ducat in notitiā vniū q̄ alterius singularis.
Sed cōtra. quia illud determinās oportet esse cognitūz
ab intellectu. aut ergo est vniuersale. aut singulare. non
pōt dici q̄ vniuersale cum sit idifferēs ad quodlibet sin-
gulare suū. Si autem est singulare quero vtrum fue-
rit p̄us cognitūz q̄ suū vniuersale. aut nō. si sic habe-
retur p̄positum. Si non quomodo ex notitiā illius vni-
uersalis puenit intellectus in notitiā illius singularis.
aut per determinās. aut non. et tūc aut pcederet in in-
finitum. qd̄ est incōueniens. aut oportebit deuenire ad
aliquod singulare qd̄ fuerit prius notum q̄ vniuersale.
¶ Secūdo ad cōclusionem arguit sic per Aris. in p̄mo
metaphy. Vniuersalia sunt difficillima ad itelligēduz
qz sunt ad sensum remotissima. ergo per oppositū singu-
laria sunt facillima ad itelligēduz. quia sunt sensui p̄-
pinquissima. quare rē. ¶ Tertio. nihil est extra animāz
nisi singulare. sed intellect^o p̄mo itelligit rē extra aīaz. igi-
tur. p̄ p̄tia. minor colligit̄ ex. 3. de aīa. vbi ostēdit̄ intel-
lectū nō itelligere se nec ea que sunt i eo. nisi secūdario.
et p̄ reflexionē. maior colligit̄ ex Cōmēntatoꝝe. lz. meta.
duz dicit q̄ vniuersalia apud Ari. sunt collecta ex p̄ticu-
larib^o ab intellectu qui cōprehēdit̄ iter ea silitudinē et fac-
ea intētionē v̄nā. ¶ Quarto. intellect^o nō itelligit v̄sū nisi
si abstrahēdo a singularibus vt habet videri tertio de
anima. sed intellectus non abstrahit nisi a noto. ergo p̄
prius cognoscitur ab intellectu singulare q̄ vniuersale.
¶ Secūda cōclusio. Intellectus noster cognitio
p̄fecta et distincta p̄us cognoscit vniuersale q̄ singulare.

et similiter magis vniuersale quam minus vniuersale. De hoc conclusio arguitur sic quia ad cognitionem distinctam habendam ab intellectu de aliqua re requiritur cognitio eorum in qua ipsa est resolubilis: et que clauditur in ea: sed res est resolubilis in omnia vniuersalia ad eam superiora. ergo si res aliqua ab intellectu distincte debet cognosci oportet prius ab eo cognosci omnia vniuersalia ad eam superiora. et per consequens distincta et perfecta noticia intellectus? ipse prius cognoscit vniuersale quam singulare: et magis vniuersale quam minus vniuersale.

Sed contra hanc viam multipliciter argui conuenit. Primo quod illud quod primo ab intellectu intelligitur est primum eius obiectum. si ergo singulare primo ab intellectu intelligitur: sequeretur quod singulare est primum obiectum intellectus. consequens est falsum. et contra Arist. 3. de anima. in illa parte. Quoniam autem aliud est magnitudo. Secundo illud quod intelligitur solum reflexe et indirecte non intelligitur primo: sed singulare intelligitur ab intellectu solum reflexe et indirecte. igitur per consequens cum maiori: et minor colligitur ab Arist. tertio de anima dum dicit. Sensitio quidem igitur calidum et frigidum indicat. anima et quorum ratio quod caro: alio autem aut separato aut sicut circumflexa se habet ad se ipsam: que cum extensa sit carnis esse discernit. Ex quibus verbis apparet Aristotelem velle quod anima humana discernit indiuiduum et quidditatem separatis virtutibus. scilicet indiuiduum sensu et quidditatem intellectu. Aut quod si vtrumque intellectu discernit hoc est diuersimode: quod carnem hoc est indiuiduum discernit sicut circumflexa ad se ipsam in sensu: sed carnis esse. i. quidditatem discernit cum sit extensa. et primo aspectu. Et idem videtur velle commentator tertio de anima commento nono. dum dicit quod ista est dispositio intellectus in comprehendendo aliterates que est inter formam et indiuiduum: quia comprehendit formam per se et comprehendit indiuiduum mediante sensu. Tertio inter obiectum et potentiam debet esse proportio: sed inter singulare et intellectus nulla est proportio: quia singulare est materiale et intellectus immaterialis. quare etc. Quarto quod videtur quod Arist. velit quod vniuersalia sint prius nota nobis noticia confusa quam singularia: quoniam dicitur quod pueri primo cognoscunt vniuersaliter omnes viros appellando patres. et omnes feminas matres. posterius vero determinate horum vniuersalium distinguendo patrem ab alijs. et similiter matrem. sed pueri in principio non habent nisi confusam notitiam. igitur.

Ad hec respondet Bur. Ad primum dicendo quod quadrupliciter aliquod dicitur primum obiectum intellectus. Primo primitate ad equationem. et sic ens est primum obiectum intellectus. Secundo primitate exclusionis. et sic vniuersale est primum obiectum intellectus. Tertio primitate perfectionis. et sic deus est primum obiectum intellectus. Quarto primitate immutationis seu generationis. et sic singulare est primum obiectum intellectus. Arist. autem loquitur de primo obiecto intellectus sumpto secundo modo in loco superius allegato. quare etc. Ad secundum negat minorem dicens quod singulare intelligitur ab intellectu directe. et vniuersale reflexe. Unde de singulare cognoscitur a sensu et ab intellectu. Vniuersale autem siue quidditas a solo intellectu cognoscitur. Et in intelligendo quidditates intellectus diuersimode se habet: quod primas quidditates que est in indiuiduo. scilicet species speciatissima intelligit directe: sed quidditates alias usque ad generalissimam intelligit reflexe. Et hoc videtur velle commentator tertio de anima. commento. io. dum dicit. Et necesse est ut forma. i. quidditas siue vniuersale experimenter per aliam virtutem. scilicet per sensum qui comprehendit

singulare. Et hoc erit ex hac virtute aut per dispositiones similem linee recte cum intellexerit formam primam existentem in hac re singulari: aut secundum dispositionem similem linee spirali quam fuerit reuera intendendo intelligere et quidditates illius forme: deinde quidditates illius quidditatis quosque pueniat ad simplices quidditates in illa re. Velle igitur videtur commentator quod intellectus primo intelligit singulare sensu: deinde primas formas. scilicet species speciatissimas directe. quidditates autem illius. scilicet genera superiora gradatim ascendendo usque ad generalissimum: quod non habet ulterius quidditates: intelligit reflexe: quod quodammodo vadit ab eodem in idem. ex quo quidditas superiorum in inferioribus includitur. et alij velint quod semper intellectus dum ascendit resoluendo habeat dispositionem linee recte. dum vero componendo descendit linee spiralis seu circumflexe: sed de alijs de anima plenius in gratia. Ad tertium dicitur quod inter singulare et intellectum possibile est sufficiens proportio qualis debet esse iter mouens et motum: quoniam vniuersum sit materiale et aliud immateriale: presertim cum singulare non sit mouens principale: sed instrumentale agens in virtute alterius scilicet luminis intellectus agentis. Ad quartum respondet quod puer prius cognoscit notitiam singulari quam vniuersali. prius enim per intellectum cognoscit quod iste vir est iste pater. quam quod vir sit pater. Et si argueretur contra hoc. quia tunc illud exemplum de puero non esset ad propositum Arist. qui intendit hic ostendere quod vniuersalia sunt nobis magis nota quam singularia: sed potius argueret oppositum. Huic intricate respondet Bur. Mihi tamen videtur ipsam innuere quod duplex sit cognitio singularis. Una est singularis apprehensiva quam cognoscitur res singulariter: eam tamen nesciendo distinguere a qualibet alia. Alia est singularis discretiva quam res cognoscitur singulariter ipsam a qualibet alia distinguendo: et in ea conditiones indiuiduanes comprehendendo que in nulla alia re comprehenduntur. Vult igitur licet in prima cognitione que est confusa cognitio singularis apprehensiva precedat cognitionem vniuersalem secundum primam conclusionem. tamen in posteriori cognitione que est distincta cognitio vniuersalis precedat cognitionem singulare discretivam. et hoc vltimum est ad propositum Arist. hic: cuius intentio est ostendere quod in notitia distincta vniuersale est prius et magis notum quam singulare ut etiam innuebatur in conclusione secunda. Unde puer primo cognoscit cognitione singulari apprehensiva. deinde notitia vniuersali. postea vero vigorato eius intellectu et virtute cognoscit meliorata per explicationem et expurgationem eius a superfluitatibus cognoscet notitia singulari discretiva. quare etc.

Pro modo secundo respondendi ad quesitum premiatur primo secundum Albertum quod vniuersale in re dupliciter sumi potest. Uno modo simpliciter quidditate secundum se sumpta: et de hoc non est consideratio in scientia naturali. sed in metaphysica. Alio modo pro natura communi secundum esse accepta in particulari et de hoc consideratur naturali scientia et appellatur indiuiduum vagum quod exprimitur per tales terminos. alij quis homo alij quis bos. Et per ista intelligimus vniuersalia physica: puta hominem carnem oscum taliter complexonatum etc. Unde duplex est indiuiduum. scilicet vagum et signatum. Indiuiduum vagum: ideo non dicitur vagum quod non sit in natura determinatum. quod natura determinata cum dicitur alij quis homo. sed dicitur vagum ex eo quod per accidentia sensibilia non est determinatum: ut hic homo. Indiuiduum ergo vagum est illud cuius natura tracta et particularizata per suppositum indeterminatum certificatur. Sed indiuiduum signatum est illud cuius natura tribuitur et particulariter certificatur in supposito determinate de

*Individuum vagum
signatum: p + s*

monstrato: vt hic homo forte demonstrato. Individuoz aut vagoruz aliud correspondet speciei specialissime. vt aliquis homo: aliud generi subalterno. vt aliqđ animal aliquod corp^o. aliud generi generalissimo vt aliqua substantia. ¶ Premittitur secūdo qđ natura dupliciter accipi potest. Uno modo pro natura que est pncipium cognoscēdi. quomodo accipit cum dicitur qđ illud est pns natura a quo non conuertitur subsistēdi consequētia. Alio modo p natura que est principium essēdi et operatiōis que non est nisi agēs naturale. et hec ē duplex. vniuersalis et particularis. vniuersalis primo intendit speciem. particularis primo intendit indiuiduum. de natura secundo modo dicta loquitur Aristo. in hoc probemio. ¶ Premittit tertio qđ duplex est pcessus in doctrinis. Unus resolutorius quo habemus diffinitam cognitionem indiuidui resoluendo ipsum primo in speciem specialissimam: deinde in genus proximum. et sic ascendēdo donec vltimo deueniamus ad gnālistimū. et huiusmodi processus nihil est in sensu nisi indiuiduum et totum residuum est in intellectu. Alius est pcessus compositiuus qui fit apud cōfusam et indistinctam sensus cognitionē quo primo cognoscitur natura generalissimā. deinde generis subalterni. postea natura spālissimā. et vltimo sub illa accipit indiuidui distincta cognitio. et totus hic processus est in sensu. et est propius naturali scientie: qđ nulla alia considerat vniuersale fm esse acceptū in particulari. et ideo secūdo ipsas solā vniuersale est notius fm sensuz qđ singulare: nec ob hoc negandū est quin similis possit esse pcessus in intellectu vt credo. ¶ Premittit quarto qđ cū queritur vtrum vniuersalia sint nobis magis nota qđ singularia. hoc potest dupliciter intelligi. Uno modo absolute. Alio modo habēdo respectū ad eādem virtutē. vt solum fm sensum aut solum fm intellectū: et hec differūt non par: vt statim apparebit.

Premissis his sit prima conclusio talis. Vniuersalia sunt nobis magis nota et pns nota secūdo sensuz qđ singularia et magis vniuersalia qđ minus vniuersalia. et intelligatur conclusio loquendo de vniuersalibus physicis et notitia naturali. ¶ Probat per exemplū Auicenne de homine viso a lōge quez pns cognoscimus vt aliqua substantia. postea per motuz qđ est aliquod animal: deinde per rectitudinē stature qđ est aliquis homo. vltimo autem per comprehensionem conditionū indiuidualium quas in alio impossibile est reperiri cognoscimus qđ est fortis. ¶ Secūda conclusio. Singularia seu minus vniuersalia sunt pns et magis nota nature qđ magis vniuersalia. et hoc siue teneant se ex parte causarum siue ex parte effectū. Ista conclusio arguitur: qđ illa sunt pns et magis nota nature que siue operatiōis sunt propinquiora: sed cause particulares sunt propinquiores operationi nature qđ cause vniuersales. et similiter de effectib^o accidit. ergo. Unde dato qđ a. ignis producat. b. ignez ex. c. materia et. d. forma. p. qđ sicut. e. materia et. d. forma sūt magis note. a. igni qđ. b. ignis. ita .c. materia et. d. forma sunt magis note. a. igni qđ materia ignis et forma ignis: et hoc magis qđ materia corporis et forma corporis. et sic deinceps. et eodē modo ex parte ipsius effectus. s. qđ. b. ignis est magis notus. a. igni qđ ignis: et magis vniuersalia sunt nobis prius et magis nota fm intellectuz qđ minus vniuersalia: et minus vniuersalia qđ singularia. et hoc etiam loquendo de vniuersalibus vniuersaliter sumptis. Hec conclusio probat multipliciter. Primo: intellectus in acquirēdo cognitionez rez procedit de potentia ad actum et de pura ignorantia ad perfectā notitiam: sed cognitio rei in suo vniuersali est media in-

ter puram ignorantiam et notitiam eius pfectam. Cuius igitur non sit transitus de extremo ad extremū nisi per medium sequitur qđ ante qđ cognoscatur res ab intellectu perfecte et in speciali oportebit ipsum prius eam cognoscere in vniuersali. et p cōsequēs magis vniuersalia sunt nobis fm intellectū pns et magis nota qđ minus vniuersalia vel singularia. Secūdo. sicut se habent prima pncipia complexa ad alias propositiones. ita se habent prima pncipia incomplexa ad alias notitias incomplexas p cōueniētem similitudinē: sed pma pncipia cōplexa sunt fm intellectum pns et magis nobis nota. qđ alie propositiones que ex ipsis probantur et notificantur. ergo pma pncipia incomplexa sunt nobis prius et magis nota. secundū intellectum qđ alia incomplexa. sic qđ in intellectu prius formatur pma pncipia incomplexa qđ notitie alie incomplexe: qđ esse nō potest nisi intellectus pns intel ligat vniuersalia qđ singularia. Et iste tres cōclusiones sunt pro mēte Aristote. in littera. ¶ Quarta conclusio. Absolute loquēdo singularia sunt nobis prius et magis nota qđ vniuersalia vniuersaliter sumpta. hec conclusio sic pbatur. illud qđ cognoscimus p sensum est absolute nobis pns et magis notū qđ illud qđ solo intellectu cognoscimus. Cum necesse sit quēcūqđ intelligentē fantasia aliqđ speculari: s; p sensuz nōs cognoscimus singulare. Vniuersale autem vniuersaliter sumptū per solum intellectum. ergo absolute singularia sunt prius et magis nobis nota qđ vniuersalia vniuersaliter sumpta. Et hec conclusio sit pro mente Arist. primo posteriorum auctoritate supius inducta: vbi asserit qđ singularia sunt nobis magis nota qđ vniuersalia que sunt sensui propinquissima. Et ex his conclusionibus remouetur appares contradictio i dictis eius ibi et hic. ¶ Et si argueret qđ Arist. vult in primo posteriorū qđ vniuersalia sunt magis nota nature. quia sunt a sensu remotissima: cuius tamē oppositum dictum est in secūda conclusione. Respondet qđ ibi et hic est equiuocatio de natura. quoniam ibi loquitur de natura que est principium cognoscēdi fm quas vniuersalia sunt magis nota qđ singularia. hic vō loquitur de natura que est principium operādi et fm hęc singularia sunt magis nota qđ vniuersalia vt dictum est.

Sed cōtra probationem primam tertie conclusionis plurime instantie adducuntur.

¶ Primo. quia si ratio illa valeret sequeretur qđ ante qđ res aliqua cognosceretur ab intellectu in speciali oporteret ipsuz eam cognoscere in vniuersali per omnia sua superiora que de ea quiditatiue predicantur: patet consequentia: quia cuiuslibet superioris cognitio est media inter puram ignorantiam et notitiam rei in speciali. consequens tamen est falsum: quia eo dato non posset aliquis intelligere equum sub propria ratione equi nisi prius cognosceret ipsum fm omnia genera superiora. hoc autem non est verū. quia aliquis optime intelligit equū vt equus est: quamuis ignoret genus sibi immediatum. quoniam tale non est animal: cum plus conueniat essentialiter equus cum vna specie animalis qđ cum alia: ergo in aliquo cōmuni inferiori ad animal et superiori ad equum et speciem illam cum qua magis conuenit: quid autē sit illud genus forte non est aliqđ qui sciat. ¶ Et confirmatur: quia omnis cognoscens aliqua finita potest scire numerum illorum. ergo si aliquis intelligeret equum fm omnia sibi superiora posset dicere quot illa sunt. sed hoc est falsum: quia oporteret ipsum cognoscere omnes species animalis. quia cum vna est equus sub vno genere sub quo non est cūz alia. Nullus autem inuenit qui oēs illas cognoscat. ¶ Secūdo. si ratio illa valeret sequeretur qđ materia non posset transmutari de

alio ibi: m p
pno? de h ad

puatione ad formā perfectā nisi prius recipet formas im-
perfectas. cōsequens est falsum: qz oēm formā imediare
potest recipere. patet cōsequencia: qz forma imperfecta
est media inter puuationes forme et formas perfectas.
¶ Tertio data illa ratione sequeret qz terra non posset
immediate trāsmutari in ignē. consequens est falsum et
contra Aristo. secūdo de generatiōe. et p3 pntia: qz aqua
et aer sunt media inter terrā et ignem nō solum fm sitū:
sed etiā fm perfectionē. ¶ Quarto. si ratio illa valeret
non posset aliquid trāsmutari de albo in nigrū nisi prius
trāsmutaretur in omnes medios colores. Sequens ad
experientiam p3 esse falsum. et tenet pntia: qz omnis me-
dius color est medius inter albus et nigrum. ¶ Quinto
stāte illa ratione nō posset intelligi fortes vt fortes nisi
prius intelligeretur vt substātia: vt corpus: vt animatum
corpus. consequens p3 esse falsum vbi fortes fuerit prius
optime nor^o et in moderata distātia de nouo obuiat.

His omnibus premissis respondetur. ¶ Ad
primum cōcedo qz ante q3 res
intelligatur in speciali itelligitur per omnia sua superio-
ra. licet non semper habeant nomina imposita. et dico qz
animal est genus equo immediatum. et qz scio numerus
illozum superiorū generum: quia quattuor. Unde sicut
differentialia numeralia habet latitudinem: quia plus nu-
meraliter differunt fortes et berta q3 fortes et plato. ita cō-
uenientia specifica siue generica habet latitudinē: quo-
niam plus sub animali conueniunt homo et symia q3 ho-
mo et formica. quāuis sint species sub eo imediare cōten-
te. ¶ Ad secūduz negatur consequētia: quia ille forme
impfete nō sunt media essentialiter ordinata sicut co-
gnitio magis vniuersalis dum est trāsitus de pura igno-
rantia ad notitiam perfectam. ¶ Ad tertium responde-
tur similiter. ¶ Ad quartum responderi potest eodem
modo. Aliqui tamen concedunt qz in trāsmutatione de
albo in nigrum fit trāsitus per omnes species coloruz
medioz. quāuis non semper omnes distincte percipian-
tur propter temporis paruitatē quo mobile manet sub
eis. ¶ Ad quintum respondetur qz vbi debeat noticia
de nouo generari siue presentē in distātia moderata si-
ne non. homo prius cognitus siue incognitus semp prius
cognoscitur magis vniuersale q3 minus vniuersale vel
singulare. Verum tamen inter acquisitiones illaruz no-
ticiarum aliquando est ita parua distātia qz non perci-
piunt vnam precedere aliaz. sicut in casu argumēti. Ali-
quando autem tāta est inter eas distātia qz optime ap-
paret vnam noticiāz prius altera generari. sicut in exem-
plo Auicenne superius posito.

Ad argumenta vero alterius positionis que
huius determinationi aduer-
sari videntur ex prius habitis non difficile est respōde-
re. ¶ Ad primum concedo qz oportet intellectum prius
intelligere vniuersale q3 singulare. Et dico qz vniuersa-
le ad hoc vt ducat in cognitionez vnius singularis et nō
alteri^o determinatur a fantasmate illius singularis qd
est in sensu. nec propter hoc oportet illud fantasma prius
esse cognitū ab intellectu sicut species albedinis recepta
in visu ita determinat qz fiat visio albedinis qz nō alte-
rius coloris: nec tamen propter hoc oportet prius visum
illam speciem videre. ¶ Ad secūduz dicitur qz illa au-
ctoritas nō est ad ppositum: quia Aristote. ibi loquitur
de vniuersalibus in causando. sicut sunt deus et alie itel-
ligentie de quibus nō est hic sermo: sed soluz de vniuersa-
lib^o fm cōmunitatē que nō sunt sepata a sensibilibus
sicut illa: sed sunt eis cōiuncta. ¶ Ad tertiu p3 ex dictis
in qstione pcedenti quomodo vltia sunt quodāmo extra
animā et quodāmodo in anima. ¶ Ad quartū patet per

commentatorem tertio de anima. Qui in plerisqz locis
vult qz abstrahere species vniuersalē a fantasmate sin-
gularis est operatio intellectus agentis. formare autez
seu intelligere est opatio intellectus possibilis. Sed quo-
modocunqz sit negandū est qz intellectus nō abstrahit
nisi a noto ab eo. Vtrū autem intellectus intelligat sin-
gulare solum per reflexionem ad fantasma: aut per spe-
ciem propriam ipsius singularis in eo receptam: aut per
speciem vniuersalem qua intelligit etiā vniuersale: sed
ordine quodā: in tertio de anima pergratur.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad primum
patet respōsio per secundaz
conclusionem: quoniam non omnes cause sunt magis no-
te nature: sed cause proxime cōuertibiles cum effectib^o
suis. ¶ Ad secūduz dicitur qz probat quartam conclu-
sionem. ¶ Ad tertium dicitur fm hanc opinionem qz
Aristo. per cōfusa nō intelligit composita naturalia: sed
intelligit vniuersalia. et per partes itelligit partes corpo-
ris subiectiuas. modo bene dicit^o est qz vniuersalia prius
cognoscuntur a nobis per intellectuz: q3 sua inferiora.
¶ Ad quartū patet per questionē 22.

¶ Aut soluere litigiosam rōnez qz sane vtreqz
quidem habēt rōnez et melissi et parmenidis
Etenim falsa accipiūt et non sillogizātes sūt.
Magis aut melissi opinio onerosa est et non
habēs defectum. Textu cōmēti. r.

Intelligendum fm Commenta-
tozem commen-
to decimo. qz illa ratio appellatur vana: que
aut nihil cōcludit: aut si cōcludit aliquid nō
concludit itentū. Et magis vana est illa que
nihil cōcludit: q3 illa que cōcludit qd non est itentū per
eam. qz ergo ratio Melissi nihil cōcludebat ex quo ac-
cipiebat minozē negatīā in pma figura et predicatione
directa. qualr arguēdo non sequitur conclusio: vt in po-
ribus dicitur. Parmenides autem bene concludebat: li-
cet nō concluderet cōclusionem itentaz: qz capiebat mi-
nozē affirmatīā de subiecto ifinito. ideo magis erat
vana ratio Melissi q3 ipsius Parmenidis. Melissius
aut ponebat vnum ens eē: et illud dicebat immobile et infi-
nitum: ad qd pbandum sic arguebat. Omne qd genera-
tar h3 pncipiū. ergo qd nō generatur nō habet pncipiū
sed ens nō generatur. qz non h3 pncipiū: et per pntis nec fi-
nem. ergo est ifinitum. Ex quo vltorius seqtur qz est tū
vni: qz nihil aliud secū cōpatitur: et qz est immobile: qz nō
habet locum ad quē possit moueri.

Ista argumentatio pmo peccat in forma
fm fallaciā pntis: qz
presupponit qz sicut seqtur. Si aliquid generat: illud h3
pncipiū. ita sequatur: si aliqd non generatur: illud non
habet pncipiū. Et certum est qz hoc non sequitur: qz
celum nō generatur: et tū celum hab3 pncipiū. bene au-
tem sequitur qz si aliquid nō habet pncipiū: illud non
generatur. Ibi ergo arguitur a destructiōe anteceden-
tis ad destructionem pntis: et sic arguēdo pntia non va-
let. ¶ Secūdo peccat in materia: qz in secundo pcessu
capit maiore falsam. scilicet illam. omne qd non generatur nō
habet pncipiū. ¶ Tertio in eodē pcessu peccat in for-
ma. qz arguitur directe in prima figura minozē existēte
negatīā. ¶ Quarto peccat fm fallaciā equinocatiōis.
pmo qz accipit pncipiū pro pncipio temporis aut gene-
rationis successiue: postmodum pro pncipio magnitudi-
nis cū dicit^o ens nō h3 pncipiū. qz nec finem.

Parmenides vero dicebat tū vni: ens esse
immobile: sed finitum. Et ad p/

bandum tñ vnum ens sic arguebat. Quicqd est preter ens: est nō ens. sed nō ens 7 nihil pueruntur. ergo qe qd est pter ens. est nihil. sed ens 7 vnum cōuertuntur. ergo qe quid est pter vnum: est nihil: 7 per pñs tñ vnum ens est. ¶ Ratio sua primo peccat in materia: qz pro antecedēte capit istam ppositionē: qe quid est preter ens est nō ens: que est falsa cum ad eam sequatur qd aliquid sit nō ens: vt patet. Secūdo peccat in forma per fallaciam eguocationis: qz pmo capit vñ trāscēdēter: vt est passio cōuertibilis cū ente. postea vō in cōsequente vltime pñtie capit vnum noialiter. vt dicit pncipium numeri. ¶ Parmenides ergo concludebat tñ vnum esse capiēdo ly vñuz trāscēdēter: qd verū est: sicut tñ ens esse: sed nō cōcludebat tñ vnum cē capiēdo ly vnum vt dicit pncipium numeri fm qd ipse itendebat.

Intelligendum fm cōmētatozem qd Buisso volebat circūlū qdrare portiones eius lunares quadrādo: que ideo lunares dicuntur. qz similitudinē habēt in figura cūz luna semiplena: describebat vñū circūlū. deinde ipm in quatuor portiones equales diuidebat: quas postea rectificabat 7 qtuor alias lineas rectas illis equales sumebat ex qbus cōficiēbat quadratū: deinde quatuor portiones circūlū icurrabat vt pñs: 7 circūlū pñziorem equalem faciēbat: 7 tūc arguebat illud quadratū huic circulo fore equale. qz latera illius quadrati portionib⁹ huius circūlū circūferētiā cōstituentibus sunt equalia.

Huic rationi geometra hz respōdere. qz Buisso geometrie principia concede debet. ¶ Diceretur igitur hāc consequētiā nō valere latera illius quadrati sunt equalia circūferētiā huius circūlū. ergo quadratū illud huic circulo est equale: qñ licet ille quatuor portiones circūlū cōsumant totā circūferētiā eius: non tamen cōsumūt totū circūlū illū: nō relinqtur figura eius que nō est pars que per diuisionē accipi possit. nec qualis est portio chordē ad arcū: talis est portio quadrati ad circūlū: vt alibi habet ostēdi: qz cum ceterarū figurarū figura spherica sit capacissima: faueri debemus ipsū circūlū non equari illi quadrato sed continentie fore maioris.

Antippon aut ad istud ppositum aliam rationē adducit. Capiebat. n. vnum circūlū in quo erat quadratū: cuius quatuor anguli ad circūferētiā circūlū terminabātur: deinde ab angulis quadrati ad circūferētiā circūlū lineas ptrahebat faciētes triāngulos ysocheles. Quo facto resultabat figura equaliuz laterum 7 anguloz: sed in duplo pluriuz 7 maior pñzi. Iterū ab angulis illius figure protrabebat lineas ad circūferētiā circūlū siles triangulos faciēdo. Sed minores 7 ples i duplo: 7 tūc resultabat figura pñzi maior: 7 i duplo plū latez 7 anguloz: eq̄lū tñ vt imēdiate de alia prius dicebat: 7 qz vt ipse aiebat in tali diuisione circūferētiā circūlū per angulos triangulorū qui isosceles seu equalium laterum nominātur ad eam terminatoz non proceditur in infinitū: qz fm eum in diuisione cōtinuū non proceditur in infinitū: sed ad indiuisibile est status: quia ex indiuisibilibus compositū: ideo tūc figura resultans dum vltērius non procedet diuisione illi circulo erit equalis. Lum aut contingat inuenire quadratū huic figure multiangule equalē sequitur quadratū illud nunc scripto circulo ad equari: quia quecūqz vni tertio sunt equalia: inter se sunt equalia. Sed huic rationi geometra respondere non debet: quia principū est apud geometriam continuū esse diuisibile in infinitū 7 componi semper ex indiuisibilibus: cuius oppositū nec ratio accipiebat. ¶ Dicendum tamē qd figura

illa multiangula quotiēscūqz fiat sibi talis additio: numquam tamen efficietur illi circulo equalis. quare 7c. ¶ Sicut enim geometre nō amplius ratio est ad destruentē pncipia sua. Sed aut alterius est sciētie: aut omnibus cōmunis sit neqz ei qd de principijs. Textu cōmen. octauū.

Questio.

VI.

Habitatur Utrum philosophus naturalis possit pbare sua pncipia affirmatiue. ¶ Arguit primo qd sic. Ap. in hoc pmo physicoz demonstrat materiam esse que est vnum pncipiū rerum naturalū. ergo 7c. cōsequētia patet. 7 antecedēs declaraf in pcessu huius primi. ¶ Secūdo philosophus naturalis potest pbare motū esse: sed motū esse est pncipiū in sciētia naturali. ergo. patet consequētia. 7 minor colligitur ab Ap. in littera dum dicit. Nobis aut subiciātur que sunt natura omnia: aut quedam moueri. Maior arguitur: quoniā motus est passio naturalis habens causas pñzias ppter quas inest mobili. ergo per illas poterit naturalis pbare motū inesse mobili. sed motū inesse mobili est motū esse: cūz accidētis esse sit inesse. ergo naturalis potest pbare motū. ¶ Tertio sicut se habet metaphysicus ad sua pncipia: ita se habz naturalis ad sua pncipia per cōuenientē similitudinē. sed metaphysicus potest pbare sua pncipia. vt patet quarto metaphysice: ergo naturalis potest pbare sua pncipia. ¶ Quarto Ap. in pmo physicoz qui est liber sciētie naturalis arguit contra Parmenidē 7 Mellissum qui negabāt motū 7 plurā entia esse. 7 pluralitatē entū que sunt pncipia sciētie naturalis. vt asserit Lōmentator cōmento octauo. ergo philosophus naturalis potest pncipia sibi negata pbare. ¶ In oppositū est Ap. in littera dicēs. Sicut. n. 7 geometre nō amplius ratio est ad destruentē pncipia: sed aut alterius sciētie: aut oibus cōmunis: sic neqz huic de principijs.

Præmittendum pmo qd scientiarū quedaz est cōmunis: vt metaphysica 7 logica que considerant totū ens: 7 differenter: qd metaphysica considerat ens reale: logica vō ens rōnis. Quedā aut est sciētia particularis que cōsiderat partes entis sicut sunt alie sciētie. ¶ Præmittēdum secūdo qd sciētiā particulariū. quedā est subalternās: quedaz est subalternata: exemplū pñi vt geometria 7 arismetica. exemplū scōi. vt p̄spectiua 7 musica: nā p̄spectiua subalternatur geometrie: 7 musica arismetice. ¶ Præmittēdum tertio qd tripl̄ vna sciētia dī alteri subalternari. s. rōne subiecti: rōne principioz 7 rōne cōclusionis. ¶ Rōne quidez subiecti: vt quia suū subiectū est pars subiectiua alterius sciētie: 7 sic sciētia naturalis subalternatur metaphysice. talis tñ subalternatio est improprie dicta valde. ¶ Rōne principioz dupliciter fit subalternatio. Uno modo quia oia pncipia vnius sciētie pbātur i alia sciētia: 7 sic subalternaf medicina physica sciētie naturali. Alio modo qd aliqđ pncipiū vnius sciētie pbetur in alia: sed non oia: 7 sic geometria subalternaf sciētiā nāli. qz in sciā nāli pbāt̄ otinuz esse in infinitū diuisibile: qd est pncipiū in geometria: sed alia pncipia geometrie: aut non probātur: aut in alia sciētia probantur q̄ in sciētia naturali. ¶ Rōne aut cōclusionis cōtingit vnam sciētiā alteri subalternari quādo aliquis conclusio vnius sciētie probatur per pncipia alterius sciētie: 7 sic sciētia naturalis quātū ad illam partē que ē de p̄ride subalternatur p̄spectiue: 7 medicina cyrugica: quātū ad illaz cōclusionē. yulnera circularia tardius

scia de subalternis

fanant q̄ obloq̄a: subalternat̄ geometrie vt asserit Ari.
 p̄mo posterio. ¶ Premittēdū 4. q̄ triplicia sunt p̄nci-
 pia scie nālis. Quedā. n. sunt p̄ncipia cognitōis tantū: sic
 sūt p̄latitas entiu: sine motū eē: r̄ plura eē entia. Quedā
 sunt p̄ncipia esse tantū sicut mā r̄ forma. Quedā sunt p̄ncipia
 cognitōis r̄ esse: sicut q̄ entia nālia h̄nt in se p̄ncipia que
 sunt cause motū r̄ getis in eis. vñ motū eē r̄ pla entia eē
 nō sunt p̄ncipia esse simplr̄ rez nālius: qz motū r̄ pluralitas
 sunt p̄prietates q̄ r̄sequunt̄ ipsas res nāles. Sūt tñ p̄nci-
 p̄ cognitōis eaz: qz p̄ cognitōez accitium p̄ se sensibiliū
 ducimur in cognitōez subaz naturaliu. Ecōtra aut̄ ma-
 teria r̄ forma sunt p̄ncipia eē rez naturaliu: qz sunt ptes co-
 rriū essentielles: nō tñ sunt p̄ncipia cognitōis eaz: qz qd̄ est p̄nci-
 p̄ in cognoscēdo aliud: d̄ esse notius eo: sed materia
 r̄ forma non sunt nobis notiora q̄ sube cōposite. q̄re r̄c.
 S̄z qz entia nālia h̄nt in se p̄ncipia q̄ sunt cause motus
 r̄ getis in eis h̄nt est p̄ncipiu cognitōis r̄ esse rez nālius:
 qm̄ in tali p̄ncipio includit̄ natura r̄ p̄pria operatio ei⁹:
 r̄ ratioe nature est causa esse: r̄ rōne p̄prie eius opatiois
 est causa cognitōis rez naturalium. quare r̄c.

His habitis ponunt̄ h̄nes. ¶ P̄tia s̄. In nulla
 scia p̄nt p̄bati simplr̄ p̄ncipia co-
 gnitōis illius. p̄s s̄: qz ois p̄batio simplr̄ est p̄ notiora: s̄z
 in nulla scia ē aliud notū i⁹ i⁹ p̄ncipius cognitōis. q̄re r̄c.
 ¶ Itē si nihil p̄cedat ab aduersario nō est via aliqua ad
 ea p̄banda. igit̄. ¶ 2. s̄. Tam in scia cōi q̄ in scia subal-
 ternante aliā rōne p̄ncipioz possunt p̄bati simplr̄ p̄nci-
 pia cognitōis sciētie subalternate. ¶ Secūda pars hu-
 ius r̄clonis p̄s ex 3. p̄missio. ¶ Sed p̄ma arguit̄ sic. me-
 taphysica est sciētia cōis r̄ in ea pōt p̄bati simplr̄ q̄ oē
 totū ē maius sua pte: qd̄ est p̄ncipiu cognitōis in geome-
 tria sic arguēdo. Omne p̄tines aliud r̄ aliqd̄ vltra ē ma-
 ius illo: s̄z oē totū r̄tinet aliud. s̄ parte r̄ aliqd̄ vltra. q̄ r̄c.
 ¶ 3. s̄. Artifex cōis pōt vlt̄ p̄bare sua p̄ncipia cog-
 nitōis neganti ea. ¶ Dec 3 arguit̄: qm̄ artifex cōis r̄side-
 rat totum r̄ h̄z p̄ncipia q̄ ex quocūq̄ cōcesso sequunt̄ vt
 h̄z vidēri. 4. metaphy. q̄ quocūq̄ cōcesso ab aduersario
 negante p̄ncipiu sciētie cōis poterit artifex cōis ex illo
 p̄cesso p̄ncipiu suū cognitōis p̄us negatū inferre. ¶ 4.
 r̄clo. p̄bus naturalis pōt simplr̄ p̄bare p̄ncipia esse tan-
 tum rez naturaliu. p̄bat: qz p̄bilosophus naturalis per
 trāsmutatōez naturalē demōstrat mān esse r̄t̄ formā
 substācialē: aut tanq̄ agēs aut tanq̄ finē: vt p̄s ex p̄mo r̄
 sedo phy. igit̄. ¶ Quinta r̄clo. p̄bus nālis nō pōt vlt̄
 p̄bare p̄ncipia cognitōis negati ea: p̄s qz est artifex sp̄alis q̄
 cōsiderat solū p̄tē entis: nec h̄z p̄ncipia que ex quocūq̄
 p̄cesso sequunt̄: sicut h̄z artifex cōis: iō si sibi negent̄ nō
 pōt ea vlt̄ p̄bare: sed solum p̄ticulariter: r̄ in casu quo
 ab aduersario aliud sibi p̄cedat̄ ex quo p̄ncipius p̄us ne-
 gatū sequat̄: qd̄ tñ nō est oportūm: r̄ si aduersari⁹ mul-
 ta p̄cedat. r̄ hec cōclusio sit pro mente Ari. in littera.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄mū patet
 r̄sio p̄ q̄rtā r̄clonē. ¶ Ad
 2. negat̄ ista p̄ntia: motū h̄z cām per quā test̄ mobili: er-
 go p̄ illā pōt demōstrari iesse mobili: qz illud nō sufficit:
 sed oporteret etiā q̄ motū iesse mobili seu motū eē non
 sit p̄ se notū: qd̄ tñ est falsum. ¶ Aliq̄ tñ dicūt q̄ motus
 eē est p̄ se notū q̄tū ad qz est: r̄ sic p̄supponit̄ in scia nāli
 r̄ nō p̄bat. Est aut̄ dubitabile q̄tū ad qz est: p̄pter qd̄ est r̄ vt
 sic nō supponit̄ in scia nāli: sed pōt p̄bati. r̄ hoc p̄bat ar-
 gumētū. Nec est icōueniēs idē in aliq̄ scia p̄bati r̄ p̄sup-
 poni: sed diuersimode. vñ sicut videntes lunā eclypsari
 non querūt si est eclypsis lune: sed p̄pter quā cām lune
 insit eclypsis: sic in sciētia nāli nō querimus si est motus
 in mobili: sed p̄supponimus tanq̄ p̄ se notū: querim⁹
 aut̄ p̄pter quā causam motus insit mobili: r̄ hoc pōt de-

monstrari. ¶ Ad tertiū patet r̄sio per tertiā r̄ quartāz
 cōclusionē: qm̄ lz in hoc simile sit q̄ vterq̄ r̄sideret sua
 p̄ncipia: est tñ dissimile in alio: qz metaphysicus est arti-
 fex cōis qui h̄z p̄ncipia que ex quocūq̄ p̄cesso sequunt̄:
 non aut̄ nālis. ¶ Ad quartū d̄ q̄ Aristo. arguit̄ contra
 Parmenidem r̄ Dellisium nō tanq̄ naturalis: sed vt
 primus p̄bilosophus. quare r̄c.

**Principiu aut̄ maxime oium p̄priu est: qm̄
 multipliciter d̄ id qd̄ est. Tex. cōmēti. XIII.
 Questio. VII.**

Abitari hic solet vtrū ens dicat̄ equi-
 uoce de decē predicamētis.
 Et videt̄ q̄ sic per cōmentatorē cōmento. 13.
 dicentē q̄ est notū q̄ ens multipliciter dicat̄
 de decēz predicamētis. qd̄ aut̄ multipliciter
 dicitur: equiuoce dicitur. quare r̄c.

In oppositum vt eē cōmētor eodē mēto
 p̄az post. vbi dic. B nomē ens
 aut significat gen⁹: aut vnū idiuuū numero: r̄ qd̄cūq̄
 sit ens erit multū: sed certū ē q̄ nec gen⁹ nec idiuuū
 est equocu. igit̄. ¶ 2. hoc idē rōne sic arguit̄. Nullū ade-
 quatū oim̄ alicui⁹ potētie cognoscitiue ē equocu: s̄z ens
 est adequatū oim̄ alicui⁹ potētie cognoscitiue. s̄ itellus.
 igit̄. p̄s mā cū minori. Et maior arguit̄. qz cuilibet tali p̄
 oibus suis significatis vnic⁹ cōrriidet cōceptus.

Pro dubio p̄mittēdū p̄ q̄ illud p̄p̄e d̄ vnū
 cū cui p̄oib⁹ suis significatis vnic⁹
 cōrriidet cōcept⁹: r̄ cū h̄ de illis cōlitter d̄ vt spēs aut ge-
 nus. vt ly h̄o. ¶ Illud vō d̄ p̄p̄e equocu cui p̄oib⁹ suis
 significatis plures r̄ nō vnic⁹ cōrriidet cōcept⁹: vt canis:
 cui⁹ in mēte ali⁹ cōceptus p̄ latrabilia: ali⁹ p̄ marino: ali⁹
 p̄ celesti cōrriidet. Illud vō d̄ analogū qd̄ ē iter h̄ me-
 diū: qd̄. s̄. vnicū h̄z cōceptū p̄ oib⁹ suis significatis: s̄z p̄p̄e
 tit illis icōlitter s̄z p̄us r̄ posterio p̄p̄ h̄ q̄ ab illis icōlitter p̄-
 ticipat: r̄ h̄ a cōmētorē multiplex appellat̄ sicut abignū

Ad dubium q̄cū q̄rit de ente vtz sit equocu
 diuersi varia r̄idēt. Quidā. n. d̄v
 xerūt rōnes sube r̄ accit̄is adeo dispares esse q̄ ab illis
 nlls cōceptus cōis eis abstrahi pōt. p̄pter qd̄ huic vocē
 ens duo cōrriidet cōcept⁹ eius ambitū euacuāt̄: vñ
 subys cōpetēs: r̄ alius accit̄ib⁹: r̄ sic fm̄ istos ens eēt p̄
 re equocu. ¶ Alij tēnerūt q̄ sibi vn⁹ cōcept⁹ p̄ subys
 r̄ accit̄ib⁹ cōrriidet. r̄ ex p̄nti. vna rō cōis illis: q̄ qz p̄
 p̄us cōpetit sube q̄ accit̄i: r̄ ab illis fm̄ magis r̄ min⁹ p̄-
 cipat. iō dixerūt nullā nām eidē attribui debere que ad
 subas r̄ accit̄ia sit cōis. r̄ s̄z h̄ ens eēt analogū. ¶ Plēs
 vō alij p̄cesserūt illi voci ens nedū cōceptū vnus. vep̄ ēt
 nāz vnā cōpetere p̄ suba r̄ accit̄e illis vniuoct̄: r̄ deo r̄
 creaturis cōlitter vniētē. ¶ Et qz hec vlt̄ia via ē ifueta
 valde. iō h̄ ipsam multipl̄ istatur. ¶ Primo. si dat̄ ens
 in cōmuni. tūc est creatū: qz omne aliud a deo est creatū
 ab eo: r̄ tale ens eēt p̄us deo cū esset cōmuni sibi r̄ alijs.
 ergo aliqd̄ creatum eēt p̄us deo. vñs est falsum. qz tunc
 deus nō esset primū simplr̄. ¶ Secūdo. dato illo seque-
 retur q̄ aliqd̄ eēt causa dei: r̄ per p̄sequēs q̄ deus nō eēt
 p̄ma causa. vñs est falsum. r̄ p̄batur mā. qz omne com-
 mune alicui cōmuni essentialr̄ est causa illius: sicut de
 genere respectu sp̄ci: sed ens in cōmuni si datur est cōm-
 tialr̄ cōe deo r̄ alijs. q̄ est causa dei. ¶ 3. sequeret̄ q̄ ali-
 qd̄ esset qd̄ nihil est. p̄bat. r̄ capiat̄ p̄ma passio entis. s̄. i.
 intelligibilitas q̄ sit a. tuc a. ē aliqd̄ vt p̄s. Et q̄ nihil sit ar-
 guit̄: qz nllz ens ē ex q̄ nō ē ēs. cū nlla passio sit suū subz.
 ¶ Quarto. sequeret̄ q̄ in deo est cōpositio. p̄bat: qz
 deus sup̄addit enti r̄ ipm̄ cōtrahit: sed omne contrahēs
 aliud dicit̄ p̄positōez ex eo qd̄ cōtrahit̄ r̄ eo quo contra-

triplicia p̄ncipia

*sup̄ta in p̄nti: qz
 h̄re: cōmēti. 13. p̄s*

*nō est mōst̄ r̄
 sic: idē p̄bat
 p̄ p̄supponit̄.*

bit. igitur. ¶ Quinto. sequeret quod aliqd est quod nullius pfectio est. pbat: quod omne aliud ab illo ente in cōi supradit ei aliq pfectioez et est eo pfectius: sed in infinitū mōdice pfectiois est aliqd aliud ens. igitur. ¶ Tēnētū hāc viā p duob' p'mis argumētis cōcedūt aliq' ens in cōi est p'us deo pōitate cōitatis: sed tñ de' est p'us pōitate pfectiois et causalitatis. et p'ns simpliciter p'us cū p'iozitas causalitatis et pfectionis sit simpliciter p'ioz pōitate cōitatis. Et p'pter hoc negant absolute quod ens in cōi mōi est p'us deo. et similiter negant quod omne cōe alicui. et alys sit p'us illo: quod ultra illud oporteret quod eēt causa illius: sed ultra illud oporteret quod sibi esset eēntiale: vt genus vel differētia ingrediens eius diffinitionē essentialē: quod nō est de deo et de ente in cōi. ¶ Sed 3. si ens in cōi p'dicat de deo: vel p'dicat intrinsece vel extrinsece. si intrinsece. g' cōicat deo intrinsece: et p'ns de' p'ticipat nām entis in cōi: quod nō pōt eē nisi causat ab eo intrinsece. si extrinsece: tūc deus ex nā sua nō esset ens. p'ns est falsum cum maxime sit ens. ¶ Itē aut ens in cōmuni p'dicatur de deo eternaliter: aut nō. si eternaliter aliqd eternaliter causatū fuit in deo: quod ē impole. si nō eternaliter: s' ex tpe: tunc sequit quod ante creatioez mūdi deus nō fuit ens: quod est falsum: quod tunc deus in creatione mūdi incepisset mutari. ¶ Ad hoc quidaz dicunt quod ens p'dicat intrinsece de deo: quod deus de se habet esse: nec in eo distinguit esse ab essentia p'pter suā completissimā actualitatem: sed nō p'dicat intrinsece de creaturis cū nō habeat ex se esse: sed p'pter participationem alicui' intrinsece.

Et tunc respōdetur

ad rōnes vltimo factas. ¶ Ad primam concedit quod ens cōmunicat deo intrinsece. et negatur postea consequentia. ergo deus participat. igitur et. quod cōmunicatio potest esse sine causalitate: non aut participatio. ¶ Ad secundaz cōcedit quod ens eternaliter p'dicatur de deo. et negat cōsequentia cū inferit quod aliqd creatum eternaliter fuit in deo. et ratio: quod ens in cōmuni abstracta a creato et increato finito et infinito: sicut aīal formaliter nec est rōnale nec irrōnale. ¶ Alij in hoc dixerunt oppositū. s' quod ens p'dicat de deo extrinsece cum nō sit causa eius. Sed p'dicat de creaturis intrinsece quia est causa. hoc tamē non obstare de' et natura sua est ens: quod de natura sua est ens increatum et infinitū. Et si obicitur quod ens p'dicatur intrinsece de creaturis. ergo a fortiori de deo cū sit perfectissimū ens: negat cōsequētia. ¶ Alij tamen voluerūt quod ens p'dicatur intrinsece de deo et de creaturis. ¶ Ad tertium principale dicitur negando consequentiam. et quod a. est ens. et quod ibi passio identificatur suo subiecto. ¶ Ad quartuz dicitur. quod ibi non est contractio eo modo quo species cōtrahit genus: aut concretum accidentale suum subiectum: sed precise illa est contractio cōmunitatis. ¶ Ad quintū negatur psequētia. et ad probationē negatur minor: quod species sunt finite et inter eas datur minime perfecta. ¶ In sequendo itaq' cōmentatozem tenetur via secunda. s' quod ens est ambiguus siue analogum. Et cum dicit postea quod aut significat genus aut indiuiduum. per extrema dedit intelligere mediū. s' speciem. et hoc dicit arguendo contra antiquos asserentes omnia esse vnum ens. s' alicuius p'dicamētū: quia si sic esset: esset vnum genus: aut vna species: aut vnum indiuiduū. et quomodocūq' diceretur: sequeret esse multa entia: quia genus presupponit speciem: et species presupponit genus et differētia: et indiuiduum presupponit spēm et genus.

Ratio vero arguit quod ens non est pure equocū: quod cōceditur. quare et.

Substātiāz infinitaz esse: aut qualitātē: aut

passionē nō ptingit nisi s'm accēs. Si igitur et alie q'titates sunt. infiniti. n. ratio cōgruit q'titati. Ter. commenti. xv. Qd. viii.

Dabitatur vltimus. Vtrum quātitas distinguat realr a materia

¶ Arguit quod nō: quod si sic esset: hoc eēt: quod q'titas esset accēs in mā fundatū vt in subiecto: et p'ns mā esset ens absolutū p'us quātitate sed omne absolutū p'us altero deus pōt cōseruare postero destructo: g' staret absq' repugnātia aliq' materiaz esse absq' q'titate. ¶ Sed arguit quod nō: quod aut esset diuisibilis: aut indiuisibilis: sed nullo illorū modoz vici pōt. quare et. Nō nō esset diuisibilis arguit Alb. multis rōnibus. ¶ Prima materia nuda existeret: aut est simplex aut est cōposita. Si simplex habet p'positum. s' quod est de se indiuisibilis: et quod nullam diuisibilitatem habet nisi a quātitate dum illi subicitur. Si dicat quod est cōposita: aut cōpositione prima: aut cōpositione secūda. Non cōpositione prima: quod cōpositio prima est ex potētia: et actu: materia aut est pura potētia. Nec cōpositione secūda: quia secūda cōpositio est ex subiecto et accidente et causat a p'ma cōpositione et eam presupponit. igitur ibi non est p'ma cōpositio nec secūda. cum ergo materia nuda existente in ea non est cōpositio prima: sequitur quod nec etiam cōpositio secūda. ¶ Secūda ratio. Necessē est partes in quas diuidit totū abinuicē differre aliqua differētia. igitur si materia sola accepta ipsa eēt diuisibilis in partes ille abinuicē differūt aliqua differētia substātiāli vel accidētali. hoc autēz est falsū: quia non differūt differētia accidētali cum ponat nullū accēs h're: nec etiā d'ria subalt. quod oīa que differūt differētia subalt: aut differūt suis formis substātiālibus: aut suis materijs: s' pres ille nō d'nt formis subaltib': quod nullas ponunt h're: nec etiā materijs: quod nō est idē in quo aliqua conueniūt: et in quo differūt: sed partes ille si diuisi modi materia eas haberet cōuenirent in principio materialī. ergo non differūt in illa. ¶ Tertia ratio. Quicūq' attribuitur aliqua passio alicuius subiecti eidem cōpetit et illud subiectū cum sint conuertibilia: sed diuisio est passio quātitatis: ergo si materia in casu quod sit nuda eēt diuisibilis: sequeret quod eēt q'ta quod tñ nō est verū. ¶ 4. rō. Passio diffinita p subiectū nunq' inueniet eē illud. vñ quod simitas diffinit p nāsum: nunq' inuenit nisi in naso. s' diuisio in pres eiusdē rōnis de qua ē h'imo ē passio cōtinuū q' diffinit p cōtinuū vt p'z: nunq' inuenit eē cōtinuū: q're. ¶ 5. rō. Si mā sola exite ipsa esset diuisibilis: p'st' possē dicere quod color et albedo et alie h' forme segate a q'titate pres h'ēt: quod nō est verū. ¶ Sexta rō. Si sic eēt: sequeret quod mā eēt p se q'lis: p'ns est falsū: et pbat p'ns: quod materia per se sumpta haberet passioez: puta diuisibilitatem eam qualem reddentem. ergo et.

Sed quod non esset diuisibilis plurib' alijs rationibus arguitur. ¶ Primo sic. Quicqd est causa antecedentis est causa psequētis: sed diuisibilitas in partes eiusdē rationis consequitur essentia quātitatis: vt patet: et essentia quātitatis causatur ab eēntia materie. ergo diuisibilitas in partes eiusdē rationis causatur ab essentia materie: et per cōsequens p'mo competit illi et ratione eius competit quātitati. ¶ Secūdo. Remota quātitate a materia ipsa habet partes easdē quas p'us habebat: cum ponamus nullam corripū: nec vna in alteram p'uertatur: sed materia p'us habuit partes eiusdē rationis: cum alia pars materie fuerit in vna medietate corporis: et alia in alia medietate. ergo et nunc materia tales partes habet: et per con-

sequens in illas est diuisibilis. Tertia rō. Si mā nō eēt ex se diuisibilis in tales ptes: tūc talē diuisibilitates ab alio haberet: r nō videt ab alio q̄ a q̄titate. n̄is ē falsum. qz nullū accūs largit̄ aliqd̄ eētiale suo subo. essen- tiale autē est māe q̄ ipsa sit in plura p̄tibilis r sibi p̄petēs vt mā: qz aliter nō posset generatio in infinitū p̄petuari, cui⁹ oppositū vult Arist. in secūdo de generatione.

Ad dubitationem igit̄ r̄idet dicēdo q̄titi- tate a mā reali distigui r cōcedo q̄ nullā claudit repugnātiām māe eē sine q̄- titate: r vlt̄ sine forma. lz nō sit possibile fm nām. Et eo admissō dico vlt̄erī q̄ mā est diuisibilis in ptes eiusdē rōnis: r q̄ hoc cōpetit ei p̄mo r p se. r p cā p̄petit quātita- ti: sed tūc nō b̄ret mā vñā p̄te extra aliā. qz b̄re vnam p̄te extra aliā cōpetit quātitati p se r p r māe p̄ q̄titate.

Et tunc ad rōnes Alberti tenētis māe nudas simplr eē idiuisibile r̄idet: ad p̄mā cōcedēdo eo dato māe eē p̄positā. Sed vlt̄erī dico q̄ tres sunt cōpositiones in genere: r nō due t̄m vt dicit Albert⁹. P̄ma ē ex p̄tib⁹ eiusdē rōnis cuz toto. r hoc p̄ iest māe: vt dicit̄ ē. r p māe iest q̄titati. Secūda p̄p̄ ē ex actu r potētia. Tertia ē ex subo r accit̄e. r he due vlt̄ime rōnes nō eēt in mā nuda: r hoc solū p̄bat argu- mētū. Ad scōdas dico ptes illas differre d̄rntys sub- lib⁹ q̄ sūt ipsemet. r cū d̄r q̄ ueniūt in p̄ncipio māli. ve- rū ē in sp̄e: s̄ nō in numero. Ad tertiā dico q̄ diuisio in ptes eiusdē rōnis nō ē passio p̄p̄a q̄titaris. imo p̄ pus iest māe. r sicut mā ē cā q̄titaris fm suū p̄physicus eē: ita est cā sue diuisibilitatis. S̄ passio p̄p̄a q̄titaris est diuisibilitas in p̄te extra p̄te. Ad q̄rtā patz ex dictis. Ad q̄ntā p̄cedo q̄ albedo a q̄titate sepata b̄ret ptes graduales vel itēfias. Ad sextā negat̄ n̄ia. qm̄ diui- sibilitas illa nō eēt passio a mā vlt̄ suis p̄tib⁹ reali distigui. Aut si ponat̄ reali distingui nō admittat̄ māz ab of- accit̄e absolui posse. q̄uis quantitate spoliari possit. nisi theologisādo ponere vellem⁹ signa nāe. r dicere q̄ mā in p̄ signo nāe: nec est vñū nec multa: s̄ hoc obmittant̄.

Quātum itaq̄ aliquid est quod est. Tertii commentii. XV. Questio. IX.

Abitur adhuc. Utrū lōgitu- do: latitudo r p̄funditas sint passiōes q̄titaris abinuicem distigui reali: r a q̄titate. Arguit̄ q̄ non. p̄mo. qz illo dato seq̄tur q̄ d̄ratū bipeda- le est p̄cise duplū ad q̄ d̄ratū pedale. n̄is ē falsum. qz est octuplū. p̄ q̄ d̄ratū itelligēdo corp⁹ figure taxilli. r p̄ba- tur n̄ia. qz sit q̄ d̄ratū bipedale. a. r pedale b. r arguit̄ sic. lōgitudo a. est p̄cise dupla ad lōgitudinē b. r filr lati- tudo r p̄funditas. g. a. ē p̄cise duplū ad b. Sed d̄co. qz se- quit̄ q̄ oē corpus sex sup̄ficierū planarū cēt q̄ d̄ratū. n̄is ē falsum. cū aliqd̄ sit q̄ d̄ragulū. r n̄ia p̄bat. qz in q̄lī bet pte est lōgitudo latitudo r p̄funditas. ḡ seq̄tur q̄ nō maior ē lōgitudo q̄ latitudo aut p̄funditas nec minor. ḡ r̄. Cōfirmat̄. r capio vñū corpus qd̄ p̄ aduerfariuz sit q̄ d̄rangulū r nō q̄ d̄ratū. r sint latera plus distātia a. b. r min⁹ distātia c. d. tūc arguit̄ sic. p̄cise eadē est distan- tia iter a. r b. r c. r d. ḡ oia illa latera eē q̄lī distāt. p̄ n̄ia. qz maior distātia facit plus distare. r minor min⁹. r eē- lis equalr. Antecedēs aut̄ est notū. qz illud corpus qua- drangulū est distātia adēquata iter oia illa latera.

Ad dubium respōderi pōt q̄ ille tres dimē- siones q̄titaris. s̄ lōgitudo: latitudo: r p̄funditas sunt reali abinuicē d̄rntes: r a q̄titate: q̄uis

Et tunc respōdet Caly oppositū sentiāt. ad argumenta p̄ncipalia.

Ad p̄mū negādo n̄iam. imo quadratūz bipedale est octuplū ad q̄ d̄ratū pedale: vnde a. b. ad b. p̄portionem cōpositā ex trib⁹ duplis. talis aut̄ est octupla. qm̄ p̄por- tio octo ad vñū ē cōposita ex p̄portōe octo ad quatuor. r quatuor ad duo. r duo ad vñū. Ita in p̄posito p̄por- tio a. ad b. est cōposita ex trib⁹ p̄portionib⁹ duplis dimē- sionum a. ad dimēiones b. Ad scōm d̄r negādo. q̄ la- titudo aut p̄funditas sit equalis lōgitudini in q̄ d̄ragu- lo. licz in q̄cūq̄ parte ē latitudo aut p̄funditas sit lōgitu- do r eē: qm̄ lōgitudo mēsurat̄ ad furfuz in deorsuz: lati- tudo a dextro ad sinistrū: r p̄funditas ab ante r retro. mō linea mēsurās lōgitudinē in q̄ d̄rangulo est alys ma- ior: id r̄. Ad cōfirmationē p̄ idē respōdet negādo q̄ sit equalis distātia iter oia latera illa. Et cū arguit̄ q̄ est idē sp̄atiū: r idē corpus intermediū concedo: t̄m illud cor- pus ē magis lōgū q̄ latū seu p̄fūdū: r p̄ n̄is plus distāt q̄ p̄ lōgitudinē distāt q̄ p̄ latitudinē. aut p̄funditatē r̄.

Infiniti autem ratio quantitati congruit. Tertii commentii. XV. Questio. X.

Abitur insuper. Utrū quāti- tas terminet p terminos p̄p̄y q̄tis ab ea eētialr d̄rntes. vt q̄ corporeitas sit q̄titas trinā b̄sis dimē- sione r terminet ad sup̄ficiē que b̄eat solū la- titudinē: r sup̄ficiēs terminet ad lineā que solū b̄eat lō- gitudinē: r lineā terminet ad p̄ctū simplr idiuisibilez: r similit̄er sit de tempore in ordine ad instans.

Et quia Burleus hāc materiā diffuse p̄tractat: iō breuiter expediā arguēdo q̄ non: qz si sic tūc sequeret̄ q̄ alicuius corpis pedalis fm oēm dimē- sionē eēt aliqua pars infinite lōga: r ex n̄iti q̄ alicui⁹ cor- poris pedalis aliq̄ pars esset maioris lōgitudinis q̄ suū totū: qd̄ ē p̄tra p̄ncipiū geometricū. Omne totū est ma- ius sua parte. r p̄bat̄ n̄ia: r capio vñū corpus colūnare pedalis lōgitudinis latitudinis r p̄funditatis. qd̄ diui- do per designationē in partes p̄portionalēz p̄portione dupla maiorib⁹ r̄cipiētibus ab a. extremo. r minorib⁹ ter- minatis versus b. extremū: r signo in illo corpore duas lineas giratinas taliter girātes partes p̄portioales illi- us corporeis: q̄ vtriusq̄ istarū p̄mum pedale giret p̄maz partē p̄portionalē: r 2^m pedale secūdam partē p̄por- tionalem: r sic in infinitū: tūc seq̄tur q̄ vtrāq̄ illaz lineaz est infinite longa: qz cōposita ex infinite pedalis non cō- municātib⁹ vt seq̄tur ex casu. Sed iter oēs duas lineas in corpore distātes mediat sup̄ficiēs. ergo iter illas du- as lineas lōgitudinis infinite fm se rotas abinuicē distā- tes mediat sup̄ficiēs lōgitudis infinite. sed ois sup̄ficiēs terminat corpus. ergo illa sup̄ficiēs lōgitudis infinite ter- minat partem illius corporeis longitudinis infinite. r sic habetur p̄positum.

Ad dubium respōdet tenēdo p̄te eius affirmatiuam.

Et ad argumētū in oppositū p̄cedo q̄ alicuius corpis pedalis infinite lōga est aliq̄ pars. Illud. n. nō incōuenit de pte giratiua. sed de pte in lōgū p̄tēsa sine in rectū eēt mere ipole. r licet maioris lōgitudis sit aliq̄ pars q̄ suū totū. nō tamen est maioris q̄titaris: sed minoris. qz ma- gnitudo corpis non attēdit̄ solū penes vñā dimēsionē sed penes aggregatū ex oib⁹: mō sicut in infinituz crescit lōgitudo p̄tis giratiue supra lōgitudinē totius: ita in infi- nitū minorat̄ latitudinē illius: cuz p̄tinue p̄pingorib⁹ inu- cem: r p̄pingorib⁹ lineis terminet̄ in infinitū p̄cedendo fm partes p̄portionalēz minores r̄.

Abitur aut dubitationē de pte r toto fortas- sis q̄t nō ad hāc rationem. sed ad ipsam fm

seipsam. **Terminus aut plura sunt pars et totus.**
Textu commentarii. XVII. Questio. XI.

Habitatur **Utrum totum sit reals idez**
 cum oib⁹ suis partibus simul
 sumptis. **¶** Quid non arguit burlus multipli.
¶ Primo illa non sunt idez de quoz yno vere
 aliquid affirmat quod vere negat de altero. **¶** De to
 to aliquid vere affirmat quod vere negat de oibus suis par
 tibus si sumptis vel e.g. pars anima. et maior est ex primo principi
 pio. minor vero arguit ex multis. Nam hec est vera. compositum ex
 materia et forma est per se causatum ex materia et forma. et si ista materia et
 forma simul sumpte non sunt per se causatus ex materia et forma.
¶ Itē iste sunt vere. materia et forma si sumpte constituit compositum
 situm. et compositum non constituit compositum. **¶** Itē iste sunt vere. to
 tum est aliquid. et materia et forma si sumpte non sunt aliquid. quia nec
 causatum a se vel ab alijs. nec icausatum. ut ipse dedit.
¶ Itē risibile predicat de homine. quod tamen non predicat de materia et
 forma hominis si sumptis. **¶** Secundo principale arguit quod illo
 dato sequeret quod entitas compositi humani remaneret dis
 solutis partibus. **¶** Quis est falsus. quia tunc compositum humanum rema
 neret post suam corruptionem. et pars anima. quia materia et forma huma
 na manet post eorum dissolutionem. **¶** Si materia et forma huma
 na si sumpte sunt ipsum compositum humanum. et ex parte tota en
 titas sua. sequitur. **¶** Tertio principale arguit. quod cum sunt
 eadem eidem numero. sunt eadem inter se. **¶** Si ergo omnes partes
 simul sumpte sunt idem toti sequeret quod omnes partes simul
 sumpte sunt eadem inter se. **¶** Quis est falsus. **¶** Itē si materia et for
 ma si sumpte sunt ipsum totum compositum. et ipsum est unum nu
 mero. igitur materia et forma si sumpte sunt idem numero. et per
 hoc non differunt. quod tamen est falsus. **¶** Itē totum uniuersum est unum
 numero. **¶** Si ergo omnes partes uniuersi si sumpte sunt ipsius uni
 uersum. sequitur quod omnes partes uniuersi sunt unum numero.
 et si sic sequitur opinio Parmenidis et Aristoteli quod omnia sunt
 unum. improbata ab Aristotele in hoc opus. **¶** Itē sequitur quod suba et ac
 cidens sunt unum numero. quia partes albedo est unum numero. sed
 partes et albedo si sumpte sunt partes albedo si per se vera. **¶** For
 tes et albedo sunt unum numero. **¶** Quarto principale ar
 guit quod quatuor sunt mille. et quod partes quantitatie sunt partes quanti
 tative et e.g. et quod simplicia sunt composita. si partes affirmatiua
 quoniam sit vera. quoz omnes deductiones vide ab eo si placet.

In oppositum arguit per sic. **¶** Si totum esset disti
 ctum reals ab oibus suis partibus si
 sumptis. aut ergo se toto aut per aliquid aliud. non se toto. quia ni
 hil est in toto. quod non sit in omnibus suis partibus simul
 sumptis et conuerso. nec per aliquid aliud. quia si per aliquid aliud
 maxie esset per unitate toti supaddita qua baret totum et non
 partes. **¶** Sed arguo quod non. quia tunc ex toto et illa unitate fie
 ret aliud totum reals distinctum a parti toto et unitate. **¶** Sed
 hoc non esset nisi per aliam unitate supaddita. igitur daretur secunda
 unitas per qua forma totum distingueret a parti toto et prima uni
 tate. **¶** Sed ex tali secunda unitate et secundo toto resultaret tertium
 totum sic de parti toto dicebat quod esset reals distinctum a secundo
 toto et a secunda unitate. et nisi per tertiam unitate supaddita
 illi. et sic ascendendo per partes procederet in infinitum in talibus totis.
 et unitatibus. quod est inconueniens. **¶** Confirmat secundo. separaret
 deus a parte omnia accidentia ipso remaneret. et per partes partes est quod
 da totum ad suam materiam et ad suam formam. et tamen non distinguitur
 reals ab illis si sumptis. quia nec per seipsam nec per unitatem
 supaddita sibi. **¶** Confirmat tertio. quia illa unitas aut esset
 illud totum. ut quod dicitur. aut accidens respectu supadditi
 illi. ut reals posuerit. si est ipsum totum. tunc sequitur cum totum non sit
 seipso nec beat seipsam quod unitas non est in toto. nec totum habet
 unitate. cuius oppositum Burlus concedit. **¶** Si aut unitas est
 accidens supadditum toti. tunc sequitur quod partes non distinguitur
 totum reals ab oibus suis partibus si sumptis. sed solum accidens

sive formale. ut B est totum. et ille sunt partes. quod est concedendum.
 Ubi nullus diceret quod partes per aliquid accens reals distin
 guis ab eius aia. et a corpore suo. cum nullum accens sit de es
 sentia sortis. **¶** Sed burlus concedit quod partes per aiam reals
 distinguis a suo corpore. et conuerso. **¶** Et hec ratio apud me
 est quasi demeratiua in hac materia. **¶** Pro hac parte est Aristoteles in tex
 tu. dicens quod unum in actu est plura in potentia sive multa. et 2.
 de anima ubi dicit quod sicut materia et forma sunt unum. sic corpus et
 anima sunt unum. et quod oculus est papilla et visus. **¶** Et idem videtur
 velle commentator comē. 17. ubi dicit quod totum non est aliud
 quam aggregatio partium. et quod 13 vnaqueque partium dicat aliud a to
 to. tamen omnes partes simul non possunt dici aliud a toto. et infra. 4.
 philosophi. comē. 4. 3. dicens quod totum non est aliud a partibus.

Ad istam questionem aliter est respondendum
 si moueret ut ea mouet Aristoteles in 1. **¶** Nam Aristoteles in 1. **¶** Nam
 rit utrum pars et suum totum sint unum. aut plura. et vult hanc quoniam
 ne intelligi non solum de partibus. et inuis. **¶** Sed de partibus non coti
 nuis. **¶** Et per partes cotinuas commentator intelligit partes habet
 tes solum partes cotinuas cum alijs suis partibus. sicut sunt caro
 et os. et est sermo semper de partibus cotinuas et suo toto. **¶** Per
 partes aut non cotinuas intelligit partes habet partes adinuenit
 cotinuas. ut sunt caput et manus. **¶** Sed Albertus per partes
 cotinuas intelligit illas quae in se sunt sicut sunt. ut partes homo
 genee quae adinuenit cotinuas sunt partes carnis. **¶** Per par
 tes vero non cotinuas intelligit partes distantes sicut sunt sicut sunt
 forma partis. sicut sunt caro et os in animali. **¶** Et Aristoteles
 arguit quod pars et suus totum non sunt unum et idem. **¶** Ex
 hoc quod partes sunt in toto. quia tunc cum quolibet pars totius
 sit in eo sequitur quod vnaqueque partium esset idem cum suo toto. **¶** Sed
 quod partes sunt eadem eidem numero. sunt eadem inter se. **¶** Sed
 partes totius essent eadem inter se. et sic caput et manus essent
 idem. et pes et brachium. quod est impossibile. quia tunc totum esset idem sibi
 le. et quod nulla baret partium distinctionem. **¶** Sequitur quod partes non est
 idem cum suo toto. **¶** Albertus vero ad hanc quoniam videt dicens
 quod partes quae relate sunt ad formam totius vniunt eas in
 toto. sive sit cotinuas aut forma alia. sunt unum in forma
 illa. sed forma seipsas accipere diuersificant. aut sicut sunt tamen
 aut forma situm et formam ut dicitur est pus. **¶** Nec sequitur partes sunt
 unum sub forma totius. **¶** Sunt idem. quia unitas quae vniunt
 in forma totius est relatina. **¶** Sed idem dicit unitate absolutam
 Concedendum est quod partes est unum cum partibus. quia vnit in se
 partes. et partes sunt unum cum toto. quia sunt in unitate totius.
 pars tamen non est idem cum suo toto.

Sed respondendo ad quoniam forma quod mota
 fuit in primo. **¶** Premit
 mittendum est primo quod totum cathegoreumatice et proprie sum
 ptum est ens perfectum ex suis partibus. et hoc est multipli. **¶** De
 toto vlt. de toto diffinibile. de toto essentiali. de toto quanti
 tatiuo. quod intelligit de toto tertio et quarto modo sumpto.
 13 Aristoteles solum moueat quoniam de toto quantitativo. **¶** Secun
 do. premittendum quod cum dicitur unum totum sit sive partes. quod dupli
 ter potest intelligi. Uno modo formale. alio modo reals. **¶** Si
 de partibus possumus loqui dupli. vno modo diuisiue sum
 ptis. Alio modo collectiue.

His premissis de mente Burlei ponunt infra
 scripte conclusiones. **¶** Prima conclusio.
 Totum per unitate reals distinguitur ab oibus suis partibus si
 sumptis. **¶** Ista conclusio arguit sic. per illud distinguitur totum
 reals ab oibus suis partibus simul sumptis. quod est in toto et non
 in partibus suis oibus si sumptis. **¶** Sed unitas est in toto que non est
 oibus suis partibus si sumptis. ergo. **¶** Pars anima. et assumptus sicut
¶ Et si quare quod est illa unitas. videtur quod ipsum totum. **¶** Et
 concedit tamen quod totum se toto distinguit reals ab oibus
 partibus si sumptis. et hoc capiendum totum cathegoreumatice
 et non sine cathegoreumatice. **¶** Secunda conclusio. totum distinguit

realt ab oib⁹ suis ptib⁹ simul sumptis per oēs suas ptes
 sil' sumptas. patet. qz totū pervnā ptē distinguit realiter
 ab alia pte: et per aliā ptē ab alia: sic de oib⁹. **C** Tertio
 cōclusio totū per vnā eius ptem realr distinguit ab alia
 pte. p3 ex quo illā eius ptē h3 totum et nō alia eius pars.
C Quarta cōclusio pars distinguit realr a suo toto per
 puationē aliarū partiū q3 h3 totū. et nō illa ps. p3 satis.

Sed quia hec

opio nō ē vā q̄tū ad duas celo
 nes pmas: vt p3 ex argumētis
 adductis in oppositū q̄ōnis. et ē cōmētatorē cōmē. i. 7.
 q vidēs qz Aris. mouet q̄ōnē: et arguit tñ ad vnā pte3 p
 bādo qz ps nō sit idē cū toto suo nō ponēdo aliā solone3
 diē qz sermo opposit' isti. s. quē facit Aris. pbādo qz ps ē
 aliud a suo toto nō expmī. s. ab Ari. pp ei' famositate. et
 ille est sermo pbās qz ps est idē cū suo toto sic arguēdo.
 Si oīs ps ē aliud a suo toto. g. oēs ptes sūt aliud a suo to
 to. s3 totū nihil aliō ē nisi aggregatio suarū ptiū. g. totū ē
 aliud a se toto: qd ē ipole. qre rē. **C** Et cōmētator rñdē
 do ad B argumētū diē qz bic ē sōphīstīma p̄ōnis et diuī
 sīōis. s. dū arguit sic. oīs ps ē aliud a suo toto. qz oīs pōt
 capi collectiue et diuisiue. Collectiue autē capiēdo ē s̄lim.
 et oīs nō valet. qm̄ dicit cōmētator. vnaqz ptiū3 bñ dī
 ē aliud a suo toto. s3 oēs ptes īsimul nō p̄t dici a toto
 aliud. qz oēs ptes īsimul sūt ipm̄ totū. Si autē capiat di
 uisiue ipm̄ est vep. s3 tūc nō valet vltima oīs. **C** Ex q̄
 p3 cōmētatorē velle qz totū sit realr idē cū oib⁹ suis pti
 bus sil' sumptis. Nec verificat illa ppō cōmētatoris. oēs
 ptes īsimul nō p̄t dici aliud a suo toto. p B qz oēs ptes
 īsimul nō sūt aliud. vt diē Burle' extorquēdo de cō
 mētatoris ad sensum extraneū: qz tunc nō est ad pposi
 tum suū: s3 h3 itelligi vt parū supra declaratū est.

Et tenendo hoc

rñdē ad argumenta Bur
 lei in oppositū3 scā. **C** Ad
 p̄mū: negat qz mā et forma sil' sumpte nō sūt p se causā
 tū ex mā et forma: imo sūt p se causatū ex mā et forma.
 qz ipm̄ ppositū. et vlteri' nō seq̄. mā et forma sil' sumpte
 cōstituit ppositū. s3 cōpositū nō p̄stituit ppositū. g. rē. qz
 nō bñ sumit minor. qz deberet eē pluralis sic maior. vñ
 si argueret sic. mā et forma sil' sumpte p̄stituit ppositū.
 s3 cōpositū nō ē cōstituentia ppositū. g. rē. bñ valeret oīs.
 s3 tūc negaret minor. deide dī qz mā et forma sil' sumpte
 sūt aliqd. et sūt aliqd causatū a se. ex q̄ nō sequit qz
 nō sūt p̄me cāe aut qz sūt p̄ores se. s3 solū seq̄ qz sūt p̄
 res illo causatū a se. Cōcedit vlteri' qz hec ē vā. mā et for
 ma hoīs sil' sumpte sūt risibile. q̄uis nō sūt risibiles.
C Ad 2° p̄ncipale negat qz sequat qz dissolutis p̄tib⁹
 alicui' hoīs remaneat tota entitas siue eēntia ei'. qz fa
 cta dissolutiōe forme a mā hoīs ipse nō sūt aliqd. et per
 oīs nō sūt aliq̄ entitas siue eēntia alicui' hoīs. nec ali
 qua illarū ē mā siue forma. aut ps eēntialis idm̄idui bu
 mani. ex q̄ ex eis nullū tale constituit: et sic seq̄ qz hō re
 maneat post suā corruptionē. **C** Ad tertiū p̄ncipale cui3
 arguit sic. q̄cūqz sūt eadē eidē nūcro sūt eadē iter se.
 s3 oēs ptes sil' sumpte sūt idē toti p̄ positionē. g. oēs par
 tes sil' sumpte sūt eedē iter se. negat oīs. qz nō bñ su
 mit minor. qz deberet eē ista. oēs ptes sumt sumpte sūt
 eedē toti. qz negat. qz ex ea seq̄ qz qlibet earū ē eadē cū
 suo toto. ppter ly eedē poni in plurali nūcro. Et cōcedit
 vlteri' qz mā et forma sil' sumpte sūt vnū nūcro. qz cō
 positū. ex q̄ nō seq̄ qz mā sit formā vel e'. **C** Et silr cō
 cedit qz oēs ptes vniuersi sil' sumpte sūt vnū nūcro: qz
 sūt ipm̄ vniuersus qd ē vnū numero. Nec ex B segtur
 opio Parmenidis et Dellissi dicētū sic eē oīa vnū nū
 cro qz nihil aliud ab illo sit. Et pariter cōcedi pōt qz sub
 stātia et accidēs simul sumpta sūt vnū numero per ag
 gregationē. quāuis nō sūt vere vnū. **C** Ad quartū p̄n

cipale cōcedēdū ē qz q̄tuor sūt mille. s3 vlteri' negādū
 ē qz ptes qlitatiue sūt ptes q̄titatiue. et qz simplicia sūt
 cōposita. qz ex nūcro plurali in pposito nō h3 īferre nūc
 rū singularē. nec e'. Cōcedi tñ pōt qz ptes qlitatiue sūt
 aliqd quod est partes q̄titatiue. et qz simplicia sūt ali
 quid quod est composita.

C Postea ppter quid immobile si vnum est. si
 cur. n. et pars vna cū sit hec aque mouetur in
 ipsa. quare nō et oīs. Textu cōmē. **XXIII.**

Questio.

Abium hic mouet Burle'an pole
 sit toto p̄tinuo gescēte
 parte eius moueri s̄m locum.

Ad quod rñdēdo ponunt aliq̄ celo
 nes. **C** Prima. pole ē pte
 p̄tinui moueri motu locali mixto cū rarefactōe vt dē
 fatōe toto gescēte: seu altera pte nō mota. p3. vbi vna ps
 aeris gescat altera calefacta et rarefacta. et ex oīti localr
 mota. **C** 2° s. Impole ē pte p̄tinui moueri motu locali
 puro toto gescēte seu altera pte nō mota. p3. qz tūc sup
 ficies media iter totā pte motā tali motu si sic eēt: et to
 tā pte gescēte sil' moueret et gesceret ad motū: et getem
 illarū partiū. qd nō sequeret in motu locali mixto.

Sed contra

hāc determinationē istā deducē
 do aliq̄s p̄nes iconueniētes. Qua
 rū p̄ma ē qz aliqd corp⁹ est cui⁹ quelibet pars mouetur
 motu locali recto: et tñ ipm̄ est cōtinue in eodē situ adeq̄
 te. **C** Scōda celo: qz aliqd gescit: et tūc nec p se nec p acci
 dens. **C** Tertia celo: qz aliqd sil' mouetur motib⁹ d̄rys.
C Pro p̄ma ponat qz sit aliqd corp⁹ s̄pericū cui⁹ diamē
 ter sit bipedalis: et capiat ps ei' centralis s̄perica hñs dia
 metrū pedale que rarefiat totalr vsus circūferentiā cor
 poris: sic qz in ea sit latitudo rarefactōis īcipiēs a centro
 a nō gradu: et terminata ad q̄tuor ad punctū mediū semi
 diametri totū. ps alia supior totalr dēdensē supficie ei'
 cōuexa p̄tinue remanēte immobili. ita. v3. qz in illa sit lati
 tudo dēnsatōis īcipiēs a q̄tuor ī p̄cto medio semidia
 metri et terminata ad nūc gradū ī supficie cōuexa. et tūc qz
 tñ ceder ps supior p̄ dēnsatōes sic īferior p rarefactōes
 plus occupabit. seq̄ qz corp⁹ illud continue remanēbit
 eiudē q̄titatis et in eodē situ: et tñ qlibet ps eius remouē
 tē localr cū qlibet rarefiat vel cōdēset. **C** Pro 2° ca
 p̄iat casus Burlei. v3. qz vniuersus aeris vna medietas tota
 liter rarefiat ad vnā d̄riam pōnis: et alia ad oppositū.
 Tūc diē qz supficies media gescit et nō p se: vt p3. s3 qz
 nec ēt per accēs arguit: qz oē gescēs per accēs gescit ad
 getē alterius p se. sed illa supficies nō gescit ad getē
 alterius p se: ex q̄ tot' iste aer cui⁹ est supficies mouet et
 qlibet ps eius. igif rē. **C** Pro tertia capiat vga que ex
 vtroqz latere flectat equalr: et tūc arguit qz talis vīrga
 mouet sil' motibus d̄rys: qz cōdensat et silr rarefit. g. rē.
 Probat assumptū p p̄ma pte. qlibet ps huius vge cōdē
 sat. g. rē. Probat anī qlibet supficies huius vīrgae inter
 duarū et cōcauā cōdensat. igif. Anī pbat: qz q̄cūqz tali
 supficie capta illa est supficies cōcaua alicui' p̄tis illius
 vge que vt notū est cōdensat: qm̄ cuiuslibet qd curuaē
 supficies cōcaua cōdensat rē. **C** Pro 2° pte idē assum
 ptū cōsilt arguit. qlibz supficies hui' vge iter cōuexas et
 cōcauas rarefit. g. quelibet ei' ps rarefit rē. Anī pbat:
 qz q̄cūqz tali supficie data illa est supficies cōuexa ali
 cuius p̄tis ipsius vge q rarefit: qz cuiuslibet qd curuaē
 superficies conuexa rarefit.

Ad primam

cōclonē negari posset qz qlibet ps
 illius corpis moueat localr: sic qz
 mutet sitū. qz vtrāqz medietas ei' est cōtinue in eodē si.
 b z

tu sic ipm totu. ¶ Ad scdam dr. q illa supficies media
 gescit p accis ad gete aeris p se: no simplr: s3 gete oppo
 sita motui. quo variet situ fm totu. ¶ Ad tertia fut plu
 res rñsiones quaz qlibet tn negat cõdõnõ. ¶ Quidaz
 dicut q talis vga nec rarefit: nec cõdensaf: r vltcri? ne
 gat q qlibet ei? supficies intrinseca rarefiat vel cõdõfõ.
 r eodẽ mõ dicut de pñb? cõcedut tn q qlibz ps teriata
 ad supficiẽ cõuexã rarefit. r q qlibz teriata ad supficiẽ
 cõcavã cõdõfõ. r qz nõ maior ps teriat ad supficiẽ cõ
 uexã q ad cõuexã vel cõ. iõ nõ maior ps rarefit q cõdõ
 fatur. nec cõ. qre rẽ. Alij dñt q nec illa virga nec aliq ps
 ei? rarefit aut cõdõfõ. r silj q nulla ei? supficies rarefit
 aut cõdõfõ. vñ imaginant b? rtingere sicut accidit i al
 lura siue corrigia si ad dñas oppositas traba. tuc. n. ra
 refit fm lõgitudinẽ. r fm latitudinẽ seu pfunditatẽ cõ
 dõfõ: r cõ i ea mot? rarefactõis nõ sit maior motu cõdõ
 fatõis r cõ. iõ absolute dõm ẽ illã allurã eẽ eq magna: r
 sic pus. licz sit maior fm lõgitudinẽ q pus: r minor s3 la
 titudinẽ seu pfunditatẽ. Sic in pposito cõtingit de vga
 q supficies exteriores rarefiut fm lõgitudinẽ: r s3 lati
 tudinẽ seu pfunditatẽ cõdõfõ. supficies võ iteriores cõ
 dõfõ fm lõgitudinẽ. r fm latitudinẽ seu pfunditatẽ ra
 refiut. r qz tales supficies eqliter r eq velociter rarefiut
 s3 lõgitudinẽ sic cõdõfõ fm latitudinẽ vel pfunditatẽ
 aut cõ. hinc ẽ q neq rarefiut neq cõdõfõ. Et silr dõz
 ẽ d pñb? r tota vga. ¶ Alij võ dixerut q bec vga nec ra
 re fit nec cõdensaf. s3 cõdõfõ q ei? medietas supior q sit
 a. rarefit r eq cõdõfõ velociter ei? medietas inferior q sit
 b. r iõ cõ nõ sit maior mot? cõdõfõis nec itẽsiue nec ex
 tẽsiue motu rarefactõis: neq mior sed eqlis. seq q vga
 ista nec rarefit nec cõdõfõ. Hoc aut põt sic demfari. Et
 supponam? p q iter mai? r min? sit dare eqle. B p3 sat.
 q itate ponam? q talis vga sit fm lõgitudinẽ bipedalis
 qñtitatis. r flectat talr q linea cõcava extremalis q sen
 sibilr cõdõfõ fiat. vbi gra. pedalis: r linea extremalis cõ
 uexã q sensibilr rarefit fiat bipedal qñtitatis. r sit linea
 pœana c. r uera d. r qñtitas bipedalis quã pus habebat
 ista vga sit e. Et arguit sic. dat in hac vga linea maior e.
 qz d. ẽ talis: r dat minor. qz c. g. dat eqlis e. p3 pñã ex sup
 positõ. sit g illa linea f. r tuc p3 qz tota ista ps q itercipit
 iter c. cõdõfõ. qz qlibz ei? linea ẽ minor e. r silr tota illa
 ps q itercipit iter f. d. rarefit: qz qlibz ei? linea ẽ maior e.
 Et si arguerẽ q b. medietas inferior nõ fm se totã cõdõ
 fõ: qz si a. cõt sepata a b. ad huc b. cõdõ mõ se bñet sicut
 nũc: si tuc aliq rarefieret. g r nũc. ¶ Rñdẽ negãdo ma
 iorẽ. verũtn dñ q vbi tuc oino cõsistẽ bñet b. sic nũc se
 bz: q tuc totalr cõdõfõ. r loquẽdo de f. linea media q
 pñue ẽ bipedal qñtitatis: p3 q nõ seq oia ei? duo pñta
 mediata r tunc erũt pñgoza. g cõdõfõ. vt p3 ex dictis.

Sicut aut phisici dicut duo modi sũt. hi q
 dem. n. vnũ faciẽtes qd ẽ corpus subiectu
 aut trium aliqd. Textu cõment. XXXII.

De principijs rerũ nãliũ antiq di
 uersimode opiat sũt.
Quidam posuerũt tñ vnũ pñctũ di
 cẽtes oia eẽ vnũ. sic q non
 multa sunt entia nec aliud q tale pñcipiũ: vt
 Parmenides q posuit tale pñcipiũ finitũ r imobile: r
 Melissus q posuit ipm ifinitũ r imobile: r bi fuerunt
 nõ nãliter loquẽtes. qz negauerunt motum.

De naturaliter aut loquẽtib? fuerũt qdaz q
 solũ posuerũt vnũ pñ? mãle
 r hi diuersificati sũt: qñ qdã dixerũt ips ẽ aerẽ ex eo q
 minime sensibĩl ẽ. Alij aq pp ei? nimia fluxibilitatẽ: vt
 vbiq ẽ possit ad gnãtionẽ. Alij dixerũt illõ eẽ ignẽ pp

et durabilitatẽ pp eẽ a dijs maxie reotũ. Nõnlli võ po
 suerũt illõ eẽ mediũ iter ignẽ r aerẽ: vñ iter aerẽ r aq vt
 a diuertatib? q i elemẽtis repiũ sit maxie remotũ. Nõnll at
 posuit tale pñ? eẽ terrã pp ei? stabilitatẽ r sensibilitatẽ
 nisi Esiodus q nõ fuit pba: s3 legista: vt pmetator dic. 2?
 metaphi. ¶ Diuersificabant ẽr pñdicti q ad modũ gnã
 tiõis rez ex tali pñ? Nñ qdaz posuerũt res nãles gnãri
 ex illo pñ? fm rarũ r dẽsum. Alij võ vt platonici fm ma
 gnũ r puũ. r pmi dicebãt rarũ r dẽsum eẽ pñcipia forma
 lia r ðria. Alij võ magnũ r puũ eẽ pñ? mãlia r ðria. s3
 võ siue ideã eẽ pñcipiũ formale. Et bi oes ponebãt aliq
 ðria fm excellẽtiã r defectũ. magnũ. n. dicit excellẽtiã
 r paruũ defectũ. silr rarũ vt seq caliditatẽ excellẽtiã
 dicit: r dẽsum vt seq frigiditatẽ dicit defectum.

Alij de naturaliter loquẽtib? qdã mõ po
 suerũt vnũ pñ? rerũ
 nãliũ: r quodã mõ multa vt Anaxagoras: Anaximãdros
 r Empedocles. Dõs nãqz bi in hoc pueniũt q erat vnũ
 pñcipiũ mãle oĩũ. v3. vnũ chaos pñsus ex q p segregã
 tionẽ fiũt aliq pñcipia ex qb? res nãles gnãnt. Differe
 bat tñ Anaximãdros ab Anaxagora i b? solũ: qz põebat
 illud chaos confusum r in finitum: r alia pñcipia ab eo
 separari per alterationem.

Anaxagoras võ dicebat illud finitũ eẽ: r pñci
 pia alia p segregationẽ ab ipõ se
 questrari. ¶ Anaxagoras võ r Empedocles in plib? di
 uersificati sunt: qñ Empedocles posuit mũdũ ifinites
 gnãri r corruipi fm segregationẽ in qua aliqñ erat stat?
 r cõmixtio pñcipioz q vocabat elemẽta: r qd p tãtũ tps
 manet segregata: tuc est mũdus: r per qñtũ postea ma
 nent pñcipia: r tuc est chaos r corrupt? ẽ mũdus: r hoc dic
 ifinites gnãri vel fieri. ¶ Anaxagoras aut posuit ipm
 chaos ab eterno fuisse r intellectũ aliqñ iccepisse segrega
 re pñcipia ex qb? fuit aliã: r tuc mũdũ incepisse. ¶ Et
 qz bec segregatio nunq cessabit: qz ẽ ifinito. ¶ Pñcipioz
 pñsiũ r ðrio: puta ifinitaz pñũ carnis ossis sanguis r c.
 iõ mũdus nunq corrupe: r sic multiplex fuit dñia iter
 Anaxagorã r empedoclem. ¶ Prima. qz Empedocles
 ponit mũdũ ifinites gnãri r corruipi. Anaxagoras võ se
 mel fuisse genitũ r nunq corruipi. ¶ Scda. qz Empedo
 cles ponit illõ chaos esse quoddã diuinũ: r alia pñcipia
 seipsis segregari: r abinuicẽ postmodũ pmisceri. Anaxa
 goras võ nõ posuit illud chaos eẽ quoddã diuinũ: s3 itel
 lectũ qui segregabat alia pñcipia ex qb? res nãles fiũt.
 ¶ Tertia. qz Empedocles ponbat statũ in segregatõẽ
 illoz pñcipioz. Anaxagoras võ dicebat segregatõẽ il
 lam in ifinitũ pcedere. ¶ Quarta. qz Empedocles po
 suit finita pñ? .i. qñtuor elemẽta. Anaxagoras aut posuit
 ifinita pñ? ðilia r ðria vt ifinitas pres carnis ossis r c.
 ¶ Quinta. qz Empedocles posuit elemẽta eẽ pñ? carnis:
 ossis r c. Anaxagoras võ ðriũ. ¶ Sexto. qz Empedocles
 posuit gnãtionẽ r corruptionẽ fieri per litẽ r amicitias.
 Anaxagoras võ p pgregationẽ r segregationem r c.

Aidẽ aut Anaxa. sic ifinita opiarĩ vt acci
 piat cõez opinionõẽ phisicoz eẽ verã tanq nõ
 fiat nullum eorum ex eo quod nõ est. Textu
 cõment. XXXIII. **Q**õ **XIII.**

Veritur. vtrũ forma añq gñẽt i
 mã pexistat. r argf
 q sic. ¶ Pñio. qz nisi sic eẽt q forma añq p
 ducerẽ simplr aliq mõ in mã nõ pexistet:
 seqrẽt q ei? pductio eẽt creatio r nõ gnãtio
 nãlis. Nñs flm. r pbat pñã. qz illi? forme pductio ẽ crea
 tio q fit nullo ei? pexãte in mã in q itroducit: vt dñ de aia
 itellectina. s3 si forma gnãnda nullo mõ pexistet i mã

tunc nihil ei⁹ pexiste ret in ma: ex q⁹ fieret vt ps. q⁹ ei⁹ pdu
ctio eet creatio. ¶ 2. si forma gnanda nillo mo pexiste
ret i ma: sequef q⁹ gnatio forme subalis eet violeta. nis
e flm. qz e nalis a na iteta cu sit via i nam. p Ari. 2. pby.
e pbat nia: qz illud e violetu qb e solu a pn⁹ extriseco:
sz si forma nillo mo pexistere i ma ei⁹ gnatio eet soluz a
pn⁹ extriseco: qz eet violeta. ps nia. 2. maior ab Ar. 3. etbi.
vbi dic q⁹ violetu e e⁹ pncipiū e e⁹. 2. mior satis nota est.
¶ 3. ois trasmutatio e iter terios eiusde gnio: sz gnatio
forme i ma e trasmutatio. qz iter terminos eiusde gnio.
cu q⁹ termin⁹ ad que gnatiois subalis sit de gne sube: seg⁹
q⁹ termin⁹ a q⁹ e et de genere sube. aut g⁹ termin⁹ a q⁹ gn
tiois subalis e puatio forme gnande: aut forma q⁹ corru
pi: aut forma gnanda fm ee diminutu i ma pexis coa
ges cu agere extriseco ad sui pductione fm ee copletu: 2
gnatione facies nali: vt ps p sufficiete diuisione. No est
puatio: cu sit no ens: vt postea patebit. Nec forma q⁹ cor
rupi: qz illa e termin⁹ corruptois. 2 ide n e termin⁹ dua
ru mutationu oppositaz. qz relinq⁹ tertiū. v3. qz talis ter
min⁹ a q⁹ e forma gnanda sz ee pfectu q⁹ in ma existit sz
ee impfectu. ¶ 4. puatio forme pducete e i ma an ei⁹
gnatione. sz i ma n pot ee puatio simplr nlli actui mix
ta. qz a tali i bitu ipolis e regressio. qz puatio q⁹ pcedit for
ma i ma e alicui actui mixta. sz ipa n pot ee alicui actui
pmixta: nisi secu pexistat forma gnanda fm ee icopletu
qd of ee i potetia sz ee pleti sz q⁹ ab agere nali pducit
2 of ee in actu. qz forma gnanda an qz ad actu pletu du
ca: aliqlr in ma pexistit. Nota deductio ps cu maiori. 2
minor declaraf. qz ois act⁹ q⁹ iuenit i ma cu puatio: aut
e forma pcedes: aut forma seqns. p sufficiete distione: sz
forma pcedes n e mixta cu puatio. qz reliq⁹ q⁹ sit forma
seqns gnanda. Et q⁹ for⁹ pcedes i ma exis no sit mixta
cu puatioe pbat. qz nlla forma exis i suo ee plecto e ad
mixta puatio: cu p admixtioez forme cu puatioe desinat
forma a suo ee purissimo. Sz forma pcedes i ma exis e
i suo ee plecto: 2 repoit idiuudu i spe dierata. qz ista n e
admixta puatio. reliq⁹ qz solū for⁹ gnanda sz actu co
pletu pexis tn sz actu icopletu dz dici admixta puatio.
2 hac sniaz vt velle Ar. vbi cuq⁹ dic formā ab agere nali
oduci d po⁹ ad actu. ¶ Idē at vt. 7. meta. du dic q⁹ pn⁹
artificialiu e i cognoscete: 2 pn⁹ naliū i moto. ¶ Idē vt
sentire Auer. 8. metaphi. du dic q⁹ agēs nō largit mltitu
dine sz pfectioez. 2. 12. meta. vbi dic q⁹ gnans aiaz n po
nit ee i ma: sz extrahit illd qb e i ma aia i potetia ad illd
qd e aia in actu. vñ ex hac auēitate arguit sic in gnatioe
for⁹ exbi de po⁹ ad actu. qro qd illa po⁹ q⁹ ducit ad actu
purū n pmixtu potetie: vt sit ppositū: vl ma: vl forma
gnanda q⁹ pexistat sue gnatioi qz ad ee copletu sub esse
copleto 2 pot⁹ admixto. No pot dici ppositū vt ps. Nec
ma ēt e b⁹ po⁹ q⁹ deducit ad actu. qz respē eiusde dz p
dici potetia. 2 postea act⁹. qz. reliq⁹ qz illd est forma.

In oppositum

Et. 5. pby. du dic gnatioes esse mutatioes dz negato i affir
matu. ¶ Et p de gnatioe du dic formā subale simplr ge
nerari 2 cape ee. Ex q⁹ seq⁹ ea nillo mo pus fuisse.

Ista questio

licet sit isteta apud plures. bic tn
pncipalr mouet vt videat qz
vitatis pteat opio Anaxagore q⁹ posuit formas i ma la
titare. ¶ Propter qd aduertēdu q⁹ de qone pmissa apd
veteres i gne repte tres sūt opiones. ¶ pna gdez fuit
Anaxagore q⁹ posuit oēs formas ee actu in ma 2 i ea late
re pfirmas: 2 q⁹ gnatio nō est eductio eaz d po⁹ ad actu: sz
maifestatio qda ipaz p occlatioez alioz q⁹ phibet ipas
ee maifestas. ¶ Contra quā opione msta ex dcis Ar. oby
ci pnt. Na3 ea data seq⁹ q⁹ nihil vē gnaf aut corrupi: sz

solū sz appentia. Ites q⁹ i finitis sūt ifinita: ex q⁹ ex qz
ifinite gnaf seu maifestaf qdlibz. ¶ Ites q⁹ itello quez
ipe pcebat n eet faciens aligd: sz segregas tm. ¶ Et si q⁹
ra: vñ bz q⁹ segreget n poterit rō assignari. qz tm ppetit
ei aggregare qz segregare. ¶ Itē n fieret vniucū ab
vniuco. sz illd qb iest n ueniens cu agere maifestare
¶ Itē nō posset ista pō assignare vñ veniat for⁹ ethero
geneoz sic i forma hois aut eq. man⁹ aut pedis. ista. n.

Secunda positio

¶ Dicit nō pnt esse i qlibz.
fuit p⁹thagore pbi atigssimi
2 post cu Platonis q⁹ dixerūt formā an ei⁹ gnatioes nillo
mo esse i ma: sz tm i luce pme itelligen⁹ formaz dtracis
q⁹ suo luce irradiado has mas iferiores sz q⁹ plus aut mi
n⁹ de illo luce iste recipiūt: 2 pp varias eoz pportioes 2
dispones i eis varias formas idue rē: sic sol sua luce irra
dias diuersas superficies corpus n traspetiū i eis varios gi
gnit colores fm q⁹ lux illa in illis superficie⁹ magis vl mi
nus icorpat. Un fm Platonē agētia picularia nō pdu
cūt formas subales in ma: sz tm ea disponūt ad receptio
ne ipsaz. 2 hac pōne p pre secur⁹ e Auicēna q⁹ posuit non
pmā itelligētia: sz ifinitā spe gnabiliū 2 corrupibiliū ap
propriatā ee formatū datoz. hui⁹ opionis iprobatio ma
gis ad diuinū qz ad naturalem spectare videtur.

Tertia vero

po⁹ iter duas pcedetes mediuz sz
i. q⁹ forma gnanda aliq⁹ mo pest
in ma: 2 aliq⁹ mo nō pest. Et in hac snia ples cōueniūt de
secta pipatheticoz: sz in vbis differre vñr. Aul. n. 2. n
coniesis q⁹ forma ante qz gnet sit i ma in po⁹ p formā sui
gnis. v3. corpeitas quā dicit ee mae coeterna: cu oē iferi
us sit in potetia in suo supioz: sz nō pexistit actu. qz qz
ad modū eēndi in actu in ma pducit a nali agere deduc
ete forma corpeitatis ad ee in actu copleto pēz talē vl
idiuiduū tale: ad qd forma corpeitatis pus fuerat in po
tetia. ¶ Egidius aut posuit formā cōponi ex eēntia 2 ee
tan qz ex pnb⁹ realr distinctis qz eēntia se bz vt po⁹: 2 ee
vt act⁹. dixit aut formā in ma pexistere fm eēntia eius
gnatioe ee i ma sub ee pfulo 2 dimiuto rōne sue icboa
tionis in ma ptinuo exis: gnari aut fm ee copletu 2 in
actu. vñ hec sunt ei⁹ vba p pby. tractatu 3. caplo. 15. Di
camus fm pipatheticoz sniam pfectā q⁹ forma 2 e itus
in ma p eēntiā pfulam vt dixim⁹ 2 ipa eadē nūero ē ab
ex⁹ per vtute formatiua agēti imissam in mās quā tāgit
agēs: aut mediate: aut imediate. Mediate qdē sic orbis
mouet iferioza p aerē 2 ignē. Immediate aut sic semē
masculi mouet sanguinē 2 semē femineū imixtu in ipa:
2 sic coagulum imixtu lacti: nec itendo dicere: q⁹ forme
pars sit ab ir⁹ 2 ps sit ab agēte: qz sz hoc forma hēt pte
2 pte: sed tota est ab int⁹ 2 tota ab ex⁹ fm ee diuersū: qz sz
ee pfulum tota ē int⁹. ¶ Adhuc aut obfuadū q⁹ ex q⁹ po
nimus formā totā ee it⁹ in ma nō possum⁹ dicere q⁹ agēs
agar ad pducēdu eēntiā forme: qz ista iā est: sz agit ad ee
forme: qd sz sit ee forme sic ee cāe: tm est ee ppositi sicut
ei⁹ qd est. Et ita act⁹ agētis termiat sup cōpositū 2 n sup
simplicē eēntiā forme vl mae. Imposē. n. vt ee fm itel
lectū q⁹ act⁹ alic⁹ agēs fm nam termiet in simplici: sic ēt
vt in opib⁹ artiu q⁹ oia in cōpositis sic i domo 2 idolo ter
minant⁹ 2. Ex qb⁹ dicitis Alberti colligi pnt qda puncta
pncipalia sup qb⁹ po⁹ sua fundaf. ¶ Primū ē. q⁹ ois for
ma q⁹ gnaf educit de potetia ad actu: 2 hec potetia de q⁹
educit est itra mās. 2 tm nihil est de suba mae. ¶ 2. est.
q⁹ omne qd educit d potentia ad actu exbi p aliqd mo
uens qd aut est vniucū gnatio: aut reducit ad vniucū
¶ Tertiu est. q⁹ ois mot⁹ iferioz q⁹ est i ma gnabiliū re
ducit ad motū celi q⁹ est cā 2 mensura h⁹ mot⁹ p formā
itelligentie mouētis motū illū: 2 p formā stellarū orbis

et per virtutes radioꝝ. ¶ 4° est. qd nihil fit ex nihilo fm nam: s; dia q̄ fiūt pcedūt ex ideterminatis et cōfufis in choatōib⁹ suarūz essentiāz q̄ idite sunt m̄e et inate sem per. ¶ Quintū est. qd nō qdlibz fit ex q̄libz: sed oē qd fit pcedit ex aliquo sui gn̄is: et h̄ gen⁹ ambitu suo: et extēsiōne ambit id qd fit et suū d̄ium. Et ideo d̄ia sunt vñū in radice sui gn̄is. ¶ Et si argueret qd fm hoc nō esset ofia iter puatōez et essentiā forme. Nā ex q̄ puatio nō est purum nihil s; eēntia forme p̄est sub eē diminuto sue generatiōi quo ad esse cōpletū: videt qd h̄ forme essentiā sub eē p̄fuso accepta nō sit aliud q̄ ipsa puatio. ¶ Dñic pōt respōderi p̄ distinctionē quā ponit Albert⁹ de puatione. caplo. 13° eiusdē tractatus. vbi vult qd puatio duo iporiat. s. negationē forme et aptitudines subiecti ad formā. quātū ad carentiā sive negationez forme puatio nihil est. iō nec saluat in motu: nec in mobili. Si aut accipiat vt dicit aptitudinē ad formā p̄tinne in motu perficitur. Et si talis aptitudo cōsideret vt res qdā formalis sic manet et supplementuz accipit in actu. Est igit itentio Alberti qd puatio iquātū est aptitudo ad formā: seu forma ichoatio n̄ differt eēntialr a forma: s; tñ s; eē: eo qd iquātū est aptitudo ad formā dicit ipsaz formā sub eē impfecto. quā essentiā dicit forma in termino mot⁹ sub eē p̄fecto. S; si h̄ aptitudo accipiat vt res qdā formalis h̄is p̄pletū in actu: tūc eē idē qd ipsa forma: et quātū ad ipsam eēntiaz. et q̄tū ad eē: eo qd tūc est in termino motus. ¶ Ex q̄b⁹ sequitur qd idē realr est puatio et motus pro forma fluēte: et forma terminās motū. s; diuersimo de. nā eēntia forme vt est sub eē impfecto est puatio: nō qd eē q̄tū ad negationē forme ex q̄ sumit nomē puationis: s; q̄tū ad aptitudinē formalē: quā puatio in subo relingat: et talis eēntia vt fluit de eē impfecto ad eē p̄fectū d̄ motus: vt aut ē in termino mot⁹ q̄scēdo sub eē p̄fecto d̄ forma. ¶ Seq̄ vltorius qd forme ichoatio ē quodā mō vñū et quodā mō multa. Est. n. vñū in gn̄e ambiente plura d̄ia: et ē multa in sp̄e fm qd ad diuersas sp̄es i actu ipoz d̄iorum p̄ trāsmutationez pōt deduci. ¶ Et vt B clarior itelligat imaginemur m̄m h̄re in se cōfufas in choatōies formari: s; ipsam nō eē d̄ctā p̄ dispōnes acc̄itales ad formā alicui⁹ sp̄e fm eē in actu: tunc in ipsa est vna cōfufa ichoatio forme in gn̄e respectu forme ignis: et respectu forme aq̄. Et si ipsa m̄a disponat ab agēte eas trāsmutate p̄ caliditatē et siccitatem illa forme essentiā que p̄us erat sub eē cōfuso deducef ad hoc. vt sit forma ignis in actu. vbi aut disponatur p̄ frigiditatē et humiditatem deducef vt sit forma aq̄ in actu. et ita de alijs.

Sed quod iste

opiones nō sint oio ad m̄tem Arist. arguit. et p̄ opionē Lynconiensis qd tale eē in actu forme fm qd dicit ipsam gn̄a r̄i: aut ē forma subal: aut acc̄itales: cū nec sit m̄a nec cōpositū. Si dicat qd ē forma subalis: et nullo mō p̄fuit in m̄a. q̄ aliq̄ forma subalis gn̄atur q̄ nullo mō p̄fuit in m̄a cui⁹ oppositū dicit positio. Si aut dicat qd est forma acc̄idēntialis. tūc sequitur qd nlla forma subalis gn̄atur: et nlla eēt gn̄atio simplr: qd est d̄ Arist. p̄ de gn̄atiōe. ¶ Sc̄do arguit d̄ opionē Egidy: qm̄ si forma generat fm eē: vt dicit ipse: q̄ro de illo eē forme fm qd p̄ducif in m̄a. vtrū sit forma subalis vel acc̄itales. Si ē forma subalis. cū ēt eēntia forme sit forma subal: qd d̄ illa loq̄: tūc sequet qd forma subal p̄poneret ex duab⁹ formis subalib⁹ tāq̄ ex p̄tib⁹ eēntialib⁹ r̄oe diuersis. n̄is s;: cū forma sit simpli et inuariabilieēntia p̄sistēs p̄ auctore sex p̄ncipioꝝ. si vō ē forma acc̄itāl. tūc seq̄ qd forma subal p̄ponit ex suba et acc̄ite: et cū ipsa sit vñū p̄ se: tūc ex suba et acc̄ite fieret vñū p̄ se: qd ē impossibile. ¶ Tertio istat d̄ opionē Alberti. nā si puatio et forma essent eēntialr idem tūc puatio et

forma nō d̄iarent. cōtra Arist. p̄mophysicorū: et p̄z oia: qd illa que sunt essentialr idem nō d̄iuntur. aliter idē si biipsi esset d̄ium. ¶ Item sequeret qd puatio nō corrūperet in aduētū forme. cōtra Aristotele in hoc p̄mopo nentē differentiā iter puationem et m̄m in hoc qd materia p̄manet ad aduētū forme. sed corrūpiē puatio et nō permanet in aduētū forme: et p̄batur oia. qd illa aptitudo formalis que d̄ esse puatio: aut permanet aut nō. Si dicatur qd nō permanet: tūc sequitur qd forma que gn̄atur nullo modo p̄fuerit in m̄a cū soluz ratione talis aptitudinis dicatur forma suā generationē p̄cedere: cuius oppositū dicit positio. Si aut dicatur qd p̄manet et ipsa est puatio. ergo puatio p̄manet: et per ois nō corrūpuitur. Nec pōt dici qd Arist. loquat de puatiōe: vt est negatio forme. qd loq̄ de puatione: vt est p̄ncipiū vñū numero cū m̄a et differēs rōne: vt p̄z Arist. et ipmet Albertū. tale aut nō est puatio vt solā dicit negationem. qd vt sic nihil ē. iō nec vñū nūcro erit cū m̄a. reliḡ qd illō sit puatio s; qd ē aptitudo formalis m̄a d̄relictā. q̄re r̄e.

Propter hec

et plura alia in p̄posita difficultate vt aliter esse respōdendū. ¶ Premittēdū p̄ qd triplex est potētia m̄e. ¶ Prima est potētia p̄ncipialis q̄ est idē qd ipsa m̄a. et h̄ac iuestigat Ari. in illo caplo. Subiecta aut nā. ¶ Sc̄da est potētia eius istrumentalis: aut absoluta merito c̄ qlibet formā in ea gn̄andā est apta recipere. vñ sicut forma subalis nō pōt imediate in eius opatōes exire: s; idiget aliq̄ potentia vt instrō eius essentiā p̄ntē: sic de m̄a dicere os: s; in hoc sit ofia: qd potētia forme ē actiua: et potētia materie est passiuā: ex eo qd p̄pua opatio forme est actio: materie vō passio. ¶ Tertia est potētia materie respectiua q̄ determinatā formā respicit: et hoc in m̄a multiplicat s; multiplicationē formaz gn̄andaz: et corrūpiē adueniēte forma quā respicit. et ea corrūpta nō est amplius m̄a i potētia ad formā illā: nec amplius forma illa de potentia materie pōt educi: alr̄ semel corrūptū posset reuerti: idē numero cōtra Arist. sc̄do de gn̄atione. et de hac loquitur ifra Cōmētator dum dicit qd adueniēte forma potētia corrūpiē. ¶ Premittēdū sc̄do qd duplx aliqd d̄ esse vt fuisse. s. in actu et in potētia. Illud d̄ esse in actu qd p̄ncipaliter existit: et hoc loquēdo de actualitate exiēte que h̄uc deseruit p̄posito. Illud aut d̄ esse in potētia: qd s; nō sit potēcialiter: est tñ in potētia ex qua ad actum pōt deduci: s; quē modū dicimus domū fiedā: aut eius formam esse potēcialr in lignis lapidib⁹ et relijs h̄s. et p̄porcionali modo de fuisse in potentia dicatur.

Quibus premissis

ponuntur due cōclones. ¶ Prima cōclō. Nulla forma anteq̄ gn̄et actualr in materia p̄existit. p̄bat. qd illud non p̄existit actualiter in m̄a anteq̄ generetur: ad quod cōtinue ipsa est in potētia. sed continue anteq̄ forma generet materia est in potentia ad ipsam. igit r̄e. p̄z oia cum toto aīcedēte. ¶ Sc̄da cōclō. Forma ante eius generationem potentialiter p̄fuit in materia. p̄z: qd ante generationē forme p̄fuit materia: de cuius potētia potuit generari et ad actū deduci. Ex q̄bus sequitur qd forma ante eius generationem aliquo modo p̄fuit in materia: et aliquo modo non. p̄fuit enim in potentia: sed non in actu.

Ad argumenta

ante oppositū. ¶ Ad p̄mū negat oia: nec vt ibi ponitur distiguit creatio a gn̄atiōe nāl: s; sic distigunt: qm̄ creatio n̄ p̄suppōit subz de cui⁹ potētia forma p̄ducēda educat. nā aīa itellectiua q̄ ad p̄ducī nllō: d̄p̄edet a materia: nec exigitur a materia qualitatiue dispositionez vt p̄ducatur anima: sed soluz vt ipsa corpoti in fundat.

tanquam organo idoneo ad eius deseruendum opationibus
 que eo mediante habet exercere. gnatio autem naturalis presupponit
 materiam de cuius potentia vigore disponitur in ipsa per agens na-
 turale inductam forma generanda educit. unde forma ge-
 neranda materiam dispositam presupponit: nedum ut ipsa in ma-
 teria inducat aut seruetur: sed etiam ut generetur. Ad 2^m negat
 similitudinem: quoniam omne quod fit solum a principio extrinseco
 est violentum: sed ultra illud oportet quod passum non ser-
 uet vim. id non haberet naturam inclinationem ad illud: ut colligitur
 tur. 3° ethicorum: quod tamen est falsum: quoniam materia habet naturalem
 inclinationem ad illud. ut colligitur. 3° ethicorum: quod tamen est fal-
 sum: quoniam materia habet naturalem inclinationem ad generationem for-
 me subalis ut ipsam perficiat. appetit. n. materia forma
 sicut femina mascululum. et turpe bonum: ut post apparebit.
 Ad tertium respondeo quod omnis motus est iter terminos eius/
 de genere. et dico quod in generatione forme subalis est duplex
 terminus a quo de genere sube. Unus prout dicitur quod est prout
 opposita forme subali que generatur: quoniam prout ratio reducitur
 ad genus habitus sibi oppositi ut post ostendit: et alius prout
 sitius ut est forma substantialis que corrumpitur. ut infra dicit
 commentator. Et cum dicitur quod prout ratio est non ens: de hoc in-
 fra dicitur. Et cum addit quod forma que corrumpitur est terminus
 corruptiois. dicitur potest eadem mutatio esse generationem et cor-
 ruptionem respectu diuersarum formarum. corruptioem quod est re-
 spectu forme que corrumpitur: et generationem respectu forme que
 generatur. Sed si teneremus eas esse mutationes distinctas
 non esset inconueniens dicere terminum intrinsecum vni esse ter-
 minum a quo extrinsecum alteri: ut quod forma que corrumpitur est ter-
 minus ad quem extrinsecus corruptio et terminus a quo extrin-
 secus generatio. Ad quartum respondeo dicitur generationem in materia prece-
 dere et ipsam esse primam actui et non tantum materie. Sed di-
 citur ulterius quod non primam actui quod generatur: sed illi quod
 corrumpitur. unde semper in materia cum prout ratio vnius forme
 diuisiua alia forma. et cum forma generatur corrumpitur prout ratio
 respectu illius: et remanet respectu aliarum formarum ad quas
 materia est in potentia. Et cum dicitur Aristoteles quod agens deducit
 formam de potentia ad actum: hoc est respondendum ad hunc sensum
 quod agens facit quod forma que prout ratio potest in materia sit in ipsa
 actu. Et dicitur ulterius quod principium naturalium est in moto non in-
 telligendo per motum proprie materia: sed compositum natura-
 le in quo est verum principium motus et operationis: actiuus. s.
 et passiuus. Ad Averrois dicitur quod agens non largitur multi-
 tudinem: quod cum vna forma generatur in materia prout ratio sibi
 opposita corrumpitur. largitur autem perfectionem: quod perfectio
 forme in materia inducit quam prout ratio prout ratio. Et cum ulte-
 rius dicitur quod generatur aiam in materia extrahit illud quod
 est aia in potentia ad illud quod est aia in actu: hoc est responde-
 dum sub hoc intellectu quod ex aia in potentia facit aia in
 actu: et ex eo quod erat in potentia aia. id est in potentia ut sub-
 iaciat anime facit actu aia. id est actu aie subiaciat. et huius-
 modi agens non ponit esse in materia: quod. s. prius fuerit in
 actu. bene tamen ponit in materia esse quod prius fuit in po-
 tentia et deducitur ad actum.

Principijs autem infinitis existibus et sedibus mul-
 titudine et sedibus spem impole est que sunt ex his
 cognoscere. Tex. p. me. xxxv. Q. d. xlii.

Habitatur. vtrum omne compositum ex
 principijs infinitis sit ignotum.
 Et arguitur quod non. Primo. quod si sic sequeretur quod
 omne continuum esset ignotum. ens falsum. et probatur
 contra. quod omne continuum est compositum ex
 infinitis principijs: videlicet ex infinitis partibus quantitatibus
 que sunt eius principia siue cause in genere cause naturalis.
 cum omne continuum in infinitum sit diuisibile. que re. Sed
 quando. si omne compositum ex principijs infinitis esset ignotum;

hoc maxime esset per rationem factam ab Aristotele. que est quod compositum
 non cognoscitur perfecte nisi ex cognitione suorum principiorum que
 quot sunt: sed ubi compositum habeat infinita principia non
 possumus ea cognoscere que quot sunt. cum infinitum sit quod
 infinitum sit ignotum. que re. Sed arguitur quod illud quod assu-
 mit per suo fundamento sit falsum videlicet quod infinitum sit
 quod infinitum sit ignotum: quod si in intellectu possent esse infinite
 species intelligibiles. tunc aliquid infinitum sit multitudinem pos-
 set esse notum: quod infinitas distinctas notitias intellectu pos-
 set habere. Sed in intellectu possent esse infinite species intelli-
 gibiles vel quatuor. ut patet per 3° 3° qua ratione due eadem ratione
 infinite. cum non plus inuicem repugnet infinite species intelligibi-
 les que due. et quanto plures in se habet intellectu tanto magis perficia-
 tur et vigorosior reddat. que re. Item illud quod habet diffin-
 sionem non est ignotum: sed infinitum sit extensionem habet diffin-
 sionem. patet per 3° 3° et maior colligitur per topico. et 2° posteriorum: quod
 diffinitio dat eam innotescere diffinitum. minor vero habet a
 commentatore primo physicorum dicente quod diffinitio infiniti est
 quantitas non terminata. Item si vnum oppositorum
 cognitum reliquum est cognitum. quod oppositorum eadem est disci-
 plina: sed finitum et infinitum sunt opposita: et finitum est no-
 tum: ergo re. Item per Aristotelem 3° physicorum. facit tractatum
 de infinito notificando ipsum finem quod infinitum: et in octa-
 uo probat motum primum esse infinitum: et tempus esse
 infinitum. ergo infinitum finem quod infinitum non est ignotum.

In oppositum est Aristoteles in 1^a et 2^a commentatorum
 metho. 35. qui ad probandum Aristoteles
 rationem facit tres sillogismos quorum primus est talis. 1^a scilicet
 figura. Omne compositum ex principijs infinitis in quantitate
 et in forma est compositum quod non scit ex quibus componitur et ex
 quot. sed de compositum notum est compositum quod scit ex quibus com-
 ponitur et ex quot. ergo de compositum ex principijs infinitis re. est
 compositum ignotum. maior huius primus sillogismus probatur per 2°
 sillogismum hoc modo in prima figura. Omne compositum ex ma-
 gnitudo: aut numeris: aut quantitate non scilicet est com-
 positum ex principijs ignotis: sed de compositum ex principijs infini-
 tis in quantitate et in forma est compositum ex magnitudinibus
 aut numeris: aut quantitate non scilicet. ergo de compositum ex
 principijs in quantitate et in forma est compositum ex principijs
 ignotis. Et hic ponit commentator hunc terminum ex prout
 ratio ignotis loco illius termini quod non scit ex quibus componitur
 et quot: minor huius primus sillogismus sic probatur per tertium
 sillogismum in tertia figura. Omne infinitum est non scilicet
 le: sed omne quod est infinitum in magnitudine: aut numero:
 aut quantitate est infinitum. ergo omne infinitum in magnitudine:
 aut numero: aut quantitate non est scilicet. sed hec ratio ponit
 loco illius minoris: de compositum ex principijs infinitis in
 quantitate et forma est compositum ex magnitudinibus: aut nume-
 ris: aut quantitate non scilicet: quod id est ipse. Et dicit com-
 mentator quod hi tres sillogismi consistunt ex sex propositionibus.
 id est primis quatuor due sunt cum medio. id est probatur. id est maior pri-
 mi sillogismi: et minor secundus sillogismi: et quatuor sunt sine me-
 dio. id est non probantur. quia sunt manifeste. 13 Aristoteles in sua
 ratione tacet tres ex eis: quarum due sunt cum medio: et al-
 tera sine medio propter breuitatem.

Pro dubio premittendum primo ex Averrois com-
 mento. 36. quod partes sunt duplices.
 scilicet secundum qualitatem et secundum quantitatem. Partes secundum qualitatem
 sunt partes diuersarum rationum ex quibus essentialiter com-
 ponitur solum totus sicut materia et forma substantialis.
 Partes secundum quantitatem sunt partes in quibus secundum extensionem diuisi-
 bilis totus: et hec in continuo sunt eiusdem rationis: et sunt dou-
 plices: quod quodammodo in potentia et quodammodo in actu. Ille dicitur partes secundum quanti-
 tatem in actu que diuisibilis et seorsus potest existere. sic partes equales
 mimo naturali illa species aut maiores. Sed ille dicitur partes secundum quanti-

titate i potētia q̄ lz sint potētia: nō tū p̄t p se r seozuz
 existerē pp puitatē: s; p dīōnē statim corūpūf: vt ps
 mior: mīmo nālī i illa spē. ¶ 2: p̄mittēdū vt colligīf ex
 Ari. i textu q̄ tripl̄ dī ifinitū. s; fm q̄litate: s; magnitudi-
 dinē: r s; mltitudinē. ¶ In finitū fm q̄litate ē p̄positū
 ex ifinitis spē d̄ntib⁹ s; q̄ Anaxagoras ponebat vñū
 qd̄q; cozp⁹ nālē eē cōpositū ex carne osse r neruo r sic d̄
 ifiniti. ¶ In finitū s; magnitudinē ē duplex. successiūū
 vt mot⁹ celi ifinit⁹: aut tps ifinit⁹. r tale d̄ ifinitū i po⁹
 r pmanens sic cozp⁹ vñdīq; p̄tenus sine fine. qd̄ ifinitū
 plures antiquoz p̄cesserunt. r tale d̄ ifinitū in actu.
 ¶ In finitū s; multitudinē ē duplex. s; i po⁹. r ē mltitu-
 do ifinitoz nō p se seozuz ex̄ntiū. sic multitudine ifinita
 p̄tū linee: aut p̄ctoz suoz. r ad tale reducīf ifinitū s; dīō-
 nē: vel appōnez de q̄ ifra dīcēt. tractatu de ifinito.
 Aliud est ifinitū fm multitudinē in actu: vt multitudine
 ifinitoz cozpoz p se seozuz ex̄ntiū. si daret. In fini-
 tū aut fm vigore: aut duratōez sic ē de⁹: aut s; p̄uatōez
 specificē dēteriatōis sic ē mā p̄ nō sūt p̄ntis d̄sideratio-
 nis. ¶ 3: p̄mittēdū s; p̄mētatorē p̄mē. p. q̄ de cāto du-
 plex p̄t hēri scīa. s; p̄fecta q̄ h̄r p̄ cognitōez oīuz ipoz p̄-
 p̄cipioz tā p̄p̄tūoz q̄ remotoz. Et ip̄fecta q̄ h̄r ab̄sc̄q; il-
 loz cognitōe. ¶ 4: p̄mittēdū q̄ scīa itēz est duplex.
 Quedā. n. ē acq̄sita p̄ sillīn cathēgoricū. r p̄ p̄pōnē affir-
 matiūā de inesse ampliatiūā. Et q̄dam p̄ sillōgismū ipo-
 theticū: aut p̄ p̄pōnē negatiūā modālē vel ampliati-
 tiūā. ¶ Ex his p̄mo p̄t apparere q̄liter bec p̄pōsitio
 Aristō. In finitū fm q̄ ifinitū est ignotū apud diuersos
 diuersimode v̄sīcat. Quidā. n. dīcūt q̄ ifinitū in po⁹ sic
 sūt mot⁹ r tps. r ifinitū s; dīōnē vel appōnē b̄n ē notū
 fm q̄ ifinitū p̄ p̄p̄tū d̄ceptū affirmatiūū. r p̄ p̄pōnē af-
 firmatiūā de icēse nō āpliatiūā: q̄ talia sūt i rez nā. r p̄-
 p̄rios d̄cept⁹ p̄nt cāre. r de eis p̄nt fieri dēm̄tātōes affir-
 matiūe. S; ifinitū i actu siue p̄tinuū siue d̄cretū s; q̄
 ifinitū ē ignotū. sic q̄ nō p̄t cognosci p̄ p̄p̄tū d̄ceptū af-
 firmatiūū: nec p̄ p̄pōnez affirmatiūā de icēse nō āpliati-
 tiūā: q̄ nullū tale p̄t esse i rez nā. Un̄ si de eo h̄eāt aliq̄
 notitia illa ē solū qd̄ noīs: aut p̄ d̄ceptū sui oppositi nega-
 tiue s̄p̄t: aut p̄ p̄pōnē negatiūā vel āpliatiūā modālē
 aut d̄tōālē siue aliq̄ tali mō: sic ex 4: b⁹ scīf vacuū nō
 eē: vel eē locū p̄uatū cozpe q̄ ad qd̄ noīs ei⁹. r ita d̄ alijs.
 ¶ Dīcūt igr q̄ cū Arist. dīc. ifinitū s; q̄ ifinitū ē ignotū.
 nō sūt locut⁹ de ifinito i po⁹: nec de oī notitia: s; solū de
 ifinito i actu. r q̄tū ad notitia p̄ p̄p̄tū d̄ceptū. r p̄ p̄pō-
 nē affirmatiūā rē. ¶ Et lz vez sit ifinitū actu nō eē eo
 mō cognoscibile sic ifinitū i po⁹: b⁹ tñ expō nō vadit ad
 mētē Ari. si b̄n d̄siderēt: q̄ Ari. b̄ logī de ifinito s; p̄pō-
 nē. r dīc q̄ si eēt ifinitū fm magnitudinē: aut multitudi-
 nē eēt q̄tū ignotū. r si eēt ifinitū s; sp̄ez eēt q̄le ignotū:
 qm̄ arbitramur vñū qd̄q; p̄positū coḡscere cū coḡscim⁹
 ex qb⁹ r q̄tū sit: r ly qb⁹ referī ad p̄n: r ly q̄tis referī ad
 numez p̄ncipioz. Vult igr Ari. q̄ dato q̄ esset cōposituz
 actu ifinitū: q̄ ipz eēt ignotū in q̄tū ifinitū: q̄ nesciret
 sua p̄n q̄ r quot eēt. ex q̄ eēt ifinita. r p̄ n̄is ipz nō eē
 nō ē cā q̄ sit ignotū B mō. ¶ Propterea dīcūt aly r me-
 li⁹ p̄mittēdo q̄ ifinitū s; q̄ ifinitū eē ignotū duob⁹ mō-
 dis p̄t intelligi. Uno⁹ q̄ ifinitū q̄tū ad rōnē formālē s; q̄
 quā d̄ ifinitū seu q̄tū ad ipaz ifinitatē sit ignotū. Alio⁹
 q̄ q̄tū ad numez dēteriatū oīuz suaz p̄tū sit ignotū: sic
 q̄ nō coḡscīf nūc⁹ alijs dēteriat⁹ oīuz suaz p̄tū s; q̄ ē
 ifinitū: vt si ē ifinitū s; q̄tū nō cognoscāf alijs nūc⁹
 ruz dēteriat⁹ oīuz suaz p̄tū q̄tū ratiūaz actualiū nō
 cōicantiū. r si ē ifinitū s; formā nō coḡscāf alijs dēter-
 mīat⁹ nūc⁹ oīuz suaz p̄tū s; formā seu spē d̄sīctaz.

Et secundum B ponit duas d̄nes. ¶ P̄ria s; ifinitū fm q̄ ifinitū p̄ mō nō ē

ignotū. i. q̄tū ad rōnē formālē s; quā d̄ ifinitū. Et h̄c
 d̄nē p̄bāt aliq̄ rōnes sup̄ adducte. Nā finitas r terla-
 tio ē cognita. r q̄ ifinitas r p̄uatio termioz p̄t eē coḡ-
 nita. ¶ Itē ifinitū sub rōnē ifinitatis d̄sīctat saltez d̄sīctō-
 ne qd̄ noīs. s; vt sic p̄t eē notū. ¶ Et q̄uis ifinitū actu
 nō possit cognosci affirmatiue siue eē: ex q̄ eē nō p̄t: ne-
 q̄ d̄ceptū simplici vō. cognoscīf tñ negatiue siue nō eē.
 r falso cōceptū. cui nihil corūdet ad eē. sic cognoscīf
 tragelaphus aut chymera. ¶ Itē de ifinito sub rōnē p̄-
 pria ifiniti it̄lectu aliq̄ affirmat vel negat. s; vt sic est
 notū ab it̄lectu. ¶ 2: s; ifinitū fm q̄ ifinitū. s; mō est
 ignotū. s; q̄tū ad dēteriatū numez oīuz suaz partūz
 mō superius dicto. ¶ Itā d̄lo sic p̄bāt. Id qd̄ nullūz
 habet dēterinatū numerū omnium suarū partūz nō
 cognoscīf q̄tū ad dēterinatū numez oīum suarū par-
 tūz: s; ifinitū nō h̄z aliq̄ dēterinatū numez oīuz suaz
 p̄tū: q̄ rē. p̄z n̄a cū maior. r mior ē p̄z. qm̄ si ifinitū ha-
 bēret aliq̄ dēterinatū numez oīuz suaz p̄tū tūc ifi-
 nitū eēt finitū. Et sp̄ ē fmo de p̄tib⁹ q̄litate v̄l q̄tū
 tiūz actualib⁹ nō cōicātib⁹. Un̄ si ē ifinitū fm formā nō
 ē alijs dēterinat⁹ nūc⁹ oīuz suaz p̄tūz formalū: r si
 ē ifinitū fm q̄tū nō ē alijs dēterinat⁹ nūc⁹ oīuz suaz
 p̄tūz q̄tū ratiūaz actualiū adiūcē nō cōicātib⁹: cui⁹
 opp⁹ ē de oī cōposito finito. vt ps. ¶ Et h̄c sn̄iaz viden-
 tur exp̄sse inuere v̄ba Ari. dū dīcīt. Tūc. n. arbitramur
 vñū qd̄q; cognoscere cōpositū cū cognoscim⁹ ex qb⁹ r
 q̄tis sit. Et cū hac p̄pōnē r̄cordabim⁹. p̄pōnē p̄tē d̄cē-
 do: qm̄ ifinitū. s; fm cōpōnē s; q̄ ifinitū ē ignotū. s; q̄tū
 ad dēterinatū numez oīuz suarū p̄tūm q̄ r quot sunt.
 ¶ Et idē sensīf Lōmētator in sillo p̄ siue rōnis sup̄ p̄sī-
 te oī sup̄sit illā maiorē quā postea p̄bat in sillo sc̄ante.
 De cōposito ex p̄ncipijs ifinitis in q̄tū ratiūā ē
 cōpositū: qd̄ nō scīf ex qb⁹ cōpōnē r ex quot. p̄ h̄c. n. in-
 nuit q̄ ifinitū s; q̄tū v̄l formā ē sic ignotū qd̄ nō scī-
 tur ex q̄lib⁹ aut ex quot sit d̄sīctū. Ad hūc sensū capit
 Ari. p̄pōnē illā ifinitū s; q̄ ifinitū ē ignotū. s; Anaxago-
 rā q̄ ponebat ifinita p̄n r̄ez nālīū tā s; q̄tū ratiūā s; q̄tū
 tate oī dēdo q̄ tūc nullū cōpositū nālē eēt notū. q̄tū
 p̄n r̄ez q̄ eēt ifinita n̄ eēt cognita q̄ r q̄tū eēt: r nisi B mō
 itelligeret p̄pō illa nō eēt ad p̄positū Ari. vt p̄ r̄a gēbat.

Ex premissis vlt̄er⁹ ad dubiū p̄ncipale p̄t r̄-
 deri ifra scriptas ponēdo d̄ctōnes
 ¶ P̄ria d̄lo sit talis. dato q̄ eēt aliq̄ cōpositū ex ifini-
 tis p̄ncipijs mō Anaxagore: de illo scīa ip̄scā possēt h̄ri.
 ps d̄lo. q̄ ad talē scīaz h̄ndā de aliq̄ cōposito nō regrīf
 cognitio suoz p̄ncipioz. vt bitū ē tertio p̄missō. q̄re rē.
 ¶ 2: d̄lo. Ad h̄ndā scīaz p̄fectā de cōposito ex p̄ncipijs
 d̄ntib⁹ sp̄ ps oīum illoz cognitōnē h̄ri. ps d̄lo. q̄ p̄fe-
 cta scīa de cōposito ex aliqb⁹ p̄ncipijs p̄supponit oīuz il-
 loz cognitōnē iuxta mētē Ari. in p̄logo. ¶ 3: d̄lo. Ad
 h̄ndā scīaz p̄fectā de cōposito ex p̄tib⁹ q̄tū ratiūis nō oīz
 oīuz illaz cognitōez h̄re. ps. q̄ ille sunt ifinite: id eaz co-
 gnitio d̄sīctā n̄ regrīf ad p̄fectā cognitōez toti⁹: al̄r nul-
 lū p̄tinuū possz eē notū p̄fē. ¶ 4: d̄lo. Ad h̄ndā scīaz
 d̄sīctā de cōposito q̄tū ratiūis regrīf r sufficē cog⁹ oīuz su-
 arū p̄tū q̄tū ratiūaz actualiū n̄ cōicātib⁹ si tales h̄uerit.
 bec d̄lo d̄clarat: r p̄ q̄ regrīf: q̄ illaz oīuz p̄tū regrīf
 cognitio in q̄s totū ē diuisibile ip̄s i actu sepato rema-
 nere potētib⁹: s; be sunt oēs p̄tes q̄tū ratiūe actualēs nō
 cōicantes. igr rē. ps n̄a cū minor. r maior arguīf: q̄ ali-
 ter de toto nō haberetur notitia d̄sīctā. De illud etiā
 sufficiat ps ex quo non requirīf cognitio partūz potētia-
 lium siue cōmunicantiū: cū ille sint infinite.

Sed contra. q̄ partes potētiales siue actualēs
 cōicantes. ita b̄n faciūt ad eē toti⁹
 sic actuales nō cōicātes: s; ex qb⁹ res h̄z eē h̄z cognosci.

ergo ad cognitōez toti⁹ ita bñ regri⁹ cognitio ptiū potē
tialiu siue cōicātiū sic ptiū actualiū nō cōicātiū. ¶ Itē
ipole vī dato aliq̄ q̄to scire dicere q̄ sūt i eo ptes actua
les nō cōicātes. q̄ si oīuz illaz disticta cognitio regri⁹ ad
distictā toti⁹ cognitōez seq̄ret de nllō q̄to distictā posse
bñ cognitōz. ¶ Itē dato q̄ ps actual mima sit digital.
et q̄ totū sit cōpositū ex trib⁹ digitis cū dimidio. Querit̄
vīz cognitū trib⁹ ptiū digitalib⁹ absq̄ residui notitia to
tū sit distictē notū. et statiz seq̄t ex hñe q̄ sic. qz oēs ptes
ei⁹ actuales nō cōicātes sunt notē. q̄is tñ est falsiz. qz
ad huc nesciū tota q̄ritas ei⁹. ¶ Itē arguit̄ stante codē
casu q̄ nllus pōt scire q̄ sūt oēs ptes actuales nō cōicā
tes illi⁹ toti⁹. et p̄ q̄is q̄ de ipso nō pōt bñ notitia distin
cta. et p̄ idē nec dō aliq̄ alio. Nā sit vna ps digitalis. a. alia
b. alia. c. et semidigitalis sit. d. tē si tu dicas. a. b. c. eē oēs
illiusmodi ptes: arguo q̄ nō et signo tres ptes digitales
diuisiōe opposita. p̄ p̄ma captēdo. d. cū medietate. c. p̄
scōda medietatē. c. cū medietate. b. p̄ tertia medietatē. b
cū medietate. a. tūc iste sunt ptes illi⁹ toti⁹ actuales nō
cōicātes alie a pōtib⁹. q̄ p̄ns date nō sūt oēs. ¶ Et si tu
dicas q̄ iste nunc assignate cōmunicant cū illis. pariter
q̄ dicā q̄ ille cōicāt cū istis. q̄ nō magis ille q̄ iste debēt
dici oēs ptes actuales nō cōicātes dicti toti⁹.

Ad ista respondeo. ¶ Ad p̄mū dicēdo q̄
ratiue faciētes ad suū eē faciūt ad suū cognosci distictē.
ita q̄ oīuz illaz p̄exigat̄ disticta cognitio: qz nō de potē
tialib⁹. ex q̄ nō p̄nt separatiz existere: nec de actualibus
cōicātib⁹. qz includunt̄ i actualib⁹ nō cōicātib⁹. ¶ Ad
2° dī. q̄ nō est ipole scire numez ptiū actualiuz nō cōi
cantiū lapidis vel ligni aut alteri⁹ toti⁹. h̄z sit valde diffi
cile. h̄z est ēt difficile talē distictā notitiā de toto bñ.
Nā ille nūerus ē ens: et nullū est ens qd sit nālr ignotū.
neg: icōuenit multa eē scibilia q̄ nōdū sint scita nec for
te vñq̄ sciūtur. ¶ Ad 3° dī q̄ i casu posito oīz illud resi
duū cognoscere. et q̄ celo intelligit̄ de totis q̄ ex partib⁹
actualib⁹ mimis nō cōicātib⁹ adeq̄te p̄stitunt̄. ¶ Ad
4° r̄ndē q̄ q̄liter cū fiat diuisio sufficit scire q̄ et quot
sint ille ptes h̄z talē distictōe totū p̄sumētes. ¶ Aduerte
tñ q̄ in hñe dī si tales hūerit p̄pter mima nālia q̄ ptes
actuales nō hūit: qz ad illoz sciaz hñdā nō regri⁹ cog
nitio suaz ptiū actualiū. ¶ Quia celo. Ad aliq̄liter p̄f
ctā sciam hñdā de toto q̄ritatiuo sufficit ei⁹ ptes cogno
scere ipz adeq̄te p̄stitūtes et nō cōicātes. sic vna me
diētatē: tres ter⁹ias: q̄ttuor q̄rtas. et ita de alijs. ¶ Ista
celo ps p̄. qz min⁹ difficile eēt de toto q̄ritatiuo p̄fectaz
sciaz hñe si oporteret oīa mima nālia ipi⁹ nō cōicātia
distictē cognoscere: vt p̄z ex dictis. q̄ ad aliq̄liter p̄fectā
sciaz habedā de ipō p̄tinuo nō regri⁹ oīuz illoz modoz
disticta cognitio. et p̄ q̄is videt̄ sufficere aliq̄s ptes ipi⁹
nō cōicātes cognoscere ipz adeq̄te p̄stitūtes. sic sunt
due medietates. vel tres tertie vel alie tales ptes. Nāz
cognitio talib⁹ ptiū q̄ et quot et q̄te sunt sufficētē toti⁹
q̄ritas pōt sciri. vt si sciuerim⁹ vñū p̄tinuū esse adeq̄te
cōpositū ex trib⁹ ptiū pedaliū nō cōicātib⁹ sciēm⁹ ipz
esse tripedale. et ita de alijs. ¶ Itē dō toto q̄ritatiuo qd
est minimū nāle pōt bñ p̄fecta cognitio. et tñ nō oīz co
gnoscere ei⁹ ptes actuales ex q̄ nō h̄z. sufficit q̄ cognosce
re ptes ei⁹ eo mō q̄ in hñe pap̄ an dicebat̄. ¶ Sexta s̄.
Ad cognitōez p̄fectā alicui⁹ nūeri regri⁹ oīuz suaz vni
eātū disticta cognitio. ps. qz nisi q̄libz vnitaz eēt distictē
cognita nescirem⁹ aliq̄ nūero dato p̄ q̄tū illū excederet
aut ab illo excederet: aut eēt ille eq̄lis. et p̄ q̄is de illo si
bēret̄ p̄fecta cognitio. ¶ Itē q̄libz illaz vnitatū est p̄
cipiū illi⁹ numeri: h̄z ad p̄fectā cognitōez p̄ncipiati reg
ri⁹ p̄fecta cognitio oīuz suoz p̄ncipioz. q̄ r̄. ¶ Ex hac

hñe seq̄t q̄ si esset aliq̄ nūerus ifinit⁹ ille nō possz a no
bis scia p̄fecta cognosci. p̄bat̄: qz ad illi⁹ p̄fectā sciaz ha
bendā regri⁹ disticta cognitio ifinitarū vnitatū: h̄z ifini
te vnitates nō p̄nt ab intellectu nro distictē cognosci sine
diuersis intellectib⁹. igit̄. p̄bat̄ minor: qz intellect⁹ noster
nec siml̄ nec successiue pōt ifinitas intellectōes itelligibi
liū bñe. p̄. n. nō sil: qm̄ aut nulla aut valde pauca pōt itel
lect⁹ noster sil diuersis intellectōib⁹ itelligere p̄p̄ sue po
tētie finitatez aut limitatōez: nec ēt successiue vñū post
aliud itelligendo: qz sic successiue itelligendo: aut aliq̄
deueniret ad vltimū itelligibile aut nō. Nō pōt dici q̄
sic: qz in ifinitis nō habentib⁹ positōez in p̄tinuo nō dat̄
vltimū itelligibile. et si nunq̄ veniret ad vltimū itel
ligibile seq̄ret q̄ nūq̄ itelligeret oīa illa. q̄re r̄. ¶ 7°
celo r̄stina et p̄ mente Aris. sit ista. Nullū cōpositum ex
p̄ncipijs q̄litatiuis totalib⁹ ifinitis: aut ex ptiū q̄ritati
uis actualib⁹ nō cōicātib⁹ ifinitis: aut ex vnitatib⁹ p̄p̄rie
sumptis ifinitis est scibile a nobis scia p̄fecta: ps. qz ad il
lud et cuiuslibet talis cōpositi sciam p̄fectā oporteret sci
re aliq̄ue determinatū numez oīuz suoz p̄ncipioz: sed
nullus talis cōpositi est aliq̄ determinat⁹ numerus oīuz
suoz p̄ncipioz ex q̄ ponunt̄ ifinita. q̄re r̄. ¶ Itē ad cu
iuslibet talis cōpositi sciaz p̄fectā regri⁹ oīa ei⁹ p̄n⁹ diui
sim esse cognita: sed hoc nobis nō est possibile: vt de nu
mero ifinito fuit ostensum. igitur.

Ad argumenta p̄n⁹. Ad p̄imum ps ex dictis.
¶ Ad 2° dī dicit̄ fundamētū
Ari. eē vīz. et negat̄ q̄ ifinite spēs itelligibiles possint
sil eē in intellectu nro. Un̄ p̄ illo nō sufficit q̄ iticē nō re
pugnēt: h̄z oporteret ēt ifinita fantasmata sil mouere in
tellectū. et ifinitas res itelligibiles sil eē cātes ifinitas
spēs in intellectu: qd nō est potē. Et dī vltērius q̄ ifinitū i
actu nō cognoscit̄ q̄tū ad determinatū numez r̄. h̄z bñ
cognoscit̄ q̄tū ad ipam ifinitatē. nō p̄ distictōe qd reit̄: sed
p̄ distictōe qd nois: et p̄ p̄ceptū cui nihil in re cōr̄ndet̄: qd
dictis nō obstat. Ex q̄ ps ēt q̄l̄r nō solū finitū: h̄z et ifinitū
est notū. p̄ater vltērius q̄ Ari. 3° p̄hy. notificat̄ ifinitūz
sub rōne ifiniti: ostēdēdo in diuisiōe p̄tinui eē p̄cessus in
ifinitū: vt in numeri appōne. Silr de ifinito in actu nō
tradidit sciam p̄ p̄pōne de iesse affirmatiuā nō āpliatī
uam. h̄z p̄ p̄pōne negatiuā ostēdēdo ipm̄ non eē. Silr in
octauo p̄hy sic op̄ ostendit motū p̄mū et tps eē finita fm̄
successione. et carere terminatōe: et istd nō obuiat itētionē
Ari. hic q̄ nō vult q̄ ifinitū nullo mō sit notū: h̄z q̄ ifini
tūz nō sit notū p̄fecta scia qua oēs ptes ei⁹ actuales non
cōicātes cognoscant̄ que sint diuisim et quot sint fm̄ ali
quem determinatū numerūz. et reliqua huiusmodi que
vera sunt vt in questione fuit ostensum. quare r̄.

**¶ Carnis at̄ d̄terminata ē q̄ritas i magnitudie
et p̄uitate. Ter. cōmē. XXXVIII. Qd. XV.**

Habitatur Utrū in q̄libet spē corpis
nālis sit dat̄ mimū potēs
p̄ se existere seorsū de spē illa. ¶ P̄i⁹ arguit̄
q̄ nō: qz si sic seq̄ret q̄ forma subal⁹ ignis sta
ret in mā cuz sūma frigiditate: aut q̄ forma
subalis aq̄ staret in mā cū sūma caliditate: q̄is est ipossī
bile: et p̄batur cōtia. ponēdo q̄ vna aqua agat in mini
mū ignis per frigiditatem et humiditatem: et inducat in
vna pte illi⁹ frigiditatē sūmā alia nō alterata. et tūc q̄rit̄
an i mā q̄ p̄fuit sub forma ignis sit iducta forma aq̄ aut
nō. si dī q̄ nō: tūc ibi erit forma ignis cū sūma frigidita
te. Si dī q̄ sic: aut i tota mā: aut solū i pte frige facta. nō
p̄t dici q̄ solū i pte frige facta: qz tūc residua ps remane
ret ignis et dare⁹ min⁹ mīmo. Si i tota mā: cū i aliq̄ eius
pte sit sūma calitas tūc forma aq̄ erit cum sūma calita
te. ¶ 2° diuidat̄ minimū ignis. et tūc diuisiōe facta: aut

ptes remanebit aut erit corrupte. Si remaneat dabit
 min^o mim^o. qd est ipole. Si nō: tūc seqt q nō ois corru
 ptio subalis est termin^o alteratōis. **¶** Ari. p de gnatione.
¶ 3° arguit sic. sit minimū terre pedalis q̄ritat. exēpli
 gra. ex quo debeat gnari vnū minimū ignis: qz pportōa
 liter sicut ignis ē rarioz terra: sic minimū ignis ē maius
 mim^o terre. Deinde capio vnā portioē terre q̄ sit peda
 lis cū dimidio i cuius pte pedali agat ignis uertēdo eā
 in minimū ignis. tūc q̄rit de alio semipedali illi^o terre:
 an remanebit: an uertet in ignē: vel i aliud. si remane
 bit: tūc dabit min^o mim^o. si couertet in ignē cū alio pe
 dali: tūc in pma gnātōe ignis gnaret plus vno mim^o. **¶**
 Auerroiz. 6° p̄physi. Seqret et q̄ forma subalis ignis in
 ducere in mā cū dōpōnib^o oino ueniētib^o forme ter
 re. p̄ de illa q̄ inducere in illo semipedali. Et vltēri^o q̄
 forma aliq̄ iducere i mā in q̄ nullū agēs ageret. p̄ illi^o
 p̄ductōe. p̄ ex quo actio ignis nō se extēdit ad illud se
 mipedale: q̄ tū oia vident iconueniētia: nec videt q̄ in
 aliud illud semipedale posset uerri ex consimili rōne.
¶ 4° arguit sic. dato illo seqret q̄ alicui^o sube mālis p
 vera alteratōe corrupēde daret vltimū instās sui esse
 f̄z q̄libz ei^o parte q̄ritatiuā: **¶** Ari. 8° p̄physi. p̄bat q̄ritia.
 t̄ capio minimū aerē cui applicet aq̄ debēs ipm̄ infrigi
 dare. t̄ vltēri cōdensare. t̄ simus illo instā in quo icipit
 illa aq̄ agere i illū aerē. t̄ tūc q̄rit an imediate post hoc
 ille aer erit: an nō. si nō: seqt q̄ a fortiori nec aliq̄ ei^o p̄
 q̄ritatiuā. t̄ p̄ns dabit vltimū instās eē illi^o mō supi^o
 arguto: nec pōt dici q̄ remanebit: qz cū imediate post **¶**
 esset minor q̄ tūc. ex quo icipit ifrigidari. t̄ p̄ns adēsa
 ri. tūc daret min^o mim^o. **¶** Duic forte d̄ q̄ nō ad q̄li
 bet ifrigidatōez seqt adēfatio: t̄ q̄ p̄ns p̄ ifrigidatōez
 corrupet q̄ in ei^o mā fiat adēfatio. **¶** 5° ad aliq̄ fri
 giditatē in aere inductā seqt adēfatio. t̄ ad aliq̄ nō. q̄ d̄
 tur māxia frigiditas i aere inducta ad quā nō seqt adēsa
 tio: vel mima ad quā seqt. p̄ns q̄ritia: qz fit diuisio respcū
 potētie passiue: f̄z nō ē dare minimā frigiditatē inductā
 in aere ad quā seqt adēfatio: qz tūc daret remississima
 adēfatio. q̄ d̄at māxia frigiditas i aere inducta ad quā nō
 seqt adēfatio. sit igit illa vt sex sic q̄ ad frigiditāez vt
 sex nō seqt adēfatio in aere: nec ad aliq̄ minozē: sed ad
 q̄libet maiorē. t̄ sit vn^o magnus aer frigidus vt sex p̄ to
 tū a q̄ separet vnū minimū cui applicet vnū potēs frigi
 dū debēs ipm̄ vltēri^o ifrigidare. t̄ simus illo instā in
 quo icipit ifrigidatio. t̄ tūc q̄ro vt p̄ns an imediate post
¶ iste aer erit: an nō. si sic: p̄ns q̄ imediate post **¶** erit mi
 noz q̄ nūc. ex quo ad q̄libet maiorē frigiditatē ea quaz
 h̄z seqt adēfatio. q̄ dabit minus mim^o. si nō: tūc habet
 celo q̄ alicui^o sube mālis t̄c. **¶** 5° arguit. qz tūc seqt q̄
 aliq̄ agēs ager in aliq̄ passum ipm̄ successiue t̄ p̄tinue
 corrupēdo donec totalr erit corruptū: t̄ tū nō poterit
 p̄tinue vniformiter corrupē. q̄uis agat cōtinue ab eq̄li
 p̄portōe. celo est impolis. qz tūc ab eq̄li p̄portōe semp
 ōz p̄uēire eq̄ velox actio. t̄ p̄bat q̄na. t̄ pono q̄. a. sit vn^o
 ignis q̄tuoz minoz. b. vo sit aq̄ duoz minoz. t̄ agat. a. i
 .b. corrupēdo ips. b. p̄ pte post pte donec erit cōplete cor
 ruptū p̄tinue a p̄portōe dupla. qd ē pole ponēdo q̄ vnū
 diuidēs remoueat ptes ab a. sic corrupunt i. b. p̄portōa
 liter si q̄. c. u. medietas. b. erit corrupta medietas. a. erit
 remota. t̄ sic vltra ita q̄ sp̄ oib^o alyz parib^o qd remanet
 ex a. sit duplū ad illō qd remanet ex b. t̄ tūc p̄z totū p̄e
 ter q̄. a. nō p̄tinue vniformiter corrupet de b. f̄z **¶** sic
 p̄bat: t̄ ponat q̄na exēpli q̄. a. in q̄rta pte hore corrupat
 q̄rta vn^o mim^o. b. t̄ tūc seqt q̄ in trib^o q̄rtis hore. a. cor
 rupet tres q̄rtas vn^o mim^o. b. f̄z i q̄rta q̄rta hore. a. plus
 corrupet d. b. q̄ q̄rta pte vn^o mim^o. t̄ p̄ns plus corrup
 et q̄ i p̄ q̄rta hore. q̄ diffōmiter corrupet. **¶** Q̄ aut i

q̄rta q̄rta hore plus. a. corrupet q̄ q̄rtas pte vn^o mim^o
 .b. p̄bat: qz si p̄cise corrupet vnā q̄rta tūc in fine rema
 neret vnū minimū. b. aut q̄ post finē hore remanebit ib
 lud minimū aut imediate post finē erit corruptū f̄z pte
 vel fm̄ totū. nō pōt dici q̄ remanebit: qz tūc nō p̄tinua
 ref corrupio ei^o: cui^o oppositū ponit i casu nec corrupē
 tur fm̄ pte tātū: qz remaneret min^o mim^o: nec f̄z totū:
 qz tūc sube mālis corrupēde daret vltimū instās sui eē
 cuiuslibz sue p̄tis: qd ē falsū. reqrit q̄ i vltimo instā
 hore nihil erit de b. t̄ sic in vltima q̄rta hore corrupent
 vnū minimū. b. t̄ vna q̄rta. t̄ p̄ns plus q̄ i p̄ q̄rta hore.
¶ 6° arguit sic. De positiuoz qd formalr repugnat al
 cui idiuiduo vnus sp̄ei repugnat formalr cuiuslibz idiui
 duo eiusdem speciei: cū repugnantia formalis sit ex par
 te forme t̄ nature que est eadez in omnibus indiuiduis
 eiusdem speciei: sed per se existere est quoddam positu
 um: quod nō repugnat toti homogēco: ergo nec repu
 gnabit alicui sue parti q̄ritatiue: cū quelibet sit eiusde
 sp̄ei cū eo: t̄ per p̄ns in homogēco nō dat minimū pos
 tens per se existere. q̄ nec in etherogēco. igitur t̄c.

In oppositum

est Aris. in tex. dū dicit. S̄z tū
 nō excellit magnitudo in pui
 tate. Et paruz post. Larnis aut determinata est q̄ritas in
 magnitudine t̄ puitate. Et 2° de aia. dū dicit. Quis nā
 cōstatiū determinata est rō magnitudinis t̄ augmenti.
¶ Idē etiā vult cōmētator cōmēto trigēsimoseptimo
 dicēs q̄ caro h̄z in puitate magnitudinē terminatā quā
 non p̄trāsit: t̄ cōmēto trigēsimooctauo dicit. q̄ manife
 stum est per se q̄ q̄ritas carnis est terminata magnitu
 dine t̄ puitate: t̄ sexto p̄physicoz cōmēto trigēsimosecu
 do ait q̄ minimū de omni gnato est determinate q̄ritas
 tis. i. minima p̄s que pōt esse ignis in actu. Et 7° p̄physico
 rum cōmēto secūdo dicit p̄mū motū in igne est minima
 pars que pōt esse ignis in actu: t̄ pluries alibi. Et multe
 istaz auctoritatū volūt q̄ non solū det minimuz per se
 existens: sed etiam maximum t̄ tam in etherogēco q̄
 in homogēco si bene considerentur.

¶ Pro dubio. p̄mo est p̄mittēdū q̄ dari mini
 mum ignē vel aliud tale duplr po
 test intelligi. Uno modo absolute siue sit per se exis
 siue alteri in exis vt pars: hoc modo nō dat minimuz cor
 pus in aliq̄ specie: qz quocūq̄ dato illud eēt diuisibile in
 ptes eo minozes: t̄ ille in alias eis minozes: t̄ sic in ifini
 tum. Secūdo modo pōt intelligi q̄ sit dādus mim^o ignis
 aut aliud tale potēs per se existere: sic q̄ mior eo nō pōt
 per se existere: t̄ sub hoc sensu questio mouet. **¶** Scdo.
 p̄mittēdū est q̄ dato q̄ det minus ignis: aut aliud tale
 potēs p̄ se existere hoc pōt esse: aut ex cā itrinseca: sic q̄
 forme subali illius repugnet esse t̄ opari in mā totali il
 la miori. Aut ex cā extrinseca: ita. v̄z. q̄ minus illo nō po
 test resistere cōtinēti sibi d̄rio per tps qn statiz corrupa
 tur q̄uis illi^o forma b̄n possit in tāta mā cōseruari t̄ ip̄
 possit cōtinēti sibi d̄rio per tps resistere ne corrupat.
¶ Tertio. p̄mittēdū est q̄ dari maximū: aut minimum
 ignē p̄ se existente duplr pōt itelligi. Uno modo iclusi
 ue: ita q̄ dādus sit aliqs ignis sub tāta q̄ritate sub q̄rta
 iueniri possit: t̄ nō sub maiorē: t̄ aliqs sub tā modica sub
 qua iueniri possit per se: t̄ nō sub minozē. Alio mō exclusi
 siue: sic q̄ tota latitudo quantitatis sub qua potest ignis
 per se existere ex vtroq̄ termino terminetur exclusiue
 vt q̄ sit aliqua q̄ritas sub qua ignis non pōt esse p̄pter
 magnitudinē: nec sub aliq̄ maiorē: sed q̄cūq̄ minozē da
 ta sub maiorē pōt esse. t̄ s̄l̄ sit aliqua q̄ritas sub qua nō
 pōt ignis p̄ se existere. p̄pter paruitatēz nec sub aliq̄ mi
 nozi: sed quacūq̄ maiorē data sub minozē pōt p̄ se existe
 re. v̄n si tota latitudo q̄ritatis sub q̄ p̄ ignis p̄ se existe

re terminaret in extremo intensiori ad quantitate centu pedum gra explei et in extremo remissiori ad quantitate vni pedis: tunc diceremus igne centu pedum hoc modo esse maximum igne exclusiue. et sicut igne vnius pedis diceremus esse minimum igne exclusiue potentem se existere. Et hoc est idem ac si diceremus quod ignis centu pedum est minimus quod non potest inueniri per se supra tamen igne vnius pedis: et quod ignis vnius pedis est maximus qui per se inueniri non potest: infra tamen ignem centum pedum.

Quibus premisis de ma pposita diuerse inueniuntur positioes.

Prima ponit quod in nlla spe corporum gnabiliu et corruptibiliu est dare maximum vel minimum corpus potes per se existere seorsuz: sed quocumq; dato in infinituz minus pot dari seorsuz exis. et sicut in infinituz mai? qtu e ex na illi? corpis: lz repugnet ex defectu ma? et ex ordine vniuersi limitat? qtitates corporum nallu ne vnu nimis alia excedat et corrupat: et et qz opz ea pneri in celi pcauitate q est finita. id non pnt quatuq; augmetari. Dicit vltorius hec positio p auctozitatib? glosandis qd ea esse videt q est dare minimum corp? p se sensibile de tali spe: sic q minus eo de spe illa p se exis sentiri no pot p se: et minimum hoc modo dari voluit Arist. arguendo d Anaxagoraz. Sed hoc vltimu dca arguit sic. In infinitu modicum p se exis sentiri pot p se. q non est dare minimum p se sensibile. p? nra. et ams arguit: qz in infinitu modicu p se exis pot tactus percipere. igit. pbat assumptu. Omne aial pot sentire p tactum qd cumq; graue est maioris potentie de pssuie qz ipm sit supportatiue: sed in infinitum modicu graue est aliquo aial maioris potentie de pssuie qz ipm sit supportatiue. q in infinitum modicu graue pot aliq aial sentire. pbat minor. i infinitu modice potentie ptingit esse aliud aial. q in infinitu modicu graue pot se hre pportoe maioris tequalitatis ad aliquod aial. p? nra: qz ex opposito nra segtur oppositu nra. et ams pbat. In infinitu modice qtitatis ptingit esse aliq aial. q in infinitum modice potentie ptingit esse aliq aial. p? nra. et ams segtur ex positioe. Item quocumq; per se visibili dato minus eo pot p se videri. q non dat minimum p se visibile. p? nra. et assumptu arguit: qz quocumq; p se visibili dato stat partes distatioes q non videntur aut intrinsecas corruipi superficie vntu obiecta pntue permanete et vntu equaliter imutante sicut pus. q quocumq; p se visibili dato minus eo pot p se videri. Sicut quocumq; p se visibili dato stat aliud eo melius colorari melius: et vntu melius disponi et obiectu p circustatias extrinsecas melius applicari. q quocumq; tali dato stat aliud minus eo p se videri. Secda opinio ponit quod in qualibet spe corporis generabilis et corruptibilis dat maximum et minimum potes p se existere exclusiue modo exposito i tertio pmissio. Et lz hec opinio possit glosare Arist. et ostendere rones eius pcedere d Anaxagoraz: tñ ipsa est expse d Comentatoze dicente: quod minimum de omni gnato est de terminata qtitatis: et minima pars ignis e determinate qtitatis. s. minima pars q pot esse ignis in actu. Tertia opinio tenet quod in qlibet spe corporis naturalis datur maximum et minimum potens p se existere iclusiue.

Et quia hec opinio Ari. et nmetaroz pformior aparet. id p ei? declarate fm ipsi? fundameta ifrascripte xclones ponunt. Prima xclo. No e dare minimum corp? potes seorsuz existere de aliq spe gnabiliu et corruptibiliu ex ca extrinseca siue ex pntate pntetis: ad huc sensum quod illud corp? possit pntetis pntetis resistere: et nullu min? pbat. qz si aliq corpus pot alicui medio sibi pntetis resistere p aliq tps: medie tas illi? corpis poterit p ide tps p se resistere medio i du

plo vel qdruplo min? pntetis. Tres. Dato illo mimo corpore p aduersariuz qd sit. a. corrupet in die gra explei a pntetis sibi pntetis: et certu est quod a. i medio instati illi? diei erit debili? q nunc sit i certa pportoe: s. i nulla pportoe .a. e poteti? q aliq eius ps. g aliq eius ps. a. e tate resistetie qte tunc erit. a. sit illa. b. et tunc seqt quod b. e ita potes ad resistedu p media die illi medio ne corrupat ipm. b. ab eo: sic tunc erit. a. s. b. e min? a. g. a. no e minimum potes resistere hoc modo. qre et. Secda xclo. In qlibet spe corporis nalis dat minimum de illa spe potes seorsuz existere ex ca intrinseca siue ex pte forme q sub maiori ma aliq certa signata pseruari no pot p se: s. bñ sub tate. Tria xclo pbat sic. De corp? qd e determinatu fm vtutes nales e determinatu fz qtitate: s. o? corp? nale e determinatu fm vtutes nales. g o? corp? nale e determinatu fz qtitate: et p nra e determinatu ta fz magnitudine qz fz puitate. igit. p? nra et maior: qz virt? seqt magnitudine alyz pibus. id in maiori qto e maior virt? qz in minori. plus. n. suffic coburere ignis maior qz ignis minor: s. minor pbat: qz o? corp? nale hz opatoez determinata: s. de terminata opatio no est nisi a determinata vtute. igit et. Tertia s. In qlibz spe corporis nalis e dare maximum potens per se existere de tali specie ex causa intrinseca intelligendo vt supra. Hec conclusio probatur per mediu quo probatur immediate pcedens.

Sed contra hac conclusionem arguit: qz tunc fm eam posset dari maximum ignis possibilis per nam sic quod eo maior esse no pot. nra tñ vt ee falsum et contra Arist. 2? de aia dicete quod ignis augmetaret in infinitu si apponeret cobustibile. Itē si daret maximum ignis possibilis per nam sit ille. a. et applicet ei vnu puu cobustibile. et tunc quero an ipm comburet: an no. no pot dici quod no. qz puus ignis ipm coburet: ergo a fortiori maximum ignis: vt ponit esse. a. si vt quod ipm coburet conuertendo in sui nam: tunc segtur quod ex eo augetur. a. et p nra .a. non sicut maximum ignis polis. Itē tunc daret ho maximum possibilis: quo dato sequeretur quod ipse no posset pingue fieri: aut tumefieri ex percussione: et ita de alijs que inconuenientia apparent.

Ad ista respodeo. Ad pmu quod Ari. ibi arguit ne in corpib? aiatis fieri ab igne dicet quod si ita eet vt illi ascerbat cu in corpib? aiatis no deficiat nutrimentuz quod ignis augmetaret illa in infinitu. i. p maximum excessum supra qtitate eis conueniet et ad qua ea percipimus augetur: sicut etia seipm per appositione cobustibiliu talr augmetat: ex quo no segtur quod no sit dare maximum ignem possibile per natura. Ad 2? dicit qd a. no cobureret illud cobustibile eo quod sibi resisteret tota vls nra: que tñ non resisteret igni miozi. Sed melius rudet pcededo quod iste maximum ignis quereret illud cobustibile i sui nra: ex q no segt quod maioraret ppterea: qz ex alia pte tñ vt plus corrupet de illo ab influxib? celestib?: aut drys sibi applicatis pp sine a na itentuz et debitu ordinē vniuersi q regrit quod vnu elementu no adeo superet alia quod ea corrupat: vel forte pdesabilis ille ignis plus pportoadt qz ex tali additoe fieret maior. Ad 3? pcedit qd xclo ne dicedo quod talis ho no posset maiorari qn pus corrupe tur. Ali aut dnt quod qaus in etherogeneis de maxima qtitate ad qua deuenire pnt p nale augmetu i q n solu pres molles: s. et dure vt ossa et chartilagies auget. Et sicut minima ad qua deuenire pnt p nale diminitoez: n tñ e dare maxima qtitate ad quaz violēter et pternalr pnt deduci: et simlr minimam vt argumentum vt ostendere.

Ad argumenta pncipalia. Ad pmu dico quod

totali materia illius minimi ignis inducitur forma substantialis aque cui? tñ media pars aliqua est sub summa caliditate nec incōuenit partē materie in qua itroduci forma de nouo hñe dispōnes illi forme disconueniētes vbi in residuo talis materie sint dispōnes ad ipsam ppa rantes. ¶ Aliter pōt dici q̄ sicut in omni generatōe substantiali ē dare p̄mū generatū. ita in omni alteratōe est dare p̄mū alteratū qd̄ fm̄ se totū icipit alteri: hoc ē minimū ex quo fieri d̄z generatio. q̄re sequitur q̄ minimus ignis icipiet fm̄ se totū frige fieri ab aqua et non per partem ante partē vt casus ponebat. et sic non admissio casu solo nō verificat. ¶ Ad scdm̄ pōt concedi q̄ corruptio impropria substātie que est p̄ diuisionē aut gn̄atio ipropria que est per vnionem p̄mū diuersorum nō est terminus alteratiuus. Aristote. aut̄ in p̄mo de generatione loquitur de generatōe et corruptōe p̄pe sumptis. ¶ Ad tertius respōdet q̄ pedale terre quertē in ignē: et aliud semipedale resoluet̄ in mediū continēs ips̄. ¶ Alio vero dicit q̄ illud etiam cōuertetur in ignē nō per se: sed per accēs et per viā sequelle. Et qñ dicit Auerro. q̄ in omni generatōe p̄mū generatū est minimū. vep̄ est p̄ se tantum: sed vbi sit generatum partiz p̄ se et partim p̄ accēs nō incōuenit maius q̄ minimū simul generari. Ad alia in eodē argumēto adducta p̄z ex dictis. ¶ Ad quartū negat̄ cōtra et ad p̄ncipale argumētum ibi ponit solutio q̄ nō ad q̄libet in frigidatōez sequitur cōdensatio. Sed ad replicationem admitto q̄ frigiditas vt sex sit maxima siue intēssima ad quā in aere deducta nō sequitur cōdensatio: et q̄ dicitur vn̄ maximus aer vniformiter frigidus vt sex. Sed cū postea d̄r q̄ ab illo separet̄ vnus minimus aer et̄. Dico q̄ si minimus aer purus p̄ se exis fuerit digitalis. vbi gra. q̄ ab illo aere sic frido vt sex nō pōt se parari pars digitalis p̄ se exis: sed oportet q̄ sit maior. et causa est: q̄ equalis gradus friditatis in minori materia aeris exis plus sibi repugnat q̄ i mā maiori: quare cū aliqua friditate potest forma aeris cōseruari cū qua nō potest i minori materia totali. separata aut̄ parte maiori dato q̄ in frigidetur et cōdensetur non sequitur dare minus mīmo p̄pterea: q̄ illud nō fuit minimū. ¶ Sed cōtra hāc rñsionem arguit̄ sic. Talis repugnantia vel ē ex parte forme aeris: vel ex parte materie: vel ex parte frigiditatis. Nō aut̄ ex parte forme aeris: q̄ similis illi in spē inuenit̄ in materia minori: vt p̄z de illa que inuenitur in minimo aere puro. Nec ex parte materie. p̄ idē. Nec etiā ex parte friditatis ex quo cum tāta friditate forma aeris i aliqua mā cōseruat̄. ¶ Rñdes q̄ illa repugnantia nō est ex parte alicuius illoz totaliter et diuisim: sed oīum in simul. Cum aut̄ corpus minus ceteris pibus sit debilius eius forma in materia non poterit cōseruari cū dispōnibus ita disconuenientibus sicut cōseruatur in corpore maiori qd̄ est virtutis et potētie maioris. ¶ Ad q̄ntum d̄r. q̄ loquendo de corruptione substātie ipa nō est cōtinua: sed p̄mo fit subito corruptio vnus minimi: deinde stat: postea fit corruptio alicuius minimi subito: et iterum stat: et sic vltra. quare non sequitur conclusio: quia supponit eius probatio corruptionem substantie continuari. Vel possumus dicere q̄ in p̄posito ex plurib⁹ minimis p̄mo corrumpitur subito vnus minimus. deinde residuū successiue corrūpit̄ donec deueniamus ad vltimū minimū: qd̄ etiā corrūpit̄ cito. et cōformiter dicendū est de generatiōe illius quod generat̄ sicut dictū est de corruptione: et fm̄ hoc concedi posset conclusio: q̄ non in casu p̄posito. sed vbi ponamus tam agēs q̄ passus ex pluribus minimis esse compositū. et agēs ex in duplo pluribus q̄ passum: quod facile pōt patere intelligenti. Si autem nos ponercmus totalem generationē. et simi

liter totalē corruptōez fieri p̄ partem ante partē in infinitum nō solum in accēsibus: sed etiam in substātyo vt pleriq̄ senserūt: tunc haberemus negare mīma natura: lia: vt constat. ¶ Ad sextū potest dici negādo maiorem: quoniā velocissime moueri est quoddā positū: qd̄ nō repugnat p̄mo mobili: et tamē repugnat alicui siue parti: videlicet illi que est p̄pe polum: quā sit eiusdē spē cuius illo. Vel dici posset q̄ nulli p̄ti quātitatiue minimi homogenei repugnet p̄ se existere formaliter siue ex parte forme: qñ possunt eius partes ab intrinseco rare fieri et deduci ad quātitatez mimi. et ita p̄ se existere. ex quo nō sequitur q̄ dicitur minimū potens p̄ se existere ad sensum supius expressum. vñ lz dato minimo naturali aliud sit minus illo: qd̄ pōt p̄ se existere: nō tñ est possibile p̄ nās q̄ minus illo de sua specie p̄ se existat. et ad hunc sensum reducēda sunt oīa que hic dicunt̄ de minimo naturali. ¶ Et si arguat̄ q̄ est aliqua pars ita modica q̄ p̄ rarefactionē nō pōt deduci ad quātitatez mimi qñ plus corrūptur cū nullū corpus nāle in infinitū sit subtiliabile. Respōdet̄ hoc cōcedēdo: verūtamē in potētia illa nō est ex parte forme: sed p̄pter defectū materie. vt p̄z. q̄re et̄.

Omnes igitur contraria p̄ncipia faciunt. Textu cōmentī. XXI. Q̄dō XVI.

Dabitur. Utrum p̄ma p̄ncipia rep̄ nāliū sint cōtraria. ¶ Arguitur q̄ nō. nulla p̄ma p̄ncipia sūt ex alijs. sed oīa cōtraria sūt ex alijs: ergo nulla p̄ma sunt p̄ma p̄ncipia: et per p̄ns nulla p̄ncipia rerum nāliū de q̄bus hic loquitur sunt cōtraria. patet cōtra. et maior colligit̄ ab Arist. in lra ponēte tres esse cōditōes p̄moz p̄ncipiorum. s. nō fieri ex alijs: nec ex alterutris et oīa que sunt fieri ex eis. minor arguit̄: q̄ oīa contraria genus hñt ex quo tanq̄ ex p̄ncipio sūt: vt patet per definitionē cōtrarioz in qua d̄r. cōtraria sub eodē genere posita sunt. ¶ Secūdo. p̄ma p̄ncipia rep̄ naturalū sūt p̄ma p̄ncipia substātie: cum substātia sit verius ens q̄ accidēs. sed nulla p̄ncipia substātie sunt cōtraria. igit̄ et̄. p̄batur minor. nulle substātie sunt cōtrarie: sed oīa p̄ncipia substātie sunt substātie. ergo nulla p̄ncipia substātie sunt cōtraria: patet cōtra. et maior colligit̄ ab Arist. in p̄dicamētis dicēte q̄ substātie nihil est cōtrariū. minor etiā patet: q̄ substātia non fit ex substantijs. ¶ Tertio. in celo sunt effectus nāles et p̄ncipia maxime p̄ma: et illa non sunt p̄ria. igit̄ et̄. patet cōtra cum maiori: et minor ap̄paret: quia in celo nulla est p̄trarietas. ¶ Quarto. si aliqua p̄ma p̄ncipia essent cōtraria: maxime essent forma et puatio. vt patet. Sed arguit̄ q̄ non: q̄ illud qd̄ non est ens non cōtrariat̄ alicui enti: sed puatio non est ens per Arist. et forma est ens. igit̄ et̄. ¶ Quinto arguit̄. p̄ma p̄ncipia opposita sunt puatiue opposita. ergo nō sunt cōtraria. patet cōtra. q̄ oppositio p̄traria et oppositio puatiua sunt distincta genera oppositionis. vt habet̄ ab Arist. in postp̄dicamētis: et antecedēs declarat̄: q̄ p̄ma p̄ncipia opposita sūt illa iter que est p̄mo motus seu trāsmutatio. talia autē sunt opposita puatiue: vt patet per commentatorem commento. 4. 4. dicentē q̄ eorum in que fit corruptio aliud est p̄mū aliud secūdū: et est illud in quo fit corruptio mediāte p̄mo. et aliud per accēs differt per accidēs a secūdario: qñ secūdarium quoquo modo est terminatū: et illud qd̄ est per accēs non est terminatum. Vult igit̄ cōmētator q̄ si albu corrūpit̄: corrūpit̄ per se et p̄mo in suum cōtradictōziū: non qd̄em absolute acceptum: sed cōtractum per puationē. s. in non album: qd̄ est in albu: et hoc est vnus tātum. Corruptur per se secūdo in cōtrarium vel mediū vt nigrus vel rabeur̄.

et hec sunt plura sed finita. per accūs vō in infinita pōt cor
rūpi: vt in musicū currēs: et idē itelligēdū est de gnātiōe.
¶ 6. oīa pma pncipia alicui pncipiati sunt sil in eo: ex q
o3 pna pncipia semp manere: vt post Aris. dicit. sed nlla
pna pnt sil in aliq manere. g nlla pma prin sunt pna. Et
cōfirmat. qz si pna pncipia eēt pna: tūc non possent sil
eē in eodē: et tūc oporteret q vnū eoz vī ambo eēt ex
tra mām. pns est ipole: qz tūc nō possent eius trāsmuta
tionē terminare. ¶ 7. ad oēm trāsmutationem sufficit
agēs et passū: sed forma est agēs et mā est patiēs. g ad oēs
trāsmutatioēs sufficiūt forma et mā. Sz ista nō sunt cō
traria: cū forma sit pfectio mae: et nullū hūm ē pfectio
alteri. g ad nullā trāsmutatioēm regrunt pncipia pna:
sz oīa pncipia pna rez nāliū sunt ad oēm trāsmutatioēs
nālē reqsita. g nlla pna pncipia rez nāliū sunt pna.

In oppositum est Aris. in lra pbās pna pnci
pna rez nāliū eē pna nō soluz
auctoritate antiquoz: sz ē p rōnē talē. Dia q nō fuit ex
alys nec ex alterutris. sz quecūq fuit: fuit ex eis sunt p
ma pncipia. De sunt. n. additōes primoz pncipioz. sed
pna pna nō fuit ex alyz: nec ex alterutris: sz qēcūq fuit:
fuit ex eis. g pna pna sunt pma pncipia: ex q segtur q p
ma pncipia sunt pna. p3 pna. et declarat minor: qm pna
pna ex B q sunt pna: nō fuit ex alyz: cū id ex q aliqd fit
fit eo pus: ex B aut q sunt pna nō fuit ex alterutris: cū
vnū hūm nō trāsmutet in aliud: vt dicit hic cōmētator.
¶ 8. aut oīa q fuit: fiāt ex pms hūm. declarat per lon
gū pcessum onēdēdo q oē qd gnāt ex hūm vī medio ge
nerat: et oē qd corūpīt in hūm vel mediū corūpīt: et cū
media fiāt ex extremis: et ea corūpanī. et silr pna poste
riora fiant ex pōtib: et in ea corūpanī vt colores medij
fuit ex extremis. extremi aut ex qtuoz q̄litatebus pms.
vel saltē ex primis cōtrarijs de genere qualitatis. sequit
tur q oīa que fuit: fuit ex primis hūm.

Pro dubio pmittēdū p q pncipia rez nāliuz
sunt duplicia. s. extrinseca sicut effi
ciēs et finis: et intrinseca sic mā et forma. Cognitio aut prin
cipioz intrinsecoz plus facit ad cognitionē causati q̄
cognitio pncipioz extrinsecoz: id solū de pncipijs intrin
secis rerum nāliū Aris. hic facit mētione. ¶ 1. autēz
cognitio pncipioz intrinsecoz plus faciat ad cognitōez
causati. q̄ cognitio pncipioz extrinsecoz triplr pōt on
di. ¶ 2. qz illud qd plus facit ad eē rei: plus facit ad eius
cognitionē: sz pncipia intrinseca plus faciūt ad eē causa
ti q̄ extrinseca: vt stat. igi rē. ¶ 3. qz pncipia magis
appropriata pncipiato: magis faciūt ad eī distinctā co
gnitionem: sz pncipia intrinseca sunt magis appropriata
pncipiato q̄ extrinseca. igi rē. pbat minor: qm causa ef
ficiēs eque p ē causatiua multoz effectū. et silr cā fina
lis: quod de mā et forma nō cōtingit. ¶ 4. qz cognoscen
do partē rei quodāmō res ipsa cognoscit. pncipia autē
intrinseca sunt ptes ppositi et nō extrinseca. qre rē. ¶ 5. p
mittēdū scō. q pncipioz intrinsecoz rez nāliū qdam
sunt intrinseca: et pncipia p se rerū nāliū q ad suū fieri: et
qdā nō solū quo ad suū fieri: sz ē q suum fcā eē. Pnci
pia intrinseca quo ad fieri sūt tria. s. mā. forma: et puatio.
et ista dicunt intrinseca. et p se pncipia fieri et trāsmuta
tiōis rei nālis: qz nlls pōt itelligere qditative trāsmuta
tionē nālē nisi itellectis trib pncipijs qd p3 ex diffōne
et rāsmutatioēs cōiter sumpte: q ē pgressus alicui de aliq
in aliqd: in q ly alicuius iporat mām. ly aliq terminū a
q: et ly aliqd terminū ad quē: quoz alter ē priuatio: alter
forma. ¶ 6. pncipia aut intrinseca et p se rerū nāliū. q ad
fcā esse sunt duo trā. s. mā et forma: qm ex illis adēqte et
eēntialr pstitunt pposita nālia. et eoz cognitio regri et
sufficit ad cognoscendū qditative cōposita nālia. ¶ 7. Ex

gbus segt p q lz puatio sit p se pncipiū trāsmutatioēs
ē tñ p accūs prin ppositi qd p trāsmutatioēz pducit cū
nō sit ps ei et si cognita puatio possit ppositū qditative
cognosci. ¶ 2. segtur. q lz mā et forma sint p nō intrinseca
cōpositi nālis: qz intrinsece cōponūt ipm: nō tñ dūr pnci
pia intrinseca trāsmutationi: qz intrinsece ipam cōponant
sed qz eius diffōne ingrediunt vt supra declaratum est.
¶ 3. Tertio est pmittēdū q pncipioz intrinsecoz reruz
nāliū qdā sunt pma et qdā posteriora. ¶ 4. pma sunt il
la gbus competūt pditiones tres posite in lra: que sunt
nō fieri ex alyz tanq̄ ex ptrib essentialib: aut pncipys i
eodē gnē pncipadi: nec fieri ex alterutris. eodē mō et oīa
que fiūt fieri in his: aut tanq̄ ex pte eēntiali: aut termi
no a quo: aut subiecto. vñ cōpositū fit ex mā et forma tā
quā ex ptrib essentialib: et fit ex puatioē tanq̄ ex termino
a quo. ¶ 5. pncipia autē posteriora sunt illa qd deficit
aliq illaz pditionū: sicut forma ignis est pncipiū sibi in
trinsecum: sed non est pncipiū p mū: qz h3 pncipiū prius
in eodem genere pncipali: sicut est forma subalis vliter
sumpta. silr caro est pncipiū māle intrinsecū aiali: sz nō
est pncipiū p mū. qz fit ex alyz tanq̄ ex ptrib eēntialib
s. ex materia et forma carnis: et materia est pncipium ca
pns in eodē genere pncipiandi. et eodē modo diceret de
puatione forme substāntialis aque dū ex igne fit aqua. et
ita de alyz. ¶ 6. Ex his segtur pmo: q lz tam forma q̄ pri
uatio fiāt ex materia tanq̄ ex subiecto: tñ nō sunt pma
pncipia. ¶ 7. Segtur scō. q lz forma fiāt ex puatioē tāq̄
ex termino a q vel eō: tñ sunt p p n. ¶ 8. Segtur qz: q lz mā
et forma terminatiue fiāt subiectiue et cōpositū cōpleti
ue: nihil tñ pprie fit nisi cōpositū vt vult Aris. 7. meta.
¶ 9. Segtur qro. q lz cōpositū fiāt ex mā et forma et pu
atione. hoc tñ est differēter: qm fit ex materia tanquā ex
subiecto et pte essentiali: ex forma solū tanq̄ ex pte eēn
tiali: et ex puatione tanq̄ ex termino a quo. ¶ 10. Quarto
est pmittēdū q pncipia intrinseca rez nāliū pnt dici du
pliciter pma: aut pmitate causalitatis: aut pmitate cōi
tatis. pma pncipia pmitate causalitatis sunt illa que
sunt cause oīum alioz: aut in se: aut in suis cōpositis et
nō hnt alia eis pōra in eodē genere pncipiadi. et h3 sunt
forma subalis vliter sumpta: puatio sibi opposita et mā.
nam sicut substāntia est pōr accīte et causa eius: ita pnci
pia substātie sunt pōra pprijs pncipijs accidētū et cause
ipoz. pna p n pmitate cōitatis dicunt illa que sūt cō
munia oib pncipijs pncipalib: oīuz trāsmutationē et cō
positoz nāliū i quocūq sint genere: cuiusmodi sunt for
ma cōiter sumpta: taz ad formā substāntiale q̄ accītalē:
et puatio sibi opposita: et materia extēdendo nomē māe
ad oē qd subijcīt alicui forme siue subali: siue accītali.
¶ 11. pmittēdū q pncipia pma eē pna pōt itelligi du
pliciter. Uno mō pncipate pprie dicta q iuenit solū iter
formas ppositiuas. Alio mō pncipate cōiter dicta q se ex
tēdit nō solū ad pna ppositiua: sz ē ad opposita fm bitū
et puationē: et hoc mō loqur hic Aris. de pncipate dū dīc.
pncipia rez nāliū eē pna: vt p3 p cōmētatorē cōmen.
45. dum dicit. q Aris. itendit hic per pncipium illud qd est
cōmune cōtrarijs et puatiōis et habitū.

Quibus pmissis ad dubiū ponunt due
clones. ¶ 1. pma cō
clusio. Aliq pma pncipia rerū naturalū sunt pna: pro
batur cōclusio sic: forma et puatio sunt contraria: sz for
ma et puatio sunt aliqua pma pncipia rerum natura
lium. igitur rē. patet pntia: et maior ex qnto pmissis: et mi
nor arguitur. qz illa sunt pma pncipia rerū nāliū q nō
fiūt ex alyz: nec ex alterutris: sz oīa q fiūt: fiūt ex eis: vt
declaratū est in tertio pmissis: sz forma et puatio sunt h3.
igitur rē. ¶ 2. p. Nō omnia pma pncipia rez natu

ralius sunt tria. pbat. qz ma & forma no sunt tria. cum
stet fil in pposito: s3 ma & forma sunt aliq pma principia
reru naliu. q aliq pma principia rez naliu no sunt tria.
& p pns no oia pta principia reru naliu sunt tria. p3 ite
rum pna. & minor pbat vt supra argutu e de forma & p
uatioc. & sili mo posset pbari s de ma & puatione.

Sed hic aliqui dubitatiocis occurrunt. Pna
dubitatio est de qb? principys
determinet Aris. p pby. an de pms primitate calitatis:
an de pms primitate coitatis. Et arguit q Ari. loq
d pms primitate coitatis. Et sic qz hic debet
ingri pma principia yniuersalissima reru naliu: vt dicit
Ari. & cometator. Et qz Arist. no solu facit metione de
trys de genere sube: s3 et de gne accitis. cu dic albu ge
nerari ex nigro vl medio: & generari musicu ex inusico.
Deinde appet q Ari. loquat de pms principys pri
mitate calitatis: qz in caplo seqnti ybi ondit q no oia tria
sunt pta principia: s3 solu tria pma: no loqur nisi de
trys pms de gne sube. & ide facit cometator. Et 2° dubi
tatio e in q gne cause prima tria de gne sube sunt cause
alioz trioz: siue trioz de gne sube: siue alioz pdicame
toz. Et 3° dubitatio e qz no vt q forma & puatio sint tria
siue opposita. qm illa q sunt fil in eode subo no sunt
tria. s3 puatio & forma sunt fil in ma: qz semp cum vna
forma exite in ma e puatio alteri? forme. qre rē. Et 4°
dubitatio e qz no appet q semp du vnu triu generatur:
ipm generet ex suo trio vel medio. na du mixtu albu i
mediate gnat ex elemētis: p3 q vnu triu gnat: & tn non
gnat ex suo trio vel medio. s. rubeo vel nigro cuz in ele
mētis no sint qlitates sube mixtionē consequētes: sicut
sunt colores odores & saporos.

Ad ista dubia rñdeť. Et ad p^o dicēdo q Ar.
in B p vtroq mo de pms prin
cipys determinat. Et p q determinat de pms prin
cipys primitate calitatis. p3 p eū in illo caplo. Cōsequens
aut vtiq: & p cometatorē cōmē. So. & per Albertuz in illo
caplo. Cōueniēs aut. Qd etiā determinat de pms prin
cipys primitate coitatis. p3 ex exēplis q Ari. ponit: & ex
pcessu. & p rōnes adductas. Et ad 2° vdm e q prima tria
de gne sube sunt cause alioz trioz illi? gnis in gne
cāe formalis: & trioz de pdicamētis accitiū in gne cau
se finalis aut efficiētis aut mālīs. Et ad 3° vdm q pna
loqndo forma & puatio no sunt tria siue opposita: sed
sunt gna trioz: sicut vrus & vitū. Unde l3 liberalitas &
auaritia no possint eē fil. tn vrus & vitū pnt eē fil: vt vir
tus & vitū: q no opponunt adinuitē. Et similt l3 forma
ignis & puatio sibi opposita no possint esse fil: tn forma
ignis & puatio forme terre q no opponunt bñ pnt eē si
mul. Et ad 4° dubiū dnt qdā q du Ari. dicit semp vnu
triu gnari ex altero suo trio vel medio: hic debere itelli
gi manente pntue eodez subiecto ente in actu. si fuerit
transmutatio accidētalis: quod non fit in proposito.

Ally volūt q Ari. itelligit de gnatiōe triy p se. in casti
aut argumenti gnāt albedo subito & p accis. p psecutio
nē ad gnatiōē subalē. Et ally vō volūt q illud albu ge
neret ex nigro vl medio. & q quis elementa in sua nali
dispōne exntia no sint colorata. ipa tn alterata & versus
corruptionē deducta colores & ples alias qlitates scdas
pnt bñ: vt p3 de ags p mineras metalloz discurretib?
que nouum odorem & saporem recipiunt.

Ad argumenta pncipalia. Et ad p^o p3 ex
dictis: qm principia pma tria
no sunt tria positue: s3 puatiue: & talia siue sint pma ca
litate siue coitate no fiūt ex alyz tanq ex pib? eēntiali
bus: & si sint pma coitate no fiūt ex alyz in eode gne p
cipiadi, & hoc sufficit vt sint pma principia. Et ad 2° p3

filr. q l3 in gne sube no sint trietates pnae sumpte. ibi
tn est trietas large accepta: vt se extēdit ad oppōnē iter
bitū & puatiōē. Et ad tertiu p3 p idē. qm l3 in celo non
sit trietas. ibi tamen sunt bit? & puatiōes sibi oppōsite:
sicut lumen & eius puatiō. vbi & eius puatiō. & ita de
alys. Et ad qrtū videbit ifra vbi ondet quō puatio est
no ens. Et ad qntū p3 nūssio per qrtum pmissuz. qre rē.
Et ad sextū dicit est q forma & puatio q sunt pma pna
no sunt pnae: sed magis gna trioz. id pnt fil exite
re: q l3 aut prima pnae semp remancāt videbit post.
& p idē p3 ad pfirmatiōē. Et ad septimum negat q ad
trāsmutatiōē sufficiat qd agit & qd patit: qz nisi qd pa
tit eslet puatiū forma aliq quā recipet p trāsmutatiō
nē nunq; trāsmutare: id ad trāsmutatiōē pter agens
& materiā que patit: regrit in materia ipsa puatiō for
me quā recipere debz: vt ifra latius ostendēť. quare rē.

Et sic qdē igit ad hoc fere secuti sūt & alioz
plimi quēadmoduz diximus prius. Omnes
n. elemta & ab ipsis vocata pncipia & ha sine
rōne ponētes tn tria dnt tanq ab ipsa xitate
coacti. Textu cōmentī. XLVIII.

Armenides & Mellissus posuerūt
calidū & frigidū pnci
pia rerum naturalium. Democrius autem
rerum & densum. Empedocles litem & amici
tiam. Pythagoras par & impar.

Cōueniūt in tribus. Primo qz oēs posue
rūt aliq pncipia tria
quoz aliq sunt pnae & pntētia: & aliq posteriora & cō
tēta. Et 2° q illoz pncipioz vnu e meli? & alterū pei?
Unde calidū est meli? & frigidū est pei?: rarū est meli?: &
dēsūm pei?. Amicitia e melior. & inimicitia peior: par est
meli? & ipar peius: qm par tenet locus pfecti & ipar imp
fecti. Un ex numeris iparib? nūq; resultat nisi numer?
qdratus. qz soluz diuersitate nūerali & no specifica quē
admodū in nūero pari iuenit. Na vn? & tres faciūt qua
tuor: & e numer? qdratus. qz bis duo. filr. i. 3. 5. faciūt no
uē: & est nūerus qdrat. qz ter tria. vñ nūer? qdratus e g
resultat ex ductu alicui? nūeri in seipm semel tn. In nu
mero aut pari inueniunt numeri distinctay spērū. s. nūe
rus pfectus. numer? abūdās: & numer? deficiēs. Nume
rus pfectus est ille q ex oibus ei? ptrib? aliquotis adeq;
te cōstituit vt sex. Na adeqte cōstituit ex. i. z. 3. que sunt
oēs ptes ei? aliquote. Numer? abūdās est ille ex cui? oib?
bus ptrib? aliquotis fil sumptis p̄surgit maior numerus
vt. i. z. na ptes ei? aliquote sunt. i. z. 3. 4. 6. ex qb? resultat
iō. Numer? vō deficiēs e ille ex cui? oib? ptrib? aliquotis
resultat numer? minor: vt. i. o. cui? ptes aliquote sunt. i. z.
5. ex qb? solū resultat numer? octonarius. Et 3° pueniūt
qz dicit illud pncipiū qd est meli? eē notū altero qd e
peius vel pncipia pnae notiora eē posterioribus.

Differunt autē in duob? p qz qdā ponit cō
trariapnae vt calidū: & frigi
dū: & qdā posteriora: sicut rarū & dēsūm. scdo qz qdā po
nūt tria notiora apud itellm: sic magnū & parū: & qdāz
ponūt tria notiora apud sensum sic rarū & dēsūm rē.

Cōsequens autem vtiq; erit dicere vtrum
duo aut tria aut plura sint. Text. cōmen .L.
Questio. XVII.

Abitur vtrū tn tria sint pna prin
cipia rez naliū. Et p argui
tur q no. Si tn eēt tria pma principia rez
rū naliū: aut tn essent tria s3 numez tn: aut
fm spēs: aut fm genus: aut fm analogiam. p

sufficiētē diuisione. nō sunt tñ tria fm numerū vt notū est: qz tūc nō esset nisi vna res nālis cōposita fm numerū: vt notū est. B aut est flm: 2 p idē non sunt tñ tria fm spēm: aut fm genus. ¶ De aut etiā non sint tñ tria fm analogiā pbat: qz qñcūq; aliq̄ entia sunt plura aliq̄ pluralitate: qdlibet eoz d3 esse vnum vnitāte opposita illi pluralitati. ḡ si pma pncipia rerū nāliū eēt tñ tria fm analogiā. tūc qdlibet eoz eēt vñū fm analogiā. nō est falsuz. qz mā pma est vñū de primis pncipijs nālib⁹. 2 tñ ipsa nō est vñū fm analogiā in oibus cōpositis nālib⁹. imo ipsa est vna numero in oibus nālib⁹: vt vult Aris. scōdo de generatiōe. 2 cōmentator. iz. metaphi. tota deductio ē manifesta: 2 assumptū p3. nā qz Sortes 2 plato sunt plures numero: iō qdlibet eoz est vñū numero. 2 s̄lr qz hō 2 asinus sunt plures specie. iō qdlibet eorum est vñū spē. 2 ita de alijs. ¶ 2 arguit sic. Si tñ tria eēt p⁹ pñ nālia maxie eēt mā forma 2 puatio. Sed arguit qz ipsa nō sint pma pncipia nālia: qm̄ pma pñ nālia debēt iueniri in oibus rebus nālib⁹: vt notū est: sed mā forma 2 puatio nō iueniunt in oibus reb⁹ nālib⁹. qm̄ in celo nō iuenitur mā: vt vult cōmētator in hoc p. 2. s. hui⁹. 2. s. metaphi. 2 de suba oib⁹: qre 2c. ¶ Tertio arguit sic. Tot sunt pma pncipia rerū nāliūz quot sunt ḡna causarū. cū ois causa sit pncipiū vt habet. s. metaphi. s3 quatuor sunt ḡna causarū: vt declarabit. 2. h. ḡ 2c. ¶ Quarto arguit sic. Potētia māe 2 dimētio nō minus sunt pncipia qz puatio. ḡ plura qz tria pncipia rerū nāliūm. patz nōia 2 assumptū declarat. qz nō minus est necessaria potētia māe 2 dimētio ad motus 2 trāsmutatōes nāles qz puatio: qz si ppter illud puatio ponit p̄mū pncipiū nāle: seqtur ē qz potētia māe 2 dimētio ponent pma pncipia nālia. p3 nōia 2 assumptū s̄lr: qm̄ nisi mā h̄ret potētiā ad formā: eēt dimētionata nō posset ad ipsaz trāsmutari: 2 p nō nec cōpositū generari. ¶ Quinto arguit sic. Cōtraria posteriora sunt ita pma pncipia rerū nāliūz sicut pncipia pma. ḡ plura qz tria sunt pma pncipia rerū nāliūm. p3 nōia. 2 assumptū arguit. qz si tria posteriora nō eēt pma pncipia maxie eēt ppter rōnē quaz Ari. facit in textu dū arguit sic: pma pncipia nō fiūt ex alterutris: s3 tria posteriora fiūt ex alterutris. ḡ tria posteriora nō sunt pma pncipia. 2 maiorē pbat p hoc qz opz pncipia. s. pma semp manere. ¶ Sed qz rō ista nō valeat arguit. qz querit quō ly 2 sumit in pmissis. si sumat vt dicit circūstātiā partis eētialis tunc minor erit falsa: si vlr itelligatur vt d3. qm̄ albedo 2 nigredo sunt tria posteriora: 2 nō sunt ex alterutris tanq̄ ex p̄tib⁹ eētialibus. Si aut dicit circūstātiā pncipij in eodē ḡnē pncipiādī minor erit falsa eodē mō. ¶ Sexto arguit sic. Ali cuius trāsmutationis nālis quatuor sunt pma pncipia intrinseca. igit̄ 2c. p3 assumptū: qm̄ fm Aris. s. p̄b̄sicoz in hoc differt mor⁹ p̄prie dictus a mutatōe q̄ est generatio vel corruptio: qz motus p̄prie dictus ē p̄ de affirmato in affirmatū. i. de positio in positio: s3 mutatō ē p̄ de negato in affirmatū: vel eōuerso. i. de priuatiōe i positio vel eō. Ex quo seqtur qz dealbatio cū sit mor⁹ p̄prie dictus est p̄ de triō positio in triō positio. s. de nigredine in albedinē. 2 p nō nigredo 2 albedo sunt pma pncipia dealbatiōis: s3 cum bec etiā mā 2 priuatio sunt pma eius pncipia intrinseca. ergo illius dealbatiōis quatuor sunt pma pncipia intrinseca.

In oppositum est Ari. in s̄fayt p3. ¶ Pro duobio p̄mittēdū p̄ cū q̄ritur vtz tñ tria sint pma pncipia rerū nāliū. nō q̄ritur de oib⁹ p̄m̄is pncipijs earū: sed solū de intrinsecis quo ad fieri earum vel sc̄ri eē: vt in p̄cedēti qōne dicebat. ¶ P̄mittēdū sc̄do qz hic nō querit de numero pncipioz: s3 nu-

merum: aut fm spēm: aut fm genus p̄dicamēti. qz sic essent multo plura pma pncipia rerū nāliūz qz que ab auctorib⁹ ponūtur: sed hic queritur de numero pncipiozum q̄tum ad genus pncipiandi.

Et iuxta hoc in frascripte ponunt conclones.

¶ Prima cōclō. Necessē est rez nāliū tria tñ esse pma pñ illis intrinseca sc̄dm genus pncipiādī distincta. s. mā forma 2 puatio. Dec cōclusio plura sc̄cludit. s. qz mā forma 2 puatio sunt pncipia necessaria rez nāliū: 2 qz sunt pma: 2 qz sunt intrinseca illis: 2 qz sunt distincta s3 genus pncipiādī. ¶ Quoz primū sic declarat. Illa sunt pncipia necessaria quo ad esse v̄l fieri rerū nāliū sine qb⁹ res nāles esse v̄l fieri nō p̄nt. s3 forma materia 2 puatio sunt h̄s. ergo. ¶ De materia 2 forma reguntur ad esse rerū nāliū satis cōstat: cū ex illis eētialit̄ cōponant̄. Et qz eadē cū puatiōe reguntur ad suum fieri declarat: qm̄ ad oēm trāsmutatōē nāliū reguntur duo pñ tria ipsam terminātia. cū ois trāsmutatō sit de cōtrario in triū. hoc aut sunt forma 2 puatio sibi opposita sed p̄ter pncipia tria regit̄ subiectū seu mā q̄ illis subyctat̄ 2 deferat trāsmutatōē de vno triō in alterū triū. Altr̄ oportet vñū triū ad alterū trāsmutari: 2 ipm̄ in se recipere: qd est ipole: qre 2c. ¶ Sc̄dm. v3. qz illa tria sint pma pncipia rez nāliūm p̄b̄ari p̄t ex dictis in p̄cedēti qōne. qz nō fiūt ex alijs: nec ex alterutris: 2 q̄cūq; sunt: fiūt ex eis. qre 2c. ¶ Tertiu aut qz sint pncipia intrinseca reb⁹ nālib⁹. p3 de mā 2 forma. Sed de puatiōe arguit qz sit intrinseca cōposito nāli. saltem quo ad suū fieri. qz nō si puatio p̄cederet in mā ex qua cōpositū d3 ḡnari nūqz fieret eius ḡnatio: qz tūc mā: aut oēm formā potētiā h̄ret: aut nullā de nouo recipet cū nullā formam possit mā de nouo recipere: nisi sit p̄us ea puata. vt p3 ex qd nominis puatiōis. nam puatio est negatio in subiecto apto nato. qz igit̄ regit̄ puatio in mā ḡnationis si ex ea cōpositum d3 ḡnari. p3 ipam puatiōē intrinsecā eē 2 vnitaz ḡnatiōi ipsi: imo dicūt aliq̄ qz ēt est intrinseca cōposito naturali in facto esse existēti: qz semper in materia cum forma vnius cōpositi cōiungit̄ puatio forme opposite. 2 necessario: modo illud qd necessario cōiungit̄ pncipio pncipali: 2 per se alicuius cōpositi: videt̄ aliquo modo esse pncipium intrinsecum illius. ¶ Quartū v̄o videlicet qz pncipia differant fm genus pncipiandi: patet ex eoz descriptionibus. nam materia diffinit̄ in hoc primo ab Aristo. qz est subiectum p̄mum ex quo in exi stente fit aliquid. Forma vero diffinitur qz est actus per quem materia esse in actu habet. Priuatio vero diffinitur qz est negatio forme 2c. vt statim supra dicebatur. ¶ Ex his aut satis p3 diuersos esse modos pncipiādī illoz pncipioz. Materia nāqz est pncipius subiectiuum 2 potētiāle. Forma aut dat eē actu 2 distinctum 2 specificū. Et priuatio ē pncipiū ex quo ē motus 2 trāsmutatō nālis tāqz ex opposito forme que fit. qz si i mā nō p̄cederet nō fieret trāsmutatō: cū necario ois trāsmutatō sit de triō in triū. vt in p̄cedēti caplo fuit ostisum. ¶ Secūda cōclusio. Nō plura qz tria sunt pma pncipia intrinseca rerū nāliūm. p̄batur: qz tot 2 nō plura sunt pma pncipia intrinseca rerū nāliūm. quot sufficiūt ad generatiōē 2 corruptiōē earū: 2 ad alias naturales trāsmutatōes: s3 tria superius enumerata ad bec oia sufficiūt. s. mā forma 2 puatio. ergo nō plura qz tria sunt pma pncipia rerū nāliūm intrinseca. p3 nōia 2 maior: 2 minor declaratur. Nā s3 causa agēs sit pncipiū cōcurrēns ad generatiōē 2 trāsmutatōē rerū nāliū tñ nō est pncipiū intrinsecū illis que generātur cū nihil se ipm̄ efficiat. Sinis aut licz ad p̄dicta cōcurrat vt causa: nō tñ concurrat vt pncipiū intrinsecum rei q̄ ordinat̄

in ipm: qz finis vel est operatio rei nalis: aut est alia res ea nobilior: cui p sua opatione appetit assimilari: vt patz scdo de aia. 7. iz. metaphy. Nullu aut hoz est pncipium intrinsecu rei nalis: 7 pariter dicat de oibus alijs. Ex qbus p3 tñ tria ee pncipia pma intrinseca reru naliu: quoz sufficiencia duplr sumi pot. Uno mo per coparatione ad ipm copositu nale hoc mo. Omne pncipiū 7 intrinsecum rei nalis aut est pncipiū eius soluz. quo ad fieri: 7 ex h q fundat in aliquo p se pncipio illi tanqz aliqd necessario requisitū: vt ex eo fiat ipse copositi gñatio: sic qz regrit ad copositi generatione 7 nō cōstitutionez. Aut est pncipiū copositi nō soluz quo ad fieri: sed etiā quo ad esse 7 ad eius cōstitutione cōcurrēs. Si pmo modo sic est puatio Si scdo mo hoc est duplr: qm tale pncipiū requisitū ad cōstitutione copositi: aut cōstituit per modū potentie recipe: 7 sic est mā: aut p modū actus pficiētis: 7 sic ē forma. Unde coposito rōne māe cōcūnit recipe. cuz mā de se sit imperfecta: 7 rōne forme sibi conuenit agere. qz a for ma copositu bz esse pfectū in actu. Alio mo sumit pncipioz: illoz sufficiencia per coparatione ad gñationez: 7 sic omne pncipiū intrinsecu requisitū ad generatione naturalē aut regritur vt terminus eius: aut vt subm. Si regritur vt subm sic est mā. cū mā fm Aris. sit subiectuz pmo vnicuiqz ex quo fit aliqd cū isit. Si vō regrit vt terminus: vel regritur vt terminus a quo: 7 sic ē puatio: qz sempa puatione forme q dz generari incipit generatio. aut regritur vt termin⁹ ad que: 7 sic ē forma: 7 qz nō plura pma pncipia intrinseca ad trāsmutatione 7 currunt. sequit igitur tñ tria ee pma pncipia intrinseca rebuz 7 trāsmutationib⁹ nālib⁹ mo supius ostenso. Ex qbus oibus epilogādo cōcludere habem⁹. C. pmo qz tñ duo sunt pma pncipia p se 7 intrinseca reru naliu qm ad ee. s. mā 7 forma. C. 2. qz tñ sunt tria pncipia p se 7 intrinseca reru naliu qm ad fieri cap. s. mā 7 forma 7 puatio. C. 3. qz tñ quoz sunt pma pncipia intrinseca vt extrinseca: 7 per se reru naliu qm ad ee. s. mā forma efficiēs 7 finis. C. 4. qz tñ sunt quoz pma pncipia extrinseca vel intrinseca p se vel p accis reru naliuz quo ad ee iparū. s. mā forma puatio efficiēs 7 finis. Quātr aut puatio sit pncipiū p se vel p accis postea oñdetur.

Circa dicta

aliq dubitatiōes deurrūt. C. pma ē: qz deñ est qz forma 7 puatio sunt pma pncipia: 7 qz termināt trāsmutatione p quā aliterū pncipioz gñat. s. forma: aliter vō corrupit sic puatio. hui⁹ aut oppositū vult Aris. in h caplo vbi dicit qz o3 pncipia. v3. pma semp pmanere. 7 idē dicit cōmētator cōmē. 5. dū iquit. pncipia. n. s. pma debēt ee pmanētia nō trāsmutabilia: nec generabilia ex his. C. 2. dubitatio est. qz videt qz mā pot aliqā formā de nouo recipe. lz nō sit ea puata: cui⁹ opposituz deñ est in qōne. Nā capiat vñū viuēs cuius aia sit indiuisibilis: vt pluri mi tenēt nedū de aia humana. sed de qlbz aia: vt saluēt in vō augmēto auctū remanere cōtinue idēz fm numerum 7 augmētatione verā fieri fm partē: 7 fm formaz: 7 nō fm mām: qd mo alibi declarādū relinquo: 7 ab illo vinēte remoueat aliq pars q postea per actū nutritiue vtutis vna aut plurib⁹ trāsmutationib⁹ tandē in substantiā illius viuētis cōuertat: 7 tūc p3 qz mā illi⁹ partis iterū recipiet de nouo illā aiam qua pus iformabat. 7 p pns q nō ē puata cū in aduētū illi⁹ aie pus in illa mā fuerit corrupta puatio illi aie opposita in cadē mā pcrns.

Ad primum dubiū

respondet dicēdo qz in pbylica trāsmutatione forma fm numerū aut fm spēm gñatur. 7 sūlr puatio sibi opposita corrupit: sed ista nō sunt pma pncipia pma: sed pma pncipia pma sunt forma cōiter sumpta 7

puatio cōiter sumpta: 7 ista semp sunt in mā. qz semp in mā cū aliq forma pmisset puatio forme alterius ad que ē i potētia: 7 ecōuerso. C. Et cū dicit Aris. pma pncipia manere semp: dicit aliq q sic dz itelligi qz pma pncipia semp manēt ex eo qz nō fuit ex alijs pncipijs poribus in eodē gñe pncipiādī: nec in eadēz corrupunt: qd nō cōringit de prys posteriorib⁹. C. Sed h. qz forma canis cōiter sumpta 7 puatio sibi opposita sūt pma pncipia pma: 7 tñ semp manēt in mā: nec gñantur nec corrupuntur: ex quo spēs sunt eterne. ergo prius deñ est falsum. C. Rūdet qz alr semp manēt pma pncipia: 7 aliter pma pncipia pma fm specie sumpta. Nā pma pncipia semp repiūtur in quolibz suo suscepibili: 7 in qlibet portione materie sic qz nō sunt repibilia in aliq materia: neqz simul: neqz diuisim nisi in qua pus cōtinue fuerūt. sed sic non est de prys posteriorib⁹. Nā lz semp sit forma canis: 7 sūlr puatio. nō tñ semp sunt in cadē materia vel in eisdē materiēbus. imō aliqua est materia in qua nō est forma canis que postea pducit in ea: 7 aliq est que bz formam canis quā postea non hēbit: 7 ita de puatione dicendū est. ppter quod non sunt pma pncipia: cum alicubi fiant de nouo 7 alicubi corrupant. qd de pms pncipijs non ptingit: 7 bec vñ tutior rñsio qz dicere qz pma pncipia pma dicunt semp manere. nō qz semp existāt in rerū natura sicut facit pncipiū māle. qd est ingenerabile 7 icorruptibile: sed qz semp sunt termini seu manent in vnaquaqz trāsmutatione. cū nulla sit trāsmutatio cuius nō sit vn⁹ terminus forma 7 alter puatio qd non cōtingit de prys posteriorib⁹: vt satis notū ē. C. Dec aut expositio lz sit colorata: non tñ videt ad mentē Ari. nec etiā Lōmētatoris Aucrois si bñ cōsideret. quia velle videt pma pncipia pma nedū quālibet trāsmutatione terminare. vepz etiā ingenerabilia: atqz icorruptibilia pmanere. si in sua cōitate sumant. lz pncipialiter sumpta generabilia sint atqz corruptibilia: aut simplr: aut in hac materia vel in illa. vt fuit ostēsum. C. Ad 2. dubiū rūdet pmitendo hāc distinctionē qz in materia duplex repit puatio. Vna est que puat actū tñ 7 non potētia respectiuaz ad formā vt ipa de potētia materie educat. 7 bec in materia pcedit forme generatione: 7 in eius aduētū corrupit sicut potētia respectiuā. Alia est puatio que puat actū 7 potētiā respectiuā ad formā: vt ipa de potentia materie educat. 7 bec inuenit in materia post forme generatione alia ab illa que forme subycti forma existente 7 forma corrupta repit in toto materia: nulla tñ est puatio q puat māe aptitudinē ad formā vt sibi subycti: cū talis aptitudo ad oēs formā sit coeterna māe. C. Et tūc ad argumētuz dico qz in materia illi⁹ pris diuisē est puatio illi⁹ aie scdo mo dicta que sufficit vt ad eā possit trāsmutari mo posito in casu. sed in ea nō est puatio primo mo dicta. Df tñ vltērius qz nulla materia posset de nouo aliqā formā recipe p nouā illi⁹ forme gñationez. nisi in illa materia eēt puatio p mo dicta: que in aduētū forme corrupit: 7 hoc est qd pus itēdebat: nec h hoc pcedit argumētū adductū: cū illa aia nō gñet de nouo.

Ad argumenta

aut pncipalia. C. Ad primū d. qz pma pncipia nalia de qbus dēterminatū est sunt tñ tria fm genus pncipiādī. Alij tñ dicūt qz sunt tñ tria fm analogiā. cōcedētes vltērius qz quilibet eoz est vñū fm analogiā. Unde mā cōiter sumpta dē analogice: siue fm prius 7 posteri⁹ de mā pma q est in potētia ad formā subales: 7 de subiecto ente in actu qd solū est in potētia ad formā cōcedētales. C. Similr forma cōiter sumpta analogice dē fm prius 7 posteri⁹ de forma subali: 7 de forma accitāli. puatio aut vniuersalr sumpta dē analogice de puatiōe

forme substantialis: et de privatione forme accidentalis: quod prius de prima quod de secunda. Et cum postea arguitur quod materia non est unum secundum analogiam: quod est una numero in omnibus generabilibus et corruptibilibus. Respondetur quod argumentum solum probat quod materia prima que est in potentia ad formam subalem non est unum secundum analogiam: et hoc conceditur. verum tamen materia comiter sumpta que se extendit ad omne quod alicui forme subicitur est bene unum secundum analogiam ut prius dicebatur.

Ad secundum dicitur quod licet in celo non iueniatur materia que est in potentia ad eam: in eo tamen iuenitur materia que est in potentia ad ybi: et ex parte materia comiter sumpta. Ad tertium per solutionem: quod quod non querit nisi de principijs intrinsecis reru naturaliū. Efficientes autem et finis sunt principia extrinseca. que etc.

Ad quartum quod potentia materiae et dimensio comprehenduntur sub principio materiali. sunt. n. dispoñes eius pparates ipas ad hoc ut transmutentur et forme subiciantur. nisi. n. materia eēt potēs recipere: et dimensio nō posset ad formā transmutari. Respondetur negando dñam: quoniam puatio hz aliu modū principiadi quod beat mā aut forma. Puatio. n. est principiu ipsius fieri tāq terminus a quo. forma vō tanq terminus ad quē. Materia autem tanq subm. sed potentia materiae et dimensio nō hnt aliū modū principiadi ipm fieri a mō quē hz mā: cū sint principiu subiectiuū saltē dispositiuū: iō comprehenduntur sub principio māli.

Ad quintum per est aduertēdu quod magna dñia est quo ad lram iter trāslatio nem antiquā et nouā. Nā antiq trāslatio dicitur: et est quod contrariorū qdā sunt pōra alyz dñis: et qdā dñia que generantur ex alyz cōtrariis: vt dulce et amarū et albū et nigrū. Principia vō necesse ē vt sint pmanētia et eterna. Et cōmētator cōmē. ss. exponēdo hāc partē dicit. Etia nō hz aliqs dicere quod oia dñia sunt principia nedū vt sint ifinita. Contrariorū. n. qdā sunt pōra qbus dā: et qdā gñant ex quibus dā: vt sapores. s. medij ex amaro et dulci. et colores. s. medij ex albo et nigro. Principia autem sunt illa dñia q non gñant ex alyz: nec transmutantur vlr. Principia. n. dñr eē pmanētia nō transmutabilia nec corruptibilia ex alyz. Volūt q Arist. et cōmētator pbare quod nō sunt ifinita principia p hoc quod nō oia dñia sunt principia: vtputa illa q fiunt ex alyz. Et sic volunt pbare: quod nulla dñia posteriora sint principia pma: vt argumētū scm supponit.

Trāslatio autē noua sic facit. Ampli sunt alia alyz pōra dñia: et fiūt altera ex alterutris: vt dulce et amarū et albū et nigrū.

Et Albertus nō faciēdo dñiam iter fieri ex alyz: et fieri ex alterutris iūsequēdo expositionē cōmētatoris sic dicit. Licet multa sint dñia fm diuersa gña: tñ iter gña qdā sunt pōra: et qdā sunt posteriora. Illa. n. q fiūt ex alyz sicut ex suis causis: sicut dulce et amarū: albū et nigrū fiūt ex qtuor qditatib⁹ pms: sunt posteriora: et illa ex qb⁹ fiūt sunt pōra. Cū q p⁹ sint q nō fiūt ex alyz. s. alia ex ipsis: vt dicim⁹: et illa sunt pauca. Cōstat q pōra principia nō sint ifinita s. pauca nūero.

Arguit igitur fm Alber. sic. Arist. pma principia nō fiūt ex alyz mō supius posito: s. dñia posteriora fiūt ex alyz: quod fiūt ex pōrib⁹. q dñia posteriora nō sunt pma principia.

Ex qb⁹ seqt quod nō ifinita: s. pauca nūero sunt pma principia: et hz b magis tñ eūdo ad vim verborū Ari. sine p iudicio dici posset quod lra Arist. sic itelligi dicitur quod alia dñia sunt alyz pōra: et fiūt altera. sic dulce et amarū: aut sicut albū et nigrū q sunt dñia posteriora ex alterutris dñiorū pmoꝝ: sicut ex causis. s. tā ex calido: quod ex frigido: et tā ex humido quod ex sicco: et pōra nō oia dñia sunt pma principia sic illa q fiunt ex alyz. q a fortiori nō sunt ifinita pma pna.

Ex his per solo ad 6^m argumētū. Ad 6^m qdā dēdūt quod alicui⁹ trāsmutatiois qtuor sūt pma pna intrinseca puta dealbatio: et dicitur quod cū Ari.

dicit hic quod tamen tria sunt pma principia: loquitur de principijs cōibus oibus trāsmutatioib⁹: ita quod vult quod tamen tria sunt pma principia oib⁹ trāsmutationib⁹ cōia. vñ licet aliq sit trāsmutatio: cui⁹ quatuor sunt pma principia: tñ aliq ē: cui⁹ illa tria nō sint pma principia.

Ally rñdēt dñi: quēdo de priuatiōe quā vt dicunt duplꝝ sumit priuatio. Uno modo large: et sic se extendit tā ad priuationem que dicit solā negationem habitus: quod ad puatiōē que dicit negationē cū habitudine ad habitū. Alio mō sumit priuatio stricte solū p negatione ad habitū: et tūc ad argumētū dicit quod illi⁹ dealbationis sunt tñ tria principia intrinseca. s. duo dñia et subm.

Et cū dicitur quod est priuatio. dicunt quod verū ē large accipiēdo priuationē vt sumit in b p. et b mō vnū dñium est priuatio alteri⁹. vñ dñium quod ē terminus a quo: et priuatio hoc modo sumpta sunt vnus principius et nō distincta: vt in ratione accipiebatur. Si autem sumeretur priuatio stricte: vt sit quinto pbyricorū: sic negat quod puatio sit pma principiu illi⁹ dealbatiois.

Ex qb⁹ dēdūt quod diuersimode sumit puatio in b pmo et in gnto huius vt per ex dictis. Ego autem ad hoc argumētum pueni alr rñdere de ly pma q duplꝝ capi pōt. Uno mō vt primū dicitur quod est oī alio pns siue cōius. Alio: vt pma sit idē quod immediatū. dico q quod mot⁹ ppeie dicitur est pmo. i. immediate de dñio in dñio et nō de puatiōe in dñio: vel ecōtra sic est gñatio vel corruptio subalis: et b vult Ari. in gnto huius. Dis tñ mot⁹ ppeie dicitur est a puatiōe ne tanq a principio primo via cōitatis: quoniam oīs oppositio dñia psupponit oppōnepriuatiuā tanq ea cōiore et ptiorem et nō ecōtra. Et idē vult hic Ari. dū dicit quod materia forma et puatio sunt pma principia omnium naturalium trāsmutationorū. Ex his elige responñionem que tibi gratior fuerit. quare etc.

Et hoc si numero est vnū: sed specie nō vnū est. specie. n. dico et rōne idem. Ad. n. est idēz boi et in musico esse. Tex. commenti. LX.

Questio. XVIII.

Habitatur. Ut priuatio sit principiu realr distinctū. C. primo arguitur quod nō. Illud nō est principiu reꝝ naturaliu: quod nō est causa earū in aliquo gñe cause. s. priuatio est hz igitur etc. pbat minor: quod nō est cā formalis: quod forma dat esse rei naturali: puatio autem nō: nec ē est cā materialis: quod materia recipit formā que gñat: s. priuatio non recipit illā cum sibi dñiet: nec est cā efficiēs: quod semp estimabitur spēs aliq mouēs in tertio huius: nec est cā finalis: quod finis rei naturalis est eius bonū. priuatio semp imaginatur ad maleficiū: p Ari. in lra. Secdo arguitur sic. Si priuatio esset principiu reꝝ naturaliu: aut ergo per se: aut per acciō. Non per se: cū sit per se nō ens. per Arist. infra in lra. Nec per acciōes: quod quod est per acciōes pōt non esse: sed priuatio non pōt non esse principiu: cū sit necessarium ad oēm trāsmutationē vt supra ostensum est. Et confirmabit. Nullū per se non ens est principius entis: cum causa sit dignior causato: sed priuatio est per se non ens: igitur etc.

Deinde arguitur quod priuatio non distinguatur realiter a materia: quia illa que sunt vnū numero non distinguuntur realiter. sed priuatio et materia sūt vnū numero: per Arist. in littera dicentes quod sunt vnū numero et duo specie siue ratione.

In oppositum arguitur. C. p quod priuatio sit principiu reru naturaliū. quod pma pna cōtra: sed non alia dñitate quod oppōne q ē iter habitū et puatiōē. vt supra ostēditur. g. etc.

Postea arguitur qd priuatio realr distinguatur a materia. C p qz illa distinguunt realr a materia: quoz vnu remanet altero corrupto: s3 materia remanet ps ppositi nalis corrupta puatione opposita siue forme. quare zc. C 2. qz illa realr distinguunt: quoz vnus dicitur alicui alteri no dicitur: sed puatio dicitur forme vt notus est: cui tñ mñ no dicitur. qre zc. C Pro dubio qd puatio sit pncipiũ in omni trãsmutatiõẽ oñsum est supra: 2 quo est pncipiũ per se: 2 quo p accis: s3 illud tale per accidẽs sit necessarium: vt dicit comentator.

Sed restat videre

quõ e p se nõ ens 2 quõ est vnu numero cũ materia vt dicit Ari. C Et qũtu ad pñũ dicit Hualter bur leus qd puatio nihil est qũis venoiet subz siue mãm. ac si eẽt forma in ea existẽs: nec icõuenit qd nõ ens sit pncipium p accidẽs entis. C Aly dicũt qd puatio nõ est ens positiuũ: s3 tñ est ens puatiuũ. Et cũ dicit Arist. qd puatio nõ numerat iter entia: 2 qd est p se nõ ens: loquitur semper de ente positiuo. C Albertus aut dicit qd puatio in eo qd puatio: 2 qũtu ad solã negationẽ forme a q sumit nomẽ puationis nihil e. 2 est p se nõ ens. mã aut dñ p accis nõ ens rone puatiõis: que sibi accidit. S3 tñ puatio nõ e purũ nihil. qd derelictin subo aptitudine ad formã: s3 vt talis aptitudo teneat se ex pte puatiõis: vel ex pte subtri: bona e igitio. Et ex ois supiozib i vna qde pot patere.

Quantum vero

ad 2m dicunt Ochaniste qd puatio 2 mã sunt idẽ realr: sed differũt rone: 2 hoc dicit Arist. voluisse: dũ dicit mãz 2 puationẽ eẽ vnu numero 2 duo spẽ id est rone. C Aly dicũt qd puatio 2 mã sunt vnu numero iproprie fm qd il la dñr vnu numero: quoz mã est vna. ita qd vnus est in alio: sic in subo: vel ambo sunt in eodẽ subo. puatio g nõ est vnu nũero cũ mã: qz sit fil realr idẽ cũ ea: sed qz est in ea vt in subo. Albertus autẽ dicit qd puatio 2 mã eẽntialr distinguunt. s3 tñ dicũtur vnu numero. qz sunt vnu pncipiũ trãsmutationis: nã puatio semp e imixta mã: 2 e ei rone siue causa: vt subyciat trãsmutationi. Vñ si a materia separaref puatio illa nõ trãsmutaref: nec eẽt pncipiũ trãsmutatiõis. mã g 2 puatio sunt vnu numero qũtum ad vnu gen? pncipij: 2 sunt duo spẽ 2 diffone distincta. Et idẽ dicit Arist. qd pñia pñia sunt duo quodãmõ: rã: dãmõ tria. Sunt. n. duo fm gen? pncipiãdi: ex q puatio nõ dicit pñ aliud a mã: s3 sunt tria eẽntialr distincta.

Sed contra

tenẽtes puationẽ a mã realr distinguunt: que videt opio Ari. in B reprehẽdẽtis Platonẽ: qd dicit mãz 2 puationẽ eẽ idẽ. C Arguit p: qz illo dato sequeret qd semel corruptũ posset reuerti idẽ in nũero d Arist. in. 2. de gnãtione. 2 pbaf pñia duplr. C Primo mõ. qz iducta aliq forma in mã corrupit ei? puatio: q post illi? forme corruptionẽ iterũ reuertit eadẽ in nũero si positio e vã. cũ ad huc sit ista mã eadem forma puata: q pñ 2 semp eadẽ formã nũero respicit eadẽ puatio nũero zc. C 2. qz corrupta aliq forma ad huc mã bz ei? puationẽ: 2 ex pñti e in potẽtia ad illã: 2 p pñs iterato p dñ illã recipe: qd nõ eẽt nisi eadẽ forma i numero posset reuerti: nã eẽ puatũ aliq nõ e nisi nõ hñẽ illud. 2 eẽ in potẽtia ad illud habẽdũ. C 2. pncipalr arguit. qz dato illo seqret qd puatiõis eẽt puatio: p3. qz corrupta puatõẽ. tũc mã eẽt ea puata: 2 hñet ei? puatõẽz. 2 p idẽ ist? alteri? puatõis posset eẽ alia puat? 2 sic i ifi?.

Ad hec respõdet

tenẽdo puationẽ realr distinguunt a mã. C Ad pñũ dicit qdã qd nõ icõuenit aliq puatiuũ reuerti idẽ in numero: s3 bñ posse est aliq positiuũ postq corruptũ est re generari fm nãm: 2 hoc voluit Arist. in loco pãlegato. C Aly dicũt qd nõ est eadẽ puatio pcedẽs forme gene

ratione: 2 sequẽs eius corruptionẽ. qz puatio pcedẽs forme gnãtione puat solũ formã: s3 puatio sequẽs ei? corruptionẽ puat tã formã q potẽtia respectiuã ad eã: vt ipsa d potẽtia mãẽ educat. Ex q p3 qz corrupta forma sit hoc mõ mã ea puata: nõ tñ e in potẽtia respectiuã ad ipsãz. C Pro qd e sciẽdũ qd in mã e duplex potẽtia. Vna absoluta isepabilis ab ea: 2 hec e nãlis potẽtia de secunda spẽ qlitatis. Alia e potẽtia respectiuã: q mãlilerẽ alia 2 alia respectu alteri? forme: 2 hec in aduẽtu forme corrupit: q corrupta nõ e ampli? mã i potẽtia respectiuã ad formã illã: 2 p pñs nec ampli? pot illa forma de potẽtia mãẽ educi siue gnãri. C Ad scdm neget qd puatiõis sit puatio. qz nõ ex corruptionẽ cuiuslibz qd est in mã causatur in ea puatio. s3 solũ ex corruptionẽ positiuũ. nõ g puatur mã puatiõẽ dũ corrupit sic puat? forma corrupta.

Ad argumenta

principalia. C Ad primũ dicitur aliq qd puatio reducit ad genus cause mãlis: s3. n. nõ sit mã siue subiectũ. est tñ dispositio mãẽ in ea necessario regita vt trãsmutatiõis subyciat: qz vbi mã nõ hñet formã generãdas. 2 eẽt in potẽtia ad eam non posset ad eam trãsmutari. est ergo puatio causa materialis nõ principalis. sed dispositiuã sine qua nõ. C Ex quo sequitur quod licet puatio non sit in alio genere cause q materia: habz tñ alium modũ pncipiãdi: cũ sit pncipiũ trãsmutatiõis vt termin? a quo: 2 materia vt subm: id ponunt diuersa pñ. C Ad 2m dicitur est quõ puatio e p se pncipiũ trãsmutatiõis: 2 p accis cõpositi: 2 qz sit p se non ens qũtu ad negationẽ forme: nõ tñ est purũ nihil: qz includit aptitudinẽ subtri ad formã id pot esse p se pncipiũ entis. C Et cũ vltierius arguit qd nõ est pncipiũ cõpositi p accis: qz tũc posset nõ eẽ pncipiũ: neget pñia: nec oẽ p accis pot nõ esse: imo aliqẽ est p accidens semp 2 necessariũ: cuiusmodi est puatio cõiter sumpta: 2 per hoc patet ad confirmationem. C Ad tertium principale patet ex dictis in questione. quare zc.

Unũ qdem igitur principium est nõ sicut vnum exis neqz sic vnũ sicut hoc aliq: vnũ aut scõz qd e ratio. Tex. cõmen. LXXIX. Qd. XIX.

Abitur

Utz eadem portio materie sit i potẽtia ad oẽs formas gnãdas. C Primo arguit qd non: qz si sic: aut g seipsa: aut p potẽtia illi supadditaz: Nõ seipsa: qz mã nõ e potẽtia cũ mã sit suba. 2 potẽtia sit ad aliq. Nec p potẽtia supadditam sibi: qz tunc quot eẽnt forme generãde tot eẽnt potẽtie in mã: quia multiplicato terminõ relationis multiplicatur ratio: sed ifinite forme sunt generãde vt stat: g ifinite potentie eẽnt in materia. pñs ipõle: qz tunc daret multitudine ifinita rez nõ facientiu vnũ. C Itẽ seqret qd eẽt ali quid eternũ a pte añ: qd tñ corruperet aliqñ: d Arist. in p de celo: 2 pbaf pñia de tali potẽtia ad formã generãdam hãc vel illã que ab eterno fuit in materia: 2 tñ ali quãdo corrupit cum in aduẽtu forme potẽtia corrupatur: vt dicit Comentator. C Itẽ sequeret qd in potentis materie esset pcessus in ifinitũ: qd est ipõssibile: pbatur pñia: quia omne subiectũ est in potẽtia ad quodlibet suũ accidẽs: si ergo potẽtia materie esset accidẽs eius ab eã distinctũ: tũc mã eẽt i potẽtia ad suã potẽtia: aut g seipsa: aut p alias potẽtia. n seipsa vt p. g p alia potẽtia: 2 sic mã eẽt in potẽtia ad vnã potẽtia p alia potẽtia: 2 p idẽz ad illã aliã per aliã: 2 sic in ifinitũ. C Scõo principalr ad idem arguit. Si ea portio materie eẽt in potẽtia ad oẽs formas generãdas: tunc seqret qd due forme subales: vltimate pñt siml iduci in eadẽ totali mã: pñs fallit. 2 pbaf pñia: qz si vna portio materie est in potẽtia ad oẽs

formas generadas: eadē rōne r̄ q̄libet aliā cū nō sit ma-
ior rō de vna q̄ de aliā. Sint ḡ. a. r. b. due materie oīno
p̄s̄lr̄ dispositē p̄ receptōe forme ignis. r̄ iter illas ponat
vna ignis p̄s̄lr̄ eas alterās p̄ductiōe alioz igniū ex illis
materieb⁹. Et tūc si i illis diuerse forme p̄ducent̄ ponat
tur q. c. forma p̄ducat̄ in. a. r. d. forma i. b. r̄ arguit q. c.
p̄ducent̄ ēt in. b. q̄ agēs ē idēs r̄ vtraq̄ illaz materie ē
potentia ad illā formā r̄ cū hoc dispō. b. materie ita p̄pa-
rat ad. c. formā sicut dispō. a. cū sint oīno p̄similes.

In oppositum arguit: q̄ in tota mā est nega-
tio cuiuslibz forme genera-
de: r̄ aptitudo ad q̄libet formā ḡnandā. ḡiā r̄ i q̄libz ei⁹
portōe. p̄z n̄ia: q̄ materia est ens homogeneū eiusdē ra-
tiōis p̄ totū: r̄ antecedens p̄bat: q̄ tota materia est p̄ua
ra qualibet forma generanda. quare r̄c.

Pro hac questioe q̄ dicit cōmentator q̄
subm qd̄ est in potētia
est vnu oīum generabiliū r̄ corruptibiliū. C̄. Primo vi-
dendū est an omniū substātiar̄ tam corporalīū q̄ incor-
poraliū sit materia vna: r̄ nō soluz substātiar̄ generabi-
lium: r̄ postea videbit̄ de p̄ncipali questio.

Quantum ad p̄mū vt refert Alb. fuit op̄io Au-
cebron i quodā suo libello que fontē
vite appellauit q̄ oīuz subaz taz corporalīū q̄ incorpora-
liū sit mā vna cui⁹ p̄ncipales rōnes sūt q̄tuor. C̄. p̄. rō.
Oīa q̄ reducūt ad idē gen⁹ reducūt ad p̄n̄ illi⁹ ḡnis: s̄z
oēs sube corpales r̄ incorpales q̄ cadūt sub ḡnē reducūt
ad gen⁹ sube. ḡ reducūt ad p̄n̄ ḡnis sube: s̄z gen⁹ sube est
p̄positū ex mā r̄ forma: vt h̄z oīdi in p̄. p̄bia. ḡ oēs sube
corporee r̄ incorporee q̄ cadūt in ḡnē h̄nt vna māz p̄mā:
r̄ d̄. q̄ cadūt in ḡnē vt excludat̄ de⁹ q̄ nullā h̄z p̄pōnē: s̄z
est in vltimo simplicitatis. C̄. 2. rō: Substare conuenit
multis s̄z vna rōnē. s̄. māe p̄me: sube sc̄de. ḡ p̄
uenit vni corp qd̄ est cā substādi alyz: sed nō sube sc̄de:
q̄ substare ei uenit p̄ p̄mā. Nec p̄me: cū substare ei cō-
uenit merito p̄pōnētū r̄ nō merito forme: cū forma nō
substet: s̄z aliud ei substet. ḡ cōpetit ei rōne materie. r̄ p̄
p̄mō oē qd̄ substat forme substet ei rōne materie. cum ḡ
oīs suba p̄dicamentalis substet alicui forme: seq̄t̄ in q̄li-
bet tali eē māz. ḡ oīuz ipsaz ē vna materia p̄ma. C̄. 3. rō
est. Oē formatū r̄ distinctū h̄z ante se in forme r̄ idistin-
ctū: s̄z oīs suba corporea r̄ incorporea ē formata r̄ distin-
cta in eē p̄ d̄ntias. ḡ h̄z ante se s̄z nām in forme r̄ idistin-
ctū: r̄ tale est materia. ḡ ante oēs substātiar̄ corporeas r̄
incorporeas formatas r̄ distinctas in eē est iforme qd̄ est
materia. r̄ p̄ n̄is vna ē materia p̄ma oīum subaz corpo-
reaz r̄ incorporeaz. C̄. 4. rō. Materia h̄z in se formas
potestatiue sicut genus h̄z d̄ntias: sed genus substātie
h̄z in se potestatiue corporeū r̄ incorporeū: vt asserit Por-
phyrius in p̄dicabilib⁹. ḡ illi generi cōr̄ndet vna mate-
ria ad quā reducunt̄ forme corporeoz r̄ incorporeoz r̄
talis ē materia. ḡ r̄c. C̄. Et vt clari⁹ hec positio itelligat̄
opinat⁹ est Auicebrō q̄ formaz quedā p̄cedūt gen⁹: vt
entitas. r̄ hec nō distiguit mān nec coartat potētiā ei⁹.
r̄ iō mā ens tātum ambit tam subalitate q̄ acc̄ntalita-
tez r̄ tā corporea q̄ incorporea. C̄. Quedā vō formaz est
in genere: vt subalitas: r̄ hec ponit materiā in genus for-
maz distigūes r̄ coartās potētiā ei⁹: q̄ subalitate dū ma-
teria ē p̄fecta ipsa susceptibilis est acc̄ntiū q̄ sunt nouez
p̄dicamētōz. C̄. Quedā est forma q̄ cōsequit̄ genus vt
acc̄ntalis q̄ p̄sequit̄ gen⁹ sube. r̄ hec coartat materiā iaz
p̄fectā forma subali: diuersimode t̄n̄ fm̄ diuersitatē no-
uē genēz acc̄ntiū. C̄. Sic ḡ voluit Auicebron q̄ mā vt
ens tātus sit vna in oīb⁹ corporalib⁹ r̄ incorporealib⁹. r̄ ex
p̄nti voluit itelligētiar̄ ex materia r̄ forma p̄positas eē.
C̄. S̄z qd̄ ex p̄ipatheticis B̄ d̄cū nō p̄cesserūt. Nā di-

rerūt q̄ solū in illo ē cōpositio ex mā r̄ forma qd̄ exit de
potētia ad actū: s̄z nulla itelligētiar̄ exit de potētia ad
actū: cuz nihil recipiat a corpore qd̄ mouet: sed ipsi ifluit
motum p̄ quem in materias naturales formas p̄ducit.
quare r̄c. Corpora vero celestia: q̄ exēit de potentia ad
actū r̄ nouas circulations recipiunt. iō ex materia r̄ for-
ma d̄nt cōponi: r̄ a fortiori corpora generabilia r̄ corrup-
tibiliā. Quis Auerro. in libello de substātia orbis: r̄ plu-
ries alibi neget i celo repiri materiā que sit potentia ad
esse siue ad formā substātiālem: q̄ tunc esset corruptibi-
le. dicit tamen in ipso materiā esse que est in potentia
ad vbi cū successiue in se recipiat diuersa vbi: aut in par-
tibus suis. C̄. D̄ns autem Albertus in hac difficultate
vritur hac distinctiōe q̄ duplr̄ materia sumi p̄t. Uno
modo pro substātia quadā in cōposito essentiali cōposi-
tione per quā tale cōpositū substat: s̄z t̄n̄ per eaz non sit.
Alio modo pro substātia que est in potētia per quā com-
positum subycit̄ motū r̄ mutationi. si p̄mo mō sumat̄
materia: tūc dicere oīz q̄ ipsa est vna in oīb⁹ substātiar̄
ordinatis in genere substātie siue sint corporee siue in-
corporee: r̄ sic vna est materia generis vniuoce dicta oīuz
ordinatoz in genere sube: q̄n̄ s̄z genus sit forma vlyis: in-
tentio t̄n̄ māe in reb⁹ int̄tionib⁹ ḡnis cōr̄ndet: r̄ vnitas
vnitati: si t̄n̄ sube incorporee nō sint ordiate in ḡnē sube:
sed sint forme simplices: tūc nō oīuz subaz corporearū
r̄ incorporeaz est materia vna: sed solū corporeaz. Si vō
sc̄do modo accipiat̄ materia: sic nō cōsiderat̄ nisi in cor-
pore moto: q̄ materia sic sumpta erit solū vna in oīb⁹
corpib⁹ motis. Et hec mā diuidit̄ fm̄ p̄mā potētie diui-
sionez: que ē i potētia ad vbi t̄n̄: r̄ in potētia ad vbi r̄ ad
formas: r̄ ga in his in qb⁹ est potētia ad vbi t̄n̄: sic corpa
sup̄celestia est tota corū mā que est susceptibilis forme
taliū corpōz. In his aut̄ in qb⁹ est in potētia ad vbi: r̄ ad
formā nō est tota mā susceptibilis sue forme. sicut sunt
corpa ḡnabilia r̄ corruptibiliā. ideo mā sc̄do modo sum-
pta pouib⁹ r̄ posteriorib⁹ corruptiōib⁹ equoce attribuit̄:
p̄pter qd̄ inuēt̄ est q̄n̄q̄ Ari. dicere in celo nō esse māz:
r̄ aliq̄n̄ q̄ mā equoce d̄r de mā sup̄ioz corpōz: r̄ de mā
inferioz corpōz. Oīum t̄n̄ corpōz generabiliū r̄ corrup-
tibiliū est mā vna fm̄ q̄ potētia ad formā est mā vna:
r̄ multiplicat̄ per dispōnes eā approximātes ad hāc for-
mā vel illā. De quatuor op̄ionib⁹ hic positis que fuerit
gratior eligat̄. C̄. Prima posuit i itelligētiar̄ i celo: incor-
porib⁹ ḡnabilib⁹ r̄ corruptibilib⁹ esse materiā. C̄. Se-
cunda negauit in itelligētiar̄ esse materiā: sed eam
posuit in celo r̄ alyz corporibus naturalibus. C̄. Tertia
negauit materiā esse in itelligētiar̄ in celo: r̄ eā posuit
in istis inferiorib⁹. C̄. Quarta posuit in oīb⁹ que noiata
sunt aliquo modo māz eē: s̄z alr̄ q̄ fecerit prima.

Siquis autem opinionē Auerro. defendere
vellet ad rōnes Auicebron fa-
cile respondere posset. C̄. Ad primaz concedo q̄ omnia
que reducūt ad genus substātie: reducuntur ad p̄n-
cipia illius generis: sed negaret vltērius q̄ substātia ge-
neralissima componatur ex materia r̄ forma: sed solum
componitur ex actu r̄ potentia. C̄. Ad secundaz diceret
q̄ substare non conuenit primo materie. ita q̄ materia
sit causa substādi omnibus alyz q̄ substānt̄ cuz multa
substēt q̄ nō h̄nt materiā vt corpa sup̄celestia: s̄z potētia
q̄ est p̄ncipiū substātie ē illud cui p̄mo cōuenit substare.
C̄. Ad tertiā r̄nderet q̄ oīs suba corporea vel incorporea
formata r̄ distincta h̄z ante se iforme r̄ idistinctū: s̄z illud
nō ē materia: s̄z gen⁹ ḡnālissimū p̄dicamēti sube. C̄. Ad
quā diceret q̄ illa natura ad quā reducūt̄ forme corpo-
reoz r̄ incorporeoz nō ē materia p̄ma: s̄z potētia subalis
ex q̄ r̄ actu subali cōponit̄ gen⁹ substātie: q̄n̄ ens p̄ actū

spōto ad argumēta. Ad p̄mum d̄. q̄ calor n̄alis p se appetit sui hūidi resolonez. s̄ p acc̄is appetit suā corrup̄tione p q̄to sui hūidi psequit̄ resolone. Ad sc̄d̄s d̄. q̄ fenix nō p se appetit sui corrup̄tionez: s̄ ex illicitu natu re. postq̄ nō p̄t plus s̄m in diuiduū pmanere: vt saltim s̄m sp̄m p̄seruet̄ p̄gregat ligna ad radios solis vt cōbu rat̄ r̄ ex cinerib⁹ fenix alia generet. Ad 3° p̄s. Ad 4° r̄ndet̄ sicut ad p̄mū q̄ lignū p se appetit eē deorsuz. r̄ p acc̄is sui corrup̄tionez ad illud sequentem. q̄re r̄c.

Subiecta q̄dē materia cū forma causa ē eo rū q̄ fiunt sicut mater. Textu p̄mētī. LXXX. Et cōmentator r̄ bec dicit̄ prima materia r̄ p̄mum hyle. cōmento. LXXIII.

Materia multiplicia ^{h̄z nomia. quoz q̄dā sunt pp̄ria r̄ q̄dā transumptiua. Noia pp̄ria sunt hyle subm massa. mā. origo. elementus. Et d̄ hyle s̄m q̄ est in potētia ad recipiēduz formā. Subiectū aut̄ d̄ p quanto actu subycit̄ forme. Massa aut̄ nominat̄: q̄ de se est idiuisa r̄ indisticta. r̄ p diuisione formaz ē in substātus p̄positis diuersificata. sic massa luti dū ex ea vasa cōstituunt̄ v̄rys artificialibus formis diuersificat̄. D̄nr aut̄ez mā ex eo q̄ oia materialia tandē in ipsaz resolunt̄ tanq̄ in altero cōponētiū. S̄z d̄ origo inq̄atū ab ea ē mot⁹ p quē res in se p̄ducit̄. s̄m t̄n q̄ puatōi d̄ imixta. v̄n si in ea nō eēt p̄tatio possēt eē ps rei: s̄ nō mot⁹ aut̄ trāsmutatōis p̄ncipiū. Dicit̄ v̄o elementū: q̄ est p̄ncipiū in cōpositiōe r̄ v̄l r̄imū in resolone: q̄m ad ipsaz stat̄ resolo nec ē resolubilis in aliqd̄ aliud. cū sit simplr ps cōpositi. Nomina trāsumptiua sūt mater. silua. femia. r̄ fraus i tenebris latens. Mater aut̄ d̄. q̄ sicut in vtero m̄ris filius in esse p̄ducit̄. sic de potētia materie forma de potētia ad actū educit̄. p agens n̄ale ipsam p̄disponens. S̄z d̄ silua s̄m platonicos: q̄ sic in silua sūt ligna nō p̄parata: s̄z dolabilia vt trāseat in oē edificiiū. sic mā de se ē indistincta p di sp̄ositōes r̄ apta diuersimode disponi vt trāseat in cōpositiōe diuersoz cōpositoz. Vocat̄ aut̄ femina: q̄ sic femia ē imp̄fecta resp̄cū viri: nec p̄t i plem nisi mafcu lo xcurrētē r̄ mouētē formāl̄ r̄ effectiue. sic mā imp̄fecta est resp̄cū forme agētis nec ex ea p̄t forma ad actū deduci nisi p agēs alterē r̄ disponat̄ r̄ forma de ei⁹ potētia educat̄. Dicit̄ etiā apud platonicos fraus in tenebris latēs. Fra⁹ q̄dē: q̄ nos decipit. credimus. n. cū recipit formā q̄ debeat sub se gescere: cūz t̄n frequenter de vna i aliā trāsmutet̄. r̄ ob h̄ ē dicta ē varietatū mater. Latēs i tenebris d̄: q̄ sic latēs i tenebris nō cognoscit̄. nisi cū difficultate. sic r̄ mā p̄ma. pp̄ q̄d est vltima in cognitiōe. Nā p̄mo a nobis acc̄it̄ia cognoscunt̄. deide forma subalis: r̄ suba cōposita. Vltimo v̄o materia. Us̄ opatio facit nos scire formā substātialem: r̄ substātiā cōpositā. trāsmutatō aut̄ materiā. q̄re r̄c.}

Exīte. n. quodam diuinoz optimo r̄ appetibili aliquid q̄dem p̄trariū ipsi esse dicimus. Textu cōmentī. LXXXI.

Prima multipliciter ^{noiat. Secun dum. n. q̄ est finis motus d̄ qd diuinū opti mus r̄ appetibile. Sc̄dm vero q̄ dat esse rei noia alia h̄z. Nā d̄ forma ex eo q̄ iformat se parat r̄ distinguit. Dicit̄ aut̄ sp̄es ex eo q̄ dat esse rei r̄ coḡnitiōes. R̄ d̄ aut̄ d̄ p quāto ab ea sumit̄ vera diffō rei. Sed dicit̄ ydea vel paradigma siue imago: s̄m q̄ ipsa p̄cedit a suo exemplari q̄d h̄z in cā p̄ma s̄m q̄ volunt}

theologi: r̄ s̄m multos hoc modo etiā voluit plato r̄c. **C**ū aut̄ Auicēna peccauit maxie cū dixit q̄ p̄m̄us p̄hs demiat̄ p̄mū p̄ncipiū eē. r̄ post r̄ p̄ius est q̄d dicit̄ q̄ ista scientia accepit a p̄mo p̄ho corpora cōponi ex materia r̄ forma. Cōmentator cōmēto vltimo hui⁹ p̄mī.

Arta finem ^{p̄mi p̄hysicoy Auero. duplr̄ rep̄hēdit̄ Auicē. p̄rio q̄ dixit q̄ metaphisicus p̄siderat̄ subas sepatas a mā eē. B. n. f̄ s̄m ē. d̄c̄ Auerroys pp̄ duo. p̄mo. q̄z substātie separate sunt subz metaphisice. r̄ nulla sc̄ia p̄bat̄ suuz subm esse. 2° q̄z nul lus p̄t p̄bare substātiāz sepatas eē nisi p̄ eternitatē motus. r̄ hoc est solū n̄alis. r̄ nō metaphisici: vt p̄s. s. p̄hysicoy. Secūdo eū rep̄hēdit̄. p̄pter hoc q̄d dixit q̄ meta p̄hysicus p̄bat̄ corpora cōponi ex mā r̄ forma. r̄ p̄nam māz eē: r̄ q̄ hoc accipit n̄alis ab eo. B̄ aut̄ d̄c̄ Auerrois falsum eē. q̄z bec non p̄t p̄bari nisi p̄ motū r̄ trāsmutatio nē: p̄batio aut̄ p̄ motū ad n̄alē p̄tinet r̄ non ad meta p̄hysicū. Jō magis e⁹ debem⁹ dicere. v̄z. ista iuestigari a n̄ali: r̄ metaphisicū ea supponere tāq̄ iuestigata a n̄ali.}

Albertus aut̄ez ^{optimus defensor Auicē. dicit̄ h̄c̄ rep̄hēsiōe nō ca rere rep̄hēsiōe. Et vlt̄er⁹ dicit̄ r̄ndendo ad rōnes Auerois subas sepatas a mā esse iuestigatuz in sc̄ia diuina r̄ nō suppositū: nec sube sepate sunt subiectū in ea: sed ens cuius diuisiones r̄ passionēs q̄ in p̄ma p̄hia tractant̄ sūt p se. p acc̄is potētia r̄ act⁹ v̄nū r̄ multa sepatū r̄ nō sepatū. Lū ergo sepatū sit d̄ria seu passio entis nō p̄t in p̄ma p̄hia eē subm. Cū cū d̄. q̄ p̄ma p̄hia ē de sepatis. nō itelligit̄ q̄ sit de sepatis: eo mō quo itelligētē se parate eē itelligit̄: s̄z itelligit̄ q̄ ē de sepatis a materia r̄ motu tā s̄m eē q̄ s̄m diffōne cuiusmodi sūt simplices q̄ ditatus de q̄b⁹ in ea tractat̄. S̄z vlt̄er⁹ albr⁹ nō r̄ndet̄ ad id q̄d addit̄: cū d̄ subas sepatas eē non inueniri: nisi p̄ mot⁹ eternitatē. Cui t̄n d̄ q̄ subas sepatas eē iuestigari p̄t duplr̄. Vno: a posteriori p̄ eternitatē mot⁹. r̄ hoc est pp̄riū n̄ali. Alio: a priori: r̄ h̄ p̄t̄ ad metaphisicū. Uū poterit sic arguere. Ois act⁹ pur⁹ ē suba sepata a mā: s̄z liber itelligētia est h̄z: q̄ r̄c. Ad aliū aut̄ dicit̄ Albr⁹ q̄ p̄ncipia cōponētia ip̄m cōpositum p̄t̄ duplr̄ p̄siderari. Vno modo inq̄atū s̄m essentias suas sunt p̄ncipia substātie cōpositē: r̄ ipsam integrāt̄ r̄ cōstituunt̄: r̄ bec cōsideratio p̄tinet ad metaphisicū r̄ cam capit ab eo naturalis. Alio mō p̄t̄ p̄siderari vt veniūt ad cōpositiōe. r̄ sunt p̄ncipia cōpositi in fieri r̄ ḡnari. r̄ hoc non p̄t̄ h̄ri nisi p̄ motū: r̄ p̄t̄ ad n̄alē: nec accipit eā a metaphisico C̄scias t̄n q̄ p̄ diuersa media demōstrat̄ p̄hysic⁹ p̄mā materiā eē r̄ metaphisicus: p̄hysicus. n. hoc demōstrat̄ p̄ trāsmutationem substātialem: r̄ metaphisicus per hoc q̄ in genere cause materialis non p̄ceditur in ifi nitum: ideo est deuenire ad materiam p̄mā.}

Et ga corpus celeste caret potētia ad aliq̄ dispōnez nisi potētia ḡnata. Jō istud subm caret potētis. Cōmētor p̄mēto. LXXIII. r̄ cō mēto. LXXXIX. d̄. r̄ ex hoc declarabit̄ q̄ cor pora celestia nō h̄nt materiāz oino: q̄m tunc eēt generabilia r̄ corruptibilia. Q̄o XXI.

Via sepe ^{dicit̄ p̄mētor in p̄ h̄ in ce lo nō esse materiāz. Jō du bitat̄ v̄z celū cōponat̄ ex materia r̄ forma. C̄ p̄ arguit̄ q̄ sic. Et p̄ suppono q̄ oēs linee sint eiusdē sp̄ei sp̄alissime: r̄ s̄m ois sup̄ficies.}

Cz suppono vt est snia Ari. in 7° phys. illo caplo. Du-
bitabit vtriq; aliq; vtr; ois mot^o rē. q; ois forma eiusdē
rōnis cū alia hz subm ppiū eiusdē rōnis cū subo ppiū
alteri^o. dicit. n. sic. Ampli^o. n. susceptiuū nō rringens est:
sz vnū vni^o est pmiū. Si ḡ nō solū o; cōpabilia nō eguo-
ca eē. etiā nō hēe dīaz neq; qd neq; in q rē. ¶ Dis stan-
tib^o arguit sic. q̄titas q̄ est i celo: r̄ q̄titas istoz iferioz
sunt eiusdē rōnis. p pmiū suppositū. ḡ hnt subiecta eius-
des rōnis. p 2^m suppositū: sz subiectū q̄tītatis hoz in fe-
rioz est mā pma. p 2^m mentatorē in hoc pmo. q vult q; di-
mēsiōes imēdiate fundant i materia r nō in suba cōpo-
sita. ḡ etiā subm q̄tītatis celi erit mā eiusdē rōnis cum
materia pma hoz iferioz: q; segt q; celū crit cōpositū
ex tali mā r aliq; forma subali. cū sine ea stare nō possit.
p cōmentatoz locō allegato. ¶ Cz vbi cūq; sunt plura
idīuidua sub eadē spē ibi est materia: cuz multiplicatio
idīuiduoz sub eadē spē sit rōne materie: sz in celo sunt
pla idīdua sub eadē spē: vt plēs ozbes totales sic ozbis
Jouis ozbis Saturni rē. ¶ Forte diceret q; ozbes illi
differāt spē: q; eis appropriant̄ itelligentie spē disticte.
Sz adhuc stat rō de ozbib^o mūdo eccentricis fm eozuz
ocantū vel p̄ceptū ad motū eiusdē planete deseruētib^o.
illi. n. sunt modi disticti r p se exītes. cū iter eos mediet
deserens planetaz hīs motū ppiū distictū a motib^o
illoz. r nō differūt specie: q; eis nō appropriant̄ diuerse
itelligentie eisdē ppios mot^o cātes. Qd etiā ex alio
psuadet: q; min^o differūt adiuicē tales ozbes q; ps stel-
lata r nō stellata eiusdes ozbis: sz ps stellata r ps nō stel-
lata eiusdem ozbis sunt eiusdes specie: q; aliter nō pti-
nuarent adiuicē: nec facerent p se vnū. sic est de virga
cui^o vna ps siue medietas ē viridis r alia sicca. qre rē.
¶ Cz arguit sic. Ois suba aut ē materia: aut forma: aut
cōpositū. vt vult Ari. s. r. iz. metaphy. r 2° de aīa. Sed
cōp^o celeste seclusa itelligentia est suba. ḡ est mā vl for-
ma aut cōpositū: sz nō ē materia: q; materia p se nō mo-
uet localr. p Ari. 6° phys. nec est forma: q; forma nō hz
potentiā ad vbi: vt colligit̄ ex itentōe Auerroys. s. r. 9.
metaphys. ḡ celū est cōpositū. ¶ Cz arguit sic. Oē ens
actu aut est act^o: aut actū icludens: sz celū seclusa intelli-
gentia est ens actu. ḡ est act^o vel hīs actū: sz nō est act^o:
q; tūc esset forma actu itellecta q nō esset p sensuz p̄re-
bens: qd est falsuz. ¶ Itē nullius potentie est act^o. ḡ se-
ḡtur q; ē cōpositū ex actu r p^o illi actū subiecta q ē ma-
teria. ḡ rē. ¶ Pro hac pte vt esse itentio Auerro. iz. me-
taphysicē. r 2° men. 4. i. vbi loqns de motu celi sic dīc. Et
iste mot^o pponit vt ē declaratū ex duob^o motorib^o quo-
rū vn^o est finite motōis: r est aīa exīis in eoz: alter ē infi-
nite motōis. r ē potentia q nō est in mā. qre rē. ¶ Ad h
etiā pōt adduci qd dicit Aristō. in pmo celi r mūdi: cum
ponit q; celū est vnū tātū: q; stat ex tota sua materia.

In oppositum

arguit p. Omne hīs māz est
corruptibile. cū mā sit p quā
pōt res eē r nō esse sz Ari. 7° metaphy. sz celū nō est cor-
ruptibile. p Ari. p celi rē. ¶ Cz eadē sunt pncipia essendi
r opandi. ḡ si celū hēret mā r formā ex qb^o esset cōpo-
sitū illa essent pncipia sui motus. r p oīs nō idigeret in-
telligentia mouēte. oīs est falsum. ¶ Cz arguit sic. Sic
se hz motus celi ad motū hoz in ferioz. ita se hz celū ad
hec iferioz: sz motus celi est simplicior motib^o istoz in-
ferioz. ḡ celū est simplicius his iferiozib^o. r p oīs caret
cōpōne ex mā r forma q; bec iferioz dñr esset cōposita.
¶ Cz arguit sic. Si celū esset cōpositū tūc nullus esset
effect^o imēdiate pduct^o a p motore. oīs est icōueniens
vt ps: r pbaf p̄ntia: q; nec pmius mot^o cuz ille imēdiate
pducere^t a forma celi suā materiā informāte: nec etiā
suba celi siue itelligentia aliq;. Nā cū sint eterna nō hnt

nisi cām formalē vel finalē. efficientē aut siue materia
lem nō hnt. qre rē. ¶ Pro hac parte est exp̄sse intentio
Auerroys in suo libello de substātia ozbis. r s. physico-
ruz 2° meto. 79. qd cōiter nō habet: r alibi pluries. ¶ Et
hoc etiā videt̄ sentire Aristō. iz. metaphysicē pmo capi-
tulo. Mouet aut appetibile. vbi per numez corpoz su-
percelestiū arguit numez ipsoz motoroz: q; sequitur q;
p̄ter itelligentiā mouentēz orbē in eo non debet po-
ni alia forma: quia si poneret̄ ipsa esset mouens sicut ce-
tere forme materiales: r sic vni ozbi plures attribuerē-
tur motores: cuius oppositū ibi vult Aristō. ¶ Itēz ibi
vult Aristō. q; p̄ma substātia mouet simplicem latio-
nez vniversi. sed nihil videt̄ esse p̄ma substātia nisi de^o.
ergo deus pducit lationē p̄mam.

Pro introductōe

h^o qōnis p̄mittēduz p q;
celum pōt accipi duplr.
Uno^o p aggregato ex orbe r itelligentiā sibi approp̄ata.
Alio^o p orbe tm̄. B̄ satis ps. ¶ P̄mittēduz 2° q; mā cap-
it^o duplr. Uno^o p potētia ad eē vl nō eē siue ad formā
vl p̄uationē: r sic p̄prie sumit mā apud mētē Ari. 7° me-
taphy. dicētis q; mā ē q; res pōt eē r nō eē: r i p celi r mū-
di dicit q; potētia māe est potētia p̄dictōis. sed eē r ad
nō esse. Scōdo mō capit̄ mā p potētia ad vbi tm̄. nō autē
ad esse: r mā talr sumpta nō p̄prie dī mā: sed iprop̄ie: ap-
pellādo māz qd motū locali subycit. ¶ P̄mittēduz
3° q; forma est triplex. Quēdā. n. est cū mā r cū p̄ditōib^o
māe. q; cū q̄tītate vt forma subalis eg vl bonis. Quēdā
est. n. sine mā: sz tm̄ est cū p̄ditōib^o materie siue cū q̄tita-
te vt spēs sensibilis in medio fm q̄dā siue i sensu. Quē-
dam vō est forma oio sine materia r p̄ditionibus mate-
rie: vt itelligentia abstracta.

Quibus stantibus

de qōne sunt tres mōi
dicendi cōiter v̄stati.
¶ Prim^o est Egidy ponētis celū seclusa itelligentiā esse
cōpositū ex forma subali r mā eiusdē rōnis cū mā hoz
iferioz: nec p̄pter h̄ est corruptibile: cū illi materie non
sit ānēxa p̄uatio: ex q; forma est nobilissima oēs altias
v̄tualr p̄tines. q; cōp̄tē ei^o appetit^o r satiat̄ forma quaz
hz: id nō remanet potētia litas ad aliā formā c^o p̄riū p̄tin-
git in mā hoz iferioz. ¶ Sz q; bec opinio nō valeat ar-
guir. Quā si deus p suā potētia absolutā remoueret p̄ua-
tionē a mā hoz iferioz: alys exītib^o in ea p̄seruatis ad-
huc ipsa est i potētia ad formā sic p̄us: q; h̄ret eadē potē-
tia absolutā r respectiua quā p̄us h̄uit: r tm̄ n̄ appeteret
aliā formā: cū appetit^o forme sit rōne p̄uationis. vt vult
Cōmētator p̄ phy. ḡ illa rō nō valet: v; q; mā celi nō sit
i potētia ad formā: q; nō appetit̄ eā. ¶ Itē argi^o saltē
mā ozbis lune deberet appetere aliā formā r eē in potē-
tia ad eaz. Nā ex q; for^o illa nō est p̄fectissima: q; p̄fectioz
eēt forma ozbis stellati: aut Jouis data ista op̄ione: segt̄
māz illi^o ozbis nō esse satiatā forma illa. r p oīs p̄uatio
nē forme h̄re nobilioris. qre rē. ¶ Nec valet si dicat̄ q;
mā ozbis lune nō pōt aliā formā recipe: q; forma sua n̄
hz p̄riū fm se: aut fm oēs dispōnes eius: q; tūc segret̄ q;
sillis forma posset subito recipi in mā ista iferioz: oīs ē
icōueniēs. ¶ Scōds modus est sci Thome ponētis in ce-
lo materiā: sz alteri^o rōnis a mā istoz iferioz: q; pōt sta-
re nō pōt. Nā cū mā q; est subz forme sit pura pō^o recepti-
ua respectu forme. siue sit in celestibus: siue in his in-
ferioribus: segtur omnem materiā eiusdem rōnis cū alia
esse. ¶ Tertius modus est cōmētatoris positus in libel-
lo de substātia ozbis: qui vult corpus celeste seclusa itel-
ligentia esse substātia corpozēaz simplicem carentem
p̄pōne ex materia r forma: sic q; nō vult q; ibidē repiāē
materia q; forme subyciat. lz ipm sit subm mot^o localis.
Ingt. n. sic. Et vl: q; declarat̄ est actōez illi^o corpoz eē

eterna declarabit formam eius non existere per suum subiectum: et subiectum suum esse simplex non compositum ex materia et forma: quoniam si ita esset: esset generabile et corruptibile.

Hanc autem ponere sequendo ponam ad quoniam habet rationem. **Prima** est. Celus ut in se comprehendit intelligentiam componit ex duabus naturis. quare una est agens motum. reliqua vero patiens. **Secunda** est. Sicut est satis manifesta. cum intelligentia moueat et corpus celeste moueatur motu locali circulari ut patet ad sensum. **Tercia** est. In celo non datur materia ex qua cum forma ipsa perficitur celus vere componi dicatur. hoc est sic patet: quia si celus seclusa intelligentia haberet materiam que esset subiectum forme ex quo ipsa componeret. tunc sequeretur quod aliquid esset otiosius in natura. contra falsum: et dicitur Aristoteles in primo de celo et mundi capitulo. Quod autem non est circulatoris materia. ubi ait dicens. Deus et natura nihil faciunt frustra. et patet contra: quoniam propria operatio potentie materie que subicitur forme est transmutari de forma in formam. sicut propria operatio actus mis gladius est scissio. si ergo in celo esset materia talis cum sit incorruptibile: sua potentia cuius propria operatio est ad formam transmutari non transmutaret. et per consequens in perpetuum frustraretur. **Quarta** est. Celus sicut se sumptum est suba simplex media inter puram materiam et purum actum. cui intelligentia ut motrix seu forma appropriata est attributa. **Quinta** est arguitur sic. Illud quod est ligamentum inter principia eterna separata. et ipsa generabilia et corruptibilia est necesse quod sit intransmutabile sed subiectum: et forma locum transmutabile: nisi. n. maneret semper forma subiectum: et mutaretur forma locum non continuarentur mutationes in istis inferioribus. celus autem est hoc. cum principia eterna media inter ipsa ista inferiora transmutentur. ergo celus est intransmutabile sed subiectum. et per consequens non est pura potentia passiva sicut materia. Est et intransmutabile forma locum. et per consequens non est purus actus: cum actus purus per se non subicitur motui locali. Erit ergo suba simplex media inter purum actum et puram potentiam: et inter principia separata et generabilia concilians cum primis. per hoc quod est suba simplex per se subsistens non habens potentiam ad esse. cum secundum deus vero per hoc quod est subiectum accitibus et potentiam habens ad ubi ab intelligentia ipsam mouere. Nec obstat quod in eo sint accititia sensibilia: ex hoc. non sequitur ipsam habere materiam. Lum autem non sint eiusdem rationis cum accitibus materialibus: aut saltem non sunt aliquid talia quod arguant materiam sicut faciunt qualitates per actiue et passiuas: aut alie illorum mixtionem sequentes. **Et** si dicatur quod in separatis a materia non est idem quod intelligitur et quod sentitur ut vult Aristoteles de anima. si ergo celus non habet materiam erit intelligibile et non sensibile. Respondetur quod illud dicitur solum de intelligentia de separatis a materia: sic quod non habent materiam nec additionem materie. sicut est quantitas cuiusmodi sunt intelligentie. tale autem non est celus. ut patet cum habeat quantitatem.

His habitis ad rationes ante oppositum adductas respondeat. **Ad primum** non admittunt quod datur suppositum primum volentes quod accititia que sunt in celo differant specie ab accitibus illis sibi que in his inferioribus repiunt. **Ad alium** autem admittunt supposita et dicunt quod primum receptiuum quantitatis est per se ad ubi non ad esse et quod illa est eiusdem rationis in superioribus et inferioribus. **Et** alij non admittunt formam suppositum vltimum: dicunt illud solum teneri de accitibus replet in istis inferioribus sicut descriptioes rari et densi que dantur per materiam. Licet quantum ad hoc possimus dicere quod illa pars celi est rara in qua sub magna quantitate est modicum de materia. de celestibus suba et illa est densa in qua sub modica quantitate est multum de materia. id est celestibus suba. Unde in celo sunt diuersiones terminatae. ille tamen non sequuntur formam celi materiales: nec diuersiones interminate in celo tale formam preedunt: quia illud habet solum vitatum de diuersionibus que transmutantur successive ad terminos diuersos: que sunt in potentia ad diuersa esse que recipiunt a diuersis formis subalibus successive ad eadem materiam informantibus. quod non est de diuersionibus celi. **Ad secundum** dicitur

quod diuersi orbis sicut sunt orbis Iouis. orbis Saturni differunt specie sicut intelligentie que eis appropriata: sed de orbibus eccentricis eiusdem planete argumentum est difficile. de tamen quod si quis poneret orbis illos habere motum proprios a diuersis intelligentiis eis appropriatis: tunc contra haberet dicere illos finem speciem differre. Sed si ponamus illos non habere motum proprium. sed solum moueri motu diurno ad motum superioris sperae: sicut astrologi velle videntur de omnibus eccentricis propter quod lune et mercurij: tunc dicere possumus illos eiusdem speciem cum deferente illis in trigono in qua intelligentia motum proprium inducit. **Et** cum dicitur quod pluralitas indiuiduorum in eadem specie sit ratione materie. verum est ubi quodlibet eorum habet propria operationem: sic quod vnum non ordinatur ad operationem alteri vel ab eo ad operationem eiusdem tertium. quod non est in proposito. cum motus eccentricorum et deferentis ordinatur ad motum et ad operationem ipsius planete. **Et** cum dicitur vltimum quod per stellata non stellata eiusdem orbis non differunt specie. hoc est negandum: et tamen ex eis sit vnum per se saltem de octaua spera. Unde in substantiis illarum partium specie differant: tamen continentur finem formam: quia eisdem eadem intelligentia appropriata est: et est finem quantitate. Nam quous oes quantitates horum inferiorum immediate fundentur in susceptio eiusdem rationis. puta prima materia: non tamen est sic de quantitatibus supercelestibus. Illa enim in subiectis specie dicitur inueniuntur que adiuuuntur continuari non inueniuntur: sicut de quantitatibus medietatum vige cuius vna medietas est viridis: et alia sicca apud ponentes subiecta composita esse immediate subiecta quantitati. Possunt et dici oes habere orbis tales sicut motus proprios debent sicut non specificiter differre: nec debet esse demeratio. Possunt et teneri quod per stellata et non stellata eiusdem orbis sunt eiusdem speciem essentialiter: negandum vltimum quod orbis totales minus adiuuunt differant essentialiter partibus illis. sed adiuuuntur minime differant quantum ad lumen participantione. **Ad tertium** dicitur quod ois suba est materia vel forma vel compositum vel medium inter materiam et formam. Unde Aristoteles per extrema dicit intelligere medium: tale autem est celus. Vel possumus dicere quod celus est quoddam materia. quous improprie pro quanto subicitur accitibus: et quoddam forma per quanto est suba simplex actu ex se. **Ad quartum** dicitur quod non ois ens actu est actus vel habens actu. sed ois addere tertium medium. scilicet vel medium inter purum actu et puram potentiam: et sub hoc comprehenditur celum. **Ad quintum** ad primum dicitur quod motor finite motus est intelligentia appropriata: et motor infinite motus est deus: quod an sit causa ut agens et finis: an ut finis tamen postea discutietur. **Ad alias** dicitur quod Aristoteles accipit ibi materiam improprie pro substantia ex qua celum constare dicitur.

Finis primi physicorum.
Que quidem natura sunt oia videntur habere in se ipsis principium motus et statum. Textus mentis. I.

Hic burleus septem nobilia dicitur Commetatoris ponit: in quorum declaratione dicit aliqua indigentia correctione. **Et primo** in declaratione tertij notabilis: ubi dicitur quod aer dicitur ultra disponere ei ueniens rarefacit se per accitibus accipiendo sibi raritate naturalem: sed mouet se ipsum localiter per se ut accipiat locum maiorem sibi naturalem: cum locus ille minor in quo est non sit naturalis: et mouendo se per se ad maiorem locum rarefacit se per accitibus. **Contra** si arguitur quod talis aer rarefaciat se per se: quoniam talis aer dicitur se reducere ad disponere sibi ueniens et perternale abycere. **Dispo** autem sibi ueniens est raritas que per rarefactionem accipit et dispono sibi discoueniens est densitas que habet et que abycit per rarefactionem: nec ille locus minor est sibi violentus: dum non fuerit in spera propria. sed naturalis: quoniam idem est locus naturalis totius homogenei et sic patet per Aristoteles 4. per philosophum. sed alicuius sue parti ille locus est naturalis. ergo et.

106:20

ps igit q aer eius nam cōdensatus se ipm rarefacit p se: qz B non pōt fieri sine motu locali. iō mouet seipm p accis q̄t: r scdario motu locali q̄redo locū maiore p accidēs. p se aut q̄rit raritatē tanq̄ dispōnē sibi uenietē.

Secūndum dictuz Burlei corrigēdū ē post tū ab eo i declaratōe se primi notabilis ybi q̄si cludendo ex dictis infert qz oē corp^o nāle bz in se pncipiū passiū oīuz suoz motū naturalū: vel ipm est tale pncipiū passiū: s; nō omne corp^o nāle bz i se pncipiū actiū cuiuslibz sui mot^o naturalis. iō mot^o magis dē nālis rōne pncipy passiū q̄ rōne pncipy actiū. Cōtra illud arguit: qz mot^o magis dē nālis rōne pncipy qd ē magis nā. vt pz. s; forma q̄ ē pncipiū actiū mot^o ē magis natura q̄ mā q̄ ē pncipiū passiū vt stat. quare rē. C Si quis tñ uellet dicere posset qz motus dē magis naturalis intensiue rōne pncipy actiū: sed rōne pncipy passiū dē magis naturalis extēsiue ipsi mobili: r tu considera.

Tertio corrigendus est Bur. in B qz dicit qz mot^o dē nālis: qz pncipiū passiū ppinquū in illū inclinā. p pncipiū ppinquū passiū itelligēdo materiā cū grauitate aut alia dispōne accitāli. Cōtra. qz oē pncipiū passiū ppinquūz mot^o p se mouet. vt pz: s; nihil p se mouet nisi corp^o existens p se. vt habetur 6° physicoz. cum ergo materia euz aliq̄ dispositōe accidentalī nō sit corpus p se exis: r ex p̄nti nō moueat p se. seḡ qz ipsa nō est pncipiū passiū ppinquū ipsi mot^o: s; tale ē ipm cōpositū aut corpus p se exis. C Itē dato illo seḡ qz calefactio esset mot^o nālis aq̄. nō ē falsuz: qz p illā tēdit aq̄ i corruptiōne. r pbat nōa: qz materia q̄ta q̄ est pncipiū passiū ppinquū in illā inclinā cū ordinet i gnātiōez subalē. Nec pōt dici qz materia cū frigiditate sit pncipiū passiū ppinquū in calefactōe: qz frigiditas nō disponit mām p tali motu: s; magis resistit. C Dōm ē qz ipm cōpositū seu corp^o p se exis qd mouet p se est pncipiū ppinquūz passiū ipsi mot^o: r qz dū ipm inclinā ad tales motū ille est naturalis sibi. dūz aut illi h̄iat est sibi uolentus. iō calefactio est aque uolenta: s; sit naturalis materie.

De reductiōe vō aq̄ calefacte ad frigiditatē sibi naturalē calefacte remoto plures inueniunt modi dicēdi. C Quidā dicūt qz forma aq̄ agit in p̄pria materia pducēdo frigiditatē sibi nāle sine instrō. C Alij dicūt qz agit euz frigiditate virtuali. C Alij dicūt cum frigiditate remissa: qz regulat a forma pōt supra caliditate ea multo itēssore in aq̄ secū extēsas quā caliditates forma aq̄ nō regulat: qz ē sibi disconueniēs r p̄ternaturalis. C Burle^o aut ponit qz talis ifrigidatio aq̄ fit a r̄tinētē: r cedit aliqd agere vltra p̄p̄riū gradū p̄p̄ritudinē r inclinatiōez passi ad graduz maiorē. C Cōtra que pōt argui: qz tūc a p̄p̄ritōe minoris ineq̄litas pueniret actio. nō est ipole. r pz nōa: qz s; illā r̄fisiōne aliq̄ aer min^o frigidus ifrigidaret aquā magis frigidā. mō minus frigidū in ifrigidādo bz p̄p̄ritōnem minoris ineq̄litas ad magis frigidū. quare rē. C Itē forti^o pōt argui ponēdo qz dū aq̄ est silis aeri in frigiditate qz sibi immediate p̄tingat alia portio aq̄ silis frigidā lōge potentior in ifrigidādo q̄ sit ille aer. r tūc q̄rit vtz ista aq̄ addita alterabit aliā aquā p̄rez ad frigiditatem: an nō. C Si sic: tūc seḡ qz simplex vniforme bz pncipiū actiū it̄r̄secū sue alteratiōis: cui^o opposituz dicit declarādo r̄mētatorē: si aq̄ addita nō alterabit aq̄ p̄rez. q̄ a fortiori nec aer ex q̄ ē min^o potens i ifrigidādo q̄ aq̄ illa vt casus sup̄pōit. C Propter qd pōt aliter r̄nderi q̄rendo an aq̄ illa sit vniformiter cala: aut difformiter. si vniformiter tūc frige fiet a r̄tinētē ad graduz

frigiditatis eq̄lem gradū frigiditatis ipsi r̄tinētis. Si vō fuerit difformiter cala: vt sp forte r̄tingit: tunc ptes multū frigide calidis cōmixte agēt i illas ipsas ifrigidādo ad eaz eq̄litate. pp qd tota aqua reddet frigidior q̄ pus. r ē qz ips r̄tinens ybi ptes aq̄ frigide sunt r̄tinētē frigidiores. C Nec obstat qz ptes aq̄ calide sint maiores frigidis: pp qd poti^o videat eas ptes frigidās debere calefacere: sic ē ad agendū in aliq̄ extr̄secū sunt potentiores vt sensus ostendit: qm ad agendū adiuicē est disparitas ex pte forme subalis aque qz ptes frigidās regulat r adiuuat ad agendū i calidas r nō eō: s; magis ipsi p̄tib^o calidis resistit ne agāt in frigidās. r̄currit etiā mediū vt fiat calidaz ifrigidatio: r nō frigidaz calefactio.

Lectulus aut r indumentū r si aliqd huiusmodi gen^o est scdm qz qdem sortitū est in p̄dicatiōe vnaquaqz r inq̄ntū est ab arte neqz vnū habet imperiū mutatiōis inatū. scd bz aut qz r̄tingit ipsi lapideis aut terreis esse aut mixtis ex his h̄nt hoc tñ. Textu p̄mē. II. Qd. I.

Solet hic dubitari. An res artificiales realt a nālib^o distiguan^o per formas artificiales eis supadditas. r t3 Burle^o qz sic dicēs: qz forma dom^o ē forma abfoluta: vt saltē sic esse seḡ ad ei^o dicta: q̄uis illud ponat sub dubio. est. n. q̄litas de q̄ta spē q̄litas.

Sed circa B adhuc esset dubiū. An alicui^o forme artificialis ps aliq̄ a nā fuerit pducta: Et videt qz sic ybi ad eius cōstitutionez cōcurrat lapis ex vno latere fm nāz debite figurat^o: r ex alio fm artes C Itē esset dubiū an duaz figuraz eiusdē speciei sp̄alis sine vna sit a natura pducta r alia fm artē. Et vt qz sic: qm visus est lapis p̄ciosus h̄ns nāliter humanaz figurā: r cōsilem figurā habet alius ex arte vel potest habere.

Obchante aut tenent oppositū videlz qz artificialia non distiguan^o realt a nālib^o per nouas formas artificiales supadditas: s; soluz fm rationem per hoc qz res diuersimode se habet fm prius r fm posterius.

Et si quis hāc viā defendere uellet: q̄uis non sit vera: ad argumenta Burlei ad eius oppositū facta sic posset r̄ndere. C Ad primum r secūdū simul cōcedendo istā: es inq̄tū es bz in se pncipiū motus r getis: r negādo istā. statua inq̄ntū statua rē. dato qz fiat reduplicatio eiusdē forme: sic cōcedimus qz hō inq̄ntūz hō est risibilis: r tñ negamus qz hō inq̄ntūz aial est risibilis: dato qz fiat reduplicatio eiusdē forme. C Ad tertius dē. qz artifex nihil facit: nec dē ars habet^o factituz: qz artifex ea mediāte aliqd faciat p̄t̄t̄ opationē: qd pus non erat: sed ex eo qz faciat aliqd alr se h̄re qz pus: vñ artifex: nec facit nouū: nec antiquū: s; facit antiquū esse nouū: r sic se h̄re qz ybi pus dicebat antiquū: nūc dē nouū. C Ad quartū dē. qz dū artifex facit statuā stat qz non facit aliquā rem ex aiaz: nec tale complexum: es est statua. facit tñ qz si formaret^o bec p̄positio es est statua: sic significās qz esset vera: ybi forte pus nō erat: r causa est. qz facit qz illud es bz aliter se qz pus: propter qd aliq̄ p̄dicatuz accitāle de eo vere affirmat qd de eodem prius nō vere affirmabatur: r ex his patet r̄sponso ad omnia alia rē.

Est igit natura principii alicuius r cā mouēdi r q̄scendū in eo in quo est primum r p se r nō secundum accis. Tex. commenti. II. Et cōmentator r ista diffinitio materie est ma

g. m. frigiditas

da. reductio

op. s. d. m.

aut p. r. p. p. p.

manifesta hic commento. III.

26 II.

Intelligendum Burleus dicit de itēde Lōmē tatoris q̄ diffinitio data ab Ari. de natura nō est demonstrabilis a priori cum sit per se nota: quis possit declarari a posteriori per sillogis mum hypotheticum.

Linconiensis autē vult q̄ ipsa sit mālts: et q̄ ipsa possit dīmrari a priori p̄ diffō nē. quā dicit formalē: q̄ est illud quo nātia iquātuz hui⁹. differūt ab artificialib⁹ iquantū hui⁹. Ita. n. diffō ē for malis: q̄ daf p̄ ofiam q̄ sumit a forma. diffō autē Ari. est māl: q̄ lz dēt p̄ finē puta p̄ motū seu getē. ibi tñ expmūt subm sub rōne subī cū dī ei⁹ in q̄ ē: q̄ dī dī mālts.

Si autem quis vellet cōcordare L ynconiē sem cū cōmētatoze: lz forte op posita senserit: dicere posset q̄ cōmētatoz voluit q̄ diffi nitio Ari. nō sit demōstrabilis a priori: tāq̄ aliqd ignotū: cui quo tñ stat q̄ absolute sit a priori demōstrabilis.

Aduerte tamē vltēri⁹ q̄ lz expositionē Bur lei diffō nāe sic hz itelligi. Nā est nō fm accūs: et p̄ h̄ differt ab artificialib⁹ q̄ agūt in p̄ pria suba: lz p̄ accūs vt ars medicine cū q̄s medic⁹ exīs sanat seipm p̄mū p̄ncipiū. i. p̄ncipale p̄ncipiū actiuū: et pro vel causa. f. passiuā. et p̄ hoc differt a gravitate et alijs h̄ accūsib⁹ q̄ sunt istrumēta imēdiatē cōcurrētia ad motum vel getē: lz nō cōcurrūt p̄ncipalr: q̄ nō sunt nāe: lz entia fm nām: mot⁹ et pro vel getis ei⁹ in q̄ ē p̄ se. et p̄ hoc differt nāe ab artificiali. q̄ artificiale nō hz iquātuz ar tificiale in se p̄ncipiū sui motus vel sue getis sic nāe. Et nota q̄ p̄mū d̄z sumi p̄ p̄ncipalr: et nō p̄ imēdiato: vt Aui cēna et L ynconiēsis sumpserūt: qm̄ vbi sumerēt p̄ imē diato statim arguerēt q̄ ars saltādi eēt nā. p̄bat. q̄ ipa nō est fm accūs p̄ncipiū p̄mū suē imēdiatū vel cā mo tus vel getis rē. Itē forma subalis ē nā: et silr mā: et tñ nō sunt p̄ncipia p̄p̄nqua seu cause mot⁹ vel getis: lz cō currūt imēdiatib⁹ d̄spositionib⁹ et instris q̄ nō sunt nāe: sunt tñ p̄ncipia p̄ncipalis sue cāe. et ex p̄nti nāe vt dēfī ē.

Alij autem exponūt hāc diffōnē sumēdo ly et copulatin. et dicit q̄ nā celi ē p̄ncipiuz et cā mot⁹ ipsi⁹ fm formā: et getis fm subm. et silr nā terre ē p̄m⁹ et causa mot⁹ ei⁹ in aptitudine q̄ sit apta nata mo ueri ex q̄ alia terra eiusdē sp̄ei cū ea mouer: et ē p̄m⁹ et cā getis ei⁹ i actu. Sz q̄ ista diffō nō possit saluari capiēdo ly. et copulatis argi. q̄ p̄m⁹ et cā aut sumunt p̄ eodē p̄ci se: aut p̄ncipiuz sumit p̄ p̄m⁹ actiuo: et cā p̄ p̄m⁹ passiuo. si p̄m⁹: tūc diffō eēt nugatoria. si scdo mō. tūc illa diffō de nlla dicerēt nā. q̄ nulla nā est p̄ncipiū actiuū et passi uum mot⁹ rē. sicut nlla nā ē mā et forma. Itē dū natu ra est p̄ncipiū seu cā motus nō est p̄ncipiū seu cā getis. q̄re rē. Scias tñ q̄ Burle⁹ dicit q̄ ges q̄ ponit in dif finitiōe nāe est ges in termino ad que: q̄ nō d̄riaē motū C Sz hoc arguit: q̄ cūq̄ p̄nt esse cidē subo successiue et nō sil illa sunt d̄ria: vt p̄z ex diffōne d̄riozū: lz motus et ges in termino ad que sunt h̄z. igit rē. Pōt q̄ alr rñ deri ad argumētū Burlei. dicēdo d̄ria eēt d̄plicia. Que dā sunt: q̄rū nullū ordinat i altep: vt caliditas et frigiditas rē. et de talib⁹ solū d̄z itelligi auctas Arist. 4.⁹ meta. dū dīc. q̄ nullū agēs ē p̄ se p̄ductiuuz duoz d̄rioz. Alia sūt aut d̄ria: q̄rū vnū i altep ordinat: sic sunt mot⁹ et ges i termino ad que: et agēs p̄ se p̄ductiuū vnū illoz: eēt al teri⁹ p̄ se illoz p̄ductiuū. qd. n. est p̄ se cā ordinati p̄ se in aliq̄ finē: est etiā p̄ se causa illius finis.

Intellige vltērius fm cōmētatoze q̄ cns p̄ncipalr d̄uidit in sub stātiā et accūs. nō tāq̄ in d̄rias cēntiales, q̄ tales nō hz:

lz tanq̄ in ptes subiectiuas: et d̄uidit in potētia et actuz tāq̄ in d̄rias modales et nō cēntiales: q̄ tūc in p̄dicamē to i q̄ repiret vnū eoz nō repiret altep: vt d̄ronali et ir rōnali cōtingit respectu aialis. cū tñ in q̄libz p̄dicamēto act⁹ et potētia reperiant. Philosophus q̄ nālis hz sup ponere et cedere q̄ tā forma q̄ mā est suba: et q̄ mā est suba in potētia: et forma ē suba p̄ quā p̄positū est in actu: nec hz ista p̄bare cuz tales p̄pōnes sint metaphice: nec cōsiderat p̄s de suba in vlt: lz p̄ p̄pōnē ad trāsmuta tionē. Alij tñ volūt q̄ ille p̄pōnes tā a nāl: q̄ a meta p̄physico p̄nt demfari: lz p̄ media diuerfa. sic eclypsis in esse lune demfāt a p̄ho p̄ dyamētrale it̄rpositionē ter re iter solē et lunā tāq̄ p̄ mediū. Ab astrologo at p̄ fo lez eē i capite: vel in cauda draconis: sic in p̄positio d̄nt. Vn p̄s naturalis demfāt māz eē subam in potētia p̄ B q̄ ē i potētia ad oēs formas ḡiandas. Metaphysic⁹ vō p̄ h̄ q̄ ē ens p̄positiuū. qd nec ē act⁹ nec it̄rinsece actū iclu dit. Silr demfāt nālis. q̄ forma ē illud p̄ qd p̄positū ē i actu. p̄ h̄ qd ē termin⁹ ad que trāsmutatōis. Metaphi cus vō p̄ hoc q̄ omne qd est p̄fectio alicui⁹ est actus il lius: lz forma est p̄fectio compositi. quare rē.

Sed tunc est dubiū: vtz forma sit p̄fectioz cō positoyt dicit Lōmētatoz: et i hoc iueniunt diuerse vie. Lōmētatoz v̄f velle vt dēfī est q̄ forma est p̄fectioz cōposito: sic ēt multi imaginant de latitudine vniformiter d̄formi: q̄ ps ei⁹ itēfioz est iten sioz tota latitudine: volētes intēfionē talis latitudis cōv r̄ndere gradui medio. Alij tñ eē vt inuit Burle⁹. v̄z. q̄ cōpositum est p̄fectius forma: imaginātes q̄ ex p̄fe ctione māe sil cū p̄fectōe forme resultat vna totalis p̄fe ctio ipsi⁹ cōpositi que est aliq̄ eaz: sicut ēt cōiter ponit q̄ intēfio q̄litas sit per additionē gradus ad gradū circa idē subiectū vtroq̄ remanēte. Alij aut volunt q̄ for ma et cōpositū sunt equalis p̄fectōis: vñ dicit q̄ lz in cō positio p̄fectōi forme addat p̄fectio māe. non tñ ex illis resultat p̄fectio maior: quia p̄fectio materie includit in p̄fectōe forme: nec segtur. q̄ cūq̄ p̄fectionē habet for ma: habz cōpositū: et cū hoc cōpositū hz aliā p̄fectionē. q̄ cōpositū est maioris p̄fectōis: sicut nō segtur. quecūq̄ gradū albedis hz. a. latitudo hz b. latitudo: et cū hoc aliū hz. b. latitudo. g. b. latitudo est itēfioz a. latitudie. posito eni. q. b. sit latitudo albedis a. nō gradu actu. et a. sit me dietas eius itēfioz: est aīs v̄ez et p̄is salsum. quare rē.

Demonstrat autē et que magis physica q̄ mathematica vt perspectina et armoniacā et astrologia. Lōrrario. n. quodā mō se hnt cū geometria. Geometria quidē. n. physica iten dit lineā: sed non inquantū physica: lz p̄specti ua quidē mathematicā lineaz: sed non inquantū mathematica: sed inquantum est p̄physi ca. Terty. smēt. xx. Questio. III.

Habitari solet hic. vtrū scie medie iter mathematicas et nāles cuius modi sunt p̄spectiua astrologia et musica sint magis nāles q̄ mathematice. Et argi q̄ nō: q̄ si scie medie essent magis nāles q̄ ma thematic: aut h̄ eēt rōne p̄ncipioz q̄ sumerēt a nālts: et nō a mathematicis: aut hoc eēt rōne suoz subtoz sil mō: sed neutz boz p̄rigit. igit. p̄z p̄na. et maior ex sufficē ti d̄iuisiōe. mior aut declaraf: et p̄mo q̄ nō rōne p̄ncipioz rū: qm̄ scie medie sumūt sua p̄ncipia a mathematicis v̄ delz geometria et arismetrica vt stat. et q̄ non rōne subtoz: qm̄ linea visualis q̄ ē subz in p̄spectiua: et magni sudo celestis q̄ est subm in astrologia. et nūer⁹ sonoz q̄ ē

subiectum in musica subyiciunt continuo et numero: q sunt subiecta in geometria et arismetica. qre etc.

In oppositum

Pro questioe

Arif. in lra: in illa pte. Demo strar aut et q magis physica. intelligendu q sciaru qdam est mathematica pura: et hec incipit a no abstracto: et terminat in abstractu: vt geometria et arismetica. Queda e nalis. et hec incipit a no abstracto: et teriat i no abstractu. Queda e mathematica si pura: et b' incipit ab abstracto: et teriat i no abstractu: cuiusmodi s' scie medie. Et q pz q lz consideratio nal ordie nae: et apud itellz sit media: qm pus nalt e linea q' sit termin' corpis nalis: et pus e nalt terminus corpis nalis q' sit vsualis. n' q ad ee abstractu vel no. Consideratio mathe maticae no pure est media iter consideratione pure mathe maticae et consideratione nalt. Na consideratio pure mathe maticae e simplr abstracta: consideratio nal n e abstracta: consideratio aut mathematicae no pure est abstracta: sed no ita sicut mathematicae pure.

Hoc premissio

ad qone dom q scie medie sut magis nales q' mathematicae. Dec q pot qdruplr pbari vl declarari. rone certitudi nis: rone finis: rone denoiationis: et rone iceptois et desit tionis in sua consideratoe. Et sint magis nales q' ma thematicae rone certitudinis pz: qz coz certitudo no est tata sic mathematicae pure: s' p' se sicut scie nalis. est. n. coposta ex certitudine mathematicae pure et nalis scie: qru scda e mior. io illi equat: sic si fuerit vna copulatiua e vna ps sit alia certior si erit tota copulatiua certior pte certitudinis mioris: s' tate p' se. Et q certitudo sciaruz mediaru tal' coponat pz. qz eaz subra q in eis maioris exstut certitudinis coponunt ex termino: qru alig ff scie mathematicae: et alig scie nales. Et scie medie sint ma gis nales rone finis ondit ex b' q incipiut sua consideratio ne a mathematica: et terminat in nalt. a fine aut taq ab optio e sumeda rei denoiatio: cu finis sit ca eaz. Rone denoiatiois ide ondit: qm denoiatio pot' sumi oz a denoiatioe q ponit in subo taq formale q' a deteribili qd illic ponit velur male. In subis at sciaz mediaz ter min' mathematic' e d' teribile: et termin' nalis e d' teria tio ei'. vt pz de linea vsuali: et n'cro sonoz. et reliqs bz. Rone at iceptois et desitiois in sua consideratoe e pz: cu scie medie incipiat et desinat in sua consideratoe p' se mo opposto mathematicae pure: vt ponit Arif. in lra: et dela ratu e supra. s' no sic se h'it ad sciam nalt cu caru oium consideratoes i no abstractu terminent. qre etc. Ex his sol ti poterit ad rones in pn' factas. Et s' Liez ita sit vt ponit pcedens. n' scie medie magis appellant mathe maticae q' naturales: aut qz ide incipiut: aut qz illis subal ternant: aut qz simul cum eis cofuenerut adisci.

Sed adhuc oritur

dubiu. qz cuz scie medie no distinguant a nali ex pte rez considerataz p eas: ex q de eis d' reb' considerat: vt q distinguant rone modi consideradi. B aut e flz de astro logia q considerat d' figur' et motib' planetaz eo mo q nalis. R' n' d' e q alio: considerat scia nalis mot' planetaz et alio' astrologia. qm scia nalis considerat mot' planetaz i eo q sunt mot' corpuz physicoz. Astrologia vo eisdem mot' considerat. no iquatu mot' nec iquatu sunt phycoz corpuz: s' vt p eos fm eoz velocitate et tarditate repit maior aut mior distatia planetaz adinuice. considerant g mot' tales a nali vt physici sut. Ab astrologo vo magis vt sut q' r: et respectu ad ppingtate aut distatia plane taru. S' ill' pbs nalis pbat sphericitate d' sole aut luna fm q tal' figura test eis fm nam: et b' aut corpi nobilissi mo nobilior' ppetit figura. aut ex pte mot' circularis: vt

pz ex libro celi et mundi. Astrolog' aut considerat figur' abstracte: et pbat spicitatez de luna no curado an sibi i sit nalt aut accitral. et b' effectu aut p cam spicitatis. p effectu qd e: vt qz pduc effectu spicu eclipsando pte spe ricā solis. p cam vo vt p diffone. qz oes ei' linee recte du cte de cetro ad circūferentiā sunt equales etc.

Aluicena aut dicit q naturalis no loq' nisi de materia ppinq' vnicuiqz enti. de prima aut no considerat nisi primus philosophus et pecca uit. Commemator commeto. XXII.

Intelligendum

Auerroim Aui cene aduersari i b' qz dicit q nalis no considerat de ma p: s' solu pm' pbs. cui' motiuu fuit. qz nlls artifex prov bat cas sui subti cu ois talis pbatio sit p poza q no p'inet ad sciam illa: s' ad sciaz supioze. Dicit n. dicit Auer. qz lz nlls artifex pbat cas sui subti a pozi: no n' icouenit eas pbare a posteriori qm lauerit p signa ouer tabilia ppa illi arti: sic fac' Ari. i dem'ratoe ma e pme p b' qz e ignabilis et corruptibilis: vt patuit p hui'. Et b' Auer. motiuu q nalis considerat mam eodem oib' corpib' nalis: qm sic si daret aliq' ars cois oib' artificys illa co sideraret maz coez oib' illis. ita qz dat scia nal cois oib' nalis reb': vt illa q b' h' seq' nalt sciaz mam coez oib' physycis corpibus considerat. et hec est materia pma.

Albertus vero

Auicene optimus defensor dicit studiū Auerois fuisse in d' d'cedo p' b' suis. Et ponit vna distinctione p qua Aui cēna saluat: dicens q duplex est ma pma. s' p' pma sine simplr pma: et est ma accepta fm q' est ps entis diuidēs ens simplr: et de tali no itromittit se physycus: nec a pozi nec a posteriori: qz signū ouertibile cu tali ma trāscēdit consideratione nalt. et hoc voluit Auicēna. Alia aut e ma teria pma in g'ic solū. s' physycoz: et est ma vt est pncipiū corpuz trāsmutabilis: et de tali itromittit se physycus: vt pbat Auerois: et hoc no negauit Auicēna.

Intelligendum

ulterius q' consideratio nalis de q' ditate formaz terminat ad aiambumanā tanqz ad formā nobiliorē iter formas de quaz q' d'itab' considerat. Consideratio tñ nalis q' d'itum ad esse formaz no terminat ad ipsam: cu pbat scia nalis. per eternitatem motus substantiam abstractam esse: vt patet ex doctrina octauū physycorum.

Sed contra

Quia p' q' ditate forme: aut itelligi tur formay et incipit p diffone eius pure q' d'itatuā: aut p vt incipit p aliquā ei' diffone: non pmū. qz nalis nullā formā considerat diffone pure q' d'itatuā: s' metaphysic' illud facit. Si aut dicat scdm: tūc ar guit q' considerationis no terminat ad aiā humanā in considerado q' d'itatu: cum in scia nali possit haberi notitia de pmo motore per diffinitione fm q' est p' mus motor vt sciendo q' est motor oino immobilis: aut aliquod tale.

Responderi

pot' q' p' q' ditate itelligit res vt cō cipit p diffone suā acceptaz ab ei' pma opatōe. Et nalis bñ diffinit aiā humanā p itelli re qd est pma eius opatio: sed nullam supiorē formam: sic diffinit: imo si aliquā talem formaz diffinit: erit eius diffinitio accepta a secūda seu a posteriori opatōe: et non sibi p'pria vt est mouere: aut aliud huiusmodi quare etc.

Cano qdem igit' mo causa d' ex quo fit aliqd cu ist' sic es statue et argētū p' biala et hoz g'na Alio aut mo vt spēs et exēplū. Amplius vn de pncipiū mutatiōis p' mū: aut q' eris est vt p' silias cā et p' silij et oio factēs facti et cōmu

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like 'In fine... ad p... ad it... et sic...'

rans commutari. Adhuc alit queadmodum
finis. Textu comentii. XXVIII.

Intellige ^{sz Burleu q̄druplex e ca}
hec repit i agētib⁹ a pposito: vt qm magi dat
formā r modū discipulis suis: quō dom⁹ fieri
debeat. Alia dī pater. r hec ē pparās r dispo
nēs māz p forma itroduceda. Alia dī faciēs facti: r hec
ē coadiuuās: r q̄ ad finē alienū opatur: vt si fortes trabe
ret nauē ad seruitiū platonis. Alia dī cōmutās cōmuta
ti: r hec ē cā pficiēs r iducēs formā in mā. ¶ Egid⁹ autē
velle videt q̄ pncipiū pmū vñ ē mot⁹ debeat itelligi cā
efficiēs pncipalis: r p cōsiliās istalis seu scōdaria: r q̄ pa
ter denotat cām effectiuā seu pncipalē r faciēs r cōmut
tās denotat cās effectiuas yles. vñ faciēs i plus se bz q̄
pī: r mouēs i plus se bz q̄ agēs. ¶ Sz alij ponit talē suf
ficiētā cāz efficiētū. Ois cā efficiēs vl ē vlis: vel pnci
laris. Si ē pncipalis vel ē cā p se: r hec dī pī. vel est cā p
accūs: r hec dī p̄siliās. Si vlis vl ē i mā q̄ trāsmutat: vt
ifluētā celestis: r hec dī faciēs facti: vel nō est in mā: vt
de⁹ r itelligētīe: r hec dī trāsmutans trāsmutatī.

Ordo autem ^{quatuor genex carū pōzitate r po}
sterioritate quadrupl^r sumi pōt.
¶ P^o fm ipsarū causaz ppingatē ad ipz causatū: r sic p
ē mā ex q̄ p motū ipm causat. post seqt forma ipm com
plens in actu: postea ē pncipiū mouēs a q̄ pfluit mot⁹: r
vltimo subseqt finis: q̄ ē termin⁹ ei⁹: r hūc ordinē tenuit
Ari. in enumeratiōe carū. ¶ 2° sumit ordo fm ipaz cā
rū itētione. r hoc mō pōz ē finis q̄ est cā caruz: r qz finis
mouet efficiēs ipm efficiens est secūda: r quia efficiens
mouet ipsaz formā in mā itroducedo. iō tertia est for
ma: r vltia ē mā. ¶ 3° sumit ordo causarū fm ipsarū eē.
r sic p^o ē efficiēs. 2° mā q̄ ab ipso mouet. 3° ē forma q̄ ab
efficiēte pducit in mā: r q̄ta ē finis ab efficiēte per suā
opationē itētus. ¶ 4° sumit ordo carū fm rōnē mouē
di. r h mō forma ē pma. scōda efficiēs. tertia finis. vltima
mā: r B rāgit Alber. ¶ De demōstratiōe autē circulari
an sit possibilis: r quomodo: vide a me sup pmo de ani
ma. nec hic illud pono ne idē pluries repetatur.

Materia est ^{triplex. i. q̄ ex q̄: r circa quā. r ite}
rū q̄libet istaz ē triplex. Nam mā
ex q̄ aut ē alteratiōis tm: vt panis ē mā sanguis. aut cō
positiōis tm. vt lapis ē mā dom⁹ aut alteratiōis r cōpo
sitiōis: sic sunt elemēta q̄ dñr mā mixti. ¶ Silr mā in q̄
ē triplex. p mō q̄libz q̄ alteri subyeit ē mā illi. secūdo
mō min⁹ pfectū dī mā respectu magis pfecti: qz magis
pfectū ē in illo picipatiue. 3° iferius dī mā respectu sui
supioris. ¶ Silr mā circa quā ē triplex. p mō ē mā obie
ctua respectu alicui⁹ potētie cognitiue: r sic veruz siue
gditas dī mā itells: vt color vltus. 2° mō ē mā circa quā
occurrēs in opatōe artis seu vtutis. r sic diuitie dñr mā
liberalis. 3° dī mā circa quā illud circa q̄ versat cōsi
deratio alicuius scientie pncipaliter: qualiter subiectū
alicuius sciētīe dicimus esse eius materia.

Forma multipliciter ^{dī. qm aut ē extra}
rē. r sic magis pfe
ctū dī forma respectu min⁹ pfecti: aut ē itra rē. r hoc mō
dupl^r vel declarās getē. r sic p se supius ē forma p se ife
rioris vel pficiēs mām. r B dupl^r: vel vni⁹ spēi tm. r hec
dī spēs: vt forma ligni vl lapidis. vel diuersarū speciez.
r hoc itez dupl^r. qz vel ille māe hnt vnitatē ordinis tm
ita q̄ ex illis stituaī totū p solā ordinationē: vel p solū
pactū nō pcurrētē alterationē. r talis forma dī totū: vt
acerū. vel exercit⁹. aut ciuitas p respectuz ad pres suas
dī totū a forma. Aut ille māe diuersarū spēz hnt vni

tē nō solū ordinis: sz alteratiōis ēt siue ex alteratiōe pre
uia. vt in opimelle. cōponit. n. ex aceto r melle: nō soluz
cōtactu seu ordine cōponētū: sz ēt alteratiōe eoz cōcur
rente: sic qz forma pficiēs mām aut ē alterationis tm: r
talis est spēs. aut cōpositiōis tm. r talis ē totū. aut ē al
terationis r cōpositiōis. r hec dī cōpositiō. Pria dicit
tur alteratiōis tm: qz iducit per alterationē nō facta cō
positiōe matericū spē diuersaz adinucē. Secūda dī
cōpositiōis tm: qz fit ex pluriū cōpositiōe nō puia al
teratione. Tertia dī vtrozqz mō. qz fit plurium diuerso
rum specie cōpositiō: r cum hoc etiā alteratio pcedit.

Efficiens ^{multipl^r dī. aliqñ. n. licz mathematice}
finis dī efficiens: qm que fiūt: ppter si
nem fiūt. finis. n. necessitat agens. r agēs necessitat for
mā. r forma mām. sed efficiēs pprie aut est illud qd sta
tuit finē. aut ea que sunt ad finē. r hoc efficiens dī consi
lians qd reperitur in agētibus a pposito. ¶ Alio modo
dicitur efficiēs in operādo. r hoc aut applicando actiua
passiuis. r hoc efficiēs est causa per accidens. r vocatur
ab Arist. vt medicus. ¶ Alio modo dicitur efficiens qd
diposit materia: vt semen aut pater. ¶ Alio mō est ef
ficiens qd formā iducit. vt faciens aut trāsmutās r sub
his duobus modis cōprehēdi debet agēs adiuuās.

Finis autem ^{est duplex. qdā eūct⁹ vt q̄ euenit}
pter itētione agētis: r qdā itē⁹ vt
q̄ itēdit ab agēte. p m⁹ pōt indfnter eē bon⁹ vel malus: r
pōt esse nec bonus: nec apparēs bon⁹: sz scōs ē: aut bon⁹
vt in agētib⁹ nālib⁹: aut si nō est bon⁹ saltē appet bon⁹
in agētib⁹ volūtarijs. ¶ Finis itē⁹ est duplex. qdā gñā
tionis vt forma r qdā rei genite: r hic itez est duplex. qz
qdā pmaria itētōe: r qdā scōdaria itētōe. vbi gñā. finis bo
minis pmaria itētōe est eē ppetuū fm spēs: aut eē silez
p. Sz finis hois scōdaria itētōe est vt cape vtore: aut sibi
silem gñare: qm hec ppter pōz itēdunt. Et glibz hoz ē
duplex. i. quo r gñā cuius: finis vltim⁹ est gñā e⁹: r alij fi
nes sunt quo. Vñ assimilari p ē finis pmaria itētōe gñā
cui⁹. eē aut ppetuū fm spēs est finis pmaria itētōe quo.
qz est ppter aliū. Silr gñare sibi sile est finis scōdaria in
itētōe gñā e⁹. Lape aut vtore est finis scōdaria itētōe quo.
¶ Aduerte istuz nō icōueniri idē respectu eiusdē eē māz
r formā diuersimode tm acceptū. vñ lre vt ptes sy llabe
sunt ei⁹ mā: sz vt diffiniūt sūt ei⁹ for⁹. sic aial vt totuz ad
hoiez est forma: sz vt dñt p dñaz r est ps ei⁹ dī ipsi⁹ mā:
¶ Si q̄rat que causaz ad effectū magis pcurrit an oēs
pcurrat equal^r: dicit qdā qz cause itrinsece magis pcur
runt: r alij qz oēs equal^r loquēdo solū de causis p se rē.

oportet alit semp cām vniuscuiusqz su m⁹
mā q̄rere: sic r i alijs. Text. p mē. XXXVIII.

Intellige ^{qz istaz lram aliter exponit}
comētator: r alt Albertus.
nā comētator per cām sumaz siue vltimā in
qōne vt dicit alia trāslatio itelligit cām ppin
quā q̄ bita cessat qd. ¶ Albi⁹ vō p cās sumā
itelligit cām remotissimā: qz bita cā prima effectui rō
git dubitare de cā illi⁹. r vltim⁹ de cā illi⁹ cause: necessa
bit qd donec hūerim⁹ cām remotissimā q̄ in scia est p se
nota: r illa est cā pma a qua icipit scia per se: r vt riqz ada
ptat exēplū Ari. ad suū ppositū. Vñ fm Comētatozem
ars edificādi ē cā pma edificatiōis. Et sz Albrū ē cā re
mota. Sz gegd sit de exēplo. dcm dñtatoris vep ē i
pcessu ppositiū: r dcm Albrū pcessu rōlutiū. q̄rē rē.
¶ Quidam enim r si sint an nō dubitatur. ¶ Bil
enim fieri a fortuna dignum: sed oīum eē
glīā cām determinatā. Textu comentii. XL.

De casu et fortuna apud antiquos varie extiterunt opiniones. Quidam videtes oia a causis fieri determinatis; casum et fortunam nihil esse dixerunt. Alij autem videtes planetas iterduz directe et iterduz retrograde moueri celum et stellas ac motu eorum a casu et fortuna fieri dixerunt. Considerantes autem in his inferioribus ex determinatis causis determinatos effectus produci: ut ex semine oliue oliua: et non aliud viuens. et ita de alijs. si nihil casuale et fortuitum esse voluerunt. Nonnulli autem casum et fortunam causas accidentales: et ut in paucioribus agetes esse perspicientes: et infinitis modis varijs contingentes cum illud quod infinitis modis contingit sit humano intellectui inanimatum. Ideo casum et fortunam causas humano intellectui in cognitas nunciaverunt. et quod bonis felicitate ad infelicitatem in potestate fortune esse putabant. id fortunam diuinum nomen esse dixerunt. Cuius repleti constituerunt ac idolum quod in rota positum erat pro fortune varietate: et eorum propter ipsorum detrahitur fortunatorum: et dimidium album. et dimidium nigrum. propter eorum fortunam et infortunium que sunt partes fortune.

Harum autem opinionum nulla vera esse putatur. Prima quidem. quod multa a casu. et fortuna fieri conspiciunt. Secunda quidem. quia contrarium dicitur esse quod poni debeat. In supercelestibus. non oia in euitabiliter fieri videmus. et propter non a casu nec a fortuna. In his vero inferioribus multa causalia ac fortuita conspiciuntur. Tertia vero peccat. quod nulla est causa que sit naturaliter ab homine ignorata. que re. Videtur tamen ex quibusdam casum et fortunam in celo reperiri. quoniam nos multos dicimus fortunatos vel infortunatos esse: non nisi propter ea que sibi accidunt ex inferioribus astroz supercelestium. Unde dicimus bonis fortunatum natum fuisse in bona constellatione: et oppositum de infortunato. Duic potest raderi quod casus siue fortuna dupliciter accipitur. Uno modo pro dispositionibus supercelestibus: aut inferioribus respicientibus tale vel tale effectum. ut naturalitate huius vel illius: et hic non proprie dicitur casus siue fortuna: sed fatum. et de hoc non loquitur Aristoteles. hic. quod non pertinet ad hanc sciendam: sed ad astrologiam. Ipsum autem fatum dicitur astrologi non necessitate operationis que a nostra voluntate dependet: sed ad eas nos inclinamus. que dicitur quod sapiens dominabitur astris: quibus aliquid poete oppositum sentiat: de quibus numero fuit Seneca. dicens quod fata volente ducunt: et nolente trahunt. Propterea ponunt tres deas fatales: quarum prima nomine Clotho stamina super colorem disponit. secunda nomine Lachesis stamina sic disposita in filum reducit. tertia nomine Atropos filum ordinat ac rumpit. vnde versus. Clotho colorem bainulat. ne Lachesis Atropos occidat. Et dicitur humane vite cursum significare. nam cum stamina disponuntur. tunc infans ex utero nascitur. Cum filum rumpit: tunc natus perire etiam teo currit. Cum rumpit filum: natus tendit ad mortem. Sed hec velut fabulosa ab hac scia sunt abicienda. Alio autem modo capitur casus siue fortuna pro causa de per accidens extra semper et frequenter: ut post apparet. Et de tali hic inquit Aristoteles. et hoc casus siue fortuna non reperitur.

Sed contra dicta arguitur. probando in celo reperiri casum siue fortunam hoc ultimum modo quoniam eclipsis lune fit extra semper et frequenter. et propter intentionem agentis. que est a casu siue a fortuna. non a se fieri declarabit: et ante probatur. quod eclipsis lune non intendit a motore orbis lune: nam motor orbis lune non intendit ei ipsa effectus: ut puta luis puacione. Duic dicitur quod eclipsis lune non est a casu siue a fortuna. quod effectus casualis siue fortuitus fit propter intentionem agentis: quod neque intendit: neque prognoscit tale effectus: sed non est sic de motore orbis lune. quod eclipsis futuram prognoscit. sed ipsam non intendat. Vel dicitur potest quod casus siue fortuna est causa per accidens: quoniam eius effectus

ab alia causa fieri potest ipsa non concurrere: sed motor lune non est causa per accidens eclipsis: quoniam ab eo fiat extra semper et frequenter: imo est eius causa per se: cum non possit fieri eorum non concurrere. Vel saltem dici potest quod effectus casualis siue fortuitus potest fieri ab alijs causis secundum speciem ab illis a quibus fit: sed non eclipsis. imo necessario dicitur fit: fit ab eisde rebus. Primum quidem igitur quoniam videmus alia quod de semper sibi fieri alia autem sicut frequenter. Quodam sunt extra hoc. Ter. commé. XLVIII.

Rursum dubium quod mouet in materia de contingentiis equaliter est. An in particularibus actibus contingetia equaliter iueniat. Et dicitur a Burleo quod voluntas est equaliter contingens respectu effectuum oppositorum: ut nolle et velle tamque totalis per se causa particularis non indiget in habet alio determinari. Domo est equaliter contingens respectu oppositorum effectuum: sed non tamque causa totalis: et per se sufficiens particularis: sed oportet in habet alio determinari. Ita voluntate vel appetitu: ut magis vnum effectum producat quam eius oppositum et similis est de potentia motiva secundum locum et alia huiusmodi. Sed de causis actibus mere naturalibus manifestum est casus vltimus esse equaliter indifferetes ad effectus oppositos. non tamen sunt per se sufficientes ad eorum productionem: sed oportet concurrere agentia particularia casus differentia magis ad vnum productionem quam alteri.

Tota ergo dubitatio est de causis mere naturalibus particularibus: an aliquid sit que tamque totalis et per se causa particularis sit equaliter oppositorum effectuum productura. Et ad hoc dicit Burleus quod si capiat talis causa cum sufficienti applicatione ad passum tunc est ita determinata ad agendum quod non ad non agendum: vbi autem non sit applicata stat quod sit respectu oppositorum effectuum equaliter contingens ut a ignis non appropinquat. b. combustibili est equaliter contingens ad ipsum comburendum et non comburendum. Et ulterius dicit volendo saluare Avicennam quod cum ipse dicit quod in contingentiis equaliter reperitur casus siue fortuna: non voluit quod causa contingens equaliter sit casus siue fortuna respectu effectus ab ea equaliter puenientis: nec voluit tale effectum respectu illius cause esse casuale siue fortuitum: sed solum voluit quod alius effectus qui de natura sua est contingens equaliter siue equaliter natus est euenire: et non euenire. qui tamen puenit ab aliquid causa que respectu ipsius dicitur casus siue fortuna et ipse respectu illius cause dicitur casualis siue fortuitus: ut dato quod quis iret domum amici non intendens secum comedere: et inueniat ipsum comedentem propter quod accidat ipsum secum comedere. per quod talis comestio sit effectus equaliter contingens: et tamen in ordine ad introitum est effectus casualis siue fortuitus: quod ab eo puenit raro et propter intentionem: et introitus respectu eius dicitur casus: aut fortuna. In soluendo tamen tertium arguitur illi dubium cum dicitur quod quod a causa contingente equaliter neutrum trium est dignius euenire quam reliquum: id neutrum euenit aut vtrumque. Arguitur illud falsum esse: quod eo dato a fortiori sequitur quod a causa contingente ut in paucioribus non pueniret effectus ab ea minus natus pueniret quam non pueniret: et propter nihil esset contingens ut in paucioribus: nec a casu: nec a fortuna. Duic rident Burleus dicens quod a causa contingente ut in paucioribus nunquam pueniret effectus minus natus pueniret nisi ipsa impediat a produciendo effectum magis naturam puenire. Vnde potest esse propter impedimentum extrinsecum quod illud quod plus erat minus dignius puenire a tali causa efficiat magis dignum ut pueniat.

Sed contra hac solutionem arguitur: quod tunc sequitur quod a causa naturali equaliter contingente pueniat effectus respectu eius equaliter contingens tamque causa totali particulari: et per se sufficiente: quod est contra prius dicta eius neutrum trium sit dignius euenire a tali causa quam reliquum et probat consequentia: quod tale causam stat impediri a produ-

ctione vnus contrarior: tunc pducet aliud trior sicut de causa contingente in minori pre statiz dicebat. Ad hoc dici potest qd dato illa causa pducit alteru triu. no tñ remanete ptingetia eqli illi? caufe ad illu effectū. in mo respectu ipsi? ppter impedimētū extrinsecū efficiē cā neia: vel vt in plurib? cōtingēs. Illud aut qd supius dicebat itelligi o3 remanete causa eqliter cōtingete.

Sed adhuc remanet locus dubitationis. qz per idem segrur q a causa cōtingēte. vt in pauciorib? nūq̄ pueniret effect? ipsa remanete ptingēte: vt in pauciorib? respectu eius. r sic qlibet effectus erit semp: vel vt plurimū eueniēs a causa: qd est contra Aris. hic r pluries alibi. Et tu sup isto cōsidera si vis burleum defendere. Ulteri? dubitat circa dicta cōmēta tozis in disgressiōe cōmēti. 4. 8. qm̄ videt q sicut in potē tuis passiuus repitur cōtingētia eqlis. vt ipse ibidē fatef de mā pma r de aia pcupiscibili: sic etiaz reperiat in potētis actiuus: qd sic arguit. P̄mo. qz aut capif potē tia passiuā ideterminata: aut determinata. si determina ta eodē mō potētia actiuā ideterminata ē cōtingēs eq liter: vt pz de potētia motiua respectu deambulatiōis r sui oppositi. si vō capiat potētia passiuā determinata: pz q illa nō est cōtingēs eqliter: sic nec potētia actiuā dter minata cōtingēs ē eqliter: qz q̄tū ad cōtingētia eqlez nulla videt eē dña iter potētia passiuā r potētia acti uā: cū? triū dicit cōmētator. C. 2. arguit. qz cū cōmē tator facit diuisione causarū efficientiū: r excludit con tingentes eqliter: aut loq̄ vlr de causis efficientib? aut solū de sufficientib? ad pductionē effectus. Si vlr pz q diuisione deficit. cū denē cause efficiētes ptingentes eqli ter: vt patuit in dubio p̄misso. Si de sufficientib? solū. pz q sic cā ptingēs eqliter nō ē p se sufficiēs ad pductōez effect? s3 regit̄ determinās qd a fortiori sic erit de cau sa contingentis vt paucioribus. qz non magis accipi de buit in diuisione q̄ causa cōtingens equaliter.

Ad hec respondef tenēdo cōmētatorē. Ad p̄mū dī q daf causa passiuā imēdiate r eqliter trior receptiuā: s3 non actiuā loquēdo de nālīb?. Ad scōm dī q diuisione Ari. r cōmētatoris de causis daf de causis agentib? nālibus a gbus effectus imēdiate pueniūt: s3 qz non daf actiuā nālīs eqliter ptingēs q̄ sit h̄s. sicut daf causa ptingēs in miori parte. id causa ptingēs eqliter excludit ab illa di uisiōe. r tu oium illoz exēpla p te ingre. Aduertēdū vltērius Burleū dicere eē possibile aliq̄ esse effectus casualē respectu vtriusq̄ duarū causarū diuisim sumpta rum: q tñ respectu aggregati ex eis est effect? p se.

Sed contra hoc arguit sic. Dis cā per se itēdit suū effectū p se: siue fuerit agēs nā le. siue a pposito: s3 aggregatū ex illis duab? causis dicti nō itēdit illū effectū: q̄ nulla earū itēdit. q̄ rē. Ad B tñ dici posset q s3 ois causa p se vere vna itēdat suū ef fectū p se. si tñ fuerit vna p aggregationē illud nō o3. vt est in pposito. r sufficit q talis cā dicat cā p se q ab illa vt in pluribus effectus ille pueniat.

Signus aut est q vanū est: qm̄ dicit cū non fiat qd ppter aliud illius causa: vt ambulare dispositiōis causa est. Tex. cōmēti. LXXII.

Icunt quidam q vanū est illud qd opaf ppter fi nem quē nō p̄segf: vt si irē ad forū pp emere panē: r nō iuenire illa opatio esset vana. r ego cēm vanū. dicit q̄ q aliqui vanū r casus sunt idem. r aliqui aliqd ē vanū qd nō ē casus. r aliqui aliqd ē casus qd nō est vanus. r aliqui aliqd est qd non est casus

nec vanū. Exēplū p̄mi. vt si irē ad plateaz ppter emere panē: r nō causa incedi debitorē: r nō emere panē: s3 iuenirez debitorē. tūc esset vanū respectu emptionis pa nis: r casus respectu incedi debitoris. Exēplū scōi in co dez casu posito q nō iuenire debitorē nec aliud. Exem plū tertū in p̄ casu posito q nō irē ppter emere panē vl q emere. Exēplū q̄rti. posito q irē solū ppter emere pa nē r emere. Et ponit vltēri? vnā distinctōez de casu q capif triplr. s. cōiter ppe r magis ppe. Cōmuniter capif casus: vt ē supi? ad fortunā: qm̄ ibi fortuna solum repit̄ in agētib? fm̄ ppositū. casus etiā in agentib? nālī bus iuenit. Cōprope sumit casus vt distinguit 3 fortu nā: r vt h3 fieri solū in agētib? nō s3 ppositū. Cōmagis p̄prie sumit casus. vt p̄iungit vana. r cū eo p̄uertit. r h̄ mō capiēdo casum pz q est idē cū vana qd in plus se h3 q̄ fortuna. qm̄ reperit̄ tā in agētib? fm̄ ppositū q̄ non fm̄ ppositum. qz casus sic sumptus ē in plus se habet q̄ fortuna r distinguitur ab ea vt patet.

Aduertendum tñ q̄ hic dicit Alber. qz qdā p̄bi p eodē capiāt frustra va nū r ociosus. tñ fm̄ latinā linguā hāc h̄nt dñam. qm̄ dī frustra qd fit itētiōe finis optinēdi ad quē de se ordiatū ē: s3 tñ illū nō p̄segf. Vanū aut p̄p̄e est qd nō ē aptus natū de se vt sit cā alicuius vtilitatis vel nocumēti: sic mot? digiti p̄ter idigentia r itētiōez. Ociosum vō dī opus demāans vacuitatē opantis. r id iporat vitiū qd dā in opante. leues. n. faciūt ociosa. r id ociosus r vanus sunt idē subo: s3 dñt fm̄ rōnē. S3 frustra p̄p̄e loq̄n do ab vtroq̄ ipsoz nō solū fm̄ rōnē: s3 ēt fm̄ subam dif fert. Dicit Burle? q capiēdo casum vt distinguit 3 fortunā id qd est a casu ipossibile est esse ab aliqua cau sa per se. nō autem capiēdo casum large.

Sed cōtra si lapis moueret deorsum: vt frāgeret olā: notū ē q fractio olle eēt a cāu: qz n̄ itēderef rē. r tñ posset esse a cā p se: vt si lapis pyceret ab aliq̄ itēdēte illā fractionē. Cō dicit aliq̄ q d3 dī ci in sensu pposito sic. videt ipossibile est q illud qd est a casu sit ab aliq̄ cā p se. Sed etiā p̄tra hoc arguit: qz ponat q lapis pyciat deorsum directe a forte itēdēte illā fractionē: tūc illa fractio est a casu respectu lapidis. r tñ est a Sor. tanq̄ a sua cā p se. Videt q̄ esse vicēdū alr si volum? saluare Burleū. s. ipm̄ velle q illud qd est p̄prie a casu ab aliq̄ cā nō p̄t esse ab eadē tanq̄ a sua cā per se: qd nō ptingit de illo qd est a fortuna. Itē dicit Burleus q capiēdo casum p̄prie nō repit̄ vbi effect? in tent? puenit: r eo modo quo itēdit: sed bñ capiēdo casu cōiter. Cōtra hoc instat: qz si recederet equus ab hostib? r veniret ad stabulū p̄suetū cā comedēdi r come deret. salus ei? esset casualis p̄prie: r tñ eueniret finis ab equo intē. Cō Silr si lapis moueret deorsum r frāge ret caput platonis: tūc fractio illa esset casualis: r tñ eue niret effect? intē? a lapide. v3. descēsus. q̄re rē. Cōpos set dici vt supra itellectū Burlei fuisse q effectus p̄prie casualis a cā casuali itēdi nō p̄nt. s3 bñ effect? fortuit? Uerūtū iste vltime solones non sunt fm̄ dicta Burlei: sed magis ea violentant: quare melius est dicere ipsum sic dixisse debuisse q̄ ipsum sic voluisse.

Sed modoz cārū i qb? est: vñ p̄icipiū mo tus: vtriusq̄ ipoz: aut. n. eoz que a sunt natura causa aliqua est: aut eozū que sūt subitellectu causa semp est: sed eozū multitudine idetermi nata est. Tex. cōmēti. LXXV.

Aduertendum aliquos dicere cō tra Burleū eē p̄cedendū. q̄ intellect? r nā sunt casus r fortuna

sicut dicitur q homo est pater. dato q homo sit in predicamento substantie: et pater in predicamento relationis: qm dicitur accitiale no significat accitio: s3 significat subiectu accitio notando. vñ casus et fortuna sunt in predicamento relatiois: et no significat tale habitudine seu respectu ad effectum casuali seu fortuitu pductu: nec pro eo supponit: sed ipm connotat: et supponunt pro subiecto talis respectus qd est intellectus: aut natura.

Dicitur igitur concedendo q intellectus et natura sunt casus et fortuna: et q intellectus et natura sunt cause p se et priores casu et fortuna: et q p se e por causa p accidens. Et cu dicitur intellectus et natura sunt cause priores casu et fortuna: sed casus et fortuna sunt intellectus et natura: q intellectus et natura sunt cause priores intellectu et natura. negat qna. qm plus et posterius faciunt predicaciones p se. id no segit ex pmissis: s3 ad iheredu illa dclone dz sumi mior q casus et fortuna sunt p se: et fm qd h intellectus et natura: qd flm est. **Silr** midesi sic arguat. Ca p se est por ca p accidens s3 ca p accidens e ca p se. q ca p se e por ca p se. no valet qna sicut no segitur. Sor. est por Sor. et albo. s3 for. est for. albus. q for. est por for. et s3 oporteret addere in minori. ly p se vt illa coclusio sequeretur.

Emisit aut tres in vna multoties. Qd qde eni qd e et qd e ca vna e. Qd no vñ motus picipiu spe eade e bis. Homo. n. hominem generat. Textu commenti. LXX.

Dicit arist. q forma et finis coincidunt i id e numero: s3 efficiens coincidit cu illis no i id e numero: s3 i id e spe multoties. **C**otra B arguit pbado qd aliq transmutatio efficiens et forma et finis coincidunt i id e numero: vt i nutricaoe eade aia numero q e forma aia: ti efficit nutricaoe: et e finis illi: vt colligit ex. z. d aia et B maxie vez e si teneamus oes aiam ee iduisibile vt vult Alber. et B Burl. i p de gnatoe. Et B forte si icoue nit in transmutatioe ptis et no toti in actu taq pmi transmutati. Et teneat pby sic. et dicit Arist. q mouetia n mota no sut pby sic consideratio: qd intelligedu e q ad qditate eoz. **S3** qd cu itells huan sit moues no motu fm Auer. tuc seqret q nalis no consideraret de itellu qtu ad qd. et p ei diffone: qd tñ e flz: vt appz ex. z. d aia. **C** Rñ def s3 Auer. q itells sine aia intellectua s3 si sit moues motu motu ppe dco. tñ e moues motu motu large accepto. q mouet ad noua itellectione salt: vt huic vel illi appropiat: et B suffic vt de ei qditate consideret nalis. sic aut no ptingit d aliq itelligetia supcelesti. id consideratio de qditatib ipsaru no e nalis: s3 magis pmi filosofpbi.

Si diuin no pcellerit q natura e de causis q agit pp aliud n poterit pbare q de beate solli cirudine circa ea q sic bic. Lome. co. LXXV.

Dicit comentator qm. 75. q de bz sollicitudine circa ista q sut bic. Ex q segit q de intelligit ista iferioza. **C** Vnic tñ aduersari vt aliud ei dcm. iz. metaphy. vbi ponit q de no itelligit bec iferioza. qz tuc vilesceret et argueret B in eo ipsefectione. **C** Ad B dom q deus itelligit bec iferioza vt vult B comentator. et cu dicit. iz. meta. q de no itelligit h iferioza. n dz itelligi absolute. s3 cu hac dterminatioe. i. eo mo q nos itelligim: et p receptione spez ab istis iferiorib: tuc. n. vilesceret et eet ipseet. p qto respectu horu iferioz eet in potetia ad recipiedu ab eis aliq pfectoeb **C** Intelligit q de se et oia alia a se p pppria eentia: cu oia alia ab eo in ei eentia reluceat: et ea oia vtualt seu emener pteat. et dz ea representare sic spes itelligibilis suu

representat obz. **C** Intelligetia aut alie itelligit supioze itelligetia p eentia ipse supiozis itelligetie. qz supioz itelligetia efficit sic spes itelligibilis respct itelligetie inferioris. et seipsas itelligit p ppos eentias. Inferioza at oia itelligit s3 Proculu i libro de casis p spes inatas. vt pcreatas. **S3** s3 Auer. q ponit nllz ee accitio i aliq itelligetia aliter eet odm. et tu illud regre ab eo in alijs locis. **C** Et mostra sunt peccata illius qd ppter ali quid est. Textu commeti. LXXXII.

Habitari hic coitueit vtz mostra fiata casu. **Et albertus** tractatu. 3. caplo. 3. de bac ma sic loqns dicit

Dec aut. s. q dixim de casis et diuersitati b mostra s3 ad scias de aialib pteat B itrepositum: vt sciat no casu vt dic empedocles talis aialtu gnatoez fieri vt ptingere. Dia. n. bec mostra pta nae sut itedetis sine aliqne que attingere n valz pp corruptoeb aliau pncipy nalis. vide illd caplm: qz i eo plima dic de mostris.

Burlus aut oppositu videt tenere. q vult q capiedo mostruz ppe. s. p aggrogato ex subo dispons mostruose: et ex tali dispositioe q ipm fiat a casu. qz raro et ppter itentiones agentis: quonia mostra sic sumptu e pctm illi qui agit ppter aliqd. sed peccatu et defectu sit pter itentionem ageris. ergo et. **C** Et si arguat q na itedat mostru: qz si no itederet ipz no pntuaret actione donec pfecte pduceret. **C** Rñ de q na itedit mostru simplr: qz qd sic itedit frequenter: et vt in plib pducit: s3 itedit ipm fm qd et diminute: qz bz vtute ipse pductua: et ipm raro et vt in pauciozib: pducit: et qd sic itedit bñ pot fieri a casu. **C** Nonnulli vo sophy tice loquetes volentes illd vbu itedit appellare respectu termini seqntis et no pcedetis pcedit q mostruz itedit na: s3 negat q na itedat mostru. **C** Et alij dicunt q na no itedit mostru pmaria itetoe. s3 effectuz idebite dispositu: itedit tamen ipm secundaria intentione: cum melius sit effectum monstruose pducere corrupto aliq principio eius productiuo qz nihil pducere et.

Est aut in doctrinis necius et i bis q fm naz sunt quodam silr. Tex. pme. LXXXIX

Habitatur qz vt q Ari. sibi dicit: qm plus dicit sile ee i doctrinis et in bis q sunt fm naz: et postea dicit q se hnt ecotario. **C** Dicedu q i bis est aliq mo sile et aliq mo ecotario. **C** Et ppterea no dixit

Ari. simplr q i bis sit necariu silr: s3 dix necariu ee i bis qda mo silr. Un finis i nalis duplr pot considerari. Uno mo qtu ad opis executione: et sic est vltimu: et se bz vt coclusio: et qz finis semp iponit necessitate in bis q sunt ad finem: id vt sic est ecotario in doctrinis et i nalis. qz in doctrinis pncipia iponut necessitate dcloni et no ecouerfo: s3 in nalis finis q se bz vt vltimu: et coclusio iponit necessitate pcedetib ipm et no ecouerfo. Alio pot considera ri finis qtu ad rocinu qd op pcedit: et sic finis est pmu et se bz vt pncipiu. est. n. pmu in itetione seu cognitione: et vltimu in executione: et vt sic sile est in doctrinis et nalis: qz sicut in doctrinis pncipia imponut necessitate dcloni et no ecotra: sic in nalis finis qui est pmu in itetione seu cognitione imponit necessitate bis que ad ipz ordinant et que post ipm cognoscunt: et no ecotra.

Alterius dubitat de alia dclioe q in dictis Ari. ee vt. na plus die loqndo de necario qd pncipalr iuenit i nalis. Ex suppone igit q necariu e. necessariu qd pncipalr iuenit in nalis est necessarium ex suppone siue ex pte finis et B dicit dclioe antiqs ponentib in nalis no iueniri necitate nisi ex pte materie.

Posterioris vero quod si dcludedo dicit. Manifestu igit qd e neccius in phisicis qd sic ma dr: a mot' q ipsius. B aut oi eto poti aduertari vr. C Ddm hoc dca vitimū nō bria/ ri p si recte itelligat. nā sic oz exponit. Manifestu igit qd in phisicis illud est neccium. illud cui imponit neccitas qd dr sicut materia r motus q ipsius. Nā materia r motus ipsi sumit necessitate ex fine. r nō eē. ideo post sub/ dit loqns de causa finali. Causa. n. bec. f. finalis materie est: sed nō bec. f. materia est causa finis. qre rē.

Explicit secundus liber phisicorum. Incipit tertius

Non est alit motus preter res. Textu com/ menti. III.

Questio. I.

abitatur hic. Utrius motus realr distigua

tur a mobili r a forma q mobili acgrif. Arguit q nō. Et pmo d motu locali: qm si mot' localis eēt distict' realr a mobi/ li r a forma que sibi acgrif: tūc eēt dare terminū sibi ppiū r intrinsecum. q sic se hēret q mobili stāte sub eodē termino nō moueret loca/ liter: r ipso localr moto esset rinue i alio termino: vt po/ nūt sic dicētes. Sz nullus ē talis termin' intrinsecus mo/ tus localis. q rē. pbat minor: qm talis termin': aut ē su/ pfacies locas: aut respect' cātus in mobili ex ei' circū/ scriptōe: aut vbi cātus in mobili ex tāta distātia ad cen/ trū r polos mūdi ex sufficiēti diuisione. Nō pōt dici q su/ pfacies locas sit talis termin': qz stat corp' moueri loca/ liter ipso rinue xpīte in eadē supfacie: vt si corp' locas moueat secū eā velociter vsus eadē dīam positōis. Stat ē r corpus gescere r cōtinue mutare supfaciē vt vēto flante rtingit. Et p idē pz q respect' cātus a supfi/ cie circūscribēte nō est talis termin' intrinsecus localis mot'. Qz ēt vbi causatū ex tāta distātia ad cētrū nō sit talis termin' pz: qz dato q a. lapis gesceret r de' moue/ ret ynīuersus motu recto sic q cētrū mūdi fieret rinue sibi ppinguā: tūc talis lapis rinue hret aliō vbi r tū ge/ sceret. vr q q mot' local nō sit nisi corp' localr motus r rinue alr se hīs q pū respectū alicui' fixi veri vel ima/ giary. C 2. pbat idē de motu alteratōis: qm si mot' al/ teratōis eēt distict' rē. tūc seqrē h' q ipolis. f. q aliq al/ teratio erit ifinite velocitat': r tū qncūqz erit ipa erit so/ lū finite velocitatis. pbat r pono q. a. sit vñū sūme calz. po'. vt. s. r. b. sit vñū frigidū po' vt qtuor: r approximē t sic q. a. agat i. b. ipsi sibi assimilādo i hora adēqte ynifoz/ miter itēdēdo alteratōez i. b. ipso. a. nō repasso. r tē seqē cū illa alteratio ynifozmīter itēdet p horā a n gradu q in medio istāti hore erit gradus medi' ei' q finite dista/ bit a nō gradu. r p pōis i sine hore terminabit ad gradū duplū: qz in duplo plus distabit a nō gradu. qre seqr q rinue illa alteratio erit finite velocitatis. Sz q eadēz erit i finite velocitatis. pbat. qz sic augebit pportio ma/ ioris ineqlitatis. a. ad. b. sic itēdet illa alteratio: sz i ifini/ tū augebit illa pportio: vt pz ex casu cū stāte actiuitate agētis diminuet resistētia passi vsqz ad n gradu. q. C 3. idē argf de motu ad qstitate: qz si mot' ad qstitate disti/ gueret: aut acgreret rinue p ips qstitas cū mā: aut sine mā. Si cū mā: tūc nulla augmētatio posset eē rinue: qz tūc augmētabile qstūcūqz modico tpe duraret augmē/ tatio fieret i ifinitū cū in qlibet istāti tps mēsurātis eā acgreret ad min' vñū mīmū. Si aut acgreret qstitas si ne mā aut poti qstitate remanēte: aut eadē corrupta. nō corrupta: qz nihil ē ibi ipas corrupēs: nec ēt ipa remanē/ te: qz tunc due qstitates corporee se penetrarent. pz igit q alteratio nō est aliud qz qualitas que ipi alterabili ac/ quirir: r augmentatio est ipm augmentabile aut quanti/ tas que sibi aduenit. quare rē.

In opposituz argf pbādo q mot' sit distict' a mobili r a forma q ei acgrif:

r B p diffōnes q dant de ipō: qru p est q e act' entis in po' fz q ipō. 2. q e exit' de po' ad actū. 3. q e act' mo/ bilis inquātū mobile. 4. q e actus mobilis r motor. 5. C Pro hac pte vr eē mēs Ari. r cōmētatoris cōmē. 4. r 2mē. 6. terty physi. r 2mē. 9. qnti physi. q ponit q lz mo/ tus mālr sumptus sit in plib' vno pdicamēto: iū illud Ari. in pñ: terty phisicoz. Nō est aut mot' pter res: tū mor' formāl sumpt' est pdicamētū p se. i. est tātū i vno pdicamēto vt in pdicamēto passiōis. Uñ ex his pōt sic argui. Mor' formāl sumpt' est in gñe passiōis: sed nec mobile nec termin' mot' est in gñe passiōis. q rē.

Pro determinatiōe qōnis pmittit p: q de qditate mot' due fa/ mosiores iuēte sunt positōes. Nā qdā dixerūt motū eē realr idē cū mobili: aut forma q ei acgrif. Uñ motū ad subam vel qlitate dixerūt eē idē realr cū forma subali: aut qlitate q mobili aduēit: nec ab ea differre nisi rōne

Motū vō locale augmēti vel decremēti dixerūt eē ipz mobile aliter se hīs qz pū respectu loci: aut fz extēsiō/ nē modis alibi declarādis. C Alij aut realr loqntes po/ fuerūt motū tā a mobili qz a terio mot' fz rē fore distictū qd qlr rtingat: ex nūc dicēdis patefiet. C 2. pmittit q de motu due ponūt distictiōes. qz pma ē q mot' capiē duplr: cōiter: r pzie. Cōiter capiedo motū sic se extēdit tā ad mutatiōne subitā qz ad motū successiuū: r sic ad cuiuscūqz pdicamēti rē pōt eē mot' p se vl p accūs: qz in vno qz pdicamēto pōt fieri trāsmutatio de potētia ad actū. Prope sumit mot' p trāsmutatōe successiue tpe mēsurata: r sic solū ad tria pdicamēta ē p se mot'. vz. ad qlitate r qstitate: r vbi lz ad subaz sit mutatio p se: r ad alia sex pdicamēta sit mutatio: aut mot' solū p accūs fz q. 5. r. 7. phisicoz plene hz videri. C 2. distictio est q mot' duplr sumit. Uno mālr: r sic est forma fluens sub q mobile nō gescit: sicut eēt albedo remissa sub q ē mo/ bile dū actu trāsmutat ad albedinē itēsiōez. Et mot' sic sumpt' diffiniē a cōmētatore cōmēto 4. terty physi. q ē gñatio ptis post aliā illi pfectōis ad quā tēdit mot' do/ nec pficiat r sit in actu. Alio: sumit mot' formāl p flu/ xū qdā seuvia in terminū acgrēdū: sic ē flux' illi' qd trās/ ferē de loco ad locū: r tūc describit a Lynconie sic q est exit' de potētia ad actū. mot' p mō sup' ē de gñe termi/ ni ad quē. sz mot' 2. mō sumpt' ē de gñe passiōis. Patēt bec oia ex Aueroi allegatis locis. C 3. pmittit q mot' formāl sumpt' duplices hz ptes. f. māles. vt sunt ille in qz diuidit ad diuisionē mobilis. r formales q sunt ille i/ quas diuidit ad tps diuisionē. pme sunt sit tpe sic ptes iph' mobilis: scde aut nō: qz sibi inuicē succedūt sic ptes tps. C Et ex hoc seqtur. pūmo q aliq est ps mot' for/ malis tū vr illa qua totū mobile mouet in pte tps to/ tum motū mēstrātis. Et aliq est ps mot' tū materialis vr illa qua pēise medietas mobilis p totū tps mēsurans motus mouetur. Aliq vō est ps formalis r mālis: vr illa qua pēise medietas mobilis mouet solū p pte tps mo/ tum totū mēsurātis. C Secūdo seqtur q qlibet ps mo/ tus formalis est diuisibilis i ptes māles: r qlibet mālis in ptes formales: pz: qz quelibet pars mot' diuisa ad di/ uisionem tps est diuisibilis in ptes ad diuisionē mobi/ lis: r ecōuerso. Utrū aut mot' formāl sumpt' de quo ē hic sermo habeat etiam ptes intensiuas in eodēz subie/ cto sil' r adequate existētes: sicut habet albedo: aut n/ gredo: bona inuestigatio est. C Quidā. n. dnt: q nō lz in motu difformi quo ad tps: aut q ad subm iueniant ptes diuersoz graduū r quaz aliq itēsiōes sunt: r aliq remissiores. C Alij vō dnt motū ēt diuersitatē graduū icludere qstū ad eadē pte simul r adēqte sic. f. qz vbi est

motus intēsus vt q̄tuor: ibi est adequate r simul mot⁹
vt tria r motus: r sic de alijs tanq̄ partes eius intēsus.
Sed de hoc alibi amplius perquirendum.

Hic stantibus

hinc ad q̄ones istā has h̄nes
ponere. ¶ **Prīa** h̄. Nullus mo-
tus pprie sumptus subito mobili acgrif fm se totū: aut
depdit. Probat sic. nulla res successiua subito fm se to-
tam alicui subiecto acgrif aut depdit: sed qlibet motus
pprie sumptus est res successiua. q̄ r̄. n̄tia nota cū mi-
nori ex p̄mo supposito. r maior pz p̄ntiam iter r̄ suc-
cessiuam r p̄manentē que est q̄ rei successiue repugnat
oēs pres simul h̄re qualiter nō est de re p̄manēte. ¶ **2^a**
¶ **2°**. Motus pres māles ac ēt formales nō cōicantes
sunt sil̄ adeq̄te. Nec h̄ arguit posito q̄ simus in medio
instāti alicui⁹ h̄ore mēsurātis totalē motū alicui⁹ mobi-
lis: r capio mediā tertiā motus toti⁹ mobilis h̄z tēporis
diuisione: quā diuido in duas medietates ad diuisiones
mobilis: r pz q̄ ille due pres mor⁹ nō sunt cōicantes r si
mul adeq̄te cū mēsurent illa tertia h̄ore precise: r sunt
pres mor⁹ māles ex q̄ diuidunt ad mobilis diuisionē r
etiā formales cū diuidāt ad diuisionē t̄pis. ¶ **3^a** h̄. Nul-
lius motus partes formales nō cōicantes p̄cise ad diui-
sionē t̄pis diuise sunt sil̄. hoc pz ex dictis. Nā cū mor⁹ sit
res successiua sibi repugnat partes eius p̄cise formales
nō cōicantes simul esse. quare r̄. ¶ **4^a** h̄. Quilibet mo-
tus fm formā est trāsmutatio successiua ad gen⁹ passio-
nis reducibilis p̄ quā formaliter acgrif mobili termin⁹
eius. ¶ **Ista** r̄clo quo ad p̄mā partē pz ex dictis in p̄mo
supposito de q̄ditate mor⁹. Sed quo ad secūndā declara-
tur sic. Mor⁹ formalr sumpt⁹ nō est in aliquo p̄dicamē-
to p̄ se. cū n. sit ad res diuersoz p̄dicamentoz in nullo
p̄dicamēto reponi poterit in quo ē termin⁹ eius: r hoc ē
p̄ se. p̄pter qd̄ Ari. ponit motū cōiter sumptū post p̄dica-
mētū. Nec ēt est p̄ se in genere actōis aut passionis: ex q̄
est eaz subm r fundamētū: vt post patefiet. Relinquit
q̄ r̄ reducī ad altez illoz duoz p̄dicamentoz: h̄z cū pas-
sio se habeat tanq̄ finis r termin⁹ respectu actōis cū sit
ea naturalr posterior magis dignū est motus reduci de-
bere ad passionē q̄ ad actōez ex quo fini r vltimo d̄z fie-
ri attributio r ab ea sumi d̄z denoiatio. Et ex his sequit̄
hoc cor̄relariū ad q̄onē n̄sū. v̄z. q̄ motus formaliter
sumptus nō est mobile: aut termin⁹ p̄ ipm acgrifus vel
acquirēdus: qd̄ q̄ pz ex dictis nō aliter declaratur.

Sed contra

Prima dubitatio

est de q̄ motu det̄ diffō
Ari. q̄ d̄ q̄ mor⁹ ē act⁹
entis in potētia r̄. Nō. n. videt̄ q̄ det̄ de motu p̄fluxu:
q̄ pauloātē dicit Ari. q̄ mor⁹ est i plurib⁹ vno p̄dicamē-
to: qd̄ nō p̄t verificari nisi de motu p̄ forma diminuta.
¶ **Ite** d̄c̄ cōmētator cōmē. 4. q̄ mor⁹ p̄ fluxu seu via ē
famosior: r̄ de illo det̄riat in logica. Mor⁹ aut̄ p̄ for-
ma diminuta ē verior. r̄ de illo det̄riat in hac sc̄ia nā
li q̄ ē sc̄ia realis. ¶ **Silr** arḡ q̄ nō de motu p̄ forma di-
minuta siue fluēt. Quā dicit Cōmētator cōmē. 2. loquē-
do de motu: q̄ illoz q̄ sequunt̄ motū q̄ sunt p̄pinq̄ sube-
ei⁹ ē p̄tinuū. Et cōmētator cōmē. 6. dicit. Et manifestū ē
q̄ illa diffō mor⁹ ē cōis motui nouo r eterno. Et silr ap-
paret ex hac diffōne p̄tinuatio motus: h̄z in acgrifōe aut
depditōe forme subalis: aut vbi nulla ē p̄tinuatio cū ista
subito acgrif aut depdan̄. q̄re r̄. ¶ **Ite** nulla est for-
ma subalis ex̄is in aliq̄ trāsmutabili sub q̄ nō q̄scat p̄
t̄ps. q̄ nulla talis ē mor⁹. pz cōia. r̄ assumptus p̄bat: qd̄ si
forma subalis iformās mām imediate desineret ipsam
iformare: tūc alicui⁹ sube fm se r̄ qlibet ei⁹ p̄tē q̄ritati-
uā daret vltimū istās sui eē: h̄ Ari. 8. p̄phys. r̄ vlt̄er⁹ ē ex
hoc dubitatio circa d̄c̄m cōmētatoris q̄ vult q̄ diuifio

sua data de motu fm vtrūq̄ mēbrū adaptari p̄t ad q̄
tuoz p̄dicamēta ad q̄ ē p̄ se mor⁹. v̄z. ad q̄ritatē: subam
q̄ritatē: r̄ vbi. q̄m nō v̄t h̄ v̄ez eē: q̄ cū forma subalis h̄z
eū subito acgrif ad eā nō est mor⁹ q̄ ē flux⁹: cū ille men-
suret t̄pe. ¶ **Et** si dicat q̄ forma subalis per mutatiōez
acgrif subitā q̄ ē mor⁹ cōiter sumpt⁹. ¶ **Arḡ** q̄ nō: q̄
mor⁹ est act⁹ illius qd̄ ē in potētia ad terminū ei⁹: vt pz p̄
ei⁹ diffōne: h̄z dū mutatio subita ad aliq̄ formā ē in sub-
iecto aliq̄: tūc in eodē ē forma terminās mutatiōez illaz
cū tali forme det̄ p̄mū istās sui eē. q̄ subm tūc nō ē in po-
tētia ad illā. Et iuz h̄ posset moueri difficultas: quō v̄ifi-
cat̄ d̄c̄m Ari. r̄ cōmē. in. 5. metaph. vbi dicit q̄ mor⁹ ē p̄
se q̄ritas: cū h̄ nō sit v̄t v̄ez de motu p̄ forma diminū-
ta: nec ēt de motu p̄ fluxu. ¶ **Ite** posset dubitari an mo-
tus q̄ ē flux⁹ sit de ḡne passiois: vt d̄c̄ cōmētator. Et v̄t
q̄ nō. p̄ Ari. infra: q̄ vult q̄ actio r̄ passio nō sunt mor⁹: h̄z
fundamētū in motu vt in subiecto. r̄ loq̄t̄ ibi de motu p̄
fluxu seu via in terminū acgrifendū. d̄c̄. n. sic. Nec q̄ actio
cū passioe idē pprie est: sed cui insunt hec motus.

Secunda dubitatio

principalis est. An dif-
finitio predicta data
de motu ab Aristo. sit formalis aut materialis. Et p̄mo
videtur q̄ sit formalis cum detur per priora r̄ cōmūio-
ra: cum dicit̄ actus entis in potentia. ¶ **Deinde** arguit̄
q̄ sit mālis: q̄ in ea exp̄mif subz dicēdo entis i potētia.

Tertia dubitatio

est: q̄ non v̄t q̄ mor⁹ pro
fluxu sit formalis: r̄ p̄ for-
ma fluētē mālis: q̄ tūc fluxus esset in forma diminuta
vt i sublo: r̄ sic forma diminuta eēt eo p̄oz nāl̄ r̄ via gnā-
tiōis: cōis h̄z: q̄ flux⁹ est via qua acgrif forma diminuta:
r̄ pus est q̄ ipsa ex q̄ terminat̄ ad eā: ergo ipsa ē nāl̄ p̄oz.

Quarta dubitatio

est: q̄ nō v̄t q̄ mor⁹ for-
malr sumpt⁹ beat pres
intēsus formales r̄ māles vt dicit̄ est: q̄m illo dato se-
quunt̄ alique r̄clones impossibiles. ¶ **Segtur** n. p̄ q̄ oīs
mor⁹ finite intēsus est ifinite remissus. ¶ **Segtur** sc̄do.
q̄ omne qd̄ intēdit motū suū in ifinitū velociter itēdit
eundē. ¶ **Segtur** tertio q̄ ps quātitatiua alicui⁹ est eq̄
lis suo toti extēsiue. ¶ **Segtur** q̄rto q̄ ifinite sunt iten-
siones eiusdē speciei eq̄les: r̄ i eodē subiecto adeq̄te: ex
q̄b⁹ nō refultat maior intēsus q̄ sit aliq̄ illaz. Probat̄. r̄
pro p̄ma supponat̄ q̄ itēsus r̄ remissio sint dispōnes sup-
addite forme itēse vel remisse: r̄ q̄ latitudo itēsiōis r̄ re-
missionis sint sil̄ coextense sicut q̄ vbi est ifinite gradus
intensionis ibi nō est gradus remissionis: r̄ cōuerso: sic
de calitate r̄ frigiditate v̄niformiter difformib⁹. ¶ **Dis-**
stantib⁹ capio v̄nū motū vt q̄tuor qui vt pz est finite in-
tensus. Sed q̄ idē sit ifinite remissus arguit̄ sic: q̄ h̄ mo-
tus p̄ ifinitā latitudinē distat ab ifinito gradu itēsi-
onis mor⁹: sed cū ifinito gradu itēsiōis est nō gradus re-
missionis: q̄ hic mor⁹ per ifinitā latitudinē distat a non
gradu remissionis: r̄ per cōis est ifinite remissus: tenet
cōia. q̄ sic itēsus h̄z itēdi penes distātiā a non gradu intē-
siōis: r̄ qd̄ per ifinitā latitudinē distat a nō gradu itēsi-
onis est ifinite intēsum: sic remissio h̄z attēdi penes distā-
tiā a non gradu remissionis: r̄ qd̄ a tali per ifinitā latitu-
dinē distat est ifinite remissus: r̄ sic arguitur de qlibet
alio motu finite intēso. ¶ **Pro** secūda conclusione sup-
ponat̄ vt habet videri in tractatu de tribus predicamē-
tis q̄ velocitas mor⁹ localis quo ad effectuz habet attē-
di penes spaciū p̄transitū in tāto tēpore vel in tanto: sed
velocitas intēsiōis motus localis habet attēdi penes
latitudinē mor⁹ acgrifitā in tāto vel in tāto t̄pe. Deide po-
nat̄ q̄ v̄nū mobile debeat in hora adeq̄te v̄niformiter
intēdere motū suū localē a nō gradu ad q̄tuor: r̄ sim⁹ in
medio instāti h̄ore in q̄ moueat̄ vt duo r̄ capio latitudinē
gradualēz mor⁹ quo mouet̄, videlz a non gradu ad duo

arguo sic. Si hoc mobile accreret hanc latitudines in
 hora adeq̄te aliq̄tū velociter tenderet motū suū: et
 si in medietate in duplo veloci: et sic in infinitū. q̄ si in instā
 ti in infinitū velociter: s; hoc mobile in instāti et subito acq̄
 rit hāc totā latitudinē. q̄ et p̄ p̄ntia et maior. minor de
 clarat: q; si idē gradus motus numero remaneret p̄ tps
 sic q; gradus p̄us acq̄situs remaneret cū posterius acq̄
 rendo tūc motus esset res p̄manēs et nō successiva: cui
 oppositum oēs tenent. Et silr argueret de quolibet alio
 intēdente motū suū. Per simile fundamentū posset et
 argui q; omne vniformiter motū in infinitū velociter
 mouet. Nam capiat vñū mobile qd̄ moueat vt. s. vñi
 formiter cuius motus sit. a. et tūc sic. Si hoc mobile accre
 ret. a. motū adeq̄te in hora aliq̄liter velociter moueret:
 et si in medietate hore in duplo veloci: et sic in infinitū: s;
 B mobile acq̄rit. a. motū subito instāti: vt p̄batū ē. q̄ et.
 C 3° p̄bat. et capio mediā tertiā vñius motus horalis
 diuisi ad diuisionē tps: et p̄ q; illa est in toto mobili ade
 quate extēsa sicut totus motus. et p̄ntis est eq̄lis illi extēsi
 ue: et tñ est p̄ntis q̄ntitativa. q̄re et. C 4° et etiā p̄bat di
 uidendo vñū motū vniformē horalē in p̄tes ipares ad
 tps diuisionē vt in tertias q̄ntas et septimas et. et simus
 in medio instāti tps mēsurātio motū illū. et tūc p̄ q; in
 toto illo mobili adeq̄te sunt extēse mediā tertiā: mediā
 q̄nta: septima: et sic vltra. q̄re in illo mobili adequate sūt
 infinite itensioēs illarū partiū q̄ oēs sunt eq̄les et eiusdē
 speciei cū qlibet illarū partiū sit tāte intensioēs sicut to
 tus motus ex quo motus ille est vniformis: et tñ ex illis nō
 resultat maior intensio q̄ sit aliq̄ illarū de per se: vt satis
 constat intuenti: q; si totus motus sit intensus vt quat
 tuor. similiter erit quelibet illarū partiū intensioēs
 vt quatuor nec ibi maior intensio recipitur.

Ad primam hanc dubitationū dicit Alb. q; illa
 diffō motus dat de forma p̄uatiōi
 imixta et fluēte ad p̄fectōē purā. et sic videt velle q; de
 tur admixta diuisionē: cōmenta. de motu q; ē forma dimi
 nuta. Et tenēdo hoc vltēri^o dicit q; in motu ad subam est
 p̄tinuatio: q; forma fluēs p̄tinue fluit et absq; iterruptōē
 de vno esse ad aliud esse toto tpe q; p̄tinuat alteratio ter
 minata ad esse purū forme q; d; ḡnari: aut ad eē purū for
 me q; d; corūpi. Et fm istud o; p̄supponere inchoatōē
 forme p̄cessisse eternaliter in mā vt saltz vsq; ad instās
 sue creatōis: de q; dicitur sicut p̄mo h^o et p̄portōaliter dicat
 de reliq; motib^o. Nec ex hoc seq̄t q; def vltimū instās
 rei p̄manētis: q; forma nō d; fluēs: q; statz fm essentiā
 incipiat aut desinat esse: s; q; trāsit de vno esse ad aliud:
 vt de esse impuro et impfecto et p̄uatiōi seu potentie ad
 mixto ad eē p̄fectū et purū seu cōpletū in actu vel ecōuer
 so. Vñ in p̄mo instāti eē forme sub eē cōpleto ipsa nō est
 motus nec ḡnatio: s; immediate ante illud instās dū cadez
 forma fm essentiaz p̄x̄ns fluebat de eē in esse ipsa erat
 motus et ḡnatio: et p̄cedēs forma q; de eē p̄fecto ad esse im
 pfectū trāsibat: silr erat motus sine corruptio. Ubi aut
 nō tenuerimus formaz inchoatōēz a mā insepabilē diffi
 cili^o esset r̄idere: sed tñ possumus dicere q; in ḡnatiōē et
 corruptōē forme subalis ē p̄tinuatio. capiēdo ḡnatiōēz et
 corruptōēz nō p̄cise p̄ forma subali q; generat: aut corū
 pi: s; p̄ aggregato ex his et alteratiōē p̄ua: q̄uis forma
 subalis subito ḡnet et subito corūpat: et in iceptōē sit da
 re p̄mū istās sui eē. in decisiōē vō p̄mū istās sui nō eē: vt
 alibi diffus^o h; videri. C Alij aut dicūt q; diffō illa dat
 de motu p̄ fluxu: et q; talis motus nō est p̄ se i aliquo ḡne:
 s; ē p̄ reductōēz i ḡne termini ad quē tanq̄ illi p̄ncipiū
 sic vnitas et p̄ctus ponūt in ḡne q̄ntitatis: et sic q̄ntas ad
 gen^o q̄ntitatis. et sic d; alijs. Motus vō g; ē forma diminuta
 dicit esse p̄ se de ḡne termini ad quē: et in B vltimo que

ntiūt cū cōmentatore: s; discrepāt in p̄mo vt p̄s. De p̄dica
 mēto aut in q; est motus recitat Alb. varias positōēs. Nā
 qdā dixerūt ipm̄ facere p̄dicamētū p̄ se vltra illa decez:
 qd̄ tñ stare nō p̄t: q; nullū analogū dicit s; p̄us et poste
 ri^o est gen^o p̄ se: s; motus est h; p̄ Aris. s. h^o: q; vult q; motus
 per p̄us dicat de motu locali: et p̄ posterius de alijs mo
 tib^o. Et idē vult Cōmētator: dicit q; diffinitio motus
 est ambigua sicut et motus: et q; talibus diffinitionibus
 vtunt quādoq; sciētie speculatiue. Alij posuerūt enīz de
 genere actioēs cōsiderātes ipm̄ vt puenit ab agēte tan
 quā eius effectus. Et ad hoc facere videtur qd̄ dicit Hil
 bertus Potrethanus in sex p̄ncipijs: vbi asserit q; oīs
 motus in actōē et omnis actio in motu firmabitur. Alij
 aut cōsiderantes motū vt in mobili recipit ei passioēs
 inferēdo aliqd̄ ab eo abiciēdo: et aliquid introducendo
 reponūt ipm̄ in genere passioēs: qbus Aris. in p̄dica mē
 tis. et Auerrois hic assentire vidēt loquendo de motu
 formaliter sumpto. C Nonnulli vero cōsiderātes mo
 tum in cōparationē ad terminū eius ad quēz dixerūt
 ipsum esse in eodem genere cum suo termino ad quēz.
 S; hi bip̄titi sūt: q; qdā dixerūt motū nō eē p̄ se de ḡne
 termini ad quē: sed soluz p̄ reductōē sic p̄ncipiū rez q;
 sunt per se de illo ḡne vt sup̄ius tactū fuit: et huic opioni
 assentire vt Auicēna in sufficiētia sua. Alij aut voluerūt
 motuz eē p̄ se de ḡne termini ad quē: qd̄ hic vñr tenere
 Ari. et cōmētator cū asserūt ad quatuor p̄dicamēta p̄ se esse
 motū: et h; loq̄ndo de motu mālr sumpto. Demū Albr^o
 nō oīo p̄dictis assentiēs qd̄ in mā p̄posita sentiat sic exp̄
 mit dicit: q; motus si accipiat fm̄ eē qd̄ h; in mobili et fm̄
 ei^o verā eēntiā: sic ē forma ip̄scā p̄ admixtiōē p̄uatiōis
 illi^o forme ad quā tēdit: et sic est de ḡne termini ad quēz
 nō ab eo differēs fm̄ eēntiā: s; solū fm̄ eē: et h; mō capiē
 do motū est verū qd̄ dicit hic Ari. s. q; in tot p̄dicamētis
 est motus in quot ē forma q; p̄ motuz p̄t acq̄ri. Si aut ca
 piat fm̄ cōpationē quā h; ad mouēs a quo cat: sic motus
 est effectus actioēs agētis et nō actio ei^o: q; actio fm̄ eū est i
 agēte: et motus est in patiēte: et sic motus ē in actōē sic effectus
 in cā et actio est in motu sic cā in suo effectu. Si vō p̄side
 ret motus fm̄ q; est affectio in mobili cāta in eo a forma
 fluēte de eē i esse: sic est de ḡne passioēs. C Et ex his vltē
 ruz cludit ad herēdo dicit Auerrois q; q; motus fm̄ eē
 qd̄ h; i mobili: aut est forma fluēs: aut affectio mobilis:
 vt statū oīsuz est. iō iter opiones de ḡne motus iste due sūt
 celebriores. s. q; sit de ḡne termini ad quē: et q; sit de ḡne
 passioēs. C Et cū postea in eadē dubitatōē allegaban
 tur Ari. et omē. s. ineta. dicētes q; motus est p̄ se q̄ntitas: di
 ci p̄t q; illud est itelligēdū i p̄dicatōē mālr. v; q; motus ē
 in p̄ se q̄nto vt in subro: vel melius q; Ari. dicit q; motus
 est p̄ se q̄nt: q; est in subro qd̄ est q̄ntū et diuisibile in p̄tes
 et p̄tē sic eius passio a quo capit p̄tinuitatē et diuisibilita
 tem. Vñ lra. Ari. loco allegato ca. de q̄nto vsus finē sic ia
 cet. Dec aut vt motus et tps. etenī hui^o q̄nta qdā dicit et p̄ti
 nua eo q; illa diuisibilia sunt quoz sunt he passioēs. Di
 co at nō qd̄ mouet: s; qd̄ motū ē. nā p̄ eē q̄ntū illd̄ et motus
 ē q̄nt^o tps vō p̄ ipm̄. s. motū. C Ex his at n̄ seq̄t q; motus sit
 p̄ se in ḡne q̄ntitatis: nec q; sit dare motū 3° mō sumptuz:
 vt finxit Burle. C Et vltēri^o cuz argū q; motus formalr
 sumpt^o. s. p̄ fluxu nō sit de ḡne passioēs. ad B p̄ r̄sio ex
 determinatione questionis: vbi dictū est q; motus qui est
 fluxus non est per se de genere passioēs vt aliq; volue
 runt: sed solū p̄ reductōē tanq̄ p̄ncipiū et fundamētuz
 in quo ipa passio immediate radicitur. Causaz vō qua
 re fluxus magis ad predicamentuz passioēs reducitur
 q; actionis: q̄uis etiā actio in eo fundet sup̄ius ingre.

Ad secundam dubitatōēz p̄ncipalē dicit qdā
 q; diffō motus data a cōmētato

re. s. q. e. g. ratio p. ris post alia illi. p. f. e. t. o. i. s. r. e. est simplr
materialis cu def solu p effectu: aut posteriora. io in de/
monstratoe facta a pozi est solu d. lo. **¶** Diffinitio autē
data a Lynconiēse: q. mor' exitus de potētia ad actū cū
def solu p. p. p. nō expmēdo effectū nec subm ē simplr
formalis. pp qd in demōtrāte scā a pozi est solu pncipiū.
¶ S. z. diffō mot' posita ab Ari. q. ē act' entis in poten/
tia rē. est prim formalis, p. q̄to dat p. pōza r. cōioza. r. est
ptiz mālis p. q̄to in ea exprimis subm cū dē entis in po/
tentia. q̄re p. diffōnē Lynconiēsto poterit demōtrari a po/
ri. r. p. ipsam poterit demōtrari diffi. cōmentatoris. Si tñ
cōparet ad aliā mot' diffōnez quā postea Ari. ponit. v. z.
q. mot' est actus mobilis rē. Sic dicenda ē formalis re
spectu illi': ex q̄ in illa ponit subz magis expse vt stat.
¶ Et lz fm Burleū in p̄dicta diffōne ly entis i potētia
capio. p. aggregato ex subiecto mot' r. ex motu diffiniē
do abstractū p. p. cretus: bi tñ dicunt q. capis p̄cise p. sub/
iecto ipsi' mot': r. cedūt q. mot' de q̄ditate ipsi' subie,
nō q̄dē in p̄mō dicēdi p. se: lz in z' cū sit passio ipsius.

Ad tertiam dubitatioz credūt q. dā Burleū vo
luisse motū q. est flux' esse subiecti
ne i forma fluēte. pp hoc: qz dicit q. illi respectus q. sunt
actio r. passio fundāt in motu q. ē forma ipfecta tendēs
ad vltiore p̄fectōez. r. B nō pōt ee nisi flux' sit subiecti
ue i forma fluēte: cū talis fluxus sit passio fm cū. vt p.
De B tñ Burle' indistincte logē varias adducēdo r̄sō/
nes: nec clare apparet qd velit. **¶** S. z. q̄cūq. opione te/
nerit h̄ p̄to q. tūc est dicere q. mot' q. ē flux' ē subie/
ctiue in mobili. sic r. forma fluēs: r. nō in forma fluente.
Dicit tñ fluxus forme mot' formalis: qz p̄ ipm trāsmu/
tat' formalr mobile in terminū mot'. Forma aut' fluēs
dē mot' mālis: qz ē dispō subz p̄comitās dū in ipso ē flu/
xus. Oporet. n. duz mobile fluit ipm habere formā ex
qua ad aliaz fluat. r. illā stat esse ipsa nō existente mota
vt si sub ea quiesceret mobile. fluxum aut' non stat esse
quin semper dum est sit motus.

Ad quartam dubitatioz neget p̄ma p̄ ibidez
illata. Et ad ei' pbatōez cū argē
bic motus vt q̄ttuoz p̄ infinitā latitudine distat ab infu/
nito gradu intensiōis. r. cū infinito gradu intensiōis ē nō
gradus remissiōis. q̄b mot' p̄ infinitā latitudines distat
a nō gradu remissiōis. neget p̄ntia: qz lz tota latitudo re/
missiōi sit coextēsa totī latitudinī itēsionis. r. illaz ytra/
qz sit ifinita. nihilomin' cū p̄re ifinita intensiōis q̄ ē a q̄t/
tuoz v̄qz ad gradū infinitū intensiōis coextēdit' ps fini/
ta latitudis remissiōis. s. a q̄ttuoz grā exēpli ad nō gradū
remissiōis. r. eē cū p̄te finita intensiōis. s. a q̄ttuoz grā exē/
pli a nō gradu remissiōis. r. eē cū p̄te finita intensiōis co/
extēdit' ps ifinita latitudis remissiōis. s. a q̄ttuoz ad ifi/
nitū gradū remissiōis. q̄re nō valet illa p̄ntia. Un̄ pz qz
ille gradus vt q̄ttuoz ex q̄ tantū p̄ ifinitā latitudines di/
stat a nō gradu remissiōis r. ifinite remissiōis sic ē finire
intensū. ex B qz solu p̄ finita latitudine distat a nō gra/
du intensiōis. **¶** Ad secūdā p̄ne r̄ndēf silr ea negādo. nā
aut tenemus gradū motus idem esse cū motu aut volū/
mus ipm esse accūs indistibile illi supadditū. Si teneā/
mus p̄mū. sic dico q. iste gradus motus vt duo siue ista
latitudo gradualis motus vt duo p̄ns fuit. r. q̄cūqz iste
mot' fuit: ex q̄ est iste mot'. lz ipsa p̄ns nunqz fuerit gra/
dus vt duo. **¶** Et sic motus nō est subito acq̄sit'. sic nec
gradus vt duo. Si aut' tenemus z' tunc dō qz latitudo
gradualis mot' ē duplex. qdā. n. ē latitudo graduū motus
sil' exiitū i subiecto: q. nec sūt mot' nec p̄es ei': r. ta/
lis latitudo subito acq̄rit' r. subito dep̄dit'. Un̄ sicut lz p
hōzā sit p̄tinue idē tps hōzale. est tñ p̄tinue aliud r. aliō
istās. sic lz p hōzā sit p̄tinue idē motus hōzalis: est tñ p̄ti

me aliud r. aliud mutatu esse. r. silr ali' r. ali' gradus. r.
p̄es talē latitudine gradualē mor' nō attendit in mo/
tu velocitas. Alia vō est latitudo gradualis mot' q̄ ē la/
titudo p̄tiū gradualū motus sibi iucē succedētū r. p̄ti/
nuatāz p̄mutata eē. r. B nō pōt subito acq̄ri siue dep̄di:
r. p̄es h̄ac attēdit' i motu velocitas. **¶** Et nō qz sic to/
tus mot' ē distibilis i p̄es māles r. formales. sic p̄es ei'
graduales sil' adeq̄te in mobili exites sūt totalr distibi/
les vt mot' vt vnū q. ē p̄ gradualis mot' vt duo. **¶** De
mutato vō esse tenēdū est qz lz duret solu p̄ istās: nec sit
distibile i p̄es formales. ē tñ extēsuz p totū mobile: r. ex
p̄nti distibile i p̄es māles sic est mor'. **¶** Ad tertā p̄ne.
Negat q. ps q̄titatiua codē mō q. ē ps q̄titatiua sit eq̄/
lis suo toti extēsine. **¶** Et dō vltorius qz media tertia
totius motus hōzalis diuisi ad diuisione temporis non
est eius pars q̄titatiua quātitate quā capit a mobili: qz
vt sic illi adequat: sed bene est pars eius quantitatiua
q̄titate quā capit a tpe. r. idē ē toto motu minoris dura/
tōis. Vltū tñ pōt cēdi absolute q. ps q̄titatiua ē eq̄lis
suo toti extēsine: q̄uis nō fz q. ē ps ei' q̄titatiua. **¶** Ad
q̄rtā p̄ne. R̄ndēdū est ip̄sas p̄cedēdo: qz nō icōuenit in
h̄ accūtib' successiuis h̄ntibus gradus sicut est motus.
lz esset forte icōueniens in accūtib' p̄manētibus.

Ad argumenta p̄ncipalia. **¶** Ad p̄mū dō q.
vbi cātū in mobili ex tanta
distātia ad cētrū r. polos mūdi ē termin' it̄it' ēc' mot' lo/
calis: qz nō pōt corp' acq̄rere nouuz vbi amittēdo aliud
stātib' p̄ncipuz nālib' q̄n moueat localr r. eē. Cū quo tñ
stat vt arguebat q. p̄ p̄gnālē potētiā possit oppositū cō/
tingere. sed illud nō arguit q. ad vbi non sit per se mot'.
lz solu arguit q. illa nō ē p̄fectas p̄mī modi: sic ad calidū/
tatē ē p. se mor': r. tñ posset supnāl' alicui subito sine mo/
tu acq̄ri: vt si de eā subito alicui subito ip̄zimeret. Quid
aut' sit localr moueri bona iuestigatio est: r. h̄z difficulta/
tea: cōiter tñ dō q. est mobile alr se b̄fe fz p̄ns r. posteri'
formalr r. it̄it' ēc' respectu alic' fixi veri vt imaginary.
¶ Ad sc̄oz negat q. illa cōclusio sequat': r. admissō casu
dicit Jacob' forlūicēns in suo tractatu de it̄it' ēc' q. nulla
alteratio qua. b. alterabit' erit ifinite it̄it' ēc' seu ifinite
velocitatis. qz nulla erit tota seu maxia alteratio q̄ ipsa
.b. alterabit' in casu illo. **¶** Dec tñ r̄sō mibi vt ambi/
gua. qz. b. alterabit' p̄tinue p hōzā adēq̄te vt ponit casus
q. aliq. erit alteratio p̄tinua ipsi'. b. q. mesurabit' illa hōza
adequate: r. illa alterabit'. b. r. nō maior: q̄ illa erit tota r.
maxia alteratio ipsi'. b. **¶** R̄ndēdo q̄ alr' dicendo casus
nō esse possibile nisi remoueat illa p̄ticula vniformiter
r. ea remota totū residuū est admittēdus: r. tūc dō q. illa
alteratio erit ifinite velocitatis: r. B in tota hōza r. in q̄li
ber ei' p̄te ad finē terminata. qz vnus vltimuz istās hōze
terminabit' ad gradū ifinitū velocitatis mot': cū ḡ alte/
ratio q. b. alterabit' in p̄ medietate hōze terminabit' ad
gradū finitū velocitatis: r. illa q̄ alterabit' in sc̄da medie/
tate terminabit' ad gradū ifinitū: segē q. b. ifinitū maio/
re latitudine mot' alteratōis acq̄ret in z' medietate hō/
ze qz in p̄. idē nō vniformiter it̄it' ēc' alteratio in ipo. b. lz
difformiter: r. ex p̄nti in medio istāti hōze nō erit. b. sub
gradu medio illi' latitudis alteratōis: nec terminabit' i
fine ad gradū p̄cise duplū ad illū. Nā ex q̄ tota illa lati/
tudo erit ifinite it̄it' ēc' nō hēbit gradū mediū: cz lz nul/
lū finitū sit p̄ncipale subduplū ad ifinitū: nec ad ip̄z fm
aliquā finitā p̄portione cōpabile. **¶** Ad 3' arg' pz q. si
loq̄mur de augmētatione p̄p̄e dicta qz non est possib'
le ipsam esse motū cōtinuum per talem augmētationē
intelligēdo subitā acq̄sitiōne p̄is ex nutrimento. q̄uis i
tali p̄te sequat' post ei' p̄uersionē extēsio p̄tinua: q̄ ēr pōt
augmētū appellari: r. dōt a rarefactiōe: qz rarefactio: vt

sic nō sequitur acquisitionem noui q̄tri ipsi toti: aut subales
trāsmutatōez sicut facit extēsiō iā dicta. de B tñ iserius
tangēt. Ubi vō p augmentatōez rarefactionis motum
intelligeremus adhuc eēt difficultas. Et i B diuersi ya
ria opinant̄. Quidā dicunt p̄tinue durāte rarefactōe in
quolibz istāci q̄titate nouā totalr acq̄ri subito ei qd̄ ra
refit: r̄ p̄x̄ntē cor̄rūpi silr. quēadmodū opinat̄ Burl. in
motu ad qualitātē de ipsa q̄litate. C̄ Alj aut̄ volūt p̄ti
nue eādē q̄titate manere fm̄ essentia: s̄z variari fm̄ ter
minos r̄ fieri extēsiōis maioris. S̄z de his in locis alijs
perquirat̄ diffusius. quare r̄c.

C Sed potētia ex̄ntis cū endelechia ens agat
aut ip̄m aut aliud in quātū mouet̄ motus est.
Tertu cōmen. IX. Et cōmētor cōmē. XII.
r̄ hec diffinitio est manifesta p̄sone.

A Buerte quod **Q**men. dicit q̄ hec
diffō motus: q̄ est
act^o entis in potētia r̄c. ē p̄ se manifesta: B d̄z
intelligi p̄tm ad sensuz r̄ p̄tiz ad intellectū. q̄y
uis nāq̄ esse sit p̄ se notū ad sensum. Et lz b̄
diffō sit p̄ se manifesta d̄z tñ iueniri aut p̄ viā cōpōnis r̄
diffōis: vt d̄idendo gr̄a p̄ ofias r̄ addēdo eas gn̄ib^o p̄ri
mis quousq̄ iueniat̄ diffō: aut faciēdo i illis p̄portōalia
vt facit Ari. in p̄cedēti cap^o: idnecēdo illā diffōnē in oib^o
gn̄ibus motuū: aut d̄z B fieri p̄ viā acceptā a d̄rio vt fac
Ari. v̄sus finē eiusdē capituli cū arguebat q̄ mot^o ē act^o
entis i potētia qd̄ sil̄ est in actu r̄ i potētia. r̄ p̄ ofis ē act^o
entis aut s̄z q̄ ē in actu: aut fm̄ q̄ ē i potētia: s̄z nō ē act^o entl
fm̄ q̄ ē in actu. q̄ est actus entis fm̄ q̄ est in potētia. Et fm̄
quosdā B vltimū facit Arist. in caplo reprobadō falsas
opiones antiquoz de motu sic arguēdo. Mot^o aut̄ ē al
teritas: aut ineq̄litas: aut nō ens aut act^o entis in potētia r̄c.
s̄z nō est alteritas nec ineq̄litas nec nō ens. q̄ ē act^o entis
in potētia r̄c. Et B vlt̄ cōpēt̄ diffōnibus cū ip̄se cū suis
diffinitis fuerit nāliter note. S̄z si diffō: r̄ diffinitū fue
rint nāliter ignota vtrūq̄: illoz iueſtigat̄ esse p̄ fillm̄ hy
poteticū p̄stantū ex p̄ditōalib^o: vt si fenix fuerit ignota
r̄ ei^o diffō: tūc posito q̄ a. sit vna ei^o p̄p̄ietas nāliter sibi
soli p̄uertibilr cōpētēs: arguemus sic: si fenix ē. a. g. a. ē.
r̄ sic xcludēmus diffōnēz eē vl̄ ē diffinitū sic arguēdo.
Si a. ē fenix ē: sed a. est. g. fenix est. Si aut̄ diffinitū fuit
nāliter notū r̄ diffō ignota tūc iueſtigat̄ diffō: ignota de
diffinito p̄ illā diffinitōez notā vt si diffō hoīs data p̄ si
nez fuerit ignota tūc arguemus sic. oē aial rōnale est or
dinatū i felicitatē: sed ois hō est aial rōnale. g. r̄c.

C Aduer̄ aut̄ r̄ mouēs oē. Ter. p̄mē. XVI.

Ircā materiaz **Q** de reactiōe qd̄az
dicūt eam nō esse
potes s̄z duas q̄litates inuicē d̄rias: vt. v̄s. q̄
nō est pole q̄. a. per caliditatez agat in. b. r̄ q̄
tūc. b. p̄ frigiditatē reagat i. a. fm̄ idē adē q̄re.

Ad qd̄ adducunt plura motua: s̄z p̄cipuū est: qz eo dato
seq̄ret̄ q̄ idēz sil̄ caleſceret r̄ frigeſceret: r̄ ex p̄nti moue
ret̄ motib^o d̄rys: qd̄ est impole. r̄ p̄ntias p̄bat̄ ponendo
q̄. a. sit vnū sūme calm̄ potenti^o. b. sūme frigidō. r̄ q̄. a.
agat in. b. p̄ caliditate. r̄ eē. b. p̄ frigiditatē tūc reagat in
aliq̄ p̄tē ip̄s^o. a. si positio ē vera. r̄ sit ps. a. repassa. c. r̄ sit
d. ps nō repassa q̄ sit potētiō: q̄. b. passū p̄ncipale. r̄ tūc
seq̄t q̄. c. frigeſit. a. b. C̄ S̄z ēt argi q̄ caleſit. a. d. qz po
tētiōz ē. d. ps in caleſaciēdo q̄. b. i infrigidādo. r̄ cū hoc
d. ps h̄z d̄rietatē ad. c. r̄ meliōz applicatōez q̄. b. ḡ si. b.
sufficit agere in. c. seq̄it̄ q̄ a fortiori. d. in ip̄m sufficeret
agere: r̄ nō nisi caleſaciēdo. g. r̄c. C̄ Alj vō tenēt reactio
nez fm̄ duas q̄litates inuicē cōtrarias esse poles q̄ vltē
ri^o diuersificati sunt. Nā Entisber voluit q̄libz q̄litate

alteratūā tāte eē actiuitatis q̄re resistētie. r̄ eē. Et vltē
ritus vt saluaret q̄ a p̄portōe minoris ineq̄litas nō pue
nit actio dixit nō semp fieri actōez a p̄portōe toti^o ad to
tus: s̄z aliq̄n a p̄portōe toti^o ad p̄tē vt q̄. si. a. agat i. b. ex
p̄portōe toti^o ad totū. b. r̄ b. tūc reagat i. a. reagat ex p̄
portōe toti^o. b. ad p̄tē. a. supra quā h̄z p̄portōez maioris
in eq̄litas. C̄ Quidā aut̄ alj dixerūt q̄litates actiuas vt
caliditate r̄ frigiditatē eē maioris a. tuitatis q̄ sint q̄li
tates passiue. s̄. hūiditas r̄ siccitas: r̄ eē q̄litas passiuas
eē maioris resistētie q̄ sint actiue. r̄ pariter voluerūt de
caliditate resp̄cū frigiditatis: r̄ de siccitate resp̄cū hūidi
tatis. Et vltēri^o tenuerūt q̄libz h̄z q̄litate eē maioris
actiuitat^o q̄ ip̄amet sit resistētie: vt vbi gr̄a. sit caliditas
actiuitat^o. vt. s. r̄ resistētie vt tria. friditas erit actiuita
tis vt sex r̄ resistētie vt q̄tuor r̄ p̄portōalr dicat̄ i alijs.

Et tenendo **h**ac vltimā viā p̄ solone argumē
ti in oppositū adducti supponat̄ p̄
q̄ ad maiorē sp̄eruz reflexionē seq̄it̄ maior actio. B p̄z:
qm̄ p̄ reflexionē radiōz solis factā a speculo cōcāuo ge
nerat̄ ignis r̄ nō p̄ factā a speculo plano. qd̄ nō cōtingit
ex alia causa: nisi qz illa reflexio ē maior. Silr in estate
fit maior cōgelatio vaporū in media regione aeris q̄ in
hyeme: cū in estate fiat gradines q̄ sunt maioris xgela
tionis q̄ nives q̄ fiūt in hyeme: r̄ nō est nisi p̄pter ma
iōz antipastim r̄ maiorē reflexionēz sp̄eruz frigiditatis
medieregionis in estate ex maiori caliditate inferioris re
gionis aeris q̄ i hyeme. C̄ Sc̄do supponat̄ q̄ vbi ē ma
iōz d̄rietas ibi est maior reflexio. B p̄z ex dictis: qz ex eo
in estate fit maior reflexio sp̄eruz frigiditatis medie re
gionis aeris: qz est maior d̄rietas hui^o inferioris regionis
aeris ad illā i estate q̄ i hyeme: cū tūc sit valde calidior.

His premissis **r**ūdet̄ ad argumētus p̄ opione
aduersa adductus quā itegur
Calculatoz r̄ d̄r q̄. b. agit in. c. p̄ frigiditatē: s̄z negat̄ q̄. d.
agat in. c. p̄ caliditate. c. cā est: qz lz. d. sit absolute poten
ti^o q̄. b. n̄. b. h̄z potēti^o istm̄ applicatū ad. c. q̄. h̄at. d. iō
cū eis circūstātus maiorē p̄portionē h̄z ad agēdū i. c. ip̄s
. b. q̄ ip̄m. b. d. C̄ a vō p̄p̄quā h̄z b. potēti^o istm̄ ē: qm̄ ip̄m
h̄z maiorē d̄rietatē ad. c. q̄. d. iō fit maior reflexio sp̄erū
frigiditatis. b. q̄ caliditatis. d. r̄ p̄ ofis potētius istm̄ h̄z
b. r̄ iō frigeſit. c. ps repassa: r̄ nō caleſit: qz actio vnus d̄
ry in eodē subiecto p̄mo ipedit actionē alteri^o. d. tñ inte
rim resistit ne. c. ita cito frigeſiat sic frigeſceret si. d. esset
remotū: r̄ B sit donec. b. erit ita remissum q̄ ampli^o non
poterit reagere: r̄ postea. d. reagat in. c. ip̄s r̄ducendo
ad caliditatem summam.

Jacobus aut̄ **q**uod d̄r q̄. b. agit in
c. r̄ nō. d. qz ad ip̄m meli^o applicat̄ in istm̄ suū. v̄z. sp̄es p̄
q̄s agit: r̄ ex B. b. meli^o applicat̄ suū in istm̄ ad. c. q̄. faciat
d. qz maiorē appetitū agēdi in ip̄m. qz maior appetit^o cō
sequit̄ maiorē contrarietate. Elige. igitur r̄c.

C h̄z aut̄ defectū rōnalem. **N**ecessē est. n. for
tassis quēdā actū eē actiui r̄ passiui. **H**ic qd̄
. n. actio: illic aut̄ passio: opus. n. r̄ finis huius
qd̄ actio: illius aut̄ passio: sc̄dm̄ igit̄ vtrāq̄
sunt mot^o. si qd̄ alteri in aliquo sunt. **A**ut. n.
vtrāq̄ in patiente r̄ moro sunt: aut in agente
sunt vtrāq̄. **A**ut actio qd̄ in agēte: passio aut̄
in patiente. Ter. cōmēti. XVIII. Qd̄ II.

Dabitatur **U**trāq̄ actio r̄ passio sint idē
mot^o: r̄ vtrāq̄ abe sint i agē
te: aut in patiente. Et p̄mo arguitur q̄ actio r̄
passio nō sint idē mot^o: sed actiones diuersē.

qm̄ ille actiōes sunt diuerse ex qb̄ pueniūt fines diuer
 si: s̄ ex actōe ⁊ passiōe pueniūt fines diuersi. § 2. De
 inde arguit q̄ actio nō est in agēte ⁊ passio ī patiēte: q̄ si
 actio eēt ī agēte p se tūc mot⁹ eēt ī mouēte p se: q̄ eadē ē
 ratio de agēte ⁊ patiēte: ⁊ de mouēte ⁊ moto. Et oē agēs
 est mouens. ⁊ nō eēt. s̄ q̄ nō est falsum. igit̄ ⁊ aīis. Qū nō
 sit falsus. s̄ q̄ motus sit in mouēte p se pbat̄: q̄ eo dato
 seq̄ q̄ omne mouēs mouet: vel q̄ hīs motū nō moue
 tur: quoz̄ vtrūq̄ est impole. ⁊ pbat̄ nōtia: q̄ si mot⁹ est
 in mouēte p se: tūc in omni mouente est motus. vel q̄ oē
 mouens mouet vel nō. si sic: habet̄ p̄ma pars distiūctiue
 q̄ inferebat̄. si nō: tūc habet̄ sc̄da. Deide arguit q̄ actio
 ⁊ passio nō sunt in patiēte: q̄ aut essent duo motus ī pa
 tiēte exītes aut vnus: semp̄ supposito q̄ actio ⁊ passio
 sint mot⁹: nō sunt duo mot⁹ exītes in patiēte: q̄ tūc act⁹
 vniuscūiusq̄ nō erit in vnoquoq̄. Nā actio est act⁹ agen
 tis. si q̄ esset in patiēte tūc hēret̄ ppositus: ⁊ si diceret q̄
 esset in agēte tūc seq̄ret̄ q̄ vnus ⁊ idē actus esset sil̄ in di
 uersis. s̄ agēte ⁊ patiēte: q̄ nō videt̄ vtz. C. 2. idē arḡ:
 q̄ si actio ⁊ passio eēt duo mot⁹ in patiēte tūc seq̄ret̄
 q̄ idē mobile sil̄ moueret̄ diuersis morib⁹ ad vnu ⁊ eun
 dem terminū: q̄ est impole. C. Simlr̄ arguit q̄ actio ⁊
 passio nō sunt mot⁹ vnus in patiēte: q̄ tūc diuersoz̄ fm̄
 spēm. s̄ agentis ⁊ patiētis eēt vnus actus. C. Seq̄ret̄ ē
 q̄ doctio ⁊ doctria essent idem: q̄ est impole: ga tūc gli
 ber adiscens doceret̄ illud quod adisceret: ⁊ quilibz̄ adī
 sceret̄ illud q̄ doceret̄ quod nō est verum.

Ad istam questioem duplr̄ videt̄ r̄ndere
 Ari. i illa pre: aut ne
 q̄ alteri⁹ actū. Textu cōmen. 20. volēs q̄ actio ⁊ passio
 sint vnus motus māliter siue fm̄ subm̄ g est in patiēte.
 Et tū differūt abiuicē formalr̄ ⁊ fm̄ rōne: q̄ p hoc q̄
 soluit rōnes oppositū arguētēs. Et pmo q̄ arguebat̄ q̄
 actio ⁊ passio nō sunt in patiēte: q̄ tūc act⁹ vniuscūius
 q̄ nō erit in vnoquoq̄. R̄ndet q̄ nō est incōueniens q̄
 act⁹ alicui⁹ vt agētis sit in aliq̄ vt ī subiecto: sicut doctio
 est act⁹ docētis: ⁊ tū est in adiscēte. C. 2. q̄ arguebat̄
 q̄ actio ⁊ passio nō sunt vn⁹ mot⁹ in patiēte: q̄ tūc diuer
 soz̄ fm̄ spēm esset vn⁹ actus. R̄ndet q̄ nō est incōueni
 ens q̄ diuersoz̄ s̄ spēm sit vn⁹ actus fm̄ rē: dū mō alia
 sit rōci⁹ vt est vn⁹: ⁊ alia vt est alteri⁹. C. 3. q̄ argueba
 tur q̄ actio ⁊ passio nō sunt vn⁹ motus in patiēte: q̄ tūc
 doctio ⁊ doctria essent idē: q̄ est impole. R̄ndet q̄ do
 ctio ⁊ doctria sunt idē: ⁊ ex h̄ nō sequit̄ q̄ docēs adiscat
 vel q̄ adiscēs doceat: q̄ s̄ doctio ⁊ doctria sunt idē fm̄
 rē. differūt tū fm̄ rōne. C. Ex q̄ vltēri⁹ p̄ q̄ nō seq̄ do
 ctio ⁊ doctria sunt idē. § docere ⁊ adiscere sunt idēz̄. sicut
 nō seq̄tur duoz̄ abiuicē distātiū idem est spaciū.
 ergo distare hinc ⁊ illuc illinc huc sunt idem.

Quia tamen Ari. in h̄ caplo videt̄ magis inḡsi
 tiue q̄ determinatiue pcedere. id
 nō mix̄ si ī pposita difficultate repian̄ diuersi modi di
 cendi. Quidāz̄ nanq̄ iueniunt̄ dixisse q̄ actio ⁊ passio: ⁊
 mot⁹ sunt idē realr̄: s̄ differūt rōne: ⁊ oī mot⁹ in ordine
 ad terminū ad quē. actio aut̄ put̄ est effectiue ab agēte
 passio vō put̄ ī passio subiectiue recipit̄. C. Et p̄ ista po
 sitiōe videt̄ h̄c Ari. dū dicit q̄ actio ⁊ passio sunt idē. s̄
 fm̄ subm̄ vt supplet̄ cōmētator. s̄ differūt rōne. Dicit. n.
 sic Arist. Neq̄ ē docentē necē adiscere: neq̄ si pati ⁊ age
 re idē est: nō tū tanq̄ rōne esse vnā q̄ d erat esse dice
 tem ⁊c. Egidi⁹ vō tenuit q̄ ī motu g est flux⁹ sunt duo ac
 cidētia respectiua. vnū vt eāb agēte ⁊ illud est p se ī
 genere actiōis: ⁊ illud vt recipit̄ ī passio ⁊ illud est p se ī
 genere passiōis: ⁊ sic actio ⁊ passio nō sunt idē realr̄ iter
 se: nec cū motu. dīr tū esse idē motus māliter ⁊ subiecti
 ue vt dcm̄ est. Et h̄c iniaz̄ videt̄ expresse voluisse Arist.

paz̄ post dū dicit. Qino aut̄ dicere est neq̄ doctio cū do
 ctia: neq̄ passio cū passiōe idē p̄prie esse: sed cui insunt
 bec mot⁹. Nā cū dicit supra Ari. q̄ agere ⁊ pati s̄ue actio
 ⁊ passio sunt idē fm̄ subm̄ nō d̄z̄ itelligi q̄ sint idē realr̄:
 q̄ h̄ dicit oppositū: s̄ q̄ sint in eodem subiecto. s̄ motu.
 C. Burle⁹ vō vt voluisse q̄ actio ⁊ passio sunt res disti
 cte fundate ī motu g est forma diminuta: ⁊ q̄ s̄ cū mo
 tus g est flux⁹ ē passio. id erit in forma diminuta vt ī sub
 iecto. C. S̄ h̄ mibi nō apper̄ vtz. C. p̄zio. q̄ vt supra
 in alia qōne tāgebat̄ mot⁹ p fluxu est via ī formā dimi
 nutā. § forma diminuta ē eo posterior. ⁊ p̄ nō est ei⁹
 subm̄. cū subz̄ via origis sit p̄us illo q̄ ī eo fundat̄. C. 2.
 q̄ sicut passus successiue patit̄: sic agēs successiue agit̄.
 sic passio est flux⁹ successiue ⁊ mot⁹. ita actio erit fluxus
 successiue ⁊ motus: ⁊ ex nōti sic repiet̄ mot⁹ p fluxu in
 genere actōis sicut in ḡne passiōis: q̄ tū ipse negat. Nā
 det̄ q̄ melius est dicere q̄ actio ⁊ passio immediate fun
 dat̄ in motu g ē flux⁹: ⁊ mediāte ipso fundat̄ in mobili
 tanq̄ ī p̄ncipali subiecto: ⁊ q̄ flux⁹ nō ē p se de ḡne pas
 siōis: s̄ solū p reductōes. vt ī p̄cedēti qōne fuit d̄n̄s: ⁊
 hoc ipsemet̄ Burleus tenet̄ sup libro sex̄ p̄ncipioz̄ vbi
 de hac mā meli⁹ ⁊ distictius loquit̄ q̄ h̄. q̄re ⁊c.

**Cōueniēs vtiq̄ erit de natura negociantes
 p̄siderare de infinito si est: aut non est: ⁊ si est
 quid est.** Tex. cōmenti. XXXIII.

Habitatur q̄ Arist. in p̄mo p̄physicoz̄
 Tex. cōmēti. 15. dicit q̄ īfi
 nitū fm̄ q̄ īfinitū est ignotū. ⁊ in hoc tertio
 dicit q̄ ad nālē p̄ncipē p̄siderare de infinito si
 est ⁊ qd est: ⁊ per consequens fm̄ q̄ īfinitū.
 quare videtur esse contradictio.

Pro solutione huius dubij p̄mittendū p̄mo
 q̄ multiplex est īfinitū: q̄ dā
 n. est īfinitū fm̄ extēsiōe: ⁊ quoddā fm̄ duratione: q̄ dā
 dam fm̄ multitudinē: ⁊ quoddā fm̄ diuisionē. C. p̄
 mittēdo sc̄do q̄ res pōt duplr̄ cognosci. vno mō p̄ceptu
 p̄prio ⁊ distincte. Alio mō p̄ceptu p̄fuso ⁊ alieno. Sicut
 puatium cognoscit̄ p̄ceptu sui positū negatiue tū: q̄m
 vt dicit Arist. rectum est iudex sui obliqui.
His habitis dicit̄ ad dubiū q̄ īfinitū fm̄ q̄ īfi
 nitū est ignotū cōceptu p̄prio ⁊ di
 stincto: ⁊ h̄ voluit supius Ari. cū quo tū stat q̄ īfinitū s̄
 q̄ īfinitū cognitū est p̄fuso ⁊ cōceptu aliq̄: vt sui positū
 ⁊ negatiue: ⁊ hoc mō voluit Arist. in hoc tertio esse deter
 minandum de infinito offēdendo nodari corpus sensu
 bile actu īfinitum. Pro his tū si vis veriorē declara
 tionē: recurre ad vnā qōnē factā sup p̄mo huius ⁊c.

**Esse aut̄ aliqd īfinitū fides ex q̄nq̄ p̄tingit
 maxime in euidētibus ex r̄pe: hoc enim īfinitū
 tū.** Textu cōmenti. XXXI.

Itē cōmētator fac̄ duas rōnes
 pbātes īfinita
 tem t̄p̄is ex vtroq̄ termino. Quaz̄ p̄ma est: q̄
 oē qd gn̄at̄: aut corrupit̄: gn̄at̄ aut corrupit̄ ī
 istā: sed oē istās exigit̄ t̄p̄s p̄teritū ⁊ futurū.
 ḡ an̄ oēm gn̄ationē fuit t̄p̄s. ⁊ post oēm corruptionē erit
 t̄p̄s: ⁊ p̄ nō ante oē t̄p̄us qd generabat̄ fuit t̄p̄us: ⁊ post
 qdlibet t̄p̄s qd corrupet̄ erit t̄p̄s: ḡ t̄p̄s est īfinitū. C. 2.
 rō est ista: omne generatū: ⁊ oē corruptū est illud cui⁹ ex
 tremā excedunt̄ a t̄p̄e: ḡ si t̄p̄s ponat̄ gn̄at̄: aut corrupit̄
 seq̄ q̄ ipm̄ sit clausum a t̄p̄e excedēte ipm̄ in duob⁹ ex
 tremis: ⁊ p̄ nō an̄ oē t̄p̄s gn̄atus fuit t̄p̄s: ⁊ post qdlibet
 t̄p̄s qd corrupet̄ erit t̄p̄us. quare ⁊c.

Ad quas rōnes tenēdo fidē n̄az̄ de mūdi ac t̄p̄is

creatione seu icipitōe respōdet. ¶ Ad p̄mā negatur mi
nor. qz dū icipit tps fuit istās icboās tps aī qd istās nō
fuit tēpus. r silr dabit istās terminās totale tps futurū:
post qd istans nō erit tempus. ¶ Ad scōdaz negatur ma
ior: qz totale tps fuit genituz: r corrupcē: r tū eius extre
ma nō exceduntur a tempore. quare rē.

Contingere ab esse in ppetuis nihil differt.
Textu commenti. XXXII.

Hac littera Arist. cōiter accipit illa auctoritas q in ppetuis nō differt eē a posse: quā Burle^o dicit intelligi debere d subijs r nō d accitib^o h mō v3. q si aliq suba pōt eē eterna. illa ē eterna.

¶ S3 d. qz aīa antixpi pōt eē eterna: r tū nō est eterna. ¶ Rñdēf fm opōne Arist. r cōmētatoris q aīa q erit antixpi est eterna. qz vnica ē aīa itellectiua oīum hoīuz īgenerabilis r icorruptibilis. qm in eternis nō ponūtur plura idinidua sub eadē spē: cū vnū sufficiat ad illi^o spēi pseruationē: ppter qd nllē due itelligētie sunt in eadē spē spālissima. ¶ S3 adhuc ad idē argf sic. antixps pōt eē etern^o: r tū nō est etern^o. q rē. ¶ Probat maior. qz iste binari^o ē etern^o demfando mām r aīam q erūt ptes antixpi: r iste binari^o pōt esse antixps. q rē. ¶ Forte dī q nō bñ cōcludit: s3 debz d īferri. q antixps pōt eē binari^o etern^o. ¶ S3 d iterū sic. B est aliqō eternū demfato illo binario: r hoc pōt eē antixps. īgīf rē. ¶ Duic rñdēf fm pōtē positionē de aīa itellectiua. negādo q ille binari^o pōt eē antixps: s3 supaddi o3 aīam cogitatiuā. U^o potest rñderi negādo asumptū p vtraqz pte. qz totū nō ē sue ptes sil sumpre. Et tenēdo adhuc q totū sit sue ptes sil sumpre aī eē antixpi illa ē falsa. B est aliqō eternum demfato illo binario: cū tūc ex illa mā r illa aīa nō fiat vnū rē. ¶ Dubitat vltēri^o. qz dicit Arist. īfinito. n. esse r īfinitū idēz ē. Et sic vī velle q in mathematicis seu nālib^o idinidū sit idē cū sua qditate. h^o aut oppositū vult 3: de aīa dū dicit. q aliud est magnitudo: r magnitudis eē. ¶ Rñdēf q Arist. ibi p magnitudinēz itelligit idinidū in mathematicis iunctuz accitib^o sensibilib^o: r p magnitudinis eē itelligit eius qditates. Et pariter dōm est de carne: r carnis eē in nālib^o: r notū est q in talibus idinidū est aliud ab eius qditate. qm supaddit qditati accitū sensibilia. hic aut nō accidit īfinitū sic nos accipimus: s3 fm modū loqndi antiquoz: q dō arguit q dīce bāt īfinitū esse idēz cū suba re r rōnē: r esse separātū qd r pncipiū omnium aliorum rē.

Cōpositū qdē īgīf nō erit īfinituz corp^o si finita elemēta sunt multitudine. necē ē. n. plura eē r eqri hīa semp r nō eē vnūz ipsozuz īfinitum. Textu commenti. XLII.

Auerte q bec rō q fit ad pbādum q nō oīa elemēta componētia mixtū sunt īfinita: qz tūc nō oē totū esset maius sua pte: r plura corpa essent sil. nō ē dōmōstratīna. qm loqndo de pte īfinita talī nō est suū totū mai^o. silr loqndo de corpib^o in potētia: r q com munitat in mā sic faciūt elemēta in mixto nō icōuenit talia eē sil: vt pr. Quis h nō sit pole nāliter de corpibus in actū: r se solū exstib^o: vt in qrtō h^o patebit. ¶ Attēdendū vltērius q vult Burleus d cōmētatoz q admissō corpe īfinito fm extēsiōnez esset pole aliqō corpus esse īfinitū solū fm lōgitudinem.

Sed contra. qz illo dato seqf q ex corpe īfinito p3 qd posset fieri corpus īfinitum simplr deducta rarefactōe: qd vidēf ipole. r pba

tur p̄sa. r capiat corpus īfinitū fm lōgitudinēz pedalt latū r pedalt pfundū: deinde exinde sumaf vna portio ex q rarefactōe deducta p solū partiū illi^o trāspōitiōez in p̄ma pte pportionabili hōze future fiat vnūz corpus spericū pedalis pfunditatis: deinde in scōda pte pportioabili silr circūponat sperice ex illo pōzi corpe hūic corpo ri sperico pars pedalis pfunditatis. ita q efficiat in duplo maioris pfunditatis: r sic in īfinitū: r sic p3 q in fine hōze corpus resultās ex oibus additiōib^o erit simplr īfinitū. qz in īfinitū ptensum fm oēm dimēsiōez. vt p3 ītelligenti. r tū erit factū ex īfinito fm qd rarefactione deducta: qre p̄clo rē. ¶ Et vidēf q in codez casu pbari possit q aliqō corp^o īfinitū simplr est figuratū: qd claudat opposita. Et pbatur q. qz illud corpus crescens in q libet istāti ante finez hōze erit īfinitū: r ex p̄nti spericuz vt p3 ex castu: sed in fine nihil sibi addet nec fiet aliq alia variatio: sicut supponit in castu: q in fine hōze adhuc erit illud corpus spericū: r pro tunc erit īfinitum simpliciter vt superius argutum est. ergo rē.

Ad ista quidam dēdūt p̄clonē p̄mā. ¶ Ad nec seqf in q libet istāti aī finē hōze illud corp^o erit spericuz nec in fine fiet additio rē. ergo in fine erit spericum: sicut nec seqtur in quolibet instāti aī finē hōze aliq vnitas huius numeri erit numeranda: r in fine nulla numerabit: ergo pro tūc aliq erit numerada: r casum pro isto regre in illo sophisinate Dentis veri. īfinita sūt finita rē.

Ampli^o oē corp^o sensibile ī loco ē. loci aut spē r dīe sursum r deorsuz: ante r retro: dextrozsum r sinistrozsum.

Comentator sup hac lra Ari. monet dubitatio ne qd p illa sex itelligat Arist. ant sex spēz loci: aut sex ptes itegrales eiusdē loci diuersificatas fm diuersitate p̄tū corpis locati: r adductis argumētis pro vtraqz pte rādē declinare vī ad hoc q p illa sex itelligit Ari. sex ptes itegrales eiusdē loci cum non sint nisi due spēz loci corpoz mobilū motu recto. s. sursum: qm Ari. in sequēti lra videat per illa sex itelligere ptes subiectinas loci sicut bicubitum r tricubitum sunt partes subiectiue ipsius quanti.

Albertus vo caplo. 9. hui^o tractatus ad tollēdas hāc diuersitate vti^o distinctōe qdaz sic dicēs. Possum^o. n. log duplr de loci differētuz. Uno^o dīrim^o q loca nālia sunt ad que est mot^o nālis: r tunc loca nālia duo sunt. s. sursum r deorsuz: ad q mouent^o corpora nālia sensibilia mota motu recto: qm de numero talīuz corpoz nāliū dicebat eē corp^o īfinitū. Alio^o dicim^o dōrias loci nālis. s. dōrias sit^o fm qd est qcūqz motus. r h^o ptingit duplr. sunt. n. distincta fm sitū solum: r sic sunt in mūdo sex dōrie loci. Sūt etiā fm positionē p̄tū corpis qd est in loco: r h^o duplr. aut. n. sūt f3 relationē ad res: aut f3 positionē nālē p̄tū corpis r figurā: aut v̄tutem sine figurā: r h^o ppter celū: r fm cōpationē quo ad nos sunt iste dōrie ī corpib^o nō aiatis. fm aut positionē p̄tū r figurā sunt in corpib^o aiatis rē. ¶ Et si p illa difficultate tibi n sufficiat ista. recursuz beas ad ea q in pn^o qrti libri īfra dicent^o rē.

Quod qdē īgīf actu nō sit corpus īfinitum māifestū est ex bis. Text. p̄mē. LVI. Qd. III.

Veritur hic vtruz sit possibile esse īfinitū. Et arguit q sic. p̄mo in cōtinuis: deinde in discretis. ¶ Et in cōtinuis arguit. p̄mo q datur īfinitū fm qd. postea q sit possibile esse īfinitū simplr. Quod datur īfinitū cōtinuum fm qd arguitur. Quia datur linea gyratione īfinita fm lōgitudinem. nā capiat corpus columnare pedalis cōstitatio: cuius p̄mā partez

pportionales giret linea pedalis in pma parte pportio-
 nali vnus hore future: q linea pedalis in scda pte ppor-
 tioali hore rarefiat acgre do vnū pedale de nouo qd gy-
 ret scdam pte pportionale eiusde corpis colūnaris. 2 in
 tertia pte pportioali h rarefiat eadē linea acgre do sibi
 tertiū pedale: qd gyret tertiā pte pportionale pdicti cor-
 poris: 2 sic in ifinitū fm oēs ptes pportioales illi corpis
 2 illius hore vsq ad finē eius. Et tūc pz q in fine ho-
 re illa linea est ifinita fm lōgitudinē saltez fz extremū
 vsus qd pcedūt ptes pportionales minores illi corpis
 cuz sit cōposita ex ifinitis pedalib⁹ nō cōmunicātib⁹: vt
 pz in casu. Et p idē fundamētū posset argui q aliq supfi-
 cies est ifinita fm lōgitudinē. Et silr aliq corp⁹ capien-
 do supficiēz clausam iter tales duas lineas gyrationas. 2
 pte gyrationā illi corpis ad illā supficiē terminatā: vt in
 p hui⁹ argutū fuit: licz ad aliud ppositū. ¶ 2º arguit. Et
 se pole fz potētā supnaturalē q sit corp⁹ ifinitū simplr.
 qz possibile est q de⁹ de potētā sua absoluta in pma pte
 pportionali hore future faciat hūc mūdū in duplo ma-
 iorē qz nūc sit: 2 in scda in triplo: 2 in tertia in qdruplo: 2
 sic in ifinitū cōseruādo 2tinue ipm sic augmētatur vsq
 ad finē hore. ex q arguo hoc eē pole: cū sic esse nō iplicet
 dictionē: vt de⁹ possit facere qqd nō iplicat dictionēz.
 ponat q in eē 2 segt q in fine hore iste mūdus erit ifini-
 tus simplr: qz in ifinitū maior qz nūc sit: vt pz. 2 aūs ē pos-
 sibile de potētā supnālī: vt iaz argutū ē. 2 2ns. qre 2c.
 ¶ Plures alie rōnes ad hoc pbādū 2suerūt adduci:
 fz sufficiat hec ad pns. Inde arguit q ē pole eē nūez ifi-
 nitū quātoz p se seorsuz exntiū in plurib⁹ casib⁹. ¶ Pri-
 mus casus est: qz ponat q sit vn⁹ ignis speric⁹ in centro
 mūdi: sic q mediū eius sit mediūz mūdi. 2 remoueat
 omne impediēs suū ascēsum. 2 pz qd ascēdet: 2 cū nō sit
 maior ratio q ascēdat ad vnā partē celi q ad aliā: seg-
 tur q ad quālibet partē concuā celi ascēdet aliq pars
 illi⁹ ignis: qd esse nō pōt nisi fm qdlibz punctuz fiat ipm⁹
 diuisio. 2 p 2sequens in ifinitas ptes erit diuisus qd est
 ppositū. ¶ Scds casus ē. ponēdo q sit vnū vas vitreū
 cōcauū vniforme p totū plenū aq calida 2 valde rara: 2
 sit foramē bene obstruētū: sic q nihil igredi possit: 2 po-
 nat i loco adeo frigidus: q aq illa cōgelet. 2 tūc segt q il-
 la aq cōdensabit: 2 occupabit minorē locū qz pus. aut q
 vas illud frāget: aut nō. si dē q nō: tūc dabit vacuūz: qd
 ipole est. si dē q sic: cū nō sit maior rō q frāget in vna p-
 te: qz in alia segtur q frāget in oēm pte possibiles frāgi.
 2 p 2ns in ifinitas. qre 2c. ¶ Scds casus est ponēdo q
 sit vnū filiū vniformis resistētie p totū: cui in extremita-
 tib⁹ applicent due potētie eq̄lites oino trahētes ad par-
 tes oppositas: vt filiū frāgat: 2 pz q frāget: 2 cum nō sit
 maior ratio q frāgetur in vno pūcto qz in alio: in quolibet
 pūcto fiet fractio: quare sequitur q in ifinitas ptes
 diuidetur: 2 sic habetur intentum.

In oppositum

est hic Aris. volēs q lz detur
 ifinitū in potētā: ipole tñ est
 q in actu ifinitū detur: vt q sit corp⁹ tāgibile actu ifini-
 tū. aut multitudo corpoz p se seorsuz existētiū actu infi-
 nita. 2 gnālius in libro celi 2 mundi pbat q ē ipole q sit
 aliq corp⁹ actu ifinitū. Et p ifinitū in potētā itelligit
 illud ifinitū qd nō pōt eē fm se totū sil in actu vt motus
 ifinitus aut tps ifinitū est ifinitū fz diuisionē aut appo-
 sitionē. semp. n. de tali ifinito aliqd est in potētā qd ad-
 huc nō ē. id eius potētā est ad actū ipurū semp mixtus
 cū potētā: sic q si potētā nō esset: nō eēt actus. Per ifi-
 nitū vō in actu itelligit illud ifinitū: qd si eēt: esset fm se
 totū sil in actu: vt corp⁹ vndiqz ptenus sine fine: sic plu-
 res antiq opinati fuerūt: 2 tale ifinitū ad huc imaginā
 duplex: 2tinuū 2 dīseretū. 2tinuū itēz duplex. s. simplr

2 fm qd. Sim lr dē ifinitū qd fm oēs diuisiones ē ifini-
 tū. S; dē ifinitū fm qd qd solū fm aliq: 2 nō fm oēs di-
 uisionēz est ifinitū: vel qd solū ad vnā prem est ifinitus
 aut solū versus oriens: aut solum vsus occidentis.

Pro hac qōne

mittēdū p q multipl⁹ dē l
 finitū. s. fm pfectionē: fm du-
 rationē: fm itētiōez: fm multitudinē. 2 fm diuisionē v
 appositioez. hic tñ nō ē sermo nisi de ifinito in actu. s. fz
 extēsiōnē pmanētes: aut fm multitudinē qtoz p se exi-
 stentiū q sola ē nūer⁹. ppe acceptus. multitudo aut itelli-
 gētiāz aut pūctoz aut ptiū 2tinuū nō est nūer⁹ pdicamē
 talio: fz trāscēdēs: cū nūer⁹ pdicamētalio causē solū ex
 diuisiōe 2tinui. Manifestū nāqz ē q dat ifinitū fz pfe-
 ctōez 2 duratōez vt de⁹: 2 q dat ifinitū fz itētiōez. i ifini-
 tū nāqz pōt mor⁹ itētiū fz q in ifinitū pōt crefcere. p
 portio maioris seq̄litate agētis supra passū. Etā fz Ar.
 s; b⁹ dat ifinitū fm succēsiōez: vt mor⁹ circularis celi 2
 tps. 2 fm eūdē hic dat ifinitū fm diuisionē 2 fm appōnē.
 nā 2tinuū in ifinitū ē diuisibile in ptes eiusdē pportiois
 .s. pportioē dupla. vbi tñ p⁹ ps pportioalis sit medietas
 toti⁹ vlmior medietate. Nā tūc i tali pportioē pcedit in
 ifinitū: nec vnqz ē stat⁹ gn sp restet aliq visio fiēda. Et si
 h; partes pportionales: sicut ab vno 2tinuo diuidūtur.
 sic alteri adderent: tūc hore in diuisiōe a pmo 2tinuo p-
 cedit in ifinitū: sic in appositōe fiēda scdo 2tinuo pcede-
 tur in ifinitū: nec vnqz cōplebit appositio sicut nec diuisio
 eā pcedēs. Tota q difficultas est an def qtinuo pma-
 nens ifinitū fz extrema: aut multitudo ifinita taliū q nā-
 toz per se exntiū que sola fz Ari. dicunt ifinita in actu.
 2 qstū ad h diceret Ari. q nō est pole esse corp⁹ actu ifini-
 tum siue ptesum vndiqz sine fine. Silr nō est pole q sit
 multitudo ifinita corpoz per se exntiū: quoz pbariōes
 collige ab eo tractatu ex libro celi 2 mundi: 2 plures cat-
 tholici tenent has conclusiones neduz de potētā natu-
 rali: sed etiam de potentia diuina.

Ad rationes

factas an oppositū qōnis rñ de-
 tur. Ad pma pcedūt qdez dari li-
 neā giratiuā ifinitā: vt arg⁹ vt ostēdere dicēs: q illa linea
 est ifinita fm illud extremū eius qd girat ptes pportio-
 nales minores illius corpis: qz fm illud extremū non
 terminat intrinsece ad aliqē pūctū q sit illi⁹ linee cū nō
 sit dare vltimū pūctū illi⁹ linee fm illud extremū: qz
 extrinsece terminet ad vltimā supficiē illi⁹ corpis vtae-
 ris illud corp⁹ tāgētis. ¶ Nonnulli aut dicūt q illa linea
 est finita cū sit termiata intrinsece ex vno extremo 2 extri-
 sece ex alio: lz tñ pcedāt q ifinite lōgitudis est illa linea:
 vt arg⁹ vt pbare. Alij vō inueniunt dixisse q ifinita ē ali-
 qua linea giratiua illi⁹ corpis: lz tūc nulla linea giratiua
 illi⁹ corpis est ifinita cū nulla sit que giret oēs ptes ppor-
 tionales ipsius: qz nulle sunt oēs quotquot assignent: qz
 nec due nec tres 2c. 2 pportionali mō dicūt de supficie 2
 pte corpis giratiua. Et qd cūqz hāz rñsonū teneat non
 segtur contra Aristo. hic q detur actu ifinitus. s. per se
 existens: 2 occupās locum ifinitum.

Sed cōtra

rñsonē pma que cōcedit dari lineā gi-
 ratiuā ifinitā arguit: qz ea data segt q
 aliq linea ifinita est termiata duob⁹ pūctis intrinsecis qd
 claudit dictionē: 2 pbat 2na capiēdo vnū corp⁹ colūna-
 re pedalis q̄titatis: 2 signet linea mēsturās ei⁹ lōgitudi-
 nē que sit termiata. a. b. pūctis in suis extremis: 2 capiat
 tūc pars ei⁹ que est in pma pte pportioali illi⁹ corpis 2 po-
 nat q i prima pte pportionali vni⁹ hore future rarefiat
 sic q efficiat pedalis girās pma pte pportionalē: 2 in se-
 cūda pte pportionali illius hore pars illi⁹ linee que ē in
 scda pte pportionali illius corpis silr efficiat pedalis
 girādo secūda pte pportionalē: sic in ifinitus. Et tūc pz

q in fine hore illa linea erit ifinita: q habebit ifinitas ptes pedales nō cōmunicātes. r tñ erit terminata intrinsece a. b. pūctis sicut in pncipio. ¶ Itē ē eādēz rñsiones: qz cōior ē arguif q aliq due linee sint eāles. r tñ vna est finita r alia est ifinita: qz ponat q in vno alio corpe colūnari pedali sit vna linea p oia silr disposita: sic in pñ: tūc p3 q ille sunt eāles. ponat tūc q scda rectificet ad imaginationē pūctis extremalib⁹ corruptis oī rarefactione r cōdensatione deducta: r statiz segtur q illa ē ifinita: vt p3. r pma ē finita: qz terminata ex vtrocqz extremo intrinseco: r tñ sunt eāles. qz in pncipio erāt eāles: r nlla carū est maiorata vel minorata. qre rē. ¶ Itē admissio ifinitoyt pleriqz ad imaginationē ipm admittūt vt videant qd segf. arguif q aliq dno corpa sunt eālia: qru vnuz ē finitū. r aliud ifinituz: qd est oīno ipole. Et ponam q a. b. sint duo corpa qdrata eālia r remanēte a. inuariato diuidat b. in ptes pportioales pportioē dupla: sic q i pma pte pportioali hore scda ps pportioalis b. cōtinuet p fm lōgitudinē deducta rarefactioē r cōdensatione: r in se cūda pte pportioali hore tertia ps pportioalis b. cōtinuet scde. fm lōgitudinē scde: r sic in ifinitū. r tūc notū est q b. in fine hore est ifinitū fm qd: qz h3 lōgitudinē ad vnū extremū: r tñ est eāle a. qd ē ifinitū. ¶ Et q sit eāle a. pbat. qz in pncipio a. r b. erāt eālia: r nō sunt pēi se tāta sicut tūc. q rē. Minor p3 p a. h3 p b. probat. qz in b. nō est scā nisi partiū trāspōsitiō: vt ponit casus: h3 p solā partiū trāspōsitiōne res nō efficiū maior aut minor qz pū. qre rē. ¶ Itē arguif q vnū dcm in determinatiōe qōnis pbādo q in diuisione r tñ in ptes pportioales pportioē dupla: dato q pma sit medietas totius: aliqñ est status: dñi⁹ oppositū ē sentit Burle⁹. Et capiat vna magnitudo pedalis in cui⁹ vno extremo sit vnū mobile qd debeat in hōra ipsaz adēqte r vniformiter ptrāfire: sic q dū in pma pte pportioali hore p3 ps pportioalis magnitudinis ptrāsit ipfa diuidet. r in 2ª pte pportioali hore sic fiat de scda pte pportioali magnitudinis: r sic in ifinitū. r tūc segf statiz q in fine hore totalis disto erit pleta. r magnitudo p eā totalr cōsumpta: qre rē. ¶ Et p hile argumētū pōt pbari q in opposita appōne alteri cōtinuo hōda aliqñ ē stat⁹. ¶ Ad tria p^a argumēta rñdeat q illā pma rñsionē vult sustinere. ¶ S3 ad h vltimū argumētū dicat q casus hñ est imaginabilis: h3 nō est nāl r possibilis: vt p3. ¶ Ad 2ª aut pncipale argumētū dñt cōiter q qlibz ps casus p antecedere assūpti ē possibilis de p se: h3 nō oēs sunt iuicē cōpassibiles pp ipole qd segf. iō negādo q totū assūptuz sit pole: nō pcedit vlteri⁹ argumētū. vñ dñt q ifinitū in actu ē iplicat dictionē: r tu illā dictionē ex dictis Arl. r eoz declaratiōib⁹ regre. pp. n. breuitate illā omitto. ¶ Ad 3ª argumētū vbi ponunt casus arguētes q dari possit nūc⁹ p pue dicit actu ifinitus. rñdet illud negādo. Et ad p^a casuz diceret Burle⁹. q ille ignis non diuidet: h3 rarefiet fm lōgū r latū sperice r dilatabit. minorabit vō fm pfunditate: r cōcauabit donec superficies eius cōuexa vndiqz cōtāget superficie cōcauā celi. nec alr fm eū ē ignis p se exñs nāl r locatus nisi dū ei⁹ superficies cōuexa vndiqz imediatr superficie caue orbis lunc. ¶ S3 bec rñsio nō nimis tuta vñ: qm fm eā statiz seg vñ: q in tali ignis dilatatione: aut dabit penetratio corpoz: aut relinquet vacuū in medio illi⁹ ignis: qru vtrūqz h3 Ar. ē ipole. ¶ Alij dñt q ille ignis tot⁹ mouebit ad illā pte celi vbi ē potētiōz ifluētia ipsi⁹ r seruatiua: r in hō determinabit ab illa fluētia. r dico q illa ifluētia cēt eālis i oī pte celi: qd tñ nūqz rtingit. dñt tūc q ille ignis geseeret i medio mūdi pp ipz hre eāle iclinatōez ad oēm pte cōcauā celi: r cetera cē paria. Et dat exēplū d cane famelico egdistate po

sto iter cibaria eālr appetibilia quez dñt ad nllm corz moueri si cetera oia fuerit paria. ¶ Ad 2ª casū dñ. qz ptes supiores vasis pprimūt medias vl inferiores. aut et corz in vase rētuz: iō ibi fiet fractio vbi maior erit h3 expfio. ¶ Ad 3ª casuz dñ q silū frāgef i medio vbi erit maior cōcurfus ambarū potentiarū trabentium rē.

¶ Causa autē ē. qz vnū ē idiuifibile qd cūqz vnū sit: vt hō vn⁹ hō r nō mlti. Tex. cō. LXXVIII.

De vnitare aut quō sit idiuifibilis: mlti diuersa sentiūt. Dicē Egidi⁹ q vnitatis sic ē idiuifibilis q p ei⁹ distionē nō diminiūt nūc⁹: h3 pot⁹ augeri. ¶ Burle⁹ aut vult q vnitatis ē idiuifibilis idiuifioe op-

posita multitudini: non aut cōpositioni: ita q vnus hō mo sic est vnus r idiuifibilis q nō est multi homines. ¶ Alij autē dicūt q vnitatis est qdā respectus idiuifibilis fundat⁹ in re vna sic figura in re figurata. hī aut arguūt sic: qm si vnitatis cēt res vna: tūc cēt qntitas cōtinua: r sic puerteret qntitas: r qntitas cōtinua. ¶ Item tūc vnitatis cēt p se diuifibilis: r sic cēt qntitas r nō pncipiū qntitatis que oio sunt falsa. ¶ Et dñt vlteri⁹ qnter q numerus ē qdā forma simplex fundata in vnitatib⁹ suis. qm si esset res numerata: nō cēt res pdicamētalis. Nec valet dicere q tūc appositio in nūero cēt ad formā: qz ad numerū qui ponit qdā forma: qd tñ negat cōmētatis. qm p formā in pposito itelligim⁹ ipm totū vel ipam totalitatē: r p mām ptes qntitatuas. mō talis appositio nō est ad totū: sed ad multa ex qb⁹ nō sit vnū totuz: iō rē. ¶ Et cum dñ q numerus est pla vno: itelligit in pdicatōe cālī. h3 q numerus est ex plib⁹ vno. Et cū etiā dñ. q numer⁹ ē coaceruus vnitatū: ex hoc nō segf q sit ille vnitates: h3 potius sit aggregatio illarū vnitatū exñs in eis tanqz forma

Attēdendum

qm dicit cōm ē. q magnitudinē cē diuifibile in semp diuifibilis est p se notū: r tñ ei⁹ cā. f. q magnitudo nō cōponit ex idiuifibilib⁹ idiget demōstratione. ¶ Sed qz cū qdlibet hñs cām possit p eā demfari: tūc seqret q aliqd p se posset demōstrari per illud qd nō est p se notū: r p hñs magis notū posset demfari per min⁹ notū. ¶ Rñdet q dñ plex est p se notū. v3. simplr: r h3 qd. per se notū simplr est illud qd est notū ad sensuz vel expiētiā: vt motū esse: aut p discursuz ipceptibilē vt q oē totū est mai⁹ sua pte. aut cui itellec⁹ notis termis statī assentit: vt de qlibz cē vel nō cē rē. r tale p se notū nō h3 cām demfabilē. per se notū fm qd est illud qd in vna scia psupponit r in alia demōstrat: vt cōtinuū cē diuifibile in semp diuifibilia: r tale per se notū pōt hre cām demfabilē cū ipm etiā sit demōstrabile: semp tñ fiet demōstratio ex notiori rē.

¶ Itēqz. n. vt generatio nō deficiat necessariū est ifinitū cē actu sensibile corpnz. Contigit eniz alterius corruptionē: alterius generationem esse. Tex. commentī. LXXXIII.

Considerandum q nō oīs gnātio vni⁹ ē corruptio alteri⁹. qm aliq ē gnātio q nō ē corruptio vt pductio lumis i medio. r aliq ē corruptio q nō est gnātio: vt pductio lumis in medio: r aliq ē gnātio q est corruptio: h3 respectu diuersaz formarū: qru vna gnāf: altera vō corrupif. Et pōt teneri q burleū q qncūqz aliq forma subalis gnāf d nouo i mā: alia i eadē corrupif rē. ¶ Dicē d vlteri⁹ q dato q i boie sint tres aie distincte: ille tñ sil tpe iducunt. r p tūc pexi stēs forma corrupif. vñ dato q pus tpe in mā boie iduceret. aia vegetatia qz sensitiua: r sensitiua qz itellectius

tūc pōt argui qd aliqd eēt in gnē: qd nō eēt i aliq spē illi gnō: r q plāta r bntū eēnt ptes hoīs: r q pus oportet rē apud hoīs gnātōes plāta r bntū gnāri q hoīs: r sic de mltris talibz q ex te potes videre. Intelligētē at cre dere rē. Dic Ari. itellz deficere in itelligēdo: r aliquan do opinari aliquā rem eē: que tū nō est.

Sed contra. qz oīs notitia itellectiua fit ex pxi stēti cognitōe sensitiua. sensus aut nō sentit oibz nisi i pntia. q cū itells itelligat ifinitū: seqz q sensus sentit ifinitū. r p oīs q ifinitū ē pns. q i re dat actu ifinitū. Et pfirmat idē p ea q dicit Ari. in. 3. de aia. q nō ē in itellū qd pus nō fuerit in sensu: r q nec ē que cūqz itelligētes fantasia aliqz speculari. Ex his seqz q nō ē itelligit itells qd sensus pus nō sentiat. qre rē.

Respondet pro bis oibz q nō ē i itellū qd nō pus fuerit i sensu. aut ipz: aut aliud ad qd bz p se habitudinē: ex cui alteri cognitōe ei itellectio ē causata. vñ in itellū causat notitia p nati ex notitia pōstrui sibi oppositi r prius sensati. qñuis puatiuū illud nō hēat in re eē. sñr notitia chymere q eē nō pōt catur ex noticijs ptiū aialiu sensatoz ex qb? ppo ni imaginat. Utz at talis cept? fier? sit simplex aut cō posit? est difficultas. r qdā dñt q ē pposit? vt q cōcept? vacui cōponit ex conceptu loci r corporis rē. Et aliq di cunt q est simplex cōceptus ex alyz pluribus cōceptibz simplicibus elicitus aut deductus elige. igitur rē.

Et sic est finis terty libri. Incipit quartus.
Fertur. n. vnumqz in sui locū nō p̄hibētū hoc qdē sursum. illud autē deorsum. he autē sunt loci ptes r spēs sursum r deorsum: r reliqua sex distātiarū. Tex. cōmē. III.

Saper hac ista Ari. videlicet. he ar sūt loci ptes r spēs: sursum r deorsus r reliq sex distātia rū diē cōmētatoz omē. 4. qz iferi? r su peri? sūt ptes loci: i qō diuidit hz q ge nus diuidit in suas dñas specificas: r q si dicat sunt ptes loci q sunt spēs illi: r

addit hē aliqz itelligat p ptes: ptes fm qstiatē: nō hz formā: r itelligit p sex ptes sursum r deorsus r alia. Et qd vñ cōmētatoz Ari. velle sursum r deorsus: an retro: dex tro: sursum r sinistro: sū eē ptes loci hz formā. r ex pnti spēs loci distinctas: r sic ipz exponit Burle: cui? tñ oppositū vñ velle cōmētatoz cōmē. 2. vñ diē. q ptes exītes in eis eē itellm fm q sunt mathematica sic est dispō in corpi bus nālibz. s. qñ in eis iueniunt ptes sex distincte p nāz r h in aiato. In iaiato vñ h non iuenit: s. sunt res q exi manē in eis exīmatōe tñ: ita q ex aiām nō sūt sic i aia.

Et est intelligendū hoc q dicit in eis q sunt sunt distincta nālr. qd itēdebat p h fm q sunt ptes: non hz q sū vbi: qñ nō ē ita de supiori r iferiori. iuenit. n. in eis aliqd distinctū fm q ē vbi r fm q ē pō rē. Ex qbus vbi inuit cōmētatoz. q an: retro: dextrū r sinistro soluz distinguunt vt ptes: r nō vt vbi totalia: s. sursum r deorsus distinguunt vt ptes. r vt vbi totalia. cū g spēs loci di cāt vbi totalia: seqz q solū sursum r deorsus sunt distictē spēs loci. r nō an r retro dextrū r sinistro rē. C. pōt di ci q si loc? capiat solū p vltia superficie corpis ambiente locati: sic h hz sub se spēs: s. si accipiat vt nālis: r vt iclu dit vtutē cōseruatiuā locati: sic pmo diuidit in duas par tes vt diē h cōmētatoz. s. sursum r deorsus. Si vñ distigua tur loc? nālis siue sit total? siue ptialis hz diuersitate vtutis pseruatiue in eo iclus. sic ē diuidit in an r retro rē. vt superius dicebatur: r adhuc particularius diuidi pof

h loci nō sunt hz: r ut dixi Burle.

set: vt cōsideranti potest patere.
Albertus tamen dicit q sursum r deorsus sunt spēs loci diuerse q ad motū locale corpōz simpliciu distinguunt. s. qtuoz eltoz. An vñ r retro dextrū r sinistro s. alie qtuoz diuerse spēs loci: q ad motū locale corpōz aiatoz tñ discernunt qñ sola aiata corpa sūt ex se mobilia ad oēs dñas pōnis.

Dicit burleus q si tot? mūdus eēt p̄tinu? dō cū nō pōt mouere motu rē nisi crearet nouū locū ad quē moueret. Nec ēt circula riter. qz oīs motus localis idiget loco. mūdus at tūc nō eēt i loco nec fm totū: nec fm pte. nisi diceremus motū circulare eē situale r nō locale. Et ponit vlteri? q xpia ni gnāntes mūdū hnt cōcedere vacuū eē celū. qz dō potuisset eē istū mūdū vñ aliū gnāre. vbi g sic fecisset: rē qñ an isti mūdi distaret vt tāgeret se. si distaret: tē iter cos eēt vacuū. s. spatiū diūibile corpis receptiuū i q nllz eēt corp?. Si at tāgeret se r si p aliq diūibile adeqre ex quo iucritates eoz ponunt pfecte spicitatis. ergo solū per idiuūibile: r p oīs iter qlibet diuisibilia ipaz dñaz caderet spaciū vacuum vt supra. quare

Sz nullum istoz necariū est dicere. vñ in p casu possum? cedere deū posse mouere mūdū motu recto nullū locū creādo. r q talis mot? rē: nō eēt sursum: nec eēt deorsus. s. alteri? spēs r a fortiori pōt ipm mouere circulariter: nec ē verū q mot? cir cularis celi sit situalis r nō localis vt post arguet cōmē tator d. Auicē. Nec oīs ad hoc q aliqd moueat localr q mutet locū fm se: aut fm ptes: s. sufficit q mutet sitū vt eēt in pposito. eēt. n. mūdus p̄tinuē in alio situ. p. nec oīs xpianos cedere vacuū eē celū. Et admissō scdo casu di ci pōt q stat illos mūdōs adiuicē distare nō qdē mā liler. cū nullū eēt corp? intermediū: neqz per vacuū: cū va cuū sit loc? puat? corpe: r ibi nullus eēt loc?: nec vacuum nec plen?. s. formāl? solū r p respect? i eis cātos. stat etiā q se tāget rē. qñuis in eo casu cedat aliq fore pole aliq duo corpa esse totalr eē se iucē: r tñ neqz tangere se nec distare quā vificat de illis duob? mūdīs. vbi se tāgāt.

At vñ qd impossibile sit quodlibet horū esse locū nō difficile videre. Spēs qdē. n. r mate ria non separant a re. locū autem contingit. Textu cōmēti. XVII.

Ari. in illa pte. At vñ q ipole sit rē. Ad pbādū q nec lo cus sit mā nec forma sic arguit: nec mā: nec forma sic ē sepabilis a locato: s. loc? ē sepabi lis a locato. g locus nec est mā nec forma.

Circa quam rōnē pmo dubitat d. maiorēz. qñ vñ q ab aliq locato sua mā sit se parabilis: sic p de locato viuētē i quo fere p̄tinuē noue ptes māe ex alimētis adueniūt: r ptes p̄xntis māe per resolōne factā a calore nāli recedūt: ita q post tps lapsū tota mā in ipso erit reuocata. Et ex h iprobati vñ qd dā dicitū cōmētatoz cōmēto. i. 7. duz dicit: q forma nō sepat p se. s. nō mutat de mā i māz hz q corpa mutat de loco ad locū. Istud. n. argutū ē eē fm de forma viuētis.

Secundo dubitat d. minorē vbi dī q loc? est sepabilis a locato: sic q in eodē loco diuersa corpa sibi iuicem succedere pnt. Nā illud vult cōmētatoz eē falsū in cōmēto. is. 2. duz diē. Et pōt aliqz q̄rere: qñ loc? nō pōt dici separi nisi hz opi niones dicētū vacuū eē. hz at opionē Ari. nō sepat a lo cato: s. corrupit p corrupciōez eius. vltimū. n. acris in q est aq qñ aq trāfferē ab eo: r itrat ipm aliud corpu: coz rumpit illud vltimū r fit aliud: r cū ita sit ista ē pposito

famosa nō vera. s. locus est separabilis.

Ad istud dicit Burleus q̄ maior ē va solū de locatis faaiatis. r̄ cūm̄ m̄metato ris solū itelligi d̄z d̄ forma q̄ n̄ ē aia. m̄ior v̄o aut ē famo sa r̄ n̄ va. Si p̄ locū eē sepabilē itelligam̄ eūdē locū nūe ro f̄z se totū remanere post sepatiōez vni⁹ locati ab cor: r̄ subgressū alteri⁹. Aut d̄z sic itelligi q̄ loc⁹ ē sepabilē a lo cato. i. corruptio loci n̄ ē corruptio locati. r̄ h̄ sufficē ad p̄ bādū q̄ loc⁹ nō ē forma. q̄ corruptio forme ē corruptio locati. C̄ d̄z l̄z bec sint dca m̄metatozis saltē p̄ pre: tui⁹ tū v̄f eē d̄d̄z q̄ rō Ari. sic itelligi d̄z: nec mā total̄ nec for ma ē sepabilē a locato p̄ vnicā sepatiōez ip̄is remanētib⁹. S̄z loc⁹ ē sepabilē a locato p̄ vnicā sepatiōez ip̄is remanē tib⁹. Nā i q̄ loco fuit pus aq̄. postea erit aer r̄c. C̄ Et cuz d̄f q̄ dū cozp⁹ exit a suo loco locū i aere v̄f aq̄. n̄ tū ē sp̄ v̄f si loc⁹ sit cōcauū cozp̄is solidi: aut cozpoz solidoz v̄t duarū parasidū inuicē suppositarū vel aliter v̄t frequē ter cōtingit. C̄ Post hoc aut accipiendū est r̄c. Dic q̄r̄ tur de modis essendi in q̄ sunt plures vide per te.

Quid aut forte sit loc⁹ sic fiet vtiq̄z manife stū. Accipiam⁹ aut de ipso q̄cunq̄z vident⁹ de scdm̄ ipm̄ ipsi iesse. Signū ē igit⁹ locū eē pri mū qd̄ cōtinet illd̄ cui⁹ ē loc⁹ r̄ nihil ei⁹ ē. Am pli⁹ primū neq̄ maiorē neq̄ minorē eē. Ad huc aut neq̄ deficere vnicūq̄z: r̄ sepabile eē. Textu commenti. xxx.

Scit Egidius q̄ mā fm̄ eētiaz ē ignābilis r̄ incor ruptibilis: r̄ iō h̄ mō sepabilis est a locato: s̄z fm̄ eē gnātur r̄ corrupit̄. ideo f̄z esse nō ē se parabilis a locato: r̄ per hoc differt a loco qui fm̄ esse est a locato separabilis.

Sed contra ipm̄ arguit Burle⁹ duplr̄. C̄ p̄. q̄z si mā i corruptiōe p̄positi maneret f̄z eētiaz: r̄ corruperet fm̄ eē: tūc seq̄ret q̄ mā remaneret sine suo eē. n̄s ē ipole. q̄z oē qd̄ māet h̄z eē. Dicere ḡ q̄ mā manet fm̄ eētiaz: nō fm̄ eē ē d̄fe q̄ eētiaz māe nō sit nisi ipsa mā q̄ nō manet sine suo eē. C̄ z⁹ eē māe aut ē ipsa mā v̄f aliqd̄ aliud. si ē mā. r̄ ipsa manet: ex q̄ ei⁹ eēt ia māet. ḡ eē māe manet r̄ n̄ corrupit̄. Si ē aliqd̄ a mā: v̄f ē suba v̄f accis. nō accis: q̄z nec q̄litas nec q̄ritas r̄c. Nec suba. q̄z nec p̄positū v̄t p̄z: nec forma. q̄z tūc sola for ma eēt i separabilis a re locata. cui⁹ d̄zū dicit Ari. in l̄ra.

Adhuc si quis v̄ellet Egidū d̄fendere posset ridere p̄mittēdo p̄ ipm̄ p̄ eēt iā māe itelligere ipsam māem bis v̄f illis accitib⁹ idiuu duatā. C̄ Ex quo p̄z in corruptiōe p̄positi māem remane re fm̄ essentia. q̄z eadē materia f̄z se accepta remanet s̄z nō remanet fm̄ eē. i. fm̄ eadē idiuuiduationem cū alijs accitibus in alio p̄posito idiuuuetur.

Et tūc ad rōnes. C̄ Ad p̄^m cū iserf̄ q̄ mā remāc ret sine suo eē. v̄ez ē qd̄ habuit pus r̄ n̄ alr̄. verūtū acgrit aliō eē cū q̄ remāc. C̄ Ad z^m cū q̄rif d̄ illo eē māe. d̄f q̄ ē ipa mā f̄z q̄ ē talr̄ aut talr̄ idiuuidua ta: r̄ q̄z n̄ remāc mā totalr̄ idiuuiduata sic p̄: s̄z alr̄. iō d̄f corrupi f̄z eē qd̄ habuit pus: r̄ gnāri fm̄ aliō eē. q̄re r̄c.

Intelligēdum q̄ celū fm̄ se totū mutat locū f̄z formā: r̄ n̄ f̄z subz. s̄z f̄z ptes mutat locū f̄z formā r̄ f̄z subz. Nā mutare locū f̄z subz ē mutare sitū. mō l̄z ptes celi mutēt sitū. ip̄z tū fm̄ se to tū sp̄ ē eodē situ. Mutare at fm̄ formā ē q̄ eadē pūcta fixa i circūferētia terre nō manēt p̄ ip̄o supposita eisdē pūcti celo: s̄z alijs r̄ alijs successiue supponāt: qd̄ p̄z v̄ez

eē n̄ solū respēu p̄tiū celi. s̄z ē respēu ip̄i⁹ totū: ex q̄ terra gescēre i mūdi medio celū circulariter p̄tine mouet r̄c. **Quare cōtinentis immobilis primū dicitur loc⁹.** Tex. p̄mē. xli. C̄ 26. I.

Habitatur v̄t loc⁹ sit vltia sup̄ficies corp̄is cōtinentis immobil̄ pri mū. C̄ p̄ arguit q̄ n̄ sic. Si loc⁹ eēt sup̄ficies: cuz sup̄ficies sit sp̄s sp̄alissima. tūc locus eēt sp̄s sp̄alissima. n̄is flm̄: cū sex ponāt sp̄s lo ci ab Ari. i. sursum deorsus an̄ retro dext̄z r̄ sinistr̄z. C̄ 2: diuersa corpa p̄nt sibi inuicē succedere i eodē loco f̄z nu mex p̄ Ari. i. l̄ra: s̄z diuersa corpa sibi inuicē n̄ p̄nt succede re i eodē vltio corp̄is cōtinentis p̄ m̄tatozē p̄mē. is. nā cū aliqd̄ cozp⁹ exit ex aliq̄ vltio alicui⁹ p̄tis aeris p̄currūt p̄ tes illi⁹ aerl̄: r̄ corrupit̄ illd̄ vltimū: r̄ si illd̄ cōp⁹ igrediat̄ gnā aliō vltimū. q̄r r̄c. C̄ 3: illo dato seq̄ret q̄ eēt pole q̄ aliqd̄ moueret motu locali recto. r̄ tū p̄tine eēt i eodē loco p̄prio: n̄is flm̄: q̄z illud qd̄ est p̄tine in eodē lo co p̄prio gescit fm̄ locū. ḡ si aliqd̄ tale moueret motu lo cali recto: tūc idē sit moueret fm̄ locū qd̄ gesceret fm̄ lo cus: qd̄ ē ipole. Et p̄bat mā de aq̄ cōtēta in dolio cū ip̄o sit descēdēte q̄ cōtinue eēt in cōcauo doly sic in suo loco p̄po. C̄ Quarto. si ps q̄onis affirmatiua eēt v̄a tūc loc⁹ nō eēt eq̄lis locato s̄ Ari. in l̄ra. r̄ p̄z mā: q̄z illd̄ qd̄ caret p̄fūditate nō ē eq̄le ei qd̄ h̄z p̄fūditate. s̄z sup̄ficies lo cas nō h̄z p̄fūditate: r̄ cozp⁹ locatū h̄z p̄fūditate: q̄re r̄c. C̄ 5: oē accidēs p̄manēs exis in subro mobili ē mobile ad motū sui subti: v̄t ps. s̄z si loc⁹ eēt sup̄ficies tūc eēt ac cidēs p̄manēs exis in subro mobili. i. in corpe locatē. ḡ eēt mobilis: r̄ p̄ n̄is iplicat q̄ loc⁹ sit vltia sup̄ficies coz pozis cōtinentis. r̄ q̄ sit immobilis. C̄ 6: ly p̄mū: aut deter minat illā dictionez cōtinentis: aut illā dictionē immobilis. si p̄ mō: tūc seq̄ret q̄ loc⁹ cōis nō eēt loc⁹: s̄ Ari. in l̄ra di uidētē locū in locū p̄riū r̄ locū cōem. r̄ p̄z mā: q̄z locus cōis nō est vltima sup̄ficies corp̄is p̄ cōtinentis. Un̄ cōca uuz celi est loc⁹ cōis respectu tui r̄ plū alioz. r̄ tū celum nō p̄ cōtinet te. s̄z aer v̄f aliqd̄ cozp⁹ imediate te circūiēs r̄ r̄tāgēs. C̄ Si dicat z^m mō: arḡ q̄ nō: q̄z illi nō cōpetit p̄ immobilitas qd̄ ē aliquo mō mobile. s̄z si loc⁹ ē sup̄ficies est aliquo mō mobilis: ḡ nō ē immobilis p̄. p̄z mā: r̄ m̄ior ex d̄ctis: r̄ maior arḡ. qm̄ p̄ prius cōpetit immobilitas illi qd̄ n̄llo: est mobile q̄ illi qd̄ ē mobile aliquo mō. q̄re r̄c.

In opposituz est Ari. in l̄ra dū ex d̄ctis celu dēdo diffōnē loci dicit. Quare termin⁹ cōtinentis immobilis p̄mū h̄ ē loc⁹. C̄ Et p̄firmat p̄ diuisione sic. loc⁹ v̄f ē m̄lis forma: v̄f sp̄atiū sepatū: v̄f cozp⁹ locas: v̄f vltimū cozp̄is locatis: s̄z nō ē mā: nec for ma: nec sp̄atiū sepatū v̄t p̄bat. Ari. in l̄ra: nec est cozp⁹ lo cas: q̄z cozp⁹ locas ē p̄ se mobile r̄ n̄ ē eq̄le locato: s̄z ma ius. loc⁹ aut d̄z eē aliquo mō immobilis: r̄ d̄z eē eq̄lis loca to. cū iste sint de p̄prietatib⁹ loci. ḡ relinquit vltimū. i. q̄ locus est vltima sup̄ficies corp̄is cōtinentis. q̄re r̄c.

Pro ista dubitatōe itelligēdū p̄ q̄ loc⁹ multiplicr capi p̄sueuit. p̄ corpe locatē. z⁹ p̄ vltia sup̄ficie corp̄is locatis. z⁹ pro vbi seu respectu cāto in lo cato ex circūscriptōe loci q̄ est sup̄ficies: r̄ h̄ loc⁹ ē idiuuid bilis: nec ad ipm̄ p̄ se ē mor⁹. cū possit aduenire alicui s̄ ne mutatōe facta in illo cui aduenit: sic ē loc⁹ q̄ est sup̄f icies. 4⁹ sumit loc⁹ p̄ v̄tute p̄suatiua locati repta i corpe locatē fm̄ q̄ ē in tali v̄f in tāta distātia a celo. 5⁹ sumit p̄ loco simplici q̄ ē cētz mūdi. rōne c⁹ oia corpa d̄nr eē v̄f n̄ eē i suo loco nāli. Nā oia corpa d̄nr eē v̄f nō eē nālr̄ lo cata fm̄ q̄ sūt in tali v̄f tāta distātia a cētro i q̄li v̄f q̄sta ad ipsa istuif a celo v̄f ipoz p̄seruatiua: aut v̄tus d̄na: r̄ h̄ loc⁹ ē origo r̄ istitutio oiuuz locoz: cōp̄sioz. Sexto s̄

mit p illo pposito: r h e sit q fluit a cetro mudi r catur i
 corpore locato: ex hoc q est in tata distacia ad ipm cetrp
 r talis loc' e de pdicamento vbi: r ad ipm e p se motus. e
 n. accns distabile r exte sus i mobili: qd sil' toralr depdit:
 aut acgrit i motu localico. 7o capif loc' p illo circa qd
 alicui' opatio marie fieri hz: fm que modu celu df loc'
 dei. ¶ Intelligedu z q illa disto loci apud diuerfos di
 uersimode exponi puenit. Na pntator om. 4. i. ipaz sic
 itelligit. v3. q. loc' e vltimu corpis pntetis imobile cen
 tialr. i. q. n sp mouet ad motu locati. Na vltimu corpis
 locatis n sp mouet ad motu locati: s; si mouet B e raro r
 accitallr: vt qn corp' locas solu cu locato mouet: r p hac
 dnam die pmetator. dft finis extranea a fine nali. i. vlti
 mu itelligit suppositu ipsi corpi locato. i. illi eqle. suppo
 situ. n. vt B sumit ide e qd eqlr positu alicui: qd n e exce
 des ipm: nec e ab eo excessus. r p B die pntator. dft pti
 nes eqle a pnteti icqli. i. loc' pp' a loco coi. p pma q dif
 feretia dft loc' a superficie extrinseca locati q no e loc' licz
 pnteat locatu: qz no e pntes diuisus a locato queadmo
 du oz locu ee. Per scbas vo dft loc' ppus a coi: ex q segf
 fz pmetatoris expone hac distone loci dari solu de loco
 ppo. ¶ Aly vo ipaz exponit sic ea itelligetes q locus e
 vltia superficies corpis pntetis imobilis pnu. i. no mobi
 lis p se: q distone ly vltia superficies corpis pntetis sine
 termin' ponit p gne. p qd dft a ma forma spatio sepato.
 r ly imobilis pnu ponit p dria p qua dft a vase seu cor
 pore pntete cu q loc' marie couenit. qm corp' cotines
 e mobilis p se: s; solu p accns ad motu sui sub: r diffi
 nitio sic itellecta est cois loco ppo r loco coi. Et e locus
 ppus q cotinet adeqre ips locatu. ita q n plus: vt pcanu
 doly respcu aq repletis ips. Loc' at cois e q vltra ips lo
 catu pntet pls sine aliid corp': vt pcanu ignis respcu tui.

Ex his respodetur ad argumta pncipalia.
 ¶ Ad p^m r z^m ps ex di
 ctis in caplis pcedetib'. ¶ Ad 3^m pcededa e d. et de illo
 qd mouet p se. vñ aq descēdes cuz dolly mouet p se. qz
 nāl' mouet: r fm pntia ei' iclinatione: qd declarat et i
 aly casib'. ¶ Et p^m e dñi Alberti in p metbaroz di
 cetis: q si testa oui ipleat roze: r obturet forame: r poaf
 in radys solis ros postqz erit calefact' rarefactus r leue
 factus ascēdet: r secū testā oui portabit. tūc. n. ros moue
 bit sursum p se: r erit pntue in eodē loco ppo. s; pcanu te
 ste oui vt p3. ¶ Scds casus e d vesica plena igne q ascē
 det p se vesicā secū portādo. qf rē. ¶ Et tūc ad argumē
 tū negat q illud corp' qescat fm locu: qz no dft corp' ge
 scere fm locu ex eo q e pntue in eodē loco ppo: capien
 do locu p superficie pntete: s; ex eo q est cotinue in eodē
 situ seu vbi fluere a centro mudi qd est terminus p se r
 intrinsecus motus localis. r non motus qui est superficies;
 mó cōstat tale corpus cotinue esse in alio.

Sed forte hāc rāstionē arguit p bādo q ad vbi
 fluēs a cetro n sit p se mot' tāq ad ter
 minū pntū r intrinsecū mot' localis: qm ad illud qd pōt
 aduenire alicui sine mutatiōe facta in eo nō est p se mo
 tus. p Arif. 7o p hys. S; vbi fluēs a centro pōt aduenire
 alicui sine mutatiōe eius: vt si aliq corpore qescente mo
 ueret vniuersuz motu recto ppter qd centrū mudi effi
 ceretur sibi ppingus: aut ab eo remot': qz tūc variaret
 vbi: r tñ corpus qesceret. qre rē. ¶ Ad hoc dft q casus
 nō est possibilis nāliter: r dicta de mēte Arif. itelligi de
 bēt stāte cursu nāe. Unde similr posset argui q ad cali

ditatem nō est p se verus motus dato q deus eā subito
 pduceret in subo. ¶ Ex hoc q argumēto solū sequit q
 illa perseitas nō est pmi modē: a qua res p nullā poten
 tiam pōt separari. est tñ pseitias secūdi modi a q res licz
 nō nāliter: supnaturaliter tñ pōt separari sicut ab homi
 ne risibilis. ¶ Et ex hoc vltierus ps q descriptio eius
 qd est moueri localr motu recto cōiter posita nō valet.
 vbi dft q moueri localr motu recto est res alr se hre qz
 pus in ordine ad aliqd qescens: qz vbi totuz vniuersum
 moneretur motu recto de eo verificaret descriptū r nō
 descriptio. ¶ Similr nō bene describitur dicēdo q ta
 liter moueri est rem aliter se habere qz pus respectu ali
 cui' fixi veri vel imaginarij. qz dato q graue vt quatuor
 descendat donec supponatur humeris fortis: qui etiā sit
 potentie vt qtuoz. ps q in istāti cōtactus illud graue ge
 scit. qz a pportione equalitatis nō puenit actio: r tñ ali
 ter se hz qz pus rē. ¶ Dicendū est igit q moueri localr
 motu recto: est rez aliter se habere intrinsece formal
 ter qz pus respectu alicui' fixi veri vel imaginarij. ¶ Ad
 quartū dicitur q locū esse equalē locato. est cōditio lo
 ci ppuz sic eam itelligendo. videlicet q locus proprius
 est equalis locato fm dimensiones quas habet locus. s.
 lōgitudinē r latitudinē tñ. ¶ Ul' dft q loc' ppus est eq
 lis locato fm dimēstōes qz hz loc'. s. lōgitudinē r latitu
 dinē tñ. Uel dft q loc' ppus est eqlis locato non fm cō
 mēsuratiōne: vt arg^m pbat: s; fm pntetiā tñ: qz tñ pē
 se cōtinet loc' ppus qzū occupat locatum r econuerso.

Sed cōtra hoc arguit p bādo nō semp locū ppuz
 ee eqle suo locato. p^orio. qz si sic tūc q
 lis eēt pportio locoꝝ ppuz adiuicē: talis eēt pportio
 suoꝝ locoꝝ adiuicē. nō flm. Na capiant duo locata
 sperica. a. b. r sit diameter. a. dupla ad diamet. b. deide
 supponat ex euclid. p^oimo qz qlis est pportio diame
 troꝝ talis e pportio circuloꝝ duplicata. r z^o q qlis est p
 portio diametroꝝ tal' e pportio sperariū triplicata. Dis
 stātib' ps q loc'. a. est qdruplus ad locū. b. r tñ corp'. a. e
 octuplu ad corp'. b. p secūda supponē. q nō qlis est ppor
 tio locoꝝ ppuz adiuicē: talis e locoꝝ adiuicē. qre rē.
 ¶ Scdo arguit. qz tūc spera ignis nō hēret locū pntū.
 r silr aeris: aut aque: nōs vt incōueniēs. r ps pntia: qz pca
 uum celi plus cōtinet qz ignē. r pcanu ignis plus qz aerē
 pntet: r pcanu aeris plus cōtinet qz aquā. qre. ¶ Ter
 tio arguit. r ponat q aliqd corp' locet in loco spico. dei
 de efficiat illud qdrati: deducta rarefactione r cōden
 satione. r tūc patet q illud corpus est tñ pēise sicut erat
 ante. r tamen locat' loco ppuz maiorū cum superficies
 quadrata non tñ contineat sicut sperica.

Ad primum rñ dēf q in pma suppone nō itelli
 git Euclides p circulū supficiē cir
 cularē vt est illa q est loc' spici corpis: vt arg^m supponit.
 sed p circulū itelligit supficiē planā terminatā p lineā cir
 cularē. ¶ Ad 2^m qdā pcedūt sperā ignis nō hre locus p
 pntū. r silr aeris: aut aque dicētes cōcauū celi ee locū p
 pntū totius spere gnābiliū r corruptibiliū. r esse locus
 cōem cuiuslibet elemētoꝝ. Nōnulli vo dicūt locum p
 pntū spere ignis esse aggregatū ex cōcauo celi r contie
 xo aeris: r silr dicūt in aly. ¶ Sed contra hos arguit.
 quia tūc staret locatū aliqd maiorari: r locū eius ppntū
 minorari: vt ibi spera ignis rarefieret versus terrā. tunc
 n. locatū maioraret. vt ps. r tñ loc' eius ppntū minorā
 ret: qz vna ei' pte nō variata. s; pcauo celi reliq' minoraret.
 videlz cōuexū aeris. Silr staret locatū minorari: r ei' lo
 cus ppntū maiorari. vt vbi spera ignis cōdenfaret vltus
 celu: sicut ps ex eodē fundamēto. r sic locus ppus r suū
 locatū non semp eēt equalia. cui' oppositū vult Aristo.
 ¶ Ad bec rñ dēf ad p^m dicēdo q loc' ille nō minorat.

vt loc⁹ et vt stinēs: s3 poti⁹ maiorā. q̄uis ps ei⁹ vt supfi
 cīs minorē. ¶ Ad 2^m s̄lfr d̄r q⁹ loc⁹ ille vt stinēs mio
 raf. ps tñ eius vt supficiēs maiorā. por tñ rñsio tutioz
 apper: cū d̄ rōne loci sit q̄libz ei⁹ p̄tē stinere locatū par
 tialr: tñ d̄ stineri ab eo. ¶ Ad 3^m d̄r q⁹ lz illud locatū fa
 ctū q̄dratū nō sit mai⁹ q̄ntitatiue q̄ pus. est tñ mai⁹ occu
 patiue: qz plus occupat. iō locabit⁹ loco maiorē: tē eēt si
 ex q̄drato fieret spericū cū figura sperica sit figuraz ca
 pacissima. ¶ Ad 5^m 2° ps ex dictis in questione.

Est igitur motus et gescēs in suo loco p accēs
 .i. ppter cētruz qdē in loco essentialr. oē. n.
 qd iuenit i aliquo p accēs iuenit i eo pp aliqd
 bñs illud p se. Lōmentator cōmen. XLIII.

Dicit cōmentator q̄ q̄libz spera
 p̄tēta in alia. ē
 p accēs i loco p se: qz ei accidit q̄ p̄tēta: nec
 min⁹ moueret circulariter dato q̄ nō p̄tine
 ret: q̄libz tñ eaz ē p se i loco p accēs: qz q̄libz
 ex natura sua determinat sibi aliquod fixuz in eius me
 dio: circa qd moueat: t hoc dicit locus sperē p accidens:
 t est centrū naturale mundi: quod est terra.

Sed contra annihilata terra ad huc orbes cele
 stes moueret circulariter. q̄ nō v̄ ta
 le fixū regri ad motū circularē speraz celestīū.

Aristoteles t cōmentator nō admutteret castum
 dicēte Ari. i lib. celi. q̄ si celū moue
 tur nece ē terrā gescere. Alij tñ dicūt q̄ celū est i loco p
 accēs nō solū p cētruz: s3 et p polos mūdi: qz respēū illoz
 triū punctoz imobilīū ē celū p̄tinne i eodē situ. iō dicūt
 q̄ annihilato cētroz ad huc eēt celū i loco p accēs p polos
 mūdi qd⁹ p̄seruaret i eodē situ in q̄ pus fuit. Unō nō pōt
 celū moueri qn moueat circa aliqd fixū. Si at poli ani
 chilaret nō ampli⁹ moueret: s3 bec rñsio nō ē nālis.

De virtute p̄seruatiua terre an itēsior istuat in
 pte celo ppingozī q̄ distantioz: va
 ry iueniūt modi dicēdi. ¶ Burle in p̄ rñsioe sua dīc q̄
 nō. t q̄ itēsior multiplicat ad p̄tē q̄ ē magis remota a p̄
 riātib⁹ ipsi terre: t illa ē ppe cētruz mūdi. ¶ In 2° v̄o rñ
 sioe sua dīc. q̄ lz virt⁹ a celo istuxa sit absolute itēsior t
 potētioz ppe celū q̄ distantioz a celo: ipsa tñ sic itēsior t
 est potētioz ad terrā p̄seruādā: cū nō sit sibi iueniēs t p
 portōata: s3 remissioz ex̄ns q̄lis ppe cētruz iuenit ē terre
 pportōabilioz: t ipsi⁹ magis p̄seruatiua. Et s3 b eēt ima
 ginādū hāc vtutē mltiplicari a celo p latitudinē vnioz
 miter difformē: cui⁹ extremū itēs⁹ icipit a celo: t remis
 si⁹ teriat ad cētruz mūdi: t ps itēsior pportōat igni. alia
 seqns paz remissioz aeris: t sic descēdēdo fm loca eloz
 vsqz ad cētruz. ¶ S3 3° positio iuenit. q̄ ponit q̄ttuo in
 fluētiāz latitudies mltiplicari. p̄ a celo vsqz ad p̄uexū
 aeris. t h⁹ ē ignis p̄seruatiua. 2^a a celo vsqz ad p̄uexū aq̄:
 t bec ē p̄seruatiua aeris. 3^a a celo vsqz ad cōuexū terre: t
 bec ē p̄seruatiua aeris. 4^a a celo vsqz ad cētruz: t bec ē ter
 re p̄seruatiua. Licz q̄ bec virt⁹ terre p̄seruatiua sit potē
 tior t itēsior vbi ē ignis q̄ vbi ē terra: qz tñ i igne ē p̄u
 eta vtutib⁹ terre p̄rys: nō aut i cētroz. iō in pte vbi ē ignis
 nō tādiū p̄seruaret terra. nec ita nālī locaret. sicut nālī
 locat i cētroz: t pportōalr dicat de alyo. ¶ Posito q̄ ter
 ra sit pforata. t iferi⁹ moueat vna gleba terre quousqz
 cētruz ei⁹ sit cētruz mūdi: cui⁹ p̄ma medietas sit. a. t 2^a. b.
 tūc argi q̄ aliqñ. a. ascēdet. t. b. descendet. cū q̄ ex motu
 .a. t ex motu. b. fiat vnus mot⁹: seqz q̄ ex duob⁹ motib⁹
 diuersaz spēz sit vnus mot⁹ p̄tinuus: qz motus ascēsus
 t mot⁹ descēsus sunt diuersaz speciez. ¶ Rñdēt q̄
 p̄tinuitas motus ex p̄tinuitate subiecti est p̄tinuitas s3
 mām: sed p̄tinuitas motus fm tps est fm formā. modo

nō est incōueniens q̄ ex diuersis motib⁹ fm spēm fiat
 vnus mot⁹ p̄tinuus fm mām: vt in pposito. sicut de vir
 ga: cui⁹ medietas est viridis: t medietas sicca: s3 q̄ mor⁹
 diuersi spē cōtinuent fm p̄tinuatiōez tps sic q̄ ex illis
 fiat vn⁹ mot⁹ p̄tinuus fm tps est impossibile.

Sed contra ponat q̄ illa terra q̄ nūc est totali
 ter ex vna parte centri p̄tinne mo
 ueat: vel ab ipetu: vel a manu cōtinue ipellēte donec sit
 totalr ex alia pte cētri: tūc ps q̄ tot⁹ ille mot⁹ ē p̄tinuus
 s3 formā. sicut fm tps. t tñ vna medietas illi⁹ fm tps di
 uisa ē mot⁹ deorsuz: vt illa q̄ mouebit⁹ donec mediū ei⁹
 sit mediū mūdi: t alia erit motus sursum: vt illa qua me
 dium eius recedet a centro mūdi. t per cōsequens erit
 motus diuersaz speciezum. quare tē.

Potest dici q̄ mot⁹ illi discōtinuabunt p getē
 istātaneā. qm mobile illud gescet
 in istātī in q̄ mediū eius erit mediū. qz tūc nec mouebit⁹
 sursum: nec deorsuz: nec circularr. s3 imediate añ illud istās
 mouebit⁹ deorsuz: t imediate post illd istās mouebit⁹ sur
 sum. ¶ Cōtra. qz in illo istātī vt⁹ man⁹ ipellētis h3 ppo
 zitiōē maioris ieq̄lītatis supra r̄sistētīā mobilis: vt arg⁹
 supponit. t ē d̄terminata applicatio tē. t imediate añ illa
 manus mouebat illā terrā: t imediate post mouebit. q̄ t
 tūc mouet. ps p̄tia: qz nihil aliū v̄ regri. ¶ Sorte dicef
 q̄ lz vt⁹ man⁹ ipellētis heat pportōnē maioris ieq̄lītātī
 supra r̄sistētīā illi⁹ terre. nō tñ supra totā r̄sistētīā que
 tūc sibi r̄sistit. qm pro illo istātī sibi ē r̄sistit tota v̄lis
 nā: ne illud ipole sequat. .i. diuersa spē formāl⁹ p̄tinuari:
 sic tenēdo q̄ duo corpa dura nō p̄t inmediate se tāgere
 dato q̄ magnus molaris descēdat supra lapidē positū i
 terra: d̄r q̄ nō veniet ad p̄tractū s3 planas supficiēs: t q̄
 mediabit iter eos aer subtilis. q̄ cū sit minoris r̄sistētīe
 q̄ molaris actiuitatis nō solū ille aer r̄sistit: ne molare
 v̄teri⁹ descēdat. s3 cū eo etiā r̄sistit v̄lis nā: ne si postea
 fieret illi⁹ molaris ab illo lapidē sup̄leuatio accideret
 ipole. puta vacuū iter illos: aut istātaneos mot⁹ aeris cir
 cūstātis ad subito replēdū spatiū itermediū. Alij tñ di
 cūt illos motus p̄tinuari. t sup hoc diligenter aduerte.

**Et pp hoc oia i celo sunt: celū qdē. n. fortas
 sis ē oē: est at loc⁹ nō celū: s3 celi qdā vltimū
 t tāgēs mobile corpis ē termin⁹ q̄scēs: t pp
 hoc qdē terra i aq̄. bec i aere. Tex. cō. XLVI.**

Alia dicit Ari. q̄ terra est in aq̄: t aq̄ i
 aere tē. Dubitat qdā vtruz
 aliqua pars supficiēi conuexa aque sit altior
 tota supficie cōuexa terre. ita q̄ aliqua aqua
 sit supra omnem terram.

Ad hoc qdā dixerūt q̄ nō. imaginā. n. q̄ cētuz ma
 gnitudis terre n̄ ē cētuz mūdi. vñ pp actio
 nē solis t astroz sit ps sibi supposita valde sicca t leuis:
 t alia pp frigus t habūdātīā aq̄z hūida t grauis: t cū cē
 trū grauitatis terre sit cētuz mūdi: seqtur q̄ ps terre sic
 ca ē valde altior alia pte in q̄ fit tāta aq̄z gnatio: t p cō
 sequens aliqua est ps terre que est supra omnē aquam.

Sed cōtra qz b dato seqret q̄ maria septētriōa
 n̄ s̄ flz: t ps p̄tia. qz aq̄ sp̄ fluit ad p̄tē terre decliniorēz.
 mō terra meridionalis est altior q̄ septētrionalis.

Potest tñ dici q̄ ppter maximā aquaruz genera
 tiōez in septētriōe accidit q̄ aliq̄ ē ps ter
 re i meridie. lz nō ois: q̄ aut pp discōtinuatiōez factā p sic
 citatē: aut pp ibi eē p̄cauitatē ē dep̄ssioz t cētroz ppingoz
 q̄ sup̄ma ps aq̄ septētriōalis. pp qd p̄tigit aq̄z septētriōa
 lē fluere ad illā p̄tē terre i meridie. In exp̄tētia nāqz vi
 demus q̄ pp aq̄ exuberātīā cōtingit multotiens eā a lo

co fouee depressiozi ad locū magis altū ascendere.

Campanus aut dicit qd aq est acētrica terre: 7 qd ipa ē altior qd sit terra: 7 qd ille ē locus eius nālis. **Ex** qd vltimū seqt qd si aq descēderet nō moueret vltimate ad cētrū mūdi ipedimēto deducto: s; ad cētrū pprie spere qd ē ex illud. **Seqt** et qd si aliquid aq eēt in cētro mūdi: nō detineret ascēderet nālitē. donec esset in ppria spa: 7 plura filia possent iferri.

Cōmentator aut voluit aq esse altiore terra: 7 detineri ab ifluētys ei? pseruatiuis i loco septētrional: ne mltū fluat ad meridiē: qd ē factū est pp finē. i. pp salutē aīaliū sup terrā viuētū: 7 qd in aq saluari nō possent. **Ex** hac opione seqt euz aque septentrionales continue fluāt ad meridiē: recedendo a suo loco naturali qd aliqd violentū est ppetuū.

Eodē aut mō accipiendū pbyfice p̄siderare de vacuo 7 si est aut nō 7 quō est 7 qd ē: sicut 7 de loco. Textu cōmenti. L.

Burleus enumerat quattuor questiones simplices.

Prima an nomen significat aliqd ens. accipiēdo ens i sua maxia cōitate: vt p̄uertit cū itelligibili.

Secunda cuiusmodi ens nomē significat accipiēdo ens codē mō: 7 h' ē qd qd nois.

Tertia est vtz illud de qd est qd sit ens pole siue cui nō ē eē. p̄hibitu: 7 hec ē qd si ē.

Quarta est qd sit illud ens pole 7 hec est qd qd est q̄res qd rei seu diffōne dclaratē

Sed aristo. qd dicitur eius de quo est q̄stio.

in p̄ fedi posterioz nō enumerat nisi duas qōnes simplices nō ponētes i nūez. v3. si ē 7 qd ē: quaz p̄ q̄rit vtz res sit: aut nō. 7 2. q̄rit si est: qd ipa sit. Enūerat et duas qōnes cōpositas. v3. q̄: ē q̄rit de ibereātia passiois ad subz: vt vtz hō sit risibil: an nō. 7 pp qd est: q̄rit d̄ cā b̄d ibereātie: vt pp qd hō ē risibil. 7 he due qōnes d̄rit et ponētes i nūez. 7 h' ē recti? vñ ille due qōnes p̄ Burlei q̄ p̄tinēt ad nois significatiōes. i. vō nō sūt qōnes: s; p̄cognitiōes: qm̄ iōi doctria qd nois terminoz ē p̄supponēdū qd nois. q̄ est p̄cognitiō: s; qd rei ē qd 2c.

Ad quale aut se hēat opz accipe qd significetur per nomen. Textu cōmenti. LVII.

Ic dubitari cōsuevit an sit pole vacuū eē. argt qd sic p̄lib?

Expimētis. **Primū** ē. qz capiat duo corpa dura s; supficies planāb imediate se tāgētia quoz vñū ab altero icipiat eq̄lr supleuari. 7 tūc seqt qd imediate post h corpa illa abiuecz distabūt s; p̄cta media supficies s; q̄s se tāgūt. aut q̄ imediate post h aer exterior iter illa p̄cta mediabit: aut nō: si sic: dabit mot? subit? nō mēturat? tpe qd ē nām mot? vt in s? h? patebit. si nō: tūc iter illa corpa erit vacuū. 7 h' ē p̄positū. **2°** expimētū. capiat clepsedra q̄ aptis forā mil? ponat in aq donec tota impleat: postea solo forāmie supiori clauso ex aq ex̄bat: 7 tūc q̄rit vtz aq descēdet p forāmia iferrioz: aut nō. Nō pōt dici qd nō: qz tūc graue eēt ex suū locū nālē nō detētū 7 nō descenderet nec iciper descēdere ad ipz: qd ē nāz grauis. Si aut aq descēdet cū p forāmie supi? nihil igredi possit: seqt qd i pte supiori clepsedre dabit vacuū. **3°** expimētus. impleat vñuz vas aq calidissima 7 rarissima: 7 obstruat bñ forāmie. 7 ponat i loco frigidissimo i qd aq illa i tātū frige fiat qd ispiisset 7 p̄gelet: 7 tūc seqt qd occupabit locū miorē q̄ pus. 7 p̄ nōs cū in vase illo nihil igredi possit: aliq̄ ei? p̄ remāebit vacua. **4°** expimētū. sumat follis bñ clau

sis excepto forāmie sui ozificy qd ponat i forāmie vñū vasis p̄cani tā stricte qd nihil igredi possit: deinde dilate p̄rietes follis. 7 q̄rit vtz aer qd ē in vase itrabit in follē: aut non. si sic: fiet vacuū i folle. quare.

In oppositū est itētio Ari. i lra vbi pbat p ma gnū p̄cessuz qd ē ipole eē vacuū: siue sepatū a corpb? nālib? siue imbibitū. Et tenēdo h

Ad primum. r̄ndet ad arg? an oppositū scā. nō admittūt qdā duo corpa dura

s; supficies planas imediate se tāgere i aere vel i aq vt vñ velle Ari. 2. de aīa. 7 si ponat vñū illoz eē duz 7 aliū molle: dicit qd duz nō sūt sepatā molli fm oēs ptes fm q̄s ipm tāgit: qm̄ molle ifeqt duz: 7 sit eoz adiuecē sepatatio p parte post partē. Alij vō pmū casum admittūt 7 pcedūt qd aer exterior imediate post hoc punctū mediū tanget. nullus tñ aer imediate post hoc s; q̄libz sui p̄ctū mediū attiget: 7 qd infinita velocitate mouebit ille aer ad p̄ctū mediū: nec dabit pmū istās i quo tāget: s; vltimū i quo nō: eo qd in q̄libz tpe icipiente ab istāti p̄cti tāget: nec ex his seqt qd deī mot? istātane? aut nō mēturat? tpe: imo ille aer 7 q̄libet ei? ps qd mouebit: successiue mouebit: 7 inq̄tus ps aeris erit in illis corpb? p̄pingor tāto veloci? mouebit: iō in ifinitū itēdet mot? illi? aeris fm illud extremū. **Ad 2°** d̄r: qd aq nō descēdet: 7 p̄hibet ei? descēsus ab obstruēte forāmie supius: vl a pte supiori vasis p̄hibete aliqd igredi. **Ad 3°** d̄r: qd statūb? positū i casu a nlla vtute poterit aq illa p̄dēsi vl p̄gela ri q̄tūcūq; ifrigidē: 7 p̄hibebit nā vñ seu ordo debet? vñiuersi qd ē vt nullibi repiat vacuū. vñ d̄rit nāles qd nā ita abhorret vacuū qd si loc? quem deserit aliqd corpb? nō possit p̄ aliū q̄ p̄ celū repleri: faceret celū cadere ad ipz replēdū 7 vacuū euitādū. **Ad 4°** r̄ndet qd latera follis nō poterūt tñ adiuecē supleuari q̄tū potuissēt anq̄ ozificiū follis forāmie vasis p̄deret. 7 aliqd aeris p̄tēti i vase igrediet folles: s; residuū rarefiet 7 ei? locū implebit 2c.

Idigif i quo est. a. mouebit p b. qd at i quo c. tps. p ipz at. d. cū sit subtili? i quo tps: si eq̄lis lōgitudō ē ipi? b. qd ē ipi? d. s; analogiā ipe diētis corpis. Tex. cōmenti. LXXI. Qō. II.

Dabium incidit vtrū dato vacuo graue vl leue in

aiatū in eo positū moueret successiue: aut subito mutaret. Et argt p qd q̄libz tale positū in vacuo successiue moueret: qz oia potentia finita hz actionē finitā: s; oē graue vl leue est ifinite potētie. q̄ cuiuslibet talis actio ē ifinita vl limitata. cū q̄ motus a tali pueniēs sit ei? actio: seqt qd ois talis est finit? 7 determinate velocitatis: ita qd vltra illā ab itriseco itēdi nō poterit q̄tūcūq; medij resistētia remoueat: posito q̄ corpe simplici graui vl leui in vacuo ipm successiue mouebit pp finitātē 7 limitationē siue potētie tā ad mouere q̄ ad moueri determinate velocitate. ppter qd d̄r motu a p̄portōe potētie ad resistētiā mobilis. sine veloci? moueat. imaginabit qd forma talis corpis est ipi? motiua nāl: 7 ex se tāta velocitate 7 nō maiori q̄cūq; medij resistētia deducta. h̄s aut corpe posito i medio resistēte remittef motus ab illa velocitate magis: aut minus s; maiorē: aut minorē resistētiā medij: 7 hic appellat tarādas accidens motui naturali. vbi autēz illi corpozi ap̄plicaret agens impellens ipsuz velocius q̄ ex se moueret: tūc diceret velocitas accis motui naturali. 7 hec vñ eē opio Anēpace. **2°** argt supponēdo vt plurimi tenēt qd de? effectiue moueat pmū mobile qd nō ois mot? est successiu? ex resistētia mobilis aut medij aut vtriusq; vt d̄r cōmentator. 7 p̄ nōs graue vel leue simplex possit

tū in vacuo poterit successiue moueri: s; ibi nulla sit resistētia. assumptū pncipale argū: qm̄ mor' pmi mobilis ē successiuis: tñ ibi nō ē resistētia medij: vt p3. nec mobilis: q; deo nihil resistit nec pōt resistere. ¶ 3. si corpus simplex positū in vacuo nō moueret successiue: s; solū in medio pleno: tunc seqret q; q̄lis esset pportio medij ad mediū in raritate r dēfinitate: talis esset pportio mot' ad motū i velocitate r tarditate. r tps ad tps in lōgitudie r breuitate. hac pportōe vti Ari. ad pbādū nō dari va cuū: q̄ intelligēda est de motib' eiusdēz corpis simplicis aut oino cōsimiliū quoz vn' sit fact' in medio rariori r ali' in medio dēfiozi. S; q; de illis ip̄a sit falsa argū. r p suppono vt est cōis p̄bilosop̄atiū snia q; pportio velocitātū in motib' beat attēdi penes pportōez pportio nū potētia: p motiuarū ad suas resistētiās: deide sint. a. r. b. due terre simplices oio eq̄les: q̄rū q̄libz sint po' motiue dōzuz vt octo: r ponat. a. i aere dēfo vt vnū. r. b. i aq̄ dē fay duo: tūc p3 q; mediū. b. ē i duplo dēfius medio ip̄i' .a. r. eodē i duplo min' rar: r tñ mor'. a. nō ē in velociori motu. b. q; pportio a q̄ mouet. a. nō est dupla ad illā a q̄ mouet. b. s; minor. nā. a. mouet a pportōe octo ad vnū q̄ ē octupla. r. b. mouet a pportōe octo ad duo q̄ ē q̄dru pla: mō pportio octupla nō ē dupla q̄drupe: s; mior: cū pponat ex pportōe q̄drupla tāq; ex pte maiori r dupla tāq; ex pte minori. r q̄ncūq; aliq; pportio cōponit adeq̄ te ex duab' pportōib' ineq̄lib' ad maiorē est minor q̄ dupla: r ad minorē maior q̄ dupla: vt regula cōis fatec.

Ad oppositū .s. q; graue vel leue simplex in vacuo positū non moueret successiue: s; subito mutaret ē exp̄se Ari. i B cap. vbi ex pte velocitatis r tarditatis i motu pbat nō dari vacuū p B q; q̄lis ē pportio rē. ¶ Et ibide dēducit ad B incōnēti ens q; dato vacuo graue vel leue simplex in eodēz positū moueret in nō tpe. r idē vult Cōmentator in disgres sione quā facit cōtra Auempace cōmento. 71.

Et pro hac qōne p̄mittit p q; corpora localr mobilia sūt duplicia. v3. aiata r inaiata. Aiata dñr corpora aiās habētia: vt vegetabilia r aiālia. Inaiata vō dñr corpora nō hūtia aiās. r h' itez sunt dup licia q̄dā simplicia r q̄dā mixta. Mixta appellanf cor pora ex elemētis cōposita: vt lapis aut lignū. Simplicia vō aut sūt mobilia circulariter tātū r bec sūt corpora celestia: aut sūt mobilia motu recto: r h' sūt q̄tuor estā. p3 h' dīstictio ex lib' celi r mūdi. In pposito aut erit pmo solū de corpib' inaiatis mobilib' motu locali recto. r nō de q̄libet motu ipsoz localr: q; nō de violento: s; solū de nāli. ¶ Premittat 2° q; cā successiōis in motu ē resistē tia: r B triplr accidit: vt vult cōmētator. 4. p̄physi. 2men/ to. 71. Aliqñ. n. est resistētia ex pte mobilis tātū: vt i mo tu cōpoz celestiu: cū ibi nō sit resistētia extriseca ex pte medij. vñ corp' celeste dñ resistere suo motozi nō p gra nitatē vel leuitatē vel aliā h' q̄litate: s; ex eo solū appe tit nō moueri veloci: nec ēt tardi' ex nāli ei' iclinatōe r aptitudie ad motū tāte velocitatis p̄cise. Aliqñ ē resistē tia ex pte medij tātū: vt in motibus nālib' elroz: cū nō habeat resistētiā intrisecā. Aliqñ vō est resistētia ex pte vtriusq; v3. tā mobilis q̄ medij vt in motu mixti p me diū plenū in q̄ ē resistēs intriseco ab ip̄o medio qd̄ resi stit nō didat r ad corruptōez tēdat. r intriseca ex pte gra nitatis aut leuitatis. nā cū mixtū ex grani r leui sit ppo sitū. si moueat sursum: resistet grauitas. r si deorsuz: leui tas resistet. ¶ Premittat 3° q; q̄libet eluz dū ē in suo loco nāli resistit ipm̄ trahēti ab illo. r dū est ex illū nitē r nāliter iclinat ad ipm̄ accedere: r idē est itelligēdū de mixtis inaiatis: B p3 ad sensuz. ¶ Premittat 4° q; lz n̄ sit pole fm̄ nām vacuū eē: tñ frequēter admittimus ip̄z

ē vt videremus qd̄ seqret i motib' grāuū r leuiū illo dato supponēdo cū B q; corpa p̄seruet i illo i tāta distā tiavel tāta a celo vel a cētro mūdi sic nūc p̄seruant.

His premis ad qōnem sit bec p' 3. Suppo sito vacuo graue vel leue sim plex i eo positū r nature sue dimissuz: subito mutaret o extremo i extremū trāseūdo p mediū. ¶ Dec 3 pbat. r p q; tale simplex in vacuo positū subito mutaret. p3. qz ibi nō eēt resistētia extriseca. Nec ēt intriseca mō succes sio i motu sit solū ex resistētia. Qz ēt fieret tal' mutatio p mediū. p3. qz nō ē imagiabile fieri motū aut mutatio nē de extremo ad extremū qn̄ ēt fiat p mediū. ¶ S; B istaf pbādo q; talis mutatio nō fiet p mediū: qz si mo bile mutabit ad mediū r ad extremū: aut q̄ successiue: aut sil'. Nō successiue: qz tūc t̄paliter moueret de extre mo ad extremū. r p cōsequens nō mutabitur subito: cu ius oppositū dictum est. Si autem dicat q; simul. sic q; mobile simul erit in medio r extremo: tūc sequit q; mo bile simul occupabit totum spaciū intermediuz r extre mū r ex p̄ti q; illis adeq̄t: cuius dñuz nūc supponim'. ¶ Rūdet q; mobile mutat ad medium r extremū sil' nō similitate istātanca: sed t̄pali. vñ dato q; mobile nūc sit in termino a q̄ r icipiat mutari: tūc cōcedēdū est q; ime diate post B istō mobile erit i medio r q; imediate post hoc ipm̄ erit in termino ad quē. i illo tñ istāti erit i medio nec dabit p̄mū istās in quo erit in termino ad quē: sed in q̄libet tpe icipiēte ab istāti p̄ti erit in medio r in termino ad quē. nullū tñ erit tps in quo erit adeq̄te in medio q̄tis aliq̄d erit tps in quo erit adeq̄te in termino ad quē. ¶ 2° celo. Mixtū pfectū inaiatū in vacuo positū successi uerit moueret. p3 bec celo: qz tale mixtum sine tēderet sursum: s;ue deorsuz h̄et resistētiā intrisecā: iō moueret successiue. r dñ mixtū pfectū: qz de ipfecto nō o3 vbi cū q; in vacuo poneret ip̄z successiue moueri: sic si eēt mix tus ex terra aq̄ r aere tñ. r poneret in vacuo ignis subi to mutaret ad cōuexū aeris: qz i illo vacuo nullā resistē tiā h̄et ex q̄ oia elementa ex qb' ponit cōponi in illo va cuo traheret deorsuz. ¶ 3° clusio. Stat mixtū inaiatū p̄cise ex illi' p̄p̄ia nā tardius r tardius ascēdere ip̄o nō variato intriseca nec resistētia medij maiorata. Dec cō clusio pbat r supponat q; aer intātū rarefiat r ignis cō dēsc̄t q; eq̄lr resistāt mobili in ip̄is moto. grā argumē ti vt vnū: deinde capiat vnū mixtū in quo sint vn' gra dus grauitatis terre: vn' grauitatis aque: vn' leuitatis aeris: r sex leuitatis ignis: tunc p3 q; si hoc ponat in aere ascēdet a pportōe dupla. v3. sex graduū leuitatis ignis trahētū sursum ad duos grauitatis terre: r aq̄ trahētū deorsum. r vnū graduū resistētie medij ex q̄ leuitas aeris in p̄p̄ia spera nō pmouet ad motū: neq; resistit. Dū vō medietas ei' puenit ad sperā ignis: tūc maiorabit resi stentia intriseca ex pte leuitatis aeris: q̄ tunc resistet vbi p̄us nō resistebat: nō maiorata potētia sursum motina: s; ip̄a exite eadē: aut minori. q̄ tūc ascēdet a miori ppor tione: r p̄ n̄s tardius nō variata resistētia medij p casū: nec ip̄o intriseca pmutato. ¶ Ex hac clōne seq̄t core larie q; pole est mixtū inaiatū in dato vacuo q̄ in certo pleno p se tardi' moueri. p3. Nā capiam' mixtū ex duobus gradib' grauitatis terre. r duob' aq̄ r duob' gradib' leuitatis aeris: r octo ignis: tūc si ponat in spa aq̄ resistē te vt vnū mouebit a pportōe decē ad tria q̄ ē maior q̄ tripla. v3. tripla sexgtertia: qz octo grad' leuitatis ignis r duo aeris trahēt sursum: r resistētia intriseca ex gra uitate terre erit vt duo: cum grauitas aque ibi nihil fa ciat r medium resistit vt vnū: vt ponit casus. Si tñ hoc mobile poneret in vacuo aeris: moueret tardi': cū tūc po' motiua eēt solū vt octo r resistētiayt q̄tuo: ex q̄ ibi

mediū nō resistit et aer intrinsecus nihil facit vt calculati pōt parere. ¶ 4. Impole ē tā mixtū inaiatus q̄ simplex sue nature dimissus eq̄ velociter moueri i pleno sic moueret i vacuo illi corrdente. Dec 3. qz in pleno et vacuo sibi corrdente nō est maior nec minor resistētia intrinseca: nec ēt pō motiua: et cū b in pleno ē resistētia extrinseca q̄ nō ē in vacuo. ḡ semp i pleno fit mot⁹ a minoz pportōe q̄ i vacuo corrdēte sibi. q̄re mot⁹ tardior. et p̄ nō eq̄ velox. ¶ 5. hanc hōe arḡ pbādo q̄ ides mixtū eq̄ velociter moueat in pleno sic moueret in vacuo sibi corrdēte: et capiat mixtū qd̄ i duplo veloci⁹ moueat i vacuo q̄ in aere. deide vnū simplex qd̄ eadē velocitate moueat in aere sic illud mixtū i vacuo. sit mixtū a. et simplex b. et tūc arḡ sic. Est iuenire vnū eq̄l mixtū cū a. qd̄ moueret tardi⁹ in aere q̄. b. et aliqd̄ qd̄ moueat veloci⁹. ḡ ē iuenire vnū qd̄ eq̄ velociter moueret. tenet p̄ia: qz vbiq̄ ē dare magis et min⁹ est dare eq̄le. sit ḡ illud mixtū. c. tūc sic. c. eq̄ velociter mouet in aere sicut. b. et b. eq̄ velociter mouet in aere sicut. a. i vacuo. ḡ ipm. c. eq̄ velociter moueret i vacuo sic. a. ex quo ē p̄silt mixtū. ḡ. c. p̄silt moueret in vacuo sic moueret in aere: qd̄ erit pbādū. ¶ Dūc rīdet negādo qd̄ deē aliqd̄ tale mixtū sic. a. qd̄ in aere eq̄ velociter moueat sic. b. simplex: aut etiā veloci⁹. vn̄ lz p̄ minozatiōez alicui⁹ taliter mixti sit repibile aliqd̄ tardi⁹ motū in aere q̄. b. nūq̄ tñ p̄ maioratiōe q̄ tūcūq̄ factā repiet aliqd̄ p̄silt mixtū cū a. qd̄ in aere velocius moueat q̄. b. simplex in eodē moueat: aut eq̄ velociter. et b̄ posito vt dicebat in casu qd̄. b. simplex eque velociter moueat in aere sicut. a. mixtū mouetur in vacuo aeris: quod totū patet calculanti.

Quibus visis

ad rōnes factas in p̄n. rīdet. ¶ Ad p̄mā negāda ē imaginatiō Anēpace: imo corp⁹ graue vel leue dū est ex suū locū nālez appetit q̄ citi⁹ pōt ad illū moueri: nec ex ei⁹ nā bz limitatōz ad certū gradū velocitatis mot⁹: s3 qd̄ mouetur tāta vel tāta velocitate ē: qz tāta pportioez maioris ineq̄litas bz potētia motiua supra resistētia suā: ex cuius varietate diuersificat in motu velocitatis: vt alibi diffuse bz tractari. ¶ Ad secundam multi negāt deū esse cām i ḡne cause efficiētis: et dicit euz cām ee solū in ḡne caus final. iō motorē p̄mi mobil̄ dicit ee itelligētia ifra p̄mā q̄ finite existit pō et pfectiōis. et ex d̄iti finitā bz pportioez s̄ aptitudinē p̄mi mobil̄: quā bz ad moueri loca liter. q̄re p̄cēt mot⁹ i p̄ mobili finite velox et successiu⁹ tpe mēsurat. ¶ Et alij dicit deū ee vigoris finiti itēsiue. q̄re mouet finite velociter. Catholici aut dicerēt deum ee agēs libez: et mouere q̄ velociter vult. et nō q̄ tūcūq̄ velociter pōt. et hoc ē magis tenendū. ¶ Ad tertiā d̄ qd̄ p̄ illa Ari. q̄lis ē pportio medij ad mediū et. indiget limitatōe. Et qd̄ dicit qd̄ pportio illa solū d3 itelligi de motib⁹ localib⁹ rectis corp⁹ simpliciu⁹ grauiū et leuiū violētia et nō nālib⁹ de qb⁹ arguebat. et b̄ semp supposita paritate ex pte motoris et mobilis: nec sit diuersitas nisi ex pte medioz in spissitudine et subtilitate. ¶ Et istud p̄forme v̄ dicitis cōmētatoris in B. 4. in digressione quā facit h̄ Anēpace cōmē. 71. dū dicit. Et v̄r manifestū ē qd̄ cā diuersitatis et eq̄litas motuū ē diuersitas et eq̄litas pportiois motoris ad rē motā. cū. n. fuerint duo motores et duo mota: et pportio alteri⁹ motoris ad altez motū fuerit sic pportio reliq̄ motoris ad reliquū motū: tūc duo mot⁹ erūt eq̄les i velocitate: et cū pportio diuersificabil: diuersificabil motus fm̄ illā pportioez. et hoc idē est in motib⁹ nālib⁹ et violētis. S3 in violētis cum duo motores fuerit eq̄les in potētia diuersitas erit pportio impediens. In nālib⁹ aut diuersitas aut eq̄litas est pportio diuersitatis aut ineq̄litas pportiois motoris ad

rē motā. et nō seq̄ vt in eis sit eq̄litas apud eq̄litate mouentū in potētia: q̄ pportio diuersificat: sicut nō seq̄ b̄ in violētis q̄ impediens diuersificat: q̄ pportio diuersitate impediētū diuersificat pportio. Vult igit cōmentator qd̄ sic vnū mediū est pportioaliter alio rari⁹: sic eodē veloci⁹ moueat i choato motu ab ipellēte: et qz mobile motu violēto mouet ad motū medij deferētis s3 suā positōez: seq̄ qd̄ motū in medio rarioz in eo pportioe velocius mouet moto in medio densiori in qua pportioe

Albertus autez

(suum mediū est rariū. in ca. 6. b. tractat dicit illā pponē ee verā in oib⁹ motib⁹ cū qd̄ tā limitatōe. Dic. n. sic. Seq̄ ḡ si aligs lapis mouet p aere. et ides p aq̄ mouet si aer in duplo tenuior ē q̄ aq̄ qd̄ tps q̄ mouet p aq̄ in duplo lōgi⁹ est q̄ tps q̄ mouet p aere. Et b̄ idē v̄r ē in oī motu tā violēto q̄ nāli. tali positōe retenta qd̄ nihil sit cā ineq̄litas mot⁹ i vno vel i duob⁹ motis nisi iteq̄litas medij p qd̄ ē mot⁹. Quāuis i ca. imēdiate seq̄nti declarādo dca cōmētatoris sup̄ posita sic dicat. o3 scire qd̄ mot⁹ violēti velocitas et tarditas: supposita eq̄litate motiue vtut i cā nisi a dispōne medij p qd̄ mouet: et si cōpar mot⁹ ad motū si vterq̄ violēto: et h̄nt motores eq̄les: et mobilia eq̄lia: cābif pportio motus ad motū ex pportioe medij ad mediū. mot⁹ aut nālis nō bz pportioez pmo ex medio: sed potius ex potētia mouētis relata ad mediū sic inferius patebit. iō medij nā in illo est signū pportiois bitudis motus ad motū. cā aut pportiois ē bitudo motoris ad mobile et. Alij aut dicunt qd̄ illa pportio itelligi d3 de motib⁹ nālib⁹ elementoz. et adhuc de illis nō est v̄r nisi in pportioe dupla. s. medioz adiuicē et ēt potētie motiue ad altez medioz: qd̄ nō est i pposito. ¶ S3 nlla itaz n̄ssion v̄ itētōi Ari. satisfacer. v̄r qd̄ p̄ma deficiat appet. qz violēter motū aut nō moueret i vacuo ppter defectū medij deferētis: aut moueret in tpe ppter intrinsecā resistētia q̄ resistit violētū ipm: nec v̄r est mot⁹ violēto diuersificari in velocitate et tarditate solū ex diuersitate medioz in spissitudine et subtilitate: s3 diuersificat ēt ex diuersitate intrinsecā resistētiarum ipsoz mobilū q̄ tūcūq̄ ipsoz mouentiū figuraz et magnitudinuz ipsoz mobilū obseruet eq̄litas. Et etiā scda nō valeat appet: qz tūc Ari. ex illa pportione nō approbaret ppositū. s. motū in vacuo fieri in nō tpe. qm̄ ex quo vacui ad pleniū nō est pportio dupla in raritate: nō o3 talē pportioe ee mot⁹ facti in vacuo ad motū factū in pleno. ¶ Videt itaq̄ ad illud arḡ alr ee rīdēdū. v3. dicēdo illā maiorē pportioe demrātōis Ari. itelligēda esse v̄r de oib⁹ motib⁹ nālib⁹ corp⁹ simpliciu⁹ grauiū et leuiū: a q̄cūq̄ puenierint pportioe et. cū hac tñ modificatiōe ipsaz itelligēdo: q̄lis ē pportio medij ad mediū in subtilitate et spissitudine et. i. q̄lis est pportio pportiois potētie vni⁹ mobilis simplicis ad mediū rariū ad pportioe eiusdē: aut potētie alteri⁹ mobilis simplicis sibi cōsistis ad mediū densius: talis est pportio motus facti per vnū istoꝝ medioz ad motū factū paltez in velocitate et tarditate et tps ad tps in lōgitudie et breuitate: et sic est in casu argumēti p̄s adducti. qm̄. a. terra bz pportioe octuplā ad suū mediū. et b. terra ad suū mediū bz pportioe q̄druplā: et pportio octuplā ē sexgaltera ad q̄druplā: qz ea excedit p vnā duplā q̄ est medietas q̄druple. v̄r pportio octo ad vnū cōpōit ex pportioe octo ad q̄tuor: et q̄tuor ad vnū. et ita mot⁹. a. ē i sexgaltero velocior q̄ mot⁹ b. cum ergo pportio potētie talis motoris ad mediū vacuū ad pportioe eiusdē vel alterius cōsimilis ad mediū pleniū sit ifinita: ex quo in vacuo nulla est resistētia: seq̄ qd̄ mot⁹ fact⁹ i vacuo ē in ifinitū velocior motu factu in pleno: qd̄ esse nō pōt nisi fiat in nō tpe: et hoc est

Inconueniens: ad qd Ari. asseretes vacui esse deducere inte-
debat. et tu ista considera si hinc intellectui sufficenter aduer-
tere: qz difficilia sunt et a paucis sine errore intellecta etc.

**Sed Ari. no inte debat nisi: qz nos no senti-
mus tempus quando non sentimus motuz.**

Comentator commento. CCVII.

Alia dicit cometator qz nos no senti-
mus tps qm non sentimus
motu. posset qd dubitare vtz tps possit p sen-
sum comprehendi. Quis cometator capiat senti-
re large p cognoscere. et dicit Burl. qz tps po-
test cognosci p sensuz iteriore: no aut exteriori.

Et alij tenent qz et per sensuz exteriori possit
comprehendi sic et motus. Et cu vlti-
ri qrit: an eet sensibile p priu: aut coe: aut p accis: dicit
qz e sensibile p accis. et cu arg: qz tuc no heret aliqd ac-
cidens p se sensibile rone cui sentiret. negat pntiam: qrit
aliqd e sensibile p aliud qd e accis et forma ei: vt sensi-
bilis coia: cuiusmodi sut magnitudo motus etc. et aliqd est
sensibile p aliud qd est ei ma et subm. et B mo sensibilia
sut sensibilia p priu: qm nunqz pcepit color nisi mediate
magnitudine. et ita sentit tps p accis rone alteri: no qz
fit ei accis et forma: s3 subm: et B e motus. Dnter tu sensi-
bilis p priu et sensibilia p accis sentium mediate subie-
cto. Na lz sensibile p priu no sentiat nisi mediate coi vl
suba tanqua subiecto: p pus tu sensibile p priu qz aliqd
alioz. S3 sensibile p accis posteriori cognoscit qz suu sub-
iectu si cognoscit mediate subiecto qd addit p subam
qz e sensibile p accis et no cognoscit p subm: qz vo tps est
sensibile p accis mediate suo subiecto qd est motus. id p
pus cognoscit motus qz tps. opio tu Burlei i B e melior.

In dubitatioe qz qrit vtru tps sit motus. dicit
Bur. qz motus pot recipi sine po-
ri et posteriori fm duratione et absqz successione.

Sed contra qz cometator in 3: p hys. exponedo
diffonez motus formalis dicit qz p il-
la pculat fm qz i potetia apparet successio et continuatio i
motu. cu gres no possit recipi sine illo qd includit in eius
diffone: seqt ppositu. It e dicit qz nihil e magis p priu:
quu nature motus qz p priu. It e ipsemet Burl. in hoc
4. declarado diffone tps de ipso vtr B argumeto qd
sumit ex itentoe Ari. tps e numerus motus fm illud qd co-
gnito i motu cognoscit motus et qz no cognito no cognosci-
tur motus: s3 cognito poti et posteriori i motu no cognoscit
motus. igit etc. p3 g ex minori h ronis qz no cognoscit mo-
tus nisi cognoscat hre pus. et ex pnti successione. It e
motus e pot na qz tps: et pus h3 pus et posteriori a spacio qz a
tpe: vt ipsemet pcedit. simus g in illo poti. et tunc sequit
qz p illo poti motus h3 pus et posteriori: et non a tpe. et
per pnti h3 successione ex se et non solu a tempore. quare
non poterit concipi sine successione.

In hac difficultate sunt due pones. Una
Burlei tenetis qz mo-
tus pot concipi sine poti et posteriori vt de m est. Et p hac
pte vt e Alb. 4. p hys. tractatu de tpe. cap. 6. sic dices.
Et si velis tu p siderare diligeter motu in eo qz motus: no
est p priu: qz si i eo qz motus eet p priu: sic ois motus eet
in p dicameto qz tatis: qd iprobatu e in 3: lib: qz tatis at
qz est i motu no semp est a spacio: qz ois motus est motus lo-
calis: s3 qz tatis motus in eo qz motus e qz tatis p priu: exi-
tus fm gntatoez partis entis fluctis post ens sine forme
post forma: sic ondimus in 3: lib: et bec qz tatis numeras
est tps. et id tps p se est p priu. motus aut p accis. et bec
qz tatis pmo h3 p se pus et posteriori: qd simplr et absolute

pus et posteriori vocat. ois aut alia res et motus ipse non h3
pus et posteriori: nisi h3 qz nuerat illa qz tatis. et bec e snia
Aucene. Et si qreret tuc dria iter motu et mutatoez
subita. Rndet aliq illa positoez tenetes declarado dif-
feretia illa p qd da sile. vbi gra. sepe qz tatis corporea a
suba. adhuc iter tale subaz et puctu e dria qz ad pnbilita-
te: qm puctu e simplr idiuifibilis sic qz nec h3 pte ex par-
tes. no aut sic e de illa suba: qz lz no heat pte ex pte. h3 tri
pte itra pte. et e apta extedi et hre pte ex pte. Sic in ppost
to mutatio subita e simplr idiuifibilis. sic qz nec h3 pte ex
partē nec e nata hre. Motus aut vbi coicipat sine poti
et posteriori: quauis vt sic no habeat partē extra partem
fm duratione: h3 tamen partes illas intra se multiplica-
tas. merito cui nat e hre partē ex pte fm successione.

Alia aut positio qz qz motus ppe dicit no po-
test recipi sine poti et poste-
riori. Contra qua pones sicut pcederet ista. p priu.
qz cometator posuit vna dria iter motu et tps qz qz mo-
tus pot recipi totus sile: no tps. It e motus est pot tpe:
sed pus pot concipi sine posteriori. g motus pot recipi sine
tpe. et pnti sine successione. cu lz no possit concipi succes-
sio qn concipiatur tepsus. Licet ergo tempus non possit
concipi sine motu: tñ motus sine tpe recipi poterit. qre etc.
Ista dubitatio ambigua e: et pto vtraqz sui parte plu-
res h3 auetes: veruñ defendedo pone scdaz ad arg vlti-
timo corra eam adducta potest responderi.

Ad primum qz cometator capit ibi motum
large: vt extedit se ad subita mu-
tatione. Ad 2m rñ dicit qz no semp pot recipi seu p in-
tellectu absolu a qcuqz suo posteriori: et B vtz h3 qm il-
lud posteriori respectu illi potis se h3 vt forma: et includit e
ei diffone formalr: aut vtrualr: vt i pposito. dico g qz mo-
tus no pot recipi qn concipiat tps qz ad suuz male qd est
duratio successiua: lz non oporteat pro tuc recipi suu for-
male qd est aie nueratio: vt satis pnt. It ponit burle
3m modu capiedi motu. v3. p duratoe fluxus illi itrifeca
s3 no o3 dicere tale duratone e e motu. Jo negado illud
diceret p ad Ari. et Cometator e. meta. qz cu dicit motus e
p se qz tatis: ppo illa d3 itelligi in p dicatoe cali sine mali
B mo. v3. motus e p se i qz to ra qz i subto. et ibi ponit abstra-
ctu p creto. vñ nihil est p se mobile nisi qz tu. Et vlti
du dicit cometator qz motus diuisus p duo istatia e tps. itel-
ligit sile illa ppo in p dicatoe mali. v3. qz tps est in motu
terminato p duo mutata e e mēsurata duobz instatibz etc.

Circa secundam dubitatione qz qrit vtz tps sit
pnti motum. Aduerte qz e tri-
plex duratio. s. eternitas: eiu: et tps. Eternitas e duratio
dei: qz sic describit qz e duratio imutabilis tota sil. Eiu e
duratio angeloz: et describit qz est duratio mutabilis to-
ta sil: s3 tps e duratio gñabiliu et corruptibiliu: et describit
tur qz e duratio mutabilis no tota sil: s3 h3 pus et poste-
rius. Et fm qz dicit Burl. pnti tps e duratio successiua
pnti motus: pnti ipz: et eo mēsuram oes motus: nec e nisi vnu
pnti tps qd no sit ps alteri tps. lz sint pla tpa scdaria.

Sed arguit p bado qz pla sint pnti tpa totalr
e iuice. Na ex qz pnti tps seqt p-
mu motu erit accis diuisibile fm diuisione pnti motus.
cu g pnti motus diuidat in pte oriētalē: et in pte occidētalē
seqt pnti tps sile diuidi. sic g toti motui p corrñdet p-
pnti duratio que est pnti tps: ita medietati oriētali cor-
rñdet pnti duratio dñficta a pnti duratoe corrñdēte
medietati occidētali: et toto tpe primo: et illarū quelibet
erit tempus primum: quia per quālibet illarū poterit
mus omnes particulares motus mēsurare. quare etc.

Respondetur qz primum tps non est accis exte-
sum sic pnti motus: sed est accis

multiplicatu p totu pmi motu. ita qd no est alia duratio vni pti pmi motu: et alteri pti loqndo de pti b mali bus: imo eade duratio numero e duratio totu pmi motu et omnium suar ptiu materialiu. No est g dissibile pmi tps in ptes males: s3 solu in ptes sibiinuice succedetes. qre rē. Joānes aut eucliph. imaginat qd absolute no est nisi vnu tps qd e duratio totu mudi. fluēs tñ ab ipso mediate motu. sic qd si no esset motu no esset tps: et quocūq; motu exiēte e tps: et est accūs multiplicatu p totu mudi et idēz nūero in qlibz ei pte q̄titatiua. et dato qd crearet alter mūdus B tps qd nūc est ad ipz multiplicaret et eēt solli vnu tps in B mūdo: et in illo: qd saluari no posset po nēdo tps eē pmi motu aut ipz eēntialr pseg. et fm B p3 quo tps mēsurat p motu mēsurādo q̄titatē accētē si bi: qz ppiā ei duratōez q̄ no est tps cū solū duratio totius mudi sit tps q̄ est alia a duratiōe pmi motus. Et si argueret q̄tra: qz fm hoc accūs migrat de subiecto in subm: qz dato qd vnu corp de nouo pduceret in illo re cipe tps qd p̄us fuit in alio subiecto. Rñdet negan do q̄ntiaz: qm migrare de subiecto in subm est vnu sub iectū relinquere illo remanente et in aliud trāsire qd no ptingit de tpe nec de aliquo alio accidente.

In tertia dubitatiōe q̄ querit vtrum tps sit numerus rē. ponit vnu dcm cōmentatoris dicentis qd tps mēsurat motum p q̄titatē accētēz motui. S3 qz tūc sequeret qd tps no mēsuraret pmi motu: qz non tps secundarius cū sit posterius et ignoti pmo motu: nec tps primū: qz si tps primū mēsuraret pmi motu p eius q̄titatē ipsam mēsurādo. cū ipsūmet sit q̄titas pmi motus fm cōm opionem. tūc sequeret qd pmi tps mēsuraret seipsum: qd tñ est falsum. Dūc rñdet cōmentator qd tps mēsurat alios motu a pmo p̄se sicut numerus et mēsurat extrinseca. p̄mū aut motu mēsurat sicut forma in re. Duius declaratiōem vide a Burleo. Pōt tñ dici qd vltimē p̄ma mēsurat et p̄mūz mēsuratū sunt vnigena. et qd p̄mū tps mēsurat pmi motu mēsurādo pmo q̄ti tatem ei: nec ex hoc seq̄t qd aliqd pmo mēsuret se. Cū imaginari debemus qd p aliq̄ partem pmi tēporis mibi notā ego mēsuret aliqd pmi tps mibi ignotū: vt p boiaz mēsurādo mēsem. et taliter mēsurādo etiā mēsuret ex p̄nti motu pmi vnus mensis: qd est adequatū subiectū illius tps: et sic deuenio in notitiā sue duratiōis. Et si argueret qd tps no est in motu subiectiue: qz tps est acci dens absolutū nobilius et pfectius q̄ sit motus qd est fluxus et accūs respectiū. mō nullū accūs pfectū e subie ctiue in accētē eo imperfecti. Rñdet Burleo qd du plex est subm accētis. p̄ncipale: et dispositiū. p̄ncipale est suba: et illud semp est nobilius accētē in eo fundato et pmi mobile est h3 respectu tps. Subiectū aut dispositi uū pōt esse ignobilius accētē fundato in ipso: vt in ppo sito e motus qd est fluxus respectu tps. Dicit Burleo qd motus quo ad quātitatē quā capit a spacio est notior q̄ tps fm ppiā q̄titatē q̄ est duratio successiua. h3 e3 tps fm ppiā eius q̄titatē sit nobis notius q̄ motu fm q̄ti tatē quā h3 a tpe. vñ motus h3 q̄titatē et p̄us et posterio a magnitudine materialr: et a tpe formāl.

Sed contra qd quātitas quā h3 motus a spacio aut e q̄titas h3 extēsiōe partiū si mul exiētiū: aut h3 duratōez partiū sibiinuice succeden tiū. No pmo mō: qz talē h3 motu a mobili et no a spatio. Si scdo mō: cū motus p̄us saltz fm nām habeat q̄tita tem a spatio q̄ a tpe. sequit qd in illo pozi motus est suc cessiuis sine tpe. et per p̄ns erit p se q̄titas cōtinua: cui oppositū vult cōmētator dicēs eū esse de gñe passiois. Aliter posset argui q̄redo de q̄titate quā capit motu

a spatio: vtrū sit pmanēs: aut successiua et pcedit vt p̄us. **Respondetur** qd motu qd est fluxus capit q̄tita tē h3 duratōez a spatio sup quo sit māliter: et fm hoc ptes ei p̄ores et posteriores conti nuant p mutata eē et māliter. formāl aut p̄tinuat: et e successiuis p ipm tps. seu p duratōez successiua sibi intri secā. et fm B imaginari poterimus qd talis duratio q̄ est māle in tpe sit formale i motu qd est fluxus. et p̄ns qd p il lo pozi p quo motu capit q̄titatē a spatio et no a tpe non est motu nisi māliter. qre no sequitur qd motus no sit p se q̄titas. Cōsidera sup isto. qz idiget speculatiōe rē.

Cū aut p̄ius et posterio est tūc dicimus tps. Hoc. n. est tps numerus motus secunduz p̄i et posterius. Textu cōmē. Cl. Qd. III.

Habitatur hic vtruz tps sit numerus motus fm p̄us et posterio. Et arguit qd non. P̄mo. qz si tps esset nu merus. hoc maxime esset p actualē numerat ionem ipsius anime: dum anima mediante duratiōe successiua pmi motus mēsurat motu p̄ticular res: sic qd i ipso pmo tpe aie numeratio se hēret velut for male: et duratio successiua pmi motus tanq̄ materiale. Sed arguit qd no. qz dato illo seq̄ret qd eēt plura p̄ ma tpa sil no cōicātia h3 Aris. in lfa qui ponit qd idē tps e in celo in mari: et in terra: nec e aliqd ap̄ oriētales: et aliqd apud occidentales. Et qd istud sequat p̄bat: qz multipli cato formali et māli alicui illō multiplicat: s3 tā formā le q̄ māle in p̄ tpe multiplicat. igit rē. minor p̄bat: et po nat qd mediate eadē duratōe successiua pmi motu diuer si boies mēsuret diuerfos motu p̄ticulares: et tūc p3 q̄ ibi sunt ples aie numeratōes: et ex p̄nti pla formalia pmi tē poris. qd et ibi sint ples duratōes successiua sil no cōicā tes p̄bat: qm duratio successiua pmi motu est accūs secu coeētēz: et per p̄ns diuisibile in ptes sil exiētes no cōi cantes ad diuisionē pmi mobilis sic p̄mus motu. videlz in p̄tē oriētālē et in p̄tē occidentālē. qre seq̄t qd sicut tota duratio pmi motu pōt eē māle in pmo tpe: sic et duratōes cōr̄idētes mālibz pmi motu. qre rē. Forte hic dice ret vt tactū fuit supra: qd h3 formale in pmo tpe multipli cē: no tñ māle: qm nulli p̄ti māli pmi motu cōr̄idēt p̄ p̄ia duratio: sed solū toti motui pmo: id no sunt plura p̄ ma tpa no cōicātia sil totalr distincta: et hoc voluit Aris. loco sup̄ allegato. Sed h3 hoc arguit p̄bādo qd cui libet p̄ti māli pmi motu cōr̄idēt p̄p̄ia duratio distincta a duratōibz aliaz p̄tiū et toti pmi motu. qm ex eo p̄mus motu h3 p̄p̄ia duratiōe: qz h3 p̄tē pōtē: et p̄tē posteriozē que sibiinuice succedūt: et no sunt sil. sed silr q̄libz ps mā lis pmi motu h3 ptes p̄ores et posteriozē: in q̄s diuidit ad diuisionē tps vt notū est. g sequit qd q̄libet ps mālis p mi motu hēat p̄p̄ia duratiōe. Nā ex quo duratio p̄p̄a motu successiui inseq̄tur ptes eius sibiinuice succedētes. sequitur qd ad alias et alias tales ptes inseq̄t alia et alia du ratio. cū ergo ptes māles pmi motu alias hēant ptes for males sibiinuice succedētes a pmo motu. ad illas inseq̄t tur alia duratio ab illa que inseq̄tur motu p̄mū: seu ptes formales alteri p̄tis mālis: et p̄ns p̄p̄ia hēbit duratio nē distinctā a cuiuslibet alteri p̄tis duratōe: et etiā toti motu pmi: qz habet p̄positū. Scdo p̄ncipalr arguit sic. Si tps eēt numerus motu mō quo dictū est. s. p nūe rationē aie: et mediate duratōe successiua pmi motu. tūc sequeret qd tps saltem quo ad suū māle seq̄ret motuz. sicut passio cōseq̄tur suū subiectū. Sed arguit qd no: qd dato illo. tūc stare qd esset motu p̄p̄ie dicit: et tñ no esset tps: qd sic arguit: omne p̄us stat esse sine suo posteriozē. sicut stat esse boiez no exiēte risibilitate: sed motu p̄p̄ie

dicitur est per tpe: qre rē. Et tū hoc sit falsum. pbať. qz si motus ppe dicitur est: tūc h3 pns r posterio sibi iuicē suc cedētia. s3 talia nō pnt esse sine duratiōe successiua mo tus q est tps saltē in potētia. r cōiter loqndo de tpe. qua re rē. C3. si tps eēt nūcrus rē. p nūcratōez aie q eēt ei formale: cū a sua forma res ponat i gñe. seqret q tps eēt d gñe actōis: cū nūcratio aie sit actio ei. Cñs fl3. r 3 Ari. in pdicamentis ponentē tps esse spēm qñtatis ctinue. est Arist. in lra.

In oppositum

Pro questione p mittēdū q l3 de tpe varie i ueniant distinctiōes. due tñ ex eis huic pposito sunt maxie deserniētes. C p rta est q tps ē duplex. p mariū r scđariū. Tēp p marie acceptū ē duratio successiua motū pmi mobil: cui pncipalr cōpe tūt r ditiōes mīsure successiuop: q rū p ē q sit notior q ad nos alijs motib' saltē i mēsurādo. z ē q sit alioz motū cā: s3 q sit maxie regularis r vniiformis. Tps scđarie sumptū de qñcūq duratiōe dī motus successiui in q cū q gñe fuerit: r p p terea qñcūq p cipiū motū successiui p cipiū tps saltē p itēsiōez motus r e3: vt vult Ari. i lra. C z dī distinctio ē q tps est duplex. v3. in potētia r i actu. Tps in potētia est qñtitas successiua ipsi' motus p quas aia pōt motū mēsurare: r h apud plures dī māle ipsius tps. Tps āt in actu huic successiue qñtitati actualē sup: addit aie nūcratōez: qz aia ipm motū mēsurat. ita q ta lis aie nūcratio ponit in tpe velut eius formale: r h ap te vult cōmētator Auer. cō mē. iog. dum dīc. Et suba tps q est i eo qñt forma ē nūcrus: r qd ē in eo qñt mā ē mot' ctinuu. cōtinuatio q accidit ei gñā māc: r discretio. s. nu merns gñā forme: r ē ppositū ex duab' qñtitatibus. s. dī creta r cōtinua. C p r mittēdū z: q nūcrus sumit mī tiplr. Uno mō p nūcro nūcrate: r talis ē aia nūcras. z p nūcro nūcrato: r talis est res nūcrate. vt decēz hoies: aut decē eq. z p nūcro q nūcramus: r h est duplex. qdā .n. est nūcrus q nūcram' simplr dēus. vt nūcrus mathe matic': sic binarius ternarius: r qdā est nūcrus q nūcrā mus dicit' h3 qd: ex eo q est determinatus ad mēsurādū certū genus entis: r tal nūcrus pōt ēt nūcrari cuiusmo di est tps: qñt nō solū p tps possumus mēsurare motū: s3 etiā e3: vt docet Ari. ca. 4. b. tractatus d tpe dū dīc. Nō āt solū motū tpe metimur: s3 motu tps: pp dīfiniri ad uices tps. qdā .n. determinat motū cū sit nūcrus ipsius. motus aut tps: r dicim' paucū r multū eē tps motu mē surātes rē. C p r mittēdū 3: q pns r posterius fm du ratiōez q nō sunt sī: aliqñ sumunt p pibus tps. aliqñ pro partibus motus. r aliqñādo pro instantibus priorī r posteriori: hoc satis patet.

His premissis sit ad qōnē bec p' 3. Tps in potē tia est duratio motus successiua ex se hñs pns r posterius. bec q qñtū ad iclusuz in ea. v3. q tps sit duratio motus successiua: p3 ex z dī distinctiōe pmissa. S3 q talis ex se beat pns r posterius arguit sic. ois qñtitas cōtinua h3 ex se prem: extra pte. vt p3: s3 talis successiua duratio est qñtitas ctinua motus q ē fluxus. q habet ex se ptem extra ptem: sed nō habet ex se partem extra partem q siml' existāt tantum mō: qz tūc esset res pmanēs: qd est sīm. q h3 p se ptes e3 ptes q sibi iuicē suc cedūt. r qñtū vna est por: r alia posterior: r p cñs h3 ex se pns r posterio. Ex hac qōnē seqt correlarie q tps n ē mo tus: s3 est acciō cñs motū. z p p3: qz ois qñtitas alicui' est acciō cñs illud. s3 tps ē qñtitas motus. p pmissa. q rē. C Et p idēz seqt pma p3. qz illd nō ē motus qd ē acciō motus: cū idēz nō accidat sibi ipsi s3 tps est acciō mot': vt pbatū est. q rē. C z dī. tps in actu est ens copulatū ex duratiōe motus successiua: r aie nūcratōez: q rū p' est ex

aiam. z āt in aia. Ista q est bipartita e' p' ps sic p'suadet Tps in actu sup addit duratiōi successiue motus q ē tps in potētia illud p qd ipsa est actu mēsurā: cū d rōne tps sit nūcrare motū: vt p3 ex elus descriptiōe. S3 duratio motus ē actu mēsurā p aie nūcratōez. vt p3. q tps i actu est ens copulatū ex duratiōe successiua r aie nūcratiōe. C z dī aut ps est manifesta. Notū ē .n. duratiōez mot' esse i motu: r ex pñti e3 aiām: nūcratōez vō eē aie actiōem in ipsa manentē. qre rē. C z dī r vltia q rñsalis ad qñtū. p' tps i actu est nūcr' mot' h3 pns r posterio' rep'ra i p' motu q bec sic arguit. Nam p' mū tps i actu est nūcrus mot': vt ex dictis ē manifestū. aut q est nūcrus mot' fm ptes ei' simul existēs: aut fm eius partes sibi iuicem succeden tes. nō p' mū: cū tales partes nō deant tps: ex q est res pu re successiua loqndo de p'ibus nō cōicātibus. q dā z. C Ex quo vltcrius arguit sic. p' mū tps i actu est nume rus mot' fm ptes ei' sibi iuicē succedētes. s3 tales sunt ps prior r ps posterior tps iuente in p' motu: cū p' mū tps sit duratio successiua seqns p' mū motū. q p' mū tps i actu est numerus mot' h3 pns r posterio' rep'ra in p' mo motu.

Ex his vltcrius ad arg' facta in p' rñdetur. Ad p' mūz pcedēdo p' mū tps multiplicari posse quo ad suū formale. s3 nō quo ad suū māle: nisi ples eēt mūdi: aut esse possent. r sic non sunt p'la p' ma tpa sīl' nō cōicātia totalr dīlecta. Et ad p' batio nē dī: q p'rib' mālib' p' mī mot' nō corrūdet duratio alia ab illa q p' mo motū corrūdet. s3 p' cū eadē. vñ eadē du ratiōe nūcro ptes formales p' mī mot' sibi iuicē succedunt. r ptes formales suaz p'riū māliū: qz talis successi ua duratio nō est acciō extēsus sicut p' m' mot'. s3 est ac cidēs multiplicatū ad qñlibz pte ei' māle: sic. v3. q eadē duratio numero est oīs illaz p'riū. sicut cōiter ponit q eadē aia itellectina numero est in qñlibet pte corpis hu mani qd iformat: qñs sit idiuisibilis. C Ad z cōcedit q duratio successiua p' mī mot' ipm cōseqt tanqz passio suū subiectū. sed negat q ex illo sequat q stet esse mo tus p' p'rie dictū sine tpe saltē in potētia: r negat vltēri us q oē pns stet eē sine repugnātia absqz suo posteriori. s3 vt plurimū illud contingat: r hoc vbi tā pōzi q poste riori est idē cōe vtriusqz eēntiale: vt est i pposito de mo tu: r tpe: q b' pns r posterius sibi iuicē succedētia sunt es sentialia. C Ad vltimum p3 q l3 tps in potētia sit spēs qñtatis cōtinne. tñ tēpus in actu nō est for se in aliquo genere: cūz sit aggregatū ex rebus diuersoz p' dicamen toz: poterit aut reducti ad genus actōis rōne sui forma lis r ad genus qñtatis ex parte sui materialis.

Seqtur. n. sicut dictū est magnitudinē mo tus: hñc aut tps sicut dixim'. Et sīl' iam pun ctū qd ferē quo motū cognoscimus r p'ri' in ipso r posterius. hoc āt qdē qd cūqz ens ē idē est: aut. n. p'ictū: aut lapis: aut aliqd aliud h3 est. r hōne aut alterum est sicut sopbiste acci piunt alterū corrūscū in teatro esse r alterū cor ruscū in foro. Tex. cōmentī. CIII.

Cōclusio sic declarāda est. q instans manet idēz in toto tpe fm subiectū: s3 est ctinue aliter fm eē: que sic p' baf. Sicut mobile se h3 ad motū sic istās se h3 ad tps. S3 mobile manet idē h3 subiectū i toto motu: r ē diuersuz fm esse. q instās manet idē fm subz i toto tpe: r est diuersuz fm eē. pbať maior p' mittē do p' declaratis supra q mot' seqt magnitudinēz sic suā p'riā mām: r tps seqt motū. tūc sic. sic p'ictus stūes se h3 ad lineā: sic mobile se h3 ad motū: r istās ad tps: s3

pūctus fluens p suū motū fac lineā fm imaginationem mathematicoꝝ. q̄ mobile fac motū ⁊ istās facit tps. ⁊ p̄ns sic mobile se h3 ad motū. sic istās se h3 ad tps. mior p3. qz qd̄cūq̄ ens fuerit mobile: aut pūctus aut lapis ⁊c. manet idē in toto motu fm subm: B ē fm rez: s3 ē alterū ⁊ alterz fm eē siue fm rōnē: fm q̄ ē alibi ⁊ alibi: sic choꝝ rificū dī eē alterū in foro: ⁊ alterū i teatro. postea itez pbat eadē maior arguēdo sic. sic tps se h3 ad motū: sic istās se h3 ad mobile. q̄ pmutatiz sic mobile se h3 ad motū: sic istās se h3 ad tps. pbat assūptū. qz sic motus segt magnitudinē. ⁊ tps segt motū sic mām suā: vt sup̄ assūptū est. sic istās segt mobile. Nā p̄m mobile seu extremi tas eius per suū fluxū causat istās. vnde instās est in tpe sicut terminus aut passio eius: s3 est in p̄ mobili. vt est accidens in subo per ipm multiplicatū: vt tempus ⁊c.

Corruptionis .n. causa p se est tps nūerus: ⁊ .n. motus ē. Motus aut distare facit quod est. Textu comment. CXXVII.

Ab huius dicti declarationēz p̄ntatoꝝ cōm. ii. 7. Et boies attribuūt ei. s. tpi corruptioēz ⁊ nō gnatioēz: qm̄ cū tps attribuūt p se opatiōi digni⁹ ē: vt attribuat̄ opatiōi q̄ iuenit eēntialr in re quā segt tps. s. in motu: ⁊ mot⁹ nāl̄ h3 vt p ipm auferat̄ res a sua suba ⁊ ista ablatio p se iducit cōruptioēz rei: s3 iducat gnatioēz i reb⁹ gnatioēz p acciōs ex motu. q̄ iuenit gnatio p acciōs: ⁊ corruptio p se: ⁊ ex tpe iuenit vtrūq̄ p acciōs: s3 gnatio p acciōs acciōtis. tps at accidit ei cui accidit gnatio ex motu. ⁊ segt ex illo in q̄ iuenit corruptio p se. corruptio q̄ at tribuit̄ ei q̄ si scdo: ⁊ gnatio q̄ si per acciōs purum.

Sed dubiū ē. qz p̄metatoꝝ v̄r Ar. aduersari. qm̄ Ar. dic̄ qz tps ē p se cā corruptioēz. cōmēta. at vult qz tā gnatioēz q̄ corruptioēz sit cā p acciōs.

Responder Burle⁹ qz tps ē cā cōruptioēz p se cā piēdo p se: vt opponit̄ ei qz ē p̄. ⁊ hec nō repugnāt. p̄m voluit̄ Ar. ⁊ z̄ cōmē. C. Un̄ v̄r velle p̄ns. qz mot⁹ ē cā cōruptioēz p se p̄. ⁊ gnatioēz p se nō p̄. tps aut̄ ē cā corruptioēz p se ⁊ nō p̄. ⁊ gnatioēz pure p acciōs. S3 de B lati⁹ ifra dicet. C. Albert⁹ v̄o in p̄posito dic̄ b̄ v̄ba. Tps. n. ē cā corruptioēz p se. B ē p̄ illud cui p se p̄ue nit tps. i. p motu: s3 gnatioēz nō ē cā nisi p̄ illud qd̄ p̄ue nit ei p acciōs: ⁊ b̄ cā ē: qz tps est nūer⁹ mot⁹. motus aut̄ distare fac̄ illud qd̄ mouet̄ fm subam a p̄ncipys p̄ponētib⁹ ipm: ⁊ b̄ rō iserius dicet. C. Burle⁹ at ponit qz motus siue tps ē p se cā corruptioēz. i. cā necia siue ientabili. nō aut̄ gnatioēz. s3 p acciōs: qm̄ oē corruptibile actu exiōs de necitate corrupet̄: s3 nō oē gnabile de necitate gnābil. cū ei gnatio possit̄ ipediti. Et ponit̄ distinctioēz d̄ gnābili i po⁹ p̄pinq̄ ⁊ i po⁹ remota: ⁊ s̄l̄r d̄ corruptibili

Sed contra ip̄z arguit̄ p̄. qz aut̄ loq̄t̄ v̄r de corruptioēz tā corruptibili in potētia remota: q̄ corruptibili i potētia p̄pinq̄: aut̄ solū loq̄t̄ d̄ corruptibili i potētia p̄pinq̄. nō p̄ mō: qz nō oē tale corruptibile de necitate corrupet̄: vt ipsemet̄ dic̄. Si at̄ solū loq̄tur de corruptibili i potētia p̄pinq̄: tūc p̄z sic oē tale d̄ necitate corrupet̄: ita oē gnābile i potētia p̄pinq̄ de necitate gnābil: ⁊ p̄ p̄ns vniformiter loq̄ndo sic mot⁹ siue tps ē p se cā corruptioēz: ita ⁊ gnatioēz: c̄ tñ opposituz ipse fatec̄. C. z̄ arguit̄ qz nō oē corruptibile actu exiōs de necitate corrupet̄: qz lumē a sole p̄ductū in pte orbis sibi p̄pinq̄ ē corruptibile cū sit eiusdē sp̄ei sp̄alissime cū luce ab eo p̄ducto i luna qd̄ ē corruptibile: ⁊ tñ illd̄ lumē nūq̄ corrupet̄: qz semp̄ erit ei p̄ns s̄eruās ipm ⁊c.

Civero neqz tps est qd̄ nō sit tūc oē erit tps finitū. aut̄ q̄ d̄ficiet̄ aut̄ n̄. Text. cō. CXXIII.

Hic facit omē. vnā rōnē p̄batēz tps eē ifinitū ⁊ p̄petuū: q̄ talis ē. Oē qd̄ deficit: in tempore deficit. Si q̄ tps deficeret: in tpe alio deficeret: ⁊ sic eo ipso q̄ aliqs destruit̄ tps ponit̄ tempus. q̄re ⁊c.

Huic dicitur qz totale tps deficiet nō i tpe alio s3 in euo aut eternitate. quare ⁊c.

Et ulterius ad rōnē quā tāgit Ar. ibi. Qm̄ aut̄ ipm nūc: d̄ qz istans in tpe nō se h3 ad tps: sicut pūctus in linea circulari se h3 ad lineā circularē: s3 magis sicut punctus in lineā recta se h3 ad lineā rectā: ⁊ id̄ sicut in lineā recta datur vltimus pūctus q̄ sic est finis qz nō p̄ncipiū: sic in toto tempore datur vltimū istans terminās ⁊ non copulās: ⁊ qd̄ sic erit finis temporis qz nō p̄ncipiū ⁊c.

Mutatio aut̄ ois a nā remota ē. In tpe aut̄ oia fiunt ⁊ cōr̄s̄p̄unt̄: vnde ⁊ alij qd̄ sapiētissimum dicebāt. Pythagoricus aut̄ paronpenit⁹ id̄isciplinabile: qz oia obliniscit̄: i hoc dicēs recti⁹. Manifestū igit̄ est qz corruptioēz magis erit per se cā q̄ gnatioēz: sicut dictū ē prius. B̄structiōis. n. mutatio per se ē: generatioēz autem ⁊ ipsius esse fm accidens est. Text. cōmēti. CXXXVIII.

Dabium est quōd mot⁹ quez tps p̄seḡt sit p se cā corruptioēz ⁊ generationis p acciōs cū magis videat̄ cā generationis q̄ corruptioēz: ex eo qz nā magis intēdit generationē q̄ corruptioēz. imo nō itēdit

corruptionē: nisi tanq̄ aliqd̄ ordinatū ⁊ necessario regit̄ tum ad gnationē tanq̄ ad finē. Nō vnūq̄q̄ magis est cā finis p̄ncipalr intēti q̄ ordinati ad finē. C. Itē dubit̄ ta. qz sup̄ dic̄ Ar. qz tps est p se cā corruptioēz. hic at̄ vult qz tps nō est cā corruptioēz nisi p acciōs. dicit. n. sic. Et hanc maxime solemus dicere sub tpe corruptionē. s. ad quā nō currit agēs extr̄secū p̄ticulare. Ar̄ v̄o: s3 neqz hāc fac̄ tps. s. p se: s3 accidit in tpe fieri ⁊ hāc mutationē.

Ad istud dubiū cōmē. posita cōmē. iz. 8. q̄ huic p̄posito des̄uire vidēt̄: dicit. n. sic. Et corruptionē attribui tpi est dignius q̄ gnationē attribui ei: qz segtur trāsmutationē. s. tps: ⁊ trāsmutatio p se aufer̄ nām entis. qm̄ trāsmutatio alicui⁹ extrahit̄ illud ab illo in quo est. ⁊ trāsmutatio nō est cā esse ⁊ gnatioēz nisi p acciōs. eē enī nō est eēntialr in aliq̄ ente nisi ex cā gnāte ⁊ agēte. que est aut̄ nā: aut̄ aia: aut̄ itellec̄: esse aut̄ forme rei generatē ex trāsmutatōe rei p̄cedēte que d̄ gnatio est per acciōs: qm̄ illa trāsmutatio in rei veritate aufert̄ formaz trāsmutati que est tria forme gnābili eēntialr: est q̄ causa forme gnābilis p acciōs ⁊ corruptibil p se. C. Et post subdit̄ dicēs. Sed illud qd̄ agit corruptionē rei nō ē tps s3 tps segt agētē ⁊ corruptionē rei eēntialr: ⁊ est trāsmutatio. qm̄ necesse est vt trāsmutatio sit in tempore.

Albertus ca. 14. in mā ista sic dicit. Mutatio enī p se. hoc est grā sui est destructiua: quia mutatio passio quedam est: aut nō sine passione. sicut in 3. lib. sup̄ius dixim⁹. que nō trāsmutaret nisi esz magis facta vel factiua q̄ resistere possit id̄ qd̄ patif̄: ⁊ id̄ absqz dubio abycit̄ a suba patiētia. mutatio aut̄ nō est generationis cā ⁊ ipsius eē nisi p acciōs. hoc est p̄ formā ⁊ actuz generat̄is: que forma ⁊ actus nō sunt in patiēte fm qz ē patiēs: s3 poti⁹ extra ipm a generante fm qz illud est generās: s3 forma s̄ilis illi sit in patiēte in potētia: sicut demonstrat̄ est in p̄ libro scie b̄. C. Et post subdit̄ loquēdo de tpe. At̄ v̄o nec hāc corruptionē p̄p̄ie tempus fac̄

sed accidit in tpe fieri hac corruptione ppter mutatoēs
quā numerat tps: s; tñ accidit per hoc cui p se iungitur
tps. gnatio aut accidit p hoc q; p accis se h; ad tempus
hoc est p actu gnantis. Et ppter hoc etiā supra diximus
q; oia q; sunt in tpe aliqd patiunt a tpe: q; esse eoz men
surat peryodo q; excellit a tpe. et hoc est qd cōsueuimus
dicere aliquē bre centū ānos q; h; defectū relictū a cen
tum ānis. et iō etiā p accis est causa discipline. nō. n. per
mutationē quā nūerat est cā discipline: s; per experimē
tū qd accepisse cōuenit in multo tpe et nō ex ipso subo tē
pous qd est cōplexio q; p tps est variata. ¶ Albertus g
velle vt q; motus est p se cā corruptiois. i. p sui nām: cuz
iungat cū passiōe in ipso passo auferēdo a suba patien
tis si fuerit magis mō factus: sed est cā gnationis p acci
dens. q; p formā gnantis q; nō coniūgitur secū in passo:
s; potius est in ipso generāte. Tempus et est magis cau
sa corruptionis q; gnationis: q; est causa corruptiois rau
tione motusque centialr cōsegitur: et cui p se totū cōiun
gitur: sed gnationis est causa p illud q; accidentālir se h;
ad ipsum tempus. s. per formam generantis.

Egidius ad hoc rñdēdo dicit de motu: q; ppor
tionalr dōm est de tpe: cū illa non
attribuantē tēpōi nisi iquantū psequitur motū: q; motus
pōtoup̄lr cōsiderari. vno mō vt mot⁹. alio mō vt istm
forme ab ea directuz. si p mō: sic motus est magis causa
corruptiois q; gnationis: q; motus vt mot⁹ abicit a sub
stātia: et est corruptiu⁹. Si vō scdo mō: sic est magis cau
sa gnationis q; corruptionis: vt p̄us rō facta arguebat.

Burleus vero dicit in pposito q; successio in
motu est ex resistētia: et in gnā
tione siue corruptioe rei nō est successio nisi ex resisten
tia forme q; corrupit. vñ si forma corrupenda nō resiste
ret: subito illa forma gnāret. Est ergo motus de gñe pas
sionis p se cā effectiua istrumētalis corruptiois: q; talis
forma corrupēda p se resistit agētī. rōne cui⁹ puenit suc
cessio in illo motu. Nec posset forma illa corrupi sine ta
li motu successiuo. Est aut causa gnationis p accis. q; ac
cidit forme gnānde q; generet p motū successiuū cuz B
nō sit nisi ppter resistētia forme q; corrupit. vñ nō ē cau
sa forme gnānde: nisi p quāto remouet formā corrupē
dā ei p̄tinuā. ¶ De tpe aut dicit supius q; est cā p accis
gnationis: q; nō necessaria siue ieuitabilis. Etiaz est cā.
q; moza et cōtinuatio applicatiois agētis d̄y ad passuz.
S; corruptiois d̄r causa p se: q; necia et ieuitabilis: loqn
do de corruptibili p̄pinq. I; tñ vtriusq; sit cā p accis: vt
opponit ei qd ē p se. q; d̄cā aliq̄lr argutū fuit.

Alij vero moderniores volētes in hac mā clari⁹
log rñdēt p̄mittendo p; q; p se et p accis
sumunt multipliciter. Uno: sumit p se: vt opponit ei qd
nō est p. Alio: vt opponit ei qd nō ē p accis. 3° vt oppo
nit ei qd est p̄tingēs. Silr p accis vno mō sumit: vt op
ponit p. scdo mō vt opponit per se. 3° vt opponit neces
sario. ¶ Dicūt g rñdēdo ad dubiū de motu q; mot⁹ est
p se causa gnationis et corruptiois: capiēdo p se: vt oppo
nit ad p accis et ad cōtingēs: et loquēdo tā de gnābili q;
de corruptibili p̄pinq p̄ncipali⁹: ē tñ cā gnatiois cū ma
gis itēdat: vt arguit rō supius adducta. ¶ S; tñ Aris.
dicit q; mot⁹ est p se causa corruptiois: et per accis gene
rationis capiēdo p se p p̄mo: et p accis pro nō p: qm̄ p̄us
est cā corruptiois: et posteri⁹ gnationis. nā motus facit vi
stare et p̄us facit nō ēē sub termino a q; q; ēē sub termino
ad quē. ¶ Dicūt igit q; mot⁹ ē per se causa corruptiois
id ē p̄mo: et p accis gnationis id est nō p: cum quo tñ stat
q; vtriusq; ē cā p se: put p se opponit ei qd ē p accis: et ei
qd est p̄tingēs. Et ex hoc vlteri⁹ rñdētur ad illud qd tā
gebatur de tpe: dicēdo fm̄ itētionē cōmētatois q; tps

est p accis causa gnationis et corruptiois tanq; mota et.
vt p accis opponit ad p se. Quia tñ hec sibi attribuntē
rōne motus quē psequitur: et cui illa p se cōpētūt digni⁹
est vt illud tēpōi magis attribuatur qd attribuit motui
p se et p̄mo: q; illud qd sibi attribuit p se et nō p̄mo siue p
accis: sed motus ponit causa corruptiois p se: et genera
tiois per accis: vt dēti est. ergo tps magis est causa cor
ruptiois q; gnationis. ¶ Dicet g causa corruptiois p se
.i. p. et gnationis p accis. i. nō p: q; vtriusq; sit causa p
accis: vt per accidens opponitur ad per se et.

¶ Aris aut cum non sit aia: erit tñc tēpus: aut
nō dubitabit vtriq; aliq; Impossible. n. cuz
sit numeratē ēē aliq;: ipossibile est numera
bile aliq; ēē: quare est manifestū q; nō nume
rus est. Numerus. n. est: aut quo nūeratur:
aut numerabile. Si aut nihil aliud aprū natū
q; aia nūerare vel aie itellectus: ipole est tps
ēē cū nō sit aia. Tex. cōmen. CXXXI.

¶ Ic mouet Ari. dubitationē vtrū tē
pus dependeat ab aia: sic
q; nō sit possibile ēē tps nisi sit aia: aut nō. im
mo possibile sit ēē tēpus et si nō sit aia. ¶ Ad
quā rñdēdo dic̄ Lōmētatoz cōmētō. i. i. Na
nifestū est q; si aia nō fuerit: nō erit numerus: et cum nu
merus nō fuerit: nō erit tps. et q; esse numeri in aia nō ē
oib⁹ modis esse. qm̄ si ita ēē: esset fictū et falsum: vt chy
mera et byrococerus: sed esse ei⁹ ēē mentē est in potētia
ppter subiectū p̄p̄m. et ēē ei⁹ in aia est in actu. s. qm̄ aia
egerit illā actionē in subiecto p̄parato ad recipiēdū illā
que d̄r numer⁹. ¶ Et paulo post subdit. Et cū nō fuerit
aia non erit tēpus nisi aliq; dicat q; erit. et si aia non fue
rit ex illo: qd cum fuerit in actu tps erit in potētia. et hec
est suū subiectū p̄p̄m. s. mot⁹: aut motū. ¶ Et vltteri⁹
subdit. Et mot⁹ erit et aia nō erit. et si fm̄ q; p̄us et posteri⁹
sunt in eo numerata in potētia. est tēpus in potētia. et fm̄
q; sunt numerata in actu: est tēpus in actu. tēpus igit in
actu nō erit nisi aia sit. in potētia vō erit: I; aia nō sit et.
Vult igit Lōmētatoz q; ipossibile est q; sit tēpus in actu
nisi sit aia. Sed tñ possibile est tēpus in potētia esse: et si
aia non sit. nam tps in actu iportat idēz q; ista oīo dura
tio successiua per quā aia numerat motū. In quo signa
to duratio successiua est māle. et d̄r tēpus in potētia et nu
meratio aie: per quam tēpus est in actu est ei⁹ formale.
¶ Constat aut q; numeratio aie que est actio in eo ma
nēs nō est nisi sit aia. sed duratio mot⁹ successiua bñ pōt
esse absq; aia sicut et mot⁹. Ex quo sequit fm̄ Lōmētato
rem q; tēpus in potētia est totalr ēē aiam. Sed tēpus in
actu q̄tū ad suū māle est extra aiam: sed quātū ad suuz
formale est in aia. ¶ Albert⁹ aut ca. i. 6. huius tractat⁹ di
cit hac Auerois expositionē impfectā esse. cuius ratio
est inquit ipse. Quā anima nunq; numerat aliqd nisi sit
in ipsa p̄ncipium numeri: quod accipit a rebus ipsis. res
autē illa non est materia numerabilis: quod patet ex eo
q; aia quādo numerat vno denario numero canes et bo
ues: sunt canes et boues numerata. et aliqd qd est nume
ri spēs ponit aia circa canes et boues: qd non est aia. Er
go ad numerare tria exigunt. s. materia numerata: et nu
merus formalis: et aia efficiēter et non formaliter nume
rans. ergo si non sit aia ad huc numerus est fm̄ esse for
male et fm̄ materiā numeratā. Ergo quo numerat ēē du
plex. s. quo numerat efficiēter: et quo numerat formalit
ter. Non ergo fm̄ potētia est numerus non existēte aia:
sed etiā fm̄ habitualē formā discretionis rēru numera
tarū. Et hoc mō penitus est etiā extra aiaz tēpus. et cū

ad eē rei in se nō exigatur nisi forma r mā: nō exigif aīa ad eē temporis in seipso: s; aīa actiōe numerātis ponit r caufat tps deprehēsiōe: r quo ad hūc actū nō est tempus extra aīam. Et sic vult Albert⁹ alamanus de Suetia de quodā castello noīe Loringen circa Ulmā oriundus ³ Auerroim tps hīc esse formale actu absq; aīa rē.

¶ Sinis quarti libri physicoz. Incipit gntus.

¶ Ex medio aut mutatur: vritur. n. ipso sicut qd est rtrarium ad vtrūq;. Est. n. quodāmodo mediū vltima. vnde r hoc ad illa: r illa ad hoc quodāmodo dicitur cōtraria: vt vox media grauis ad vltimā: subtilis ad extremā. Textu commentī. VI.

Super hac littera oritur dubitatio. Utrū forma media iter extrema contraria sit composita ex contrariis extremis: sub gradib; tamen remissis. r videt q sic p cōmētatorē cōmē. 6: r alibi pluries. Sed q; rferius hec mā discutiet. iō p nūc su

perfeat: r vtrū ad locū illū ei⁹ declaratio reliquat rē. **¶** Ex nō subiecto qdēz igitur mutatio in subiectū scōm cōtradictionē generatio est. Alia qdem simplr simplex. Alia nō quedā cuiusdam: vt ex nō albo in albū generatio qdē hūis est. Que vero ex nō eē simplr in substātiā est: generatio simplr est: fm quā fieri r nō fieri simplr dicim⁹. Que vero ex subo in nō subiectū corruptio ē. Simplr qdē que ex substātia in nō eē est. Quedā aut ē q est in oppositā negationē: sic dcm in gnātiōe. Text. 2m. VII.

Auertendum q dic Burleus q lz mor⁹ q est a subiecto in subm: sit etiā a nō subo in subm: vel a subo in non subm: sicut generatio aut corruptio. tñ be spēs mutatiōis distinguunt penes suos terminos pmos qm gnātiō est p se r p a nō subo in subm: r corruptio est p se r pmo a subo in nō subiectum: s; mor⁹ est p se r p a subo in subiectū. Si aut generatio r corruptio sit de subo in subiectū: hoc est p accis r nō pmo. Et similr si motus fuerit de nō subiecto in subiectū vel ecōuerso: hoc non erit pmo sed secundario.

Contra tamen istud videt esse cōmētator p physicoz. 2mē. 4.4: vbi vult q ois trāsmutatio ē p se. r p de dīctorio in dīctoriū siue de puatione in habitū: aut ecōtra: cū forma r puatio sint cuiuslibz trāsmutatiōis pma pncipia: r B est vnuz tñ. Est autē per se r nō p de dīo in dīum: r hec possunt eē plura. sunt tñ finita: de per accis vo ifinitis pōt terminari. vnde calefactio ē per se r p a nō calido: icludēte tñ puationem calidi in calidū: p se aut r nō pmo est a frigido in calidū: sed per accis pōt eē a musico aut dulci rē. ad album seu currens.

Et tenēdo istud dī vlteri⁹ hanc eē dīaz iter motum pprie dcm r generationē r corruptionē: qm lz ois trāsmutatio p se sit: r pmo de nō subiecto in subm vel ecōuerso capiēdo p mū pro pōri r cōmūniori vt dicit cōmētator loco allegato. tñ generatio r corruptio sunt p se: r p de nō subo in subiectū vel eē: capiēdo p mū p immediato. motus aut pprie dicitur codex modo capiēdo p mū est p se r p de subo in subiectus: siue de dīo in dīum. r sic distinguuntur spēs mutatiōis penes

suos terminos pmos. i. imediatos: qz termini immediati gnātiōis r corruptiōis sunt forma r puatio. sed termini immediati motus sunt duo dīa positiua: qmuis cuiuslibet trāsmutatiōis termini pōres r cōmūniores sint forma r puatio. Et B itēdit Ari. bic. nā oppositio dīa p sup ponit oppositiōe puatiuā tanq; ea pōrē r cōmūniorē: vt p hui⁹ fuit ostēsum. **¶** Et pnter dici posset si placeret q Ari. in distinctiōe harū triū spērū mutatiōis capiēdo large mutatiōe: vt dī de motu taz successiuo qz de mutatiōe subita. per gnātiōe itelligit solū gnātiōe sube: r silr p corruptionē solū itelligit corruptionē sube. Et cū postea diuidit gnātiōes r corruptionē in talē simplr: r lz qd: nō diuidit mēbra pōis distinctiōis: vt opinat burleus: s; illud facit vt tollat equocationē. **¶** Ex q vlteri⁹ p q tenere possum⁹ generatiōes aut corruptiones accidentis posse eē motū successiuū r nō subitā mutatiōe: quemadmodum vult Burleus.

Considerandū q si quis veller posset ³ Burleū tenere vt ē cōis opio q i qūlitatib; gradualib; terminus ad quē ipsi⁹ mot⁹ pntue ptibilr acgrit durate motu. **¶** Ad p mū de sūme calido trāsmutādo ad frigiditātē cū argi⁹ q alit⁹ rei pmanētiōis nō dare⁹ p mū istās sui esse ex quo nō dabit p mū instās frigiditatis iducēde in illo calido. **¶** Rūdet q lz non de⁹ p mū istans frigiditatis iducēde in illo calido: tñ cuiuslibet frigiditatis iducēde in ipso dabit p mū. r B sufficit pro auctoritate Ari. allegata: sicut fm euz cuiuslibet hoīs pteriti dabit p mū: sed nō dabit p mū hoīs pteriti. **¶** Ad secūdū cum dī q tūc dīa eēt simul ad equate i eodē: cōcedit de rtrariis in pōrētia: cuiusmodi sunt caliditas r frigiditas sub gradib; qui simul sumpti non trāscunt gradum summū: qmuis hoc esset impossibile de caliditate r frigiditate sub gradibus qui simul sumpti trāscirent gradū summū: qz tales sunt actū dīe. vñ caliditas vt sex secuz cōparit frigiditātē vt duo: posito q gradus vt octo sit gradus summus: sed nō cōparit secū frigiditātē vt qtuor. hoc aut h; alibi diffusius ingri. **¶** Ad tertius cum arguit q iter dīa esset subita mutatio r nō mot⁹. **¶** Rūdet q lz summe calidū dato q nō incipiat alterari ad frigiditātē: imediate post hoc hēbit de frigiditate. tñ quacūq; frigiditate data quaz hēbit eam non imediate post hoc hēbit: imo per tēpus trāsmutabit vt eam recipiat: nec dabit pma frigiditas quā acgrit: sicut nec dabit p mū instās futurū: r hoc sufficit q iter caliditatem r frigiditātē sit mot⁹. **¶** Ad quartū q sit de vbi: pcedit q vbi nō acgrit ptibiliter: aut depdit: sed subito cū nō sit forma gradualis. vñ in quolibet instāti in quomobile mouet motu recto h; aliū vbi totalr: nec māet i eodē vbi totalr vl ptialr nisi per istās. suffic tñ ad B q inter vbi diuersa sit motus q mobile successiue tab; q; iterruptōe pus acgrat vñ vbi: r postea aliū donec pueniat ad vltimū vbi: quo cū fuerit terminabit mot⁹ rē.

¶ Si igit predicamēta diuisa sūt suba r qūlitate: r vbi: r qm: r ad aliqd r qūlitate: r facē: r pati: nec ē tres eē mot⁹ qūlitate r qūlitate r scōm locuz. Textu cōmenti. IX.

Capiendo motum pprie vt distinguē contra subitā mutatiōe que est gnātiō: aut corruptio sic solū est in mot⁹ pdicamentis per se motus: vt dicit Ari. bic. v; qūlitate qūlitate r vbi. Un ad motū pprie dicitū regunt qtuor dīctiones. **¶** Prima ē q p ipm fiat variatio in rñsiōe ad questus illi⁹ pnti in quo sit motus: vt vbi grā. Si fiat mot⁹ alicuius fm qūlitate: r pus fuerit v; dicere de illo q ē albū

qđ postea vey fit dicere interrogati: qđ est illud qđ ipm est nigrū aut aliud tale. Et in hac aditōe cōuenit motus ppe dictus cū mutatiōe p se: r cū mutatiōe p accis. vñ in suba reperit mutatio p se. in oib⁹ aut alyis pdicamen tis iuenit mutatio solū p accis. ¶ Et ppter ea Arist. in tertio h⁹ capiēdo motū cōiter vt se extendit et ad subitas mutatiōe dixit in quatuor pdicamētis eē motū p se. s. suba: q̄titate: q̄litate: r vbi: r semp loquitur p forma dimi nuta fm cōmētatorē. ¶ 2⁹ cōditio ē. qđ ille mot⁹ sit pnci palr ad rē illi⁹ pdicamēti in qđ dī eē r non alteri⁹: vt aug mētatio dī pncipalr eē ad quantitātē: de p accis vō ad q̄litate. id in quātitate est mot⁹ p se: r in relatiōe est mot⁹ aut mutatio solū p accis. Et in hac cōditōe iuenit mo tus ppe dictus cū mutatiōe p se: r differa mutatiōe p accis. ¶ 3⁹ cōditio est qđ talis mot⁹ sit p iter formas posi tiuas mō supius declarato. ¶ 4⁹ cōditio est qđ sit ad rē partibilr r successiue acq̄sibile saltē denoiatiue: r in his duab⁹ vltimis aditionib⁹ dī mot⁹ ppe dicit⁹ r successiu⁹ a subita mutatiōe: siue sit mutatio p se: siue accis. ¶ Ex q̄bus p3: qđ cū Arist. in pcedēti caplo diuidit mutatiōez in tres spēs. s. motū: generatiōe: r corruptiōe: capit mu tatiōe generalr: vt auertitur cū motu cōiter sumpto: r motū ppe pzo motu successiuo mēsurato tpe. Snātiōe vō r corruptiōem p subitis mutatiōib⁹ mēsuratis istāti.

Spinat Burleus qđ cū dicit cōmētator. qđ qz potētia r act⁹ sunt in eodē genere: r mot⁹ ē mediū iter potētiā r actū qđ a for tiori mot⁹ erit de genere actiōis ad quē. qđ cōmētator lo quat de potētia receptiua motus: r nō de potētia respe ctiua: r qđ p potētiā receptiua itelligit nō mām p mām ab solute: s. subm formale pfectibile per motū. s. subiectuz: vt icludat respectū ad motū: sicut calefactibile in calefa ctione. ¶ Et vlteri⁹ dicit qđ motus est mediū iter mām r formā: nō in pficiēdo. qz accitiua pficiūt mām mediāte forma: s. in disponēdo qz accitiua disponūt mām p rece ptiōe forme. ¶ Cōtra hec dca arguit aliq dīcēdo ea vā nō eē. pūmo. qz calefactibile mobile rē. nō sunt in gñe actus: qz actus est in gñe q̄litate: aut alteri⁹ pdicamēti absoluti: r calefactibile alterabile rē. sunt in gñe relatio nis. ¶ Itē implicat dīctiōe qđ accitiua sint mediū in dis ponēdo r nō in pficiēdo. qz qđlibz qđ disponit pficit. vñ cōcedēduz vidē qđ iter potētiā r actū est aliqd mediū: vt iter mām r formā: qđ qđē mediū nō est eiisdē rōnis cū actu siue potētia. r qđ tale disponit mām ad actū: r eē pficit licet nō plete: qz iter mām r formā nō est mediū eiisdē rōnis. Nec p potētiā ad actū itelligit ista cōmē tator: vt post patefiet. ¶ Itē nō est verū qđ alteratio qđ ē mediū iter mām r formā subalē sit reductiue in genere actus. qz alteratio ē reductiue in genere termini sui ad quē ppy q est q̄litas. Dicit qđ cōmētator p potētiām itelligit terminū a quo: siue sit nālis potētia qđ facit ad il luz motū: vt albedo remissa ad albefactionē siue sit ina turalis potētia qđ motui resistit vt nigredo: r p actū itelli git terminū ad quē motus cuiuscūqz gñis sit. Et notum est qđ q̄libet talis potētia est in gñe actus. r qđ B sit vey p3. qm̄ impfectū dī potētia respectu ipfecti: r illud sub quo mobile nō gescit respectu illius ad qđ mouet. In su per dicit istī qđ non sunt vera que dicit Burleus ad de clarandū quare ad quādo habitum r situz nō est per se motus: de qbus Arist. in littera nihil dicit.

Ponit enim Burle qđ ad qm̄ nō est p se mot⁹: ex eo qđ psequitur tempus r motū sicut actio r passio. iō sicut ad actionē r passionēz nō est p se motus: sic nec ad quādo. ¶ Sed hāc cām dicit nō esse verā. qm̄ multa cōsequuntur motū: ad que tñ est p se motus: vt calor: frigus rē. ¶ Similr dicit nō eē vey qđ

habiti⁹ dicat respectū cū sit pdicameūti a relatiōe disti ctum: quāuis cōnotet adiacētiā ad rē cui adiacet. ¶ Et pariter dicit de situ qđ nō dicit relatiōe: sed distātiām aut ppingtatē partiū. Volūt qđ ad hec nō sit p se mot⁹ qz pnt alicui aduenire sine mutatiōe scā in eo: sic Arist. dīc d relatiōe dīcēs p illud et de istis sile debere itelligi.

¶ Post hoc autem dicamus rē. ¶ Que in hoc caplo dicuntur satis patent rē. ¶ Aut determinatuz est id in quo est si alter⁹ ē spē qm̄ alter mot⁹ ē: circulare aut a recto alte ruz spē est. Genere qđē r specie motus sic est vnus. Tex. cōmē. XXXIII. Qđ. I.

Itē dubitatur vtrū oēs illi motus differat spē qđ sūt p media dīa spē. ¶ Et argt qđ nō: qz si sic tūc sequerēt qđ aliq̄ due dōalbatōes differēt spe cie: vt dato qđ vna fieret p rubeū tanq̄ p me dium: reliqua vō p pallidū. nōis aut est falsum: r h Arist. r cōmentatorē qui velle videntur qđ omnes dealbatio nes sunt eiusdem specie specialissime.

In oppositum est hic Ari. in solone cuiusdā dubitatis per eum motē sic dīcēs. Aut determinatū est id in quo est. i. mediū per qđ est mot⁹ si alterū est spē. qm̄ alter mot⁹ est. s. spē: Et cōmē tator cōmēto. 33. vbi dicit qđ illud in quo nō est mot⁹ cū fuerit aliud in specie motus erit aliud in specie.

Pro questione itelligēdum pmo triplex est mot⁹ in gñe vt patuit ex Ari. s. ad q̄titate ad q̄litate ad vbi: q̄uis Aūicēna ponat ad strū motū eē per se: cui obuiāt Cōmētator r Albr⁹: r vtri usqz ptis rōnes vide ab Albro ca. 7: tractat⁹ pmi huius gnti fm eum. ¶ Causa vō q̄re in bis trib⁹ pdicamētis ē mot⁹ per se fm Cōmētatorē est: qz in illis iueniunt dīa r media. Vñ in motu ad q̄titate mediū dī eē q̄titas media iter q̄titate maiorē r quātitate qđ terminat motuz In motu aut ad q̄litate mediū est q̄litas quā pus acqui rit alterabile qđ pueniat ad terminū toti⁹ alterationis: r hoc est duplex: qđ dā deferēs spē ab vtroqz extremoz alteratiōis: r qđ dā ab altero extremoz alteratiōis disse rens solū fm magis r minus. Exēplū pmi. vt rubedo vñ pallido. Exēplū secūdi. vt albedo remissa in alteratiōe que fit de nig redine ad albedinē itēfaz. In motu vō ad vbi mediū nro pposito deficiēs dī eē linea recta vñ cur ua quā mobile ptrāsit dū de vno vbi trāsit ad aliud vbi. lz etiā vbi p qđ trāsit dicat eē mediū iter vbi r extrema terminātia motū. ¶ Itelligēdū scōdo qđ mediū in mo tu alteratiōis est duplex. v3. eēntialr ordinatū in termi nū ad quē ipsi⁹ mot⁹ r accitāl r ordinatū. Mediū essen tialr ordinatū est forma dimiuta qđ necessario regrit aī terminū mot⁹ eiisdē spēi cū eo: vt est albedo vt q̄tuoz i albefactiōe que est a sūma nigredie seu albedie vt duo ad summā nigredinē seu albedinē vt sex: qm̄ nō pōt sū me nigrū fieri sūme albū gn trāseat per albedines me dias. Vel etiā dīcī pōt qđ tale medium est tota latitudo qualitatis que successiue acquiritur a non gradu: seu ab illo gradu a quo incipit motus vsqz ad graduz ad quem terminat motus. Mediū vō accitāl r ordinatū est forma que aī terminuz mot⁹ acgrif de per accis: ita qđ pōt p motū nō acgr: acgrēdo tñ terminū mot⁹: vt ē pal lido: aut rubedo in albefactōe. nā accidit illi qđ fit albū qđ pus efficiat pallidū: aut rubeū cū possit nō fieri palli dum: aut rubeū: dato tamen qđ efficiatur album.

Quibus premisis rīdēt ad dubitationē dīcēdo cū Ari. qđ ad B qđ aliq̄ duo mot⁹ sint eiisdē spēi spālissime regrunē duo:

quoz p̄mū est q̄ sint ad terminos ad quos eiusdem spe
ciei sp̄alissime. Sc̄dm est q̄ media c̄ntialr ordinata in
terminos ad quos illoz motū sint eiusdez sp̄ei sp̄alissi
me. de medys aut̄ acc̄ntialr ordinatis hoc nō oz. ¶ Et q̄
vlteri⁹ seḡ q̄ oēs motus q̄ fiūt p̄ media c̄ntialr ordi
ta d̄tia sp̄e differūt sp̄e cū quo stat q̄ facti p̄ media acc̄
ntialr ordinata d̄tia sp̄e sint eiusde sp̄ei. Et tūc r̄fidef ad ar
gumētū factū in p̄n⁹ q̄ōnis negādo q̄ sequat̄ q̄ due al
batiōes differāt sp̄e: qm̄ lz media p̄ q̄ fiūt. s. palledo: r̄ ru
bedo differāt sp̄e. ipsa tñ nō sunt media c̄ntialr ordina
ta: s̄ solū acc̄ntialr. q̄re nō arguūt illas albatōes differre
sp̄e: vt p̄z ex dictis. ¶ Et q̄ cōiter tenet q̄ cū ab aliquo
subo expellit aliqs gradus q̄litatei h̄itis d̄tius: p̄ tūc in
eodez subo tantus gradus q̄litatei iducit illi d̄tio. id̄ n̄
detur argumētis Burlei in hac pte oppositū asserentis.

Ad primum ^{cus dicit q̄ sequeret q̄ ois altera}
tio eēt iter formas eiusde sp̄ei hoc
negat̄: qm̄ lz alteratio q̄ est a nigredine vt sex ad albedi
nez summā sit h̄c: cū ē sit ab albedine vt duo: alteratio
tñ que est a nigredie sumā ad albedine sumā nō ē talis.
nā ly iter denotat terminū a quo: r̄ terminū ad quē. nō
lz alterabile imediate post hoc habebit aliq̄s albedine:
dato q̄ nūc incipiat h̄c alteratio: nūc tñ nō h̄z aliq̄s albe
dine a q̄ incipit moueri tanq̄ a termino a quo. ¶ Ad 2^m
cū arguit q̄ seḡret q̄ mor⁹ ab albo in nigrū p̄ fuscū: pal
lidū: rubeū r̄c. eēt vn⁹ mor⁹ p̄tinū: p̄cedit illd̄. Et cū ar
guūt q̄ nō: qz p̄poneret ex motib⁹ diuersarū specie: q̄
est impossibile: r̄ p̄z d̄tia. qz mor⁹ ad fuscenedez est defusca
tio: r̄ mor⁹ ad palledine est ipallidatio: r̄ mor⁹ ad rube
nem est inrube factio. isti aut̄ mor⁹ d̄nt sp̄e. ¶ Duic po
test r̄fideri duplr. Uno: q̄ ptes illi⁹ mor⁹ denigrationis
sunt ad fuscenede palledine r̄c. tanq̄ ad suos terminos de
p̄ acc̄ns: rōne quoz nō distinguunt̄ c̄ntialr: s̄ acc̄ntialr
tñ. sūt aut̄ ad nigredine tanq̄ ad suū terminū p̄ se. id̄ oēs
sunt eiusde sp̄ei c̄ntialr: r̄ p̄stitūnt vnū motū p̄tinuum.
Alio mō p̄t r̄fideri dicendo q̄ ibi sunt q̄tuor mor⁹ tota
les: quoz vn⁹ est de albedine in nigredinez: q̄ grā exēpli
mēsurat̄ p̄ h̄ozā. Ali⁹ est ab albedine i fuscenedez: r̄ h̄ mē
surat̄ p̄ p̄mā q̄rtā eiusdez h̄oze. nec ē ps mot⁹ p̄oris mor⁹
Terzi⁹ motus est de fuscenede in palledine: r̄ mēsurat̄
p̄ sc̄dam q̄rtā illi⁹ h̄oze. r̄ q̄rtus est de palledine in rube
dine. r̄ mēsurat̄ p̄ tertiā q̄rtā illi⁹ h̄oze. r̄ sic cōcedit q̄ il
li mor⁹ differūt sp̄e. s̄ ex istis nō fit vnū: vt p̄z ex dictis.
¶ Ad tertiū argumētū p̄ p̄t respōderi: vt supra q̄ ille
dealbatiōes nō d̄nt sp̄e: lz vna fiat p̄ fuscenede: r̄ alia p̄
palledine tanq̄ p̄ media d̄tia sp̄e: qz nō sunt media c̄nt
ialr ordinata. ¶ Aliter p̄t dici q̄ in vtroq̄ illoz mobi
lium sunt plures motus totales. s. albefactio r̄ defusca
tio in vno: albefactio r̄ ipallidatio in alio. quare.

Sed adhuc illā determinationez p̄t istari. qz
ipsa data seḡtur q̄ mor⁹ augmenta
tionis r̄ motus diminutiōis sunt eiusdez sp̄ei sp̄alissime
qz termini ad quos vadūt: r̄ media p̄ q̄ fiūt sunt eiusdez
speciei sp̄alissime. vt quātitas pedalis tripedalis r̄c.

Ad hoc respōdent aliq̄ p̄cedēdo. possēt tñ
illud negari: qm̄ alr d̄bz
v̄f in bis in qb⁹ repiunt̄. p̄p̄a d̄tia: sic sunt q̄litatei. r̄ alr
in illis in qb⁹ nō iueniunt̄. p̄p̄e d̄tia: vt sunt quātitates
Un̄ in motu ad q̄litatei ad idēitatei specificā motuum
sufficit idēitatei specificā terminoz ad quos: r̄ mediorū
c̄ntialr ordinato: vt dem̄ est. S̄z in motu ad q̄litatei
eodē mō v̄f eē d̄dm: sic de gn̄atiōe r̄ corruptiōe. sunt. n.
gn̄atiō r̄ corruptiō mutationes d̄tic: qz sunt de terminis
oppositis ad terminos oppositos. nā gn̄atiō est de nō esse
ad eē: r̄ corruptiō de eē ad nō eē: q̄re sunt diuersaz sp̄ez
Sic mō est augmētatio opposita diminutiōi: r̄ e alteri⁹

sp̄e: qz augmētatio est mor⁹ de p̄uatiōe in habitū: vt de
puatiōe tate q̄litatei ad tātā q̄litatei. r̄ diminutio ē eē
mor⁹ de habitū in puatiōez: qz de tātā q̄litatei in eē p̄u
ationē. vñ qd̄ accidit in q̄litatei: accideret ēt in q̄litatei
bus si nō h̄rent p̄p̄e d̄tia positiuū: vt si mā q̄sta n̄lō mō
q̄lificate moueret a n̄ gradu seu a puatione albedis ad
albedine sumā: aut si h̄ret sumā albedine: r̄ remitteret
v̄sq̄ ad n̄ gradū absq̄ iductōe alie gradus nigredis r̄c
¶ **Tria. n.** sunt sc̄dm numerum circa que dici
mus motū vnū: quod: r̄ in quo: r̄ quādo.
Dico aut̄ quod: qm̄ necesse est eē aliqd̄ quod
mouet̄ vt doiem aut aurū. Et in aliquo hoc
moneri: vt in loco aut in passiōe. Et qm̄ in tpe
eni oē mouet̄. **Tex. cōm. XXXIII. Qd̄. II.**

Asurgit hic qd̄ v̄t ad vnitate nūca
lem motus regrat̄ vnitas nu
meralis mobilis p̄ se. ¶ Arguitur q̄ nō. p̄ de
motu gutte descēdētis sup̄ tabulaz aridā q̄ ē
cōtinu⁹ r̄ vnus nūcro a p̄ncipio v̄sq̄ ad finē:
r̄ tamen est cōtinue aliud r̄ aliud mobile per se. ¶ **S**
c̄mdo. qz cadāt deorsum due gutte que in medio casus
vniant̄: tūc q̄ro de motu totius aggregati an p̄us fuerit:
an nō. si d̄ q̄ nō: tūc seḡ q̄ illi⁹ mor⁹ daret̄ p̄mum istās
sui eē: qd̄ nō est p̄cessus. Si d̄ q̄ ille mor⁹ p̄us fuit: cū nō
fuerit in illo cōposito: ex quo illud cōpositū nūsq̄ p̄ius
fuit. q̄ seḡ q̄ fuit in alio subiecto: r̄ per d̄tis idē mor⁹ nu
mero successiue iueniret̄ in subiectis per se distinctis nu
mero: qd̄ est p̄positū. ¶ **T**ertio arguit̄ de motu p̄gressi
uo aīalis qui est vnus numero quāuis sit successiue in di
uersis pedib⁹: r̄ per d̄tis in subiectis distinctis numero.
¶ **Q**uarto arḡ de motu canis d̄ turri descēdētis r̄ mo
rientis in medio casus: qui erit p̄tinuus r̄ vnus numero
v̄sq̄ ad finē: r̄ tñ mobile nō erit p̄tinue idē. ¶ **E**t hoc cō
firmat̄ de virga viridi descēdente cuius medietas ime
dio casus exicef. motus nāq̄ totius continue erit idēz
numero: r̄ tamen nō erit idem cōtinue mobile numero.

In oppositum est Ari. in l̄ra volēs q̄ ad vni
tatei mot⁹ simplr̄ r̄ fm̄ substā
tiā. i. fm̄ numeralē regrat̄ vnitas numeralis mobilis. r̄
vnitas numeralis termini ad que: r̄ vnitas numeralis
tpis. lz adhuc p̄la regranf. s. vnitas numeralis termini a q̄
r̄ vnitas numeralis motoris. vñ p̄ terminū ad quē itelligi
tur etiā termin⁹ a quo: r̄ p̄ mobile ēt itelligit̄ motor. Dic
eni sic. tria. n. sunt fm̄ nūmē: circa q̄ dicim⁹ motus vnū
s. nūcro qd̄. i. mobile r̄ i quo. i. termin⁹ ad quē. r̄ qm̄. i. tps.

Et tenēdo hoc r̄fidef ad arḡ an̄ oppositū facta.
¶ **A**d p̄mū dat̄ Burle⁹ duas solōnes
q̄rū p̄mā ē q̄ ibi aliqs mor⁹ p̄tinuabit̄ a p̄ncipio v̄sq̄ ad
finē. s̄ ille nō erit mor⁹ toti⁹ gutte. s̄z alicui⁹ sue p̄tis v̄sq̄
ad finē remanētis. istd̄ lz sit v̄z: ipm̄ tñ nō euadet diffi
clitate. qz s̄z h̄ac r̄fisiōne admittit̄ q̄ p̄tine gutta descēdē
te ab ea aliqd̄ auferat̄ sic q̄ p̄tine sit alia r̄ alia gutta to
tal. ¶ **S**z d̄: r̄ pono q̄ sim⁹ i istā medio t̄pis mēsuratiōe
illū descēdētis: r̄ arguo sic. ibi est aliqs mor⁹ totalis q̄ nō est
ps alteri⁹ mor⁹: aut q̄ est in tota illa gutta q̄ nūc ē: aut in
pte ei⁹ vt in subto adeq̄to. nō est dicēdū q̄ sit in pte: cuz
q̄cūq̄ data etiā ps alia moueat̄. si est i tota gutta q̄ nūc
ē: tūc q̄ro an ille mor⁹ post hoc erit an nō: si d̄ q̄ nō: tūc
seḡ q̄ illi⁹ mor⁹ daret̄ v̄ximū istās sui eē: qd̄ est flz. Si
dicat̄ q̄ sic: nō erit in tota illa gutta q̄ nūc ē ex q̄ nūc
postea erit: q̄ erit in alia. r̄ p̄ d̄tis idē motus numero erit
successiue in subiectis adeq̄tis numero distinctis: qd̄ tñ
p̄dicta r̄fisiō vitat̄ conabit̄. ¶ **A**lla q̄ r̄fisiōe reiecta deē
alia q̄ vult q̄ ab illa gutta nō p̄tine fiet p̄tū de p̄ditio. s̄z

q̄ p̄us vna subito totali dep̄dat: deinde nihil ⁊ postea ite-
rū alia subito dep̄dat: deinde nihil: ⁊ sic successiue. quēad-
modū accidit in cauatōe lapidis a guttis sup̄ ipso cadēti-
bus. ⁊ fm̄ B̄ ps q̄ sic erunt in illo tpe diuersa mobilia to-
talia sibi inuicē succedētia. sic erunt successiue mot⁹ di-
uersi adinuicē nō ⁊tinuati. **C** Et si poneres q̄ gleba ter-
re descēderet ⁊tinue p̄ certū tps cui esset applicat⁹ ignis
ipsaz inseq̄ns: ⁊ p̄ tūc ipsaz ⁊tinue corrūpens p̄ tē ante
partē in infinitū saltē post p̄mi nūeri corrūptōez: tunc ar-
guēdo vt supra. **C** Vnic rīde casum nō admittēdo ⁊ tu-
cām h̄ assigna. **C** Ad 2^m dicit qdā q̄ in p̄ istāti vniōis
illaz duaz guttaz illud cōpositū nō mouet: ⁊ tñ ytraq̄
eius medietas mouet. **E**x q̄ argui posset q̄ ex motib⁹ il-
laz guttaz nō fit vnus mot⁹. ⁊ tñ ex istis guttis fit vnū
p̄ se. **C** Posset et̄ dici q̄ illud cōpositū mouet: ex q̄ non
seq̄t q̄ p̄us mouebat: qm̄ sufficit q̄ vna ei⁹ medietates
ipm̄ ⁊stituētēs p̄us mouerēt: nec et̄ seq̄t q̄ ille motus
p̄us fuerit i alio subiecto: qm̄ ille mot⁹ totalis nūc p̄ est.
nec incōuenit alicui⁹ mot⁹ dari p̄mū instās sui cē vbi sit
mot⁹ aggregat⁹ ex motib⁹ p̄us ex̄tib⁹: ⁊ mobilis: cuius
partes p̄us mouebant ipso mobili nō ex̄tē: s̄ illud be-
ne est impossibile de motu mobilis cuius nihil p̄us mo-
uebat. **C** Ad 3^m dicit Burleus q̄ motus p̄gressiuus nō
est ⁊tinuus ⁊ vnus numero. Sed alij dicūt q̄ sic: ⁊ q̄ cō-
tinue manet idē mobile p̄ se qd̄ est totū aīal. pes aut̄ nō
est mobile motu p̄gressiuo nisi p̄ accūs. **C** Ad 4^m dicit
Burle⁹ q̄ si aliq̄ forma subalis q̄ fuit in cane remaneat
in cadauere: tūc remanet mobile idē: ⁊ motus est vnus
nūero. Si vō nulla forma subalis remaneat in cadaue-
re q̄ p̄fuit in cane: tūc sicut erūt diuersa mobilia sic erūt
diuersi motus numero adiuicē nō ⁊tinuati vel erūt ad-
iuicē habiti v̄ sefesi. **C** S̄ hoc vltimū arḡ. ⁊ simus
in p̄mo instāti eē cadaueris: ⁊ arguo sic. sic se hēret p̄cēt⁹
ad duas lēas iter q̄s mediat̄ imediatē: sic se h̄ mutātū
esse p̄sens ad motū imediatē p̄cedētē ⁊ ad motū imedia-
te seq̄ntē: p̄ueniētē similitudinē: s̄ glibet p̄ctus sic se
h̄is ⁊tinuat illas lēas. q̄ mutātū esse p̄sens cōtinuat il-
los mot⁹. **C** Ad hoc dici posset p̄mo negādo minorē: qz
due lēae p̄t̄ imediatē se tāgere fm̄ duo vltima p̄cta
ipsaz: vt p̄z in lēcis sefesis. Sed si minor̄ itelligat̄ soluz
de lēcis ⁊tinuatis: tūc negat̄ similitudo q̄ innuit̄ in ma-
iorē: qm̄ p̄ctus ⁊tinuas lēas ē vtriq̄ illaz intrinsecus:
s̄ in p̄mo instāti eē cadaueris nō est aliq̄ mutātū esse in-
trinsecū sc̄do motui: ex q̄ tūc nō mouet̄ cadauer. nec da-
tur p̄mū mutātū eē in motu: s̄ h̄z cadauer solū mutātū
eē intrinsecū p̄mo motui. p̄pter qd̄ nō ⁊tinuat̄ secundus
mot⁹ cū p̄mo. **C** Ex q̄ seq̄t q̄ p̄ motū aliquez p̄t̄ acq̄ri
mutātū eē alteri subiecto i eo q̄ fuit mot⁹. **C** Aliter p̄t̄
rīderi ad 4^m argumentū dicendo q̄ ille motus est cōti-
nuus vsq̄ ad finē ⁊ vnus nūero: qz l̄z non remaneat idē
mobile p̄p̄quū. v̄z. canis. remanet tñ idē mobile remo-
tum. s̄ elemētū p̄dominās in mixto seu corpus mixtum
grane: ⁊ hoc sufficit. **C** Et p̄ idē ps rīssio ad confirmatio-
nem. Vel dici p̄t̄ q̄ motus partis viuētis ipsius virge
vsq̄ ad finē ⁊tinuat̄ ⁊ remanet vn⁹ numero: sed nō par-
tis que extēcabit: s̄ erūt duo motus sefesi.

C Quā asit cōtinuus est omnis motus similr
quidē vnus necesse est continuum esse si q̄-
dem omnis diuisibilis ē ⁊ si cōtinuus vn⁹.
Tex. commē. XXXIX. Qd. III.

Quia hic vult Arif. q̄ omnis motus
vnus numero est cōti-
nuus ⁊ q̄ oīs motus ⁊tinuus est vnus nume-
ro: qm̄ que ⁊ quot reqrunt̄ ad vnitātē nume-
rale motus reqrunt̄ ad eius ⁊tinuitatē. ⁊ ēs.

C Ideo specialiter dubitat̄ an motus augmētatiōis sit
motus ⁊tinuus. **C** Et arguit̄ q̄ nō: qz ille motus nō est
⁊tinuus q̄ nō est vn⁹ numero. p̄ Ari. hic. S̄z augmētatio
nō ē motus vnus nūero. q̄ rē. p̄bat̄ minor: qm̄ augmēta-
tio nō videt̄ esse nisi alteratio nutrimenti: ⁊ cōuersio ei⁹
in subam corporis aiati: ⁊ ipsius extēsiō in maiores pres
q̄ sint dep̄d. te: sed certū est q̄ ex his motibus distinctis
spē vel genere nō sit vnus motus nūero. q̄ rē. **C** Lon-
firmat̄. qz ille nō est vn⁹ mot⁹ nūero q̄ nō h̄z subm̄ vnū
numero. Sed interruptū. p̄ Ari. hic. Sed augmentatio
pp̄rie dicta est h̄s. fit. n. in partib⁹ porose iter quas me-
diant̄ pres nō porose que nō pp̄rie augmētant̄. igit̄ rē.
C Itē ad ⁊tinuitatē motus regrit̄ tps vnitas: ⁊ vnitas
mobilis: ⁊ vnitas termini ad quē vt colligit̄ hic ab Arif.
s̄z in augmētatiōe corporis aiati nō est vnū tps ⁊tinuum
ipsaz mēsurās: cū nō ⁊tinue fiat nutrimenti cōuersio in
subam corporis aiati q̄ ad augmētatiōez pp̄rie dictam
regrit̄. sed aliūde fit ipsius alteratio. aliter corpus augē-
dum q̄tūcumq̄ modico tpe augeret̄: efficeret̄ in finitū:
qz p̄ quolibet instāti illi⁹ tps acq̄reret vnū minimū ex
qb⁹ multitudinē ifinitis resularet corp⁹ ifinitū. Ibi et̄
nō ē vnitas mobilis: qz ex nutrimento adueniētē ⁊tinue
alia resultat materia in qua noua itroducit̄ forma: ⁊ sic
totum viuens variatur tam fm̄ formam q̄ fm̄ mās: ex
resolutione etiā que fit a calore nāli pars māe abycti cū
p̄te forme. quare viuēs nō remanet idē. Illic etiā nō re-
seruat̄ vnitas termini ad quē: cū alia adueniat q̄titas vni
poro: ⁊ alia alteri ex qb⁹ non fit vnū. **C** Sc̄do principalr
arguit̄. si augmētatio eēt mot⁹ ⁊tinuus: tūc per aliq̄ tē-
pus ⁊tinue esset cōcedēdū aliq̄d vere angēri. **C** Sed ar-
guīt q̄ nō. Et ponat̄ q̄ in aliquo poro corporis aiati sit fa-
cta nutrimenti alteratio ⁊ ipsius cōuersio in substantiā au-
gēndi corpis: sed nondū facta sit p̄tis acq̄s̄te extēsiō. sed
nūc icipiat fieri: ⁊ tūc q̄ro an illa pars porosa sit aucta v̄
augeat̄. ⁊ patet q̄ nō: qz non est maior q̄ p̄us cum acq̄s̄-
tuz adhuc nō sit maius q̄ fuit p̄us resolutū: quo stāte ar-
guīt tūc sic. bec ps in fine certi tps erit vere aucta ⁊ nūc
non augeat̄: nec p̄us augebat̄. vt p̄batū est. q̄ post hoc au-
gebūt. sed post hoc non fiet in ea nisi mot⁹ extēsiōis seu
rarefactionis. vt patet ex casu. q̄ seq̄tur q̄ v̄ ⁊ pp̄ria au-
gmentatio nō ē nisi rarefactio: ⁊ per oīs nō differēt̄ es-
sentialr augmētatio pp̄ria que solum aiatis attribuit̄: ⁊
augmētatio impropria que cōpetit̄ in aiatis: cum v̄traq̄
sit per se ad eūdē terminuz specie. videlz ad raritatē seu
corpis extēsiōnē maiorē. differrent ergo solū accidentalr p̄
hoc q̄ augmētationē viuētis p̄cedit nutrimenti alteratio
⁊ ipsi⁹ subalis cōuersio. nō aut̄ augmētationē ialati: qd̄ tñ
pro incōuenienti cōiter reputat̄. **C** Tertio si augmenta-
tio rē. tūc esset dandū ei⁹ p̄mū ⁊ adequatū subiectū. sed
arguit̄ q̄ non: qz aut̄ eēt ps porosa p̄ctis: aut pars ex nu-
trimento de nouo gnāta: aut aggregatū ex v̄traq̄: nō pri-
mum: qz subiecti alicui⁹ mot⁹ quelibet ps q̄titatina mo-
uetur. si ergo pars p̄existēs esset p̄mū subiectū augmē-
tationis pp̄rie quelibet pars eius quātitatina moueret̄
augmētatiōe pp̄ria: ⁊ ex oīti pp̄rie augeret̄: cū q̄ illius
ifinite sint pres nō porose seq̄ret̄ q̄ ps nō porosa pp̄e au-
geret̄: qd̄ cōiter nō est excessum: ⁊ per idē p̄t̄ p̄bari q̄ ta-
le p̄mū subiectū nō est aggregatū ex p̄te p̄x̄nte ⁊ de no-
uo genita: vt p̄z. ⁊ silr q̄ nō ē ps d̄ nouo acq̄s̄ita. **C** Quar-
to. si augmētatio esset mot⁹ ⁊tinuus: cum nō fiat augmē-
tatio pp̄ria nisi cōuertat̄ nutrimentū in substantiā augēndi
corpis ex quo q̄libet talis cōuersio mēsurat̄ instāti: cū sit
gnātio subalis in ime carnis: aut mimi ossis per cōmēta-
torē: ⁊ ē dare secūdā cōuersionē imediatē sequētē p̄mā:
⁊ tertiā imediatē sequētē secūdā: ⁊ sic v̄ltra: tūc seq̄ret̄
instās esse immediatū instans in tpe: qd̄ est impossibile. ⁊

ps ostia: qz si continue per certum tempus generat ali-
quod minimū carnis aut ossis ex nutrimento: tūc signet pri-
mū minimū generatū 2 2° 2 3°: 2 cū cuiuslibet illoz sit
facta generatio in instāti: tūc seqt qz instans mēsurās se-
cundā generatōez fuit imediatū instāti mēsurati p̄mā.
Et silr dicat de instāti mēsurate tertiā generatiōem res-
pectu instātiis mensurantis secundam.

In oppositum est Aristoteles hic vt patuit
supra.

Pro hac questioe p̄mittendū p̄mo qz ang-
mētatio capif triplr. v3.
cōiter: improprie: 2 p̄pe. Cōiter d̄r aliqd augeri p̄ plu-
riū iuxta positioēz sicut cumulus lapidū augeri d̄r p̄ la-
pidū additōez: 2 aq̄ p̄ vniū aq̄ ad aliā iuxta positioēz.
C̄ Improprie d̄r aliqd augeri qd̄ maius effici: nō p̄ ad-
uentū alicui⁹ ab eī: s; p̄ solā rarefactōez: sicut augeri d̄r
aq̄ bullēs in vase. C̄ Proprie auget qd̄ efficiū maius p̄
pter quersionē nutrimenti iteri⁹ assumpti in eī⁹ subam fa-
ctā ab aīa mediāte calore nālī: 2 sic sola viuētia augent.
Et tot oppositis modis dici pōt aliqd̄ diminui cōmuni-
ter p̄ partis ablationem: improprie p̄ condensationez: 2
pprie p̄pter resolutionem factā in iuētute ab anima 2
calore naturali: vt accidit hominibus in senio.

In proposito solum erit sermo de augmenta-
tione propria: qm̄ de augmenta-
tione cōiter dicta nō est difficultas: 2 manifestū ē augmē-
tatioēz impropria esse motū p̄tinuū. C̄ Utrū aut in ra-
refactōe noua corporeitas acgrat̄ ei qd̄ rarefit: aut solū
extensio maioris q̄titatis p̄xntis: bona ē difficultas ali-
bi p̄tractāda. Nam fm̄ tenētes dimēsiōes imediate in
mā p̄ma fundari 2 ei eē coeternas vt voluit cōmētator
p̄mo p̄physicoz: 2 in libello de suba orbis. in rarefactio-
ne. C̄ Sed fm̄ tenētes quantitatē corporeaz imediate
fundari in cōposito dicere possumus qz in quolibz instā-
ti intrinsece tēporis mēsuratis rarefactōez noua corpo-
reitas totaliter acgrif: 2 p̄xistens totaliter corrupit.
quēadmodū etiā sentit Sualter⁹ Burlens in suo tracta-
tu de intēsiōe qz in ipso alterabili dū alterat̄ p̄tinue noua
qualitas totaliter acquirif. 2 p̄xntis totaliter corrupit.
C̄ Premittēdū secūdo qz ad augmētatioēz ppriam
tres regunt̄ d̄ditōes. C̄ Prima qz idem qd̄ auget̄ ma-
neat idē numero a p̄ncipio augmētatiois vsqz ad finem.
hoc p̄: qm̄ ad vnitatē numeralē motus requirif vnitatis
numeralis mobilis. C̄ Secūda qz illius qd̄ auget̄ queli-
bet pars auget̄. 2 hoc intelligi d̄z vt vult Arist. p̄mo de
generatiōe de partibus fm̄ formā: 2 fm̄ materiā. q̄ autē
sint partes fm̄ formā 2 q̄ fm̄ materiā diuersi variā op̄i-
nanf. Cōmunit̄ tñ p̄ partes fm̄ formā intelligūt pres-
porosas in quibz recipif nutrimentū: 2 p̄ partes fm̄ ma-
teriā partes nō porosas. C̄ Intelligif etiāz bec secūda
cōditio corpore nālīter se hñte. debite cibato: 2 quocūqz
impedimēto deducto. que sic intellecta ad exp̄ientiā est
manifesta. dum. n. hō auget̄ partes homogenee augent̄
pproportionabiliter fm̄ tres diametros. v3. lōgitudinis la-
titudinis 2 p̄funditatis: vt puta caro os neruus. 2c. Silr
2 partes etherogenee vt manus caput pedes 2c. C̄ Uñ
imaginari debemus vt est medicoz snia singula mem-
bra p̄ pprias ipsoz virtutes partes nutrimenti sibi p̄por-
tionales ad se trahere: vt magnes d̄ ferruz attrahere. 2
membzū in quo nutrimentū p̄tinet̄ ipm̄ ad alia membra
trāsmutare 2 distribuere fm̄ necessitates p̄ corporis po-
ros. iō in augmētatioē viuētis deducto impedimento in
quolibz poro sit augmētatio. C̄ Tertia d̄ditio ē qz ang-
mētatio fiat adueniēte aliq̄ corporeo. p̄. iō corporeū addi-
tū corporeo nō facit ipm̄ mai⁹: 2 has d̄ditōes ponit Arist.

p̄mo de generatōe. C̄ Premittendū 3° qz in hac mā di-
uerse iueniunt̄ positioēs. Nā Burtle⁹ in 3° p̄physi. ponit qz
augmētatio ppria ipm̄ viuētis capif duplr. Vno^o p̄ cō-
uersione nutrimenti in subam corporeaz qd̄ ex eo auget̄ 2
sic augmētatio est subita subalis gnatio partis viuētis:
rōne cuius augeri d̄r: 2 sic eā capiēdo augmētatio nō est
motus. Alio^o capif augmētatio ppria p̄ extēsiōe mem-
bzū seq̄nte nutrimenti quersionē. 2 talr sumēdo augmēta-
tione ipsa est p̄ aliqd̄ tps motus cōtinuus. q̄nis nō opoz-
teat ipsam p̄tinuari p̄ totū tps: qd̄ est tps augmēti ipsius
aīati: sed intercipiū aliq̄ quietibz intermedys: 2 p̄pter
hoc dicit Cōmētator ibidē qz motus augmētatiois cō-
ponit̄ ex pluribus motibz 2 pluribz quibus. C̄ Joānes
aut de Sandauro in qōne magna quā fecit de augmenta-
tione opinat̄ qz postqz nutrimentū receptū fuerit in poro
corpore aīati cedēte corpe subtili pus ipm̄ replēte 2 alte-
ratū 2 subalr trāsmutatū qz ps genita p̄ virtutē vegeta-
tiuā ei⁹ agit i p̄te sibi p̄tinuā p̄xntē ipas extēdēdo. 2 eē
pars p̄xntis p̄ eius virtutē vegetatiuā agit in p̄te genitā
ipsam extēdēdo ad maiores dimēsiōes qz habuit ps
resoluta. q̄re totū reddif mai⁹ p̄ talē p̄tinuā extēsiōē.
Et positio bec ē declaratio secūdi mēbzū p̄nōis Burtlei.
C̄ Plurimi alij modi iueniunt̄ d̄icēdi. qui tñ oēs in alte-
rum duoz coincidūt. v3. qz augmētatio viuētis: aut est
subalis agnatio ptis ex q̄ cum p̄xistēte remanēte to-
tum reddif maius qz pus: aut qz est extēsiō sequens nu-
trimenti quersionē: q̄nis eēt aliq̄lis oria iter tenētes qz
cūqz gnationē substātiālē siue totalē siue ptiales fieri p̄
ptē aī p̄te in ifinitū vt plēs voluerūt: 2 tenētes ipas fieri
fm̄ minima: vt dixerūt sequaces Auerrois.

Quod tamen nulla hāz positioū sit sufficiēs
arguif. Et p̄mo p̄ p̄mā ostendif
qz augmētatio ppria nō est nutrimenti quersio in subam
ill⁹ qd̄ auget̄ subito facta. qz tūc augmētatio ppria non
eēt ver⁹ mot⁹. S; Ari. b. Nec valet si dicat qz Ari. loq̄ de
augmētatioē ipropria: qz illa nō est p̄ se ad q̄titatē: cuz p̄
eā nō acgrat̄ q̄titas noua vt vult Auerrois. sed est p̄ se
ad raritatē seu maioritatē q̄titatis. Et Arist. dicit qz au-
gmētatio de qua loq̄ est p̄ se ad q̄titatē. C̄ Secūdo p̄
secūda arguif qz augmētatio ppria nō sit extēsiō ptis vi-
uentis: qz tūc nō differret specie ad augmētationē ipro-
pria vt supra arguebat: p̄ns est falsum. 2 extra Arist. p̄mo
de gnatioē. C̄ Itē arguif spālīter cōtra fundamētū Joā-
nis de Sandauro argumēto suo qd̄ falso iudicio meliori
p̄tra ipm̄ p̄cedit. dicit enim qz pars viuētis antiq̄ exten-
dit̄ p̄te nouā ex nutrimento acgrif p̄ virtutē eius vegeta-
tiuā 2 cōtra: 2 talis est ppria augmētatio. C̄ Cōtra bec
obycit. quoniā tūc viuēs posset pprie augeri abiqz nutri-
menti aduētū. consequēs est falsum 2 cōtra Ari. vt patet
ex dictis: 2 p̄bat cōsequentiā: qz ante aduētum cibi vna
pars viuētis per suā virtutē vegetatiuā pōt aliā extēdere
2 ex cōsequēti totū augeri: sicut post nutrimenti cōuersio-
nem. C̄ Rūdet negādo qz ante cibi aduētum vna pars
viuētis possit aliā extēdere. p̄pterea qz ē debilis: 2 post
nutrimenti cōuersionē vigorata 2 fortificata bñ poterit
adueniēte p̄te extēdere. C̄ Sed qz ista rīsiō nō sit effi-
cax euidēter sic declaraf. Nā vt vegetatiuā q̄ est in pre-
mēbzū hoīs nālī robusti aī cibi assumptionē ad huc est
fortior qz sit illa que est in pre mēbzū hoīs nālī debilis
ex cibo p̄fortati. sed bec vt hoīs debilis per ipm̄ pōt aug-
mētū seu extēsiōē facere. q̄ a fortiori 2 illi⁹ hoīs fortis
2 p̄ns ad huc stat icōueniēs adductū. v3. qz nullo adue-
niēte corporeo ab eī fiet i animato ppria augmētatio.
Sequit̄ igitur tertia positio vitati p̄formioz
que quilibz d̄ p̄lonibz decla-
ratur. Quarum prima est ista. C̄ Augmētatio ppria

est successus nutrimenti conuersio in maiores partes corporis aiatu q̄ sint depdite. facta ab aia ⁊ calore nali: vt ipm aiatum debita attingat q̄titatez. ¶ Dec 3 argf sic. Augmetatio ppria vel est subita puerfio nutrimenti in pres corporis qd auget: vel est extēfio seqns talē conuerfionē: vel ē successus trāsmutatio nutrimenti in maiores pres ⁊c. Nō p̄mū. qz tūc augmetatio ppria nō cēt verus mot⁹. ¶ 3 Aris. bic. Nec z. qz tūc nō differret essen- tialiter ab augmetatōe inaiatoz: qd est falsuz. ḡ reling- tur tertiū ex sufficienti diuifioe. ¶ Dicif aut notāter in maiores pres ⁊c. qz nisi pres de nouo acq̄fite cēt maio res p̄us resolutis nō fieret pprie augmetatio. ⁊ p b̄ dif- fert formāl a nutrione: pillud aut qd d̄ facta ab aia ⁊ calore nali explicant ei⁹ cause efficiētes p̄ncipales ⁊ in- strumētales. Nutrimētū vō est ei⁹ mā trāsīs ⁊ finis est aiatuz p̄ ipfaz debita q̄titate attingere. ¶ S3 3. restatū ratū ex nutrimento nunq̄ est mai⁹ p̄us resolutio. igit ⁊c. p̄bat assumptū: qz illud qd restaurat ex nutrimento p̄ti- nel in poro cāto ex resolute p̄cedēte: ⁊ certū est qd talis porus nō p̄tinet ampli⁹ q̄ p̄us. ¶ Itē fm Aneroym 6 b. In oi motu est dare p̄mū ḡnātū. ḡ in restauratōe car- nis aut ossis dat minima caro q̄ subito ⁊ totalr ḡnāt: ⁊ mi- nimuz os: ⁊ sic de alijs. q̄re seq̄ qd talis p̄tialis ḡnatio q̄ fit i eo qd auget nō fit successiue. ¶ Ad b. duo r̄ideo qd lz in p̄n: ḡnatio vel corruptio p̄tialis fiāt fm minima q̄ forte minora sūt q̄ in ḡnātōe ⁊ corruptōe totali in eadē spē: tñ cōtinue post p̄ncipiuz sit generatio aut corruptio p̄ partes ante partē in infinitū ⁊ successiue: vt alteratio: ⁊ huic successiue generatōi coningit partē porose. ac eius q̄ de nouo acq̄rit extēfio ⁊ dilatatio. q̄re totū red- dit maius q̄ fuerit p̄us. ¶ Imaginemur ḡ q̄ in .a. par- te nō porosa agat calor aliq̄ ei⁹ partē subtiliādo ⁊ resolu- uēdo ac ipfaz porificādo: tūc dico qd p̄mo corrupet in .a. vnū minimū subito. deinde duo vel tria successiue: ⁊ po- stea ex nutrimento illi poro adueniēte vnū minimū subi- to restaurabit. deinde successiue p̄cedet ḡnatio ex nutri- mēto vna cū extēfioe p̄tis q̄ ḡnāt: ⁊ p̄p̄tis donec trāp- feat q̄titate p̄us resoluti. ⁊ cū illud qd reapponit incipit trāsire q̄titate p̄us resoluti tūc incipit ppria augmetatio q̄ in parte illa p̄ certū tps p̄tinuat. ¶ Ex q̄bus seq̄ p̄- mo augmetatōez ppria fieri fm partes porosas: nō aut fm partes nō porosas. ¶ Seq̄ sc̄do qd vbi causaret po- rus ex resolute vnus minimi tantū q̄ repleret ex gene- ratōe alteri⁹ minimi ex nutrimento qd illa pars nō pprie auget. q̄uis forte improprie efficeret maior. propter extēfionē sequentē illā subitā minimi ḡnātōez. ¶ Seq̄ tur tertiū qd subm p̄mū augmetatōis pprie nō est totuz viuens. p3. qz nō auget pprie fm quālibet eius partem. ¶ Seq̄tur 4. qd ppria augmetatio est mot⁹ ad substā- tiam. p3. qz p̄ talē nutrimenti cōuerfionē acq̄riri in ma- teria nutrimenti noua forma substāialis: aut saltes p̄- existēs forma in eadē de nouo itroduci. ¶ Seq̄uit 5. qd augmetatio ppria est motus ad quātitatē. p3. qz per ipsam corpus animatū acq̄rit quātitatē q̄ p̄fuit in nutri- mēto. ⁊ plura alia inferri possunt ex his: q̄ oia subtiliter speculāti patere p̄nt. ¶ Secūda x̄clo. Licet augmetā- tio pprie dicta sit motus ad subam ⁊ ad quātitatē. ime- diatius tamē est motus ad subam: ⁊ p̄ncipalius ad quā- titatem inquantū augmetatio. ¶ Ista x̄clo p̄ p̄ma par- te p3 ex dictis: ⁊ p̄ secūda arguit. Et p̄mo qd immediat⁹ sit ad subam: qz immediatius est ad formā q̄ de nouo p̄ ducit tanquā eius terminus immediatus: sed h̄ est for- ma substāialis in materia nutrimenti de nouo p̄ducta. quare ⁊c. ¶ Et qd p̄ncipalius sit ad quātitatē inquantū augmetatio est. p̄bat. qz p̄ncipalius est ad terminū ex- pressum in parte sue diffinitōis que ponit p̄ eius disse-

rentia q̄ que ponit p̄ genere: cū in genere cū alio cōue- niat. ⁊ in d̄ntia a quolibet alio differat: sed in parte q̄ se h̄z vt genus includit forma substāialis euz d̄r successi- ua cōuerfio nutrimenti. in parte aut que se h̄z vt d̄ntia includit q̄titas: cum d̄r in maiores partes ⁊c. ideo tota x̄clo reddid̄ vera. Et d̄r inquantū augmetatio: qz inquantū substāialis generatio p̄ncipalius est ad substāiaz vt fatis p̄stat. ¶ Sed 3 hanc x̄clōez arguit p̄mo: qz ea data sequit qd ois augmetatio ppria est substāialis ge- neratio: vt p3 ex dictis. Sed qd hoc sit falsuz p̄bat: quia ois generatio substāialis est p̄mo d̄r contradictorio in cō- tradictoriū. vt vult Ari. in 5. p̄physicoz. ⁊ motus ad q̄ti- tatem vt est augmetatio ppria est p̄mo de cōtrario in cōtrariū. vt p3 ex dictis supra. ¶ Itē arguit qd augmen- tatio ppria q̄ fit in homine non est motus ad subam: qz ibi nulla forma substāialis p̄ducit. ¶ Respondet ad p̄mū qd nō est incōueniēs eundē motuz diuersimode ⁊ fm varias eius ratiōes acceptū eē p̄mo a diuersis ter- minis ad diuersos terminos. ¶ Ad sc̄dm dicit. qd lz in augmetatōe hominis proprie dicta non inducat noua forma in materia q̄ p̄fuit in nutrimento. in ipsa tñ recipit aia p̄p̄tis que p̄us non i forma: ⁊ hoc sufficit: vt p3 ex dictis. ¶ Un sic hois ḡnatio nō est pure nalis. sic nec ei⁹ augmetatio: q̄uis alr esset dicēdū penes ponē- tes p̄les aias totales in eodez boie. ¶ Tertia x̄clo. Aug- metatio ppria totius viuētis nō est vnus mot⁹ nume- ro. p̄bat. qz ille mot⁹ nō est vnus numero cuius subiectū adeq̄tū nō est vnū numero: vt p3. sed subiectū adeq̄tuz augmetatōis toti⁹ viuētis nō est vnū. ḡ ⁊c. p̄bat minor: qz augmetatio ppria nō est extēsa per totū viuēs: lz vna eius ps est in vna pte porosa ⁊ alia in alia inter quas me- dian ptes non porose in quibus nō est augmetatio pro- prie dicta. q̄re ⁊c. ¶ Quarta x̄clo. Augmetatio p̄p̄e di- cta alicui⁹ p̄tis viuētis est vnus mot⁹ numero p̄ certum tps p̄tinuus. p3 x̄clo de p̄uerfione nutrimenti p̄tēti in vno poro in maiores pres q̄ sint in ipso depdite. talis enī est vnus mobilis: ⁊ per certū tps cōtinuat. ¶ Sed 3: qz in tali augmetatōe p̄tinue alia ⁊ alia ps materie nutrimen- ti trāsmutat: ḡ cū ipa sit subm illi⁹ augmetatōis: nō erit in tali augmetatōe p̄tinue mobile idē. ¶ R̄idet qd cō- tinue erit idem mobile cōiter ex successiōe p̄tū in poro sibi sibi inuicē succedētū: ⁊ hoc sufficit ad vnitatē nume- rale pprie augmetatōis vt postea patebit. ¶ Quinta cō- clusio. Nō est necesse alicuius p̄tis viuētis augmetatio- nē ppria esse motū p̄tinuū p̄ totū suū tps augmenti. hec x̄clo nota est itelligēti motū per quē fit augmetatio pro- prie dicta. capiat. n. vna pars porosa i viuēte in qua nūc fiat augmetatio. ⁊ certū est qd non per totū tps augmētū illius viuētis ps illa auget. sed an cōplemētū illius re- plebit ⁊ efficietur non porosa.

Et ex his r̄idet ad argumēta an oppositū addu- cta. ¶ Ad p̄mū p3 ex dictis. qm̄ in p̄pa augmetatōe nō sit p̄tinue minimi ḡnatio. vt sup̄ius fuit ostēsus. Augmetabile etiā est p̄tinue idē numero cōiter qz lz variet fm pte forme: aut materie: tñ sibi inuicē suc- cedunt f3 p̄siles dispōnes sit⁹ ⁊ organizatōes: quoadmo- dum dicimus padū eūdem flumiū nūc esse euz eo qd fuit an̄ mille annos elapsos ex sibi cā. ¶ Alij dicūt augmēta- bile esse idē numero: qz p̄tinue remanet eadē forma nō variata: lz diuersificet mā: ⁊ hi ponūt oēm aiam esse idī uisibilem. ¶ Ad secūdam dicit qd supponit falsum. f. qd ḡnatio substāialis que fit in augmetatione ppria semp̄ fiat subito ⁊ nunq̄ successiue. ⁊ qd post eā sequat̄ mēbz extēfio: qd tñ sup̄ est ostēsus eē flm. ¶ Ad tertiū patet qd ps de nouo genita est subiectū adeq̄tū pprie augme- tationis seu mā q̄ta ipsius. Et cū d̄r qd augmetatio pro-

prae dicta fit solū fm pres potestas sic dicitur intelligi qd solū in pteib' potestas ipsius viuētis recipit alimentū ex qd fit vera augmētatio: nō autē in partibus nō potestas pēritibus in eo: cū quo vltērius pcedendū est qd in pre nō potesta qd ex nutrimento acquirif est subiectiue vā augmētatio aut saltē in ei' mā per q̄ritatē disposita. ¶ Ad 4^m p3 ex q̄one qualiter fit respondendū. quare rē.

¶ Si autē oēm vniū cōtingat regularē esse r nō: nō erūt q nō scōz spēs habitū sūt ipsi vni' r p̄tinuus. Quō. n. erit regularis ex alteratōe compositis r loci mutatione. ¶ Indiget. n. cōuenire. Textu cōmēti. XLV. ¶ Qdō. III.

Habitatur hic. An motus diuersi spē p̄nt inuicē p̄tinuari. ¶ Arguit qd sic. qz descendat vna terra colūnaris donec cētrū eius fiat cētrū mūdi. r simus in instāti in q̄ vna ei' terra ascēdat: r residuum descēdat. r capio motū illaz partiū. r p3 qz illi d̄riant cū mot' toti' sit vnus mot' p̄tinuus: r tñ sunt diuersaz spe cie: ex q̄ vnus illoz est mot' sursum r ali' deorsum.

Ad hoc dicunt qdā qd nō incōuenit mot' diuersaz specie p̄tinuari fm mām ex p̄tinuitate mobilis vt ē in pposito. tñ impole ē motus d̄ntes specie p̄tinuari fm formā ad p̄cauitatem t̄pis. Et hoc vult Ari. hic. Vñ p̄ma p̄tinuatio est per accidens: sed secūda. s. rōne durationū eis intrinsecaz est p̄ se: r qz duratiōes motūū differentū specie sunt differentes specie. ideo nō possunt continuari.

Sed contra qz tūc ex motib' illarū partiū ex q̄ differūt spē nō fieret vnus motus nūero: qd nō videt' vep. Ideo posset aliter dici. v3. cōcedēdo illos mot' facere vniū motū nūero: r qd nō oīs motus sursum a quolibet motu deorsum differit spē: qz illud solū est vep de motib' totalib' r i actu. r nō opz esse vep rū de motib' partialibus r in potētia vt sunt mot' illaz partiū. Et sic saluat qd vult hic Ari. v3. nullos mot' differentes specie p̄tinuari sic qd ex illis fiat vni' motus nūmero. ¶ Et qz Burle' in qdā r̄n̄sione pcedit qd dat' primū mutātū esse in motu ad aliū motū imēdiatē sequentē: qd tñ vult esse extrinsecū illi. ¶ Arguo qd nō. r pono qd sit instans in q̄ mobile q̄scat r desinat moueri motu pcedēte. r incipiat moueri motu seq̄ntē ab agēte nūc primo sibi app̄ximato per remotiōez de p̄nti. r arguo sic. Si h' mobile h3 aliqd mutātū esse qd nūq̄ p̄us habuit: aliqd est vel fuit agēs causans illud in ip̄o. S3 agēs pcedens solū cāuit in ip̄o mutata eē mot' pcedētis vt p3. r aliud agēs nūc p̄mo sibi app̄ximatum nō agit ad huc in ip̄o. q̄ seq̄t qd istud 2^m agēs nullū mutātū eē mot' sequētis pducit in illo mobili. q̄re r̄nsio falsa rē.

¶ Reliquit autē q est in p̄traria. ei q est in p̄traria ex cōtrarijs. fortassis qd ē igl' accidit bos qui in p̄traria ex cōtrarijs eē: sed eē forsitā nō idem. Textu cōmēti. XLVIII. Qdō. VI.

Habitus incipit. Utrū ad h' qd alii q motus sint d̄ry regraf r sufficiat qd sint a terminis d̄rys ad terminos d̄rios. ¶ Arguit p qd nō regraf: qz alterent' duo rubea: vniū ad albedinē: r aliud ad rubedinē: tūc ille due alteratōes sunt d̄rie: qz vna est albefactio: r alia ē nigrefactio: tñ nō sūt a terminis d̄rys: ex quo vtraq̄ ē a rubedie. ¶ Itē sint i medio aeris duo mobilia quoz vniū sit ignis q ascēdat ad p̄cauum celi. r aliud terra q descēdat ad mediū mūdi: tūc illi mot' sūt d̄ry vt p3. r tñ sunt ab eodē termino a q̄. ¶ Deide arg'

q̄ illud nō sufficiat: r capio vniū frigidū qd p̄mo alteret a nō gradu caliditatis ad gradū mediū sub q̄ aliq̄stulus q̄scat. r postea itēz alteret a gradu medio ad gradum sumū caliditatis. Sit p̄mus mot' a. r scōus. b. tūc p3. qd a. r. b. nō sūt mot' d̄ry: cū ābo sint calefactōes. r tñ sunt a terminis d̄rys ad terminos d̄rios: qd arg' sic. Et p qd sunt a terminis d̄rys: qz mot' a. ē de d̄rio in d̄riū: s3 idē ē termin' nō ad quē a. mot' r termin' a q̄ mot'. b. ḡ termin' a q̄. a. mot' est d̄ri' termin' a q̄. b. mot'. Silt' mot' b. ē de d̄rio in d̄riū. r idē est termin' a q̄ mot'. b. r termin' ad quē. a. motus. ḡ termin' ad quē mot'. b. ē d̄rius termin' ad quē mot'. a. ¶ Itēz capio motū ignis de cētro mūdi ad p̄cauū celi r motū aeris de p̄cauo aq̄ ad p̄cauū aeris. r p3 qd isti mot' nō sunt d̄ry cū ambo sint mot' sursum. r tñ sunt a terminis d̄rys ad terminos d̄rios: qñ illi termini sunt d̄ry itēz quos pōt esse motus: cū oīs motus sit de d̄rio in d̄rium: sed inter mediū mūdi r p̄cauū aq̄ pōt esse mot'. similt' inter cōcauum aeris r cōcauū celi. ḡ rē.

Ad hoc dubium dicūt qdā qd ad hoc qd aliq̄ duo mot' sint d̄ry nō requiritur qd sint a terminis d̄rys: vt p3 p̄ argumēta adducta. s3 sufficit qd sint ad terminos d̄rios: nō tamē oppositos. ¶ Et pro hac opione v' esse Ari. i hoc capto dū cōcludēdo qd motus sint d̄ry dicit. ¶ Kelingē ḡ qui est in d̄ria: r qd est in d̄ria ex d̄rys: vbi diuisim loq̄tur de motib' qui sūt ad d̄ria: r de illis qui sunt ex d̄rys ad d̄ria dicēdo eos eē d̄rios. ¶ Alij vō volūt oportere r sufficere ad motū d̄rietatē qd sint de terminis d̄rys ad terminos d̄rios. Et in hac snia pueniūt Auerrois: Albert': r multi alij.

Et tenendo hoc r̄ndēf ad arg' facta in oppositū: ¶ Ad p̄mū d' qd ille due alteratiōnes sunt a terminis d̄rys: qz rubedo vt est termin' a quo albefactionis se h3 tan. q̄ nigredo. r vt est termin' a quo nigrefactiōis se h3 tan. q̄ albedo. r tenēdo qd colores medij cōponant' ex extremis albefactio est a nigredie que est in rubedinē r nigrefactio est ab albedine que est i eadē: vt asserit Lōmētator. ¶ Ad aliud dicit' silt' qd mediū aeris vt est terminus a quo mot' ignis se h3 vt deorsum r vt est terminus a quo motus terre se h3 in sursum: qñ mediū cōparatū vni extremo tenet locū alterius extremi vt Ari. ponit in l'ra. ¶ Ad aliud pcedit' qd illi mot' nō sint d̄ry. r negat' qd sint a terminis d̄rys ad terminos cōtrarios: qñ Burleus hoc pcedat' itēquēdo suā p̄sitionez de iductōe fo: maz. ¶ Et vltērius ad arg' r̄ndetur negādo qd idē sit terminus ad quē. a. mot' auz termino a quo. b. mot'. qñ terminus ad quē. a. mot' est caliditatis: vt q̄tuoz. sed frigiditatis vt q̄tuoz: qñ caliditati vt octo nō d̄riat' caliditas vt q̄tuoz: cū ip̄a vel sibi siliis sit ps ei' s3 bñ frigiditas vt q̄tuoz secū coextēsa. ¶ Ad vltimū dicit' aliq̄ qd illi mot' nō sūt motu d̄rio: qd tñ dicit' regri: ad hoc qd illi mot' eēt d̄ry. pōt ēt dici qd illi termini vt vnus est a quo r alter ad quē sunt bñ d̄ry. sed vt ambo sunt termini a gb' vel termini ad quos sic nō sunt d̄ry. r sic est in pposito. q̄re rē. ¶ Et qz in vna r̄nsione data ad p̄mū arg' tenet' fm Lōmētatozem qd in formis medijs sunt extrema actualr sub gradib' remissis ex gb' ip̄a media cōponunt'. vt qd viriditas componit' ex tanto gradu albedinis r rubedo componit' ex albedine r nigredine in alia p̄portione se habentibus. r ita de alijs.

Ideo respondet argumētis Burlei volentis huiusmōdi oēs formas tā extremas q̄ medias simplices eē. ¶ Ad p̄mū cum ipse isert qd oīs alteratio eēt itēz formas spē distinctas pcedit'. r cū dicit qd Ari. vult qd aliq̄ alteratio ē inter formas eiusdē spē. h' pcedit' itēz. Vñ aliq̄ ē alteratio q̄ solū ē itēz formas spē distinctas: vt altera' a sumā albedis

ad sumā nigredinē. Aliq̄ vō ē alteratio q̄ cū hoc q̄ ē in-
ter formas specie distinctas etiā est inter formas eiusdē
speciei: vt alteratio q̄ est a remissa nigredine ad nigredi-
nez intēsam. verūtamē omnis talis alteratio est p se de
cōtrario in cōtrariū. r si est a forma eiusdē speciei cū ter-
mino ad quē hoc est p accūs. Unde nigrefactio est p se
ab albedine. Si autē est a nigredine remissa hoc sibi acci-
dit: cuz possit nō esse ab ea. ¶ Ad 2^m xcedit q̄ oēs mot^o
g sunt ab albedie sunt eiusdē speciei. ¶ Et xcedit vltē-
ri^o q̄ defuscatio r viridatio q̄ sunt ab albedie sūt eiusdē
speciei: qm̄ rubedo r fuscado nō sunt nisi aggregatuz ex
albedie r nigredie. r nihil i talib^o motib^o p se acgrit̄ nisi
nigredo. ¶ Et si q̄rāf. q̄re nō dūr isti mot^o nigrefactio-
nis: cū glibet mot^o debeat denoiari a suo p se termino ad
quē. ¶ Ad B dicūt qdā q̄ si tātuz de nigredie acgreret
q̄ in fine subm diceret nigrus bñ vocarent nigrefactio-
nes: qz tñ hoc nō sit. ē vñū aggregatū ex albedie r nigre-
dine: qd̄ dī rubedo vel palledo a q̄ subm denoiat rubeū
vel pallidū. iō mot^o dī rubefactio vlt palefactio. Vñ nō
est iconueniēs q̄ mot^o nō denoiēt ab ei^o termino ad quē
se: s; denoiēt a suo termino p accūs: qm̄ suus termin^o p
se i fine mot^o nō ē in actu denoiatio: sed solū termin^o p
accūs. ¶ Aliter dici pōt r meli^o q̄ oēs isti mot^o sunt ni-
grefactioēs eēntialr: qz nihil p eos acgrit̄ essentialr nisi
nigredo: cū B tñ eis accidit q̄ dicant̄ rubefactio aut pal-
lefactio cū accidat mobili q̄ gescat sub tali pportōe ab-
bedis ad nigredinē q̄ i fine dicat̄ rubeū vel pallidū. vñ
nō p oēs nigrefactioēs fit subz nigrū simplr: s; bñ simplr
vel fm̄ qd. vñ remisse albū vel medio colore coloratuz
dī nigz fm̄ qd: qz respū magis albi. ¶ Et vltēri^o cū ar-
guir̄ q̄ cū duo mot^o ad fuscadinē differūt spēs: r tñ mot^o
ad fuscadinē r mot^o ad palledinē eēnt eiusdē spēs xcedit
tur. nec est iconueniēs: qm̄ fuscatio r palefactio sunt
denoiatioēs illis motib^o accūtales. vñ colores medij nō
differūt spēs specificē ab extremis: nec iter se cū sint ipsa
extrema sub gradibus remissis. ¶ Ad 3^m cū argit̄ q̄ oē
qd̄ alterat̄ ad hriū pus deueniret in hriū extremū q̄
mediū: dī vt supra q̄ q̄druplex ē mediū. s; p se r p accūs.
In mediū p se sp̄ p̄tius deuenit id qd̄ alterat̄ q̄ in extre-
mū. r B voluit Ari. supra. S; de medio p accūs B nō oēs
sūt est glibz color medi^o respectu colorū extremoz: s; de
B satis supi^o dcm̄ fuit. ¶ Ad 4^m p̄z p illi: qd̄ dcm̄ est. s;
media nō differē specificē ab extremis. ¶ Ad 5^m cū dī
q̄ si forme hrie p̄t esse sil in eodē: seq̄ret q̄ sil mot^o h-
ry sil in eodē inueniri possent cū mot^o nō dicant̄ hry nisi
rōne suoz terminoz. ¶ Rñdēf negādo n̄am: r cā dī-
uersitatis ē: qm̄ forme hrie sub aliqb^o gradib^o sunt hrie
solū in po^o. r tūc aut neutriū denomināt aut solū altera.
iō p̄t sil esse in eodē: q̄ quis nō possint sil eē in eodē sub
gradib^o sub qb^o sunt hria in actu. S; nō ē sic de motib^o
hrys: qz mot^o hry sp̄ sūt hry actu r d̄nomināt. iō si eēnt
simul in eodē idē sil denoiaret motib^o hrys. r sic idē sil
calefieret r frigereret: qd̄ est ipole. ¶ Et p B rñdēf ad
firmatōez: negādo q̄ idē sit sil calm r frigidū. Nec se-
quē. in eodē sunt siml caliditas r frigiditas. q̄ rē. qz nō
vtraq̄ ē in actu potēs denoiare. ¶ Et cū postea argit̄ q̄
si in eodē sil eēnt caliditas r frigiditas: tūc idē passuz si-
bi appozimatū sil p caliditate calefieret ab eo: r p frigi-
ditate frigereret. negat̄ n̄a: qz aut passuz bz p̄silr de ca-
liditate r frigiditate sic agēs: r tūc agens ager p calidita-
tē ipm calefaciēdo: r eō: tūc ager p frigiditate. Et cū vl-
teri^o dī q̄ tact^o sil iudicaret de eodē q̄ esset calm r frigi-
dū. negat̄ B. Et hic qdā dicūt q̄ tact^o sil imutat̄ a calidi-
tate r frigiditate: qz tñ B est p̄fuse: r mot^o factuz p vnaz
q̄litate impedit iudiciū faciēdū p motū alteri^o q̄litaris.
r eō: binc est q̄ tactus nō iudicat calm nec frigiduz: sed

mediū. s; tepidū. Si tñ vna q̄litas multo plus moueret
q̄ alia: qz maiores mot^o impediūt minores iudicaret il-
lud eē calm aut frigidū. ¶ Alij dicūt q̄ si tangibile fue-
rit cōsilt dispositū vt organū tactus nō sentiret. Si autē
plus calm q̄ organū mouebit p caliditatez: r iudicabit
calm. r si fuerit plus frigidū: mouebit p frigiditate r iu-
dicabit frigidū. vñ stat idē a diuersis iudicari calm r fri-
gidū respectu sui. r vterq̄ bñ iudicat fm̄ dispōnez sui or-
gani. Vel dicat̄ q̄ vnus apprehēdit abstracte caliditate
r alter frigiditate. ¶ Et cū postea inferit q̄ idē simul p
vltum iudicabit albū r nigrū. negat̄ n̄a: qm̄ albedo r
nigredo colorata colore medio simul agūt in vltum cō-
fuse r indistincte. ita q̄ simul r fm̄ eundē sitū recipiunt
in organo spēs eaz quaz vna impedit iudiciū alterius.
quare vltus neutroz extremoz iudicat: sed iudicat me-
diuz. si autē vnū extremū multo plus moueret q̄ aliud:
iudicaret secūdum illud. ¶ Et cum vltērius arguit̄ q̄
oppositio p̄traria p̄supponit oppōnez contradictoria.
ergo si contraria essent simul in eodē: seq̄ret q̄ d̄dicto-
ria eēnt simul in eodē xcedit̄ nā sicut in eodē sunt siml
albedo r nigredo: sic in eodem sunt simul albedo r non
albedo. Et cum postea inferit q̄ idē esset simul album r
nō albū: negat̄ n̄a: quoniam nō concedit̄ q̄ idem sit si-
mul album r nigrum: s; in eodem sint simul albedo r ni-
gredo: vt patet ex superius dictis.

Quoniam autem motus non est solus rē.
Manifesta sunt que dicunt̄ in isto caplo: iō reliqua.
Aut si est q̄ violentia sit extra naturā: sic r
corruptio erit corruptioni cōtraria. Textu cō-
menti. LVII. Qd̄ VII.

Dabitatur autē hic a Cōmētatore. vtz
vltērius quot modis dī vnū
oppositoz tot modis dicat̄ r aliud. r inducit
cōmētator instātia de sanitate r egritudine:
qm̄ sanitas vñ esse vna r egritudies sunt mul-
te. Deinde soluit sub dubitatione dicens q̄ forte multe
sunt spēs sanitatis oppositē multis spēs egritudis: s; qz
eaz noia nō sunt iposita sicut spēs egritudinis: ideo la-
tent. Burleus autē aliā dat rñsionez. r dicit q̄ sanitas est
spēs spālissima p̄sistēs in indiuisibili siue in medio: qd̄ re-
spectu eiusdē subiecti nō diuersificat̄ spēs cū sit adeq̄tio
humoz i medio p̄sistēs: qd̄ est vno mō tñ. ¶ Egritudo
autē p̄sistit i latitudine que recipit spēs diuersitate: cū sit
inadeq̄tio humoz que recedit a medio: qd̄ plib^o modis
cōtingit: q̄re egritudo sub se bz plēs spēs. r fm̄ hoc non
opozteret q̄ si vnū hrioz dī multipl^r siue de multis dif-
ferētib^o specie q̄ reliquum consimiliter dicatur.

Potest tamē teneri opio quā inuit Cōmenta-
tor dicēdo plēs eē spēs sanitatis
q̄ quis nō sint tot quot sūt spēs egritudis. r hoc pōt decla-
rari p silē i bis que dicant̄ de vtute r vitio sup qb^o Bur-
leus se fundat. Nā vt r vitiiū opponunt̄: r vt bz spēs: sed
nō bz tot quot bz vitiiū: cuz vni spēs vtutis due vitij spēs
opponāt iter q̄ mediat: sicut libalitati opponunt̄ pdiga-
litas auaritia. hoc tñ nō obstāte quot modis dī vitium:
tot modis dī vt^o illis opposita. qm̄ licet libalitati tñ op-
ponant̄ pdigalitas r auaritia: alio tñ mō referē liberali-
tas ad pdigalitate: r alio mō ad auaritiā. r sic tot modis
dī libalitas sic auaritia r pdigalitas. r silr de alijs spēs^o
vtutū r vitij. Vñ pdigalitas p̄sistit i dādo plus q̄ oz r plī-
bus q̄ oz r plures. Auaritia vō in tenēdo plus q̄ oz rē.
S; liberalitas in dādo qb^o opz: r qm̄: r q̄lter rē. ¶ Itēz
nō est vtz q̄ sanitas p̄sistit in indiuisibili: quoniam sicut
aliqs est magis virtuosus r aliqs min^o. sic vnus ē altero
sanior. ¶ Itēz nō videt̄ vtz q̄ accedere ad sanitate sit

tātū vno mō r̄cedere plib^o: qm̄ sanitas imaginat me
dia iter egritudies sic cēt̄ resp̄cū circuli: r̄ quot sūt vie
a cētro ad circūferētiā tot sunt eō: cū sint eodē. Qd̄ aut̄
l̄ ethicis scribit q̄ accedere ad mediū ē tr̄imō r̄c. p̄ r̄tō
id̄ of: qm̄ difficili^o ē accedere ad mediū qd̄ est vnu tātū
q̄ ad extrema q̄ sunt multa. ¶ Intelligēdū vlt̄erius q̄
duplex est r̄riet̄as. s̄. terminoz r̄ nature. nec ē incōueniēs
q̄ vni positio sūt pla positioa r̄ria diuersimode: q̄uis
eēt incōueniēs eodē mō. Vñ motui ignis sursum r̄ria ē
mot^o terre deorsus r̄rietate terminoz: r̄ motus terre sur
sus r̄rietate nature. ¶ Ex q̄ seq̄ q̄ alig mot^o sūt r̄ry r̄
rietate terminoz tantū vt mot^o ignis sursum r̄ terre deor
sum. r̄ alig sūt r̄ry r̄rietate nature tātū vt motus ignis
sursum r̄ terre sursum. r̄ qd̄ sūt r̄ry vtroq̄ mō vt mot^o

Aduerte p̄o

ignis sursum r̄ ignis deorsus.
solone tertie dubitatiois q̄ ges i
actu i termino a q̄ r̄ria motui i termino ad quē actualr̄. iō
nō p̄t̄ esse sil: q̄ r̄ria i actu nō se pmittūt. Quies t̄n i ter
mino a q̄ in potentia q̄ est ges sub pte termini a q̄ vel ali
cui^o se b̄ntis p̄ modū p̄ris b̄n p̄t̄ esse sil cū motu: nec ei
r̄ria i actu: s̄. solū i potētia. Ex q̄ ifert Ari. q̄ magis r̄
ria mot^o motui q̄ ges: qm̄ mot^o r̄ry nūq̄ p̄t̄ esse siml
in eodē adēq̄te: q̄ tales semp sūt actu r̄ry. r̄ si eēt sil
in aliq̄ subiecto: tūc idē sil moueret motib^o r̄rys: qd̄ est
impole: s̄. ges r̄ motus r̄ry b̄n p̄t̄ esse siml: q̄ nō semp
qd̄libz eoz est in actu: nec semp sūt iuicē actu r̄ria. Di
cit t̄n Ari. q̄ idē mouet r̄ gescit: eo mō q̄ in eo repit̄ mot
us r̄ ges. q̄. n. in eo repit̄ mot^o in actu. iō actu mouet: s̄
gescit solū in potētia: sicut in eo repit̄ ges in po^o: ex q̄ t̄n
nō seq̄ q̄ simplr̄ gescat. ¶ Et p̄ isto attēdendū vlt̄er^o
q̄ sic mobile dū mouet est p̄ris in termino a quo r̄ p̄ris in
termino ad quē. ita ē p̄ris sub gete termini a q̄ r̄ p̄ris sub
gete termini ad quē. ita q̄ ges terminia q̄ p̄ribilz corrū
p̄t̄. r̄ ges termini ad quē p̄ribilz ḡnat. r̄ iste getes sūt r̄
ric in po^o r̄ nō i actu sic sūt getes totales termini a q̄ r̄
termini ad quē. Scias ēt q̄ sic i motu ē duplex oppō. s̄.
terminoz r̄ nature: sic in gete. vñ geti n̄ali in termino a q̄
opponit̄ ges n̄alis in termino ad quē oppositōe termino
rum: r̄ ges violenta oppositōe nature r̄c.

¶ Explicit liber quintus. Incipit sextus.

¶ Si aut̄ est cōtinuū r̄ qd̄ tangit̄ r̄ p̄nter sicut
diffinitū ē p̄ri^o: r̄tinua qd̄ quoz vltima vniū.
Que r̄o tāganē quozū siml p̄nter aut̄ quozū
nihil ē mediū p̄rimi generis: ipole eē ex idiu
sibilib^o aliqd̄ r̄tinuū. Tex. p̄mē. I. Qd̄. I.

Veritur vtruz
continuu sit
compositum
ex idiu
sibilib^o. Arguit̄ q̄ sic. ¶ Primo.
In omni ordine essentialis dependētie
est stat^o ad aliqd̄ p̄mū simplr̄ in ordie il
lo qd̄ nō est depēdēs ab aliquo alio illi^o
ordis: sed totū r̄tinuū depēdet eēntialr̄
a suis medietatib^o r̄ ille medietates ab alyz medietati
bus. r̄ sic vlt̄ra. q̄ in tali resolone necē est stare ad aliqd̄
p̄mū simplr̄ idēpēdēs. s̄. ad aliquaz partē q̄ nullo mō ē
totū. talis aut̄ ps necio erit idiu sibilis. aliter nō eēt sim
pliciter p̄ma. q̄ r̄c. maior p̄z. q̄ eo vtiē Aris. 2° metaphy.
vbi pbat q̄ in oi ḡne carū est stat^o. vñ p̄ dependētiā eēn
tiale itelligo illā q̄ posteri^o sic depēdet a suo p̄ori: qd̄ im
plicat r̄dictōez posteri^o esse sine p̄ori. r̄ minor pbat: qm̄
cubitus talr̄ dependet a duob^o semicubitis: q̄ implicat
r̄dictōez esse cubitū r̄ nō esse duos semicubitos. q̄re r̄c.
¶ 2°. Si r̄tinuū cōponeret̄ ex semp idiu sibilib^o: tūc seq̄
ret̄ q̄ in r̄tinuo eēt aliq̄ p̄tes a deo icognite. q̄ns falsū:
q̄ de^o nihil ignorat: alr̄ eēt imp̄fectus. pbat q̄na: q̄ oēs

p̄tes q̄s de^o cognoscit̄ in r̄tinuo: aut sūt diuisibiles: vel
indiu sibilis. Si indiu sibilis habet̄ p̄positū. Si diuisibiles:
cū oē diuisibile sit diuisibile in aliqd̄ aliud a se: tūc seq̄ q̄
vlt̄ra oēs p̄tes q̄s de^o cognoscit̄ i r̄tinuo sunt alie p̄tes:
s̄ ille p̄tes q̄ sūt alie ab oib^o partib^o q̄ sunt a deo cognite
nō sunt cognite a deo. q̄ r̄c. ¶ 3°. Qis po^o potens cōpo
nere r̄tinuū ex oib^o p̄tib^o suis p̄t̄ ipm̄ in oēs suas p̄tes
resoluerē: s̄ potētia dīna p̄t̄ cōponere r̄tinuū ex oib^o
p̄tib^o suis. q̄ ēt p̄t̄ ipm̄ in oēs suas p̄tes resoluerē: maior
p̄z: q̄ p̄ easdēz cās p̄ q̄s vnuqd̄q̄ r̄tinuū: p̄t̄ ēt destrui:
nec minoris potētie actiue ē de^o in diuidēdo r̄tinuū q̄
in ipm̄ cōponēdo. minor pbat: q̄ i r̄tinuo aut̄ ē aliq̄ ps
siue vniō q̄ ē a deo: vel nō. Si q̄libz ps ē a deo vel vniō:
habet̄ p̄positū. Si q̄ aliq̄ ē ps siue vniō in r̄tinuo q̄ nō ē
a deo. Quero q̄ vtr̄ illa possit̄ esse a deo: vel nō. Si vtr̄ q̄
nō cū illa sit ab alio agente ex q̄ nō fuit ab eterno: vt sup
pono: tūc seq̄ q̄ agēs aliō a deo potuit aliqd̄ p̄ducere r̄
vnire qd̄ de^o n̄ potuit: qd̄ ē ipole. Si aut̄ talis possit̄ eē a
deo: seq̄ vt p̄us q̄ a deo p̄t̄ d̄strui r̄ separari. Et tē arḡ sic.
Deus p̄t̄ cōtinuū in oēs suas p̄tes diuidere. ponat̄ q̄ q̄
diuidat: r̄ tūc quero vtr̄ est diuisum in p̄tes diuisibiles:
vel idiu sibilis. Si idiu sibilis seq̄ q̄ fuit ex idiu sibi
lib^o cōpositū. Si diuisibiles seq̄ q̄ deus nō diuisit̄ i oēs
p̄tes qd̄ est r̄positū. ¶ Quarto. Qis magnitudo in ifini
tū excedēs aliā magnitudinē est actu ifinita. s̄ si r̄tinuū
cōpōit̄ ex ps idiu sibilib^o ipz i ifinitū excedit aliā magni
tudinē. q̄ est actu ifinitū. q̄na p̄z cū maior: q̄ cuiuslz ma
gnitudis finite ad aliā magnitudinē finitā est solū finit^o
excessus: r̄ mior arḡ: q̄ si cōtinuū cōponit̄ ex semp idiu
sibilib^o tūc aliq̄tūlū excedit suā medietatem: r̄ in du
plo plus medietatē illi^o medietatis. r̄ sic i ifinitū. quare.
¶ Quinto. Qē mēsurabile p̄ replicationē idiu sibilū cō
ponit̄ ex idiu sibilib^o. s̄ r̄tinuū est b̄s. q̄ r̄c. pbat minor.
q̄ dato q̄ p̄ct^o moueat̄ sup aliq̄ spacio cōtinue erit du
rate motu sup aliquo spacio sibi eqli. q̄ oē qd̄ mouet̄ cō
tinue dū mouet̄ p̄s p̄trāsit̄ egle sibi q̄ maius se. p̄ Ari.
6° phy. q̄ seq̄ q̄ spaciū illud mēsurabit̄ p̄ replicationem
idiu sibilū r̄c. ¶ Sexto. oē resolubile in idiu sibilū cō
ponit̄ ex idiu sibilib^o. s̄ r̄tinuū est resolubile in idiu sibi
bilia. q̄ r̄c. pbat mior p̄ p̄tes casus positos supra tracta
tu de ifinito ad p̄bādū dari numez actu ifinitū. de igne
spico exite in medio mūdi. de filo vniiformi qd̄ a duob^o
erabētib^o frāgi debeat: r̄ de vase vniiformi pleno aqua q̄
obstructo foramine cōgelari debeat. argutū est. n. ibi q̄
h̄z corpz diuiderent̄ i oēs p̄tes polez diuidi. r̄ p̄ns i idiu
sibilia: q̄ p̄ d̄claratōes i illo loco req̄re si expediēs fuerit

In oppositum

est Ari. in lra p̄ magnū p̄cessū
qd̄ rōnib^o plūmis p̄t̄ r̄firma
ri. ¶ P̄rio sic. cōponētia cōtinuū tāgūt se tactu r̄tinui
tatis. s̄ idiu sibilū in eodē cōtinuo ex̄ntia nō se tangūt.
q̄ r̄c. minor pbat. q̄ si idiu sibilū eiusdē cōtinui se tāge
rent: aut q̄ fm̄ se tota: aut f̄z p̄te: nō fm̄ se tota: q̄ tūc nō
facerēt̄ maius q̄ sit idiu sibilis: imo ipm̄ q̄st̄itatis r̄tinue
oēs p̄tes eēt sil adēq̄te: nec vna eēt eē alia: qd̄ ē manife
ste falsū. Nec ēt fm̄ p̄tes: q̄ idiu sibilū nō h̄nt p̄tes. bec
t̄n rō cū plib^o alyz ex textu Aris. colligi p̄t̄. ¶ Scdo. si
cōtinuū cōponeret̄ ex idiu sibilib^o: tūc idiu sibilis diui
deret̄. q̄ns est ipole. r̄ pbat q̄na multiplr̄. ¶ P̄mo. q̄
capiat̄ vnu spaciū triū idiu sibilium: r̄ moueat̄ sup illo
vnu mobile ipm̄ p̄trāsēdo adēq̄te in tpe triū idiu sibi
lium: in cuius initio sil̄ icipiat sup eodē moueri vnu aliō
mobile: qd̄ cōtinue p̄ idēz tps in duplo tardī^o moueat̄. r̄
tūc seq̄ q̄ in duplo tpe 2° mobile p̄trāsibit̄ medietatē
illius spaty: aut q̄ p̄trāsibit̄ vnu idiu sibile tātū: aut duo
aut vnu cū dimidio. Nō vnu tātū: q̄ id nō est medietas
toti^o spaty: s̄ tertia pars eiusdē. Nec duo. q̄ id r̄tinē

duas tertias totius spacij. q̄ pertrāsibit vnus indiuisibile
cū dimidio. et sic indiuisibile diuidet. ¶ 2. ponat q̄ duo
mobilia debeant moueri sup vno spacio in tpe cōposito
ex trib⁹ indiuisibilib⁹: sic tñ q̄ vnū illoz mobilū cōtinue
moueat i duplo veloci⁹ alioz: et q̄ illud qd tardi⁹ mouebi
tur illud spacij in dato tpe adeq̄te p̄trāsibit: et tūc seq̄t
q̄ mobile veloci⁹ p̄trāsibit illud spacij imediate illius
tpis: et tūc vt supra de illa medietate: aut ē vnū indiuisibi
le tñ: aut duo. aut vnū cū dimidio et c. ¶ 3. ponat q̄ vna ro
ta moueat circulariter circa centrū p̄p̄riū. sic q̄ in vno
indiuisibili t̄pis circulus ei⁹ supior⁹ et maior moueat vno i
diuisibili mot⁹. et tūc cū circulus medij iter cōp̄t: et ma
iorē circulū tardi⁹ moueat: seq̄t q̄ ille medi⁹ circulus in
vno indiuisibili t̄pis mouebit motu circulari q̄ sit mot⁹
indiuisibilis: qd nō eēt nisi indiuisibile diuideret: v̄l pona
tur q̄ p̄ctus circuli maioris in vno indiuisibili t̄pis p̄trā
seat ad p̄ctū: et tūc seq̄t q̄ p̄ct⁹ circuli medij in indiuisi
bili t̄pis p̄trāsibit min⁹ q̄ p̄ctū et c. ¶ 4. p̄ncipalr argui
tur. q̄ eo dato seq̄t q̄ nō oīs linea finita eēt diuisibilis i
suas medietates. p̄ns v̄l icōueniēs: et arguit p̄na de lica
trip̄ctali. Nā si ponat diuidi in suas medietates. p̄na
a. b. q̄ro de a. medietate quot p̄ctoz sit: aut vni⁹ tñ: aut
vni⁹ cū dimidio: aut duoz: et argue vt supra. ¶ 4. si cōti
nuus p̄poneret et c. seq̄ret q̄ ceteris parib⁹ mobile velo
cius et mobile tardi⁹ i eadez v̄l eqli mēsurā eqlia spacia
p̄trāsiret. p̄ns s̄m vt p̄z: et p̄na arḡ. et capiant tres linee:
q̄rū due s̄m sua extrema tāgāt tertiam in duob⁹ p̄ctis
ipsaz terminātib⁹: et icipiāt ille due moueri vsus tertiā q̄
cōtinue q̄scat. vna veloci⁹ et alia tardius. tunc q̄ro q̄n p̄
indiuisibile lineē q̄ veloci⁹ mouebit p̄trāsierit p̄mū indi
sibile lineē q̄scētis: v̄l p̄mūz indiuisibile lineē: q̄ tardi⁹
mouebit p̄trāsierit solū vnū indiuisibile lineē q̄scētis:
aut nihil. aut plus. nō ē dicēdū q̄ plus: q̄ tūc fuisset ve
loci⁹ mota: nec nihil: q̄ tūc nō fuisset mota. q̄ruz v̄trūq̄
repugnat casui. q̄ relinq̄t tertiu videlicet q̄ p̄trāsierit so
lū vnū indiuisibile. q̄re seq̄t q̄ i eadē mēsurā mobile ve
loci⁹: et mobile tardi⁹ eqli p̄trāsibit alyz p̄ib⁹: qd nō est
cōcedēdū. ¶ Quinto. si cōtinuū et c. maior et minor circ
lus eēt eqli. p̄ns ē s̄m. q̄ et aīis. p̄bat p̄na: q̄ tot eēt
p̄cta in circulo minoz sic maior. et p̄ns p̄poneret ex
p̄tib⁹ multitudine et magnitudine eqli: q̄re eēt equa
les. ¶ Istud aut sic declarat: et describo duos circulos
sup idē centz iēq̄les. q̄ruz minor cōtineat a maiori: et vo
cēt centrū a. et ducaat a centrū a. vna linea recta vsq̄ ad cir
cū ferētiā maioris circuli q̄ terminet in p̄cto b. Iteruz
ducaat vna alia linea ab eodē centrū a. et terminet i p̄cto
c. imediato p̄cto b. Iste due lineē sic ducte fecerūt cir
culū minoz. aut q̄ in duob⁹ p̄ctis mediatis v̄l imedia
tis: aut vno tñ. vltimū dari nō pōt: q̄ tūc ab illo p̄cto
vsq̄ ad centrū nō eēt nisi vna linea recta et angulus mi
nor eēt equalis maior: qd sic declarat: et capiat punctus
sectiōis minoris circuli q̄ sit d. sup quē erigat vna linea p̄
p̄diculariter cadēs sup linea a. d. b. tunc illa linea recta
cōstinet angulū rectū cū linea d. b. et s̄m cū linea d. c. vt
p̄z. cū aut p̄z geometras oēs anguli recti sint eqli: seq̄
ret q̄ angulus minor eēt eqli maior: qm angulus cōsti
tutus ex illa linea recta: et linea d. b. ē p̄tialis ad angulū
cōstitutū ex eadē linea recta cū linea d. c. Nā scds angu
lus cōtinet p̄mū et vna lineā v̄ltra. q̄re seq̄t q̄ nō pōt dici
q̄ due lineē p̄cedētes a centrū a. ad duo p̄cta imediata
in circū ferētiā maioris circuli fecēt circū ferētiāz minor
is circuli i eodē puncto. nec pōt dici q̄ fecēt circulū mi
norē i duob⁹ p̄ctis mediatis: q̄ tūc minor circulus eēt
maior maior. q̄ dicere opz q̄ iste due lineē fecēt circū fe
rentiā circuli minoris i duob⁹ p̄ctis imediatis. q̄re seq̄t
q̄ maior et minor circulus sūt eqli: q̄ cuilibz p̄cto mā

ioris circuli corrīdet vnū p̄ctū minoris circuli: et c. id
quot sūt indiuisibilia p̄ponētia circulū maiorē tot sūt cō
ponētia circulū minorē. et c. ¶ 6. si cōtinuū p̄poneret se
q̄ret q̄ diameter et costa eiusdē q̄drati eēt eqli: p̄ns ē
ipole. q̄ et aīis. p̄bat p̄na: et accipio aliqd q̄dratū h̄ns dia
metrū. et a duob⁹ p̄ctis imediatis in costa supiori p̄tra
ho duas lineas rectas ad duo p̄cta imediata in costa i
feriori sibi corrīdētia ex directo: tūc ille due lineē seca
būt diamet̄z i duob⁹ p̄ctis mediatis vel imediatis. si
mediatis: tūc seq̄t q̄ tot sūt p̄cta in costa: sic in diamet
ro: et p̄ns costa et diameter illi q̄drati sūt eqli: qd est
ppositū. si imediatis: tūc ab illo p̄cto medio duca vna
lineā iter duas lineas p̄dictas vsq̄ ad costā: et illa necio
terminabit i costa. ad p̄ctū alteraz p̄dictaz lineaz ter
minatē. q̄re seq̄t q̄ lineae parallele p̄currēt: qd ē ipole.

Pro solutione hui⁹ q̄stionis p̄mittēdūz p̄mo
q̄ i hac mā varie iueniūt po
sitiōes. ¶ Quidā tenuerūt vt lynconiēsis q̄ cōtinuū p̄po
nit ex indiuisibilib⁹ multitudine infinitis vt q̄ linea
componitur ex infinitis punctis: et superficies ex infini
tis lineis et corp⁹ ex infinitis superficieb⁹. addētes v̄teri⁹
q̄ vnū infinitū ē alio maius i duplo. v̄l triplo: aut q̄cūq̄
alia p̄portioe volueris. Vñ dicit q̄ multitudine infinita
p̄ctoz lineae pedalis est dupla ad multitudinez infinita
tam punctoz lineae semipedalis: et sic de alyz: et p̄tra hāc
positiōez dem̄rare ē difficile. ¶ Alij voluerūt cōtinuū cō
poni ex indiuisibilib⁹ multitudine finitis: p̄tra quos rōnes
adducte vidēt p̄cedere. Aristō. q̄ tenuit cōtinuū nullo
mō ex indiuisibilib⁹ p̄posituz et c. s̄z ex semp diuisibilib⁹.
vñ apud eū corp̄itas nō p̄ponit nisi ex corp̄itatib⁹. q̄
uis pres ei⁹ terminet aut copulēt p̄ superficie: et s̄m su
p̄ficies non p̄ponit nisi ex superficieb⁹. s̄z pres ei⁹ p̄ lineas
copulantur aut terminantur: et eodem modo de linea re
spectu p̄ctozum est dicendum.

Hanc positionez i sequendo ad q̄onem sint
iste p̄clusiōes. ¶ Prima
cōclusio. Nō cōtingit i eodē cōtinuo indiuisibilia adiūicē
eē cōtinua siue cōtigua. Ista cōclusio arguit sic. Dia cō
tinua siue cōtigua h̄nt vltima. s̄z indiuisibilia nō h̄nt v̄l
ma. ergo et c. p̄na cū minor: ga oē h̄ns vltimū ē indi
sibile i vltimū et in h̄ns vltimūz. et maior arguit ex descri
ptiōib⁹ cōtinui et cōtigni q̄ ab Ap. i q̄nto hui⁹ ponit. vbi
dicit q̄ cōtinua sūt illa quoz vltima sūt vnū. et q̄ cōtigua
sūt illa quoz vltima sūt simul. ¶ Scda p̄clusio sequēs
ex p̄zi. In eodē cōtinuo nō sūt indiuisibilia adiūicē p̄ria:
nec ēt p̄sequēter. Dec conclusio p̄ prima p̄re arguit sic:
Dia adiūicē prima siue imediata se tangūt. s̄z in eodez
cōtinuo nō sūt indiuisibilia q̄ se tangūt. igit et c. p̄bat mi
nor. ga si se tāgerēt: aut s̄z se tota: aut s̄m pres. nō s̄z pres
ga nō h̄nt pres: nec s̄m se tota: ga tūc eēt simul adeq̄te.
et sic i cōtinuo nō eēt vnū indiuisibile ex aliud: qd falsū est.
¶ Et debet p̄ma ps p̄clusiōis sic itelligi q̄ in eadē linea
nō ē p̄ctuz imediatū p̄cto: et i eadē superficie nō ē linea
imediata lineae s̄m latitudinē superficie: et in eadē corp̄i
tate nō ē superficies imediata superficie s̄m p̄funditatez cor
p̄oritatiz. ¶ Scda aut ps sic declarat. ga illa sūt p̄se
quēter etia iter q̄ nō cadit mediū eiusdez generis. p̄ Ap.
q̄nto hui⁹. s̄z iter oia p̄cta q̄ sūt i eadez linea cadunt
p̄cta iter media: ex q̄ nulla talia sunt adiūicē prima: et
s̄m de lineis et superficieb⁹. q̄re et c. ¶ 2. Impole ē cō
tinuū ex diuisibilib⁹ eē p̄positū: nec s̄z sic p̄bat: q̄ si cōti
nuū eēt cōpositū ex indiuisibilib⁹: aut tāq̄ ex p̄tib⁹ essen
tialib⁹: aut subiectiuis: aut diffinitiuis. aut quātitatiuis.
Nō eētialib⁹: q̄ ille sunt mā et forma: nec subiectiuis.
q̄ ille sunt linea superficies corp⁹: nec diffinitiuis: q̄ con
tinuū nō diffinit per indiuisibilia: sed magis per diuisi

bilia: cuius dicitur qd continuu est diuisibile semp in indiuisibili-
lia. g. relingitur qd si cōtinuu cōponeret ex indiuisibilibus
cōponeret ex eis tāq̄ ex p̄tib⁹ q̄sitatiuis: de qb⁹ solū lo-
gatur Ari. hic. S3 arguit qd nō q̄ ptes q̄sitatiue cōtinuu
se tāq̄t: r̄ adinuicē imediāt r̄ cōtinuānt sic p3 de medie-
tari⁹ tertio: q̄rtis r̄c. sed indiuisibilia nō cōtinuānt: nec
imediānt in eodē cōtinuo: vt pbatū est. ergo r̄c.

Quibus habitis

ritidē ad rōnes q̄ h̄c p̄
te3 vident p̄cedere. ¶ Ad
p̄mā d̄r q̄ illa maior ppō d3 itelligi q̄n postorius depē-
det a porib⁹. iter q̄ pora ē ēt ordo eēntialis poris r̄ poste-
rioris: qd p3 ex v̄bis Ari. dicētis q̄ vbi ē p̄mū mediū t̄yl
timū amor p̄ nō remanet mediū. si mediū depēdeat a
p̄. sic aut nō ē in p̄posito: qz l3 ptes q̄sitatiue hēant ordi-
nē eēntialē ad totū. nō t̄n h̄nt ordinē eēntialē adiuicē: s3
accītalē t̄n: nec vna ps p̄us respicit totū q̄ alia: sed oēs
s̄t r̄ eq̄ p̄ totū cōponūt. ptes aut eēntiales h̄nt respiciunt
cōpositū fm̄ p̄us r̄ posteri⁹. iō i illis ē stat⁹. vñ mā p̄ p̄us
respicē p̄positū q̄ forma p̄zitate originis: s3 forma p̄ p̄us
respicē p̄positū q̄ mā p̄zitate p̄fectiōis. ¶ Ad 2^m tenē-
do qd totū sit sue ptes collectiue s̄p̄re. p3 qd oēs ptes cō-
nui s̄nt cognite a deo. qz due medietates cōtinui sunt co-
gnite a deo: r̄ ille s̄t oēs ptes ei⁹. q̄re r̄c. S3 tenēdo qd to-
tū nō sit sue ptes. d̄nt qdā qd n̄lle s̄nt oēs ptes q̄ s̄nt i cō-
tinuo quotcūq̄ denē sine finite siue ifinite. r̄ qbuscūq̄ ac-
ceptis ille s̄nt diuisibiles i alias ptes q̄ nō s̄nt ille: q̄re v̄-
teri⁹ seq̄t qd n̄lle s̄nt oēs ptes i cōtinuo cognite a deo. Ex
B ēt nō seq̄t qd i cōtinuo s̄nt aliq̄ ptes a deo icognite. vñ
p̄cedere habem⁹ qd oēs ptes q̄ s̄nt i cōtinuo s̄nt indiuisibi-
les r̄ cognite a deo: t̄n de⁹ nō cognoscit oēs ptes q̄ s̄nt in
cōtinuo. ¶ Ad 3^m d̄r qd de⁹ nō p̄t alr̄ diuidere cōtinuu3
q̄ ipm̄ sit diuisibile. cū q̄ cōtinuu nō sit diuisibile s3 se to-
tū: sic qd aliq̄n possit eē diuisus fm̄ se totū: seq̄t qd de⁹ nō
p̄t ipm̄ i oēs suas ptes diuidere. alr̄ q̄ ē de vnione: r̄ alr̄
legatōe. qm̄ posse ē cōtinuu s3 se totū eē vnitū. nō āt ē pos-
sibile ip3 s3 se totū eē diuisū. ¶ Ad 4^m d̄r qd si aliq̄d cō-
tinuu aliq̄n aliā magnitudinē i ifinitū excederet. puta
pedalē vel bipedalē: tūc illud eēt ifinitū: s3 ex B nō seq̄t
qd si cōtinuu aliq̄d in ifinitū aliq̄n aliā magnitudinē exce-
deret qd sit ifinitū: qz i p̄ma ly aliā magnitudinē stat de-
terminat: r̄ i 2^a p̄fufe t̄n. ¶ Ad 5^m negat qd cōtinuu mē-
sures p̄ replicationē indiuisibiliū: r̄ cū d̄r qd oē qd mouet
p̄us p̄rāsīt eāle sibi: q̄ mai⁹ se. v̄p̄ ē de eo qd mouet p̄
se. nō aut de eo qd mouet p̄ acciōis: sic p̄ctus. ¶ Ad 6^m
negat qd cōtinuu sit resolubile i diuisibilia: r̄ ad casus il-
los q̄re solōnē s̄p̄ra. tractatu de ifinito: qdōne qua queri-
tur vtrū sit possibile esse actu ifinitum.

Qui autem

tenēt aliā opionē Ar. oppositā arg⁹
q̄ s̄nt i ipaz solucere conāt. ¶ Pre-
mittēdo p̄ qd l3 simplr̄ indiuisibile q̄sitatiue vt p̄ct⁹: nō
hēat p̄tē q̄sitatiua: nec p̄ctū sit termin⁹ i tr̄insec⁹ ei⁹. ni-
hilomin⁹ t̄n p̄ctus h3 d̄rias loci respectiuas: cuiusmodi
s̄nt sursus: deorsus: aū: retro: dext̄r: r̄ sinistr̄. r̄ silr̄ indiui-
sibile i tpe aut motu h3 d̄rias respectiuas t̄pis s3 q̄s idē
istās aut mutātū eē d̄r finis p̄teriti r̄ initiū futuri. Et B
suffic̄ vt talia indiuisibilia possint adinuicē cōtinuari. Vñ
captis duob⁹ p̄ctis imediatis i aliq̄ linea illa adiuicē3
cōtinuāt. r̄ eoz vltia s̄nt vñ. qz aū p̄cti seq̄ntis: r̄ retro
p̄cti p̄cedētis q̄ s̄t eoz vltia s̄t idē. r̄ ex B p3 q̄liter p̄-
ct⁹ aliquo: ē diuisibilis i vltimū r̄ i h̄ns vltimū. ¶ Ad p̄^m
g arg⁹: cū d̄r qd p̄ponētia cōtinuu se tāq̄t: cōcedūt: r̄ cū q̄
rit aut s3 se tota: aut s3 ptes. r̄ndent qd indiuisibilia talia
neuro illoz modoz se tāq̄t: s3 solū fm̄ d̄rias respecti-
uas loci v̄l t̄pis: vt p̄us p̄missū fuit. ¶ Ad 2^m negat qd i
diuisibile sit diuisibile q̄sitatiue: s3 solū p̄ d̄rias loci r̄ t̄pis
¶ Et i p̄ casu d̄r qd fm̄ mobile i illo tpe p̄rāsībīt vñ idē

uisibile spacy cū aū alteri⁹ indiuisibilis: r̄ nō solū vñ idē
uisibile: nec ēt duo: nec ēt vñ cū dimidio. ¶ In 2° casu
d̄r qd mobile veloci⁹ p̄rāsībīt illud spaciū i vno istāti cū
p̄zi seq̄ntis istātis. ¶ In 3° ar̄ casu d̄r qd nullū indiuisibi-
le mot⁹ ē alio mai⁹ fm̄ duratōez: s3 h̄nt s3 itētiōez: idē me-
diātē vno p̄tē mai⁹ spaciū p̄rāsīri i eadē mēsurā q̄ me-
diātē alio. ¶ In 4° ar̄ casu d̄r qd p̄ct⁹ medij circuli i
diuisibili t̄pis p̄rāsīt totū spaciū. qz ē i p̄rāsītudo ip3.
Et si q̄rat qd adēq̄te p̄rāsīt. r̄ndēt qd nihil. Vñ dato qd
p̄ct⁹ circuli maioris eo i duplo veloci⁹ moueat: tūc d̄r
qd sic p̄ct⁹ maioris circuli p̄rāsīt i vno indiuisibili t̄pis
vñ i diuisibile spacy. sic p̄ct⁹ circuli medij i duplo mo-
tus tardi⁹ p̄rāsīt vñ i diuisibile spacy i duob⁹ indiuisibi-
lib⁹ t̄pis: r̄ i n̄llo illoz indiuisibiliū aliq̄d adēq̄te p̄rāsīt.
¶ Ad 3^m arg⁹ cōcedit qd nō oīs magnitudo finita ē diui-
sibilis i suas medietates p̄ actualē s̄p̄atiōez: qm̄ facta di-
uisiōe i p̄cto medio lineę trip̄ctalis corumpēt ille: r̄
duo alia remanebūt: verūtū h̄nt p̄t fieri diuisio lineę tri-
p̄ctalis i suas medietates p̄ designatōez p̄tis eē p̄tē ca-
piēdo p̄ vna medietate vñ p̄ctū cū aū alteri⁹ p̄cti: r̄
p̄ sc̄da medietate vltimū punctū cui3 retro p̄cti medij.
¶ Ad 4^m p3 r̄n̄sio ex dictis: qm̄ cōcedēdū est qd in p̄ istā-
ti futuro p̄mū p̄ctū lineę tardi⁹ mote p̄rāsībīt totaz
lineā q̄scētē: qz erit i p̄rāsītudo. dato qd deueniret ad fi-
nē: d̄r t̄n qd si in illo istāti p̄mū punctū lineę veloci⁹ mote
adēq̄te p̄rāsībīt vñ i diuisibile spacy qd p̄o tūc p̄mum
p̄ctū lineę tardi⁹ mote nihil adēq̄te p̄rāsībīt. ¶ Et
si dicat mobile tardi⁹ in eadē mēsurā p̄rāsīt min⁹ q̄
mobile veloci⁹ fm̄ Ari. 7° p̄ h̄. v̄p̄ est si illud qd p̄rā-
sīt mobile veloci⁹ in eadē mēsurā sit diuisibile. vbi autē
nō sit diuisibile nō o3: vt in p̄posito. s3 sufficit qd mobile
tardi⁹ idē spaciū adēq̄te p̄rāsīret in mēsurā maiori in
eadē p̄portōe in qua mobile veloci⁹ eidē veloci⁹ mouet.
Et ad istū sensū sunt moderatē ceterę regule q̄s Ari. i
idē ponit. ¶ Ad 5^m cui3 arguit qd duo circuli maior r̄ mi-
nor eēt eq̄les. negat q̄na: r̄ admissō casu ibidez p̄posito.
dicūt qdā illi⁹ s̄cte qd due lineę trāsēntes a cētro ad p̄-
cta imediata in circulo maiori nō occupāt de circulo mi-
nori nisi q̄tū vna eaz occuparet. v3 p̄ctū. qm̄ vna tran-
sit p̄ aū: r̄ altera p̄ retro eiusdē puncti. ¶ Et qz bec r̄n̄sio
istātiā pateret: iō alij imaginant alr̄. r̄ dicūt illas duas
lineas secare miōrē circuli in eodē p̄cto: ex hoc qd vna
alterā sup̄ eq̄tat. ¶ Sūt q̄ ibidez tria p̄siderāda. v3. egta-
tio licaz i iuxtapō licaz: r̄ eaz remotio. vñ si p̄rāntē
due licę recte a duob⁹ p̄ctis imediatis circuli maioris
ex vno latere per cētrū ad duo p̄cta imediata eiusdē3
circuli i latere opposito. q̄ ēt exēat circūferētiā maioris
circuli ex vtroq̄ latere: tūc remotio licaz erit eē circū-
ferētiā maioris circuli. Iuxpō aut itra circūferētiā ma-
ioris circuli: vbi eū secabūt in p̄ctis imediatis. Sūp̄eg-
tatio v̄o ab vno latere miōris circuli vsq̄ ad aliud vt in
figura p̄t patere. ¶ Et ex B v̄teri⁹ p3 qd a p̄cto sectio-
nis miōris circuli vsq̄ ad cētrū nō est t̄n vna licę. s3 s̄nt
due: nec angulus maior est eq̄lis minor: qz nō ambo illi
sunt recti. imo si maior ē rect⁹ miōr ē acut⁹: r̄ si miōr ē re-
ctus maior est obtusus. ¶ Ad 6^m cū ar̄ qd diameter r̄ co-
sta eiusdē q̄drati eēt eq̄les r̄ cōmēsurabiles: Beraldus
odonis h̄ negat: q̄uis alij cōcedāt. ¶ Ad ar̄ admissō ca-
su dicit qd ille secabūt diametrū in duob⁹ p̄ctis media-
tis r̄ in duab⁹ p̄tib⁹ imediatis. vñ q̄uis quot sunt ptes in
diametro tot sint in costa. maiores t̄n sunt ille q̄ sunt in
diametro q̄ sint sibi cōrriūdetes in costa. licę q̄ sup̄ aliā
trāsuerfalē cadēt: plus occupabit de ipa q̄ si sup̄ eadē3
caderet directe. ¶ Et s3 vna r̄n̄sionē s̄p̄ius tactaz dici
posset qd duab⁹ lineis a s̄p̄iori costa ad iferiorē pueniē-
tib⁹ cōrriūdere p̄nt tria p̄cta diametri: aut tribus lineis

gnos pñcta: aut alr fm plus vl' min'. qm stat lineā rectā sup aliā trāsmutabilē cadētē ipsaz secare in pñcto cū añ al teri' pñcti: aut cū retro: aut cū vtroq. **C** Et ad arg^m vl' teri' cū arg^m q' si linee itersecat diamet^r i duob' pñctis mediatis ptabat a pñcto medio linea recta. alys duab' palella ad alterā costaz. dñt q' ille due linee nō iterseca rēt diāet^r ēt i illo pñcto medio: illō bñ eēt pole: s; iā op' positū excessū ē i solone. qre id nō ē admittēdū. **C** Erq' viteri' seq^r q' ptracti q' tuoz licia recti a pñcti costē supio ris q' drati. q' sit q' tuoz pñctorū ad q' tuoz pñcta sibi corru dētia i costa inferiori: q' ille q' tuoz lice euacuabūt diāet^r r totū q' drati. r tñ cis pla pñcta corruidebūt i diāetro q' i aliq' costarū. **C** Difficultas tñ eēt nō gua s; hāc solone vbi caperent due linee bipñctales: r vna alteri iuxta po neret sic q' pñ' pñct' vni' pñctuarē cū pñcto alteri' r facerēt lineā: r silr scōs cū scōo. qz tūc fieret vt v' q' dra: tū q' tuoz pñctorū: cui' q' libz costa eēt duoz pñctoz: r dia meter eodē mō. **C** Ad qd dñt aliq' q' nō dat' pñctū cō' positū ex idiuisibilib' iparib': nec ex pib' pauciorib' q' tuoz. cām assignāt dicētes q' oē pñctū d; eē diuisibile i pñctū: s; at eē nō pōt nisi ad min' q' tuoz idiuisibilia ipm pñctat. **C** Et s; b' alr posset raderi ad ar^m scñ de diui sioe linee in suas medietates. admissio tñ q' deē linea bi pñctal' dñe o; aut q' diameter r costa eiusdē q' drati eē q' tur: qd ē icōueniēs: ad qd arg^m dduē: vl' q' ex illaz linea rū vniōe i medio q' drati pñct' gñat q' erit diametri: r nō coste illi' q' drati. **C** Iste rñsioēs violēte sunt r fictōib' plene: pp qd tutius appz positionē pñmā que est Ari. imi tari: r hec de questioe dicta sufficiant.

Aduertendum q' s; nāl'r nō possit ab aliq' li nea auferri punct' terminās ipsa remanente qn ali' gñet: tñ aliq' dñt illud eē pole de po' supnāl'i. r admittūt: q' admissio dcedūt istā pñctōe q' a. r b. sunt due linee: qz vna nō est altera maior: nec mi nor: nec sibi eqliis: pbat s; nē. posito q' a. sit vna lēa peda lis. r b. fuerit ēt pedāl: s; sint ab eo reota duo pñcta ipaz terminātia nllō alio corrupto nec genito i ea de nouo: r p; s; **C** Sciēdū viteri' q' s; iter a. eē. r a. nō eē nō sit me diū. qz sūt imediata: nō tñ ē dcedēdū q' a. istās eē: r aliō istās ab a. eē s; imediata: nec ista pñctat vt dic' Burle' . s; a istās nō ē: r aliō istās ab a. ē. vñ nō seq^r a. istās nō ē. q' ali' ud istās ab a. ē. qz posito q' a. istās nūc sit imediate post B aīs erit vep. r nō s; n. s; iste bñ pñctū. a. istās nō ē. r istās nō a. ē: de mā. tñ r nō formalr rē. **C** Cōsiderādus ēt q' nō eē r eē eiusdē rei mēsurāf diuersis istātib': r cū B ēt diuersis pñtib': loqñdo de re durāte p tps finitū: qm i stās mēsurat q' tuoz ad ptes sil' ex ptes: si fuerit res pma nēs bñs ptes. tps at q' ad ei' duratiōez. nec pp B seq^r q' illa istātia q' cūq' signenē sint imediata. suffic aut q' tps mēsurās nō esse sit imediatū instāti mēsurāti esse: r B in iceptōe istius rei. In desitione vō instās mēsurās nō esse. est imediatū tempoz mēsurāti esse. qre rē.

Quod mutatur aut oē necesse est diuisibile esse. **Tex. cōmenti. XXXII.**

Via Arist. pbat h' q' oē qd trāsmu/ taf ē diuisibile: r loq' vl' d' oī trāsmutabili p se: vt dic' pmen. s; dubitat viteri' vt p' Ari. itelligat de oī trāsmutabi li p se q' lrcūq; trāsmutef: aut trāsmutatione tpali: aut trāsmutatōe istātanē: aut solū de trāsmutabi li p se trāsmutatōe tpali. Si itelligat r' rē dñmatio Ar. nō erit vlis. cū ē trāsmutabile trāsmutatōe istātanē sit diuisibile. Si itelligat p mō: oportebit q' mior illi' demra tiōis pñctū itelligat q' ē: q' oē qd trāsmutat ē pti i termino a q': r pñz i termino ad quē: r tūc illa mior erit fla: r falsifi

tabiē p trāsmutabili trāsmutatōe istātanē: qz illō spē aut totalr sub termino a q': aut totalr sub termino ad quē **Ad hanc dubitationē** **(vt satis p; adducit pñctator**

ples rñsioēs. **C** p' rñsio fuit Alexādrī q' dñc ocm Aris. i telligi debere de oī trāsmutabili q' lrcūq; trāsmutef. cū oīs trāsmutatio fm eū sit tpali: q' quis aliq' fiat i tpe ita puo: q' lateat sensuz eā fieri i tpe: r iudicat fieri in istāti. **C** S; hec rñsio nō acceptat cū dñcat magno pbo Ari. q' ponit aliq' trāsmutatōez eē istātanē: vt illuminatiōez. **C** r' rñsio fuit Themistū dicētis Aris. solū log de trāsm utatōib' mēsuratis tpe cū trāsmutatōis istātanē la teāt: r Ari. nō loq' nisi de manifestis. **C** Hec rñsio ipu gnat duplr. p qz tūc demfatio Arist. nō itelligeret de oī trāsmutatōe tpali: cū aliq' talis lateat pp ei' puitatez: r Ari. nō loquat nisi de trāsmutatōib' manifestis: r sic sua demfatio nō eēt vniuersalis. Vel fm cōmētatorē demōstratio Aristo. nō esset vniuersalis: qz nō cōcluder et de quolibet trāsmutabili quod est diuisibile: sed so lū de trāsmutabili trāsmutatōe tpali r māifesta. vnde p illā demōstratiōez nō plus sciret q' q' oē qd trāsmu taf trāsmutatōe diuisibili: r manifesta est diuisibile. r sic posset eē dubiū de trāsmutabili in nō tpe: an eēt idiu isibile. vl' diuisibile: qd ē icōueniēs: qz postq; eē diui sibile ē passio ppetēs oib' trāsmutationib' de q' libz de bet cōcludi r non de aliq' tñ. **C** Scdo ipugnat The mistius: qz fm eū assignaret Ari. aliqd p eā qd nō eēt cā. r sic sua demfatio nō eēt pma r eēntialis. Nā scd; ipsuz Ari. pbat de trāsmutabili q' ē diuisibile: qz trāsmutat. trāsmutatōe diuisibili: r tpe mēsurata. mō trāsmutari in tpe nō ē cā diuisibilitatis trāsmutabilis: qz accidit trāsm utabili diuisibili q' trāsmutef in tpe: cū possit trāsmu tari in nō tpe. **C** Tertia rñsio fuit Aucpace: qui dicit q' Ari. nō loq' hic de diuisibilitate in ptes q' titatiuas: qz dicit q' oē trāsmutabile ē diuisibile. s; loq' de diuisibili tate in accētia cōtraria: r de illo qd trāsmutat i tpe. Nā oē qd trāsmutat in tpe: qz trāsmutat de pñio in pñiū ē di uisibile in accētia pñia. qd aut trāsmutat in nō tpe: qz nō trāsmutat iter pñia nō ē diuisibile i accētia pñia: r sic nō accidit Aucpace qd accidit Themistio. f. q' demfatio Ari. nō sit vlis. **C** Ista rñsio reprobat: qz Ari. loq' de di uisibilitate pñiū p se: r nō p accētia: pñiū aut p accētia ē diuisibile in accētia pñia: cū nō oē pñiū sit sic diuisi bile. s; p se ē diuisibile in ptes q' titatiuas: iō loq' Ari. de diuisibilitate pñiū in ptes q' titatiuas: r nō i accētia pñia **C** Quarta rñsio ē Cōmētatoris q' pmittit q' duplex est trāsmutatio. f. p se vt facta in tpe. r p accētia vt facta i nō tpe: r tūc rñdēdo ad dubitationē dicit q' Aristo. loq' de trāsmutatōe p se: r nō p accētia. **C** Vlt' g' q' oē trāsmuta bile p se trāsmutatōe mēsurata tpe ē diuisibile in ptes q' titatiuas: qz oē tale ex h' q' trāsmutat de pñio in pñiū q' sil' esse nō pñt h; vñ pte sub pñio qd est termin' a quo trāsmutatōis: r aliā pte sub pñario qd est terminus ad quem: r intelligitur de terminis ppingis trāsmutatio nis: r non remotis vt post patebit.

Et tunc ad arg^m pncipale. p; q' demfatio talis ē vlis: qz ē de q' libet trāsmutatōe: r ēt de quolibet trāsmutabili p se: qz q' libet trāsmutabile p se siue trāsmutef in tpe siue in nō tpe est trāsmutabile in tpe: iō q' libz tale ē diuisibile: nō aut est de trāsmuta tionib' aut trāsmutabilib' p accētia: qz que sunt p accētia abyciēda sunt a cōsideratiōe scientie speculariue.

Necessē igit' hoc qd ē aliqd i hoc esse: aliud pō in altero mutantis. **Ad. n. in vtriq; neq; in neutro pole ē eē.** **Tex. cō. XXXII. Qd. II.**

Habitatur vterius. vtz oē qd p se trāsmutat trāsmutatioē tpali sit prim i terio a q: r pti i terio ad que: vt assu- mit i demōstrōe Ari. ¶ Arguit q n. p i motu alteratōis: qz dū aliqd alterat ab albedie i nigredinē p palledinē: nō sp dū sic trāsmutat est pti sub albedie: r pti sū nigredie: r pti sū palledie. ¶ 2° idē argi i motu ad q̄ritatē. nā dū aliqd auget n̄ hz pte sū q̄ritate atiq: r pte sū q̄ritate noua: qz tē neutra illaz pti auge ref: r p̄ns nec totū ex ill' resultat. v̄ g q̄ augm̄table f3 se totū sit sū q̄ritate atiq: r recipiat nouā. alr n̄ posset saluari ipz f3 q̄libz ei' pte augeti: vt vult Ari. p̄ d̄gnatiōe. ¶ 3° idē on̄dis i motu locali. qm̄ illd qd localr mouet n̄ hz pte i illoybi i q̄ fuit i terio a q̄ cū id corruptū sit: nec pte hz i illoybi in q̄ erit i terio ad que: cū illd adhuc nō sit gnātū. imo durate motu n̄ hz mobile idē vbi: nec fm se

Sorte ad primū totū: nec f3 pte: nisi p istas. arg^m r̄ndet q n̄ oē qd trāsmutat trāsmutatioē successiua ē pti i termino a q: r pti i terio ad que postremo acgrēdo: vt pbat illa rō. f3 bñ oē qd sic trāsmutat ē pti i termino a q: r pti i terio ad que. p seu pximo: r talis p̄m^o termin^o fm d̄metatores ē mediū

Unde Aristo. d̄fns spē a termino a quo. remouēdo illaz cauillarōes dīc sic. Dico ar i qd mutat p̄mū fm mutatiōes: vt ex albo in fuscū n̄ i nigz. n. n. nec ē qd mutat i qd cūqz eē vltiorū. ¶ Et d̄metator vterius on̄dit q: i q̄libz q̄tuor genez trāsmutatioē p se iuenit talis p̄m^o termin^o: vt i alteratiōe de albedie in nigredinē. l3 n̄ dēf p̄m^o termin^o: d̄fns solo nūero: vt albedo remissior. dat tñ p̄m^o termin^o: d̄fns spē vt vbi gra. palledo: r i alteratiōe a calido i frigidū tēpies: r ita de alys. Silr i motu locali. l3 nō dēf p̄m^o loc^o f3 nūmerū q acgrif. tñ dat loc^o p̄m^o fm spēm: vt si terra moueat loco ignis v̄qz ad suū locū nālē. p̄ mouebif ad locū aeris. q erit p̄m^o loc^o: d̄fns spē a loco ignis ad que puenit De motu v̄o ad q̄ritatē n̄ faciūt Ari. r d̄metator exp̄es f3z seu spālē declaratiōes. p̄pterea qz manifestū ē q̄ mobile tali motu est diuisibile. p̄m^o v̄o terminus in generatiōe aut corruptōe spālī est p̄ma pars que generat: aut corrupif: vtputa minimū de tali specie.

Sed contra hec dēa occurrūt dubitatiōes. ¶ 1° qz v̄ q̄ illud qd alterat ab albedie i nigredinē p palledinē p̄ trāsmutē i nigredinē q̄ palledinē: vt hz trāslatio m̄ta. v̄ fuscēdinē vt hz trāslatio alia. c^o tñ opp^o Ar. pōit i lfa. Et illd argi sic: qm̄ tale alterabile statū cū icipit alterari icipit acgrere nigredinez: g statū cū icipit alterari icipit deperdere d albedie: r sil q̄tu depdit de albedie tñ acgrit de nigredie fm d̄terminatiōes factā supius: f3 nō statū cū icipit alterari icipit acgrere de palledie v̄ fuscēdinē. vt p3. ḡ rē. ¶ 2° dubitatio ē. qz si fiat alteratio a remisse albo ad itēse albū nō pueniēdo ad aliqū colorē mediū. tūc i tali alteratiōe n̄ d̄abit p̄m^o termin^o. qz nec fm nūez: nec fm spēm. r p̄ns n̄ oē alterabile ē pti i terio a q: r pti i terio ad que p seu pxio. ¶ Et firmat. qz si aliqd sit vniformiter albu: r alteret vniformiter ab intrinsecov̄ ab extrinsecov̄ ad albedinē itēsiōe: nō v̄ q̄ vna ei' p̄s magis sit sub terio a q̄ v̄ ad que q̄ alia. q̄re rē. ¶ Et ad istud pposituz p̄nt ēt adduci duo argum̄ta vltia scā i p̄n^o isti dubitatiōis de illo qd mouet motu locali: qd n̄ necio dat p̄mū vbi d̄fns spē a p̄ti ad qd deueniet: r de illo qd mouet ad q̄ritatē: cū ois augm̄tatio v̄ oim̄tatio sit iter q̄ritates corp̄cas. q̄ oēs s̄t eiusdē spē spālissime. r p̄ns n̄ dat i eis mediū d̄fns spē a terio a q: r B ē difficilū. ¶ 3° dubitatio ē. qz n̄ v̄ q̄ dēa Ari. bic itelligi debeat de trāsmutatioē scā in suba: vt dīc d̄metator: qz vt ipemet vult Ari. logi solū de trāsmutatioib^o p se. i. mēsuratis tpe q̄ nō sunt fines alia

rū trāsmutatioē: f3 trāsmutatio in suba fit in nō tpe: r est finis alteri^o trāsmutatioē. s. alteratiōis. igif rē.

Ad questionem p̄ncipalē r̄ndet dicendo q̄ oē qd trāsmutat in tpe est pti in terio a quo r pti in terio ad que: n̄ gbuscūq: f3 proximo: p terminū ad que pximū itelligēdo terius p̄m^o d̄ntes specie a termino a quo qd ē mediū inter terios remotos. Vel saltē sic pōt esse vt Burl. supplet. r hoc sufficit ad pbādūz q̄ omne tale sit diuisibile.

Et tunc ad argum̄ta p̄ncipalia r̄ndet. ¶ Ad p̄mū p3 ex dictis. ¶ Ad scōz d̄f q̄ p̄s augmētabilis atiq̄ ē sub q̄ritate quā b̄uit in terio a quo r p̄s noua q̄ aduenit ex nutritiōe ē sub q̄ritate q̄ acgrif tāq̄ terius ad quez seu mediū. r sic est p̄m^o in termino a quo r p̄m^o in termino ad quem: qualiter autem fm hoc saluet q̄ q̄libet p̄s aucti auget: alibi ē p̄grendū rē. ¶ Ad tertiu de motu locali qd sit dicēdū: ex declaratiōe d̄men. supius posita patet. Verūtū Burl^o p terminos mot^o localis itelligit p̄es imēdiatas magnitudinis que p̄trāsitur. Cōmentator aut itelligēdo sua supius dicta in p̄posito sic dicit. Sed qa loc^o ex quo mouet res mota ē ali^o a loco in quo q̄scit necario: r iter q̄libz duo loca est corp̄us: cū iter q̄libz superficies duas ē corp̄us. qm̄ sup̄ficies nō seq̄t superficies. s. imēdiatē in codē corp̄e: necesse est vt mot^o qdā sit in loco a quo mouet. r qdā sit i loco q̄ ē iter locū a quo mouet: r locū ad que mouet. s. in corp̄ore qd ē in potētia locus iter hec duo loca. s. p̄mū r p̄ostremum. r iō inter q̄libet duo loca est locus.

Et vterius ad dubitatiōes motas cōtra dicta Ari. r d̄men. respōdet. ¶ Ad p̄māz cū arguit q̄ alterabile ab albedine in nigredinē p palledinē vel fuscēdinē p̄s deuenit in nigredinē rē. cōcedit illud absolute. sed tñ nō pus venit in nigredinē q̄ p̄ti ad denomiatiōe in actu: sic. v3. q̄ p̄s denoiet nigz q̄ palidū v̄ fuscū: f3 sit ecōtrario. r hoc vult Ari. loco sup̄i al legato. ¶ Ad scōz dubitatiōes de remisse albo rē. p3 q̄ pōt alterari p mediū differēs specie. r B sufficit. Et dato q̄ n̄ trāseat p tale mediū: qz tñ p̄s p̄p̄quior alterati v̄ loci^o alterat ad albedinē. r citi^o q̄ remotior. iō i tali trāsmutatioē adhuc erit trāsmutabile pti i terio a quo r pti i terio ad que. Et dato q̄ vniformiter f3 se totū alteret vt assumit in d̄firmatiōe: pōt tñ d̄iformiter alterari: r pte atē pte. q̄re. Et silr l3 id qd mouet ad q̄ritatē nō trāseat p mediū d̄fns spē a terio a quo vt mouetur ad q̄ritatē. r sic in tali motu nō sit dare p̄mū terius seu pximū rē: qz tñ nihil pōt moueri ad q̄ritatē qn̄ p̄cedat alteratio in qua tale mediū dari pōt. iō oē trāsmutabile ad q̄ritatē pōt eē pti i sub terio a quo: r pti i sub termino ad que p̄mo seu pximo rē. r hec ē respōtio Bur. ¶ Ad tertiā dubitatiōes d̄m q̄ d̄men. vult q̄ dēf generatio r corruptio spālīs tpi mēsurata r q̄ n̄ ē finis alterius trāsmutatioē vt alteratio termiata ad subam: dicit enī sic. Ergo trāsmutatioē q̄ sūt p̄ncipalr sūt duob^o modis. aut trāsmutatio cui^o finis ē de ḡne illi^o trāsmutatioē vt alteratio vltiate termiata ad q̄litatez aut trāsmutatio cui^o finis ē de alio ḡne vt alteratio vltiate termiata ad subam: vtraqz ē trāsmutatio in tpe. Et in tali trāsmutatioē substāiali dat terminus p̄m^o seu mediuz spē d̄fns a terio a quo vt si ex aliq̄ palea debeat successiue gnari ignis p̄mū mimū gnātū erit b̄s. vt dicit d̄men. r tūc mā q̄ trāsmutat erit pti i sub terio a q̄. s. sub forma substāiali palec. r pti i sub termino ad que pxio. s. sub forma substāli p̄mū minimi ignis generati.

Alij tamen alr voluerūt r saluāt q̄ oē qd trāsmutat p se: r i tpe ē pti i terio a q̄ r pti i terio ad que p̄ trāsmutat. ¶ Premittētes fm vna r̄nsiōez tactā i. s. b^o. q̄ duplex ē termin^o trāsmutatioē. s.

nō adeq̄tus: r adeq̄t' trāsmutatioi. Nō adeq̄t' ē gradus vbi. v' q̄titas a q̄b' icipit trāsmutatio v' i q̄ teriat. Adeq̄tus dī ē tota latitudo v' spaciū: v' vbi: q̄ p̄bibil' i toto motu acgrūf' v' depdūf'. vbi ḡra. In alteratiōe i q̄ sūme frigidū efficiē sūme calidū. latitudo friditatis gradu sūmo vsq̄ ad n̄ gradū ē termin' a q̄ adeq̄t' r latitudo caliditatis a n̄ gradu vsq̄ ad sūmū ē termin' ad que adeq̄t' Et p̄ q̄ p̄tine durate tali alteratiōe illō qd trāsmutat' ē p̄t' s' b' terio a q̄: r p̄t' s' b' terio ad que adeq̄t' trāsmutatioi. i. s' b' p̄t' termini a q̄ sive latitudis friditatis: r s' b' p̄t' termini ad que: sive latitudis caliditatis: r s' b' p̄t' termini ad que: r corrupta' termin' a q̄ i vna p̄t' alterabil' q̄ i alia. r tales s' termini p̄mi illi' trāsmutatiois: vt p̄. C. Silr i motu locali si mobile moueat ab a. i. b. spaciū icipiēs ab a. inclusiue r terminatū ad b. exclusiue est terminus a quo adeq̄tus: r icipiēs a. b. inclusiue. r terminatū ad a. exclusiue: est terminus ad quez adeq̄tus: r p̄ q̄ mobile p̄tine in tali motu ē parti in termino a quo: r parti in termino ad que adeq̄tis motui: vt in alio exemplo onisus fuit. C. Pariformiter i motu ad q̄titate si aliqd moueat a pedali ad tripedalē: tota latitudo q̄titaris a pedali iclusiue ad tripedalē exclusiue ē terius a q̄: r vo caū d̄p̄ditio pedali q̄titaris: s' tota latitudo q̄titaris a pedali exclusiue. ad tripedalē iclusiue ē terius ad que adeq̄t' r ē acc̄ptio tripedal' q̄titaris. r p̄tine dū aliqd auget a pedali q̄titate ad tripedalē: tale ē p̄t' s' b' latitudie q̄ ē terius a q̄: r p̄t' s' b' illa q̄ ē terius ad que: vt i alyz d̄c̄n' ē. i. telligūf' ḡ d̄c̄a Ari. de terminis adeq̄tis trāsmutatioi: i. q̄b' ēt sp̄ ē dare p̄m' terius ad que: n̄ at v̄ficat' q̄ d̄c̄a s' d̄ terminis nō adeq̄tis: r p̄bāt rōnes iducte si b̄n' p̄siderent': s' illud nō ē Ari. si b̄n' p̄sideret': r vt ipsi dicunt.

Et ex hoc vlt' r' soluit ad argu. Bur. C. Ad p̄m' d' alteratiōe sc̄a i eadē sp̄e d̄nt q̄ illa alio ratio ē it' formas diuersaz sp̄e: vt si calz vt duo efficiat' calim vt sex mouet ad latitudinē caliditatis a duob' ad sex tāq̄ terius ad que imediatū sub q̄ s' p̄t' p̄tine ē mobile durate motu: r p̄t' mouet a latitudie friditatis a sex ad duo tāq̄ a terio a q̄ imediato. s' b' q̄ s' p̄t' s' b' p̄tine erit. C. Ad aliō de motu locali p̄z ex d̄ictis. C. Ad alia d̄ gn̄tōe r coruptōe: r gelatōe subita: n̄ s' ad p̄p̄ositū: qz ille fuit i n̄ tpe: r fmo ar. ē solū d̄ trāsmutatioib' tpe mēsuratis. Si at argueret' d̄ motu ad q̄titate q̄ mobile ē p̄tine i augm̄tatiōez s' b' totali terio a q̄: vt i augm̄to a q̄titate pedali ad tripedalē mobile h̄z p̄tine totā q̄titate pedale: r sic n̄ ē solū s' b' p̄t' termini a q̄. C. R̄ndet q̄ q̄titaras pedal' n̄ ē terius a q̄ adeq̄t'. d̄ q̄ solū ē fmo. s' tal' ē latitudo a pedali q̄titate iclusiue ad tripedalez exclusiue r p̄tine i tali augm̄tatiōe augm̄tabile ē sub p̄t' illi' latitudinis vt notū ē. Itē qz i q̄titate n̄ ē p̄p̄e d̄ictas illud qd trāsmutat' ad q̄titate ē p̄tine p̄t' sub puatōe q̄titaris ad quā trāsmutat' q̄ puatio ē termin' a q̄: r d̄ictat' motui seu termino ad que: r ē p̄t' sub motu seu sub termino ad que. q̄r. Et B est qd ex cōmen. r alyz expositōib'. Ar. d̄ bac ardua ambiguitate sub breuitate p̄cipere potui rē

Et cū ois trāsmutatio ē d̄ aliquo r i aliqd i ter q̄ ē trāsmutatio: r iter p̄mā trāsmutatioē r q̄tē q̄ ē i eo ex quo n̄ est mediū. C. d̄. cō. XL.

Scit commen. q̄ inter id ex q̄ est trāsmutatio: r illō ad qd ē trāsmutatio p̄ nō est mediū.

Contra quia in trāsmutatioē successiua nllī termini assignari p̄nt iter quos nō sit mediū d̄ns a termino illis: aut nūero: aut sp̄e: vt p̄z in motu ad q̄titate: r s' b' i motu ad q̄titate: r ad vbi: alr nō eēt successiui.

Responderi

p̄t' q̄ si p̄ p̄m' terminū ad que itel ligam' vt supra terminū p̄m' d̄ntē sp̄e a termino a q̄: tūc iter tales terminos nō ē mediū d̄ns sp̄e: s' iter eos sit b̄n' mediū d̄ns s'm nūc p̄: s' sic nō loq̄t' mēn. s' p̄siderat illos terios s'm sp̄es suas: r n̄ s'z nūc p̄. r p̄z q̄ si aliqd ab albedie trāsmutet' ad nigredinē solū p̄p̄alēdinē rubedinē r suscedinē medias q̄ iter latitudinē albedis ex q̄ trāsmutat'. r latitudinē p̄alēdinis ad que p̄ trāsmutat' nō est mediū: s' statū cū ex illa latitudine albedis ingredit' latitudinē p̄alēdinis: nec dat' aliqd illas intrinsecū tpe mēsuratū illā trāsmutatioēz in q̄ trāsmutabile nō sit sub aliq̄ illarū latitudinū: r hic est i tello p̄nta. si sua vba b̄n' p̄siderent'. In trāsmutatioē at ē suba. qz ibi nllō mō est mediū d̄ns p̄m. nō h̄z dubietatē C. Dubitat B. Bur. qz vt ē d̄ictio i d̄ict' mē. qz sup̄ cō mē. r z. dixit trāsmutatioēz sc̄as i tpe eē trāsmutatioēz p̄ se. factas aut' i nō tpe d̄ic' eē trāsmutatioēz p̄ acc̄tis. D̄c̄ vo cōmē. 4. i. d̄ict' gn̄ationē r coruptiōē subē q̄ fuit i n̄ tpe d̄ic' p̄ncipalr trāsmutatioēz: r si sunt p̄ncipaliter trāsmutatioēz segtur contra p̄mā d̄icta q̄ non sunt trāsmutatioēz p̄ acc̄tis. C. R̄ndet Bur. qz dupl'r aliqua trāsmutatio p̄t' d̄ic' p̄ncipalr trāsmutatio. Uno' q̄tū ad nois significatiōe: vt qz B nois trāsmutatio p̄ncipalr iter sibi p̄p̄et. r B mō trāsmutatio in suba est p̄ncipalr trāsmutatio vt ponit hic mē. qz qd trāsmutat' s'z subaz s'm p̄la trāsmutat' q̄ qd trāsmutat' acc̄ntalr tūc: ex q̄ nō p̄t' eē trāsmutatio in suba qn̄ ēt n̄ sit in acc̄ntib'. Alio' d̄ aliq̄ trāsmutatio p̄ncipalr trāsmutatio entitatu: vt qz iter trāsmutatioēz plus h̄z de entitate. r B mō voluit sup̄ cōmē. trāsmutatioēz in tpe eē p̄ se trāsmutatioēz: r p̄ncipalr: r trāsmutatioēz in nō tpe eē solū p̄ acc̄tis r secū dario. C. Itud tū d̄c̄n' ē valde ambigū. qz illa trāsmutatio h̄z plus de entitate c' termin' est maioris entitatis cū a suis terminis specificet' trāsmutatioēz: s'z termin' trāsmutatiois subal' ē maioris entitatis q̄ termin' trāsmutatiois acc̄ntal' cū suba sit maioris entitatis q̄ acc̄tis. igit'. C. Forte d̄ qz trāsmutatio caput' ēritatē a suo subto. mō subz trāsmutatiois acc̄ntal' qd ē suba cōp̄sita ē p̄fectius q̄ subz trāsmutatiois vlyz qd ē mā p̄ma. vt vlyz ē in p̄ b'. C. s' de B lat' i fra. C. D̄icit Ari. qz illd̄ in quo aliqd p̄mutatū ē: ē idiuisibile. B p̄t' itelligi de mētura: r de termino. De mētura qd ē. qz illd̄ ē istas r nō tps. r hoc videt' velle Ari. De terio aut': qz si ē trāsmutatio in suba illa terminatur p̄mo ad mimā formā subalē. q̄ ē idiuisibilis intēstue vt d̄icit Bur. v' q̄ ē idiuisibilis p̄ separatiōez p̄tis a p̄t' vt aly volūt: q̄uis nō sit idiuisibilis p̄ designatiōez p̄tis eē p̄t'. Et si ē trāsmutatio in q̄titate illa teriat' ad lineā v' sup̄ficiē q̄ aliq̄ mō sūt idiuisibiles. Si ē trāsmutatio i q̄titate teriat' ad gradū aliq̄ idiuisibile. Si aut' i vbi etiā d̄eteriat' ad aliq̄ sup̄ficiē idiuisibile. Ampli' loq̄ndo d̄ terio illud in q̄ aliqd ē p̄mutatū. i. in actu: qz si dat' illud i q̄ aliqd sit p̄mutatū i po' ē diuisibile. i. idiuisibilr acgritur siue sit forma subalis siue grad' siue termin' q̄titaris aut loci. Ut p̄t' itelligi de mutato eē i q̄ p̄fecta ē mutatio: r qd ē termin' ip̄s' h̄c̄ istas ē termin' tpe r oz tale eē idiuisibile rē. vt patet.

C. D̄ns aut' hoc manifestus est oē qd mouet' nece ē motuz esse p̄mā. Tertio. cōmen. LII.

Itelligenduz q̄ nō videt' q̄ ante oē moueri fuit mutatu esse. qm̄ i mutatiōe subita sil' est moueri cū mutato esse: nec aliqd mutatu esse p̄cedit.

C. D̄m q̄ Ari. loq̄t' de moueri p̄ se qd est in tpe: r nō de moueri p̄ acc̄tis qd est in nō tpe: r s' b' loq̄t' d̄ mutato esse p̄ se: qd terminat' moueri p̄ se: r nō de mutato

esse p accis qd terminat moueri p accis. Uel dicat q
si loq̄ vlr vt vult Auer. q̄ an moueri subito pcedit mu
tatu eē mutatiois successiue. c. mutatiois successiue mu
tatio sbita ē finis: r̄ B̄ aut eiusdē mobilis: aut alteri: r̄ s̄lr
eē dicat q̄ oē mutatu eē pcedit mutari. pportioabilis vt
p̄: q̄ oē mutatu eē p mutatiois sbita pcedit mutari mu
tatioe successiua. ¶ Dubitat vlt̄r̄ Burleu: q̄ si vt q̄
mutatu eē medietat̄ spacy pcedat moueri toti: cū p̄ci
piat moueri toti: q̄ mutatu eē ptis. ¶ Dōm q̄ aliqd eē
aliquo pus dupl̄r pōt̄ itelligi. aut quo ad icceptiōem: aut
quo ad desitiōem. Moueri est pus q̄ mutatus esse ice
ptiue: sed desitiue pus est mutatu eē q̄ moueri r̄c.

¶ Qm̄ aut̄ oē qd mouet̄ i tpe mouet̄: r̄ i pluri
maior magnitudo. In infinito tpe ipole est
moueri magnitudinē finitā: nō eādē semp: r̄
nō illi aliqd qd mouet̄: s̄ in oi oēm. Qd qdē
igit̄ si aliqd moueat̄ eā velociter nece ē finitū
in infinito moueri: manifestū ē. Tex. cō. LX.

Habitatur q̄ vt q̄ magnitudo finita
possit p̄trāsiri i tpe infinito
r̄ s̄lr q̄ magnitudo infinita possit p̄trāsiri
i tpe finito. ¶ Primū arguit̄ ponēdo q̄ vnus
mobile moueat̄ sup spacio pedali p̄trāsēdo
p̄mā partē p̄portionalē eius in vna hora: r̄ scōz in vna
alia hora: r̄ sic in infinito: tūc p̄z q̄ spaciū est finitū: q̄ pe
dale: r̄ tū p̄trāsit̄ in tpe infinito. s̄ aggregato ex infinitis ho
ris sicut infinite erūt partes p̄portioabiles spacy. ¶ Se
cundū p̄bat̄ ponēdo mō opposito q̄ vnum mobile mo
ueat̄ per vnā horā p̄trāsēdo in p̄mā partē p̄portiona
bili illius hore vnū pedale: r̄ in scōz vnus aliud. r̄ sic in
infinitū: r̄ tūc p̄z q̄ in tpe finito: puta in vna hora p̄tran
sietur spaciū infinitū. s̄ cōpositum ex infinitis pedali
s̄ infinite sunt ptes p̄portioabiles illius hore.

Huic potest r̄ideri dupl̄r. s̄ nāliter r̄ sophistice.
Nālr̄ qdē negādo illos casus eē po
sibiles. vñ p̄m̄ casus nō ē polis q̄ ē deuenire ad ita mo
dicā r̄ puā p̄tē p̄portioabile magnitudis: date q̄ nullūz
agēs nāliter posset apponere in p̄trāsēdo eā tū tps: s̄
cut est hora: imo necessario si p̄trāsiret̄ in tpe minori q̄
est hora p̄trāsietur. S̄lr̄ scōz casus nō est possibilis: q̄ ē
deuenire ad ita modicā partē p̄portioabile illius hore q̄
nullū agēs naturalr̄ posset in illo ita modico tpe. p̄tran
sire vnū pedale. sed necessario si p̄trāsiret̄: minus illo p̄
trāsiret. ¶ Sophistice aut̄ posset r̄spōderi nō dando il
los casus ob aliā cām: videlicet. p̄pter partū ipsoz: icō
possibilitatē: nā licz sit possibile q̄ vnū mobile pertran
seat in vna hora p̄mā partē p̄portioabile vnus peda
lis. r̄ similr̄ s̄ sit possibile q̄ in alia hora p̄trāsiet̄ secū
dam partē p̄portioabile eiusdē pedalis: r̄ sic in infinito
nō tū bec oia sunt simul cōpossibilia. Et pariformiter di
cat̄ in scōz casu. v̄z. q̄ est possibile q̄ in p̄mā partē p̄por
tionabili hore mobile p̄trāsiet̄ vnū pedale: r̄ similr̄ ē
possibile q̄ in scōz p̄trāsiet̄ vnū aliud. r̄ sic sine statu.
sed tū bec oia nō stāt simul: ita q̄ possibile sit q̄ in p̄mā
pte. p̄portioabili hore p̄trāsiet̄ vnū pedale: r̄ in scōz
aliud: r̄ sic in finitū: sicut etiā nō segtur q̄ si possibile ē
te eē: r̄ possibile est te nō eē: q̄ possibile est te eē r̄ nō eē.
nec segtur q̄ si potes currere r̄ nō potes currere q̄ pos
sis currere r̄ nō currere. nec segtur q̄ possibile est q̄ fm̄
hoc p̄iectū hoc cōtinuū sit actu diuisūz: r̄ possibile est q̄
fm̄ hoc aliud punctū sit idē cōtinuū actu diuisūz. r̄ sic
in infinito. ergo possibile est q̄ fm̄ hoc r̄ hoc punctū: r̄ sic
sine statu: vel fm̄ q̄libet punctū hoc cōtinuū sit actu di
uisūm. est etiā an̄s v̄z. r̄ nō falsum: quare.

¶ Sed si nō sit eā velociter differt̄ nihil. St
eni in quo. a. b. spaciū finitū qd motū sit in infi
nito tpe: r̄ tps infinitū in quo. c. d. Si igit̄ ne
cesse ē prius altero altero motū eē. hoc aut̄ ma
nifestūz q̄ tps in prior̄i r̄ posterior̄i alterum
est motūz. Textu. cōmenti. LXI.

Solet hic p̄tra Arist. argui: p̄ban
do q̄ est pole mo
tum infinitū esse in tempore finito. Ponatur
eni q̄ in vna hora summe calidū affimilet̄ si
bi summe frigidū. tūc patet illud motū esse
infinitum. q̄ infinite velocitatis. nam postq̄ velocitas in
sequitur p̄portioem agētis ad passum: r̄ in infinito au
gebatur p̄portio agētis supra passum: q̄ in infinito dimi
nuetur resistentia passi. v̄z. v̄z ad nō graduz stāte poten
tia agentis: vt supponitur sequitur q̄ in infinito velo
citate motus: r̄ p̄r cōsequens ille motus erit in fini
te veloz seu infinite intensus. r̄ sic sequitur q̄ erit in fini
te factus: r̄ tamen in tempore finito. quare r̄c.

Ad hoc r̄ideri q̄ Ari. loq̄ de infinitate fm̄ duratio
nē: de qua dicit̄ suū ē v̄z vt stat. Nō aut̄
loq̄ de infinitate fm̄ duratiōe: de q̄ dicit̄ suū est v̄z vt
stat. Nō aut̄ loq̄ de infinitate fm̄ itēsiōe: qd apper: q̄
dicit̄ q̄ si mot̄ erit infinit̄: aut erit p̄pter infinitatē spaty.
aut mobil̄ aut vtriusq̄ qd de infinitate fm̄ velocitatē nō
pōt̄ itelligi. arḡ aut̄ arguit̄ de infinitate fm̄ velocitatē.
q̄re nō ē ad p̄positū. Uel dicat̄ q̄ ille mot̄ nō erit infinit̄?
r̄ si ad id p̄bandūz arḡuat̄ sic. illa intensio erit infinita:
r̄ illa intensio erit ille motus. ergo r̄c.

Posset hic dupl̄r r̄ideri. vno: tenēdo passiōē
nō distigui realr̄ a suo subto. dicēdo
q̄ arḡ non valet sic capta vna sup̄ficie q̄ est latitudo p̄
portionū infinita cū sit dupla ad ei medietatē r̄ q̄drupla
ad ei q̄rtā: r̄ sic i infinitū. n̄ segt̄: bec latitudo p̄portioū
ē infinita: r̄ bec latitudo ē bec sup̄ficies. q̄ bec sup̄ficies
ē latitudo p̄portioū infinita: vñ p̄cedit̄ q̄ s̄ idē erit illa
velocitas r̄ ille mot̄ q̄ illa velocitas est infinita: r̄ tū ille
mot̄ erit solū finit̄. ¶ Alio: pōt̄ r̄ideri tenēdo passiōē
suo subto realr̄ distigui r̄ velocitatē a motu vloci. Dicē
do tūc q̄ arḡ illud nō valet. bec velocitas erit infinita r̄
bec velocitas erit passio illi mot̄: r̄ nulla passio ē maio
ris entitatis q̄ sit suū subm̄: q̄ ille mot̄ erit infinit̄: q̄ cō
cedit̄ qd̄ subiectum semp est maioris entitatis q̄ sit sua
passio: r̄ tū stat subiectū esse finitū r̄ passiōē infinitā: vt i
casu sup̄ius posito de sup̄ficie finita in qua tanq̄ in sub
iecto est latitudo p̄portioū infinita. s̄ infinite relationes
totius ad infinitas ptes. r̄ tū illa sup̄ficies est maioris en
titatis q̄ sint infiniti illi respect̄ in ea fundati. ¶ Et ex B
posset i ferri q̄ male dicit̄ calculator: ponēdo q̄ latitudo
motus sit infinita: vnde licet latitudo p̄portioū: r̄
similiter velocitatis motus sit infinita: tamen latitudo
mot̄ ē solū finita: vt p̄z ex dictis r̄sideranti fm̄ vtrāq̄
pōnē vlt̄rio recitatā. ¶ Et vlt̄r̄ aduerter̄ s̄ vlt̄imā pōnē
q̄ mot̄ ad q̄litatē h̄z duplicē diuisionem fm̄ extēsiōe:
quarū vnā sumit a tpe: r̄ aliā a mobili sine subto in q̄ ē
h̄z ēt aliā diuisionē fm̄ itēsiōe a q̄litatē fm̄ quā ē mo
tus r̄ q̄ p̄ se alteratione iducit̄ que ex natura sua h̄z ptes
magis r̄ minus itēsas. s̄ motus ad q̄titatē h̄z duplicēz
diuisionē: s̄l̄ter fm̄ extēsiōe. s̄ tps r̄ mobilis. verū
tū nec mot̄ ad q̄titatēz nec motus localis h̄z p̄te ptes
fm̄ itēsiōe: nec aliq̄ ipsoz est. p̄p̄ie intensus: aut re
missus: sed q̄libet eoz est aut veloz: aut tardus: cū in eis
forma siue res fm̄ quā est mot̄ vt quātitas: aut p̄bi non.

habeat partes intensas siue remissas. Indubie tñ vide-
tur qd pma solutio pncipalis est bona: r vltima bifurca-
ta nō tenet in hoc qd ponit intēsiōne motus esse infinitā
r motū solum finitū. Un̄ cōtra ipm obycit sic. Sicut se-
bz extensio ad quātitatem: sic se habet intēsiō seu velo-
citas ad motū p cōuenientē similitudinez: sed extensio
sic se habet ad quātitatē qd impossibile est extensioē aut
velocitatē esse infinitā quin mot⁹ sit infinitus. Un̄ ma-
nifestū est qd si accipiat vna superficies pedaliter lōga et
lata: r diuidat fm latitudinē in duas medietates: r vna
iungat alteri fm longitudinē: r iterūz diuidat cōsimili-
ter fm latitudinē r medietates cōtinuent fm longitu-
dinem vt p̄us: r sic in infinitū qd pmo erat pedaliter lon-
ga r semipedaliter lata. r post quadrupedaliter longa r
p quartā pedis lata. r sic in infinitū duplicando semper
lōgitudinē: r subduplicando latitudinē. vbi ḡ hoc fiat in
infinitū fm pres pportioales hore: sequit qd in fine ho-
re hec superficies erit extēsa i infinitū sic qd extēsiō ei⁹ erit
ifinita f3 lōgitudinē. r silr necio illa superficies p tūc erit
ifinita f3 lōgitudinē. ¶ Cōsilr ḡ dōz ē de intēsiōe r mo-
tu cui⁹ ē itēsiō fm necio si itēsiō ē ifinita mot⁹ cui⁹ ē iten-
siō est ifinit⁹ fm itensioē seu ifinite itensio r.

¶ Qm̄ at oē aut mouet aut gescit qd aptū na-
tū: qñ aptū ē r quo r sic necē oē quod stat cū
stat moueri. si. n. nō mouet gescit: h nō p̄igit
gescere gescens. Textu cōmenti. LXXVII.

Possit dubitare ^{aliqui d eo qd dicit}
Arist. dū dicit qd il-
lud qd stat nō gescit cū videat eē idē stat⁹ r
ges: vt p3 p dōsiōne nāc in ḡ dō qd nā ē p̄n⁹ r
cā mot⁹ r stat⁹ r. vbi sumit status p gete.

Respondetur ^{q stat sumit dupl. Uno. p gete.}
Alio. p tēdētia i gete. pmo mō su-
miē i dōsiōne nature. f3 z. mō hic: r est idē qd motus rea-
liter: f3 differat fm modos: vt p cōmentatorem p3.

¶ In quo aut tpe primo qd stat r stat i quolz
huiusmodi necē ē stari. Textu cōmē. LXXX.

Possit argui ^{q est dare p̄mū tps in}
quo aliquid stat: qd ta-
mē Arist. negat. qñ vt dicit in pncipio quinti
hui⁹ triplr contingit aliqd moueri. v3. p acci-
dens: fm partē: r fm seipm p̄mū: r illud mo-
uet fm se pmo qd mouet fm ḡlibz eius partē. ita in p.
posito id stat in aliquo tpe primo qd stat in qualibet
parte illius: r hoc satis est possibile.

Ad hoc dicitur ^{q duplex ē p̄mū. f. adeq̄tio-}
nis r terminatōis. de p. adeq̄-
tionis locut⁹ fuit Arist. sup̄ in 5. hui⁹. r de tali nō loq-
tur hic. r de isto cōcludit argumentū. de pmo aut termi-
nationis loquitur hic Arist. r p3 qd dicit.

¶ Qm̄ at oē qd mouet i tpe mouet: r ex quo-
dā i qd dā mutat: i quo tpe mouet f3 se: r nō
quo i illi⁹ aliquo: ipole ē r̄ic f3 aliqd eē p̄mū
qd mouet: gescere. n. qd i ipō est tps eē qd dā
r ip3 r p̄lis vnāquāqz. Textu cō. LXXXIII.

Consideraduz ^{q Ari. vult impos-}
sibile esse qd illud
qd mouet in aliq tpe fm se siue pmo. i. adeq̄-
te sit in illo tpe: aut aliq pres eius in eadē di-
spōne pmo: qñ tūc silr se h̄et fm illā dispō-
nem: r sic gesceret. qre simul moueret r gesceret. r hoc
p3 in motu ad quātitatē in quo mobile est p̄tinue sub al-
la dispōne aut fm se totū: aut fm partē. r hoc aut acgre-
do: aut dependendo. silr in motu alteratōis r in motu lo-

cali in quo mobile est p̄tinue sub alio r alio situ: in alia r
in alia pte spaty si spatiū successiue p̄trāscat. ¶ Idē eni
est dicere esse sub tali dispōne pmo in hoc tpe f3 se. r eē
sub hac dispōne: r q̄libet ei⁹ pte p̄tinue r in q̄libet pte ta-
lis tps. Et l3 ita sit: tñ r̄cedit Ari. qd mobile in q̄libet in-
stati illi⁹ tps est sub aliq dispōne pmo. ex qd non seḡ qd
mobile i tali instati moueat r gescat: qz mot⁹ r ges non
sunt apta nata eē in instati: f3 solū in tpe. Doc aut declara-
tur in motu alteratōis: qñ mobile in q̄libz instati ē sub
aliq gradu talis q̄litas q̄ acgrit q nūq̄ p̄fuit nec aliqd
ei⁹ cū sit indiuisibilis nec aliqd ei⁹ acgrit. ¶ Silr i mo-
tu locali est cōtinue mobile sub aliq superficie subito ac-
q̄lita: r q̄ subito depdet sic in motu ad q̄litas est p̄tinue
sub alio r alio gradu. r in motu ad quātitatē sub alia r
alia q̄litate: aut extēsiōe q̄litas. ¶ S3 hic est aduer-
tendū circa h3 superficies que subito acgrunt: aut deper-
dunt: qd mobile dū ē i motu n̄ acgrit superficie i q̄ ē: qz tūc
p̄ ē acq̄lita: r acq̄sui: n̄ qd ē in alio instati. f3 in tpe teriato
ad istās p̄ns. silr illā superficie n̄ depdit: f3 depdet: r n̄ p̄us
ea depdet q̄ erit depdita. ¶ Itē acgrit aliq̄ alia superfi-
cie: r nō p̄us acgrit aliq̄ aliam q̄ aliq̄ alia erit acq̄lita
r̄d quacūqz data quam acquirat ipsam p̄us acquirat q̄
erit acq̄lita. r tamē nec per tps nec per instans p̄tinue.

Contra ^{tñ hec dicta obycit. qz vt qd aliqd mobile}
moueat i aliquo tpe adeq̄te. r tñ qd sit p̄ti-
nue sub eadē dispōne p̄. Et h̄ p̄ ar. de celo qd p̄tinue mo-
uet r p̄tinue ē in eodē situ fm se totū. ¶ Sed idē arḡ
de eo qd vna medietas ē alba r reliq̄ nigra: posito qd me-
dietas alba rarefiet: tūc p3 qd hic mouet ad albedinē: qz
p̄tinue ē albi⁹: r albi⁹: r tñ p̄tinue ē sub eadē albedinē.
¶ S3 arḡ. de illo qd rarefac̄ qd ip3 mouet ad q̄litas. qz
rarefactio ē mot⁹ ad q̄litas: r tñ p̄tinue manet sub eadē
q̄litate: qz nō aduenit noua q̄litas nisi adueniat noua
mā cū dimēsiō sit coeterna materie r ab ea inseparabilis.

Ad primū ^{posse r̄ideri dupl. p qd itelligit d mo-}
to qd p motuz acgrit aliq̄ dispōne de
nouo: qd nō est v̄z de celo. z. qd l3 celū sit i eodē situ p̄ti-
nue fm subm: n̄ tñ fm formā: vt sup̄ fuit ostēdū. ¶ Ad
z. d̄. qd id qd n̄ mouet ab albedie l3 p̄tinue sit albi⁹: qz il-
lud ē p acc̄ns rōne rarefactōis. Verūtñ id mobile mo-
uet ad raritatē. id ē p̄tinue sub alia raritate. ¶ Vel dicat̄
qd mouet ad extēsiōne maiorē sub q̄ nō manet p̄ in aliq̄
tpe: f3 p̄tinue h3 alia r alia durante motu. ¶ Ad 3. d̄. qd
rarefactio nō ē mot⁹ ad q̄litas: f3 ad raritatē v̄l extēsiō-
nē: nō mobile nō manet p̄tinue sub eadē raritate v̄l ex-
tēsiōne p̄. i. f3 se r̄ q̄l3 ei⁹ pte: cū p̄tinue aliqd de ea acgrat
māz sc̄bi argumēti aduerte aliq̄ dice-
re qd nō sp̄: si alic⁹ corp⁹ vna medietas
eēt adeq̄te alba r alia adeq̄te nigra: illō corp⁹ nec eēt al-
bū nec nigrū: f3 n̄ albū. qñ vt dicit id solū p̄tigit qñ vna
medietas ē sc̄bz se totā vniformiter alba. sic alia ē nigra:
r eō. Si aut vna medietas eēt itense alba r alia remisse
nigra. v̄l eō. illud corp⁹ adeq̄te diceref albū r nigrū.

Sed circa ^{re qd nō sp̄: si alic⁹ corp⁹ vna medietas}
eēt adeq̄te alba r alia adeq̄te nigra: illō corp⁹ nec eēt al-
bū nec nigrū: f3 n̄ albū. qñ vt dicit id solū p̄tigit qñ vna
medietas ē sc̄bz se totā vniformiter alba. sic alia ē nigra:
r eō. Si aut vna medietas eēt itense alba r alia remisse
nigra. v̄l eō. illud corp⁹ adeq̄te diceref albū r nigrū.

Pro cuius ^{declaratōe ē sciēdū qd q̄litas solū p}
tātā sui pte itēsiuā subm denoiat p
q̄tā pte q̄litas subm extēdit. ¶ Un̄ posito ad ima-
ginationē qd esset vnū subm cuius vna medietas eēt nō
q̄litas: r alia alba vt octo illō totū diceref albus vt q̄-
tuor. r ita d̄ alijs pportōabilr. Ex qd seḡ qd posito qd eēt
vnū subm cui⁹ vna medietas eēt sume alba r reliq̄ nigra
vt sex qd illud absolute diceref albū. qd sic ostēdit. nā rōe
albedis ex̄tis i pte alba id diceref albū vt q̄tuor. r rōe
ne albedis ex̄tis in pte nigra diceref albū vt vnū. ḡ rōe
ne totū aggregati denoiat albū vt q̄nqz: f3 q̄ncunqz aliq̄
q̄litas denoiat aliqd subz vltra gradū mediū totius lati-
tudis id d̄ simplr tale. ḡ id dicit d3 simplr albū: n̄ aut d̄
nigrū simplr siue absolute. qz nigredo n̄ denoiat illō subz

supra gradū mediū: s; infra cū nigredo vt sex extēsa p me dietate solū denotet nigrū vt tria: s; si poneret casus eē: s; s; eēt nigz simplr nūcupādū. Dēti ber tū i illo sopbis mate. Dis hō q est alb^o currit. ab hac snia dmiat nō paz: ad quē locū hēas recursū si ei^o pōnē desideras scire rē.

Et sic ē finis sexti libri p̄hysicōz. Incipit septimus.
Dōmne autē qd mouet necesse est ab aliquo moueri. Textu cōmenti. I.

Conclusio p̄ncipal^h ca. ē qd oē qd mouet: mouet ab alio. r intelligit solū de motis p se r corpo reis. Qm̄ at oē qd mouet: ab aliq mouetur. C p̄ncipal^h capli s; ē qd i q̄lz ordi ne mouetiū r mobiliū i loco ē dūēire ad p̄m motū qd mouet a motore extrin^o rē.

Primū autē mouēs nō sic qd cui^o cā: s; vñ ē p̄ncipiū mor^o ē sil cuz eo qd mouet. Silt autē dico. qz nihil ipsoz mediū ē. Textu p̄mē. IX.

Conclusio p̄ncipaliter hic intēta est qd in omni motu proximū mouens effectiue r motus sunt simul simu late mediationis: cuius probatiōem vide ab Aristotele in textu.

Tractio autē ē: aut ēt cū ad sp̄m: vel ad altez velocior sit mor^o trabētis isepat^o ab eo qd tra bēt. Et nāqz ad sp̄z ē tractio: r ad altez: r reli q tract^o idē spē i hos reducūt: vt ispiratio: ex piratō: r spūitio: r q̄cliqz cōpoz emissiui: aut receptiui sūt i speculo r radiatio. Tex. cō. X.

Exponitur cōiter sp̄atēsis. i. ductio sp̄ate: vt trabēdo ad se vt expellēdo aliud. Lherchēsis iductio istri tex toz: vel trabēdo ad se: vel expellēdo ad aliū.

Alber. vō loco istoz ponit speculatiōez q cū fiat intus suscipiēdo spēz rei speculabilis est p modū cuiusdam attractionis r radiationē que cū fiat lumen emittendo r p modum cuiusdā extrusionis. C Tran slatio autē antiq̄ sic iacet r p̄cussio r exp̄l̄sio p subtile r p subtilitatē. i. segregare: B autē rgregare. Et p̄mē. i. expō ne hui^o partis sic dicit: qm̄ p̄cussio altez duoz istoz in strumētōz est segregatio: r segregatio est expulsiō r con gregatio est attractio. r videt mibi q̄ intēdat opus tex tois cū sua manu r suo pede rē. elige rē.

Qm̄ at q̄ alterāf alterant oia a sensibilib^o et solū hoz alteratio est q̄cliqz p̄m se dñr part ab his ex his p̄siderabimus. Textu p̄mē. XIII.

Barleus r Egidi^o volūt qd solū ad q̄li tates sensibiles de 3° spē q̄ litatis sit p se alteratio. Aly at volūt ēt qd ad q̄litas de 2° spē q̄litas sit p se alteratio. lz nō ad oēs sic nō ad oēs q̄litas de 3° spē ē p se altera: cuiusmodi sūt timor r p̄cūdia rē. C Qd autē ad aliq̄s q̄litas de 2° spē sit p se alteratio arguunt: qm̄ ad mollitiē grauitatē: r leuitatē est p se alteratio. vt p̄z p̄ s̄nē: qz sūt q̄litas 2° p̄ntes p̄mas. r iste sunt q̄litas d 2° spē: cū sint nāles po^o vel ipotētie: vt hētur i p̄dicamē tis. mō lz ad nāles potērias vel ipotērias q̄ imediate cō sequūt formā subalē nō sit p se alteratio: sic sūt po^o v̄l̄sua: po^o auditina rē. tñ ad nāles potērias vel ipotērias q̄ imediate psequunt mās vel eius dispōnē: sicut sunt dur ities mollities rē. bñ pōt esse alteratio p se vt dicit.

Albertus vero vult qd p̄mi voluefr. i. solū ad q̄litas de 3° spē q̄ ē passio r

passibil^o q̄litas eē verā alteratōez r p̄hysicā: qz solū i illis sūt tria r media q̄ ad v̄ez motū sūt reḡsita. Un̄ manife stū ē qd i talib^o p̄mis r p̄ntib^o ē vā alteratio: r qd ocm̄ est de rāgibilib^o intelligēdū ē de visibilib^o: olfactibilib^o: gu stabilib^o: r audibilib^o. Qm̄s d̄ sonis p̄mētatoz sub dubio relinq̄t dices qd v̄ez qd alteratio de grati i leue in ip̄s̄ se mō equoco cū istis alyz alteratōib^o sētibilib^o q̄litarū: cū n̄ gnent solū a q̄litarib^o p̄mis: s; poti^o a p̄curiēte r sonāte

Alber^o declarat qd lz q̄tū ad p̄ncipiū soni p̄ducti uū ei^o gnatio sit violēta. in ordie tñ ad subz in q̄ p̄ducit qd ē aer nō ē oio inālis. r p̄seq̄t soni gnatio p̄mas q̄lita tes i ip̄o aere ex̄ites qd amō. p̄ q̄to aer i quo gn̄at son^o p̄ ip̄s̄ fractōez bñ diuisibil^o ē. pp̄ hūidū sp̄uale qd ē i ip̄o r cū fuerit h̄ns calidū cū hūido sp̄uali puro fiet i eo opti mi soni: r cū erit frigidū cū hūido sp̄uali soni fiet obtusi Si vō hūerit hūidū corpale cito dispebūt soni r paz ma nifestabunt. p̄z igit̄ fm̄ eū qd ad oēs h̄s q̄litas p se r p̄ p̄ic sensibiles ē vā alteratio. Ad nāles autē potērias vel ipotērias q̄ sunt q̄litas de sc̄ba spē dicit nō ēē p se alte rationē. tū qz in eis nō est p̄rietas: sic nec in figuris. tū ēt qz vā alteratio nō est nisi qm̄ codē subto manēte fm̄ oia sensibilia sua sit variatio in passib^o. s; cū nāles po^o vel ipotētie ex cēntialib^o subri fluat nō erit in ip̄s̄ variatio nisi variatis cēntialib^o subri. s; nō variat̄ subri cēntialia nisi p gnationē r corruptionē. q̄ nō sit variatio fm̄ nāles potērias v̄l ipotērias nisi p gnationē v̄l corruptionē q̄ uis nō imediate. s; ex p̄nti ad variatōnē imediate factā p gnationē vel corruptionē in subto: aut sibi cēntialib^o: r p̄ p̄is ad nāles potērias vel ipotērias erit generatio r non vera alteratio. r qz hoc est manifestū. ideo de qua litatibus de sc̄cūda specie Ari. mentionē nō facit.

Et si fiet arg^o de mollitiē r duritiē qd ad eas ē per se alteratio cuz sint rāgibiles qualitates: r tamen sunt naturales potentie.

Responder Albr^o dicēdo qd durities r mollities p̄nt dupl̄r puenire. Uno^o ab aliena siccitate v̄l hūiditate. Et alio mō a p̄p̄a. si p̄mō pueniat tūc ad eas ē p se altera: r variari p̄nt nō sc̄a variatōe in subalib^o subri: r sic n̄ sūt nāles po^o v̄l ip̄o. Si autē sc̄do: p ueniat tūc variari n̄ p̄nt nisi sc̄a variatōe i subalib^o subri r sic sūt nāles potētie v̄l ipotētie ad q̄s ē gnatio. r n̄ p se altera: vt ocm̄ ē: r pariter de h̄s alyz intelligitur.

Alloz. n. maxime si aliq̄s intelligat in figu ris r in formis r bitudib^o: r hoz remotiōib^o r acceptōib^o: v̄l. n. eē qd alteratōis. Nō ē aut neqz i his: s; sūt bec cū qdā alterāf: dēfata. n. aut rarefacta: aut cū fiat cala: aut frigida ma teria: alteratio aut non est. Tex. cōmēti. XV.

Ic probat p tres rōnes qd ad q̄lita tes d 4° spē q̄ sūt forma aut figura n̄ ē p se alteratio. Et vult B Burl. qd forma r figura habēt se sicut supius r infe rius: quoniā forma sumif p forma artificia liū q̄ est acc̄is: sed figura sumif p terminatōe quantita tis: qz figura est q̄ terminos vel terminis claudif. r bec repiē tā in nālib^o q̄ i artificialib^o. C Et B dicit de mēte cōmē tatoris. Alibi tñ vlt qd forma sumif vt s̄: r qd figura solū repiāf i nālib^o. C Aly dñt qd forma ē idē qd dēcēs aut idēcēs mēbroz: orgāizatio: vt turpido aut pulchritudo. q̄ vt sic sūt in 4° spē q̄litas: vt at sunt corpus dispōnes sūt in p̄. S; figura ē q̄ terminio vel terminis claudif vt dicitū ē p̄us. C Alber. aut ponit qd forma r figura sunt idē realr: s; differūt rōne: qm̄ d̄ forma put sūt subm̄ in for mat. figura vō put recipit terminatōez q̄ritatis s; qd quantitas ex supficiebus aut lineis termināf. C Vult

Burl. q. 2. rō Arif. pbās q. ad q̄litates de q̄rta spē nō ē p se motus est: qz nō p̄dicat de suis subiectis fm x̄creta vt faciunt q̄litates de tertia spē. vñ nō est vez dicere q lignū est lectulus: sicut vez est dicere q lignū est albu.

Sed contra. qz sic vez ē dicere. r b̄ ē va lignū ē albu: ex q̄ ly albu sup̄pōit solū p ligno albo notādo albedinē. ita est vera. lignū est lectulus: qz ly lectulus postq̄ est cōcretū sicut ly albu supponit solū p ligno cōnotando formā lectuli.

Respondetur q duplex ē x̄cretū. s. substātinatū r nō substātinatū. Cōcretū substātinatū supponit p aggregato ex subiecto r forma. Sed x̄cretū nō substātinatū supponit solū p subo nōndo formā. mō x̄creta p̄xima q̄rte spē q̄litate sūt substātinata. iō supponūt p aggregato ex subo r forma. q̄re bec est falsa. lignū ē lect. qz significat q lignū ē lignuz r forma lectuli: qd ē falsuz. Sz x̄creta q̄rte spē nō sūt substātinata. quare p̄nt verificari de suis subiectis. iō rē.

Et hoc itaqz circa aie vtutes r malitias. vtr? .n. qdā pfectio est. Textu cōmenti. XVIII.

Pronit arist. q ad vtutes morales nō ē p alteratio. C. p. qz sūt pfectōes: r q̄libz talis ē indiuisibil. mō ad nulluz tale est p se alteratio. C. 2. qz acgrunt solū p alteratiōem factaz in sensu: r ad aliud. ideo ad eas non est p se alteratio.

Propter quod alig b̄ notāt volētes variare a Burl. C. p. q duplex ē pfectio. s. terminās motū: r adēq̄ta motui: vt si alig duce ret a nō gradu albedis ad gradu vt octo est pfectio terminās motū: qz solū in fine acgrit: s. latitudo albedis a nō gradu ad octo ē pfectio adēq̄ta motui: qz adēq̄te i toto motu acgrit: r ps ei? i pte. dicūt q ad p̄mā pfectōez nō ē p se mot?: s. bñ ad secūdā. C. 2. notāt. q q̄drupl̄ dī alig d̄ indiuisibile. s. s. q̄ritatē: vt p̄ct. s. formā siue denoiatōez: vt bō q nō ē oisibilis i ples hoies. fm magis r min?: vt forma nō hīs intēsiōē aut remissionē r inductiue. vt illud qd subito iducit sic lumē aur visio. C. Volūt itaqz q cū Arif. dic q pfectio ē indiuisibilis. iō ad eā nō ē p se mot?. qd itelligit de pfectōe termināte motū: r nō de adēq̄ta motui: r qd loq̄ de indiuisibili inductiue: r nō fm magis r minus siue denoiatiue aut q̄ritatiue. Et qz vtutes morales sūt tales. iō ad eas nō ē p se alteratio. naz sūt pfectiōes terminātes motū: r q̄ subito iducūt: qm virt? gñat ex freq̄ntatis actib?. vñ cū facti fuerit p̄imi actus subito gñat aliq̄ tota latitudo vtutis: r itez ex alijs actibus alia vt? subito gñat: ex q̄ cuz pozi resultat vna vtus itēsiō: r sic p̄ter. Si aut postea rtigat vtutē successiue gñari siue intēdi: B̄ erit p accūs: r nō necio siue p se. q̄re bñ seq̄ q ad moralē virtutē nō est p se alteratio.

Ex hoc fundamēto Burl. mltipl̄ argui pōt. C. p. s. B. qd dic q vt? moralis q̄ ē simplr talis ē oisibilis s. magis r min?. B. n. falsuz vt: qm q̄libz talis dato ad huc q oibus alijs modis eēt idisibil: ipa tñ hz gradus intēsiōez r remissos. r p̄nis ē oisibil fm magis r min?. C. Itē Arif. pbat vtr? q ad nullā vtutē moralē ē p se alteratio alr demōstratio nulla eēt. q̄ nō solū de vtute morali simplr: cui? oppo? seq̄ ex ocio ei?: cū eā solū dicat indiuisibile s. magis r minus. C. Itē ex ocio Burl. seq̄ q ad caliditatē sūmā nō ē p se mot?: qz illa solū ē in fine mot?: r nō añ. C. Nec valet ei? n̄ hō dū dic q suffic q aliqd p̄fuit eiusdē spē: qz tūc ad formā circū eēt p se mot?. dato q ples alij añ fuissēt: qd tñ Arif. negat. C. Itē ex illo fūdāmēto argui pōset q̄ positōez Burl. lci de iductōe formaz gradualiz pbād q s. hz ipz ad caliditatē nō eēt p se alteratio: qz ipa subito r

idiuisibilr acgrit: nec añ oēs caliditatē aliqd illi? spēi acquirir: qz fm eū sus corrupl̄ tota frigiditas q̄ inducatur aliqua caliditas. ergo cū frigiditatis sit dare p̄mū nō eēt in desitione: seq̄it q caliditatis erit dare p̄mū sui eēt in ceptōe: r p̄nis: tē nihil ei? p̄fuit. Et ad B̄ alig dicūt q vt ad caliditatē sit p se mot? alteratiōis nō requir q aliqd ei? p̄fuerit. s. sufficit q ad eā sit mot? ḡ necio r de p se sit de s̄rio in s̄riū: sic sūt frigiditatis r caliditatis. Sed nō sic est de vtute r vitio: qz lz mot? ad illa aliq̄ sit iter s̄ria. nō tñ semp: cū aliq̄ fiat aliquis virtuosus qui non fuit vitiosus r econtra. quare rē.

Insuper aduertēdū q ex sc̄da rōne Arif. q̄ pbat q ad vtutes morales nō ē p se alteratio argui pōset q ad raritatē r desitatē: r q ad albedinē r rubedinē rē. nō ē p se alteratio: qz solū acgrunt p trāsmutationē factā in alijs q̄litatib?. v. q̄litatibus p̄mis. ḡ rē.

Ad hoc aliqui dñt q ad vtutes r relatōes nō ē p se alteratio. qz nō acgrunt nisi p motū factū in alijs. s. nō sic de raritate r desitate: qz nō acgrūt solū p calefactionē: aut frigectionē: s. ē acgrūt p rarefactionē: aut d̄sationē q̄ sūt mot? alij a p̄mis p se rēdētes ad raritatē vl desitatē. C. Silt̄ albedo seu rubedo nō solū acgrūt p mot? factos ad q̄litates p̄mas. s. ē p alios vt p albefactionē r rubectionē. Uerūtū mot? alteratiōis ē p se: r p ad q̄litates p̄mas. p se aut r nō p ad q̄litates sc̄das de qb? nup mētio sc̄a ē: vt sup̄ dicit Cōmētator: cū mot? illaz vt rarefactio d̄satio albefactio rubeffectio p̄sequant calefactionē: aut infrigectionem que sūt pncipalr ad p̄mas qualitates.

Et quecūqz non equoca oia comparabilia sunt. Textu cōmenti. XXIII.

Prima cōditio regita ad B̄ q ali qua sint adiuicē p̄rie cōpabilia ē q illō in quo aliq̄ cōpant n̄ pueniat compatō equocē. s. vniuoce rē.

Aut quia sunt i alio primo susceptiuo. Textu cōmenti. XXVII.

Secunda cōditio est q illud i quo aliq̄ cōparant habeant idem susceptiuum primum comparatorum.

Sic ḡ nō solū o3 cōpabilia non equoca eēt sed non b̄e d̄iam neqz in qd neqz in quo. Tex. cōmenti. XXXIX.

Tertia cōditio est. illud in quo alij eēt eiusdē n̄e specificē in vtroqz comparatōz.

Circa secūdā cōditionē dubitari pōt de subto p̄accētū. p c? dubitatiōis solone ifrascripte teneant x̄clones. C. p̄ria x̄lo. Neqz mā p? neqz cōpositū subale ē p̄mū subz oius formaz accidētaliū. pbat x̄lo: r p de mā p?. qm dic Arif. i textu q canis r equ? sūt cōpabiles adiuicē in albedie: qz albedo hz p̄mū susceptiuū eiusdē nature i vtroqz: r tale nō ē mā p̄ma. s. sup̄ficies vt ponit ibidē. Silt̄ aq̄ r vor nō sūt cōparabilia adiuicē i magnitudie: qz magnitudo nō hz i eis p̄mū susceptiuū. qd tñ vuz nō eēt si mā p̄ma nō eēt susceptiuū oius formaz accidētaliū. C. Deide pbat x̄clusio de x̄posito subali. qm dicit Arif. q forme eiusdēz n̄e habēt p̄ma susceptiua eiusdē rōnis r specieī. cū igit in cane r equo sint albedines eiusdē n̄e. seq̄ q si illaz p̄ma susceptiua eēt cōposita subalia q canis r equ? eēt eiusdē spēi. n̄is ē falsuz. vt ps. C. Et scias q triplex ē subz. s. inbēsōis: denoiatiōis: r distinctōis. Materia p̄ma ē subz inbēsōis. p̄pinqū vel remotū oius accētū n̄aliuz. Cōpositū subale resp̄cū pluriū accētū ē subm denoiatiōis.

Subm aut distinctio in diversis accubus e diuisus. vñ
 suplicies e subm distinctio ipsoz colorz: r bñdũ sapoz:
 r ita d alijs. ¶ Scda s. Materia pma respectu quozũ
 dā accubũ est subm in bñdũ ppiquũ r pxiũ suscepti
 tũ ipsoz. respũ vñ quozũ dā alioz. subm in bñdũ pxi
 mũ e ipz cõpositũ: vel forma aliq exis in eo. ¶ Prima
 ps pñis p3 de q̃ritate q̃ imediate fundaf i mã pma: r se
 cũda p3 de caliditate: frigiditate: albedine. nigredie: sen
 satioe r itellectoe rē. ¶ Et ex hac declaratoe pme pris
 pñis bñdũ vna cũ scda p̃ditoe pmissa iferũt qdā: q̃ in celo e
 mã eiusdẽ rōnis cũ mã istoz inferiorz: qm̃ q̃ritas celi r
 q̃ritas istoz iferiorz sũt eiusdẽ rōnis: vt corpẽitates su
 pficies: aut linee: q̃ sunt spẽs spālissime. r p pñis bñt susce
 ptiua pma eiusdẽ rōnis: p secũdā p̃ditoez: s3 talia nõ pñt
 poni nisi mã pma celi r hoz iferiorz p declaratoez pme
 pris bñdũ pñis. q̃re rē. ¶ Tenetes tñ oppositũ dicit illas
 q̃ritates spẽ differre. Et aliter et pñt rñderi vt in q̃one
 vltima pmi bñdũ patefactũ fuit. ¶ Tertia s. Maior e di
 uerfitas formaz receptiuaz in subiectis q̃ in subiectis
 recipiẽtib. p3: qm̃ si fuerint forme eiusdẽ rōnis necario
 subiecta pma erũt eiusdẽ rōnis: s3 nõ necio si subiecta p
 ma sunt eiusdẽ rōnis forme sũt eiusdẽz rōnis: qz albedo
 r nigredo differũt spẽ: r tñ sunt in suplicieb. eiusdẽ spẽi.
 ¶ Ex qb̃ segf q̃ s3 qdlibz accũs beãt determinatũ subz
 pmi sine quo nõ inuenitur: nõ tñ qdlibet tale subm de
 terminat tale accũs. vñ q̃uis albedo nõ possit eẽ nisi in
 suplicie sit: tñ suplicies pñt esse absqz albedine.

Intelligenduz est q̃ h̃ ex trib. p̃petatib. q̃s
 dic̃ Ari. oportere verificari vt
 aliq̃ adiuicẽ p̃prie cõparent. Dicũt aliq̃ q̃ lenitas ignis
 r lenitas aeris sũt eiusdẽ spẽi spālissime. Et silr dicit de
 grauitatib. aq̃ r terre. qm̃ p̃prie d̃f q̃ terra e grauior aq̃.
 r p pñis grauitas e eiusdẽz nãe i vtroqz cõpatoz. ¶ Itẽ
 grauitates ille bñt susceptiua pma eiusdẽ spẽi. s. corpo
 reitates de gñe q̃ritatũ. q̃re rē. ¶ Aduertẽdũ vltẽri. q̃
 s3 fm̃ spẽm spālissimã solũ fiat p̃pe cõpato: tñ fm̃ gen.
 s3 large cõpato fieri pñt. vñ q̃uis gen. sit aliq̃ mō equo
 cũ. s. p q̃to suis spẽb. cõpetit fm̃ diuersis rōnes sup̃tas
 a oñtũs diuidẽtib. ipm̃: r sic fm̃ ipm̃ cõpato nõ fiat: tñ
 qz gen. et est vniocũ aliq̃ mō. s. p q̃to cõpetit oib. suis
 spẽb. fm̃ vnã rōnẽ cõem q̃ e suba aiata sensitua respũ
 aialis. iõ merito h̃ fm̃ gen. fieri pñt cõpato. q̃re albe
 dinẽ magis visibile eẽ dicimus q̃ nigredinẽ: r albũ ma
 gis coloratũ q̃ nigrũ. ¶ Etia fm̃ trãscendẽtes iproprie
 fieri pñt cõpato. p q̃to in eo iuenit vniocatio. s. vt cõ
 petit suis significatis s3 vnã rōnẽ. q̃uis fm̃ pñs r poste
 ri. vñ dicimus q̃ suba e magis ens q̃ accũs. ¶ Pro q̃
 sciẽdũ q̃ equoqz: qdãdam significat pla q̃ nõ bñt in eo
 aliq̃ rōnẽ cõem. nec vnũ est alteri. s. similitudo vt ly canis:
 r qdã significat pla nõ fm̃ eadẽ rōnẽ cõez: s3 vnũ e al
 teri. s. similitudo: vt ly hõ respũ hois picti. Aliud aut signi
 ficat pla s3 eadẽ rōnẽ cõez r distinctas spãles: vt qd̃s ge
 nus. ¶ Vltẽri sciẽdũ q̃ vniocũ large d̃f qd̃ competit
 plib. fm̃ eadẽ rōnẽ sine oñtia pozitatis r posteriorita
 tis. Magis p̃pe qd̃ cõpetit plib. fm̃ vniocã rōnẽ speci
 ficã. ¶ Ecõtra leguocũ large d̃f qd̃ cõpetit plib. s3 vnã
 rōnẽ r diuersas. Prope qd̃ cõpetit plib. fm̃ vnã rōnẽ
 icq̃liter. Magis p̃pe qd̃ cõpetit plib. nõ fm̃ vnã rōnẽ:
 sed plures. S3 bec diffusi. pmo h̃ habita sunt rē.

De r̃ circa motũ qz cõmẽtator
 dic̃ q̃ linea re
 cta nõ pñt fieri circularis: B̃ itelligẽdũ est ca
 piẽdo lineã rectã vel circularẽ p̃ aggregato
 ex linea r figura linee: r nõ p̃ lineã tantũ: qm̃
 accipiẽdo lineã rectã r lineã circularẽ solũ p̃ lineis q̃ iũt
 mãlia in talib. aggregatis: sic p3 q̃ linea recta pñt incur

uari. r ex pñti fieri circularis: r eodẽ mō loq̃ndo de lineã
 recta vel circulari pñt dem̃fari q̃ linea recta r circularis
 sunt adiuicẽ eq̃les: qm̃ fm̃ geometras circulus ad suaz
 diametrũ b3 p̃portioez triplã sexseptimã. Sit g̃ circu
 lus. a. r diameter ei. sit. b. r alia lineã recta hñs p̃portioez
 eadẽ ad. b. sic h3. a. sit. c. tũc argf sic. Quẽcũqz bñt eandẽ
 p̃portioez alicui tertio sũt eq̃lia iter se: s3. a. r. c. bñt eadẽ
 p̃portioez ad. b. qz triplã sexseptimã. g̃ sunt eq̃lia inter
 se. s3. a. est lineã circularis. r. c. lineã recta. q̃re rē. ¶ Itẽ
 arcus est maior sua chorda. g̃ ipsam excedit: s3 oẽ qd̃ ex
 cedit aliõ e diuisibile i excessũ r illõ q̃ excedit: sit g̃ excef
 sus. a. r illõ q̃ excedit. b. r chorda sit. c. r tũc segf q̃. a. r. c.
 sunt eq̃lia qm̃. a. b. excedit. c. solũ p. b. s3. a. e lineã circula
 ris vel curua. r. c. lineã recta. ergo rē.

**De alteratione aut qm̃ e eq̃l r velox altera af
 teri.** si ergo est ipz sanari alterari. Est aut hñc
 qdẽ velociter aliũ tarde sanatũ esse: r sil quof
 dã. q̃re erit alteratio equal r velox: icq̃li. n. tpe
 alteratum est. Tex. cõmentũ. XXXII.

Consideradum q̃ tria regrũ ad
 hoc q̃ aliq̃ altera
 riones sint eq̃les. s. eq̃litas tps: idẽtas spe
 cifica q̃litas fm̃ q̃s est alteratio: r q̃ vna q̃l
 itas nõ sit alia itẽtio: qd̃ vltimũ aliq̃ sic itell
 gũt. s. q̃ p vnã alteratioz nõ acgrif q̃litas sufficiẽs deno
 minare subiectũ itensũ q̃ p aliã. ¶ Alij vero p̃ illõ itel
 ligũt q̃ p vtrãqz alterationẽ eq̃lũz acgraf eq̃lis latitu
 do gradualis q̃litas. Vñ isti dicũt q̃ si vnũ subz acgr
 ret i aliq̃ tpe latitudinẽ caliditatis a nõ gradu ad q̃tuor
 in quo tpe illud subm acgreret latitudinẽ caliditatis ad
 q̃tuor ad octo: q̃ ille alteratoez erũt eq̃les: qz latitudo a
 nõ gradu ad q̃tuor est eq̃lis latitudini a q̃tuor ad octo:
 cũ tãta p̃cise sit distãtia gradualis iter non gradu r gra
 dũ vt q̃tuor q̃ta e iter gradu vt q̃tuor: r gradu vt octo: r
 tñ nõ sufficeret p̃ illaz latitudinũ denoiare suũ subz ita
 itẽsum sic faceret scda: qz nõ corruẽdet gradui medio ita
 itẽto: illud aut negaret p̃mã viã tenentes. ¶ Ad B̃ vñ q̃
 alteratoez sint eq̃ veloces regrif eq̃litas tps r q̃litas
 fm̃ q̃s sunt alteratoez: r B̃ in ordie ad subta p̃portioabi
 liter cõpata: vt q̃ si medietas vni. alteref in medietate
 tps r q̃ta ps in q̃ta: r sic de alijs. Et pp̃ B̃ cõcedũt aliq̃
 q̃ a. r. b. alterabũt eq̃li velocitate: r tñ. a. velocius alte
 rabit q̃. b. v: si medietas. b. oio in eodẽ tpe vñ alteref
 sic totũ. a. ¶ Et vltẽri volũt isti q̃ non bñ dicit Enri b.
 cũ posuit in tractatu de trib. p̃dicamẽtis velocitate au
 gũẽtãtioẽ attẽdi penes p̃portioabile acgritũ rē. qm̃ ea
 dẽ e rõ de motu augũtãtioẽ: r d̃ motu locali. pp̃ qd̃ cũ fe
 cerit Ari. mẽtionẽ de motu locali: nihil spãlr dic̃ d̃ motu
 augũtãtioẽ. S3 i motu locali attẽdit velocitas absolute
 penes spãtiũ p̃trãstũ i tãto vñ i tãto tpe. g̃ i motu augũ
 tãtioẽ aut dimiũtioẽ attẽdit absolute velocitas penes
 q̃ritate acgritã vel depditã in tãto vel in tãto tpe: r non
 penes p̃portioabile acgritũz vel deperditũ. quare rē.

**Quã aut moues mouet spãliq̃d: r i alsquo
 r vsqz ad aliq̃d.** Tex. p̃mẽ. XXXV.
De aristoteles ponit aliquas regu
 las circa motuz at
 tendendas. Et primo circa motum locale.

**Ineq̃li ergo tpe eq̃lis potẽtia ei in quo e. a.
 medietate ipsi. b. per duplicationẽ ipsius. c.
 mouebit: p̃ ipsum aut. c. in medietate ipsi. d.
 sic. n. erit analogia.** Textu cõmẽ. XXXV.

Prima regula. Si aliq^o po^o moue-
at aliq^o mobile in
aliq^o tpe p aliq^o spatiu: eadē po^o mouebit me-
diētatē illi^o mobilis in eodē tpe p duplū spa-
tiū. Dec solū regula t3 in mouētib^o hūitibus
pportōez duplā ad suas resistētias: qm̄ in talib^o sub du-
plā resistētia duplā pportio potētie ad resistētia: t p
monēs d3 itelligi totū qd se t3 ex pte agētis: t p mobile
totū qd se t3 ex pte resistētis: qd dī pp mediū t alia oc-
currētia po^o motū ipedire aut tardare. Un̄ nō o3 q^o for-
hūis pportōez duplā ad aliq^o lapidē quē pucit p aliq^o
distātia in aliq^o tpe ei^o medietatē puciat ad duplā distā-
tia in eodē tpe: qz forte nō subduplā resistētia q̄ est ex
p^o medij. ¶ Si autē monēs habuerit ad mobile pportio-
nē maiore q̄ duplā: mouebit medietatē min^o q̄ i du-
plo veloci^o: t p cōs in eodē tpe p spatium min^o q̄ duplū.
sic p3 de po^o motoris vt octo de resistētia vt vnū. h3. n.
potētia vt octo ad resistētia vt vnū pportōez octuplā q̄
est minor q̄ duplā ad quadruplā: t ad resistētia vt duo.
Si vō monēs habuerit ad mobile pportioez minorē q̄
duplā mouebit medietatē plus q̄ i duplo veloci^o: qz a p-
portōe magis q̄ i duplo maiori. t p cōs in eodē tpe p spa-
tiū mai^o q̄ duplū sic p3 de potētia motoris vt tria t d re-
sistētia mobilis vt duo: t d resistētia vt vnū. pportio. n.
triū ad vnū q̄ est tripla ē maior q̄ duplā ad pportōez triū
vt duo: q̄ est sexgaltera. mō pportio velocitatū in moti-
bus fm̄ veriorē opinionē insequit^o pportionē po-
tentiarum mouentium ad suas resistētias.

¶ Et si eadē potētia idē in hoc tpe tantūdem
mouet t medietatē in medietate mouebit.
Textu commentī. XXXVI.

Secūda regula. Si aliqua po^o mo-
ueat aliq^o mobile
in aliq^o tpe p aliq^o spatiū eadē po^o mouebit
medietatē illi^o mobil^o i medietate illi^o tpe p
eqlē spatiū. glofē vt por. alr paterec istātia.

¶ Et medīa irus mediū mouebit eqlē p tpe eqlē
vt ipf^o. a. potētie sit t medietas q̄ ē ipm. e.
t ipf^o. b. 3. sit mediū. sīl r igit se h3 t scdm̄
analogiā virt^o ad graue q̄re equale t inequali
ipse mouebit. Textu cōmen. XXXVI.

Tertia regula. Si aliqua po^o mo-
ueat aliq^o mobile i
aliq^o tpe p aliq^o spatiū: medietas po^o moue-
bit medietatē mobilis in eodē tpe p idē spa-
tiū. ¶ Et itelligit^o hec regula tenēdo resistē-
tia medij ex parte mobilis t breuiter ea q̄ faciūt ad mo-
tum ex pte motoris: t ipedientia ex parte resistētie.

¶ Et si. e. ipm. 3. mouet in ipso. d. scdm̄. c. nō
necessariū ē i eqlē tpe. e. duplū ipso. 3. mouere
scdm̄ medietatē ipf^o. c. Text. p. mē. XXXVII.

Quarta regula. Nō si aliq^o po^o mo-
ueat aliq^o mobile
in aliq^o tpe per aliq^o spatiū eadē mouebit du-
plū mobile i eodē tpe p medietatē spatij. p3.
qz potētia vt octo sufficē mouere resistētia vt
sex in hora ppedale. ḡa exēpli: t nī eadez non sufficeret
mouere resistētia vt. xii. qz a pportione minoris ine-
qualitatis non prouenit actio.

¶ Si vō. a. b. mouebit in ipso. d. q̄ta ē ip3. c.
medietas ipi^o. a. q̄ ē i quo ē. e. ip3. b. si moue-
bit i tpe i quo ē. d. n3 i aliquo ipf^o. d. ipf^o. c.

h3 qd ē analogia ad totū. c. sic ē. a. ad e. oio. n.
si p̄tigit nō mouebit nihil. Text. cō. XXXVII.

Quinta regula. Nō si potētia aliq^o
moueat aliq^o mo-
bile i aliq^o tpe p aliq^o spatiū. medietas poten-
tie mouebit totū mobile i eodē tpe p medie-
tatē spatij. p3 de potētia motiua vt octo: t re-
sistentia vt sex. qz potētia motiua vt quattuor non suf-
ficeret mouere resistētiam vt sex. quare.

¶ Si vō duo t vtrūqz: horū autē vtrūqz mo-
uet tm̄ i tāto: t pposite potētie p̄pōit ex graui-
b^o eqlē mouebit lōgitudine t i eqlē tpe. Sile-
nāqz ē h3 analogū nūez. Text. cō. XXXVIII.

Sexta regula. Si due potētie mo-
ueāt duo mobilia in
aliq^o tpe p aliq^o spatiū: aggregatū ex illis po-
tentys mouebit aggregatū ex illis mobili-
bus in eodē tpe per idē spatiū. ¶ Dec regu-
la h3 vep vt dicit Cōmētator: si ambe potētie mouētes
mouēāt per idē tpe: t per idē spatiū siue equale. alr autē
staret aggregatū ex illis potētys mouētib^o aliq^o illaz de
per se mouere per maius spatiū: aut minus i tpe eodē. t
sīl r in maioz tpe: aut minor p idē spatiū. ḡa exēpli. o3
to q^o potētia vt quūoz moueat resistētia vt vnus p duas
leucas in vna hora: t potētia vt duo moueat resistētiam
vt vnū per vnā leucā in vna hora: tūc potētia vt sex mo-
uebit resistētia vt duo in vna hora. p minus q̄ duas leu-
cas: t per plus q̄ p vnā leucā in eadez pportione in qua
pportio tripla excedit duplā. ¶ Ex quo vlteri^o seq̄t q^o
potētia vt sex mouebit resistētiam vt duo per vnā
leucā in miori tempore q̄ sit hora: vt per duas leucas
in tempore maiori q̄ sit hora.

¶ Sic igitur in alteratione t in augmento ali-
qd quīdez enim est augens: aliquid autem t
quod auget. Text. cōmētī. XXXIX.

Ic ponit quūoz regulas circa motum
alterationis t augmentōis
que hūit modificari. Un̄ cū dicit Ari. q^o si ali-
quod alterās inducit aliq^o qualitātē in aliq^o
tpe. inducet duplā in duplo tpe: t q^o alterans
duplū i eodē tpe inducet duplā qlitatē: t q^o in medio tpe
inducet mediū qlitatis: t q^o media vt^o in eodē tpe inducet
mediū qlitatis. t sīl r in augmentōe. ¶ Primū h3 itelli-
gi in alteratōe vniformi. ita q^o agēs semp̄ hēat eqlē pro-
portione ad passum. ¶ Secūdū h3 verū dūmodo illud
agēs duplū p̄tinue se hēat in pportōe duplā ad passū in
respectu ad pportione p̄ozis agētis. ¶ Tertū t3 in p̄oz
casu. s. q^o alteratio sit vniformis. ¶ Quartū verificatur
dūmodo illud subduplū agēs p̄tinue se hēat in pportōe
maioris inequalitatis ad passū. que pportio p̄tinue sit
p̄cise subduplā ad pportione duplā agētis p̄us assumpti.

¶ Si autē alterās: aut augēs tm̄ in tāto tpe au-
ger: aut altereret: nō est necesse mediū in medio
t in medio mediū. Sed nihil si p̄tigit augmē-
tabit: aut alterabit sicut t in contrarium. Textu
cōmenti vltimī.

Abiungit q̄ntā regulā que ē negati-
ua. v3. q^o nō o3 q^o si aliqua
virt^o alteret vel augmētet aliq^o totū in aliq^o
tpe: q^o medietas illi^o virtutis possit alterare
vel augmētare idē totū in aliq^o tpe. q̄ sīl r pro-
bat sicut p̄us p̄bata fuit sīlis regula de motu locali t3.
¶ Et sic est finis septimi libri p̄physicōz.

Incipit octavus liber physicozum.

Atq; aut factus sit aliqui motu cu no eet prius: et corrupti itex sic q moueri nibil sit: aut neq; fact' sit neq; corrupti: s; erat sp et erit hoc immortale: et sine qere existit in his q sunt: vt vita quedam natura subsistebus omnibus. Textu comentii. I.

Questio. I.

Mobitatur an pbus hic probz eternitatez motus in comuni: an pmi motus.

Ad hoc dubiu dicebat Anicena. Alpbababi: et Auēpace q Arist. hic pbat eternitate motu in coi: quoz rones sunt iste.

Prima qd est q demfatioes Arist. pcedit ex coib. g pbat de motu in coi. p3 qna: qz vt ex pmo posteriorz betur nulla scia spalis pcedit ex coib: aliter demfationes eent isufficietes. C 2 ro. qz Aristoteles pbatit inferi pmi motu ee eternu. g hic no pbat ide: aliter eet supfluus. C 3 ro. qz iseri Ari. pbat ppetuitate pmi motus vti h demfatis. et pms legatur q hic no demfat qd ibi demfabit. s; ppetuitate pmi motus: aliter asumeret qd deberet pbare. C 4 ro. qm Ari. inferi qrit an aliq semp moueant et aliq semp qeicat qd no faceret si pba ret eternitate pmi motu. h. qm qstaret aliq semp moueri. s. corpa celestia. C 5 ro. Ordo Arist. sp e pcedere a magis coib: ad minus coia. g h pbat eternitate motu in coi. inferi aut pbatit hoc de motu p. C 6 ro. Ut habet ex pmo posteriorz demfatio pticularis no e sufficiens nisi coiungat vltic ea p supponat: s; cu Ari. pbatit inferi de p motu ppetuitate demfatione particulari: qz hic pbat de motu in coi ppetuitate. et hoc erit demfatioe vniuersali. aliter. n. neutra demfationu esset sufficiens.

Auerrois autez tenet q Ari. hic pbat eternitate pmi motu. et idē vult dñs Alber. s; aliqliter discrepet ab Auero: qm Auerois vult pmi motu ee do coeternu et neq; iccepisse esse neq; debere desinere ee. S; dñs Alber. no vult pmi motu sic esse eternu: qm in eternitate icipit ee et desinet ee: s; solu sic. v3. q nullu fuit tps in pterito in q no fuerit pmius motus: et nullu erit tps in futuro in q no erit pmius motu. et p hac pte sunt rones. C 2 ro. qz Ari. pbat eternitate illi motus cui p se et essentialr iest eternitas. alr rones essent isufficietes: s; p motu iest eternitas centia liter. aly aut motib pticularib p accis cu eternitas i eis sit p continua susceptioez eoz adiuice ex ptiuatoe pmi motu. g pbat eternitate pmi motu. C 2 ro. No de illo motu pbat pbus eternitate q est vita bis q subsistit fm nam vt dicit in textu: s; nullus motus e talis nisi pmius. igit rē. C 3 ro. sumit ex mo suo arguendi q de illo motu loqt q pcedit oēs motu nouu siue factu: s; nullus est talis nisi motus celi. g. C 4 ro. sumit ex probatioe ei: qm ex B arguit Ari. motu esse eternu qd motu p supponit mobile: et est act' mobilis in qtu mobile. et ex B p3 q no loqt de motu in coi: s; de aliq vno motu q est motus celi. igit rē. et iste qtuor rones sunt cometatois. C 5 ro. De illo motu pbat pbus eternitate que no ee eternu rones psuadetes adducit et soluit: s; solu soluit rones pbates no esse aliq vnu motu eternu et no motu in coi p successione motu pticulariu adiuice. vt p3 in rōnib ei. g rē. C 6 ro. Si hic demfēt eternitas motu in coi si ne motu pticulariu sibi iuice succedenti: h esset vt p hoc demfaret postea tanq p signu pmi motu esse eternu: et sic esset demfatio circularis: cu in secundo de gene

ratione demonstrenē motus particulares esse perpetuos fm successione eorum adiuice ppter hoc q latio ce li est perpetua. igit rē. Et hoc rō est dñi Alberti.

Si quis igitur via secunda defendere vellet rōnib aduersis sup factis sic posset rñdere. C Ad pma of. q scia spalis bn pcedit ex coib: s; actis tñ p ppos terminos illa coia faciētes spalia. et sic ē hic. et h multoties demfanti b' accidit. C Ad secū dā negat pna: qz eadē h bn pōt demfari: et multoties de monstrat p diuersa media vt hic fit. C Ad tertiā of. q Ari. no vti iseri hie demfatis loqndo de hne pncipalr pbada: s; aly vti hie declaratis tanq pmissis pambulis ad hne pncipalr pbada: et h fit frequēter. C Ad qrtā of. q Ari. no qrit illud ibi tanq dubiu: s; aduersariuz arguēdo deducēdo intentu suu quocūq; sibi rñdeatur. C Ad qntā rñ def. q s; illd sepe faciat Arist. no tñ temp. vt sufficē idē pbat p media tñ vltiora et coiora. C Ad sextā of. q non sepe pmittit demfatio vltis: s; vep est q demfatio pticularis p supponit vltm: vt si pmissis no fuerit p se note efficiant certe p resolonem eaz ad pmissas demfationis vniuersalis et tadem ad pma pncipia.

Quia tamen argumēta Auero. et dñi Alberti h pma pte non cludunt. id sustinendo illā viā siue oppositā ad ea rñdet. C Ad pma of. q eternitas iest pmo motu per se: et etiaz motu in coi et per pus nāl r mouet in coi: id de eo fit hic demfatio. argumētū aut solū pbat q no loqt de aliq motu pticulari et hoc est pcedēdu. C Ad 2 of. q no solū pmius motus in coi est vita bis que subsistit fm nam. C Ad tertiū of. q no solū motu celi: s; etiā motu in coi pcedit oēm motu nouu siue factu: imo pus nāl r motu in coi q motu celi: s; no tpe. id hic loqtur Ari. de motu i coi qui simplr oēm motu pcedit: et no de motu pmo. C Ad 4 of. q magis arguit oppositū. qm Ari. no loqtur de aliquo vno mobili: sed de mobili in coi: qd p3 in rōne sua. et sic ex ppetuitate mobilis in coi pbat ppetuitate motus in coi et no pmi motu. qz tūc loqtur de pmo mobili tñ. C Ad 5 p3 q neganda est minor: imo pba soluit rones pbantes motum in coi eternu no esse. C Ad vltimū p3 q demōstratio circularis est possibilis in diuersis generib' causarum et in diuersis generibus demonstrationum.

Incipient' at primū et ex dñs finit' a nob i pbficis pri'. Bicim' aut motu esse endelechia. i. actū mobilis s; q e mobile. necesse ergo existere res posibles moueri fm vnumquēq; motum. Text. comentii. III.

Aristo. volens pbare motum esse eternu duo p supponit mouēs. Ubi dicit Lōmē. comentio. 4. q mobile. s. in potētia pcedit tpe ipm motus in actu. Et h pōt itelligi duplr. Uno mō q mobile in potētia sit alterius spēi ab eo qd erit motu in actu sic ptingit in motu gnātōis et corruptōis subalis et in motu locali elemētoz: vñ dū ex terra gñat ignis. terra est mobile sursum in potētia: ignis vō in actu mouebit sursum. Alio pōt itelligi q mobile in potētia ē idē numero qd erit cū eo in actu motu: qd in vnoquoq; motu mobilis noui verificari pōt de ipsa mā. Et dicit vltēri' Lōmētatoz aliqliter digrediendo q potētia q est in igne ad motu supius actu iuncta cū forma ignis no est nālis: s; violēta: qz alr dria eent in eodē in sil. s. motu sursum et talis potētia dum ignis actualr moueret sursum. s; potētia ignis ad motu supius iuncta cum forma alteri' ex q ignis gñat vputa terre bn ē nālis. et ex hoc credūt aliq comē. voluisse mo

tum ignis supius ee violentu r motu terre supius ee naturalis: qd no est vep. Etaly dicut q prima potentia est violeta r no naturalis. qz est potetia accntalis ad motu r opationem tatus. aut dr nalis. qz est essentialis. v3. ad formā substantialē ex qua segtur motus.

Burleus aut velle vt q qñ ignis est actu ex locu suū nālē r qescit q sic illa ges ē sibi violēta: ita puatio mot' surfū ē sibi violenta. r p' nōs po' ad motū surfū. qz qñciq; puatio alicui' rei ē alicui violēta: r po' ad illā rē ē sibi violēta. r h' ē pmo de potetia opposita motui q' ips' pcedit. r n' de illa q' ē sil' cū eo. p3 igr' q' tal' po' ignis ad motū surfū cū ē puata forme ignis ē sibi violēta: qm' si eēt sibi nālīs cū potetia nāl' rei nūq; deserat eā: seqret' vt dic' amē. q' tria sil' eēt in eodē. s. tal' potetia ad motū: r mot'. r sic p3 pma ps dicti amē. ¶ 2° dclara' qm' sic potetia ad motū surfū ē violēta igni i actu: qz mot' surfū ē sibi nālīs. ita talis potetia ē nālīs terre aut alteri graui: qd dr' ignis in potetia: cuz ex tali possit ignis gnari. qz mot' surfuz ē sibi violē'. Vel dicat' q' potetia ad motū sursum coniueta cū forma ignis ē sibi violēta: sed coniueta cū forma illius ex quo debet ignis generari ē sibi naturalis: qm' sicut ignis naturaliter generat' ex terra: r nālīter mouet' surfuz. ita nālīter gnāt' ex aliquo qd ē nāl' in potetia ad motū surfū. Et lz n' sit mobile surfuz nāl' i potetia qd ē tñ mobile surfuz nāl' i potetia ex q. r sic nālē ē igni vt illud ex q' gnāt' sit i potetia ad motū surfū. i. vt ex illo possit aliqd fieri qd nāl' moueat' surfū: sic nālē ē igni vt ex illo gnāt'. qz potetia ad motū surfuz: q' est in illo ex q' ignis gnāt' est sibi nālīs. qre rē.

Mterius qrit. Utrū p'mus motus sit etern': vt i p'missa q'one p' supponit. Et arg' q' non: ēt suppositis fundamētis Aris. ¶ Et pmo sic. cuiuslibet trāsmutatōis pncipia intrinseca sūt tria. s. materia forma r puatio: vt ex hoc pmo hui' colligit': sed motus celi est trāsmutatio. ergo rē. r tūc sic. ¶ Motus pmi puatio est pncipiū. ergo aliqñ fuit puatio motus pmi. r p' nōs tunc celi nō mouebat'. ergo sequit' q' motus p'mus non est eternus. ¶ Secūdo. differētia est inter mutationez subitā r motū successiuuz. Quoniā omnis subita mutatio est de cōtrario in contrarium: sed omnis motus successiuus est de cōtrario in cōtrariū. vt patuit in gnto huius. cum ergo primus motus sit successiuus erit de cōtrario in cōtrariū. qz terminus clausus: r ex cōsequētī finitus r nō etern'. ¶ 3° tps est nūerus cuiuslibz mot': vt habitū est qro h'. g' est nūerus pmi mot'. r p' nōs p'mus mot' est nūeralis. qre finit' r nō etern': cū ifinitum fm q' ifinitū sit ignotū. ¶ Quarto fm Aris. gnto h'. cuiuslibz motui opponit' ges: siue fuerit nālīs. siue violent': r nō solū ges. imo ēt mot'. Uñ motui pmi mobil' ab oriente in occidēs opponit' mot' aliaz sperarū ab occidēte in oriens: s3 si vnū oppositoz est in rerū nā: reliquū est vel fuit vel erit in rerū nā: r p' nōs erat vel erit ges pmi mobilis. vt g' nō eternāl' mouebit' vl' mouebat': r p' nōs p'mus mot' nō est etern'. ¶ Et qz tps seq' cēntialr motū p'mū. r si p'm' motus ē etern' tps est ifinitū. Arguit' q' n' ē dādū tps ifinitū: r ex nōti p'm' motū nō ēt eternuz. Et p' sic. 4° p'hy. tps ē nūer' mot' fm p'm' r posteri'. cū g' qd' lz tps sit eiusdē spēi spālissime cū alio: seq' q' illa d'istō cōpetit' cuiuslibz tpi. qz qd' cēntiale ppetitalicui' indiuiduo alicui' spēi cōpetit' cēntialr cuiuslibet indiuiduo eiusdē spēi: r p' nōs seq' q' totū tps ē nūer' r mēsurā. qz cogno'scit' g' finit'. q' ifinitū h3 q' ifinitū ē ignotū rē. ¶ Secūdo apud Aris. 4° h'. sic se h3 pūct' ad lineā: ita istās ad tps: s3 in lineā ē repire pūctū terminātē r nō copulatē: vt in lineā rectā. g' r i tpe ē repire istās qd' termināt r nō copulat.

r p' nōs seq' q' i toto tpe p'git repire istās an' qd' n' fuit tps: vl' post qd' n' erit tps: qz totū tps ē finitū. Nec valet si dicat' q' Aris. log' de lineā circulari i q' nō ē iuenire pūctū terminātē r nō copulatē. qz si teneret illa sil'itudo. rē argueret' sic. Sic se h3 pūct' ad lineā circularē: ita istās ad tps: s3 i lineā circulari idē pūct' ē p'm' r finis eiusdē lice. g' i tpe idē istās ē p'm' r finis eiusdē tps: qd' tñ ē fl3. ¶ 3° fm Aris. 6° h'. magnitudo mot' r tps seiuicē psequit' q' ad finitātē r ifinitātē: s3 nulla magnitudo ē ifinita. g' neq; tps. Et qz q' ad eē eternū: vl' nō idē ē iudiciū d' p' r de mūdo. arg' q' mūdus nō ē etern'. r p' nōs nec p'm' motus. Et p' sic. sic ē de minorū mūdo: ita de maiorū: s3 ali qñ icepit eē minor mūdus. v3. hō. g' r maior. pbat' mior: qz si eternāl' fuit hō: cū glibz hō beāt' aīam distinctā ab aīa alterius. seq' q' ifiniti hoies pcesserūt: qz qz aīe nūc sūt. r sic seq' q' eēt actu multitudo entiu sepatoz abiuicē. g' ifinita: qd' ē impolē. Nec valet si dicat' q' vnicus ē itels' oīuz hoīuz: qz aīa hūana est forma subalis vana esse cōposito. ergo plurificat'. p3 nōs: r aīas pbat'. qz est actus corporis p'fici organici rē. quod p3. qz est p'm' principiu' vegetādī sentiendī fm locū mouendī vel itel' ligendī. ergo est actus corporis rē. p3 p' sequentia. qz hie demōstratur diffinitio materialis per formalē. ¶ 3° apud Aris. scōo p'ficiōz. mouētia nō mota quo ad qd' nō sūt p'hyce cōsideratiōis: s3 si vnic' eēt itellect' quo ad qd' eēt h' g' quo ad qd' non eēt p'hyce cōsideratiōis. ¶ Ar. scōo de aīa ponētē eī' diffinitōez. ¶ Scōo quādo: cūq; sunt plura indiuidua sub vna specie spālissima illa sūt corruptibilia: qz nō multiplicāt' in eternis: cū p' vnū possit spēs p'seruari. s3 oīa corpa celestia sunt eiusdē spēi spālissime. g' s' corruptibilia: r p' nōs ēt gnabilia. g' mūd' n' ē etern' cū sint pres' eī' pncipaliozes. ¶ Ar. sicut eiusdē spēi specialissime arguit'. qz coz' mot' sūt eiusdē spēi specialissime cū sint ad terios eiusdē spēi spālissime. r p' viā eiusdem rationis. quare rē.

In opposituz ff plime rōnes Ari. r omē. ad q's tenēdo fidē r veritatē de mūdi creatōe: vt ēt voluit Aris. de nā deoz: vt h' refert dñs Albert': nō ē difficile rīdere. ¶ Ad p'mā igit' rōnē Aris. admittāt' suppones q' mot' p'supponit mobile r mouens: r cū dr' q' aut mobile: aut mouēs s' scā: aut eterna. Rīdetur q' mouēs ē eternū. s. de'. s3 motū. v3. celi est creatuz seu pductū: n' at' gnātū: qz gnātio ē termin' mot' vñ motus. puēt' terminās motū dr' gnātio: s3 subit' puēt' n' terminās motū dr' creatio siue factio: aut pductio. Nā gnātio est iferi' ad mutationē r mutatio ad pductionē. qre p3 q' nō seq' q' an' p'mū motū fuit mot': s3 solū factio subita q' non est termin' mot': r que nihil pcessit nisi deus. ¶ Ad aliud de relatōe p3 q' nō oīs relatio segtur mutationē q' est termin' mot': s3 segtur illā: aut pductionē vel creationē q' n' teriat motuz: nec est mot'. ¶ Querrois tñ diceret' fm fundamēta sua q' oīs relatio seq' necario mutationē factā i altero correlatiuo: aut in vtroq; aut in alio extrinseco. ¶ Alij aut' dñt q' non o3 addere vltimā p'culā: p' q' notāt' q' aliq' relatio h3 vnū correlariuz tñ vt idētitas: r aliq' duo vt p'nitas q' respicit patrē r filium: r respectu alterius filij est alia paternitas. aliqua habet tria: vt appreciatio que respicit appreciantem: appreciatum: r p'cium: r visibilitas que respicit videntem visionē r visum. Dicūt ergo q' si relatio habuit vnuz relatiuum tñ: manifestum est q' necessario pcedit in commutatio. quia non pōt fieri aliqd' idem sibi nisi de nouo generetur. Similiter si habuerit duo correlatiua necessario alterum mutabitur: r cōsimiliter si habuerit tria.

Et ad rōnes scās circa hāc dubitatōez. ¶ Ad p'mā d' appciatōe rīdet' q' lz app' b

relatio adueniat alicui sine mutatioe scā i p̄cio aut app̄ci-
 ato: n̄ tñ aduenit sine mutatioe scā i app̄ciāte q̄d ē 3^m cor-
 relariuz. ¶ Ad scōz r̄idet silr: q̄ lz visibilitas adueniat
 sine mutatioe scā i re visa aut i visioe: nō tñ aduenit sine
 mutatioe scā i vidēte q̄ neōio imutat ab obiecto si in eo
 d̄z fieri visio. Nec seq̄ q̄ ad identitatē sit p̄ se mot^o: q̄
 tuis n̄ posset aduenire alicui sine mutatioe ip̄i: q̄ sufficit
 q̄ ei^o opp^m. s. diuersitas possit ei sic aduenire: vñ ad filia-
 tioez n̄ ē p̄ se mot^o: r̄ tñ nō p̄t aduenire alicui sine ei^o mu-
 tatioe: sufficit autē q̄ ei^o opp^m. s. p̄ritas aduenire possit.
 ¶ Ad scōz 2° cedif q̄ totū tps p̄ h̄it nō ēē q̄ ēē: nō tñ
 loquēdo de p̄zi tps. s. eternitat: ex q̄ n̄ seq̄ q̄ āte p̄mū
 tps fuerit tps: s. solū eternitas. ¶ Auctozitas aut illoz
 ātūq̄oz nō acceptaf. ¶ Ad aliud d̄r q̄ tps nō assimilaf
 linee circulari: vt forte Ar. opinabat: s. linee recte ē^o est
 dare p̄icta copulātia r̄ terminātia: r̄ p̄icta terminantia
 tñ vt p̄mū r̄ vltimū. r̄ ita i toto tpe ē dare p̄mū instās r̄
 vltimū. ¶ Si āt q̄reret postto q̄. a. fuerit p̄mū instās ēē
 mūdi q̄ ē cā q̄ de^o voluit p̄ducere mūdūz in a. instāti r̄
 nō an̄ nec post cū tñ potuerit. Dicit q̄ hui^o nō p̄t cā as-
 gnari: q̄ sic p̄me cāe ēē cā: q̄ ē ipole. Sic si q̄s q̄reret q̄
 d̄ q̄z ēē vñ ēē r̄c. hui^o n̄ p̄t assignari cā: q̄ ē p̄mū p̄m^o.

Et per idem p̄z r̄isio ad arg^o p̄bātia motū nū
 quaz deficere debere. ¶ Ad p̄i-
 mus igit r̄idet q̄ tā motor q̄ mobile remanebunt post
 cessationē mot^o. r̄ d̄r q̄ mobile nō desinet moueri q̄ ac-
 gret nouā dispōnez ip̄edientē ip̄saz a motu. s. q̄z mouet
 ab agēte libero q̄d nollet ip̄m apli^o mouere: nec h̄ p̄t
 cā vltorio assignari. ¶ Et p̄ idē p̄z ad aliū. ¶ Aduerte
 q̄ Ari. dicit in rōne q̄ mot^o mobilis corruptibil p̄i^o de-
 ficit q̄ mobile. s. hoc n̄ videt vep r̄ maxie i suo exēplo.
 q̄m nō p̄us d̄ficet obustio q̄ obustibile: dato q̄ ex obusti-
 bili generet ignis: imo simul desinūt vt p̄z: q̄ ēt in mul-
 tis alijs posset declarari. Ad hoc dicit Egid^o q̄ lz motus
 r̄ mobile iterdū simul deficiāt: nō tñ hoc ē necariuz: sed
 stat p̄us deficere motū: quo postto rō Ari. p̄cedit ita q̄
 fm cū Ari. nō vult aliud nisi q̄ r̄tigit motū p̄i^o ip̄m de-
 ficere q̄ ip̄m mobile. Burle^o aut dicit q̄ Arist. loq̄t de
 motu locali puro q̄ neōio p̄us deficit q̄ mobile.

Sed contra p̄mā r̄isioe arguit q̄ ea data: tūc
 demitatio Ari. p̄cederet ex r̄tingē-
 tibus: r̄ cū itēdat p̄bare neōium ēē motū nūq̄ deficere
 sic cōcluderet neōium ex r̄tingēt: q̄d est manifeste icon-
 ueniēs. ¶ Cōtra 2° r̄isioez istat: q̄ vt p̄z in l̄ra Ari:
 ipse nō loq̄t soluz de motu locali: s. de motu idifferēter.
 dicit. n. q̄ si p̄mū motus iccepisset ēē aut mouēs r̄ mobi-
 le fuisset scā: aut fuisset eterna. Si facta: tūc an̄ p̄mū
 motū fuisset mutatio q̄ ē termin^o motus. r̄ p̄z an̄ p̄m^o
 motū fuisset mot^o: r̄ certū est q̄ mutatio q̄ aliq̄ gnatur
 nō ē termin^o mot^o localis: s. mot^o alteratōis. r̄ silr arguit
 p̄bādo ei^o eternitatē a pte post. ¶ Propter hoc dicit aly
 Ari. voluisse motū vltior p̄i^o deficere q̄ mobile si vtrū
 q̄ deficere debeat. vnde lz nō oporteat q̄ p̄us deficiat
 mot^o q̄ hoc mobile vel illud q̄ mouet illo motu. tñ ne-
 cessario p̄i^o deficit mot^o q̄ aliud mobile vñ aliud q̄d ex
 eo gnābit. r̄ hoc declarat ex itētiōe Ari. p̄io hui^o dicit
 cuius lz trāsmutatōis p̄ncipia it̄r̄sca ēē tria: v3. m̄z for-
 mā r̄ puatioez. cū igit oīs trāsmutatio aut fiat a forma
 i puatioez: aut ēē. q̄lz est aut acq̄situa aut dep̄ditua. Si
 acq̄situa tūc erit ad formaz n̄ae p̄manentis q̄ mouebit
 post motū r̄ nō sine subiecto. r̄ p̄z post motū erit p̄o-
 sitū ex m̄z r̄ forma. q̄d est mobile. Si dep̄ditua: tūc erit
 ad puatioez q̄ erit post motū r̄ n̄ nisi i subiecto: ergo post
 motū erit subiectū puatū r̄ cū puatio sit negatio forme
 in subiecto apto nato: seq̄ q̄ illud subiectum erit mobi-
 le ad formaz q̄ puatum est. r̄ sic post motū erit mobile.

Deinde respōdet ad rōnes cōmē. positas
 cōmēto. 15. que p̄ncipali-
 ter vident ēē gnq̄. ¶ Ad p̄mā cū dicit q̄ a volūtate an-
 tiq̄ nō p̄t p̄duci nouus effect^o sine nouo motu: r̄ p̄z an̄
 an̄ p̄mū motū p̄ductū fm aduersariū fuisset mot^o: nega-
 tur an̄s. r̄ cū d̄r q̄ si volūtās ātiq̄ agit cū p̄us nō agebat.
 ḡ erit aliq̄ p̄portio iter ip̄am r̄ effectū. s. cū oīs p̄portioe
 siue relatio p̄supponat mutatiōē q̄ nō erit sine motu: ḡ
 an̄ p̄mū motū r̄c. ¶ Dic d̄nt aliq̄ negādo p̄ntiā p̄mā de
 agere q̄d p̄fuit nō in tpe. ¶ Aly aut p̄ntiā p̄cedūt r̄ an̄s:
 r̄ vltorius dicit q̄ nō oīs relatio p̄supponit mutatiōez
 in altero correlatiuo: s. mutatiōē vel factiōē siue p̄-
 ductiōē q̄ nō est termin^o mot^o: r̄ sic nō seq̄ q̄ an̄ p̄mūz
 motū fuerit mot^o. ¶ Ad secūdā cū d̄r q̄ si agēs p̄ volū-
 tatē aliq̄n egit motū de nouo cū p̄us nō agebat. ḡ tūc ap-
 p̄bēdebat diuersa tps in quoz vno agebat: r̄ i reliq̄ nō
 agebat. r̄ p̄z an̄ p̄mū motū fuisset tps in quo nō age-
 bat. s. tps nō est sine motu. ḡ r̄c. ¶ Dic dicit Bur. negā-
 do p̄ntiā. q̄m an̄ creatiōē mūdi non fuit tps nisi apud
 imaginatiōē: sed postsum^o p̄cedere p̄ntiā r̄ an̄s. deus. n.
 an̄ creatiōē mūdi app̄bēdebat oīa possibilīa r̄ creabi-
 lia. sed tps erat pole. ḡ tūc app̄bēdebat tps: non q̄d tps
 q̄d erat tūc: sed q̄d poterat esse: r̄ erat futurū in quo nihil
 agebat cū nihil tūc ageret: nec tūc erat tps: r̄ tunc negat
 alia p̄ntiā cū ifer^o q̄ an̄ p̄mū motū fuit tps in quo nō age-
 bat. q̄m d̄r q̄ app̄bēdebat tps in quo nō agebat: nō q̄dēz
 q̄d tūc erat: s. q̄d poterat ēē. ¶ Ad tertiā negat similitudo
 .s. q̄ sic se beāt volūtās antiq̄ ad actionē nouā sic volū-
 tās noua ad actionē antiq̄. q̄m volūtās noua non p̄t
 esse cā actōis antiq̄: sed volūtās antiq̄ bñ p̄t esse causa
 actōis noue. ¶ Ad q̄rtā cū d̄r q̄ a volūtate antiq̄ nihil
 nouū p̄ducit sine actōe que nō est sine motu r̄c. q̄ si ni-
 hil aliud acgreret q̄ ipsa volūtās cū volūtās sit eterna
 volitū ēēt eternū: q̄m volūtās liba vt de^o
 p̄t opposita nec agit alteruz eoz nisi scipm determinet
 ad illud agēdū. vñ volūtās dei q̄uis sit eterna: nō tñ p̄-
 ducit mūdū q̄ cito potuit p̄ducere: nec etiā voluit. s. ab
 eterno determinauit se ad creādūz ip̄m in p̄mo instāti in
 quo ip̄m creauit: nec voluit citi^o: nec posteri^o. Et si hui^o
 q̄reret cā non est assignāda. q̄ vt supra dicebat p̄ma cā
 nō h̄z cām: alr nō ēēt p̄ma. r̄ p̄cederet in infinitū. ¶ Ad
 vltimā cū d̄r. si volūtās antiq̄ p̄ducit aliq̄d nouū q̄d p̄i-
 us nō p̄ducebat. ḡ deficiebat aliq̄d sibi: q̄d nūc sibi non
 deficit puta tps: s. illud nō acq̄siuit sine motu. ḡ. ¶ Re-
 spōdet negādo p̄mā p̄ntiā. q̄m nihil sibi deficiebat: nec
 egebat tpe: aut aliq̄ alio ad p̄ducēdū mūdū. q̄re aut tūc
 p̄duxerit q̄ p̄ducit r̄ non ante. dicituz est q̄ hoc fuit ex
 determinatione sua. nec huius p̄t causa alia assignari.

Habitatur vltorius. An de^o potuerit
 mūdū ab eterno p̄ducere
 sic tenuit b̄tus Tho. ¶ Arguit p̄mo q̄ non:
 q̄ aut p̄duxit ip̄m subito: aut successiue. Si
 subito: aut ḡ in aliq̄ instāti. r̄ p̄z an̄ illud in-
 stās nō fuit: q̄re ab eterno sil fuit cū sua p̄ductōe successiua: r̄
 sic ē de ḡne successiua: q̄d flm ē. ¶ 2° aut necario ip̄m
 p̄duxisset: aut nō. nō p̄z de^o nō necitat ab eē. Si r̄tīgē-
 ter ip̄m p̄duxisset tūc potuisset ipsum nō p̄ducere. aut ḡ
 an̄ q̄ p̄duxerit: aut q̄ p̄duxit: aut post. nō p̄mū: q̄ tūc n̄
 fuisset ab eterno: nō secūdū: q̄ oē q̄d est: oū est: ip̄m necē
 est ēē: nec tertiū: q̄ postq̄ fuit p̄duct^o necē est ip̄s fuisse
 p̄ductū: q̄ verum est de p̄terito r̄c. ¶ Cōfirmatur p̄z:
 similitur potuisset p̄duxisse socratē ab eterno: eū ser-
 uasse ḡ generasset alios: quos ēē cōseruasset. r̄ illi alios.

et sic in infinitu vsq; ad horem presentem: et tunc sequere q; in
ter extrema finita. puta socrate et boiem pntem fuissent
media infinita. v3. infiniti boies intermedij gnati: quod vt
ipole. **C** Confirmat: q; pduxerit deus ab eterno socra
tes quez nãe sue dimiserit. et tunc sequi cu socrates fuerit i
aliq; istati: et ab illo in eternu fuerit infinita distantia: q; vi
xit infinito tpe: qd est ipole de aliq; gnabili et corruptibili
sue nãe dimisso. **C** 3° pncipalr af. qñcuq; aliq; nãe pnt sil
alicui iee h3 duratõez: et pnt sibi iee: vnũ pcedit reliquũ
fm duratõez: s3 nõ eẽ et esse sũt h3 respũ mudi. **C** 4° nõ
eẽ pcessit suũ esse: qre sequi q; nõ fuit ab eterno. **C** 4° da
to q; deus pduxerit mudũ ab eterno: sequitur q; infiniti
dies fuissent: et q; esset multitudo aiaz actu infinita: et q;
esset pole esse actu infinitu: vt posito q; de q; lib3 dic cre
asset vnũ lapidem pedale: et ipm cõscrussset.

Ad banc qõnem rñdet Denric^o de ganda
uo: q; de non potuit aliquid
ab eterno pducere ppter argumeta nunc facta. verũta
men. q; argumeta illa nõ pñcũt 3 sanctũ Tbo. idco rñ
detur ad ea defendẽdo suam positionem.

Ad primam dñ. dato q; de pduxerit mudũ ab
eterno: q; pduxit cu subito nõ tñ i
aliq; istanti tps: s3 in istati eternitatis q; duratio dei im
mutabilis. et tota sil. et tunc nõ sequi q; si pus nõ fuit qd nõ
fuerit ab eterno: sic nõ sequi p; pduxit filium: et spirauit
spũm sanctũ in istati eternitatis: et nõ añ. q; nõ ab eterno
fuerit. **C** Ad 2° dñ. q; de potuisset mudũ non pducere
qñ ipm pduxit. v3. in istati eternitatis. q; tunc ipm p; gẽ
ter pduxisset. et auctoritas allegata nõ eẽ ad ppositũ si bñ
cõsideret. **C** Ad 3° firmatõez pñã dñ q; illa extrema i
se eẽnt finita. q; tñ iter illa fuisset infinita distantia. id qd
õducit p icõueniẽti nõ icõueniret. et illõ verificat d ista
tib^o i tpe: et de pñctis in linea qñuis ibi nõ sit nisi finita di
stantia. **C** Ad 4° firmatõez. q; admissio casu dñ q; socra
tes ñ vixit tpe infinito: nec eẽ dat istas tps i q; fuit aut õsi
nit eẽ: s3 bñ istas eternitat. Et h3 rñsio satisfaciãt vbi
solus socrates ab eterno fuerit pduct^o: vbi tñ sil cuz co
ab eterno fuisset mud^o pduct^o: et tps pductũ: ad huc ar^o
h3 abiguitatẽ: q; tunc nõ fuisset pus soc. q; tps. 3° tẽ pona
tur q; de ab eterno mudũ pduxerit: et q; ipm añibilauit
rit q; cito potuerit: et tunc qñ an de añibilauit mudũ in
istati eternitatis: aut añ: aut post. nõ in istati eternitat:
q; tunc sil pduxisset: et añibilasset ip3: qd est ipole: nec añ:
vt p3. nec eẽt post. q; qñcuq; istati dato post: si añ illõ ñ po
tuisset mudũ de añibile: tunc de nõ fuisset õipotẽs: qd
õio eẽ ipole. Et tu ad hoc rñde nõ admittẽdo casus: et sup
B bñ cõsidera. **C** Ad 3° arg^o pncipale rñdet q; illõ astũ
ptũ eẽ vtz loqndo nãlr de duratõẽ tps: nõ aut supnãlr
de duratõẽ eternitatis. **C** Ad 4° p3 q; totũ postet con
cedi quãuis cõmuniter vltimum negetur rẽ. **C** Et simi
liter casus adductus ad illius pbationem rẽ.

**Abulto at magis huiusmodi i aiatis eẽ mani
festũ eẽ.** Neq; vn^o eni i nobis cũ sit mor^o aliqñ
s3 gescẽtes tñ mouemur aliqñ: et sit i nobis ex
nobis ip3 mor^o aliqñ et si nihil extra moueat.
Doc. n. i aiatis ñ videm^o silr: s3 sp mouet ipa
aliqd exteriõz alterũ. **Tex. cõmen. XVII.**

C Considerandum hic: q; sicut de
maiori mundo
ẽ õuenire ad motorẽ imobilẽ: sic õ maior. v3.
de aiali pfecto. Tñ sicut i maiori mudo eẽ re
perire aliqd: qd mouet et nõ mouet vt terra: et
aliqd qd mouet et mouet: vt alia est mixta: et celũ. et ali
qd qd mouet et nõ mouet: vt pñ motor. Sic i boie eẽ re

perire aliqd qd mouet et non mouet: vt corp^o: et aliqd qd
mouet et mouet: vt aia seu appetit^o. et aliqd qd mouet et
nõ mouet. vt appetibile qd õr intrinsecum boi: non q; sit
in boie eẽntialr: s3 p qto rclucet in fantasmate aut spẽ
itelligibili exite in boie. id hõ õr moueri ex se ab extrin
seco motu locali: et idẽ itelligat de quolib3 alio aiali pfe
cto. Corp^o aut ianimatũ: vt Aris. dicit: semp mouet ab ali
quo exteriõzi. **C** Arg^o tñ q; illõ nõ sit vtz. qñ in motu
nãli ignis sursum: motor eẽ intrinsecus. v3. forma. qre rẽ.

Pro isto aduerte q; Ari. p hoc nihil aliud
vult nisi q; inaiatũ non
mouet ex se. q; nõ mouet post getẽ qñ cõcurrat motor
extrinsecus saltẽ ichoatiue: qd nõ p; gẽt de aiali pfecto. et
hoc sic declarat. qñ inaiatũ vñ mouet localr: aut moue
tur a motore extrinsecõ: aut nõ. Si pñũ habet intẽtum.
Si scõm: aut mouet ad locũ in quo pus fuit: aut nõ. Si
pñũ: ergo oportuit ipm pñũ moueri ab illo loco: cũ nãlr
moueat ad illũ: q; ab intrinsecõ: et hoc nõ pot eẽ nisi i agẽ
te extrinsecõ. qd dicitur eẽ agẽs extrinsecũ. Si z^o nõ fuit
ipeditũ: sequi q; eẽ genitũ de nouo extra illũ locũ et nõ nisi
ab agẽte extrinsecõ. q; rẽ. **C** Si at fuit ipeditũ et remotũ
eẽ ipeditũ dicitur remouẽs ipeditũ: tñ phibẽs. et p
pñũ extrinsecõ: motor: qre sequi q; in motu locali sp; dicitur
motor extrinsecõ saltẽ ichoatiue. i. generãs ip3: aut remo
uẽs phibẽs. id ñ õr moueri ex se: p; tinuãdo tñ suũ motũ
naturalẽ õr moueri p se: q; ab intrinsecõ. S3 aiali pfectus
nõ solũ p se: sed eẽt ex se dicit moueri: q; pot motũ incho
are nõ dicitur motore extrinsecõ. S3 de B lati^o i qõne.

C Principium autem considerationis rẽ.

C Patet qd õr in B ca: ex declaratis in pcedẽtib^o. q; rẽ.

C Et maxie aut dubitabit reliquũ dicere vltie
diuisiõis. **Ex. n. q; mouet ab alio: alia qdẽ ex
tra nãz posuim^o moueri: alia at reliquũ ptra
poni q; natura. Hec autẽ sunt que dubitatio
nem afferũt vt a quo mouetur vt leuia et gra
uia. **Textu. comment. XXVIII.****

Tru3 grauia et leuia moueat se ad
sua loca propria. Ar
guitur q; nõ. **C** Primo illud nõ mouet se qd
mouet a motore extrinsecõ. grauia et leuia sũt
h3. igit. p3 pñã cũ maiõzi. Et mior arguũt ou
pliciter. p q; graue et leue vñ mouet ad suũ locũ ppxium
nãle attrahit ab eo p vtutẽ ei^o pseruatĩã. q; q; fortior eẽ
ppe talẽ locũ q; indistãtia maiõzi: id mor^o nãlis veloci
tat in fine. 3stat aut locũ esse extrinsecũ ei qd ad ip3 mo
uet. **C** Scõdo: q; graue et leue mouent a medio sibi extri
seco: vt colligi pot a cõmetatore in isto. s^o vñ dicit. Oĩtẽ
sum est. n. qñ nisi mediũ esset nõq; lapis neq; aliqd sim
pliciu corpõz moueret neq; nãlr neq; s3 violẽtia. **C** 2°
solũ illa corpa mouent a se seu ex se q; bñt vitã. B. n. vita
le est vt dicit Ari. in lra. s3 grauia et leuia inaiata non bñt
vitã siue simplicia fuerint siue mixta vt p3. igit. **C** Ter
tio. oẽ mobile ex se pot seip3 mouere ad oẽz õrĩa pñõis:
et ex se gescere añ terminũ mor^o. cuz iste sint pprietates
ei^o qd mouet ex se. s3 graue: aut leue iaiatus nõ est h3 vt
p3. igit. **C** Quarto. in oĩ motu mobile resistit motorĩ: alr
i eo nõ esset successio. s3 graue: aut leue iaiatũ nõ resistit
sibimet in suo motu nãli. cũ tunc moueat ad motũ i quẽ
nãlr iclinat. ergo graue: aut leue iaiatus nõ mouet p se.
C Quito. si graue: aut leue moueret seip3: tunc idẽ respe
ctu eiusdẽ esset simul mouens et motũ in actu et in poten
tia. pñã est falsũ. et cõtra cõmetatore in hoc. s^o cõmẽ. 3°
dicitẽ q; in oĩ motu motor õz esse distinct^o a moto. Dic
n. sic. Motor. n. õz eẽ distinct^o a moto: aut s3 diffõnẽ rẽ.

In sil. sicut illa q̄ mouent̄ ab extrinseca: aut fm̄ diffinitio-
nem tñ sicut est dīspō in hūitibus aias. Anīm. 2. n. q̄ ē mo-
tor in eis distinguit a corpe qd̄ est motū fm̄ diffōnem. Is
nō distinguit fm̄ esse. qz̄ ipōssibile est aiam esse sine cor-
pore nisi eguocet: qz̄ corpos simplicia sunt vnū fm̄ dif-
finitōem: n̄ nulluz̄ cor̄ pōt̄ diuidi in motore et motū: ne-
cesse est vt̄ nō sint mota ex se: nisi esset pole: vt̄ motor es-
set ipm̄ motū. Et idēz̄ vult̄ Aris. in pñ. 7. huius. vbi de-
mōstrat qd̄ oē qd̄ mouet̄: mouet̄ ab alio. ¶ 6. arguit̄ au-
toritate Ari. in B caplo in quo hāc qōnem ptractans in
fine concludit sic dicens. Quod qdem igitur nihil horū
ipsum mouet̄ seipm̄ manifestū est: sed motus habz̄ pnci-
pium nō motiendi neqz̄ faciendi: sed patiendi.

In oppositum ¶ pro pte affirmatiua arḡ sic
De qd̄ mouet̄ a pñ. sibi intrin-
seco mouet̄ a se. s; grauita et leuia sunt hōduz̄ mouent̄ ad
sua loca ppa. q̄ mouent̄ a se. p; n̄ia cū maior: et minor p-
bat. qm̄ grauita et leuia mouent̄ ad sua loca ppa a suis
formis subalib. cū grauitatib. aut leuitatib. ipsoz̄. bec
aut̄ sūt illis intrinseca. Et pfirmat. qz̄ lapis descēdens de-
orsuz̄ aut mouet̄ a gnāte: aut a remouēte p̄hibēs: aut a
loco: aut a medio: aut a se p̄ sufficientez̄ dīfōez̄. Nō a ge-
nerate: nec a remouēte p̄hibens. qz̄ stat talia eē cōrupta
aut multū distātia: et i oi motu p̄ximū mouens: et motū
sūt sil. vt̄ oīfuz̄ est. 7. h. Nec a loco. qz̄ mirabilis eēt po-
tentia loci. si loc. p̄p̄ terre attraheret glebā tāgentē cō-
cauū celi: h̄ etiā fimo ē de motore. p̄xio effectiue occur-
re ad motū: qz̄ vt̄ stat dicebat̄ sil̄ est cū moto. loc. at̄ nō ē
sil̄ cū co qd̄ ad ipm̄ mouet̄: nec mouet̄ vt̄ efficiēs: s; solū
vt̄ finis. vt̄ oīfuz̄ ē i. 4. de celo. nec ēt a medio. qz̄ mediuz̄
mouet̄ a lapide descēdēte. q̄ mot. meduz̄ est posterior: s; n̄
nām q̄ lapis motus. et p̄ n̄is nō ē ei. cā: s; magis eē. Re-
linḡ q̄ lapis descēdens mouet̄ a se: et p̄ n̄m sibi intrin-
secū vt̄ sup̄ arguebat̄. Is ad h̄ p̄ferat mediū: vt̄ posteri-
or dicit̄: et bec visa est snia Aris. in. 4. de celo. vbi assignās
ōriam iter grauita et leuia. et qdā alia mobilia: sic sūt sana-
bile et augm̄tabile: dicit̄ qz̄ grauita et leuia hūt in seipsis pñ.
sua: trāsmutationū. h̄ aut. f. sanabile et augm̄tabile hūt
ab eē. ¶ Idēz̄ asserit̄ pñ. 2. h. pñ. p. dū dicit̄. S; B nomē
pñ. v̄fitat̄ ēt h̄ eguocet p̄ mā et for. et B ē ita. qm̄ n̄ iuenit̄
cōp̄ simplex qd̄ alteret̄ ex se: aut qd̄ gn̄et̄ ex se: sic iuenit̄
cōp̄ simplex qd̄ trāsser̄ i loco ex se. et pñ. 3. dū dicit̄. Et p̄t̄
ētrōcinari sup̄ B ex B qd̄ dicit̄ Ari. i. 3. celi et mūdi. qm̄ elta
hūt grauitatē et leuitatē. et B nō est sic existimauit. f. Aui.
S; que dīstator arguit. qm̄ n̄ dubitam. qz̄ ista mouent̄ ex
se: nō ex motore extrinseco. f. q̄tuor elta: et oia corpa mota
ex se vt̄ motor i eis sit ali. a moto. p̄scrutat. est i illo lo-
co. Et i isto. s. pñ. 2. s. vbi sic dicit̄. Dixit. n. f. corpib. sim-
plicib. n̄ appz̄ alienitas motoris a moto: sicut appz̄ i hū-
tib. aias. imo i eis n̄ ē alienitas oīno: et sic dicit̄. Ar. gra-
ue et leue. ista. n. iueniunt̄ moueri ad sua loca nālia ex se:
et ad loca opposita suis locis nālib. ex alijs. gra. exēpli: qz̄
lapis ad inferi. mouet̄ nāl̄ p se: et ad sup̄ p violētia: et es
ignis et. Et. 4. de celo. pñ. 21. dū dicit̄. qz̄ motor et motū i la-
pide: et i igne: et i alijs simplicib. nō distinguunt̄ sic i aia-
lib. s; motor et motū sūt idēz̄ i subo: s; dñt fm̄ modū et
pñto. 23. dū dicit̄. ista at̄ mota i loco. f. grauita et leuia dñt
a mot. p se. f. aialib. qz̄ motor in istis nō dñt a moto: nisi
i mō: et sūt idē i subo. et iō putat̄ qz̄ motor et motū i eis sūt
idē: et qz̄ mouet̄ se. i illis at̄ motor dñt a moto eē et dīfōne

Ad hanc qōnem dixerūt qdā qz̄ grauita et le-
uia mouent̄ ad sua loca nā-
lia tāqz̄ attracta ab eis: sic ferrū attrahit̄ a magnetē: et qz̄
h̄ vt̄ attractiua fortior ē ppe locū nālē q̄ i maiori distā-
tia. iō dixerūt motū nālē velociorē fieri i fine q̄ in pñ.
alijs gib. ex n̄tib. ¶ Dec pō dicit̄ m̄triplr. ¶ p̄ in h̄ qz̄

dic̄ motū fieri ad magnetē seu grauita et leuis ad sua loca
naturalia eē motū attractōis. hoc. n. ē falsum: qz̄ motus
attractionis est mot. violent. vt̄ asserit̄ Ari. 7. h. h̄ aut
est nāl̄is: etiā attrahēs sil̄ mouet̄ cū attracto. q̄r nō est d̄
magnetē et ferro: et de loco nāl̄is: et de moto corpe ad ipm̄.
Et illd̄ exp̄sse asserit̄ pñ. 7. h. pñ. 10. sic dicit̄. Attractio
at̄ i q̄ attrahēs est q̄scens: attractū vo motū nō est attra-
ctio in rei v̄itate: s; attractū mouet̄ ex se ad attrahēs: vt̄
p̄ficiat se: vt̄ lapis mouet̄ ad inferi. et ignis sup̄: et silr. o; z
B̄ intelligere de motu fieri ad magnetē: et istri ad mēbra
¶ 2. deficit. qz̄ tūc cor. nō moueret̄ ad suū locū nālē:
nisi ex pua distātia: qd̄ est manifeste silm. et p; n̄ia: qz̄ ad
lōginquā distātia nō sufficeret loc. suā vt̄ tē multiplicā-
re. ¶ 3. deficit in assignādo cām velocitatōis mot. nāl̄-
lis in fine. q̄ nō ē vt̄ dicit̄: s; iō q̄ in p̄tinuatōe motus nāl̄-
lis grauis aut leuis ex ppa nā acgrit̄ ei grauitas aut le-
uitas accñtalis supra grauitatē aut leuitatēz̄ eēntialē p̄-
existētē motū reddēs velociorez̄: aut qz̄ v̄sus finez̄ mo-
tus plus de medio iseḡ cor. morū: q̄ i pñ. qd̄ ipz̄ p̄pel-
lit: et ipz̄ adiunat ad motū. Et h̄ac vltiaz̄ cāz̄ vt̄ inuere cō-
z. d. celo. pñ. 2. s. vbi dicit̄ qz̄ aer i q̄tū mouet̄ cū moto nāl̄r
et violēter vt̄ adiunās eē i duob. motib. Et qz̄ cā quā assi-
gnat illa pō n̄ sit v̄a. p; qz̄ tē sp̄ mobilia p̄silia cadētia dōz̄
suz̄: et q̄r silr distātia a terra eē velocior mouerent̄. qz̄
e q̄r attraherent̄ a suis locis. qd̄ tñ ad exp̄ctiā repit̄ eē
f; s; vbi vnū pus fuerit motū dōz̄lū p magnā distātia dñ-
nuādo motū suū: reliqui aut̄ de p̄p̄quo icepit̄ moueri.
p̄. n. maiorem p̄cussionē faceret qz̄ z. qd̄ non eēt nisi qz̄
veloci. moueret̄. ¶ Alij aut̄ voluerūt qz̄ graue aut leue
per se mouet̄ mediū itēdēdo ei dīuisionē: et qz̄ ad motū
meduz̄ p acciōs mouet̄ id qd̄ p̄tiet̄ in eo: iō dixerūt graue
aut leue seips mouere p acciōs ad locū ei. nālē: et illi. mo-
tus nullā dixerūt eē cāz̄ p se. ¶ Adducūt aut̄ pro se v̄ba
cōmētatois posita 3. de celo cōmē. 2. s. talr ingentis. Et
q̄rēdū ē vt̄z̄ aer adiunat ipm̄ motū nālē: aut eēt necari.
in motu nāl̄i. extimatus est. n. vt̄ cor. nālē moueat̄ sine
aere. silr de moto violēto et s; B̄ erit aer q̄s adiunās: nō
q̄s necari. in his duob. motib. qui. n. vt̄. istro in mouē-
do aligd̄: aut v̄t̄ eo pp̄ meli. i. facili. aut ex necessitate:
cū nō possit mouere sine instro: et iste est loc. p̄scrutatōis:
qm̄ mot. ipole est eē p vacuū: nec in corpe qd̄ nō patiat̄ a
moto. f. qd̄ nō diuidat̄ ab eo. q̄ necesse ē vt̄ diuidat̄ ab eo
q̄ necesse ē vt̄ sit in corpe h̄ite dīpōnē aq̄ et aeris. Sed si
mot. fuerit i aere in q̄tū qd̄ diuidit̄: tūc non est adiunās
ipm̄: qm̄ dīuīso ei. erit dīditio in eē mot. et ē necē. Si enī
dīuīso nō eēt: n̄ eēt mot. in q̄tū. n. mouet̄ cū moto nāl̄r
et violēter vt̄ adiunās eē i duob. motib. f. qz̄ mouet̄ mo-
tus etiā et extimat̄ eē pole vt̄ esset sine isto iuuamēto. s; z̄
tñ illud iuuamētū est pp̄ meli. et B̄ est manifestū i eo qz̄
violēte mouet̄: sic est etiā manifestū qz̄ illud i eo qd̄ vio-
lenter mouet̄ est necariū in q̄tū mouet̄ post getē moto-
ris. ¶ Et post in eodē cōmēto dicit̄. Aer igit̄ fm̄ qd̄ ē cor-
pus passiuū p̄tinēs est necari. in eē istri. mot. et fm̄ qz̄ est
graue et leue fac̄ motū faciliore et p̄fectiore: nō qz̄ sit neca-
rius in suo eē. Aer aut̄ est iuuās motū nālē ēt sic dicit̄ Ar.
et est necari. in suo eē fm̄ modū: fm̄ qd̄ est necari. in esse
mot. violētī: et vt̄ ēt ipse esse necari. esse mot. nāl̄is mō
pp̄rio: et in B̄ est difficultas: declaratū est. n. de eltis qz̄ n̄
noianf̄ iter ea q̄ mouent̄ p se: cū nō mouent̄ in loco nisi
a gnāte. ¶ Et adhuc post. Lapis. n. nō mouet̄ se eēntia-
liter: et cū ita sit: et oē qd̄ mouet̄ se accñtalr necē est vt̄ mo-
ueat̄ se. qz̄ essentialr mouet̄ aliō motū a se. vbi gra. qz̄ bō
n̄ mouet̄ se accñtalr i naue. nisi qz̄ mouet̄ naue eēntialr:
et cū ita sit lapis q̄ nō mouet̄ eēntialr nisi aere in q̄ est: et
mouet̄: qz̄ i h̄ qd̄ mouet̄ se seḡ motū aeris sicut de boie
cū naue. Et bec vltia auctas multuz̄ facit̄ p illa op̄ione.

¶ Et idē velle videt̄ cōmen. 4. de celo cōmen. 21. dum post q̄ declarauit corpora simplicia mouere se accit̄alr ad sua loca sic dicit. Et dicere q̄ aliqs moueat se accit̄a liter. i. q̄ nō mouet se nisi pp̄ motōz suā i mediū qd̄ de fert ipm̄. vt gubernator nauis mouet̄ cū ipse moueat na uē. **¶** Joānes vō gādau' asserit illā opionez n̄ eē d̄ mēte p̄m̄. s̄ vba ei' n̄ sup̄ficialr: s̄ medulliter p̄siderent̄: vt vult grauis r̄ leuis fm̄ pp̄as nās: r̄ ab intrinsecō moueri ad sua loca nālia. Pro q̄ faciūt qdā rōnes sup̄ius iducte: r̄ qdā vba p̄ntatoris posita ab eo. 3. de celo. cōmen. 28. dū dicit. Lapis aut̄ mouet se in q̄tū est grauis i actu: r̄ mouet̄ in q̄tū est i potētia iferi'. Et cā i b̄ qd̄ iuenit̄ vno mō in actu: r̄ alio mō in potētia est. qz p̄ponit̄ ex m̄a r̄ forma. forma iḡ ei' mouet̄ i q̄tū ē forma: r̄ mouet̄ fm̄ q̄ ē m̄a. nō. n. ē in potētia ad iferi' nisi fm̄ q̄ ē m̄a. **¶** Ad idē p̄nt̄ adduci vba eiusdē posita. 4. de celo p̄m̄. 21. dū ingit̄. Bra uitas i lapide est motor fm̄ q̄ ē forma t̄m̄. r̄ ipsa ē mota i q̄tū ē i m̄a p̄ma. Et cā i hoc ē qz p̄ma m̄a n̄ ē ens i actu. lapis at̄ p̄ponit̄ ex grauitate r̄ p̄ma m̄a ē i aīalib' q̄ p̄ponit̄ ex corpe r̄ aīa. Vult̄ ḡ p̄m̄. p̄b' ocā: qz grauis r̄ leuis a p̄n' intrin' moueat̄ r̄ n̄ solū p̄ accit̄ motū medij i se q̄ndo

Et tunc respondet

ad rōes aduersas que ex dictis p̄metatoris p̄ opionē illā adductis elici p̄nt̄. **¶** Ad p̄mā cū dicit̄ p̄m̄. qz graue r̄ leue mouet̄ r̄ diuidit̄ mediū cuz q̄ mouet̄: r̄ nisi eēt̄ d̄sio medij nō esset mot'. R̄ndetur qz in motu nāli grauiū r̄ leuiū regit̄ mediū: vt fiat resistētia motor: ex q̄ i motu causet̄ successio: cū m̄a grauis aut̄ leuis nō ressi stat forme mouēt̄. **¶** Dec t̄n̄ solo n̄ v̄ sufficere: qz lz in motib' nālib' eltoz q̄ n̄ h̄nt̄ intrinsecā resistētia regit̄ resistētia medij. in motib' t̄n̄ nālib' mixtoz intrinsecā resistētia h̄nt̄ illud nō expedit. **¶** Propterea dici possit qz p̄m̄. logē solū de grauiū r̄ leuiū simplicib': r̄ qz p̄ lapides itelligit̄ terrā: qd̄ p̄z ex suo mō loq̄ndi in plurib' locis. vñ p̄nto sup̄i' allegato. s. 21. 4. de celo: dū dicit̄ qz motor r̄ motū i lapide r̄ igne r̄ alyz simplicib' n̄ distiguūt̄. Et. s. p̄by. p̄m̄. 32. dicit̄. Lū declarauit̄. s. Aris. qz lapis r̄ vlr̄ corpa nālia simplicia n̄ mouent̄ ex se r̄c. Ecce qz p̄nta. cōmūerat lapidē iter corpa simplicia. **¶** Ad 2^m rōnē cū dicit̄ p̄nta. qz lapis mouēdo aerē eēt̄ialr: mouet̄ se ipm̄ accit̄alr: sic de boie cū naue. dicit̄ p̄nta. talr̄ eēt̄ illi gēdū: qz sic naua mouet̄ nauez de potētia eēt̄ialr: r̄ mouēdo sic ip̄az mouet̄ se d̄ potētia accit̄ali. **¶** Item lapis descendēs mouet̄ aerē d̄ potētia eēt̄ialr: r̄ ip̄z talr̄ mouēdo sit tpe mouet̄ se de potētia accit̄ali: nō qz mor' aeris sit cā mor' lapidis: s̄ magis ē. s̄ sil tpe fiūt r̄ se cōcomi tant̄ sic de motu nauis: r̄ naute i b̄ est accipiēda silitudo. lz in alijs sit dissilitudo: qz mor' nauis ē cā mor' naute: r̄ mor' naute est pure p̄ accit̄. q̄l̄r nō ē de motu lapidis p̄ aerē descendēt̄ i ordine ad motū aeris. S̄z b' solo est mibi nō pap̄ abigua: qz illō mouet̄ aliqd̄ de potētia eēt̄ialr qd̄ tribuit̄ illi formā q̄ est p̄m̄ mor': vt iferi' oñ dēf: s̄ lapis cū descendit̄ p̄ aerē nō tribuit̄ sibi aliq̄ formā p̄ quā moueat̄: s̄ ip̄se postq̄ icept̄ ab extrinsecō moueri ex p̄pa nā. r̄ a forma sua mouet̄. q̄re seḡ qz lapis n̄ mouet̄ aerē de potētia eēt̄ialr. **¶** Pro isto vide p̄m̄. 3. d̄ celo p̄m̄. 28. sic dicētes. S̄z lz motor gēcat̄: t̄n̄ res mota mouebit̄: qz aer t̄nc mouebit̄ ip̄az: qz aer: qz p̄m̄ mor' accipit̄ a motore extrinsecō remanebit̄ postq̄ fuerit̄ sepat' a motore. mor' p̄ se p̄m̄ nāle qd̄ ē i co. s. grauitates aut̄ leuitatē. r̄ si b̄ nō esset lapis caderet. s. deozuz: r̄ nō moueret̄ sursum dū sursum p̄ycit̄. cū motor sepe ab eo. qz lapis nō h̄z. i se p̄m̄ leuitatis. **¶** Ad tertiā rōnē cū dicit̄ cōmen. qz mediū defert lapidē descendētē: v̄z est dicit̄ ip̄e cū pellendo: r̄ ip̄a' motū velocitādo: s̄ nō totalr̄ mouendo: vt i motu violēto p̄git̄. **¶** Que aut̄ istarū opio

nū sit d̄ mēte p̄m̄. n̄ facile ē videre: r̄ vtraqz h̄z d̄fēsores. **Sed pro responsione** ad p̄ncipale qd̄ n̄ ē.

¶ Sciendū qz cōpora nālia i mltiplici d̄tia repiunt̄. qdā. n. sūt grauis aut leuis iaiata simplicia aut mixta. Et qdā sūt alias h̄ntia. Nōnulla vō sūt. neqz grauis neqz leuis: vt celestia corpa de gb' oib' cū sint mobilia s̄z locū: videndū est vtz moueant̄ ex se aut nō: qz solū b̄ motu cor' p̄ d̄r ex se moueri vt asserit p̄m̄. s. p̄by. p̄m̄. 20. dicens. Et ista dubitatio est p̄pa i motu locali: qm̄ nō iuenit̄ aliqd̄ moueri: ex se nisi i motu locali. In ceteris at̄ motib' motor est extrinsec'. **¶** 2° sciendū qz de eēt̄is duplr̄ loq̄ possum'. vno d̄ eēt̄is i actu. Alio: de eēt̄is i potētia. vbi gr̄a. D̄ns actu formaz subalē ignis d̄ ignis i actu. r̄ h̄nt̄ actu formā subalē terre d̄ terra i actu: r̄ ita de reliqs. Sed terra ex q̄ d̄z fieri ignis. d̄ ignis i potētia: r̄ ignis ex q̄ d̄z fieri terra d̄ terra i potētia: b̄ satis p̄z. **¶** 3° sciendū qz aliqd̄ moueri duplr̄ pōt̄ p̄tingere. v̄z. essentialr̄ r̄ accit̄alr. Illud mouet̄ eēt̄ialr qd̄ mouet̄ de po' essentiali. Illud at̄ mouet̄ accit̄alr qd̄ mouet̄ de potētia accit̄ali. **¶** Ex q̄ seq̄ qz duplex est motor. s. qd̄ mouet̄ de po' eēt̄ialr: qd̄ mouet̄ d̄ po' accit̄ali. **¶** Et silr̄ duplex est po'. s. accit̄alis r̄ essentialis. Potētia eēt̄ialis ē potētia q̄ est ad formā: qz eē p̄ncipiū opatiōis: q̄l̄r carēs bitū sciētifico d̄r eē in po' ad p̄siderare. S̄z po' accit̄alis est po' h̄ntis formā qz esse p̄m̄ opatiōis: r̄ fm̄ illā nō opantis: q̄l̄r h̄ntis bitū scie r̄ p̄ il lū nō p̄siderās d̄r eē in potētia ad actū cōsiderādi. Motor ḡg mouet̄ tribuēdo eēt̄ia seu formā que d̄z eē p̄m̄ opadi est motor de potētia eēt̄ialr: r̄ bec potētia a p̄metatore d̄ potētia nālis: r̄ est in corpe ex q̄ aliud corpus d̄z gnāri. S̄z motor q̄ illud qd̄ h̄z eēt̄ia seu formā qz d̄z eē p̄m̄ opandi dēducit̄ ad actualē opationem d̄r motor de potētia accit̄alr: h̄ac Cōmetator appellat̄ potētia violēta: r̄ est in corpe actu h̄ntē formā qz d̄z esse p̄m̄ opandi. Et qz bec sit ei' intētio appet. s. b' cōmē. 4. vbi dicit̄ sic. Subm̄ vō mot' trāslatōis eltoz in quo ē potētia p̄cedētis h̄nt̄ motū in tpe est corpus ex quo est gnātio eēt̄i. vbi gr̄a. qz qm̄ ignis gnāit̄ fm̄ totū. stat̄ h̄z vbi qd̄ sup̄i' est fm̄ totū: r̄ cū gnāit̄ ps̄ singula illi'. stat̄ h̄z singulā p̄tē illius vbi. potētia iḡi istius mot' nō est in subtro qd̄ est ignis i actu. s̄z in subtro ex quo gnāit̄ ignis. vbi gr̄a. ligno cōbulso aut oleo inflāmato. Et hoc ignorauit̄ Joānes gr̄amatic' r̄ extimauit̄ qz quedā potētia inuenit̄ cū illo ad qd̄ est potētia: r̄ decepit̄ alios in h̄ac potētia esse p̄iūctā cū forma ignis que est in actu p̄ potētia q̄ est cōiūcta cū ea qm̄ violat̄ ab aliquo qm̄ gnāit̄ vt moueat̄ sup̄i': r̄ ista est alia a nāli: cū sit violēta. Nālis aut̄ ipole est vt sit p̄iūcta cuz forma ignis. s. potētia que est in igne ad motū sup̄ius: r̄ si hoc esset tūc duo d̄ria eēt̄ sil' in eodē subiecto: r̄ in eodē tpe. s. potētia mor': r̄ motus in sil': qd̄ est ipole. **¶** Quar to sciendū qz aliqd̄ moueri a se vel ex se duplr̄ capi p̄tue uit. videlz cōiter r̄ p̄p̄ic. **¶** Cōiter. oē illō d̄r moueri ex se vel a se qd̄ mouet̄ nāl'r: r̄ ab intrinsecō: r̄ sic moueri ex se idē est qd̄ moueri per se. **¶** Prope illud d̄r moueri ex se qd̄ diuidit̄ in partem actu mouentem r̄ in partē actu motam vt post ostendetur: sic capiēdo moueri ex se est inferius ad moueri per se.

¶ His premissis sit bec p̄ma d̄cto. Etia i po' mouet̄ a gnānte de potētia essentiali ad sua loca p̄pa. vbi gr̄a. Terra dū sit ignis eēt̄ialr mouet̄ sursum a gnānte. Dec s̄ sic p̄bat̄: qz ab illo mouet̄ aliqd̄ de potētia essentiali a quo recipit̄ formā q̄ est p̄m̄ opatiōis. s̄z terra q̄ est ignis in po' a gnānte recipit̄ formā ignis subalē tanq̄ m̄a trāsiēs q̄ est p̄m̄ mor' sursum. iḡi. p̄z p̄nta: r̄ assumptū est norū ex dictis. **¶** Scda cōclusio. Elementa in actu mouent̄ a se: vel a remouētē p̄hibēs.

ad sua loca ppria de potentia accidentalī. probat: qz ab illo mouent̄ elta ī actu ad sua loca ppa de potentia accidentalī a q̄ pducūf ad actualē n̄ acgrēdo formā q̄ ē illi p̄m̄: vt p3 p dca supi. s3 B̄ ē remouēs phibēs q̄m̄ ad mot̄ īceptio nē: r̄ ip̄met̄ q̄m̄ ad eī īceptōez: ac ē r̄t̄uatōez. q̄ r̄c. vñ si terra ī actu sit gescēs sursū B̄ crit violēt̄er p aliq̄ dēt̄ nēs ea. Jō si debeat deozsuz moneri oportebit illd̄ dēt̄ nēs remoueri: r̄ remouēs illud crit mouēs terrā deozsū q̄m̄ ad mot̄ īchoatōez de po^o accidentalī. ipsa ē terra cōri nue illo motu durāte p formā ppiā s̄l̄r seipsam mouebit de po^o accidentalī. ¶ Das duas p̄nes vult p̄m̄tator ī B̄ s^o r̄m̄. 3z. sic dicēs. Et s̄l̄r ignis h3 duas potentias. po^o eēntialē: r̄ ē po^o q̄ ē ī corpe ex q̄ gn̄af. Et po^o accidentalē: r̄ ē po^o q̄ ē ī igne q̄m̄ ipedif: r̄ ista s̄m̄ q̄ est accidentalī idiget motore accidentalī eēntialē p̄ potētie. Et cū ita sit. q̄ro igr̄ dīcēs. vtz ista corpa simplicia mouent̄ ī loco a motore extrīseco aut ex se. distīguendū ē ī r̄ns̄fōe ad illā. q̄m̄ mot̄ q̄ ē ī po^o v̄a nālī: r̄ ī po^o q̄ ē ī re ex q̄ gn̄af corpa simplex ī q̄ iuenit motus necario idiget motore eēntialē: r̄ ē illd̄ qd̄ ē extrīseco. s. gn̄ans. B̄n̄ans. n. ē illd̄ qd̄ dat corpi simplicī gn̄atō formā: r̄ oīa accītia p̄t̄gentia forme q̄ r̄ū vñū ē mot̄ ī loco. Et iō cū forma fuerit p̄pleta ī eo cōplebif vbi suū debitū r̄ alia accītia: nisi aliqd̄ impediāt. Potētia v̄o ad motū q̄ accidit iueniri ī corpe simplicī q̄m̄ ipedif ī tpe sue gn̄atōis qm̄ moueat ad suū nālēz locū ab aliq̄ ipedimēto qm̄ gn̄af ī loco extraneo: aut qm̄ exīt a suo nālī ab aliq̄ extrahēte: nō idiget ī B̄ q̄ exeat ī actū motore extrīseco eēntialē: cū sit po^o accidentalī: r̄ cū ita sit: r̄ illd̄ qd̄ eēntialē mouet̄: erit illd̄ ī q̄ ē po^o v̄a ad motū. s. potentia receptoris mot̄: tūc illd̄ qd̄ mouet̄ ī reī v̄itate B̄ motū ē mā ex q̄ gn̄af corpa simplex. vbi gn̄a. q̄ aer ḡ ē ī potētia ignis: r̄ supi^o erit illd̄ qd̄ mouet̄ ī reī v̄itate: r̄ eēntialē ad supi^o qm̄ sit ignis. Et paulo post subdit. Et p̄p̄riā ē potētie eēntialī: vt n̄ fiat ī actu nisi p̄ motore eēntialē: q̄ n̄ venit ad actū: nisi qm̄ r̄gregat̄ duo. s. recipiēs r̄ agens eōrio potētie eēntialī q̄ nō idiget ad B̄ q̄ exeat ad actū motore extrīseco nisi p̄ accīō: r̄ ē recessus ipedimēti. ¶ 3° s̄. Elta dū mouent̄ ad sua loca ppa nō mouent̄ ex se ppe. ¶ Dec s̄ argf. qz oē mobile ex se ppe ē dīscōtinuū. s̄m̄ Ar. B̄. i. h̄ns pres dīscōtinuū: q̄m̄ vna ē actu mouēs: r̄ reliq̄ actu mota: s3 n̄llz elm̄ ē h̄s. q̄re r̄c. p̄robaf̄ m̄ior: qz tales n̄ s̄ pres q̄t̄tative: cū sint vnigenē. i. cūsdē r̄e nis: nec esset maior r̄ō q̄ vna eēt mouēs: r̄ altera mota q̄m̄ eō. Tales ē n̄ s̄ pres q̄l̄tative. qz l3 forma sit actu mouēs. mā tñ n̄ ē actu mota: cū n̄ sit ens actu. s3 ī pura potētia. Cōpositū ḡ erit motū ī actu qd̄ nō ē ps: s3 totū. ¶ Et B̄ ē qd̄ voluit p̄nta. ī B̄. s. r̄m̄. 30. dicēs. Si igr̄ aliqs dixerit n̄ s̄ corpa simplicia p̄posita ex mā r̄ forma: q̄m̄ vtrūq̄ ē dīstīctū s̄m̄ dīffōnē a reliq̄. dicem^o ad B̄ q̄ p̄ mā n̄ ē ex̄ns ī actu: r̄ illd̄ qd̄ mouet̄ ex se d3 dīuidi ī motore: r̄ motū ī actu: qm̄ illd̄ qd̄ ē ī potētia: neq; mouet̄: neq; mouet̄. Si igr̄ la pis. vbi gn̄a. mouet̄ ex se r̄t̄igeret vt esset mouēs r̄ motū codez mō s̄m̄ formā: qm̄ nō ē ex̄ns ī actu nisi s̄m̄ formā: qd̄ ē ipole. ¶ Et p̄firmat̄: qz illud mouetur ex se qd̄ si icipiat motū p̄t̄ ip̄z īchoare n̄ r̄currēte p̄t̄culari motore extrīseco: s3 elta n̄ p̄t̄ īchoare motū qm̄ r̄currat extrīseco motore: vt gn̄ans aut remouēs phibēs. q̄ r̄c. Et pp̄ B̄ dīc̄ p̄nta. s. b^o r̄m̄. 27. q̄ Ar. posuit illa. s. elta moueri ex alijs. qz ista n̄ mouent̄ ex se d̄dec moueant̄ ex alijs. vt declarabif post. ¶ 4° s̄. Elta dū mouent̄ ad sua loca p̄pria. mouent̄ ex se cōiter seu p se. p3. qz mouent̄ s̄m̄ nāz: r̄ a forma subali ītrīseca cū grauitate aut leuitate vt īn̄s̄ro. igr̄ r̄c. ¶ Un̄ dū auctores d̄nt q̄ elta n̄ mouent̄ ex se itelligūt ppe. Et cū aliq̄ d̄cedūt ipsa ex se mouerit̄: itelligūt cōiter: r̄ q̄ mouet̄ p se: qz nāl̄ r̄ ab extrīseco. r̄ ista n̄ repugnāt: cū equoatio d̄dictōez tollat. Et s̄iles s̄

nes poni p̄nt̄ de mixtis īactis. ¶ 5° s̄. Alia mouent̄ ex se ppe. p̄bat: qz s̄ dīstībilia ī p̄te actū mouēt̄: r̄ ī p̄te motū. igr̄ mouent̄ ppe ex se. p3 p̄nta ex dīctis: r̄ assūptū ē nō tū: cū dīuidif ī aiām. r̄ corpa r̄ aīa est actu mouēs: r̄ corpa ē actu motū: cū sit ī actu subali p̄ formas subales esto. ¶ T̄ez aīal p̄t̄ īchoare motū nō r̄currēte motore p̄t̄culari extrīseco: r̄ moueri ad oēm d̄fiam p̄ōnis: r̄ getare se an̄q̄ attīgat terminū mot̄ vltimate itētū. igr̄ mouet̄ ex se ppe. p3 p̄nta. qz iste sūt p̄petates corpa: q̄ ppe mouent̄ ex se: r̄ assūptū clarū est itelligētī. ¶ 6° s̄. Celū sumptuz p̄ aggregato ex itelligētia r̄ orbe mouet̄ ex se ppe. p̄bat. qz dīuidif ī itelligētia r̄ orbe: q̄m̄ vñū. puta itelligētia est actu mouēs: r̄ reliquū. s. orbe est actu motū: cū sit ens ī actu: r̄ p se subsistens: vt p3.

Sed circa hāc d̄terminatiōem sunt aliq̄ dubia. ¶ P̄mā dū^o est. qz videt̄ q̄ mixtus īactū v̄e moueat̄ ex se. qm̄ h3 p̄te actū mouēt̄. s. formā subalē: r̄ p̄te actū mota; puta residuū qd̄ est ens ī actu subali per formas subales elementoz sicut corpa aīalis. ¶ Secū dū dubius est: quia non videt̄ q̄ animal possit incipere motū non concurrente motore extrīseco: r̄ ex consequenti q̄ moueatur p̄p̄t̄e ex se. quoniam ad eī motum nālē localē o3 r̄currere appetibile. ip̄z at̄ appetibile ē motor ab eī. ¶ 3° dubiū ē: qm̄ nō v̄t q̄ mouere se ad oēm d̄fiaz p̄ōnis: r̄ seipm̄ ex se getate sint p̄petates illi qd̄ mouet̄ ppe ex se: corpa celestia mouēt̄ ex se ppe. tñ n̄ p̄t̄ moueri ad d̄fiaz loci oppositas: n3 ex se gescēf.

Ad hec dubia r̄idēf. Ad p̄mū d̄f q̄ mixtū īactum b̄n̄ h3 p̄te actū mota. s3 nō h3 p̄te actū mouēt̄: qz s3 r̄m̄tatorēz n̄ mouet̄ a sua forma subali: s3 a forma subali elti p̄domināt: q̄ n̄ ē ps ī actu ip̄i^o mixti. s3 solū elti p̄domināt: vt sic d̄f eē mouēs: r̄ dato adhuc q̄ mixtū īactū moueret̄ a sua for^o subali: ipsa n̄ eēt ps actu mouēs: qz n̄ possit motū īchoare: nisi r̄currēte p̄t̄culari motore extrīseco: nec ex se getare: r̄ ad oēm d̄fiaz p̄ōnis mouere qd̄ ē opportunū vt aliq̄ for^o q̄ ē māe p̄fectio sit h̄s. ¶ Ad 2° d̄f: q̄ appetibile p̄ q̄to relucet ī fantasīa te ītrīseco aīali h̄r tanq̄ ītrīseco motore. Nā app̄hensio obiecto appetibili p̄ ip̄fōnē quā fac ī sensu tanq̄ p̄ueniētī: aut dīscōnēiētī. statī p̄segf̄ appetit̄ p̄secutiōis: aut fuge. r̄ tūc p̄ appetitū īclinat̄ aīa ad musculos mouēduz lacertos: r̄ tādē puenit mot̄. s3 q̄ appetibile ī p̄n̄ agat ī sensuz: r̄ moueat̄: dū tñ sit actualr̄ mot̄ magis r̄currit vt finis. ¶ Ad 3° dubiū d̄f: q̄ ille nō s̄ p̄petates cōes oib^o q̄ mouent̄ ppe ex se. s3 gn̄abilib^o r̄ corruptibilib^o soluz: q̄ sunt apta nata ad opposita loca moueri: r̄ qm̄q; moueri: r̄ qm̄q; gescere. p̄petas at̄ adeq̄ta ill̄ r̄ uertibil̄ eē cō diuisibile ī p̄te actū mouēt̄: r̄ ī p̄te actū mota: qd̄ cōpetit nedū aīalibus. s3 etiam corpb̄bus sup̄celestibus.

Ad argumēta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄m^o p3 ex dīcti qm̄ oīsum ē q̄ grauiā r̄ leuiā dū mouēt̄ nāl̄r n̄ moueri a suo loco: neq; a medio saltēz p̄ncipalr̄. s3 a forma sua sibi ītrīseca. ¶ Ad 2° d̄f q̄ p̄bat tertiā p̄nez. ¶ Ad 3° r̄idēf s̄l̄r. ¶ Ad 4° negat̄ q̄ ī oī motu mobile resistit suo motori: r̄ īstātia ē de motu nālī ip̄i^o elti: qd̄ nō h3 ītrīseca resistētia. p̄pterea regri^o resistētia ītrīseca ip̄i^o medy. M̄ixtū at̄ īactū l3 īclinēf ī suū locū nālē rōne elti p̄dominātis. qz cū h3 ītrīseca resistētia ex p̄te elti subdominātis: iō n̄ segf̄ q̄ si mixtū īactū īclinat̄ ad suū locū nālē q̄ n̄ resistat sibi m̄t̄: dū mouet̄ ad ip̄s. ¶ Ad 5° d̄cedif q̄ idē ē mouēs r̄ motū ī actu: r̄ ī potētia: s3 dīuersimode. vñ vult p̄m̄tator: q̄ dū terra d̄scēdit ei^o forma subalis ē motor: vt forma: r̄ ē motuz vt ē ī p̄ma mā. ¶ 2° q̄ vide p̄nta supi^o allegata: ex 3° r̄ 4° de celo. Ex B̄ nō debes putare: q̄ forma terre sit p̄m^o p se motū: cū ipsa nō moueat̄ nisi p̄ accīō: sed terra q̄ dī

cit tale formā i tali mā ē illa q̄ p se r̄ p mouet. **C** Ad 6^m dicit q̄ Arist. ibi vult q̄ graua r̄ leuia nō moueant ex se p̄ p̄te: s̄ nō negat ea ex se moueri cōiter sine p̄ se. Et cū dicit q̄ nō h̄nt p̄^m faciēdi motū: s̄ solū patiēdi: itelligēdū ē de po^o cēntiali. verūti h̄nt p̄^m faciēdi motū de po^o ac cēntiali. qm̄ a gnāte mouet̄ d̄ po^o cēntiali. a seipsis vō aut a remouēte. p̄hibēs d̄ po^o accēntiali: vt ostēdit q̄ d̄c. q̄ r̄c.

C Hoc aut̄ dupl̄r: aut. n. nō per seipm̄ est mouens: sed p̄ alterū qd̄ mouet mouēs: aut p̄ se ipsum: r̄ hoc aut̄ est mouēs ex se primū post vltimū: aut p̄ plura mediā: vt baculus mouet lapidem: r̄ mouet̄ a manu: mota ab boie: hic autēz nō ampli^o est quo ab aliquo moueatur.

Tertu commentu. XXXIII.

Intelligendū q̄ Ari. dicit q̄ p̄mū mouēs pōt mouere sine vltio r̄ e^o r̄ m̄t. dicit q̄ p̄^m mouēs separi p̄ ab vltio r̄ n̄ e^o. B̄ ar̄ n̄ v̄ v̄z i e^o Ar. qm̄ sic h̄ō p̄t separi a baculo: ita e^o. **C** D̄ q̄ Ari. itellexit per ista mouētia mota que se habēt adinuicem in ordine cēntiali. de q̄b^o ē v̄z qd̄ d̄c. r̄ si nō de istis. exē pla. n. ponimus r̄c. Qd̄ aut̄ sint aliq̄ q̄ sic se bēant. p̄z: qm̄ nālter p̄ma itelligētia pōset mouere nō mouēte sc̄da: r̄ sc̄da nō mouēte tertia. Silr̄ p̄m^o orbis pōset moueri se cūdo nō moto: s̄ nō p̄tingit q̄ sc̄da aut tertia itelligen tia moueat: r̄ p̄ma nō moueat. Nec q̄ secundus aut tertius orbis moueat. r̄ p̄mus non moueatur.

C Nō. n. necessariū est accēs: s̄ p̄tingēs nō eē Si igit̄ ponam^o pole esse nullū ipossibile accidit: falsum aūt fortassis. **Tex. cō. XXXVI.**

Dicit Arist. q̄ illud qd̄ est p̄ accēs pōt nō eē. Cōtra: q̄ i motu gra uis deorsū forma mouet seipaz p̄ accēs: r̄ si m̄l̄r i motu aialis: r̄ tū B̄ p̄ accēs n̄ pōt n̄ eē: n̄ ē. n. pole q̄ tal forma moueat r̄ n̄ moueat.

Dicendum q̄ illud qd̄ ē p̄ accēs pōt nō eē i suo vlti fm̄ aliqd̄ e^o idiuuidū. r̄ B̄ ē v̄z q̄. n. mouēs mouet̄ p̄ accēs. id̄ aliqd̄ ē mouēs: qd̄ in mouēdo nullo mō mouet̄ vt de^o. cū B̄ tū stat q̄ aliqd̄ p̄ accēs i suo p̄ticulari nō pōt eē iuno q̄ sit neciūm vt i p̄posito. vñ h̄ō ē colorat^o p̄ accēs: r̄ tū nō pōt n̄ eē: r̄ puatio ē ens p̄ accēs. r̄ tū nō pōt nō eē. imo ē necia. p̄ gnatiōib^o r̄ corruptiōib^o. vt in p̄ h^o ostēdit. **C** Burle^o tū dicit q̄ h̄ capiat̄ per accēs: vt necessario opponitur: r̄ non per se primo: r̄ tunc totum patet r̄c.

C At vero si nō fm̄ accēs: s̄ ex necitate mouetur mouēs: nisi aūt mouet̄ nō vtiq̄ mouer: necesse est mouēs si mouet̄ aut sic moueri q̄ sit sc̄d̄m candē spēm motus: aut sc̄d̄m alteram.

Tertu commentu. XXXVIII.

Auerte q̄ alicui pōset videri nō eē i cōueniēs q̄ ferēs feratur: r̄ sanās sanet̄: r̄ docēs adiscat: vt vult Arist. in l̄ra. qm̄ aial fert seipm̄: r̄ medic^o seipz sanat. r̄ h̄ō p̄ considerationē r̄ discursum docet seipm̄: r̄ aq̄ calefacta p̄p̄e nāe derelicta seipz frigefacit. q̄re r̄c.

Respondetur q̄ ista sūt icōueniētia fm̄ itellz Ari. accepta. v̄z q̄ aliqd̄ ferat se ipm̄ p̄. ita q̄ totū ferat totū. r̄ sic de alyz r̄c. B̄ nō rep̄it̄ in exēplis adductis: qm̄ aia fert corp^o p̄: r̄ n̄ aial seipm̄. r̄ sc̄ia medicie p̄ sanat medicū: r̄ medic^o se sanat p̄ accēs. r̄ san tasmata seu itellectōes p̄mo cōcurrūt ad causandū sciētiam q̄ de nouo acq̄rit̄ ex itētionē: r̄ ita de alyz. q̄re r̄c.

C Impossibile igit̄ est ipsūm mouēs seipz p̄tinuē mouere ipm̄ seipm̄. **Tex. cōmē. XL.**

Ite dubitatur p̄ vtrū aial moueat seipz p̄ se. r̄ v̄z moueat se p̄ se. r̄ v̄z moueat se p̄. Et arḡ ad p̄tē negatiuā p̄mi duby. **C** p̄. q̄ illd̄ n̄ mouet seipm̄ p̄ se ad c^o motū necē r̄currit motor extrinsec^o. s̄ ita ē d̄ motu aial: qm̄ ad illū neciō r̄currūt de^o r̄ celū. igit̄ r̄c. **C** 2°. illd̄ n̄ mouet seipz p̄ se qd̄ mouet̄ ad motū alteri^o. s̄ aial mouet̄ ad motū alteri^o: vt corpis sui: qd̄ est ps p̄ se mota. **C** 3°. illd̄ nō mouet̄ a se p̄ se: qd̄ mouet̄ ab alio. s̄ ita ē de motu aialis: q̄ ipz d̄ mouere se ex eo q̄ aia mouet̄ cor

Ad partem **C** pus: r̄ et totū. igit̄ r̄c. affirmatiuā sc̄di duby arḡ. qm̄ illd̄ mouet se p̄: qd̄ mouet se fm̄ q̄libz ei^o p̄tē: vt p̄z ex distin ctōe posita sup̄ de p̄ se r̄ p̄ accēs. r̄ s̄z seipz p̄: s̄ aial mouet se p̄mo fm̄ quālibet eius partem. ergo r̄c.

Ad partem negatiuāz tertū duby arḡ. qm̄ illd̄ n̄ mouet se p̄ se qd̄ mouet̄ ad motū alteri^o: s̄ ita est de mīmo nālī puta de mīma p̄tē cordis: aut musculi q̄ mouet̄ ad motū totius corpōis. ergo r̄c.

Ad partem negatiuā q̄rti duby arḡ. qm̄ illd̄ nō mouet se p̄ qd̄ est i finitū diuisibi le in aliqd̄ seipm̄ mouēs. sed mīmū mouēs seipm̄ in i finitū est diuisibile in aliqd̄ mouēs seipz: q̄ nō mouet se p̄. p̄z p̄na. r̄ maior colligit̄ ab Arist. in l̄ra. vbi ostēdit q̄ mouens se p̄ h̄z solū duas p̄tes in actū: quaz vna est mouēs r̄ altera est mota. r̄ minor arḡ. q̄ cū minimū sit cōtinuum ipm̄ est in i finitū diuisibile. vñ Arist. in sexto hui^o pbat q̄ nō est dare aliqd̄ p̄mū motū ex p̄te mobil̄ t̄pis r̄ termini ad quē. r̄ in. 7°. h^o. pbat q̄ nihil mouet se p̄mo.

Ad hec respondeat p̄mittēdo p̄ duo. p̄mū est distinctio posita sup̄ peri^o de p̄ se quā illic q̄re. 2° est distinctio de p̄ que est q̄ p̄mū sum̄ i q̄drupl̄r. v̄z. p̄o totalitatis p̄mitate: p̄ p̄mitate cālitate: p̄o p̄mitate subiecti: r̄ p̄ p̄mitate gnatiōis seu eēndi. Et tūc d̄ ad p̄mū dubiū q̄ aial mouet se p̄ se ad itētionē Ari. siue ex se: q̄ pōt redire ex se ad locū in quo icēpit moueri r̄ ex se quiescere r̄c.

Ad primū argumētū cū d̄ q̄ in ei^o motu necessario r̄currit agēs extrinsecum. **C** R̄ndet̄ q̄ v̄z est de agēte cēntialr̄ ordinato seu vlti ter: sed p̄o de agēte accēntialr̄ ordinato r̄ p̄ticulari: de quo erat fm̄o: sic ōz in motib^o inaiatoz. vt ostēsum est supra. **C** Et si argueret̄ q̄ ōz r̄currere appetibile qd̄ ē mouēs p̄ticularē. d̄ q̄ in ichoatione mot^o nō ōz ipm̄ actualr̄ cōcurrere. s̄z sufficit q̄ sit in itētiōe. s̄z nō est sic i ichoatiōe mor^o iaiati cū tūc oporteat actualr̄ r̄currere gnāns vlti re mouēs p̄hibēs. **C** Ad 2° d̄. q̄ solū cludit q̄ aial n̄ mouet se p̄ se: r̄ p̄: qm̄ corp^o mouet̄ p̄ se p̄. r̄ totū aial p̄ se r̄ nō p̄mo: sicut aia mouet̄ p̄ se r̄ p̄: r̄ aial per se r̄ non primo. **C** Ad tertius patet ex dictis: qm̄ negandū est aīcedēs.

Ad secundū dubiū r̄ndet̄ q̄ aial n̄ mouet se p̄. **C** Et ad arg^o d̄ q̄ solū pbat q̄ aial mouet se p̄ p̄mitate totalitatis: r̄ n̄ p̄mitate cālitate de q̄ loḡ Ari. nec mouet se p̄ p̄mitate subti cū mouer: aut mouere i sit sibi p̄ alias cās vt p̄ aiaz r̄ corp^o: r̄ per alia subta. sic h̄re tres inest i iocheli p̄ aliō subz vt p̄ triā gulū. aial. n. n̄ ē p̄ s̄bz mor^o n̄z moueri. Itē n̄ mouet se p̄ p̄mitate eēndi: qm̄ min^o eo p̄t se mouer̄ vt cor aut ps ei^o.

Ad tertium dubiū dicitur q̄ minimū natura le mouet se p̄ se: si non qd̄ ē in actu i fuerit ps alteri^o: sed in potētia: qm̄ si esset separatum sic pōset seipm̄ mouere. **C** Vel d̄ q̄ mouet se p̄ se motū p̄prio adequate exiēte in eo. mouet̄ at̄ p̄ accēs ad motū b 4

toti? ppositi: hoc pbat argumentū sicut nautam mouet p se motu pgressiuo: r mouet p accūs motu natiu.

Ad quartū dubiū dī. qd mīmū nāle mouet se p pmitate gnātōis seu eēndi. vñ cūz dīc Ar. h dāri p^m motū ex se p^m motū ex se itelligit mīmū nāle: qd p^t ex se moueri. Et cū arg^t qd si. qz tale ē dīssibile in īfinitū. Rūdet cōcedēdo qd ē dīuīssibile in īfinitū: nō qd ē in actu: s; in potētia. ex qd nō seq^t qd nō moueat se p cū minus eo nō possit p se moueri. Et ad auctoritatē Ari. in. 6. pby. dī qd Aris. ē locut^r ibi de motu fīm qd īp^m ē qd dā p^m motū: qd vt sic nō ē dare p^m motū cū h mō motū sit dīuīssibile in īfinitū. Dic aut loquit^r de moto nō vt est qd dā p^m motū: s; vt determinat p formaz ad certā q^titatē: ita qd min^o nō pōt p se moueri: r h mō bñ dat p^m motū. Uñ motū pōt dupl^r cōsiderari. Uno mō vt p^m motū: r sic nō dat p^m motū: vt dīc Aris. i. 6. Alio mō pōt cōsiderari vt motū nāle: r sic dat p^m motū vt volūt hīc Aris. r p^m motū. r cū negat qd aliqd moueat se p^t itelligūt de pmitate causalitatis. qre rē.

Intelligēdum fīm quōsdā qd aliqd alicui p se ppetere p^t itelligi tripl^r. vno? qd illd ppetit sibi nāl^r p suā nāz v^l dīspōnē sūe nāe que niētes: r sic aq^ē ē p se frigida r grauis. r terra mouet p se dōzū. r aliqd ppetit alicui p se: qz sibi ppetit solitarie: qd sic de solus p se agit. cōiter tñ s; hūc modū dicim^r aliqd agere p se qd agit sine cōursu alteri? extrinseci p^ticularis agētis: r sic graue mouet se īp^m p se deorsum. qz nō cōcurrit aliqd p^ticulare agēs extrinsecū. r sic ad motūz p^m motū: s; cōcurrit gnāns aut remouēs p^tibēs īchoā do īp^m: s; non sic p se mouet qd moueat solitarie: qd sil cū eo mouet mediū. Et ex h pōt patere qūo aial pōt moueri p se a scīpso fīm istos. nō aut graue v^l leue simplex qñ aial dīuīdit in p^tē p se mouētē. sciam: qñ nō cōcurrit ex necitate ali^o motor p^ticularis extrinsec^r. r in p^tē p se motū: seu qd pōt p se moueri. f. corp^r qd dato qd nllm cēt mediū possit p se moueri. i. solitarie absq^z idīgētia alic^o moti extrinseci: quoniā cum tale corpus resistat anime mouenti. dato qd nulla eēt resistentia extrinseca ad bue esset resistentia ītrīseca que sufficeret ad successionem mot^r. sed graue vel leue simplex nō sic dīuīdit: s; enim bēat p^tē p se mouētēz ad itellm datū: nō tñ h; p^tēz p se motū: seu qd possit p se moueri. nā cū bēat resistentiā ītrīseca si nō eēt aliud motū extrinsecū resistēs. f. mediū nō moueret: s; subito mutaret. Tertio mō aliqd cōpetit p se alicui ex eo qd illa p^ticatio ē p se p quā illud denotat sibi cōpetere fīm que modū dicim^r qd hō est p se aial. qz bec p^ticatio ē p se in p mō. hō est aial. r sic graue nō mouet p se: s; graue ex^o sursus nō p^tibitū rē. mouet p se.

Contacta autēz vtracq^z adīnuicem sunt: aut ab altero alre^z. Textu cōmentī. XLIII.

Sciendum qd duplex ē cōtact^r. f. q^titativ^o qd ē eoz q^ruz vltia sunt simul aut vnū. q^titativ^o qd ē eoz quozuz vnū op^t in reliquū. cōtactu q^titativ^o ipole est tactū nō tāgere illud a qd tāgūt: s; p^tactū q^titativ^o pole est tactū nō tāgere tāgēs: vt si a. calidū age ret in b. frigidū: r nō repateret ab eo. tunc a. tangeret b. cōtactu qualitatīuo. sed b. nō tāgeret a. r tali cōtactu for ma tāgit mām: r nō tangūt ab eadem.

Sed dīcim^r ista ptra negātes hoc eē mansfestū p se: sic Aui. qd dicit pole eē hoiez gnārī a terra: sed conuenient^r in matrice: r īste sermo ab homīne qui dat se scientie est valde factuus. Cōmentator. cōmentō. XLVI.

Sciendum qd amē. h dīc qd hō nō pōt gnārī ex nō semie hoīs tā: qd ex mā alteratōis tñ p^m qd. r ex p^m qd nō pōt īmediate gnārī ex terra p putrefactōez: qñ ex materiēb^o ppe dīstictis spē gnārī foz me dīstincte spē. cū g mā qd ē semē hoīs differat ab illa qd nō ē semē hoīs: si ex nō seie hoīs gnāret hō ille dīfferet spē ab hoīe genito ex seie hoīs. r p^m hō nō dīceret de eis vniuoce. Itē gnātio hoīs p seīs p^m pagatōez ē dīffī cil. qd p putrefactōez ē īpolis. Itē. nūq^z reptū ē ī expiē tia hoiez p putrefactōez gnārī. Itē. cū gnātio p putrefactōez sit facili^o si hō possit p putrefactōez gnārī sp^l vt plīmū gnāret hō p putrefactōez. Itē hō genit^r p putrefactōez nō possit gnāre sibi sile p seīs p^m pagatōez. qz si sic tolleret ratio vniuoationis: quoniā aial genitū equoce generaretur vniuoce. quare rē.

Oppositum tñ b^o dicit Aui. qd vult hoiez posse ex terra p putrefactionez gnārī: r qd aial genitū p putrefactōez pōt gnāre sibi sile p feminis p^m pagationē. p qd adducūt multe expiētie. p^m aia ē de nauī a murib^o mūda in mari exite in qd mures p putrefactionē gnārī: qd postea sibi similes gnārī p feminis p^m pagationē. Scōda ē de serpētib^o genitū p putrefactionē ca pilloz mlieris qd alios sibi siles pducit. Tertia ē de scorpione genito ex putrefactione r^o p^o aut basilicōis qd sibi sile gnārī. Quarta ē qñ vīfū ē aial marīnū bīuariū nūctū patū in loco a mari multū dīstātī: qd eē nō potuit nisi illic genitū fuisset ex putrefactōe: r tñ sibi sile pducit. Est de q^z būsā vīfū facit^r fericū quoz maxia copia semel vīfā fuit sup arborib^o cuiusdā puicie: qd nō cūenit nisi qz ex putrefactōe genitū fuerit r ipsīs siles gnābant. Sexta r vltia expiētia fuit de pmo genito. f. hoīe post dī luuū v^l ē: qd nō nisi p putrefactionez genit^r fuit: r postea alios gnārī seie mediāte. qre rē. Cōciliator aut iter istos vīā mediā tenet. dicit. n. qd hoīs r alia aialia valde pfecta solū vniuoce r per feminis p^m pagationē pducunt. aialia vō valde īpfecta vt vīnes qdā solū p putrefactionez gnārī. Aialia vō inter p^ticta p^oportionabil^r media vtroq^z mō possunt gnārī vt mures r rane. p^m aia ē qz vt hoc vt hō vel aliud aial valde pfectū. pducāt p^ter v^l tutē celestē r mām gnātionis regit^r agēs p^ticulare vni uocū qd dīsonat mām. Scōda cā est: qz cū illa aialia sint pauce pfectōis: iō pro eaz gnātōe sufficit vīus celestis r mā affecta calore qd r respectu gnānde corrūpēde sit p^tredinalis. respectu tñ forme gnānde est dīspō nālis materia pparās ad īp^o pductionez. Et ex his tertū cā pōt patere. elige rē. Aduertēdus qd Dur. dicit qd est īpōs sibile qd alicuius multitudinis īfinite aliqd exis de illa multitudīe sit cā oīum alioz illi^o multitudinis. qz aut ē mediū aut postremū rē. Licet hoc sit verū fīm opi. Ari. in exēplo suo de hoīb^o ex seiuicē gnātis: non tñ v^l necā riū. qñ si gnārī īfiniti hoīs futuri qd descēdere debeāt ex sorte qd vnicūz hēbit filiū. r p^m qd īfinitoz istoz dabi^o p^m qd erit cā oīuz reliq^oz. v^l fili^o for. Itēz ponat qd ī p^m pte p^oportionalī hore future de^r nūeret vñā vnitatē. r ī scōda aliā r sic ī īfinitū. r cū nō sit dare vltimā pte p^oportionalēz si nihil v^lteri^o poneret non dare^r vltimā vnitatē: iō sil r cū eo ponat qd de^r in vltimo īstātī hore illi^o nūeret vñā vnitates r nō āpl^o: r p^m tūc qd talis multitudinis īfinite vnitatus in illa hōra nūerataz a deo da bi^o p^m r vltimūz. Et si casus sūis poneret de hoīb^o se adiuicē gnāre debētib^o haberet itētūz. r iō r firmat fīm opnātes latitudiez speciez seu pfectōis eēntialīū in īfinitū pcedere vīsus deū r termiari ad deū exclusiue r ad effectū īfinitū a deo pductū v^l pducibilē iclusīue qz tūc talis effect^r īfinit^o de illa multitudīe īfinita esset cā

omn alioz illius multitudinis. idco rē.

Intelligendus q̄ aial nō mouet seip̄s quocūq̄ motu: qm̄ motu alteratiōis mouebit̄ ab extrinseco vt a p̄tincte vel alio. similr̄ motu augmētatiōis mouebit̄ p̄currente motore extrinseco. v̄z. alimēto. motu at̄ locali mouet seip̄s: nō tñ simplr̄: vt celū: qm̄ celū nullo mō mouet̄ ab extrinseco: s̄z aial in suo motu locali mouet̄ ab appetibili. duz. n. aial surgit a somno mouet̄ aia ab appetibili q̄ postea ip̄s aial localr̄ mouet̄. Et si ex h̄ argueret̄ q̄ nō esset d̄ria iter aiatū aia sensitua r̄ iaiatū pp̄ quā vnū moueret̄ ex se r̄ nō altez. Rūdet̄ q̄ imo est d̄ria. pp̄ sciēdū q̄ duplex ē motus. s. p̄ p̄ vt efficiēs motū: r̄ metaphozice vt finis q̄ d̄r cā excitās: nihil tñ opans in ip̄o moto. D̄r ḡ q̄ iaiatū nō mouet̄ ex se motu locali: qz sp̄ r̄ necio ad suū motū locale p̄currit mouens extrinsecū. p̄p̄ d̄r: s̄z nō sic ē de aiali q̄uis ad motū ip̄i locales p̄currit mouēs metaphozice d̄r: vt ē ip̄m appetibile. Ex his dictis Aris. appent̄ due cāe q̄re celū n̄ cessat a motu suo: r̄ alia mota ex se vt aia lia sic. C̄ p̄ ē. qz celū in nullo motu suo mouet̄ ab extrinseco: s̄z a motore sp̄ q̄ intrinsec̄ r̄ vniformiter se h̄ns. aia lia aut̄ mouent̄ ab extrinseco: r̄ p̄ncipali in motu alteratiōis r̄ i motu augmētatiōis. r̄ ab intrinseco solū p̄ acciōis r̄ i motu locali p̄currit ēr̄ motor extrinsec̄. s. appetibile vt d̄r: ē. C̄ z̄ cā ē. qz motor celi nō i format celū neq̄ sibi iheret̄: s̄z idistās ē r̄ assitēs ei. r̄ iō n̄ mutat̄ sitū neq̄ mouet̄ p̄ acciōis ad motū celi: q̄re sp̄ vniformiter se h̄z i mouendo ip̄m: s̄z in aialib̄ motor iheret̄ r̄ i format mām. r̄ mouet̄ p̄ acciōis ad motū ip̄i: cor̄pia. s. ip̄a aia. pp̄ qd̄ difformiter se h̄z: r̄ q̄nq̄ mouet̄ r̄ q̄nq̄ gescit. Un̄ dic̄ omē. qz motor celi nō p̄stituit̄ in eē a celo. iō n̄ mouet̄ p̄ acciōis ad motū celi: s̄z q̄ celū p̄stituit̄ in esse a suo motore: cuius magis depēdeat celū i esse a suo motore q̄z eē: s̄z motor aialis p̄stituit̄ in eē a moto: qm̄ plus depēdet in eē aia a corpe q̄z eē. iō mouet̄ p̄ acciōis ad motū corpi.

Impossibile est augmētum esse alteratione nō p̄istente. Textu cōmentī. LV.

Scit aristo. q̄ alteratio ē p̄or motu ad q̄ritatē. C̄ s̄z arḡ q̄ nō: qm̄ ita se h̄nt mot̄ fm̄ p̄ritatē sic termini ad quos vadūt seu p̄dicam̄ta in q̄b̄ s̄nt: s̄z p̄dicam̄tū q̄ritatis ē pus p̄dicam̄to q̄litas. q̄ mot̄ ad q̄ritatē ē p̄or motu ad q̄litas. C̄ z̄ arḡ q̄ nō sp̄ mot̄ ad q̄ritatē p̄supponit̄ motū alteratiōis vt Ari. velle v̄r: qm̄ in rarefactiōe aut̄ d̄fatiōe q̄ sūt mot̄ ad q̄ritatē n̄ sp̄ p̄cedit̄ altera: vt p̄s in rarefactiōe aut̄ cōdensatiōe q̄ sūt i aere p̄tēto iter latera foll̄ semipleni solomotu locali p̄nio p̄ quem follis latera dilatā vel cōstringunt̄ r̄ nulla in ip̄o aere p̄cedente alteratiōe s̄z q̄litas p̄mas aut̄ secūdas.

Ad primum d̄r q̄ p̄ritas mot̄ q̄ est p̄p̄e de s̄rio positiuo in s̄riū positiuū b̄n̄ attendit̄ penes p̄ritatē termini ad quē vt ē i p̄dicam̄to q̄litas seu i alteratiōe. qz alteratio q̄ est ad q̄litas p̄mas ē p̄or alteratiōe q̄ est ad q̄litas sc̄das: qm̄ s̄z omē. ad q̄litas p̄mas ē p̄ se r̄ p̄mo alteratio: s̄z ad secūdas de 2° r̄ 3° ip̄e q̄litas ē alteratio p̄ se r̄ n̄ p̄ r̄ ad alias p̄ acciōis: s̄z vbi mot̄ n̄ sit iter s̄ria positiuā n̄ sic attendit̄ i eo p̄ritas. r̄ qz mot̄ localis n̄ est p̄p̄e de s̄rio i s̄riū. r̄ s̄l̄r̄ mot̄ ad q̄ritatē. iō mot̄ ad q̄ritatē nō d̄r p̄or alyis motib̄. s̄z sit i p̄or p̄dicam̄to: sed mot̄ local̄ d̄r p̄or alyis. qz aly mot̄ ip̄m p̄supponūt. r̄ nō eē. r̄ s̄l̄r̄ mot̄ alteratiōis est p̄or motu ad q̄ritatē. qz ab eo p̄suppōit̄. r̄ nō eē. Et h̄ a s̄l̄r̄ declarant̄. Nā mutatio in suba ē p̄or ip̄s motib̄ saltē localis r̄ alteratiōis p̄ritate de q̄ h̄ loq̄r̄ Ari. r̄ tñ est ad terminū p̄orē cū suba sit

p̄or ceteris p̄dicam̄tū. Ad aliud d̄nt qd̄ q̄ n̄ p̄t fieri augmētatio aut̄ diminutio mō posito i argumēto: qm̄ acgr̄ rar̄ raritas aut̄ d̄fitas. r̄ p̄ r̄is nisi fiat altera: ex q̄ raritas r̄ d̄fitas sūt q̄litas q̄ n̄ nisi p̄ alteratiōe p̄nt acgr̄. C̄ Istud tñ nō v̄r v̄z: qm̄ raritas r̄ densitas vt sūt q̄litas n̄ p̄nt acgr̄ sine alteratiōe p̄cedēte s̄z q̄litas p̄rimas. vt p̄s p̄men. s̄z i casu sup̄ius posito aer rarefit̄ aut̄ d̄fēf̄ n̄ p̄uia aliq̄ tali alteratiōe. ḡ i ip̄o n̄ acgr̄ raritas aut̄ densitas q̄ sit q̄litas. C̄ Ideo aliter r̄idet̄ dicendo q̄ Arist. loq̄r̄ de augmētatiōe r̄ diminutiōe p̄p̄e dicta.

Et ulterius d̄r q̄ duplex ē rarefactio aut̄ d̄fatiō. Quēdas q̄ acgr̄ raritas aut̄ d̄fitas q̄ est q̄litas sc̄da r̄is caliditate aut̄ frigiditate r̄ talis ē alteratio: r̄ n̄ fit i aere i casu sup̄iori. Alia ē rarefactio aut̄ d̄fatiō q̄ acgr̄ solū distātia aut̄ p̄p̄igtas partū seu noua positio p̄ motū locale earūde. r̄ h̄ n̄ ē alteratio: nec eā ōz p̄cedere alteratiōe. r̄ h̄ mō rarefit̄ aut̄ d̄fēf̄ aer i casu p̄misso. C̄ Ex q̄ p̄s q̄ h̄ ar̄ n̄ ē ad p̄positū Ari. cū n̄ loquat̄ de tali augmētatiōe aut̄ diminutiōe r̄.

Continui aut̄ sunt q̄ sunt in p̄ritia q̄ aut̄ nō semp̄ mouet̄ sc̄dm̄ h̄ic motū ex̄ns p̄ritus necesse est p̄r̄ gescere. Textu cōmē. LXII.

Se dubitat v̄z iter oēs mot̄ s̄rios siue reflexos q̄es media itercipiat. C̄ Arguit̄ q̄ n̄ p̄. ponat̄ q̄ vnū pas suz alteret̄ ad caliditate: r̄ an̄ q̄ cōplete cale fiat itez̄ appoxiet̄ vnū agēs frigiduz potēs ip̄m alterare v̄sus frigiditate: r̄ tūc p̄s q̄ statū r̄ sine medio icipiet̄ ifrigidari. r̄ p̄ r̄is iter cōlectationē p̄cedētez̄ r̄ frige factionē seq̄ntē nulla iterponit̄ q̄es. r̄ isti s̄t mot̄ s̄ry reflexi. q̄re r̄. C̄ Cōfirmat̄: qz p̄yciat̄ pila fouiter deorsum v̄sus terrā. r̄ p̄s ad exp̄iētā q̄ statū siue imedia te finito motu deorsum mouebit̄ sursum. ḡ r̄. C̄ Sc̄do arguit̄: qz p̄yciat̄ sursum lapis magn̄ r̄ notū est q̄ finito motu sursum imediate mouebit̄ deorsū. aliogn si in istāti medio gesceret: tūc eēt̄ graue sursum n̄ ipeditū. r̄ tñ nō descēderet: qd̄ icōueniēs appet̄. C̄ Cōfirmat̄: qz lapillo sursum p̄iecto r̄ obuiate molarī descēdēte in istāti tract̄ aut̄ lapillus descēdit: aut̄ gescit. nā tūc nō p̄t dici ipsuz ascēdere: qm̄ tūc ipelleret̄ sursum molarē: qd̄ est flm̄. Si d̄r q̄ in istāti tract̄ lapillus descēdit: r̄ continue an̄ illd̄ instans ascēdebat p̄ casuz: seq̄r̄ q̄ iter motū ascētus r̄ motū descētus lapilli nulla ē q̄es media: qd̄ est p̄positū. Si aut̄ dicat̄ q̄ tūc lapillus gescit: seq̄r̄ q̄ tūc ēr̄ molarē gescit: r̄ nō nisi ex resistētia lapilli. vt p̄s r̄. Cū aut̄ lapillus sit lōge mioris resistētie q̄ sit acriuitas molaris: seq̄r̄ tūc q̄ minor potētia ipedit̄ totalr̄ opationē maioris potētie: qd̄ est ipole. q̄re ōz dicere p̄mū. s. q̄ in istāti tract̄ lapillus descēdat. r̄ p̄ r̄is q̄ iter illos motus s̄rios reflexos nulla mediat̄ quies.

In oppositum est Ari. in h̄ p̄riti caplo: cuius vna rō in v̄tute talis ex̄l̄it. De motū successiue motib̄ reflexis in p̄ucto reflexiōis aderit̄ medio r̄ aberit̄: r̄ nō in eodē istāti aderit̄ r̄ aberit̄ medio. ḡ in diuersis istātib̄ aderit̄ r̄ aberit̄. s̄z iter istans in quo aderit̄ r̄ istās in quo aberit̄ est t̄p̄e mediū in quo nec aderit̄ nec aberit̄: s̄z gescet. ḡ r̄. C̄ Et s̄z ista rō sp̄alr̄ arguat̄ i motu locali. p̄les tñ rōnes p̄h̄sicas r̄ et̄ logicas adducit̄ Ari. ad p̄bādū p̄positū istd̄. s. nullos mot̄ s̄rios siue reflexos posse iuicē r̄tinuari: s̄z semp̄ iterponit̄ q̄es media. C̄ Istam autem adduxi solam vt̄ h̄c iuicior fiam, r̄ quia in ea est plus dubitationis.

Pro ista dubitatiōe intelligēdū q̄ duplex aliqui mor̄ dicūt̄ adiucē s̄ry. s. large r̄ p̄p̄ie: Large illi mor̄ dicūt̄ adiucē s̄ry qui sūt ad terminos s̄

rios nec pnt sil eidē inesse. & B mō vni motui circulari ē ali' mot' circularis hri: qm̄ vn' pōt aliū ipedire: vt motus circularis ab. a. i. b. hriat motui circulari a b. i. a. pzo-
 pue aut dnr illi mot' hri q vltra B q sunt ad terminos hrios: nec pnt eidē sil inesse bnt subiecta hria: vt mot' ignis sursum: & mot' aq deorsuz: & B mō motui circulari nullus ē mot' hri. ¶ Intelligēdū z' q' mot' illi dnr reflexi q sic se bnt q' termin' a q' vn' ē termin' ad quē alteri: & e'z: & cū B fuit p eadē viā: sic cent mot' quoz vn' eēt ab. a. i. b. p. c. & alter e'z dato q' vn' fieret p vnā viā & alter p aliā nō dicerent reflexi q' tūcūq' fieret a termin' hrys ad terminos hrios. sic mot' quoz vn' eēt ab. a. i. b. p. c. femicirculari. c. & alter eēt ab. i. n. a. p. semicirculari. d. ¶ Intelligēdū z' q' ges ē duplex. v. s. istātāea & t'pal sic & mot'. & B cōiter de vtroq' loq'ndo: qm̄ ppe loq'ndo de gete q'z ē t'palis sic mot'. ppe dicit'. pp qd multi getē istātāea nō getē: s'z nō moueri appellauerūt. ¶ Intelligēdū 4. q' aliq' mot' pnt adiuicē & tinuari duplr. v. s. p se: & p acciō. illi mot' sūt p se & tinui: quoz vltia illis itriseca sūt vnū. & B mō nulli mot' spē diuersi pnt & tinuari iuicē. S'z illi mot' sūt & tinui p acciō quoz subiecta adiuicēz & tinuāt. & B mō mot' diuersi spē & tinuari pnt. & de hac vltima & tinuitate nō ē in pposito fmo: s'z solū de pma.

His premisis sit ad qōnē b' p' s'. Nō est necesse iter oēs mot' reflexos eiusdez mobilis getē t'palē mediare. ¶ Dec 3 declarāt in qdā casu sup' pposito. Si. n. sursum pyciat lapillus cui obuiet magn' molaris descēdēs i instāti & tract' lapillus getcit: qz tūc nō mouet sursum: cū nō det istās vltimū mot' sursum nec eēt cū mouet deorsuz cū nō det p' istās mot' deorsuz: s'z imēdiate an illud istās lapillus ille mouebat sursum: qz tūc nullū erat ipediēs eiusdē ascēsus: & imēdiate post illud istās mouebit deorsuz: qz alr detineret molare ne ascēderz. s'z lapillus ille getcit solū p istās. & p' nō seg' q' iter mot' reflexos hrios illi lapilli nō mediabit ges t'pal.

Sed contra hāc declaratiōez arg' pbādo q' nec iter eos mediat ges istātāea: imo q' i instāti & tract' adiuicē & tinuāt: qz illa sūt & tinua quoz vltia sūt vnū p hri. s'z pby. s'z illorū motuū reflexoz idē est vltimū. vt p. s'z adiuicē & tinuāt. Un in B v' eē silē si cut d' motu mobil' & tinue moti p totū tps mēsurās illos duos mot': qm̄ sic i motu & tinuo in ei' medio ē vnū mutatu eē copulatiū illaz medietatū adiuicēz: sic in ppo-
 (isto esse videtur.

Huic respōdet negādo q' i instāti & tract' mot' illi lapilli adiuicē & tinuēt. ¶ Et cū d' q' illoz vltia sūt vnū. d' q' & tinua sūt illa quoz vltia sūt vnū: qd v' riq' illoz est itrisecū: qm̄ in motu & tinuo mutatu eē mediū ē itrisecū v' riq' medietatū q's copulat. p itrisecū itellū gendo q' sit aliqd illi' cui d' esse itrisecū: s'z sic nō ē in instāti & tract' lapilli cū molarī: qz illd mutatu eē ē itrisecū motui pcedēti ex q' ē illi': nō āt motui seq'nti cū nihil sit ei'. ¶ S'z h' arg'. qz tūc seq' q' illi mot' reflexi cent se. & p' nō s'z silē se bntes: sic si due linee discōtinue i ex-
 tremitatib' se & t'gerēt: s'z certū ē q' vbi sic eēt illaz nō eēt vnic' pūct' vbi fieret & tract': s'z duo illas lineas i extremitatib' terminātes. q' idē illoz duoz motuū erūt duo mutata eē ipoz treratiua. nō tū ē falsuz cū mot' nō det p' mutatu eē: s'z bñ vltimū. ¶ R'ndē ad b' negādo esse oīo silē de illis motib' reflexis & de duab' lineis: qm̄ secus ē de pmanētib' & successiuis. nā i pmanētib' dat' p'mus termin' & vltimus itrisec' ad sensuz editū. & p'mus pūct' linee & vltim': s'z i q'busdā successiuis: q'uis det' vltim' termin' itrisec' vt vltimū mutatu eē i motu: nō tū dat' p'mus: qm̄ i motu nō dat' p' mutatu eē vt ponit Ari. i. s'z b'. ¶ In tpe dō q'uis sit successiū bñ dat'

p'mus termin' itrisecus & vltim'. si sumat' tps finitū: qz s'z Ari. nō dat' tps finitū qd nō & tinuēt alteri a pte anī: & silē a pte post vt appuit in p' b' octauī. ¶ Dec 5. Inter q's duos mot' hrios siue reflexos eidē mobili attributos ges mediat t'pal' nisi quodā alio occurrēte ipediāt. ¶ Dec 6. p z' pte p'z ex pcedēte. S'z p' p' pte pbāt. Da to. n. q' aliq' lapis pyciat cui' resistentia itriseca sint vt duo: & mediū resistat vt vnū. v' t' āt sibi imp'p' ab ipellēte cū lenitate itriseca mouēs ipz sursum sit vt gnqz certū est q' ille lapis & tinue mouebit sursum. donec illa v' r' mittet ad tria. cūz v' v' erit vt tria. tūc lapis getcet: qm̄ tūc resistentia itriseca & extriseca erit eq'lis p' sursum motu: & nō statz icipiet descēdere: qz tūc v' vt tria resistet ne fiat mot' deorsuz: & mediū resistit vt vnū. erit g' resistentia vt q' tuoz ne fiat mot' deorsuz. potētia v' deorsuz erit solū vt duo. cū igr nō fiat actio a pportōe mōtis icipit' opor'ebit v' tūc vt tria remitti v' q' ad vnū vt icipiat ibi le lapis descēdere: s'z latitudo v' tūc a trib' ad vnū nō p' bito dep' dī. g' relinq' q' d' p' dī i tpe: & i toto illo tpe lapis ille getcit. g' iter motū sursum illi' lapidis & motū deorsuz mediabit ges t'palis. & sic d' cū ē i motu locali: sic suo mō dicat' i motu ad q' tūc. s'z iter augmētū & decremētū eiusdē corpis mediat ges t'pal. v. s. mēsurata tpe stat'. & silē i motu alteratiōis: qm̄ iter alteratiōez alicui' mobil' de albedie i nigredinē: & alteratiōez eiusdē de nigredie i albedinē cadit tps mediū. & ita de alijs alteratiōib' reflexis ab eodē alterate factis. Ad diuersis aut' alteratib' p' aliq' alterabile. p' cale fieri ab vno: deide ab alio frige fieri absq' gete t'pali iter media vt i casu p'mi arguēti ē mani'. ¶ 3. Inter oēs mot' hrios siue reflexos eidē mobili successiue se hriēs: ges itrisecū media istāti vel tpe mēsurata. Ista & d' pbāt sic. qz si iter aliq's tales duos mot' nlla medietat' ges illi adiuicē & tinuarent' & face rēt vnū motuz nūero. nōs est ipole. qm̄ illo dato seq'ret' q' aliqd p se & tinue accederet ad aliq' terminū a q' & tinuē p tunc recederet: qd est impossibile: & pbāt q' nā. ga dato q' aliqd mobile motu reflexo & cōtinuo moueret ab. a. ad. b. & a. b. ad. a. tūc seq'ret' q'. a. eēt termin' a quo & terminus ad quē eiusdē mot'. s'z & tinuato motu ip' mouet' mobile recedēdo a terio a q' & accedēdo ad t' terminū ad quem. vt p. s'z tūc mobile recederet ab. a. & accederet ad. a. ¶ Ex hac & d'one correlarie seq' q' est ipole mot' hrios siue reflexos adiuicē cōtinuari: vt patet ex dictis.

Contra tū qdā p'missa instari posse v' r'. & p' nōbile p' arg'. q' mot' circulares q' ff' ad terios hrios nllō mō sunt adiuicē hrys: & q' pnt siml' eidē iesse: qm̄ sol sil mouet' ab oriēte in occidēs motu diurno. & ab occidēte in oriēs mouet' motu ppo. ¶ 2. Notabile 4. arg'. q' motus spē diuersi imo hrys pnt adiuicē p se & tinuari: qm̄ pōat' q' vnū graue moueat' deorsuz p foramē ad cēz: mū di: & q' talr moueat' siue ab itriseco siue ab agēte extrise co & tinue ipm ipellēte donec p certā distātiā totalr fiat ex alia pte cētri. & tūc p' q' p aliquā pte t'pis mēsurātis motū illius grauis ipm & tinue descēdet. & per residū illius tempous cōtinue ascēdet: nec dabit' instās itrisecum illi tēpōzi in quo nec descēdet nec ascēdet & c.

Ad p'mū dicit' Egidi' q' illi mot' nō sunt simplr hrys: s'z fm̄ qd: qz vn' illoz ē simplr: vt mot' ab oriēte in occidēs ex q' aliū supat: & ali' ē solū h'z qd: vt mot' ab oriēte in occidēs. mō cum d' q' mot' hrys sunt q' sunt ad terminos hrios & nō pnt sil' iesse. v'z est de motib' hrys simplr. nō aut' de motib' hrys fm̄ qd. Bur. aut' dicit' q' illi mot' non sunt hrys: s'z sint ad terios hrios qz vnus est simplr: & ali' fm̄ qd. mō vt mot' sint hrys req' rī q' ambo sint ad terminos hrios simplr. ¶ Alij ponūt q' nō icōuenit duos mot' hrios iesse eidē sil' quoz vnus

est per se et ali^o p accis: vt pz de nauta moto tra motu
nauis: s; B nō rigit de motib⁹ quoz vt riq; est p se de q
bus erat fmo sup⁹. ¶ Pōt et dari qtra rñsio. v3. dicen
do q illi mot⁹ solis nō sunt rry: qz nō sūt ad terios rrios
cū nō sūt peādē viā neq; sup eisdē polis. qm mot⁹ solis
ab oriēte i occidēs fit sup polis mūdi describendo egno
stiale: s; mor⁹ ei⁹ ab occidēte in oriēs fit sup polis zodia
ci describēdo zodiacū. nec ē idē oriēs z occidēs s; motū
diurnū z fm motū ppiū solis. ¶ Ad z^o rñdet negādo
q illi mot⁹ rry rriunabūt p se: z q ad tps: qm istās in q
cētz illi⁹ grauis erit centz mūdi: illud graue nō moueb⁹
ascēdēdo vel descendēdo z resistet tota vls nā ne mor⁹
oppositi rriunēt s; tps. z ne aliq; sit mor⁹ rect⁹ q nec sit
sursuz nec deorsū: s; in illo istāti illud graue desinet de
scendere z incipiet ascendere p remotioez de pñti.

Hic tamen aduerte q Burl. dicit vltimā Ari. rō
nē q pbat nullos mot⁹ locales refle
xos inice rriuari ex co q sp ges iterponit media: nō eē
efficacē: qm p idē argui posset quētz motū locale rectuz
eē discōtinuū. qz i qtz tali motu mobile aderit medio z
aberit: z nō i eodē istāti. q in alio. z p rñs i tpe medio ge
scet. qre rē. ¶ S; ad B dicit qdā negādo q i motu rri
nuo mobile aliqñ aderit medio. qz mobile nō dī adesse
alicui pūcto nisi cū actu sit teriat⁹ mor⁹ fact⁹ anteq; mo
bile sit i illo pūcto. z postea abeēt dī ab illo recedit: qd
nō rigit i motu rriunuo. ¶ Alij dñt negādo sile q i mo
tu rriunuo mobile aderit medio: qz p adesse itelligit Ari.
adeē in actu q ē p tps. z tūc mani⁹ ē q mobile gesceret
anq; abeēt. ¶ S; hāc rñsionez istat. qz illo dato seq⁹
q nō i qtz motu reflexo mobile aderit medio i actu: qd ē
B Ari. i lra. z p rñs. qz multoties mobile nō adest medio
nisi p accis: vt pz i casu de lapide p pūcto z molarē descē
dēte. ¶ Rñdet q sp in motu reflexo mobile adest pun
cto i flexiois i actu nisi occurrat i peditū pibibēs vt po
nit i casu pmissio: qz tñ B raro rigit. id Ari. locut⁹ ē d co
qd i plib⁹ repit. Quociq; at sit siue adsit p tps: siue p in
stās tātū tūc gescet: z B suffic ne motus ille rriunuet. Qd
aut gescat qñ adest solū p istās dclarat: qm moueat mo
bile p vnā hozaz adēq; ab. a. i. b. z i z^o hozaz ē reflectat
adeq; ab. i. a. ¶ Et tūc arg⁹ q qñ erit i. b. gescet. qz nec
mouebit p motu q ē ab a. i. b. cū nulli⁹ mor⁹ def vltimū
instās sui esse. Nec mouebit motu q ē a. b. in. a. qz nulli⁹
motus dat pñm instās sui esse. qre rē. ¶ Ad rōnes aut i
pncipio qōnis adductas pz solo ex dictis in qōne rē.

Recto aut circularis: simplex. n. z perfect⁹
magis est. Textu cōmentī. LXXV.

Intelligendum tria eē ex qb⁹ ap
parz motū rectū
eē i pfectū: z sibi posse fieri additioez z nō mo
tū circularē. ¶ P^o est. qz sic in linea recta sūt
pūcta i actu. s. terminātia. z nō copulantia: nō
aut i linea circulari: sic mot⁹ rect⁹ bz iceptōez z dñtōez.
vñ sibi pōt fieri additio: z mor⁹ circularis nō. ¶ C^o z^o. qm
sic linea recta bz i se dterminatū pncipiū mediū z finē. z
nō linea circularis: sic mot⁹ rect⁹: z nō circularis. ¶ C^o z^o.
qz motus rectus icipit a gete z terminat ad getē: quaz
vna est nālis z alia violēta: z nō circularis. qre rē.

Qd aut necesse ē impartibile esse: nec hēre ma
gnitudinē. dicem⁹ pñmū de pziōib⁹ ipso de
terminātes. Tex. cōm. LXXVIII.

In isto capitulo ponunt ples no
biles demfatio
nes. In quaz pma oñdī q ipole ē mouēs fi
nitū mouere mobile finitū p tps ifinitū quā
pñē multi itelligūt de finitate motoris fm duratōez.

Pro quo pmittūt qd duplex ē ifinitas. s. vigoris
z duratōis. Et ifinitas duratōis ē du
plex. s. potētia z actualis. Actual ē q mouens bz sp sit
in actu oēs dispōnē p quā pōt mouere p tps ifinitū. Po
tētia ē illa q mouēs nō sp bz sit i actu oēs dispōnē p quā
pōt mouere p tps ifinitū. Itē pmittūt q adhuc ifinitas ē
duplex: qdā i mouēdo actiue: z qdā i moueri passiue.

His premissis dicit q Ari. ad pbādūz p^o mo
torē eē impitibile z ab oī magni
tudie eē sepatū: pus pbat q mouēs finitū finitate dura
tōis i mouēdo actiue: nō pōt mouere p tps ifinitū. ex q
seq⁹ q cū pñm motor moueat p tps ifinitū qd est ifini
tū s; duratōez nō qdē ifinitate potētia: vt sūt corpa su
pcelestia: cū pñm motor sit itra smutabilē: vt clusuz fuit
pus i isto octauo: z bz sp sit i actu oēs dispōnē s; quā pōt
mouere p tps ifinitū. ¶ Est igr pñm motor ifinit⁹ actua
li ifinitate duratōis. z p rñs idiuifibile: z a magnitudine
sepat⁹. qz oē ex rñs i magnitudine ē trāsmutabile. z p rñs
nō ifinitū actuali ifinitate duratōis. ¶ S; z^o me. z Burl.
hāc pñē itelligere vñr de finitate vigoris dicētes q nul
lū mouēs finitū. s. s; vigorē ex rñs i magnitudine z fatiga
bile pōt mouere p tps ifinitū: qz i minori tpe pōt moueri
ps mouētis pte moti qz totū mouēs moueat totū motū:
z vltra pcedūt vt fac Ari. in lra. ¶ Ex q vltēri⁹ cū alyz
pñib⁹ qz Ari. pbat cludi poterit q pñm motor ē sepat⁹
a magnitudine: z idiuifibile: cū moueat p tps ifinitū. Nā
si eēt i magnitudine: aut eēt vigor i finiti aut ifiniti. Nō si
nitivē cludit hō demfatio Ari. Nec finiti. qz tē moueret i
nō tpe. vñ si moueret i tpe: in cāli tpe moueret potētia fi
nita z potētia ifinita equalia mobilia: qd est icōueniētia
Et qd demfatio est de p motore qd est sepat⁹ a magnitudine: z
idiuifibilis piter itelligi dōz de qtz itelligētia supcelesti.
¶ Posset et s; dclarata a Bur. i sequēti qōne ista clu
sio itelligi de finitate s; duratōez. Nā cū qtz vt ex rñs i
corpe heat rriuz corūpēs: z sit vigoris finiti: alr moue
ret i nō tpe. seq⁹ q ē duratōis finitē: qz si eēt duratōis ifi
niti p ifinitū tps resisteret corūpēti. qre eēt vigoris in
finiti mō si est duratōis finitē mouet soluz p tps finitū.
cū igr pñm motor z qtz itelligētia moueat p tps ifinitū:
scatur qz sint ifinite duratōis. z p rñs q sūt idiuifibiles
nullā hntes magnitudinē. ¶ De vtrūtib⁹ aut iferōib⁹
alligatis corpi: bñ seq⁹ q si sint ifinite duratōis q sint i
finiti vigoris pp resistere rrys p tps ifinitū. S; de vtrū
tib⁹ sepati a corpe nō seq⁹ q si sūt ifinite duratōis q
sunt in finiti vigoris: aut q moueant in instanti: qz tales nō
habent contraria corūpētia.

Sed cōtra pñm modū Bur. arg⁹: qz illo dato nō
cluderet demfatio Ari. itētuz. Nāz
dū assignat ps motoris z ps moti: aut capis i vtroq; ps
eqliz pportōabilr: aut mior i mouēte qz i moto: aut ma
ior. Si i vtroq; eqliz pportio nālir vt medietas vlt qtra
ps pz q nō i miori tpe ps mouebit pte qz totuz mouebit
totū. s; i eqli: qz ab eqli pportioē. qlis. n. ē pportio totū
ad totū: ta lē medietatis ad medietatē rē. Si at capiat
ps mior in mouēte pportōalr qz in moto: tūc mouebit a
miori pportōe: z ex pñti tardū z i tpe maiori. Si vō capi
at ps maior pportōalr i motore qz i moto vt Bur. inuit
tūc p refecatōez eqliū pñū citi⁹ psumēt motor qz mobi
le: z sic nō pbabit p illā demfatioez: qz totū moueat to
tū i tpe finiti eqli illi q ps motoris p accepta mouebat
pñē moti. s; solū cludet q motor mouebit pte moti ma
iore pñi i eqli tpe finiti illi q ps motoris pus mouebat
partē miorē ipñi moti. z B nō inconuenit. qz rē.

Respondet dicēdo q demfatio Ari. imediate cō
cludit hō qd nūc illatū ē. s; tñ qz to
tū mobile ē finitū: z ad oēs ei⁹ pte aliquotā bz pportōez

solu finiti: seqt qd si tot motor moueat pte aliqda moti p tps finiti: q moueat totu motu p tps solu finiti mai' pzi: p ois per tps finiti: sic duo motores mouerent duo mobilia ab eqlib: ppotioib: r tñ vn' moueret p tps finit: r ali' p tps ifitu r si motor finit' moueat mobile fitu p tps ifi': r Berat illd qd Ari. ite debeat cludere rē.

Qd at ifita oio magnitudie n ptigat ifinita ee potetia ex bis maifestu ē. Tex. 2. LXXXIX.

Incipitur 2° dmfatio p qua pba' q ipole e potentia ifini ta ee i magnitudie finita. Et pot h' itelli gi indnter de qcuq; in finitate potentie siue vigois siue durationis.

Intelligendum tñ ad cuidetia victoz cometa toris i duab' dubitatioib' qd h mouet: qd ipe liz metaph. cuilz spe celesti attribuit vnu motore que die ee motore appropati: r qlz tale die ee finiti vigois. pp qd mot' que fac e finite velocitatis succellius r tpe mēsurat. Preter at illos motores appropatos ponit vnu aliū coez sepatū pp que tanq; pp si ne vt ei affimilēnt motores appropati mouent: r ab isto motore coi hz mot' celi eternitate: cū sp motores appropati moueat vt illi affimilēnt. r h motor cois e de' glori sus: d q duplex ifurgit dubitatio. C¹o vtz fit vigois finiti aut ifinita siue vtz fit pfectois finite itē siue aut ifinite. C²o vtz fit mouēs vt finis tātū: vel nō solū vt finis: sed etiā vt agens.

Ad primam dubitatioē: C¹o Rñdet odo qd finitū vel ifinitū mltiplr sumi pnt. C¹o p mō d' finitū. i. dter miatū ad h vel ad illud. r ifinitū ideteriatū: r sic mā p' d' ifinita: qz nullā formā sibi dteriat r origēs ad vtrūlz silr. qz ad neutra pte ddictois dteriat. r sic de' e sume finit' i eēdo: qz neci' r nullo mō potēs n eē. C²o mō sumit finitū r ifinitū ppe put cōpetūt mēsuris r mēsurabilib'. r h mō illud d' finitū qd p aliū min' sui gñis mltotiēs replicatū pōt mēsurari. Et huic finito oppōit duplex ifinitus. s. negatiue r pūatiue. Negatiue d' illud qd nō pōt mēsurari p aliud sui gñis: aut p pte ei': nec aliū siue spēi ē natū sic mēsurari. r h mō de' e ifinit'. pūatiue vō d' illd qd lz nō fit sic mēsurabile: tñ aliud siue spēi ē sic mēsurabile: qz ē d' gñe mēsurabilū: vt esset magnitudo aut mltitudo ifinita q nō sūt mēsurabiles pp corētia r p mior. r h mō dō nō ē ifinit'. C³o mō. r trāfūptiue p respectū ad motū imēdiatē pcederē d' aliq d finitū aut ifinitū: qz sibi ppetūt ppetates cōpetētes finito aut ifinito ppe dicto. Proprietates at finiti sūt qd qcuq; finito dato pōt dari min': r qd qd lz eo min' aliquotiēs sūptū ipm attigeret aut excederet. Proprietates ifiniti sūt: qd nihil pōt esse eo mai'. s. ipz ē qd lz finito mai': r qd nullū finitū aliquotiēs sumptū ipz attigeret vel excederet. Et h mō cōiter d' q pfectio di ē ifinita: qz qd lz alia maior: r nulla mltotiēs sūpta possz eā attigere. Et h aiaduerte qd i diuidnū d' spē media in pfectioē iter alias duas spēs est qdāmō finitū i pfectioē: r qdāmō ifinitū. finitū qdē: qz aliqd eo ē pfecti'. ē at ifinitū respectū idiuidui spēi iferioris. Un' vn' hō ē eēntialr pfectior qd essent ifiniti asini si eēnt. r ita nullus asin' mltotiēs replicat' possz i pfectioē ne idiuiduu; humanū attingere. C⁴o mō aliqd d' finitū: qz hz finē cuius gratia agit: r ifinitū: qz nō hz finē cuius grā agit. r sic deus est ifinitus. C⁵o modo d' finitū r ifinitū s3 duratioēz i eēdo. r sic dō ē ifinit'. C⁶o mō d' ifinitū r finitū s3 duratioēz in mouēdo. r sic ite; dō ē ifinit'. C⁷o mō dñr finitū r ifinitū s3 vigois: r sic dñt aliq Ari. r amē. voluise deū eē finitū. qz pfectiois i tē siue finite: qdūis maioris qd sit aliq alia; itelligētia; qd arguūt. qm nō appet aliq; effect' ifinite pfectois: ex qd cludere possumus ifinitate; vigois ipz. C⁸o Alij at p fuct' deū eē ifiniti vigois: r p m' motor que; vult p mē. esse vigois finiti alr moueret i n tpe: ē p m' motor appropat' p mobili: r nō iste motor cois. Et dñt vlteri' qd ifinitate dei i vigois possum' arguere ex h qd ifinite pfectois effectū pōt pducere. s. nullū pduxerit in finite pfectiois. Et aliq theologizādo dñt qd de' pōt pducere effectū pfectois ifinite: qz pducit' quis sit pfectois ifinite: nō tñ est deus. qz est ab alio dependens. v3. a deo.

qo arguūt. qm nō appet aliq; effect' ifinite pfectois: ex qd cludere possumus ifinitate; vigois ipz. C⁸o Alij at p fuct' deū eē ifiniti vigois: r p m' motor que; vult p mē. esse vigois finiti alr moueret i n tpe: ē p m' motor appropat' p mobili: r nō iste motor cois. Et dñt vlteri' qd ifinitate dei i vigois possum' arguere ex h qd ifinite pfectois effectū pōt pducere. s. nullū pduxerit in finite pfectiois. Et aliq theologizādo dñt qd de' pōt pducere effectū pfectois ifinite: qz pducit' quis sit pfectois ifinite: nō tñ est deus. qz est ab alio dependens. v3. a deo.

Ad secundaz dubitatioēz vt velle Ari. r comē. qd dō sit mouēs vt finis tātūz. qz oē mouens actiue aut mouet pp aliq; pfectioēz de nouo acgrēdā: aut pp p' habitā pseruādā: quoz neutru pōt dici de deo: cū sit sume pfectois nullo exteriori idigens p ipsius pfectioē. Catholici aut tenent qd deus mouet vt finis r vt agēs: ex qd nō seqt qd moueat p m' mobile i nō tpe: qz est agens libe; r nō mouet quātūcūq; veloci ter pōt: sed quātū veloci ter vult rē.

Be bis aliq q ferunt bñ se hz dubitare qdaz dubitatioēz p m' i. Si. n. qd mouet omne mouet ab aliquo. Quēcūq; nō ipsa seipsa mouet quo mouent aliqua p m' nō ptingere mouere: vt proiecta. Texm comenti. LXXXII.

Dabitat a quo moueat lapis dū violē ter mouet. Si enī dicat qd ab aere eadē erit qd de illo aere a q mouet: cūz enī sit in spa ppa nō moueat se ad aliquā pōnis dñiaz. s3 ab aliquo extrinseco mouebit: r sic redibit prior difficultas.

Ad hanc dubitationē vary sūt mōi dicēdi. C¹o p m' m' est Egidij dicētis lapidē moueri per antigistāsim: h ē p' resistētia medij post plectū. imagi nāt. n. g. cū plectū exiuit a pyciēte medij post ipm mouet fortiter vniēdo se post plectū ne de; vacuū: r ipoz pellēdo. s3 tñ cum p m' de h aere min' moueat: p m' nue tardi' mouet plectū r nō sufficit ipz vlteri' pellere. C²o Dec tñ nō videt sufficiēs cā: qm tūc nūq; cessaret motus plecti nisi respiret obstaculū: qz sp eēt rīa resistētia medij: nec eēt cā hre i p m' plus de aere insequēf plectū cui' ptes se colliderēt iuicē pellēdo plectū r ei' locū r pellēdo ne vacuū cāretur qd i plectū.

Secundus mod' videt Burlei tenētis qd aer in spa sua cū grauib' est grauis: r cū leuib' ē leuis: h mō itelligēdo qd postq; ab extrinseco inceperit moueri cōtinuat motum suum ab intrinseco ad eā dē pōnis dñia siue fuerit sursum siue deorsū. i. spa tñ ppa: r h qdā volūt ei ppetere ex ppa nā r merito forme subalis: vt pmentator r Joannes de gandano eius imitator. C³o Quidā aut volūt sic moueri a qdā vīute sibi ipsa a pyciēte: sic ferrū p vīute a magnete receptā est mobile ad dñas diuerfas pōnis s3 qd magnēs diuersimōe situa t' fuerit. Et huic vt asētire Bur. C⁴o Dñt igif plectū p m' nūc ab eodē aere moueri donec cesset mot' ipo ab intrinseco suū motū p m' uante: sic hō ad motū nauis mouet: r de hoc tactum fuit in questione de motis ex se.

Tertius mod' ē Ari. tenētis aerē mouere plectū p motū ipz: non tñ p m' eū dē aerē vt p m' pōt r3. s3 aliū r aliū successiue. Un' pyciēs pellēdo plectū mouet aerē circūstātes cū eo: q aer p m' mouet vlteri' plectūz in aerē r' seqntē: r illū aerē ē: r scōs aer mouet plectū in tertiu aere; r tertiu aerē: r sic deinceps. C⁵o Cū at aer mot' tardi' r tardi' moueat: tādē ē ouenif ad aerē ita tarde motū qd nō sufficit aliū aerē mouet seu plectūz: r tūc cessat mot' plecti. Et in h est sile sic de

circulatoib' ad plecto lapide i ea. que se iuncte cant' p' tunc
in logiozi distacia a lapide mouedo lignum exis in aq' a
loco p' me circulatois vsq' ad vltima. pp hoc tri no est ne
gundu motu aeris se vnicis post plectu: r ipm vltimus
pellatis ad illud p' ferre. r silt rarefactoez aeris p' tinetis
pictu ipulsiode p' p' terna luter cond' fati: vt p' mus mo
p' d' fateri videbat.

Quartus modus fuit p' h' s' u' d' icentiu q' a
p' yciere iprimif qda vt' ipsi p' iecto a q' mouet cessante
ipo p' yciere: q' vtus a q' b' u' s' d' a' noiaf granitas vel leuitas
accitaf: s'z coiter appellaf iper'. Et h' vt' absente p' yciere
te pp resistetia mobil' r' s' i' c' l' i' n' a' t' o' e' z successiue corrupit:
r tade a q' litate mobil' localr motiua silt cu resistetia ex
trifeca supaf: r cu icipit supari siue eq' tuc cessat ille mo
tus. Et si obyciaf d' sagitta q' forti' p' curit i medio mo
tus q' i pn' qd' n' e' t' nisi veloci' moueret: r iper' itende
ref: r n' remitteret vt dicebat. Dicit q' sagitta tuc no
forti' penetrat: q' veloci' moueat: imo mouet tardi': s'z
illud forti' p' cutere seu penetrare i medio mot' p' uenit
ex meliori applicatode: r h' pp qda' circuatoez seu circula
re motu circa p' p' riu' c' e' r' u' que acgrit sagitta du' successi
ue mouet p' mediu' difforme in resistetia: r iste modus
nuc e' i v' r: r multa v' r' posse saluare loqemeli' q' aliq' p'
cedetiu' p' onu: sic de ca' mot' trochi: r mole fabri r nauis
trahetib' cessantib': r de ca' mot' lapidis magni moti cu
fallaraca r de ca' motus plume q' est tardior q' motus la
pidis. r p' minoz'e distantiã durat: q' tñ deberet esse velo
cior: r ad distantiã logiozez si ab aere fieret.

Secundum etiã h' a' c' p' n' e' p' l' a' p' b' l' e' u' m' a' t' a' s' o' l' u' i'
p' n' t' . C' p' m' e' d' e' p' i' l' a' q' t' a' r' d' i' p' i' e' c' t' a'
q' lapis veloci' r alti' reflectit a terra v' l' alio obstaculo.
B. n. e. q' n' s' o' l' u' i' p' e' r' m' o' u' e' s' d' e' o' r' i' u' p' i' l' a' i' u' e' n' i' e' s' o' b' s' t' a' c' u'
lũ mouet eã sursum: s'z cu' h' e' t' p' r' e' s' p' i' l' e' p' p' v' e' l' o' c' e' m' o' t' u' i' n'
seipis p' p' r' e' s' s' e' s' t' a' t' i' p' o' s' t' i' c' t' u' r' e' d' e' u' t' a' d' s' u' a' s' p' i' c' i' t' a' t' e' z' p' p'
sua flexibilitate: r sic eleuat se sursum r acgrit maiorẽ iper
tu: q' p' i' l' a' v' e' l' o' c' i' r' a' l' t' i' m' o' u' e' t' . S' i' l' l' r' a' t' n' p' r' i' g' i' t' i' l' a' p' i' d' e'
p' p' d' u' r' i' t' e' z' s' u' a' . C' z' e' q' c' h' o' r' d' a' f' o' r' t' i' t' e' r' t' e' s' a' s' i' f' o' r' t' i' t' e' r'
p' c' u' t' i' a' f' d' i' u' t' r' e' m' i' t' . B. n. e. p' p' i' p' e' t' u' q' u' e' a' c' g' r' i' t' : q' n' p' o' t'
i' t' a' c' i' t' o' c' o' r' r' u' p' i' . C' z' e' q' g' r' a' u' e' p' p' o' r' t' i' o' a' t' u' f' o' r' t' i' p' y' c' i' e' r' e'
ad maiorẽ distantiã q' pluma. Itud e' q' plus h' z de ma
iõ plus acgrit de ipetu q' suffic' veloci' mouere: r ad distã
tia logioze: sic q' ferz plus h' z de ma q' lignũ. iõ plus p' o' t'
de caliditate suscipere: r sic de alijs p' p' o' r' t' i' o' n' a' l' i' m' o' d' i' c' a' f' .
C' v' u' l' t' B' u' r' . q' si aliqd' mobile moueat p' tunc ab vno
motoze p' se sufficite r successiue a diuersis motorib' silt
cu' illo mouetib': q' ille motus est continuus.

Sed contra qz moueat fortes solus vnu mobile p'
p' m' a' t' e' r' t' i' a' v' n' i' b' o' r' e' f' u' t' u' r' e' : r p' s' e' d' a' z'
tertia eiusde' hore silt cu' co moueat plato idẽ mobile. r p'
vltima' tertia' moueat illud mobile solus plato: tuc seg' f'
iuz' f' u' d' a' m' e' t' u' p' m' i' s' u' q' ille mot' e' p' t' i' n' u' p' d' u' a' s' p' m' a' s'
tercias illi' hore. r silt p' d' u' a' s' v' l' t' i' m' a' s' t' e' r' t' i' a' s' e' i' u' s' d' e' h' o' r' e'
re. q' r' e' s' e' q' e' p' t' i' n' u' p' t' o' t' a' i' l' l' a' h' o' r' a' . n' o' s' t' r' i' e' f' a' l' s' u' z' . q' z'
n' e' i' d' e' m' o' u' e' s' a' p' n' : v' s' q' a' d' f' i' n' e' z' m' o' t' : cu' i' n' p' n' : m' o' u' e' s'
sit fortes: r in fine sit plato. m' o' a' d' v' n' i' t' a' t' e' n' u' m' e' r' a' l' e' m' o' t' u' s'
r e' i' u' s' c' o' r' i' n' u' i' t' a' t' e' r' e' g' r' i' t' v' n' i' t' a' s' m' o' t' o' r' i' z' v' r' h' a' b' i' t' u' z'
est supra. igit' d' e' c' i' n' s' u' u' m' e' s' t' f' a' l' s' u' m' r' e' .

Neesse est autem aut in medio aut in circu
lo esse. Textu cõmenti. LXXXIII.

Quit aristo q' de' seu p' m' motor e'
in circuferetia p' m' i' m' o'
bilis: qz ibi e' motus velocior r magis eq' l' i' z'
mobile p' p' i' n' q' u' i' u' s' m' o' t' o' r' i' z' v' e' l' o' c' i' u' s' m' o' u' e' t' .
C' s' z' t' h' e' o' l' o' g' i' z' a' n' t' e' s' d' i' c' u' t' q' d' e' v' b' i' q' z' p'
e' c' e' n' t' i' a' : i' c' e' l' o' p' g' l' o' r' i' a' : i' p' u' r' g' a' t' o' r' i' o' s' e' u' h' p' g' r' a' z' : i' i' f' e' r' n' o' p'

punitioez. Est et vbiq' p' opatioez. Is alicubi magis r ali
cubi min'. C' Uolũt tñ qdã p' z' Ari. dõz e' q' d' e' p' essen
tia e' solũ in circuferetia celi: r nõ in q' libz ei' p' r' e' : s'z solũ
in oziere. Uñ q' t' u' c' i' q' z' v' a' r' i' e' t' i' l' l' a' p' s' : o' e' u' s' t' r' i' s' e' m' p' e' i' n'
oziere: qz ab ista icipet p' m' u' mobile moueri si icipet mo
tu: r ab illa tẽdit mot' diurnus v' s' u' s' o' c' c' i' d' e' s' . C' A' l' l' i' e' v' o'
i' t' e' l' l' i' g' e' t' i' e' s' u' t' i' o' c' c' i' d' e' r' e' : c' u' m' o' u' e' a' t' o' p' p' o' s' i' t' o' m' o' t' u' r' e' .

Impressus est hoc op' Venetus p' Bonetu' Locatellũ
iustu r expensis nobilis viri dñi Octauiani Scoti ciuis
Modoetensis. Anno salutis. i 496. Nonis sextilibus.
Augustino Barbado Serenissimo Venetiarz Duce.

Tabula primi libri p' h' y' s' i' c' o' z' .

Utrum corpus mobile sit subiectus in
scia nãli. Qd. I. car. 2.
Utz ad h' i' d' u' s' c' i' a' z' d' e' a' l' i' q' c' a' t' o' o' p' o' r' t' e' a' t' o' e' s'
ei' c' a' s' c' o' g' n' o' s' c' e' r' e' . Qd. II. car. 2.
Utrum eadem sint nobis magis nota r natu
re. Qd. III. car. 3.
Utz vniuersalia realia sint ponẽda. Qd. IIII. car. 4.
Utrum vniuersalia sint nobis magis r prius nota q' sin
gularia. Qd. V. car. 5.
Improbatio Ari. 5. Parmenidẽ r Mellissum. car. 7.
Utrum philosophus naturalis possit probare sua princi
pia affirmatiue. Qd. VI. car. 7.
Utz eã dicat' equoçe de d' e' e' p' d' i' c' a' n' t' i' s' . Qd. VII. car. 8.
Utz q' t' i' t' a' s' d' i' s' t' i' n' g' u' a' t' r' e' a' l' i' a' m' a' . Qd. VIII. car. 8.
Utrum l' o' g' i' t' u' d' o' l' a' t' i' t' u' d' o' r' p' f' u' n' d' i' t' a' s' s' i' n' t' p' a' s' s' i' o' e' s' q' t' i'
t' a' l' a' b' i' u' i' c' e' d' i' s' t' i' c' t' e' r' e' a' l' i' a' q' t' i' t' a' t' e' . Qd. IX. car. 9.
Utz q' u' a' n' t' i' t' a' s' t' e' r' m' i' n' e' t' p' e' r' t' e' r' m' i' o' s' p' p' u' y' g' e' n' e' r' i' s' a' b' e' a'
e' s' s' e' n' t' i' a' l' i' t' e' r' d' i' s' s' e' r' e' n' t' e' s' . Qd. X. car. 9.
Utrum totum sit realiter idem cum omnibus suis parti
bus simul sumptis. Qd. XI. car. 10.
Utrum sit possibile toto quiescente cõtinuo partem eius
moueri fm locum. Qd. XII. car. 10.
De varia opinione antiquozum circa principia rerum na
turalius. car. 10.
Utz forma a' n' i' q' g' i' e' t' i' n' m' a' p' e' r' i' s' t' a' t' . Qd. XIII. car. 10.
Utrum compositum ex principijs infinitis sit ignotum.
Qd. XIII. car. 12.
Utz i' n' q' l' i' b' e' t' s' p' e' c' o' r' p' i' s' n' a' l' i' s' s' i' t' d' a' r' e' m' i' n' u' m' p' o' t' e' s' d' e' s' e'
e' x' i' s' t' e' r' e' s' e' o' r' s' u' m' d' e' i' l' l' a' s' p' e' c' i' e' . Qd. XV. car. 13.
Utz p' m' a' p' n' c' i' p' i' a' r' e' z' n' a' l' i' u' s' i' n' t' t' r' i' a' . Qd. XVI. car. 14.
Utz tñ t' r' i' a' s' i' n' t' p' n' c' i' p' i' a' r' e' z' n' a' l' i' u' . Qd. XVII. car. 15.
Utrum p' u' a' t' i' o' s' i' t' p' n' c' i' p' i' u' r' e' r' u' m' n' a' l' i' u' d' i' s' t' i' n' c' t' u' r' e' a' l' i' t' e' r'
a' m' a' t' e' r' i' a' . Qd. XVIII. car. 17.
Utrum eadem portio materie sit in potentia ad oẽs for
mas generandas. Qd. XVIII. car. 17.
Utz p' u' a' : s' i' t' c' a' a' p' p' e' t' i' t' m' a' c' a' d' f' o' r' m' a' . Qd. XX. car. 19.
Qualr materia multipliciter noiaf. car. 19.
Qualr forma multipl'r noiaf. car. 19.
De duplici r' e' p' h' e' s' i' o' n' e' A' u' e' r' . c' o' t' r' a' A' r' i' . p' m' o' i' n' h' o' c' q' d' i'
x' i' t' q' m' e' t' a' p' h' y' s' i' c' u' s' c' o' s' i' d' e' r' a' t' s' u' b' s' t' a' n' t' i' a' s' s' e' p' a' t' a' s' a' m' a'
t' e' r' i' a' e' e' . s' e' c' u' d' o' p' p' t' e' r' h' o' c' q' d' i' x' i' t' q' m' e' t' a' p' h' y' s' i' c' u' s' p'
b' a' t' c' o' r' p' a' c' o' m' p' o' n' i' e' x' m' a' t' e' r' i' a' r' f' o' r' m' a' r' p' r' i' m' a' m' m' a'
t' e' r' i' a' m' e' s' s' e' . car. 19.
Utz celũ cõponat' ex mã r forma. Qd. XXI. car. 19.
Tabula secundũ libri p' h' y' s' i' c' o' z' u' m' .
Utrum aer d' e' n' s' a' t' u' s' v' l' t' r' a' d' i' s' p' o' n' e' m' e' i' p' u' e' n' i' e' n'
t' e' m' r' a' r' e' f' a' c' i' a' t' s' e' p' e' r' a' c' c' i' o' n' e' m' a' c' g' r' e' n' d' o' s' i' b' i'
r' a' r' i' t' a' t' e' m' n' a' t' u' r' a' l' e' m' . car. 20.
An res artificiales realr a nãlib' distiguant' p' formas ar
t' i' f' i' c' i' a' l' e' s' e' i' s' s' u' p' a' d' d' i' t' a' s' . Qd. I. car. 20.
An diffinitio data ab Aristot. de natura sit demonstrabi

Tabula

lis a ptozi. Qd. II. car. 21.
An scie medie inter mathematicas et
 nales cuiusmodi sint perspectiua et
 astrologia et musica sint magis na-
 turales q̄ mathe. Qd. III. car. 21.
De p̄trouersia Auerro. h̄ Auiac. i h̄ q̄
 dixit q̄ nalis n̄ p̄siderat de mā p̄:
 sed solū primus p̄bus. car. 21.
De multiplici acceptione causarum et
 ordine earum adinuices. car. 22.
De varia opinione antiquorum circa
 casum et fortunam. car. 22.
An i potētys actiuis p̄rigēria eq̄l̄r iue-
 niat sic i passiuis. Qd. III. car. 22.
An casus et vanū sint idē realr. car. 23.
An forma et finis coincidāt in idē nu-
 mero: et efficiēs cum illis coincidat
 in idem specie. car. 23.
An de^o intelligat ista inferiora. car. 23.
An monstra fiant a casu. car. 23.
An Arist. sibi ipi h̄dicat: ex eo q̄ dixit
 p̄us sile esse in doctrinis et in his q̄
 sunt fm naturam. et postea dicit q̄
 se h̄nt ecomuerfo. car. 23.
Tabula terty libri physicoz.
An motus realr distinguatur
 a mobili et a for-
 ma q̄ mobili acgrif. Qd. I. car. 24.
Quomodo itelligi debet q̄ diffinitio
 motus q̄ est q̄ est act^o entis in potē-
 tia et sit p se manifesta. car. 26.
An pole sit reactōez esse fm duas q̄li-
 tates inuicē contrarias. car. 26.
An actio et passio sint idem motus.
 Questio. II. car. 26.
An ad p̄sum nālē spectet cōsiderare
 de infinito fm q̄ infinitū. car. 26.
An rōnes cōmentatoris p̄bātes infi-
 nitatem temporis ex vtroq̄ termi-
 no sint bone. car. 26.
An cōtingere nihil differat ab esse in
 perpetuis. i. vtrum in perpetuis eē
 nō differat a posse. car. 27.
Utrum sit possibile esse infinitum.
 Questio. III. car. 27.
Utz vntas sit idisibil et quō. car. 28.
Utruz generatio vnius sit corruptio
 alterius: et contra. car. 28.
Tabula quarti libri physicoz.
An sursum et dorius sint par-
 tes loci. car. 28.
Quod locus nec sit materia nec for-
 ma. car. 28.
Utz mā sit sepabil a locato. car. 29.
Utrum locus sit separabilis a locato
 sic q̄ diuersa corpora sibi inuicem
 succedere possunt. car. 29.
Utz loc^o sit vltia suspiciēs corpis p̄ti-
 nētis imobilis p̄. Qd. I. car. 29.
Utz vltia spa sit in loco p se. car. 30.
An sit possibile vacuum esse. car. 30.
Utz dato vacuo graue v̄l leue iatātū
 i cōpositū moueret successiue aut
 subito mutaret. Qd. II. car. 30.
Utruz tempus possit per sensuz com-
 p̄bendi. car. 32.

Utz tps sit numerus motus s̄z p̄us
 et posterius. Qd. III. car. 32.
Utrum manet idem instans in toto
 tempore fm subiectum. car. 33.
Utz tps sit infinitū et p̄petuū. car. 33.
Utrum motus quem tempus cōseq-
 tur sit per se causa corruptōis et ge-
 nerationis per accidens. car. 33.
Utz tps depēdeat ab aia sic q̄ nō sit
 pole eē tps nisi sit anima. car. 34.
Tabula quinti libri physicoz.
Utrum forma media iter ex-
 tremis cōtraria sit cō-
 posta ex h̄rys extremis. car. 34.
Utz motus qui est a subiecto in sub-
 iectū sit etiam a nō subiecto in sub-
 iectū: vel a subiecto in nō subm sic
 generatio aut corruptio. car. 34.
Utz mot^o vt distinguit h̄ subitā muta-
 tiōez sit p se solū i trib^o p̄dicamētis
 v̄z. q̄titate q̄litate et vbi. car. 34.
Utz oēs illi mot^o differāt spē q̄ fiunt
 p media d̄ria spē. Qd. I. car. 35.
Utrum ad vnitatem numerales mo-
 tus requiratur vntas numeralis
 mobilis per se. Qd. II. car. 35.
An motus augmētationis sit motus
 continuus. Qd. III. car. 36.
An motus diuersi specie possint adin-
 uicem cōtinuari. Qd. III. car. 37.
Utz ad h̄ q̄ alig mot^o sint h̄rys regra-
 tur et sufficiat q̄ sint a termis h̄rys
 ad terminos h̄rys. Qd. V. car. 37.
Utrum vniuersaliter quot modis di-
 citur vniū oppositōez: tot modis di-
 catur et reliquuz. Qd. VI. car. 38.
Tabula sexti libri physicoz.
Utrum continuum sit compo-
 situm ex indiuisibili-
 bus. Questio. I. car. 38.
Utrum conclusio Arist. in qua dicitur
 q̄ omne quod transmutatur est di-
 uisibile: intelligatur de omni trās-
 mutabili per se qualitercumq̄ trās-
 mutetur. car. 40.
An omne quod per se transmutatur
 transmutatione temporali sit par-
 tim in termino a quo et partiz in ter-
 mino ad quem. Qd. II. car. 40.
An inter illud ex quo est transmuta-
 tio: et illud ad quod est transmuta-
 tio primo sit mediuz esse. car. 41.
An ante omne moueri fuit mutatus
 esse. car. 41.
An magnitudo finita possit pertransi-
 ri in tempore infinito. car. 41.
An possibile sit motum infinituz esse
 in tempore finito. car. 41.
An illud qd stat quiescit. car. 42.
An sit dare primum tempus in quo
 aliquid stat. car. 43.
An sit impossibile q̄ illud quod mov-
 uetur in aliquo tempore s̄z se siue
 p̄mo idest ad equate sit in illo tem-
 pore: aut aliqua parte eius in eadē
 dispositione primo: car. 42.

Tabula septimi libri physicoz.
An omne qd mouet ab alio
 mouet. car. 42.
An solū ad q̄litates sensibiles de ter-
 tia specie qualitatū sit per se alte-
 ratio. car. 42.
An ad virtutes morales sit per se al-
 teratio. car. 43.
Utz neq̄ mā p̄ma neq̄ cōpositū sub-
 stantiale sit subiectum p̄mū oium
 formaz accidentalium. car. 43.
Tabula octavi libri physicoz.
An philosophus p̄bet
 nitatē mot^o in cōmuni: an p̄mi mo-
 tus. Qd. I. car. 45.
Utz p̄m^o mot^o sit eternus. car. 44.
An deus potuerit mūdum ab eterno
 producere. car. 45.
An sicut in maiori mūdo est deuenit^o
 ad motorē imobilem: sic in minori
 videlz in aiali perfecto. car. 46.
An grauiā et leuiā moueant se ad pro-
 pria loca. car. 46.
An illud quod est per accidēs possit
 non esse. car. 48.
An aial moueat seipm p se. car. 48.
An aial moueat se p̄mo. car. 48.
An minimum naturale moueat se p
 se. car. 48.
An moueat se primo. car. 48.
Utrum homo possit generari per pu-
 trefactionem ex terra. car. 48.
Utrū alteratio sit prior motu ad q̄ti-
 tatem. car. 49.
An inter oēs motus p̄trarios siue re-
 flexos ges media itercipiat. cā. 49.
Utruz motus circularis sit perfect^o:
 et mot^o rectus imperfectus. car. 50.
Utz ipole sit mouēs finitū mouere
 mobile finitū p tps infinitū. car. 50.
Utz impole sit potētia infinitam esse
 in magnitudine finita. car. 50.
Utrum deus sit vigoris finiti: aut in-
 finiti siue vtruz sit finite perfectio-
 nis intensiue aut infinite. car. 50.
Utz de^o sit mouēs vt finis trā: v̄l nō
 solū vt finis: s̄z etiā vt agēs. car. 50.
Utrum lapis post separationem eius a
 p̄ficiēte moueat ab aere: v̄l a v̄tu-
 te imp̄ssa ipsi lapidi ab ipso proy-
 ente. car. 50.
Utrum deus per essentiam sit solum
 in circūferētia primi mobilis: aut
 sit vbiq̄ per essentiam. car. 50.
 Deo gratias.

Registrum

^a
Recollece Baietāi
C Baietani de
gatiue arguitur
equaliter nota ⁊

^b
sequens in illas est
realiter ab omnib⁹
tunc nihil eius

^c
⁊ hec sunt plura
sufficientē diuisione
forme substātia

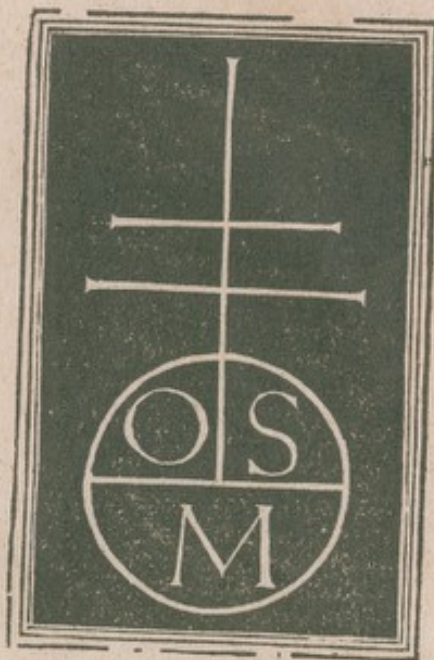
^d
nifesta hic cōmēto
tans cōmutati.
ctione vnius

^e
creatione seu
q̄ in fine boze illa
famosa non vera

^f
dictus est prior
sed accidit in tpe
quod postea verū

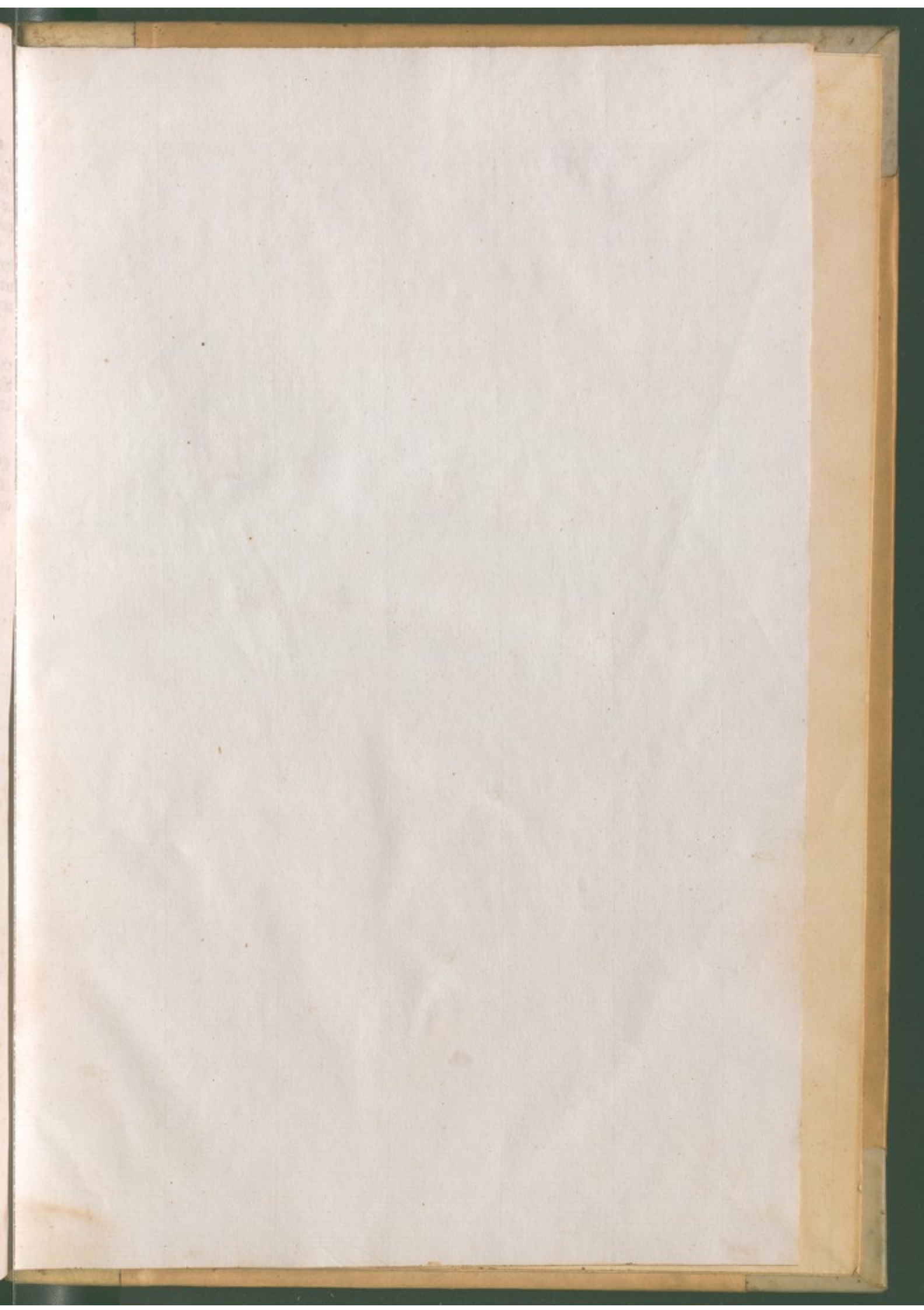
^g
duas tertias totius
quinq; puncta: aut
non adequatus: ⁊

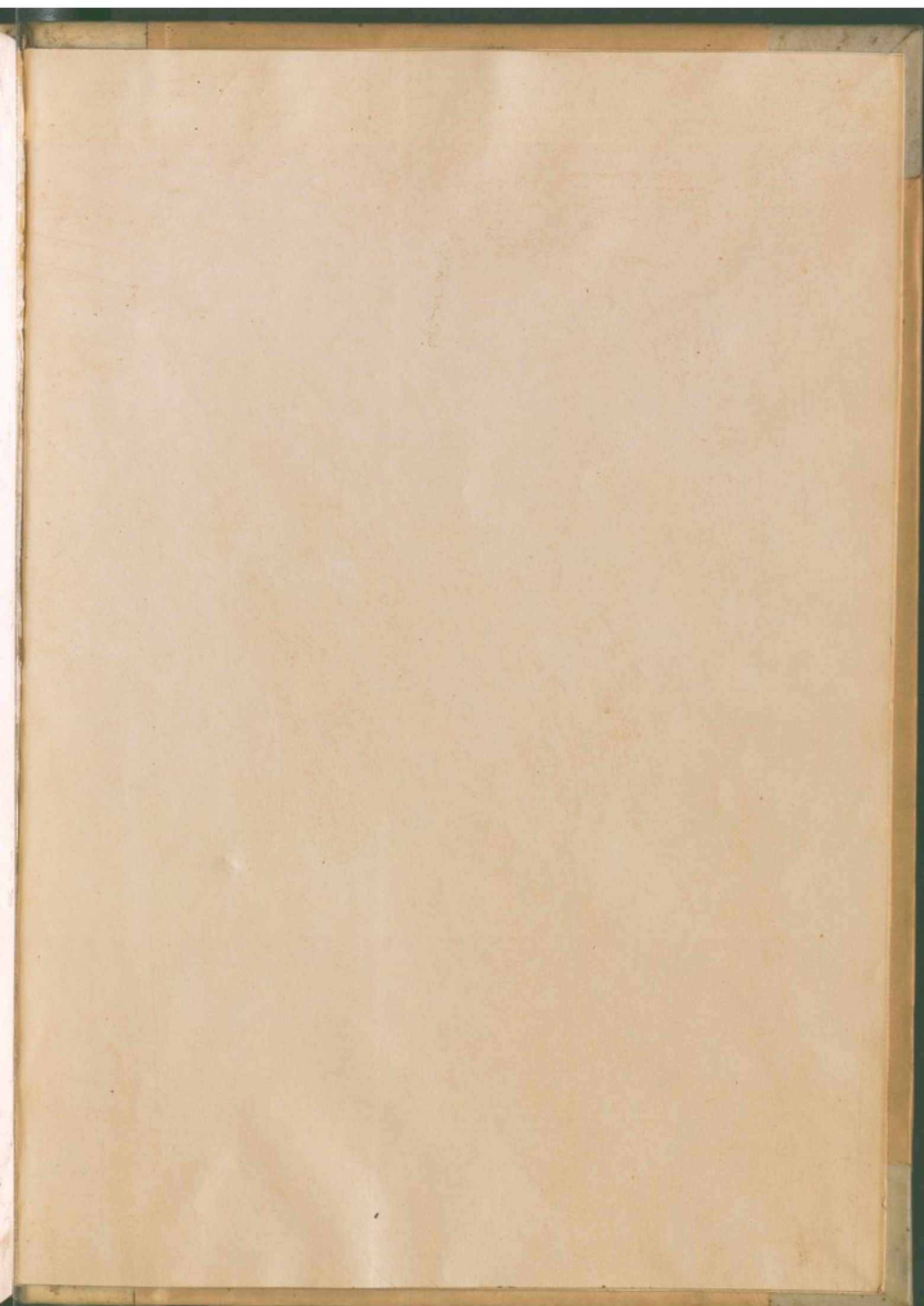
^b
tum ignis supus
⁊ sic in infinitum
C Et idem velle
cit talem formam

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and appears to be a list or a set of instructions, but the characters are too light to transcribe accurately.

Baer

542

THIE-
NIS

Venezia

B. Loca-
tellus

1
Ven 5
5
73

